

Yabancı yatırımcı, enerji ve emtia hisselerine yöneliyor

Selim Işıklar 2008.01.13

Dünya borsaları, satıcı bir haftayı geride bıraktı. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın da içinde bulunduğu düşüş hareketinde finans sektöründe yaşanan inişler etkili oldu.

ABD ve Avrupa borsaları yüzde 1-5 aralığında değer kaybederken, İMKB endeksi yüzde 1,16; Tokyo Borsası Nikkei endeksi ise 3,95 oranında değer kaybetti. Brezilya, Çin ve Rusya borsaları ise değer kazanan borsalar içinde yer aldı. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nı değerlendirecek olursak, kasım ayında hızlanan yabancı satışlarının devam ettiği ve ocak ayının ilk iki haftasında 115 milyon dolarlık ek satış yaptıkları görüldü. Bu satışların da etkisiyle Borsa'da iki haftalık sürede yüzde 6,5'lik bir kayıp söz konusu. Endeksin lokomotif hisselerle gelebilecek yeni satışlarla 51 bin puanı görmesi beklenebilir. Bu nokta oldukça kritik; eğer bu seviye aşağıya kırılacak olursa endeksin Amerikan Merkez Bankası FED'in kararı sonrası beklentiler sona erecek. Ardından gelebilecek karamsar haberlerle endeks 2007 Ağustos'unda olduğu gibi 47-44 bin aralığına kadar geri çekilebilir. Ancak bu durum, genel yükseliş trendinin bozulması anlamına gelmeyecektir. Yatırımcıların düşüşlerde kâr beklentisi yüksek yabancıların ağırlıkta olduğu, büyüme potansiyeli yüksek, defter değeri düşük (özsermaye/ödenmiş sermaye oranı) şirketler tercih edilebilir. Geçen haftalarda da belirttiğimiz gibi enerji, emtia, otomotiv ve demir-çelik sektörüne yabancı ilgisi bu yıl da devam edecek gibi görünüyor.

İMKB'de tarım sektörü, özellikle dünya piyasalarında yaşanan fiyat artışlarından son çeyrekte en fazla olumlu etkilenen hisseler oldular. Kasım ayı başından bu yana ortalama yüzde 60 civarında bir yükseliş kaydettiler. Belki endeks için çok olumlu bir şeyler söylemek mümkün değil; ancak seçici bir yükseliş hareketinin bu yıl da ilgi çekici performansları gündeme getireceğini düşünüyorum. Gıdada ve turizmde KDV oranlarının düşürülmesi, bu sektörlerde de etkili olabilir. Özelleştirmelerin etkisiyle bankacılık sektörü hisselerinde yeni yabancı alımları gelebilir. Bu noktada Petkim özelleştirilmesi ile ilgili yaşanan hukukî sorunun aşılması oldukça önemli. Ayrıca, artan enerji ve emtia fiyatları görünürde olumsuz etkilese de doğrudan yatırım çekmesi sebebiyle Türkiye'nin cazibe merkezi olma özelliğini bu yıl da sürdürmesi sürpriz olmayacaktır. ABD konut sektöründe yaşanan olumsuzlukların, bu ülkenin önde gelen yatırım şirketlerini olumsuz etkilediği bir gerçek. Ancak ağustos ayından itibaren devam eden faiz indirimleri bir süre sonra meyvesini vermeye başlar; bireysel kredi talepleri, istihdam, tüketim harcamalarında artışlar söz konusu olursa dünya piyasaları bir anda ciddi bir ısınmayla da karşılaşabilir. İMKB ve piyasalarla alakalı 2008 yılının ilk çeyreği için dar hacimli ve dışarıya bağımlı görüntünün devam edebileceğini söyleyebiliriz. Merkez Bankası'nın 17 Ocak'ta vereceği faiz kararı öncesi İMKB endeksi önümüzdeki hafta tepki alımlarıyla 53 bin 500 puanın üstüne çıkmaya çalışacaktır. Aralık ayında düşük gelen enflasyon verilerinin yardımıyla ve ABD Merkez Bankası'nın muhtemel olarak vereceği yarım puanlık faiz indirimi kararı Türkiye Merkez Bankası'nın da yarım puanlık bir faiz indirimine gitmesine yol açacaktır. Her iki karar öncesi Borsa'da başta mali sektör hisseleri olmak üzere tepki alımları gelebilir.

2007 yılında yabancı yatırımcılar net 4,4 milyar dolarlık bir alım gerçekleştirdi. Alımların büyük bir bölümü bankacılık sektörü hisselerine yönelik. 2008 yılının ilk iki haftasında ise bankacılık hisselerinden çıkış yaşanırken; enerji, maden, holding, demir-çelik ve otomotiv hisselerine yönelik alımların etkili olduğunu görüyoruz.

Borsaların lokomotifi konumunda bulunan New York Dow Jones Sanayi Endeksi, kritik 12 bin 500 puana gerilemiş durumda. Tokyo Borsası ise 2006 yılındaki dip seviyelerinde bulunuyor. Avrupa borsaları ise kararsız bir seyir izlerken, İMKB yön bulmakta gerçekten zorlanıyor. Asıl önemlisi, 3 aydır yaşanan belirgin bir düşüş ve

zayıf piyasa şartları söz konusu. Hisse fiyatları ise tam alınacak zaman denilen bir konumda değil. Bir yükseliş hareketinin geneli kapsamayacağı, seçici bir hareketin etkili olacağını düşünüyorum.

[2007 YABANCI ALIMLARI]

Şirket - Milyon \$

Halk Bankası 500

Yapı Kredi 422

Bank Asya 297

Ereğli 290

Garanti 277

Turkcell 222

Koç Holding 187

Kardemir (D) 142

Tekfen 109

Tav 98

[2008 İLK İKİ HAFTA ALIMLARI]

Şirket - Milyon YTL

Tüpraş 11,8

İpmat 6,8

Sabancı 6,3

Ford Oto 5,5

Kardemir (D) 5

Altın, petrolden hızlı yükseldi

Altın ons fiyatları 2008 yılına da damgasını vurmaya başladı. Yıla 833 dolardan başlayan altın, ABD Merkez Bankası Başkanı Bernanke'nin hafta içinde yaptığı açıklamalarda faiz oranlarının daha hızlı bir şekilde aşağı çekilebileceğini vurgulaması sebebiyle tarihi zirvelerini aşarak 900 dolara tırmandı. Yeni yılın ilk iki haftasında altın dolar bazında yüzde 7,4 artarken, petrol fiyatları yüzde 4 gerilemiş durumda. Altın fiyatlarını belirleyen, gelişmekte olan ülkelerin taleplerindeki artışlar. Ayrıca Çin, Hindistan, Türkiye, Körfez ülkelerinin fiziki talepleri altın fiyatlarını yükseltiyor. Ancak kısa sürede yaşanan bu yükselişin ardından aşağı yönlü hareketler de söz konusu olabilir. Altın, 900 dolar seviyesinde zorlanabilir, 840 dolar düzeltme seviyesidir.

Petrol, 100 dolarda zorlanıyor

2008'e hızlı bir başlangıç yaparak 100 doları test eden petrol fiyatları, altın ve diğer emtia fiyatlarının aksine yükselişini sürdüremedi. Açıklanan düşük ham petrol stokları ve dolardaki hızlı değer kaybına rağmen 100 dolar zirvesinin aşılammamasında, dünyanın bir numaralı petrol tüketicisi konumunda bulunan ABD ekonomisinin durgunluğa gitmesinin etkisi var. Açıklanan veriler ekonominin negatife gittiğini doğrular nitelikte. Önümüzdeki hafta açıklanacak enflasyon verileri dikkatle takip edilecektir. Bu verilerin beklentilerin üstünde çıkması durumunda stagflasyon (durgunluk içinde enflasyon) endişeleri devam edecek. Düşük çıkması durumunda ise faiz indiriminin şiddeti aşağı yukarı belirlenmiş olacaktır. Petrol fiyatları 100 dolarda zorlanır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yabancı yatırımcı İMKB'yi 50 bin puana çıkarabilir

Selim Işıklar 2008.02.03

Son işlem gününde yüzde 4,11 yükselmesine rağmen İstanbul Menkul Kıymetler Borsası endeksi haftayı yüzde 2,30'luk düşüşle 44 bin 452 puanla kapattı.

Böylelikle Borsa'nın son bir aylık kaybı yüzde 20'ye ulaşmış oldu. Dünya borsalarını incelediğimizde en ciddi düşüş bizim hisse senedi piyasalarında yaşandı. İMKB endeksi içinde yer alan birçok hisselerin endeksin çok üstünde değer kaybına uğradığı gözlemlendi. Düşüş sırasında Borsa'dan 150 milyon YTL civarında bir para çıkışı yaşandı. Bunun, ağırlıklı bankalar hisselerinde gerçekleşen satışlardan kaynaklandığı görüldü.

Düşüş sırasında para çıkışı yaşanan hisseler

Hisse - Milyon YTL

Garanti Bankası -66

Vakıfbank -31

Koç Holding -27

Yapı Kredi -22

Halkbank -12

Dünya borsalarının kayıplarını telafi ettiği, İMKB'nin ise düşüş eğilimini sürdürdüğü bir haftayı geride bıraktık. Borsaların lokomotifi konumunda bulunan ABD Dow Jones Sanayi Endeksi 13 bin 264 puanla başladığı büyük düşüşünü 11 bin 600 puana kadar sürdürmüştü. Bu borsa, kayıplarını son haftada büyük ölçüde telafi etti. Son 5 yıldır sürekli olarak karşılaştırıldığımız Brezilya borsası geçen temmuzda İMKB ile başa baş durumdaydı. Son yaşanan düşüşten Brezilya borsası çok az etkilenirken, İMKB'deki büyük değer kaybı ile aradaki fark 16 bin 627 puana çıktı. (2006 Mart ayına kadar bu borsanın 8 bin 700 puan önündeydik.) Japonya borsasındaki kronikleşen düşüşü bir yana bırakırsak, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın diğer borsalara oranla daha büyük bir hasar aldığını görüyoruz. Geçen yıl, seçimler öncesindeki gerilimler sırasında bu tip kopmalar söz konusu olmuş, daha sonra endeks hızlı bir yükselişe geçerek aradaki farkı telafi etmişti. Hafta içinde yatırım bankası Merrill Lynch tarafından yayınlanan bir raporda yatırımcılara Türkiye hisse senedi piyasasında pozisyonlarını artırma önerisi yapıldı. Son iki haftada alımların artması ve ikili dip görünümü sebebiyle endeksin ilerleyen günlerde yüzde 10-12 civarında yukarı tepki vermesi muhtemel gözüküyor. Tabloda da görüldüğü gibi son bir aydır borsalarda yaşanan düşüşlerde Türkiye zirvede gözüküyor. Hisse senedi piyasalarının aksine döviz ve faiz cephesinde ise herhangi bir kırılma yaşanmadığı gözleniyor. 2001 ve 2006

yıllarında yaşanan dalgalanmalardan farklı bir manzara hakim. Biraz fısıltı gazetesinin etkisi, biraz da İMKB'de yüksek kredili işlemler sebebiyle açık pozisyonların fazla oluşu da düşüşü körükledi. Fısıltı gazetesinden kastım, endeks ile ilgili olur olmaz tahminlerdir. Hatırlayacaksınız 17 Ağustos depreminin ardından yeni bir deprem olacağı hem de gün verilerek fısıltı gazetesinin yardımıyla dilden dile dolaşmış, halkta tam bir panik havası oluşmuştu. Bugün piyasalar için de aynı durum söz konusu. Daha önce hangi tahmininin tutup tutmadığını bilmediğimiz birçok uzman (!) endeksin çok daha fazla düşeceği, otuz, hatta yirmi binli seviyelere doğru geleceğini tahmin ederek adeta manipülasyon yapıyor. Çok değil birkaç ay önce endeks 55-59 bin aralığında iken endeksin tehlikeli bir bölgede olduğunu belirtmiş, 51 bin puanın aşağı kırılması durumunda 43 bin puana kadar gerileyebileceğini ifade etmiştik. Bu gerilemenin 2007 Ağustos ayındaki gibi bir düzeltme olacağını, ana yükseliş trendinin her şeye rağmen süreceğini vurgulamıştık. Gelenen noktada tartışılmayacak bir şekilde hisseler değer kaybına uğradı. Yüzde 40-60 aralığında kayıplar söz konusu. Ancak yükselen ve yükselme potansiyeli bulunan sektörler de var. Hatırlarsanız 2008 yılı için sektör tahminlerimizde gübre sektörüne dikkat edilmesi gerektiğini vurgulamış, enerji ve madencilik sektörü hisselerinin 2008 yılına damgasını vurabileceğini belirtmiştik. Borsa'daki yüksek kayıplara rağmen gübre sektörü hisseleri inanılmaz bir performans gösterdi. Endeksin önümüzdeki günlerdeki muhtemel tepki yükselişlerinde 12 aylık bilanço beklentileri sebebiyle bankacılık, enerji sektörü, hizmet ve holding hisselerinin daha yüksek performans gösterebileceğini düşünüyorum. Özetle son 3 aydır satışa yönelik yabancı yatırımcı, gelişmekte olan borsalar içinde ucuz gördüğü İMKB'ye yeniden dönüş sinyalleri veriyor.

DÜNYA BORSALARININ SON BİR AYLIK PERFORMANSLARI

Borsa - Yüzde (Azalış)

Türkiye -20

Çin -17

Polonya -16,4

Almanya -13,6

Rusya -13

Japonya -11,8

Güney Afrika - 8

Arjantin -7,3

İngiltere -6,6

ABD -3,9

Brezilya -3

OPEC, üretim artışına mesafeli

ABD ekonomisine yönelik endişeler ve hafta içinde gelen yüksek ham petrol stok verileri dolayısıyla düşüş eğilimi içinde hareket eden petrol fiyatları, merakla beklenen OPEC toplantısı sonrası 90 doların altına geriledi. Viyana'da yapılan OPEC petrol bakanları toplantısında günlük üretim miktarının artırılmasına gerek olmadığının vurgulanması fiyatlara yukarı yönlü baskıda bulunmadı. Bunun temel sebebi, dünya ekonomisinin

yüzde 25'ini ve petrol talebinin yüzde 30'unu oluşturan ABD ekonomisinin durgunluğa gitmekte olması sebebiyle fiyatların aşağı yönlü baskılara daha fazla direnmeyeceğinin düşünülmesiydi. Yılbaşından bu yana fiyatlar yüzde 7 oranında geriledi. Petrol fiyatlarında kritik nokta 87 dolar, kırılırsa fiyatlar 78 dolara kadar bir geri çekilebilir.

Altın 937 dolarda zorlandı

Hafta boyunca yukarı yönlü dalgalanmasında iki kez 937 doları test eden altının ons fiyatı özellikle cuma günü geniş bir marjda hareket etti. Gün sonunda 20 dolar birden değer yitirerek haftayı 905 dolardan tamamladı. ABD Merkez Bankası FED'in iki kez üst üste yüzde 1,25'i bulan faiz indirimi ve gelecekte yeni indirimlerin söz konusu olabileceği beklentileri altın fiyatlarının yükselişinde etkili oldu. Ancak fiyatların rekor bir seviyede olması sebebiyle kâr satışları ve petrol fiyatlarının hızlı gerilemesi bir anda altın ons fiyatını gün içinde 32 dolara yakın geri çekti. Buna rağmen 2008 yılının ilk ayı içerisinde altın yüzde 9 yükseldi. Bir geri çekilme beklenen altın fiyatlarının 937 dolarda oluşan ikili tepeyi aşması halinde yeni bir yükseliş dalgasından bahsedebileceğiz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

130 milyon dolarlık satış on hisseyi 46,5 milyar dolar eritti

Selim Işıklar 2008.02.10

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Ulusal 100 endeksi, haftayı yüzde 5,61'lik kayıpla 41 bin 957 puandan tamamladı. Haftaya tepki alımlarının etkisiyle yüzde 2,8'lik bir yükselişle başlayan endeks, dış borsalardaki kayıpların ardından yine en fazla değer yitiren borsalardan biri oldu.

Grafikte 16 Ağustos 2007'den bu yana Brezilya Borsası Bovespa endeksi ile paralel giden İMKB endeksinin 21 Ocak 2008'den bu yana kopma yaşayarak daha hızlı bir şekilde gerilediğini görüyoruz. O tarihten itibaren Bovespa yükselişe geçerken İMKB hızla koparak aşağı yönlü bir seyir izledi. Bir başka deyişle İMKB Latin Amerika Borsası'yla aynı paralellikte hareketini sürdürebilseydi şu an için 52 bin seviyelerinde olurdu. Petrol fiyatlarındaki hızlı yükseliş sebebiyle Brezilya'nın cari fazla vermesi, Türkiye'nin ise cari açığının giderek artmasını buna sebep gösterebiliriz. Ancak aynı şekilde petrol gelirleri yüksek olan Rus borsasındaki düşüş nasıl izah edilecek?

Geçen hafta da belirtmiştim; 2006 yılı Şubat-Haziran aralığında da böylesi bir sert düşüşle karşılaştık. Ancak o dönemin bir farkı dünya ekonomisinin genel görünümünün çok olumsuz olmamasıydı. 2008'e kötü başlayarak son 7 yılın aksine ocak ayı boyunca düşüş yaşayan Borsa, şubatta da aynı seyrini sürdürdü. Geçen hafta bir ara 46 bin puana yaklaşan endeks, banka hisselerine gelen yoğun satışlarla ciddi bir biçimde sarsıldı. Bunun yanı sıra hisse değişimlerinin de dikkat çektiği; ama sonuçta 40 milyon dolara yakın net satışın yaşandığı bir haftayı geride bıraktık. Hafta içinde Almanya Dax endeksinin zaman zaman yukarı tepkilerinde bile satış yaşayan İMKB'de yatırımcılar gerileyen fiyatlara adeta inanamadı. Borsa'da genellikle sığınma grubu olarak görülen bazı holding şirketlerinin haftalık performansları negatif yönde dudak uçuklatacak biçimdeydi. Gelen satışlara baktığımızda yabancıların 2006'daki gibi endeksin düşüşüne oynadıkları görüldü. Özellikle kredili ve açığa oynayan yatırımcıları zora sokan düşüş dalgasından az etkilenen şirketler, bu defa İMKB 30 dışı hisseler oldu. Enerji ve gübre hisseleri yukarı yönlü hareket içindeyken mali sektör hisseleri çok ciddi kayıplara

uğradı. Tabloda da görüldüğü gibi 2008 başından bu yana Borsa'nın piyasa değerinin büyük bölümünü oluşturan 10 değerli hisse 2007 sonunda toplam 154,69 milyar dolarda iken 5 haftalık periyotta sadece 130 milyon dolarlık net satışla 46,5 milyar dolar eridi. Yabancı payı ise yüzde 72,38'den 71,6'ya geriledi. Yabancı yatırımcı İMKB'den çıkmıyor, belki de çıkamıyor; ama yaptıkları az bir satışla bile hisselerin inanılmaz bir biçimde geri gelmesine yol açıyor.

Hisse fiyatlarının 2006 yılındaki dip fiyatlara yaklaşmış olmasına rağmen tedirginliğin atlatılması en azından bir süre için zor gözüküyor. Dünya finansal piyasalarındaki sorunların kaynağı olan ABD piyasalarında bizdeki gibi panik havası yok. Dow Jones endeksi hâlâ 12 bin puanın üstünde, Latin Amerikan borsaları da yüksek seviyelerde. Ancak Avrupa ve Asya borsaları tedirginliği atlatmış değil. Dünya genelinde ve gelişmekte olan piyasalarda 2006'da olduğu gibi 5-6 ayı bulabilecek bir toparlanma sürecinin başlaması için ülke piyasa otoritelerinin bazı önlemler alması gerekir. Hisse senedi piyasaları için stopaj indirimi, özelleştirmelere hız verilmesi, Petkim ve İETT arsası satışının tamamlanması yatırımcılara güven verebilir. 2008 yılına girdiğimizde siyasi istikrarın döviz ve faiz piyasalarında olumlu etkileri tartışılmaz. Ancak piyasaların barometresi olan Borsa'nın hâlâ aşağı yönlü baskıda olması ve kelepir fiyatlara rağmen (fiyatlar son iki ayın ortalamalarının yüzde 20-40 altında) yabancı yatırımcıların alışı geçmemesinde sadece dünya piyasalarındaki durumu bahane etmemeliyiz.

Son yıllarda çok başarılı halka arzlar sonrası yeni şirketler piyasaya giriyor. Yabancılar, bu hisselerden ciddi biçimde pay alıyor. Son dönemde bazı şirketler piyasalardaki mevcut karamsar durumdan etkilenerek halka arzlarını erteliyor. Tam tersine halka arz sürecini devam ettirmeliler. Zira yerli yatırımcılar da halka arzlardan pay almak istiyor. Son dönemdeki arzlarda 10-20 kat talep geliyor. Birçok yatırımcı yeterli hisse alamıyor. Bu şartlarda yapılacak halka arzların her şeye rağmen başarılı olabileceğini ve yerli yatırımcıların daha fazla pay alabileceğini düşünüyorum.

Dolarda uzun düşüşün sonu mu?

2006 yılı Haziran ayında YTL karşısında 1,75'i gördükten sonra 19 aylık bir düşüş yaşayan dolar, yukarı dönüş sinyalleri veriyor. Uluslararası piyasalarda yeniden yükselişe geçerek Euro karşısında 1,45 seviyesini yakalayan dolar, olumsuz gelen verilere rağmen yükselişini sürdürürse ister istemez gelişmekte olan ülke para birimleri karşısında da artışı kaçınılmaz olacak. Grafikte de dikkat edilirse dolar 1,14-1,25 aralığında son birkaç aydır yön belirlemeye çalışıyor. Özellikle 1,25 YTL seviyesinin aşılması durumunda yükseliş hızlanabilir. Bu nokta aşılamazsa 1,17-1,18 aralığına yeniden geri çekilebilir. Doların YTL karşısında kesin bir yükselişe geçmesi için uluslararası piyasalardaki durumu oldukça önemli. Eğer Euro karşısında artışı sürdürürse içeride de artış devam edecektir.

937 doları kırarsa 1.000'e gider

Uluslararası piyasalarda yaşanan aşağı yönlü çalkantıda güvenli liman olma özelliğini sürdüren altın, haftayı yükselişle tamamladı. Önceki hafta 937 doları birkaç kez deneyen ancak kıramayan ons fiyatı, geçen hafta 900 doları aşağı kırdıktan sonra 885 dolara kadar hızlı bir gerileme yaşamıştı. Çarşamba gününden itibaren yükselmeye başlayan altın fiyatları özellikle cuma günü zayıf gelen ABD verileri sonrası 922 dolara kadar tırmandı. Bakır, gümüş, petrol fiyatları da aynı şekilde yükseliş yönünde hareket etti. Teknik olarak yükseliş eğilimini sürdürmesi beklenen altın fiyatlarının dolar karşısında 937 doları aşması durumunda 1000 dolar psikolojik hedefine doğru hareketlenmesi sürpriz olmaz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

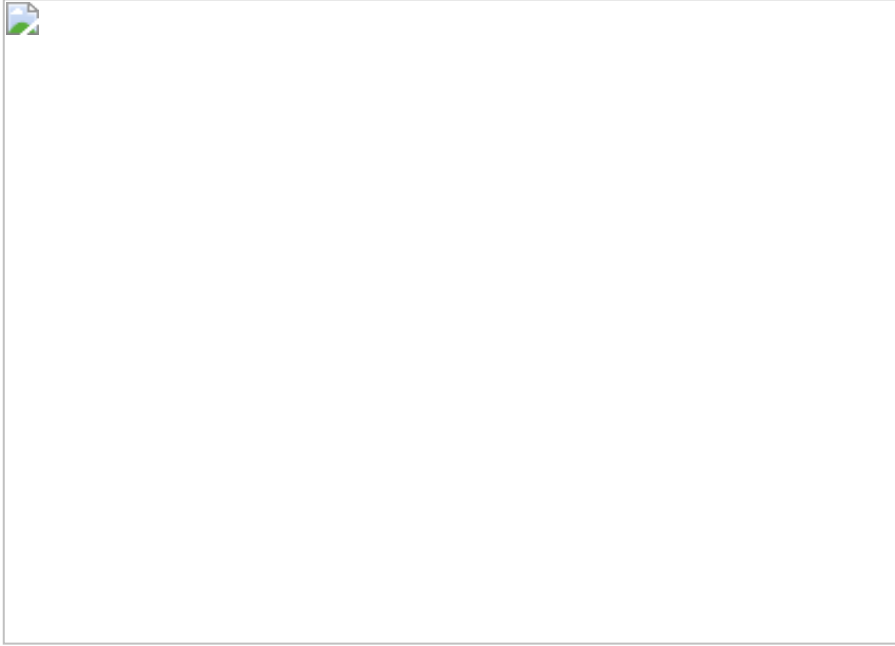
Merkez Bankası, bankaları ihya etti

Selim Işıklar 2008.02.17

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, son haftalardaki olumsuz performansının aksine yükseliş yönünde hareket ederek haftanın en fazla kazandıran borsaları içinde yer aldı.

Cuma günü ikinci seansta yaşanan sert düşüşe rağmen Borsa yüzde 5,59 yükselirken, para girişi 133 milyon YTL olarak gerçekleşti. Açıklanmaya başlanan denetimden geçmiş 12 aylık bilançoların beklentileri, yükselişte etkili oldu. Dünyada bankaların aktif değer kayıplarına rağmen Türk bankalarının son çeyrekte Merkez Bankası'nın faiz indirimlerinin de katkısıyla kârlılıklarını yüksek oranda artırması, yabancıların banka hisselerine dönük alımlarını hızlandırdı.

Ayrıca Koç Holding'in Migros satış operasyonunun beklenen fiyatlara yakın bir değerle gerçekleşmiş olması da son günlerde yaşanan karamsarlığın atlatılmasına yardımcı oldu. Ocak ayının ikinci haftasından itibaren İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nı olumsuz etkileyen, biraz da abartılı bulduğumuz satışlar pazartesinden itibaren yerini alıma bıraktı. Bazı banka hisselerinin hafta boyunca yüzde 12-15 aralığında para girişi ile birlikte yükseldiği görüldü.

Endeks perşembe günü 45 bin 900 puana kadar yükseldi. Cuma gününe dengeli bir seyirle başlayan Borsa, daha sonra dünyanın en büyük varlık yönetim şirketi olarak bilinen ve 2007 yılında aktif kayıplarını karşılamak için sermaye artışına gitmek zorunda kalan UBS'le ilgili açıklamalarla sarsıldı. Yeni aktif kayıplara uğrayabileceği ve bunun 18 milyar doları bulabileceği söylenen bu dev bankanın hisselerindeki hızlı gerilemeler sonrası ABD ve Avrupa borsalarında özellikle banka hisselerinin yeniden düşüşe geçtiği görüldü. İMKB endeksi de bu gelişmeler sonrası gelen satışların etkisiyle hızlı bir düşüş içine girerek günü yüzde 2,61'lik kayıpla tamamladı.

Gerçekten ilginç bir durumla karşı karşıyayız. Türk bankacılığının altın çağını yaşadığı bir sırada uluslararası bankacılık sisteminde peşi sıra gelen olumsuz haberler piyasalarımızın bir anda altüst olmasına yol açabiliyor. Bir banka yöneticisinin hafta içinde "Türk bankaları 2007 yılında en kârlı dönemini yaşadılar. 2008'de bu kârlılıkları yakalamamız zor." şeklindeki açıklamaları dikkat çekiciydi. Ancak hafta sonunda kârlılık açısından en üst düzey performansı gösteren bir bankanın yöneticisi ise 2008 için oldukça iyimserdi. Son beş yılda Borsa'yı 10 bin puan seviyelerinden 59 binler seviyelerine çıkaran en önemli gelişme, yabancı yatırımcıların Türk

bankalarına yönelik ilgileriydi. Hatırlayacaksınız, 2001 yılında 30-40 milyon dolara gerileyen bazı küçük ölçekli bankalar bile yabancıların yoğun ilgisiyle 4-5 milyar dolardan alıcı bulmuştu. Dünya ekonomisinin son dönemde içine düştüğü sıkıntılar sonrası durumun Türkiye açısından değişip değişmediğini, 2008 yılının ilk çeyrek bilançolarında görebileceğiz. Ayrıca, Halkbank'ın özelleştirme ihalesinde ortaya çıkacak alıcılar ve fiyat da durumu daha net bir şekilde ortaya koyacaktır.

Migros'un rayiç fiyatın üstünde satılmasının olumlu etkisini yaşayan piyasaların şu an üzerinde en çok durduğu konuların başında Petkim özelleştirme ihalesi geliyor. Şubat sonuna kadar Danıştay'ın Petkim özelleştirmesi ile ilgili vereceği nihai karar, bundan sonraki özelleştirmeler için de ışık tutacağı için gerçekten önemli. Bu karar, 2008 yılındaki özelleştirme ihaleleri için de bir referans teşkil edecek. Hatırlatalım, Petkim'in 12 aylık kâr rakamı beklentilerin çok altında kalarak 73,8 milyon yeni lira olarak gerçekleşti. Şirketin 9 aylık kârı 90 milyon yeni liranın üstündeydi. Özelleştirmelerdeki gecikmeler sebebiyle oluşan yeni durumlar, alıcıların ihaledeki arzusunu törpüler nitelikte olabiliyor. Şartlar o kadar hızlı değişiyor ki uzayıp giden süreçler, ihale sonuçlarını tehlikeye atıyor. Petkim'in yüzde 51'lik hissesi yedi ay önce 2,05 milyar dolara özelleştirilmişti. Açılan dava nedeniyle süreç durmuştu.

Borsa yarın, cuma günü belirttiğimiz sebeplerle başlayan hızlı düşüşe tepki ile haftaya başlayabilir. Zira cuma günü seans bitiminden itibaren açıklanan ve yüksek kârlılığa işaret eden bilançolar haftanın ilk gününe alıcılı bir başlangıç yapılmasını sağlayabilecek nitelikte. Ancak dikkatle takip ettiğimiz ve kırılmakta zorluk çekilen 46 bin sınırında gelen yoğun satışlar, endeksin bir süre daha satış baskısı altında kalmasına yol açabilir. ABD ve Avrupa borsalarındaki gelişmeler ve özellikle hafta içinde ABD ekonomisinin durumu hakkında yeni ipuçları verecek veriler ilgiyle izlenecektir. Endeksin beş günlük hareketli ortalaması olan 43 bin 800 puanın üstünde olması durumunda toparlanma ihtimali kuvvetli gözüküyor. Bunun için yurtdışı piyasaların normale dönmesi gerekiyor.

Paritede ibre sürekli değişiyor

2005 yılının sonlarında 1,17 seviyelerinde olan dolar-Euro paritesi 2 yıllık bir yükseliş trendi sonrası 1,49 seviyelerini gördü. Son üç aydır ise ibre sürekli 1,43-1,49 aralığında değişiyor. ABD ekonomisinin hâlâ olumsuz bir görünüm arz etmesi dolayısıyla faiz indirimlerine gidecek olması, doları zayıflatan bir etken. Avrupa Merkez Bankası ECB'nin bu gelişmelere karşılık yüksek faiz politikasını sürdürmesi ise paranın dolara doğru gitmesini engelliyor. Piyasalar ABD Merkez Bankası FED ve Avrupa Merkez Bankası ECB başkanlarının iki dudağı içine sıkışmış açıklamalara terk edilmiş durumda. Cuma günü açıklanan ABD dış ticaret açığının beklenenin altında çıkmasına karşılık, tüketici güven endeksinin düşüş içine girmesi, pariteyi 1,4682 seviyelerine taşıdı. Teknik olarak yönünü yukarı çeviren paritenin kısa vadede 1,49 seviyelerine doğru hareket etmesi sürpriz olmayacaktır.

Chavez'in resti petrolü yükseltti

Önceki hafta 87 dolar civarında hareket eden petrol fiyatları, ABD'nin en büyük petrol şirketi Exxon'un 12 milyar dolarlık Venezuela aktifini dondurma kararına karşılık, Venezuela petrol şirketi PDVSA'nın petrol ihracını kesmesinin ardından 95 dolara kadar yükseldi. Fiyatların yükselmesinde, beklenenden düşük çıkan ham petrol

stokları da etkili oldu. Dünya ekonomisi için tehdit olarak görülen yüksek petrol fiyatlarının düşmesi için çaba göstermesi istenen OPEC ülkelerinin, "Fiyatların 80 doların altına gelmemesi için üretimi kısımlabiliriz." şeklindeki açıklamaları, fiyatların düşmesini istemeyen lobinin ekmeğine yağ sürüyor. Ancak yükselen fiyatlar sebebiyle petrol ithal etmek zorunda kalan gelişmiş ekonomilerin olumsuz etkileneceği muhakkak gözüküyor. Karşılıklı inatlaşmalar, uzun vadede ciddi sorunları beraberinde getirecektir.

GEÇEN HAFTANIN [EN] LERİ

Değer kazananlar (%)

- 01-FM.İzmit Piston 28,70
- 02-İhlas Ev Aletleri 22,46
- 03-Duran Doğan B. 20,74
- 04-Karsan Otomotiv 20,57
- 05-Link Bilgisayar 19,64
- 06-Turcas Petrol 16,87
- 07-Afyon Çimento 15,76
- 08-Doğuş Otomotiv 15,52
- 09-Marmaris A.Yunus 15,33
- 10-Selçuk Ecza Deposu 14,75

Değer kaybedenler (%)

- 01-Vakıf YO YENİ -31,11
- 02-Vakıf Yat.O. -24,44
- 03-Vestel Beyaz -9,58
- 04-Vakıf Fin.Kiralama -8,93
- 05-S.Pamuklu -8,88
- 06-İş Bank. (KU) -8,77
- 07-Denizbank -8,57
- 08-Petrokent Turizm -6,93
- 09-Finansbank -6,92
- 10-Ceylan Giyim -6,59

Uyarı notu

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri, yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi, beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'nın keyfi yok, gözler marttaki bilançolarda

22 Temmuz 2007'de yapılan genel seçimlerden önce 44 bin puan seviyelerinde başlayan yükselişin ardından 59 bin puan sınırına yaklaşan Borsa, seçimlerden AK Parti'nin siyasi tartışmaları da ortadan kaldıracak bir çoğunlukla galip gelmesine rağmen aynı ivmeyi sürdürememişti.

Dünya piyasalarında yaşanan likidite sorunlarının ortaya çıkması ve ABD Merkez Bankası FED'in faiz operasyonları öncesinde 43 bin 500 puana kadar bir gerileme yaşanmıştı.

FED'in faiz indirim operasyonları ve TC Merkez Bankası'nın da faiz indirimlerine başlamasıyla sonbaharda bir kez daha 59 bine yaklaşmıştı. Teknik analizde ikili tepe olarak nitelendirilen bu hareket sonrası korkulan oldu ve endeks 50 bin puanı aşağı kırdıktan sonra ocak ayı içinde başlayan, şubat ortasına kadar süren çok hızlı bir düşüş trendi yaşadı.

İMKB endeksinin diğer gelişmekte olan borsalara göre biraz abartılı bir seyir yaşadığını söylemekle birlikte düşüşün son derece normal olduğunu daha önce de belirtmiştim.

Düşüş dalgasında öngördüğümüz seviyelerin de altına sarkan endeks toparlanarak geçen hafta 46 bin 200'de bulunan direnç noktasını geçmeyi başardı.

Haftanın son günü uzun süredir beklenen Tekel özelleştirme ihalesinde oluşan yüksek fiyatın etkisiyle 46 bin puanın üstünde kalmaya çalışan Borsa, Kuzey Irak'ta sürpriz bir şekilde başlayan kara harekâtının ardından düşüşe geçerek günü yüzde 1,84'lük kayıpla tamamladı. Endeksin bir haftalık performansı ise yüzde 2,91 artış yönünde oldu. Tahminlerin de üzerinde gerçekleşen 2007 yılı kâr performansları bu yükselişte etkili oldu. Enerji sektörü hisselerindeki hareketlilik ise dikkat çekiciydi.

Ocak ayındaki para çıkışının ardından şubat ayı içinde satışların karşılandığını, hatta alıma geçildiğini görüyoruz. Bunda bilanço beklentileri etkili olduğu kadar dünya borsalarındaki toparlanma eğiliminin de katkısı büyük. Ancak bilanço beklentilerinin sona ermesinin ardından az da olsa toparlanan borsalar önümüzdeki günlerde istikrarsız bir görünüm içinde hareket edebilirler.

2008 yılının ilk çeyreğindeki olumsuz gelişmelerin bilançolara da etkisi kaçınılmaz. Dünya ekonomileri için tehlike arz eden enerji ve gıda fiyatlarının önlenemez yükselişleri ile resesyon endişeleri önümüzdeki günlerin

de gündeminde olacak.

Yükselen petrol fiyatlarının olumlu etkilediği Brezilya ve Rusya borsaları hafta içinde en hızlı artan borsalar oldu. Brezilya borsası Bovespa endeksi rekor seviyelere yaklaştı. Ancak aynı şeyi ABD ve Avrupa borsaları için söyleyemeyiz. Özellikle ABD finansal sisteminde başlayan çatırdamanın Avrupa ve Uzakdoğu'ya da sıçrayabileceğinin anlaşılmasının ardından istikrarsız bir seyir izleyen Tokyo borsası toparlanmakta zorluk çekiyor.

Çin borsası ise 2006-2007 yılları arasında yaşadığı muhteşem performansın ardından adeta patinaj yapıyor. Avrupa borsaları da bir ileri iki geri şeklinde hareket ederken borsaların lokomotifi New York'ta şimdilik yatay bir seyir hakim. Dünya genelinde bilançoların bağlanacağı mart ayı sonundan itibaren sıkıntıların devam edip etmeyeceği belli olacak.

Önümüzdeki haftanın açılışında yükseliş eğiliminin devam edip etmeyeceğini göreceğiz. Haftanın son günü açılışa düşüş yönünde başlayan ABD borsalarının kapanışa doğru gelen olumlu haberlerin etkisiyle hızla toparlanması ve günü artışla kapatmaları sonrası Avrupa borsaları da yükseliş yönünde başlarsa İMKB 46 bin puan sınırını zorlayabilir.

Ancak bu noktanın bir türlü geçilememesi ve kısa vadeli teknik göstergelerin satış sinyali vermeye başlaması kötü. Hareketli ortalamaların altında bir kapanış gerçekleştirmesi teknik olarak olumluya giden görünümü sıkıntıya sokabilir.

Ancak yükseliş eğilimi kısa süreli de olsa devam eder. 46 bin puan aşılsa olumlu gelebilecek haberler ve dış borsalardaki tepki yükselişleriyle 47 bin ve daha sonra 48 bin 500 puan seviyeleri denenebilir. Aşağı kırılmalarda ise 44 bin 500 dikkatle takip edilecektir. 345 hisseye sahip ve bu hisselerin yüzde 25'i nominal değerinin altında olan sadece on hissenin uluslararası standartlarda yüksek fiyat değerine sahip İMKB'yi yine zorlu bir süreç bekliyor.

Aşırı iyimserliğin veya kötümserliğin fayda getirmediği ortada. Bu noktada yatırımcıların mümkün olduğunca seçici davranmaları gerekiyor. 2006 yılında yaşananlardan farklı bir süreç yaşıyoruz. İki yıl önce Borsa yüzde 33 gerilerken, döviz yüzde 30 yükselmişti. 2008'de borsa o yıl olduğu gibi yüzde 30 değer kaybederken döviz fiyatlarında çok önemli bir değişim yaşanmadı; fark burada.

Dolar 95 yene kadar gerileyebilir

2007 Haziran'ında zayıf bir trend izleyen dolar/yen paritesi, 124 seviyesine kadar yükselmişti. ABD ekonomisinde yaşanan gelişmelerden sonra hazirandan bu yana doların uluslararası piyasalarda hızla değer kaybetmesi Japon para birimi yene destek vermişti. 2008 yılı Ocak ayı içinde 104,9 seviyelerine kadar gerileyen parite hâlâ toparlanabilmiş değil. Düşüş trendinin sona erebilmesi için 108,5-110 seviyelerinin aşılması beklenmeli. Ancak kısa vadede bir toparlanma olsa da yaz aylarına doğru yenin güçlü pozisyonunu sürdürerek dolar karşısında tarihî 101 yen noktasını aşarak 95 yen seviyelerine doğru yükselmesi bekleniyor. 'Bay yen' olarak bilinen eski Japonya Maliye Bakanı Sakakibara, yenin dolar karşısında değer kazanacağını savunan en önemli otoritelerden biri olarak görülüyor.

Altın, bin doları görmek üzere

Ocak ayı içinde iki kez 937 doları test eden ancak kıramayan altının onsu, geçen hafta içinde hem direnç noktalarını kırdı hem de 954 dolara kadar tırmanarak yeni bir rekora imza attı. Hafta içinde gelen ABD çekirdek enflasyon verileri sonrası yükselişe geçen altın fiyatları 1.000 dolar psikolojik hedefine bir adım daha yaklaşmış oldu. Petrol fiyatlarının hafta içinde 100 doları aşması ve diğer değerli metallerin de yükselmesinin etkisiyle dolar karşısında son bir yılda yüzde 60'a yakın değer kazanmasına rağmen altın fiyatları hız kesmiyor. Aslında doların zayıf görünümünü sürdürüyor olması ve uluslararası finansal sistemde güven kaybının devam etmesi nedeniyle akıllı para altını tercih ediyor. Her düzeltme sonrası yeniden toparlanarak bir önceki zirveyi rahatlıkla geçiyor. Ancak bu durumun sonsuza kadar sürmesi de beklenmiyor.

GEÇEN HAFTANIN [EN] LERİ

Değer kazananlar (%)

- 01-Marmaris A.Y. 43,35
- 02-Mensa Mensu. 37,74
- 03-Favori Dinl.Y 34,17
- 04-Doğuş GE GMYO 26,88
- 05-Logo Yazılım 25,95
- 06-Şeker Piliç 23,42
- 07-Egeplast 20,48
- 08-Pera GMYO 19,26
- 09-Karsan Otomtv 17,54
- 10-Goldaş Kuyum. 17,05

Değer kaybedenler (%)

- 01-Bagfaş -12,20
- 02-Vakıf Girişim -12,00
- 03-Duran Doğan B -11,04
- 04-FM.İzmit Pist -6,08
- 05-Ege Gübre -5,76
- 06-Deva Holding -5,63
- 07-İhlas Holding -5,56
- 08-Compnt.Döktaş -5,33
- 09-Vestel Beyaz -5,30
- 10-Denizbank -4,69

Uyarı notu

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri, yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve

tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi, beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Piyasalarda 'mart ayı dert ayı' mı olacak?

Selim Işıklar 2008.03.02

Geçen hafta içinde uluslararası piyasalardan gelen karışık sinyaller dünya borsalarında ciddi dalgalanmalara neden oldu.

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası endeksi de kötü başlayıp iyi giden haftayı yüzde 1,79'luk bir kayıpla tamamladı. Genelde birkaç ülkenin borsası hariç dünya borsaları da aynı paralellikte satış yönünde hareket etti. İMKB endeksinin şubat ayı performansı ise yüzde 4,8 artış yönünde oldu. Geçen hafta teknik olarak kısa vadeli yükseliş yönüne dönen göstergeler, 46 bin 700 puanda oluşan ikili tepenin geçilememesi ve cuma günü tüm borsalarda yaşanan sert düşüşlerin etkisiyle yeniden aşağı döndü. Son haftaya sıkışan ve oldukça önemli olduğunu düşündüğümüz ABD verileri yine haftaya damgasını vurdu. Amerikan istihdam, konut ve kredi piyasalarından gelen olumsuz haberler üzerine petrol fiyatları 103 dolara tırmandı. Bu yetmediği gibi ABD'nin ocak ayında gelen yüksek enflasyon rakamlarının resesyon (durgunluk) tartışmalarını bir anda stagflasyona (durgunluk içinde enflasyon) yöneltmesi, piyasalarda ciddi karışıklıklara yol açtı. Ayrıca fiyat istikrarında ısrarlı görünen Avrupa Merkez Bankası yetkililerinin önümüzdeki hafta yapacakları toplantıda da faiz indirimine gitmeyeceklerini ima etmeleri, doları uluslararası piyasalarda yerle bir etti. Dolar, Euro karşısında 1,52'ye gerilerken, Japon para birimi yen de dolar karşısında sekiz aylık yükselişini pekiştirerek paritenin 103 seviyelerine gerilemesini sağladı. Ayrıca ABD Merkez Bankası Başkanı Bernanke'nin açıklamalarında bazı küçük bankalara yönelik olumsuz imaları, iyimserliğe dönme çabasındaki piyasalara yeni bir darbe vurdu.

ABD konut piyasasından hafta başında gelen olumlu verilerin etkisi ise kısa sürdü. Zira ikinci el konut satışlarındaki artışa karşılık, yeni konut satışları keskin bir düşüş gösterip konut fiyatları da gerileyince moraller bozuldu. Ayrıca önceki hafta piyasalara nefes aldırان ABD'de tahvil ihraçlarını sigorta eden ve kredi notunun düşürülmesi beklenen AMBAC finans grubunun kurtarılması ile ilgili görüşmelerde ilerleme sağlanamadığı haberleri de satış baskısını artırdı. Ayrıca ilk çeyrekte önde gelen ABD bankalarının kâr tahminlerinin çok ciddi bir şekilde aşağı çekilmesi, ekonomideki yavaşlamanın şirket kârlarını olumsuz etkileyeceğinin vurgulanması düşüşlerde etkili oldu. Bu gelişmelerden en çok mali sektör hisseleri olumsuz etkilendi. Bizim piyasamızda da kâr beklentileri açısından çok benzerlik olmasa da mali sektör hisseleri de aynı şekilde nasibini aldı. Önümüzdeki hafta pazartesi açıklanacak şubat ayı enflasyon rakamları TÜFE'de aşağı yönde beklenirken, yüksek enerji ve gıda fiyatları nedeniyle ÜFE rakamları yüksek çıkabilir. Ayrıca Avrupa ve İngiltere merkez bankalarının perşembe günü yapacakları toplantılarda faiz indirimi konusunda atacakları adımlar yine ilgiyle izlenecektir. Ancak görünen o ki 2008 ilk çeyrekte özellikle finans sektörü başta olmak üzere yaşanan daralmalar, bazı sıkıntıları da beraberinde getirecek. Yüksek enerji ve hammadde fiyatları ve oluşan talep sebebiyle kârlılık açısından dünyada ve Türkiye'de bazı sektörlerde daralma, bazılarında ise yüksek kârlılıklar devam edecektir. Ayrıca petrol gelirleri yükselen Körfez ülkeleri başta olmak üzere oluşan yüklü fonlar, sıkıntıları aşmada emniyet sibobu vazifesini yerine getirebilir.

Sözün kısası piyasalar açısından nispeten olumlu bir ayı geride bıraktık ve mart ayına geldik. Bakalım 'mart ayı dert ayı' deyimi bu ay için de geçerli olacak mı? Yoksa ocak ayında negatif yönde yaşadığımız sürpriz bu defa

olumlu yönde gelişebilecek mi? Dünya piyasalarında yaşanan olumsuz gelişmeler doğal olarak bizi de olumsuz etkiliyor. Ancak bu dalgalanmada eksilerimiz olduğu kadar artılarımız da var. Cari açıkla ilgili endişeler en zayıf noktamız, yabancı yatırımcının ilgisinin devam ediyor olması ve özelleştirme ihaleleri önümüzdeki dönemin yeni beklentilerini oluşturacaktır.

BU TARİHLERE DİKKAT

3 Mart Pazartesi: Şubat ayı TÜFE ve ÜFE verileri açıklanacak.

4 Mart Salı: Hazine, 3 yıl vadeli YTL cinsi sabit kuponlu tahvil ihalesi düzenleyecek.

5 Mart Çarşamba: Hazine, 1 milyar 111 milyon YTL iç borç ödemesi yapacak. OPEC petrol bakanları Viyana'da toplanacak.

6 Mart Perşembe: Avrupa ve İngiltere merkez bankaları toplantıları.

7 Mart Cuma: Şubat ayı motorlu araç satışları açıklanacak.

Euro, YTL karşısında yükselişte

Aralık 2007'de YTL karşısında 1,68 seviyesinde oluşan dip noktasından itibaren toparlanmaya başlayan Euro yüzde 8'lik bir sıçrama gerçekleştirdi. Avrupa Merkez Bankası ECB'nin yüzde 4 olan faiz oranlarını indirmemekte ısrar etmesinin de etkisiyle uluslararası piyasalarda dolar karşısında yeni bir tarihî zirve yakalayan Euro, YTL karşısında bu hafta da yükseliş yönünde hareket etti. Ağustos 2007'deki zirvesi olan 1,813 YTL'yi aştı. Önümüzdeki hafta Avrupa ve İngiltere Merkez bankalarının toplantısında alınacak kararlar öncesi Euro'nun YTL ve dolar karşısında güçlü konumunu sürdürmesi beklenebilir. Kısa vadede 1,877 YTL hedeflenebilecek seviyelerdir.

Petrol fiyatlarındaki artış sürer mi?

2007 yılında dolar karşısında yüzde 57'lik bir artış göstererek 61 dolardan 96 dolara çıkan petrol fiyatları 2008'de de koşar adım yükseliyor. Dünya ekonomileri fiyatlardaki yükseliş karşısında ciddi endişeler yaşıyor. 5 Mart'ta Viyana'da yapılacak OPEC petrol bakanları toplantısı öncesi üretim artışı yönünde bir sinyal alınmadı. Buna karşılık fiyatların 102 doları geçmesi nedeniyle üretim artışı yönünde bir karar alınma ihtimali de yüksek. ABD ekonomisi ile ilgili endişelerin sürmesi ve yeni faiz indirimleri beklentileri, fiyatları yukarı yönde baskıda tutuyor. Fiyatlar o kadar hızlı yükseliyor ve yükseliş için o kadar çok sebep bulunuyor ki 5 Mart'taki toplantıda az bir üretim artışı veya değişiklik olmaması halinde petrol fiyatları yeni zirvelere doğru yol alabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa, yılın ikinci yarısında toparlanmaya başlar

Selim Işıklar 2008.03.09

Korkulan oldu ve mart ayının ilk haftasında piyasalarda ciddi bozulmalar yaşandı. İMKB, yine haftanın en fazla kaybeden borsalarının başında yerini aldı. Haftalık kayıp yüzde 7,22 düzeyinde gerçekleşti.

Döviz piyasalarında yüzde 4-6 civarında yükselişler yaşanırken, bono faizleri yüzde 16,9'dan yüzde 18'e sıçradı. Bono faizleri Merkez Bankası'nın Eylül 2007'den bu yana sürdürdüğü faiz indirimlerinden sonra, ilk kez yüzde 18'e yaklaştı. Euro ise YTL karşısında Aralık 2006'dan sonraki en yüksek seviye olan 1,93'ü gördü. Hafta başında

açıklanan enflasyon rakamlarının beklentilerin üstünde çıkarak TÜFE'de 1,29, ÜFE'de 2,56'yı görmesi, moralleri bozmuştu. Borsa'da şubat ayında yaşanan kısa süreli yükseliş sonrası beklentilerin de sona ermesiyle birlikte, yabancı satışları da etkili oldu. Endeks birkaç kez kırmayı denediği 46 bin 700 puanı aşamayınca gerilemeye başladı. Olumsuz gelen ABD ekonomik verileri ve Amerika'da bazı mortgage şirketlerinde iflas uyarıları sonrası gelişmiş borsalar da ciddi kayıplar yaşadı. ABD ve Avrupa borsalarında bankacılık sektörü hisseleri önderliğinde yüzde 4'e varan düşüşler, İMKB'ye de etki etti. Zaten hedefsiz ve beklentisiz kalan Borsa'da, yabancı yatırımcılar bir süredir alımlara ara vermişti. Hatta ocak ayında ciddi boyutta satış yapmışlardı. 12 aylık bilançolarında rekor kâr açıklayan banka hisselerinde yabancı satışları, endeksi bir kez daha 40 bin sınırına getirdi. Geçen hafta Avrupa ve İngiltere merkez bankaları beklenildiği gibi faiz oranlarını değiştirmede. ABD Merkez Bankası FED, 18 Mart'taki toplantı öncesi yükselen enflasyondan rahatsız, faiz indiriminde isteksiz gözüküyor. Açıklamalarda da bunu rahatlıkla görüyoruz. Ya 0,25'lik bir faiz indirimi ya da faizleri değiştirmeme yönünde bir karar alınabilir. Bu açıdan önümüzdeki hafta cuma günü açıklanacak ABD TÜFE ve çekirdek TÜFE rakamları önem kazandı. Beklentiler, TÜFE'nin yüzde 0,4; çekirdek TÜFE'nin yüzde 0,3 artacağı yönünde. Bu veriler sonrası FED, kararını olgunlaştıracaktır. Özellikle istihdam ve konut piyasasındaki daralmalar, büyümeye ilişkin endişeleri körüklerken; gıda ve enerji fiyatları dolardaki gerilemelerin de etkisiyle tarihî zirvelere ulaştı. Bunun neticesinde enflasyon yüksek çıkmaya başladı. Maliyet enflasyonu dediğimiz ve hiç arzu edilmeyen bu enflasyon tipi, sanayi şirketlerini önümüzdeki dönemde tehdit edecektir. Türkiye piyasalarını incelediğimizde, cari açık endişeleri ve enflasyon hedefinden sapma sebebiyle yabancı yatırımcıların satış pozisyonlarını sürdürdükleri görülüyor. Bu nedenle endeksi etkileyen hisseler öncülüğünde İMKB, 40 bin puanın altını zorlayabilir. Bono faizleri 18-18,5 seviyelerine doğru yükselebilir. 19 Mart Çarşamba günü Para Politikası Kurulu'nun bu defa faiz indirimine gitmesinin zor olduğunu düşünüyorum. Ancak 0,25'lik bir faiz indirimi sürpriz olmayacaktır. Dünya genelinde ABD kaynaklı yaşanan bu düzeltme hareketinin ne kadar süreceğini tahmin etmek, bu defa gerçekten zor. 2008'in ilk çeyrek bilançoları elde edilmeden düzeltmenin sona ermeyeceği kanaatindeyim. Bu sebeple Borsa'da banka hisselerine güçlü alıcı gelmedikçe, İMKB'de düşüşün bittiğini söyleyemeyiz. Tahminim, finans hisselerinde yüzde 10-15'lik bir düşüş hareketi olabileceği. Doğal olarak endeks, düşüş yönünde hareket edecektir. Ancak çok ciddi bir satış veya hisselerden kaçış şu an için söz konusu değil. Fiyatlardaki gerilemeler dış piyasalardaki gelişmelerden kaynaklanıyor. Yabancı yatırımcıların 2006 yılındaki büyük düzeltme hareketinde olduğu gibi hiç beklenmedik bir anda piyasalara dönme ihtimali güçlü. Enerji ve bankaların özelleştirmelerinin gündeme alınması ve yapısal reformlara hız verilmesi halinde, bizim piyasalarımızın toparlanmaya başlayacağını düşünüyorum. Zamanlamasına gelince, 2006 yılında olduğu gibi yine yılın ikinci yarısından itibaren dünya piyasalarına yönelik gelecek iyi haberler sonrası Türk piyasalarının gelişmekte olan diğer piyasalara göre daha avantajlı olduğu görülür ve para girişi başlar. (Para girişi için döviz fiyatlarının bir miktar yükselmesi söz konusu olabilir.) Endeks, 40 bin puanın altına gelir ve psikolojik olarak ucuz hale gelir. ABD ve Avrupa bankalarının aksine Türk bankalarının kâr performansları fiyatların da düşmesiyle hisseleri cazip hale getirir. Endeks, yabancı alımları ile birlikte yükselişe geçer.

Zayıf dolar, YTL'ye karşı yükseliyor

Dolar, ABD ekonomisinden gelen olumsuz verilerin etkisiyle uluslararası piyasalarda değer kaybediyor. Euro ve yen karşısında tarihî dip noktalarını gören dolar, geçen hafta YTL karşısında atağa kalktı. Dışarıda hızla değer kaybeden ABD para birimi, içeride yabancıların bonoda ve Borsa'da satışa geçmelerinin ardından yükseliş yaşadı. Teknik olarak 1,23 YTL'de bulunan direnç noktasının kırılması durumunda -ki 1,26 test edildi- 1,3-1,35 yeni lira seviyelerine kadar önemli bir engeli bulunmuyor. Piyasalarımızın kırılğanlığının ölçüleceği bir dönemde doların zayıf bir durumda olması ve FED'in 18 Mart'taki toplantıda yeni bir indirimde gidecek olması, hızlı bir yükselişe engel oluyor.

Petrol, yeni zirveleri görebilir

5 Mart'ta Avusturya'nın başkenti Viyana'da gerçekleşen OPEC Petrol Bakanları Toplantısı'nda beklenen üretim artışı kararı çıkmadı. Hemen ardından ABD ham petrol stoklarının beklentilerin aksine 3,05 milyon varil azalması, petrol spekülörlerinin tam da istediği gibiydi. Hızla artan emtia fiyatlarına karşılık günden güne eriyen dolar karşısında petrol fiyatları, 105 doları aştı. Fiyatların 18 Mart'taki FED toplantısına kadar yükselme ihtimali güçlü, zira dolar yeni bir faiz indirimi beklentisi sebebiyle uluslararası piyasalarda tarihî noktalara geriledi. Hafta içinde gerçekleşen OPEC toplantısında üretim artış kararı çıkmaması da yükselişi destekliyor. Tahminim, önümüzdeki hafta içinde petrolün tarihî zirve yaparak FED toplantısı sonrası düzeltmeye geçmesi yönündedir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yargıtay, uluslararası dalgalanmaya tuz biber ekti

Selim Işıklar 2008.03.16

Dünya piyasalarında yaşanan olumsuz gelişmelerin etkisiyle 3-4 aydır sıkıntılı bir seyir izleyen piyasalar için bir düzelme sinyali beklendiği sırada, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın AK Parti'yi kapatma davası açtığı haberini duyunca, 'Her halde 1 Nisan şakası erkene alındı' hissine kapıldım.

Gerçekten 70 milyonluk koca bir ülkede, üstelik daha 8 ay önce yüzde 46,7 oranında oy almış bir partiyi kapatma girişimini açıkçası beklemiyordum. Gerçi 2008 yılı içinde böylesi bir girişim olabileceği yönünde spekülasyonlar arada uçuruluyordu; ama sadece küçük bir ihtimal olarak görüyordum. 27 Nisan'daki e-bildiride olduğu gibi yine bir cuma akşamı böylesi bir gelişmenin olabileceği tahmin edilmeli miydi acaba?

Türkiye'nin gerçek gündemi dünyada yaşanan finansal dalgalanmaların bizlere yansımalarının nasıl olacağı ve bunun üstesinden nasıl gelineceği iken, hiç hesapta olmayan bu gelişmenin, ekonomiye olumsuz etkileri olacağı görülüyor. Ayrıca risk primi açısından bu durum hiç de hoş olmadı. Bu durum, sürekli olarak gündemde tutularak daha yüksek faizlerle borçlanmaya yol açacak ve yeni yabancı yatırımcının gelmesini zorlaştıracaktır.

Bundan 9 yıl önce Refahyol iktidarı döneminde 21 Mayıs 1997'de açılan kapatma davası sonrasındaki günü incelediğimizde, İMKB endeksinin o gün içinde yüzde 3,2'lik bir değer kaybıyla başladığını, izleyen süreçte ise toparlanarak yükselişe geçtiğini görüyoruz. Buna benzer bir açılış, pazartesi günü için de geçerli olabilir. Cuma

günü ABD borsaları açısından son derece dramatik bir seyir izlendi. Açıklanan şubat ayı TÜFE verilerinin olumlu etkisiyle yükselişe geçtiği sırada üst üste gelen açıklamalar, Amerikan borsalarının anormal biçimde hareket etmesine yol açtı.

ABD'nin önde gelen mortgage şirketi Bear Stearn'sın JP Morgan'dan fon bulduğu haberi sonrası, önce yükselişe geçen şirket hisselerinin ilerleyen dakikalardaki inanılmaz düşüşü, dengeleri alt üst etti. Yine bir süredir kredi notu tartışılan önde gelen finansal şirketlerinden AMBAC'ın Moody's ve Standart Poors'un (kredi derecelendirme kuruluşları) kriterlerini yerine getirecekleri kaynaklara sahip olduklarını açıklamaları ve iyi gelen şubat ayı TÜFE verileri, daha fazla bir düşüşü engelledi.

Gün sonunda piyasalardaki dalgalanmaya sebep olan Bear Stearns hisseleri yüzde 27 değer kaybetti. Önümüzdeki hafta salı günü ABD Para Politikası Kurulu, faiz kararını açıklayacak. Son açıklanan şubat ayı enflasyon verilerinin beklentilerin altında kalması, toplantıda yeni bir faiz indirimi beklentisini kuvvetlendirdi. Şu an yüzde 3 olan faiz oranlarının yarım puan indirilerek yüzde 2,5'e çekilmesi bekleniyordu. Son gelişmeler, FED'in faizi yüzde 1 oranında düşürme ihtimalini artırdı. ABD 5 yıllık tahvillerindeki oranların yüzde 2,40 olduğu düşünülürse, en az yarım puanlık bir indirimin geleceğini düşünüyorum.

Bu önemli kararın piyasalara yansımaları nasıl olabilir? Petrol, gıda ve değerli maden fiyatları, faiz indirimi sonrası yükselişe devam edebilir. Zira ABD Merkez Bankası'nın sürekli faiz indirmesine ve likidite sıkıntılarını gidermeye yönelik önlemler açıklanmasına rağmen, piyasalar tedirginliği atmakta zorluk çekiyor.

Yine içeriye dönecek olursak, ilk anda etkili olacağını düşündüğümüz kapatma davası nedeniyle gelebilecek satışlar sonrası endekste bir miktar geri çekilme yaşanabilir. Daha sonra hisse bazında gelecek alımlar ve dış borsalardaki gelişmeler denge sağlayabilir.

Kapatma davası haberinin geldiği sırada piyasaların kapalı olduğunu ve döviz fiyatlarının cumartesi günü yüzde 1,5-1,9 aralığında yükseldiğini hatırlatalım. Döviz fiyatlarındaki bu yükselişin pazartesi sabahı etkili olduktan sonra dengeye oturacağını düşünüyorum. Borsa'nın da muhtemelen 40 bin 900 puandaki destek noktasını test etse de bu noktayı yeni bir kötü haber veya veri gelmeden kırmayacağı düşüncesindeyim.

Altın, 1.000 doları geçti

Birçok analistin tahmin ettiği gibi altın fiyatları, sonunda bin doları aştı. ABD ekonomisinde yaşanan olumsuzluklar sonrası dolar, önemli para birimleri karşısında adeta çöküş yaşamaya başladı. Euro karşısında 1,57'ye kadar gerileyen dolar, yen karşısında da son 13 yılın en düşük seviyesi olan 99 yen düzeyine geriledi. Dünyanın bir numaralı ekonomisinin para birimi, değerli metaller karşısında da hemen her gün erimekte. Dolardaki bu zayıflama karşısında spekülâtörler abartılı biçimde yine altına yönelerek bin dolar hedefinin aşılmasına yardımcı oldu. Böylelikle ons, yıl başından bu yana dolar karşısında yüzde 20 artmış oldu. İçeride ise siyasî gelişmeler ve YTL'nin dolar karşısında bile değer kaybı yaşaması ile altın fiyatları, önümüzdeki hafta da yükselişini sürdürebilir.

Petrol, durgunluk dinlemiyor

Geçen hafta petrol fiyatları yeni bir tarihi rekora imza attı. Hafta boyunca zayıflayan dolar karşısında yüzde 4,7 yükselen petrol, 110 doları aştı. 5 Mart'ta yapılan OPEC toplantısında günlük 32 milyon varillik üretimin aynen sürdürüleceği kararı çıkması ve yetkililerin yükselişin dolardaki gerilemelerden kaynaklandığı yönündeki açıklamaları, spekülâtörlerin ekmeğine yağ sürdü. Dolardaki zayıflamanın aslında bir bahane olarak kullanıldığını düşünüyorum. Zira dolar, Euro karşısında son bir ayda yüzde 8 değer kaybetti. Petrol fiyatlarının ise dolar karşısında yüzde 25 değer kazanmasının izahı güç. ABD ekonomisinin sürüklediği durgunluğa üretimde veya tüketimde herhangi bir değişim olmadığı halde petrol fiyatlarının yükselişinin başka bir sebebi olsa gerek.

GEÇEN HAFTANIN [EN] LERİ

Değer kazananlar (%)

- 01 - Kütahya Por. 100,64
- 02 - Arsan Tekstil 37,50
- 03 - Tekstilbank 32,26
- 04 - Beşiktaş F. Y. 27,43
- 05 - Kerevitaş 25,77
- 06 - Y ve Y GMYO 22,39
- 07 - Goldaş Kuyum. 19,73
- 08 - İş Yatırım 19,18
- 09 - Y. Kredi F. Kir. 18,80
- 10 - Esem Spor G. 16,99

Değer kaybedenler (%)

- 01 - Aksu İplik -20,54
- 02 - Şekerbank -11,11
- 03 - Sinpaş GMYO -10,71
- 04 - T. Prysmian K. -8,67
- 05 - Altınyıldız -7,86
- 06 - Arçelik -6,62
- 07 - İş Yat. M. Değ. -6,57
- 08 - Sabancı Hold. -6,15
- 09 - Y. Kredi Sigorta -5,67
- 10 - Makina Takım -5,41

Uyarı notu

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri, yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi, beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Piyasalarda cuma akşamı sendromu

Selim Işıklar 2008.03.23

Cuma günleri özellikle mi seçilmeye başlandı, bilmiyorum ancak şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki artık yerli veya yabancı, haftanın son günü yatırım kararı verirken iki kere düşünerek hareket ediyor.

AK Parti'yi kapatma talebinin ardından piyasalar pazartesi günü beklenildiği gibi olumsuz bir başlangıç yaptı. Borsa gün içinde yüzde 10'a yakın bir değer kaybıyla 38 bin 500 puana kadar geriledikten sonra bir miktar toparlansa da yüzde 7,4'lük şok düşüş yaşadı. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören şirketlerin bu düşüşte 13,5 milyar dolar birden değer kaybetmesini bir yana bırakalım. Yakın bir zamanda gelişmekte olan piyasalarda düzelmelerin başlaması durumunda Türkiye piyasalarının neler kaybedip kaybetmeyeceğini hep birlikte göreceğiz. Hafta içinde bazı kredi derecelendirme kuruluşlarının kapatma davasıyla ilgili açıklamaları dikkate alındığında, muhtemel kredi not artırımlarının gecikebileceği anlaşılıyor. Yine önemli bazı yabancı

yatırım danışmanlık şirketleri raporlarında, davanın, var olan sorunları daha da artıracığına yönelik uyarıları dikkati çekti. Aslında geçen yıl cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde de bazı endişeler öne çıkmış, dünya piyasalarında olumlu rüzgârların estiği sırada İMKB, birlikte hareket ettiği borsaların çok gerisinde kalmıştı. 22 Temmuz seçimleri sonrası ise toparlanarak 58 bin puanı aşmayı başarmıştı.

Yargıtay Başsavcısı'nın açtığı kapatma davası haberiyle dış borsalardaki sert düşüşlerin aynı güne gelmesi, İMKB'de tam anlamıyla kara bir gün yaşattı. Pazartesi gününden itibaren hızlanan satışlar, yatırımcıların hızla nakite dönmesine yol açtı. Borsa'da bir haftada hızlı düşüşe rağmen 100 milyon dolara yakın bir çıkış gözlemlendi. Hızlı düşüşe rağmen diyorum, zira bundan önceki düşüşlerde yabancı, alım yapıyordu. Halka arzlara büyük ilgi gösteriliyordu. Bunun yanı sıra endişeler de yok değildi. Dünyada petrol fiyatlarının artması sonucu artan cari açık sebebiyle Türkiye piyasaları Brezilya piyasalarının çok gerisinde kalmıştı. Yabancı araştırma raporlarında İMKB'nin ucuz kaldığı ve alım yapılabileceği belirtiliyordu. Şubat ayı rakamları da alımların başladığını gösteriyordu; ancak 14 Mart Cuma akşamından sonra tam anlamıyla belirsizliğin başladığı bir sürece girildiği açıkça görüldü. Birçok ülke piyasasının kapalı olduğu cuma günü İMKB'nin satıcılar bir şekilde hareket etmesinin ardında 'acaba yeni bir kötü haber gelebilir mi?' endişeleri ağırlık kazandı. Borsaların haftalık görünümünü incelediğimizde krizin ortasında yer alan ABD borsa endekslerinin yükseldiğini, Avrupa'da cuma günü kapalı olmasının da etkisiyle hafif kayıplar yaşandığını görmekteyiz. İMKB endeksinin ise siyasi risklerin artmasıyla kaybettirenler içinde en fazla değer yitiren borsa olduğunu görüyoruz.

Borsaların bir haftalık performansları

Dow Jones Sanayi (ABD) +%3,43

Nasdaq (ABD) +%2,06

S&Poors (ABD) +%3,21

Nikkei (Japonya) +%1,97

Ftse (İngiltere) -%2,42

Prag (Çek Cum) +%0,72

Bovespa (Brezilya) -%4,87

İMKB (Türkiye) -%6,73

Brezilya borsasındaki sert düşüşü petrol ve emtia fiyatlarındaki son haftadaki gerilemeye bağlayabiliriz, zira Bovespa endeksi dev petrol şirketlerinin performansı sayesinde global piyasalardan ayrılarak olumlu bir yönde hareket ediyordu. İMKB ise siyasi riskten dolayı satış baskısının artmasıyla 40 bin psikolojik desteğinin altında kapandı. Ortaya çıkan son durumu şu şekilde analiz edebiliriz: ABD kaynaklı küresel kriz sebebiyle zor duruma düşen büyük yatırım bankaları, dünyada likite dönme çabası içindeler. Türkiye'de de pozisyonlarını gözden geçiriyorlar. Şu ana kadar büyük bir panik içinde değiller ancak; gelişmelerin belirsizliği artırması durumunda ciddi bir satış içine girebilirler.

Ham petrol stokları takip edilecek

Hafta içinde şu ana kadar gördüğü en yüksek seviye olan 112 dolara kadar yükselen petrol fiyatları, 18 Mart'taki FED toplantısı sonrası doların toparlanmasıyla düşüşe geçti. Haftayı 102 dolardan kapatan petrol fiyatları, önümüzdeki hafta çarşamba günü açıklanacak ham petrol stokları verilerine göre yön bulmaya çalışacaktır. Beklentiler, petrol stoklarının artacağı yönünde. Ayrıca önümüzdeki hafta gelecek önemli veriler

sonrası doların gideceği yöne göre de fiyatlar hareket edecektir. Eğer dolar yukarı hareketini sürdürürse petrol fiyatları 90 dolarlar seviyesine gelebilir. Aksi takdirde 100 doların üstünde kalmaya devam edecektir. Teknik olarak 94 dolar ile 103 dolar aralığı, petrolün kısa vadeli hareket edeceği alan olarak görülüyor.

Altın, zirveden çabuk düştü

Geçen hafta içinde 1.032 doları görerek tarihi bir zirveye ulaşan altın fiyatları, ABD Merkez Bankası FED'in 0,75 faiz indirimi kararının ardından çok hızlı bir şekilde geri geldi. Altın fiyatları 117 dolarlık düşüşle haftayı 915 dolardan tamamladı. Bu, aynı zamanda son 25 yılın en büyük haftalık düşüşü. Faiz indirimleri sonrası yaşanan her düzeltme hareketinde olduğu gibi altın kırdığı yeni rekordun sonra geriledi. Altın 1.032 doları görerek acaba tarihi bir rekora mı ulaştı, yoksa bu rakam ara hedef noktası mıydı? Bunu tahmin etmek oldukça zor. Görünen o ki dolar, zayıf görünümünü sürdürdüğü sürece altın fiyatları yeni rekorlar kırabilir. Teknik olarak kısa vadeli hareketli ortalamaların altına gerileyen ons fiyatının son 100 günlük ortalaması 875 dolarda bulunuyor.

YATIRIMCI TAKVİMİ

21 Mart Pazartesi: Sosyal Güvenlik Reformu'yla ilgili görüşmelerde varılan nihai karar açıklanacak

ABD ikinci el konut satışları (beklenti -%0,8)

22 Mart Salı: ICSC-UBS zincir mağaza satışları + % 0,4 Japonya şubat ayı dış ticaret dengesi

23 Mart Çarşamba: Euro bölgesi ödemeler dengesi

ABD şubat ayı dayanıklı tüketim malları siparişleri (beklenti +%0,8) ABD yeni konut satışları

(beklenti -%2,2)

24 Mart Perşembe: ABD haftalık işsizlik başvuruları

ABD 4. çeyrek GSYİH (+%0,6) ABD şirket kârları Japonya yıllık çekirdek TÜFE (+%0,8)

25 Mart Cuma: ABD kişisel gelirler (beklenti +%0,3)

ABD kişisel harcamalar (beklenti -%1)

GEÇEN HAFTANIN [EN] LERİ

Değer kazananlar (%)

01 - İzocam 36,43

02 - Edip İplik 27,45

03 - Gübre Fabrikaları 23,22

04 - Beşiktaş F. Y. 13,19

05 - Trabzon Sportif 11,61

06 - Compnt. Döktaş 10,77

07 - Kütahya Porselen 9,52

08 - Gersan Elektrik 9,20

09 - Ak Yat. Ortaklığı 8,45

10 - Kerevitaş 7,32

Değer kaybedenler (%)

01 - Goldaş Kuyum. -27,27

02 - Esem Spor Giyim -20,11

03 - Pera GMYO -19,38

04 - Viking Kağıt -17,39

05 - Global Yat. Hold. -17,36

06 - TEB -16,57

07 - Vakıf Yat. Ort. -16,42

08 - Tofaş Oto Fab. -15,69

09 - Arsan Tekstil -15,45

10 - Varlık Y. (Yeni) -14,74

Uyarı notu

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri, yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi, beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pazartesi ak mı kara mı belli olacak

Selim Işıklar 2008.03.30

JP Morgan'ın, Bear Stearns hisselerine beklentilerin çok üstünde fiyat vermesinin ardından ABD ikinci el konut satışları verileri, haftanın ilk günü İMKB de dahil tüm borsaları yukarı taşıdı.

İlerleyen günlerde ise İMKB, dış borsalarla bağlarını kopartarak tamamen iç gündemine yönelik bir seyir izledi. ABD borsaları, bir önceki haftaki olumlu performanslarının ardından yatay hareket etti. Uzakdoğu, Avrupa ve Latin Amerika borsaları ise yükseliş eğilimlerini sürdürdü. Piyasalarımızda çarşamba gününden itibaren kapatma davasına yönelik endişelerin etkisiyle olumsuz gelişmeler yaşanmaya başladı. İyi gelen bazı haberlere rağmen her yükseliş denemesinde Borsa'da ibre düşüş yönüne çevrilmiş, döviz ve faizde ise belirgin bir yukarıya hareketlenme başlamıştı. Siyasi tansiyonu düşürme çabalarına rağmen Anayasa Mahkemesi'nin davayı kabul edip etmeyeceği yönünde bir karar verecek olması, yatırımcıların dışarıdaki gelişmeleri bir tarafa bırakarak yargıdan gelecek habere odaklanmalarına yol açtı.

Geçen haftaki analizimizde de belirttiğimiz gibi artık yatırımcılar hafta sonunda ortaya çıkabilecek yeni bir olumsuz haber endişesiyle cuma günleri riske girmek istemiyor. Psikolojide 'paranoya' denilen bir ruh hali içinde hareket ederek panik havasına giriyorlar. Haksız da değiller, zira 27 Nisan 2007'de e-bildiri bir cuma gecesi internet sitesinden duyurulmuş, ardından piyasalarda bir panik dalgası yayılmamış mıydı? Kurumların bu tip beklenmedik çıkışları, yatırımcıların güven kaybını her geçen gün artırıyor. Geçen yıl Türkiye'de de ciddi yatırımları bulunan bir uluslararası yatırım bankasının yayınladığı raporda, "Kurumsallaşmış paranoyalarının devreye girmeye başladığı, cumhurbaşkanlığı ve genel seçimler öncesi ucu askeri darbeye varan felaket senaryoları yazılmaya başlandı." şeklinde bir değerlendirme yapılmıştı. Daha sonra yaşanan gelişmeleri biliyorsunuz... Seçimler yapıldı, cumhurbaşkanı seçildi. En önemlisi demokrasi önemli bir yara almadan halk istikrardan yana taraf oldu. Piyasalar bu gelişmeleri önceden tahmin ederek pozisyon alanların kazançlı çıktığı bir süreç yaşadı. Kasım ayına kadar piyasalar son derece normal ve olumlu bir seyir izlemişti. Sonrası malum, beklentiler gerçekleşti, dış borsalar çöktü, petrol ve gıda fiyatları inanılmaz bir şekilde yükselişe geçti. Geçen yıl yaşananların da yorgunluğunu taşıyan piyasalar 'türban yasası' tartışmalarının da etkisiyle zayıf bir seyir izledi. Krizin göbeğindeki ABD borsalarının bile bu denli etkilenmediği, gelişmekte olan borsaların hâlâ rekor seviyelerine yaklaştığı bir sırada 2008 Ocak ayında başlayan çöküş hareketi, 14 Mart'taki kapatma başvurusu sonrasında piyasaları dibe vurdurdu. Pazartesi Anayasa Mahkemesi'nin vereceği karar, piyasalarımızın geleceğine etki edeceği gibi demokrasinin gelişimi için de ayrı bir önem taşıyor. Eğer mahkeme belirsizliğe yol açacak bir karar verirse buna karşı Meclis'in alacağı bir anayasa değişiklik kararına kadar yine dramatik piyasa hareketleri bekleyebiliriz. Borsa, döviz ve faizlerde büyük dalgalanmalar başlar. Hukuki tartışmalar her şeyin önüne geçer ve yatırımcılar Türkiye'yi uzun bir süreliğine terk edebilir. Yine Türkiye kendi ayağına kurşun sıkan bir ülke gibi görülerek yatırım yapma konusunda iki kere düşünülmesi gereken bir ülke pozisyonuna sokulur. Anayasa Mahkemesi'nin muhtemel bir iade kararı vermesi durumunda ise İMKB, dış borsalarda ne olursa olsun 44 bin puana kadar tırmanabilir. Döviz ve faizin ateşi düşer. En önemlisi, piyasaların üzerindeki kara bulutlar dağılmaya başlar. Geleceğe daha umutla bakabiliriz.

YATIRIMCI TAKVİMİ

31 Mart Pazartesi

4. Çeyrek GSYİH verileri (beklenti +%4)

4. Çeyrek Net dış borç verileri

Euro bölgesi Enflasyon verileri

1 Nisan Salı

TİM ihracat rakamları

İTO Mart perakende fiyatları

ABD Tüketici güven endeksi

2 Nisan Çarşamba

ABD toplam motorlu araç satışları (15,4 milyon)

Euro bölgesi üfe verileri

3 Nisan Perşembe

ABD işsizlik verileri

Türkiye enflasyon verileri

4 Nisan Cuma

ABD tüketici kredileri

GEÇEN HAFTA DÜNYA BORSALARI YÜKSELDİ

Borsa - Yüzde

Hong Kong + 10,32

Rusya + 6,34

Portekiz + 4,94

İtalya + 4,34

Almanya + 3,80

Arjantin + 3,76

İngiltere + 3,6

Fransa + 3,56

Brezilya + 2,48

Japonya + 2,71

ABD (DOW - 1,17

İMKB - 0,55

Dolarda yükselme sinyali verildi

Hafta içinde çarşamba gününden itibaren YTL karşısında yükselişe geçen dolar, cuma günü bankalar arası piyasalarda 1,3 yeni lirayı gördü. Cuma günü artan siyasi tansiyonun da etkisiyle bazı bankaların alım emirlerini 1,3 yeni liranın üstüne çektiği görüldü. Kapanışın ardından cumartesi günü fiyatlar 1,29 seviyelerine geri çekildi. Yarın Anayasa Mahkemesi, kapatma davası ile ilgili önemli bir karar verecek. Piyasalarda cuma günü yaşanan döviz fiyatlarındaki artışın devam edip etmeyeceği, yüksek mahkemenin vereceği karara sıkı sıkıya bağlı gözüküyor. Olumsuz hava sürer ise dolar 1,37-1,45 seviyelerini zorlayabilir. Ardından 3 Mart Perşembe günü açıklanacak enflasyon rakamları takip edilir. Kararın iade şeklinde çıkması durumunda ise piyasaların ateşi hızla düşecektir.

Dolar, petrol fiyatında belirleyici

Çarşamba günü açıklanan ABD ham petrol stoklarının beklentilerin çok altında çıkması, fiyatların hızlı yükselmesine etki etti. 88 bin varil artış gösteren ham petrol stoklarının 1,5 milyon varil artması bekleniyordu. Dünyada enerji fiyatları reel olarak yükselirken aynı zamanda ekonomide daralmaların ve talep azalmalarının yaşanması, yakın zamanda enflasyon içinde durgunluk eğiliminin de artacağını gösteriyor. Bu nedenle üretim

artışı halinde bile sadece doların değer kaybının sürmesi sebebiyle petrol fiyatları yükselişini sürdürecektir. Yüksek petrol fiyatları nedeniyle 170-190 milyon varil ham petrol ithalatı dolayısıyla Türkiye'nin ortalama 100 dolar petrol fiyatı için ödeyeceği rakam, yıllık 18-19 milyar doları bulabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yabancı, Borsa'ya geri mi dönüyor?

Selim Işıklar 2008.04.06

Haftanın ilk günü korkulan oldu ve Anayasa Mahkemesi kapatma davasını kabul ederek 6-7 ay sürebilecek bir siyasi gerilim sürecini başlattı.

Piyasalar gün ortası açıklanan bu karara şiddetli bir tepki verirken Borsa, açıklama sonrası bin puana yakın bir düşüş yaşadı. Döviz ve faizde önemli sıçramalar gerçekleşti. Salı gününden sonra ise toparlanmalar başladı. ABD ekonomisinin en kötüsünü yaşadığı, artık toparlanmaların başlayacağı haber ve yorumları, gelişmekte olan borsaları yukarı taşıırken İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda bir çöküş bekleniyordu. Ancak sadece bir banka hissesinde gerçekleştirilen alımlarla endeks, 40 bin puanın üstüne çıkmayı başardı. Perşembe günü olumsuz haberler üst üste geldi. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standard&Poor's'un piyasaların kapanmasına az bir süre kala yaptığı Türkiye'nin görünümünü negatife çevirdiği açıklaması piyasalarda yeni bir dalgalanmaya yol açtı. Fiyatlar beş dakika içinde yüzde 3-4 değer kaybetti. Ardından mart ayı enflasyon verileri açıklandı. Rakamlar beklentilerin üstündeydi. Döviz ve faiz cephesi hareketlendi.

Cuma günü ise açıkçası beklentilerin dışında hareketlere sahne olan bir piyasa izledik. Dünya borsalarının aşağı yönlü hareket ettiği bir sırada İMKB üst üste üç olumsuz habere rağmen iki yabancı yatırım bankasının Garanti Bankası, İş Bankası (C) ve Vakıfbank gibi endeks üzerinde etkili olan hisselerde pozisyon aldıkları görüldü. Aslında asıl alımlarını salı günü daha düşük maliyetlerden gerçekleştiren bu kurumların sürüklediği bu yükseliş yorumlamak gerçekten zor. AK Parti'nin kapatma davasına karşılık atacağı adımlar olması mı yoksa dünya borsaları karşısında düşük kalan İMKB'de yabancıların daha önceden bu duruma hazırlıklı olması mı bilinmez, piyasalar gelen üç olumsuz habere aldırılmamış göründü. Alımlar yine endeks üzerinde etkili hisselerde gerçekleşti. Özellikle cuma günü yaşanan bu beklenmedik para girişiyle Borsa geçen hafta boyunca 2 bin 347 puan birden yükseldi. Garanti Bankası hisseleri 814 puanlık katkısıyla endeksin bir hisseye bağlı yükseliş içinde olduğunu göstermiş oldu. Tavuk mu yumurtadan çıkar yumurta mı tavuktan tartışmalarını bir tarafa koyarsak, piyasaların yönünü daha çok dış piyasa aktörleri ve gelişmeleri belirliyor. Siyasi gelişmelerde ise piyasalar bir yandan dışarıyı gözlüyor, diğer yandan krizin çözümünün var olmasıyla rahat hareket edebiliyor. Geçen pazartesi piyasaların önce çok sert tepki verip sonra toparlanmasında Türkiye piyasalarında hakim olan birkaç grubun etkisi olduğunu tahmin ediyorum. İMKB endeksinin diğer gelişmekte olan piyasalara göre riskli olmasına karşılık oluşan fiyatların cazip olması da alımları tetiklemiş olabilir. Gelişmelerin önceden tahmin edildiği, buna göre pozisyon alındığı gözardı edilmemelidir.

Bu tip tartışmaları bir kenara koyarsak piyasalar gerilim dolu ve sıkıntılı bir haftayı geride bırakırken beklediğimizden daha olumlu bir tablo ortaya çıktı. Borsa para girişi ile birlikte yükselirken dolar, uluslararası piyasalarda değer kaybedince YTL karşısında da tutunamadı. Faizler, yüksek çıkan enflasyona rağmen yüzde 18,52 seviyesinde kapattı.

Önümüzdeki hafta gözler yeniden dışarıya çevrilecek gibi gözüküyor. Hafta içinde Avrupa Merkez Bankası ECB ve İngiltere Merkez Bankası BOE'nin yanı sıra Japonya Merkez Bankası BOJ'un faiz kararları beklenecek. Dünya ekonomik gündemine baktığımızda rahat bir takvim olması ABD'den gelecek kesinleşmemiş konut satışları ve

Avrupa büyüme rakamlarının olumlu gelme ihtimali sebebiyle yükselişler yaşanabilir. Borsa 41 bin 870 puanda oluşan direnç bölgesini aşmayı başırırsa 43 bin puana kadar yükseliş yaşanabilir. ABD'li bazı şirket ve yatırım bankalarına yönelik açıklamalar ayrıca takip edilecektir. İç gündemde ise denetimden geçmiş 12 aylık bilançoların hisse bazında da olsa etkilerini yaşayacağız. Sektörel olarak bankacılık sektörü hisseleri daha hareketli bir seyir yaşadılar.

YATIRIMCI TAKVİMİ

7 Mart Pazartesi: - ABD tüketici kredileri

8 Nisan Salı: - ABD kesinleşmemiş konut satışları

FED'in mart ayı toplantı ayrıntıları

9 Nisan Çarşamba: - Japonya Merkez Bankası BOJ'un faiz kararı (yüzde 0,50, değişim beklenmiyor)

- ABD şubat ayı toptan satış stokları

- Avrupa bölgesi büyüme rakamları

10 Nisan Perşembe: - Türkiye imalat sanayii kapasite kullanımı

- Avrupa Merkez Bankası faiz kararı (yüzde 4, değişim beklenmiyor) İngiltere Merkez Bankası faiz kararı (yüzde 5,25, çeyrek puan indirim bekleniyor)

11 Nisan Cuma: ABD mart ayı ithalat fiyatları endeksi Türkiye ödemeler dengesi (cari işlemler açığı)

Doların seyri baş döndürdü

Anayasa Mahkemesi'nin kapatma davasını kabul etmesinin ardından piyasalar oldukça çalkantılı bir şekilde hareket etmeye başladı. Dolar, açıklamalar sonrasında hızla yükselerek 1,34 YTL'yi gördü. Daha sonra dış piyasalarda 'krizin sonlarına doğru geliniyor' yorumlarının artması, içeride anayasa değişikliği ve referandum seçeneklerinin masada olması sebebiyle hızla 1,3 yeni liranın altına geriledi. Ardından perşembe günü kredi derecelendirme kuruluşu Standard and Poor's'un Türkiye'nin kredi görünümünü negatife çevirmesi ve yüksek mart ayı enflasyon verileriyle yeniden 1,31 YTL'ye tırmandı. Cuma günü kötü gelen ABD tarım dışı istihdam verilerinin ardından uluslararası piyasalarda hızla değer kaybedince serbest piyasada 1,286 YTL'ye kadar geriledi.

Petrol, yeni zirveleri zorlayabilir

ABD ekonomisine ilişkin kaygılar sürdükçe dolara güven azalıyor. Bunun sonucunda başta altın ve petrol olmak üzere emtia fiyatları yüksek seyrini sürdürüyor. Hafta içinde açıklanan yüksek ham petrol stoklarına rağmen fiyatlar yüksekte uçuşa devam etti. Dolar karşısında yüzde 4'ün üstünde değer kazanan fiyatlar yeniden 106 dolar sınırını aşarken özellikle cuma günü açıklanan veriler sonrası ABD Merkez Bankası FED'den faiz indirimi beklentisinin güçlendiği, dolayısıyla petrolün değer kazandığı görüldü. Kısa vadede dolar çok keskin bir yükseliş içine girmedikçe ne altın ne de petrolde fiyatlar geriler. Mart ayı verileri bu sinyali vermedi, o halde nisan ayındaki FED toplantısına kadar petrol yeni zirvelere yol alabilir. Yüksek petrol fiyatı Türkiye için hiç de iyi olmayacak.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beklenenden güçlü alımlar geliyor

Selim Işıklar 2008.04.13

Borsa, önceki hafta gelen üç kötü habere rağmen yükseliş kaydetmişti. Endeks, geçen hafta da yurtdışı borsalara oranla daha pozitif hareket ederek haftayı yüzde 1,49'luk yükselişle 41 bin 980 puandan kapattı.

ABD borsaları ise özellikle haftanın son günü General Electric'in 2008 ilk çeyrek bilançosunun beklentilerin yüzde 6 altında gerçekleştiği haberi sonrası hızla düştü. Dow Jones endeksinin önemli şirketlerinin başında gelen General Electric hisselerindeki yüzde 12,8'lik hızlı düşüş, cuma günü tüm ABD endekslerinin önemli değer kayıpları yaşamasına yol açtı. Avrupa borsalarının da bu gelişmeler sonrası düşüşe geçmesi o ana kadar yüzde 2'ye yakın bir artışla 43 bin puanın üzerinde hareket eden İMKB endeksini hızla aşağı çekerek günü az da olsa düşüşle kapatmasına sebep oldu. Önümüzdeki hafta piyasalarımız dış gelişmelere odaklı seyrini sürdürecektir. Hafta sonunda gerçekleştirilen G7 toplantısından gelecek açıklamalar, piyasalar tarafından dikkatle takip edilecek. Toplantıda dolar en önemli gündem maddesini oluşturuyor. Önümüzdeki hafta ayrıca ABD ilk çeyrek bilançoları gelmeye devam edecek. Özellikle önemli banka bilanço kâr rakamlarının beklentilerin altında gelip gelmeyeceği merakla bekleniyor. Nisan sonundaki ABD Merkez Bankası (FED) toplantısı öncesi gelecek veriler, yeni bir faiz indirimini gündeme getirebilir. Salı günü Almanya zew ekonomik duyarlılık endeksi ve perşembe günü ABD konut başlangıçları verileri takip edilecek.

Dışarıda bunlar yaşanırken içeride siyasi tansiyon bir azalıp bir artıyor. Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun perşembe günkü toplantısında alınacak kararlar aşağı yukarı biliniyor. Kurul muhtemelen enerji, emtia ve gıda fiyatlarındaki yükselişi öne sürerek faizleri değiştirmeyecek. Zaten sonbahara kadar bir faiz indirimi beklenmediği gibi kritik gelişmelerde faiz artırımının bile gündeme geleceğini düşünüyorum. Özetle oldukça kritik bir haftaya daha giriyoruz. ABD şirketlerinin 2008 ilk çeyrek bilançoları gelirken bizde henüz 12 aylık bilançolar tamamlanmadı. İlk çeyrek bilançoları ise mayıs ayı içerisinde gelecek. Genel olarak şu ana kadar gelen 12 aylık kârlar tatmin edici düzeyde. Şirketlerin genel kurulları sonrasında dağıtılacak kâr rakamları, borsadaki performansları da direkt etkiliyor. Yüksek kâr ve bedelsiz sermaye artırımına giden şirketlere talep devam ederken bilançosunu düzeltmeyerek kâr payı dağıtamayan veya bedelli sermaye artırımına giden şirketlerden kaçışlar gözlemleniyor. Yabancı yatırımcılar ise banka hisselerinin yanı sıra yüksek temettü (kâr payı) potansiyeline sahip hisselerde alımlarını geçen hafta da sürdürdüler. Net 50 milyon YTL'lik para girişi gerçekleşti. Dünya borsalarındaki ciddi değer kayıplarına ve önceki hafta üst üste gelen üç olumsuz habere (Anayasa Mahkemesi'nin kapatma davasını kabul etmesi, Standart and Poor's'un Türkiye'nin kredi notunu düşürmesi ve enflasyonun yüksek çıkmasına) rağmen Borsa alıcılı bir şekilde hareket etti. Bu hareketin birkaç banka hissesinde yoğunlaşan alımlardan kaynaklandığını geçen hafta vurgulamıştık. Endeksin yükselmesini sağlayan bu hisselerde haftanın son iki günü kâr satışları etkili oldu. Hafta başında Petkim özelleştirmesi ile ilgili taraf şirketin yetkilileri Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ödemenin şekli konusunda tercihini bildireceklerini açıklamışlardı. Bu haber özelleştirmelerin devamı ve başarısı açısından merakla bekleniyor.

Endeksin orta vadeli göstergelerindeki pozitiflik devam ederken kısa vadelilerde düşüş sinyali sürüyor. 43 bin 170-41 bin 800 puan aralığındaki kuvvetli destek ve direnç noktaları hafta içinde iki taraflı çalışmıştı. Önümüzdeki hafta olumlu haberler gelirse endeks 43 bin 200 puanı geçmeye çalışabilir. Göstergelerde bozulmalar yaşatacak gelişmeler olursa endeks 41 bin puana kadar geriledikten sonra 39 bin 700-38 bin 500 puanda bulunan destek noktalarına kadar çekilebilir. Borsa beklediğimizden güçlü tepki veriyor. Yabancı yatırımcının alıcı pozisyonunda olması halen ülke ekonomisine bir güven duymasından dolayı mı yoksa bu piyasadan istese de çıkamayacak olmasından mı kaynaklanıyor? Yoksa dünyayı tehdit eden krizin sonuna mı geliniyor? Bu soruların cevabını vermek zor. Kontrolümüzde olmayan bir süreç yaşanıyor. Dünyada enerji

fiyatları yüksek seyrini koruyor, maliyetler yükseliyor. Gıdada aynı şekilde bir yandan enflasyon korkusu bir yandan da durgunluk iç içe yaşanıyor. Toparlanma sinyalleri zaman zaman ümit verici de olsa geliyor ama tehlike henüz geçmiş değil. Buna rağmen borsalar belli bir aralıkta iniş ve çıkışlar yaşıyorlar. Bir süre daha, oluşan dengede inişler ve çıkışlar yaşandıktan sonra korkulan olmazsa fiyatlar yeniden yükselişe geçecektir.

Euro, YTL'ye karşı gücünü koruyor

Haziran 2006'da 2,137 YTL zirvesini gördükten sonra 16 aylık bir düşüş trendi izleyen Euro, Ekim 2007'de 1,66 YTL'yi test ederek düşüşünü tamamlamıştı. Euro, 2008'de ise paritenin de etkisiyle zirve noktalarına yaklaştı. Geçen hafta sakin ama alıcılı bir seyrin içinde hareket eden Euro, Avrupa Merkez Bankası'nın faiz oranlarını değiştirmesinin ardından güçlü konumunu sürdürdü. Teknik olarak 2,13 YTL'de bulunan zirve noktası yakın zamanda test edilebilir. Ancak Haziran 2006'da Euro YTL karşısında zirve yaparken dolar karşısında 1,25 seviyelerindeydi (yaklaşık yüzde 26 yükselerek 1,58'e çıktı). Bu nedenle döviz fiyatları 2006'daki hareketini tekrarlarsa Euro YTL karşısında 2,6 seviyelerini görebilir. 1,910 ise aşağı yönlü düzeltmeler de takip edilmelidir.

Zayıf dolar petrolü yükseltti

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) 2008 yılında dünya petrol talebinde 0,46 milyon varillik bir düşüşe gidildiğini açıkladı. ABD ekonomisindeki yavaşlamanın dünya geneline yayılacağı beklentilerinin petrole olan talebi 2008'de düşürmesi bekleniyor. OPEC yetkilileri de aynı yönde yaptıkları açıklamalarla tüketimin üretimin gerisinde olduğunu vurguluyor. Buna rağmen petrol fiyatları tüm rekorları kırarak 110 doları aştı. Dolar hafta içinde açıklanan ekonomik veriler ve şirketlerin olumsuz kâr açıklamalarının ardından gerilemeye başladı. Bu nedenle petrol fiyatları değer kazanmaya devam etti. O halde fiyatları sanılanın aksine talep değil zayıflayan dolar karşısında piyasayı kontrol eden spekülâtörler belirlemeye devam ediyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünya borsaları yükselirken İMKB seyreliyor

Selim Işıklar 2008.04.20

Merakla beklenen, ABD'nin önde gelen banka ve şirketlerinin 2008 ilk çeyrek bilançoları borsaları uçurdu.

General Motors'un olumsuz bilançosunun etkisiyle önceki hafta düşüşe geçen ABD borsaları, geçen hafta tam anlamıyla krizin sona ermekte olduğuna yönelik yorumları destekler nitelikte hareket etti. Cuma günü öğleden sonra olumsuz gelen Citigroup bilançosuna rağmen zarar rakamının beklentilerden daha iyi olması şirket hisselerinin yükselişe geçmesini sağladı.

Google, JP Morgan, Intel gibi şirketlerin beklentilerden iyi gelen kâr açıklamaları da iyimser seyre katkı yaptı. Ayrıca yükselen petrol fiyatları sonrası enerji hisselerindeki hareketlilik de son üç ayın en keskin artışlarını beraberinde getirdi. Bu açıklamaların ardından hisse fiyatlarının bir günde yüzde 19,99 artması ve Citigroup hisselerinin de bilanço sonrası yüzde 4,49 oranında yükselmesi ABD borsalarının önemli bir virajı dönmesini sağladı.

DESTEKLER

41.800-41.000

DİRENÇLER

43.200-44.000

Bu gelişmelerin ardından 2008'in ilk çeyreğinde korkulduğu gibi piyasaları çökertecek bir gelişme olmadığı, hatta kredi krizinin kısıyından dönülmek üzere olduğu yorumlarının daha da güçlendiği söylenebilir. Borsalarda bir süredir oluşan fiyatların zaten kötümser beklentileri içerdiği, bu nedenle bilanço açıklamaları sonrası endekslerin yeni beklentileri satın alarak hareket ettiğini düşünüyorum.

İMKB 100 endeksi ise hafta başından bu yana dış piyasalara oranla daha zayıf bir görünüm sergiledi. Hiç şüphesiz 22 Temmuz seçimlerinde halkın yüzde 47 oyunu alarak iktidar olmuş bir partiye yönelik açılan kapatma davası beklediğim gibi piyasaların üzerinde demoklesin kılıcı gibi sallanmaya devam ediyor. Gelişmeleri endişeyle izleyen piyasalar olumlu haberlerde bile tepki vermekte zorlanıyor. 2007 yılı sonlarında neredeyse başa baş olduğumuz Brezilya Borsası ile aramızda 22 bin 500 puana yakın bir fark oluştu. Petrol fiyatlarında son 16 ayda yaşanan yüzde 124,8'lik yükseliş sebebiyle artan cari açık riskine demokrasi açığı da eklenince böyle olması normal. Ancak piyasalarda da ciddi bir durgunluk söz konusu. Harcamalar ciddi biçimde azalırken birçok sektörde son 3-4 aydır sıkıntılı bir seyir izleniyor. Borsa her şeye rağmen cuma günü atağıyla haftayı yükselişle kapattı ama eğer dış borsalar tersine bir düşüş yaşasaydı ciddi sarsılabilirdi de.

Önümüzdeki hafta ABD mart ayı konut satışları takip edilecek. Bunun dışında önemli bir veri akışı yok. Borsada yine seçici bir hareketle 43 bin 200 puana doğru bir hareketlenme olabilir. Bu nokta aşılsa 44 ve 46 bine doğru hızlı bir yükseliş de gerçekleşebilir. Gerilemelerde 42 bin puan tutunma noktası. Telekomünikasyon, enerji ve bankacılık sektörü hisseleri yükselişte etkili olabilir. Ay sonunda FED'in gerçekleştireceği para kurulu toplantısına kadar gelecek yeni ekonomik veriler ve şirket kârları dikkatle izlenecektir. Yükselen petrol ve gıda fiyatları enflasyon ve faizler üzerinde baskı yapıyor. Bu nedenle toplantıda bir faiz indirimi ihtimali son verilere göre azaldı. TCMB para politikası kurulunun hafta içinde gerçekleştirdiği toplantıda faizler değişmedi, hatta bir sonraki toplantıda faiz artırımını da gündeme gelebilir endişesiyle faiz oranları yüzde 19'lara tırmandı. Döviz fiyatları yükseliş eğilimini sürdürüyor. Faiz, döviz ve borsanın beraberce yükseleceği bir sürece doğru gidiyoruz. Sağlıklı olmayan bu süreçte piyasaların seyrini dış gelişmeler belirlemeye devam edecek. Bu fırtınalı seyirde içeride ve dışarıda oluşan riskler kadar fırsatlar da olduğu unutulmadan hareket edilmeli. Yüksek temettü ve bedelsiz hisse senedi verme potansiyeli olan şirketler tercih edilebilir.

Petrol fiyatı 120 dolara dayandı

Petrol fiyatları yükselişe doymuyor. Hafta içinde açıklanan ABD ham petrol stoklarındaki beklenmedik düşüş sonrası petrol fiyatları 115 doları aşarak 116,69 dolardan kapandı. Ayrıca rafineri kullanım kapasite oranlarında da şok düşüşler yaşandığı görüldü. Fiyatlar dolar bazında haftalık yüzde 5,7 yükselirken altın fiyatları onsta haftalık yüzde 1'e yakın değer kaybetti. Euro-dolar paritesinde ise önemli bir değişim olmadı. (1,58149) Buna rağmen petrolde hızlı bir yükseliş yaşanması dikkat çekiciydi. Petrol fiyatları son 16 ayda yüzde 124,8'lik bir artış yaşarken altın fiyatları yüzde 50 yükseldi. Dolayısıyla ortada petrol üreten ülkelerin çok memnun olduğu, petrole ihtiyaç duyan ülkelerin ise acı çekmeye başladığı bir durum var. Gelecekte savaşlara hazırlıklı olmak gerekebilir.

Faizdeki artış tedirgin ediyor

Merkez Bankası faiz oranlarını değiştirmede. Gecelik faiz oranı yüzde 15,25'te kaldı. Ayrıca gerektiğinde artırıma gideceğinin de sinyalini verdi. Dünya genelinde yaşanan enerji ve gıda fiyatları artışından kaynaklanan enflasyon artışları sebebiyle hedeften sapma ihtimalinin artması, faizleri yüzde 19'a dayandırdı. 2006 Haziran ve Ekim aylarında da benzer bir yükseliş yaşayarak 22,80'e kadar yükselen tahvil faizleri bu defa da yine dış kaynaklı sebeplerden dolayı bu noktalara kadar yükselebilir. Nisanda artış kaydeden petrol ve gıda fiyatlarının enflasyona etkisi kaçınılmaz olacaktır. Dış piyasalardaki oynaklığı ve siyasi riskleri de hesaba katarsak yükseliş sürebilir, bu durumda bir sonraki MB Para Politikası Kurulu toplantısında faiz artırımını gündeme gelebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Belirsizlik Borsa'daki yükselişi engelliyor

Selim Işıklar 2008.05.04

ABD Merkez Bankası FED'in faiz kararı ve nisan ayı enflasyon verilerini takip eden İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) haftayı binde 39'luk kayıpla 43 bin 425 puandan kapattı.

Endeks 42 bin 400-44 bin puan aralığında hareket etti. Demir-çelik ve çimento hisseleri hareketli bir seyir izlerken, endeks yön belirlemede zorlandı. Uluslararası borsalarda ise önceki haftalarda olduğu gibi yine yukarı yönlü bir seyir hakimdi. Borsaların lokomotifleri olan Dow Jones Sanayi Endeksi uzun bir aradan sonra (3 Ocak 2008 kapanışı 13 bin 56) ilk kez 16 bin puanın üstünde kapatırken Latin Amerika'nın devi Brezilya'nın Bovespa endeksi rekordan rekora koşarak 70 bin puanı gördü. İMKB'de ise AK Parti'ye dava açıldığı 14 Mart sonrası oluşan siyasi belirsizlik sebebiyle temkinli bir seyir hakim. Geçen yıllarda Brezilya ile aslında çok önemli benzerlikler olmasa da AB ve IMF çıpaları nedeniyle bu yükselişlerden aynı oranlarda yararlanılabiliyordu, ancak içinde bulunduğumuz durumun belirsizliği, aradaki farkın bir hayli açılmasına sebep oldu. Yükselen petrol ve emtia fiyatlarının etkisiyle cari fazla veren Brezilya'nın kredi notu yükseltildi. Siyasi belirsizliğin olmadığı bu ülkeye ciddi anlamda yabancı yatırımcı girişi söz konusu oldu. Brezilya Merkez Bankası'nın enflasyonu kontrolünde tutmak için faiz oranlarını artırmaya başlaması bile yatırımcıların iştahını kesmedi. Bu yükseliş dalgasından maalesef Türkiye faydalanamadı. Yabancı çıkışı olmasa bile siyasi belirsizlik piyasalara önemli bir darbe vurdu.

Dünya piyasalarında artan petrol ve gıda fiyatları sebebiyle Türkiye'nin nisan ayı enflasyon rakamları beklentilerin de üstünde çıktı. ÜFE'de oranlar beklentilerin iki katından da yüksek; yüzde 4,5 olarak gerçekleşti. TÜFE'de ise beklentilere yakın çıktı: Yüzde 1,68. Açıklanan bu rakamların ardından faiz ve dövizde herhangi bir hareketlilik gözlemlenmedi, cuma akşam saatlerinde dolar gerilerken faizler yüzde 20'lerin altında kaldı. Ancak beklenildiği gibi Merkez Bankası'nın bundan sonraki kararlarında faizlerin yükselme ihtimali de iyice artmış oldu. Yarın piyasaların bu gelişmelerden çok olumsuz etkilenmeyeceğini düşünüyorum. Dış piyasalarda olumlu havanın sürmesi ve endeksin 44 bin puanı yukarı yönlü kırması halinde, endekste 46 bin puana doğru sınırlı bir yükseliş hareketinin gerçekleşmesini bekliyorum.

Türk Telekom'un halka arzına ilginin büyük olması, önümüzdeki dönemde özelleştirmelerde halka arz yönteminin ağırlık kazanmasına yol açabilir. İskontolu bir şekilde halka arz edilecek Türk Telekom'un 12 aylık kârı 3,1 milyar YTL. Bu kâr rakamı hisseye olan ilgiyi artırmış durumda. Zira 3,5 milyar yeni lira sermayesi ile 4,7 fiyatını çarptığımızda bile piyasa değeri 13 milyar dolar olarak ortaya çıkıyor. Daha az kâr eden Turkcell'in piyasa değeri ise 18,34 milyar dolar. Turkcell'in geçen yılki 12 aylık net kârı 1,758 milyon yeni lira. Bu nedenle halka arz sonrası hissenin prim yapma ihtimali yüksek gözüküyor. Türk Telekom, 13 milyar dolar üzerindeki piyasa değeri ile en değerli şirketler sıralamasında Turkcell ve Akbank'tan sonra üçüncü sıraya yerleşecek. Yukarı hareketlerde kolayca satışlar geliyor ve dış borsalardaki hafif gerilemelerde ciddi kayıplar yaşanabiliyor. Endeks, olması gereken seviyelerin bir hayli altında hareket ediyor. Şirketlerin 2008 ilk çeyrek bilançoları açıklanmaya başladı. Bilanço ve genel kurul dönemleri genelde şirketlerin borsa performanslarının en üst düzeyde olduğu süreçtir. Bedelsiz sermaye artırımları ve temettü tarihleri genelde mayıs sonlarında gerçekleşir. Üç aylık bilanço performansları seçici bir harekete yol açar. İMKB endeksinin yüzde 10-15'lik bir sıçrama potansiyeli bulunuyor, ama zamanlaması konusunda tereddütler var.

YATIRIMCI TAKVİMİ

5 Mayıs Pazartesi: Türkiye Merkez Bankası nisan ayı enflasyon değerlendirmesi

6 Mayıs Salı: Yurtdışı piyasaları tatil

7 Mayıs Çarşamba: ABD tüketici güven endeksi

Tarım dışı verimlilik

Bekleyen ev satışları

8 Mayıs Perşembe: İşsizlik verileri toptan satış stokları

Avrupa Merkez Bankası faiz kararı

İngiltere Merkez Bankası faiz kararı

9 Mayıs Cuma : ABD ticaret dengesi

Türkiye dış ticaret dengesi

Motorlu araç satışları

Bovespa rekora doymuyor

2006 Haziran'ında eşit puanlara sahip olan İMKB ve Brezilya Bovespa endeksleri, 15 Ekim 2007'den itibaren inanılmaz bir şekilde ayrılmaya başladı. İMKB endeksi 58 bin 231 puanı görerek tarihî bir rekor kırmış iken, aynı tarihte Bovespa endeksi bir adım öne geçerek 62 bin 969 puandan kapatmıştı. Kopma şubat ayına doğru

hızlandı, İMKB endeksi hızla 45 bin puana doğru geriledikten sonra bir türlü toparlanamazken, Bovespa endeksi 23 Ocak'tan sonra petrol ve emtia fiyatlarındaki yükselişler ve siyasi istikrar sebebiyle adeta uçuşa geçerek, yüzde 25'lik bir artış kaydederek 70 bin puanı buldu. Brezilya'nın kredi notu BB+ dan BBB- ye 'yatırım yapılabilir ülke' kategorisine yükseltirken, Türkiye'nin kapatma davası sonrası kredi görünümü negatife çevrildi. Bovespa, iki yıl öncesine göre İMKB'ye tam 25 bin puan fark attı.

Dolar, Euro'ya karşı yükselişte

2008'in ilk dört ayında zayıf bir görünüm sergileyen dolar, geçen ay toplanan G7 zirvesinin ardından uluslararası piyasalarda toparlanmaya başladı. 22 Nisan'da zirve noktası olan 1,60'ın test edilmesinin ardından Euro karşısında yükselişe geçen dolar, haftayı 1,54 paritesinden kapattı. 30 Nisan'daki FED toplantısında çeyrek puanlık faiz indirimi kararı sonrası aşağı dönen paritenin önümüzdeki hafta perşembe günü gerçekleşecek Avrupa Merkez Bankası toplantısına kadar yatay bir seyir izleyeceğini tahmin ediyorum. Euro/dolar paritesinin daha sonraki seyrini ABD ve Avrupa'dan gelecek ekonomik veriler ve faiz kararları etkileyecektir. Teknik olarak 24 Mart'ta görülen 1,54 seviyesinin aşağı kırılması durumunda paritenin 1,51'e kadar gerilemesi söz konusu olabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa, yurtdışına ayak uydurmakta zorlanıyor

Selim Işıklar 2008.05.18

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, dış borsaların yıl içi zirve noktalarını yakaladığı bir haftayı yüzde 1,1 artışla 42 bin 498 puandan kapattı.

Perşembe gününe kadar Para Politikası Kurulu toplantısında çıkacak kararı bekleyen Borsa, petrol ve emtia fiyat artışlarının sürüklediği Brezilya ve Rusya gibi ülke borsalarının müthiş performanslarını adeta imrenerek seyretti. Son kapanışlara göre son 4 buçuk ayda Rusya borsası yüzde 17,55, Brezilya borsası Bovespa endeksi ise yüzde 13,9 artışla finansal krize adeta meydan okuyorlar. Bu süre zarfında İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda yüzde 23,48 bir düşüş yaşandı. Aslında düşüş diğer borsalar gibi 2008 yılının ilk haftasında başlamıştı. AK Parti'ye açılan kapatma davası sonrası ise belki ciddi bir düşüş yaşanmadı ama önceki yıllardaki performanslardan da çok uzak bir görüntü çizildi. Endeks dış borsalardaki olumlu seyirden çok az etkilendi. Borsa'da ilk çeyrek bilançolar gelmeye başladı. Bankacılık, demir-çelik, gübre ve enerji sektörü hisselerinde beklendiği gibi kârlar yüksek. Vergi dairelerine gelen kâr rakamları ise bu sektörlerin dışında genelde çok olumlu sayılmaz. Belli sektörlerin dışında durgunluğun getirdiği negatif seyir bilançolara da yansımış gözüküyor. Yüksek hammadde fiyatları sebebiyle oluşan maliyet enflasyonu, şirketlerin faaliyet giderlerinin artmasına sebep olmuş. Döviz kurlarının düşük olması döviz cinsinden borçlu şirketlere yararken, ihracatçı şirketlerin kârlarının maksimize etmesini zorlaştırmış gözüküyor. Dünya petrol, demir-çelik ve diğer emtia fiyatlarındaki hızlı yükselişler sonrası Borsa'mızda da seçici bir yükseliş söz konusu. Son dört ayda artan demir-çelik fiyatları Borsa'da sektör hisselerinin güçlü hareketine yol açıyor. Öte yandan gübre fiyatlarındaki hızlı tırmanış sonrası İMKB'de işlem gören sektör hisseleri dört ayda beş kattan fazla yükselmiş durumda. Ancak bu durum Borsa'nın geneli için geçerli sayılamaz. Hâlâ birçok hissenin değeri yılbaşına göre önemli ölçüde gerilemiş durumda. Üç aylık bilanço kârı yüksek çıkan veya yüklü bir bedelsiz sermaye artışı yapacak şirket hisselerine talep, sermayesi kayba uğrayan ya da mali yapısı bozulan şirketlerden ise kaçış söz konusu.

Kârı yüksek çıkan şirketlere dikkat ederseniz dünya emtia piyasalarında yaşanan yükselişlerin etkisini görürsünüz. Madencilik, enerji, demir-çelik, çimento gibi sektör hisseleri, 2008 yılında da bu sebeple gözde

olmaya devam edecek gibi görünüyor. Ancak fiyat yükselişlerinin birçok şirketi güç durumda bırakacağı da unutulmamalıdır. İlk bakışta beyaz eşya ve otomotiv talebi bu sebeple düşebilir. Yüksek petrol fiyatları sübvansede edilmediği sürece ulaşım, hatta turizm sektörü bile bu durumdan olumsuz etkilenebilir.

Teknik olarak bakıldığında ise geçen hafta hafif bir şekilde artan Borsa'da hâlâ göstergeler satış baskısının sürdüğüne işaret ediyor. Hafta boyunca işlem gören 332 şirketin yarısının değeri kaybına uğramasının zaten başka bir anlamı olamaz. Endeks yükseliyor ama hisselerin en az yarısı geriliyor. Gelecek haftayı kısaca değerlendirecek olursak, veri akışının yanı sıra bilanço performansları takip edilecek. Endeks 41 bin-43 bin aralığında dalgalanabilir. Yine seçici bir hareketle temettü ve sermaye artışına gidecek şirketler izlenecektir. Sektörel olarak enerji, demir-çelik hisseleri ön plana çıkabilir.

Faiz kararı doları hızla gerilettiler

Nisan ayı içinde YTL karşısında güçlü bir duruma gelen dolar 1,35 YTL'yi test etmiş ve yükseliş sinyalleri vermeye başlamıştı. Geçen hafta içinde merakla beklenen Para Politikası Kurulu toplantısında beklendiği gibi yarım puanlık faiz artışı kararı çıktı. Sonrasında dolar YTL karşısında hızla 1,229 seviyelerine geriledi. Uluslararası piyasalarda da güç kaybeden dolar, gelişmekte olan ülke para birimleri karşısında güç kaybetmeye devam edebilir. ABD ekonomisinin hâlâ faiz indirimi sürecinde olması ve doların her geçen gün güven kaybetmesi, yerel para birimlerinin güçlü kalmasına yol açıyor. Haftanın son günü 1,229 seviyelerine kadar gerileyen dolar, yeniden 1,2 YTL'nin altına gerileyecek gibi görünüyor. Teknik olarak 1,22-1,20 destek noktaları 1,247 ise direnç noktaları olarak takip edilebilir.

Petrolde düşüş beklenmiyor

2003 yılında varil başı 25 dolar olan ham petrol fiyatları, 16 Mayıs 2008 tarihinde 127 doları aşarak yeni bir rekor kırdı. Bu gelişme karşısında petrol fiyatları yeni bir atağa kalktı. Eski ABD Merkez Bankası Başkanı Alan Greenspan bile fiyatların yükseleceği açıklamalarında bulunurken suçu petrol kartellerine atarak üretim artışı yapılması gerektiğini savundu. Ne arz yetersizliği ne de doların itibarsızlığı fiyatların bu ölçüde artmasına sebep. Yaşanan, ekonomik anlamda bir dünya savaşı. Enerjiye ihtiyacı olanlarla, onlara bu enerjiyi olması gerekenin çok üstünde satmaya çalışanların mücadelesi. Çin'in hem petrolde hem de demir-çelik hammaddesinde talebi devam ettikçe fiyatlar daha da agresif bir şekilde artacaktır. Nitekim araştırma raporlarında fiyatların bu nedenle 150-200 dolarları bulabileceği belirtiliyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünya, enflasyon tedirginliği yaşıyor

Selim Işıklar 2008.05.25

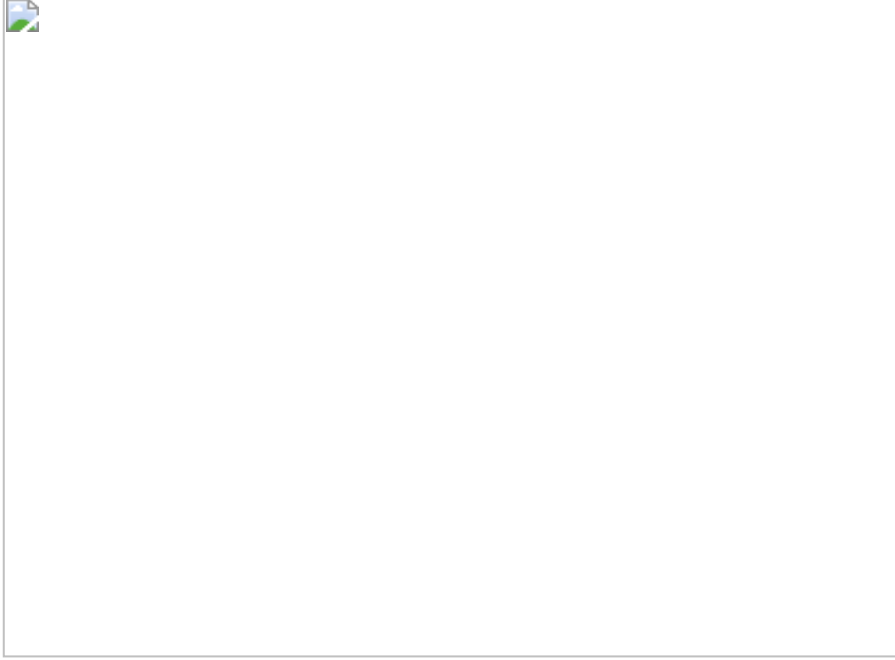
İstanbul Menkul Kıymetler Borsası bileşik endeksi haftayı yüzde 5,97'lik düşüşle 39 bin 960 puandan kapattı. Bu kapanış en son 31 Mart 2008 tarihinde endeksin gördüğü en düşük kapanışa oldukça yakın.

Hafta boyunca dünya piyasalarındaki olumsuz gelişmelerin etkisiyle hareket eden İMKB, bir kez daha 40 bin puanın altında kapatılarak yatırımcıları üzdü. Genelde uluslararası piyasalarda mart ayı başlarından itibaren görülen yükseliş hareketi petrol fiyatlarındaki inanılmaz yükselişten dolayı sona ermiş gözüküyor.

Zira bir süredir tartışılan durgunluğa enerji, gıda ve değerli maden fiyatlarındaki yükseliş sebebiyle enflasyon endişeleri de eklendi. ABD nisan ayı üretici fiyatları çekirdek enflasyonu beklentilerin iki katı kadar yüksek çıktı.

Arjantin'de enflasyon hortladı. Suudi Arabistan'da gıda fiyatlarındaki artış sebebiyle meydana gelen çift haneli rakamlar şaşırttı.

Türkiye de bu gelişmelerden fazlasıyla nasibini alacak gibi görünüyor. Mart ayı ortasından itibaren AK Parti'ye açılan kapatma davası dolayısıyla İMKB fazladan en az 10 bin puan kayba uğradı. Açıkçası bu menfi görünüme rağmen Borsa 50 bin puanlar civarında rahatlıkla hareket edebilirdi.

Bir başka deyişle Borsa'da bu süreçte en az 50-55 milyar dolarlık bir kayıp yaşandı. Endeksin 15 Ekim 2007'den bu yana kaybı yüzde 30'u aştı. Birçok hissede fiyatlar yüzde 50'nin üstünde gerilemiş durumda.

ABD'de yaşanan mortgage krizi sonrası bu defa enerji, gıda ve değerli metallerdeki yüksek fiyat artışları sebebiyle yeni bir gerilim hattı oluştu. Hammadde ve enerjide yeni ve yüksek maliyetler dünyada bir şirketi de olumsuz etkileyecek nitelikte.

Şirketlerin yanı sıra devletleri ve halkları da zora sokacak bu yeni durum sonrası maliyet enflasyonu görülmemiş bir şekilde artacak. Kısa zamanda resesyon (durgunluk) beklentilerinin yerini stagflasyon (durgunluk içinde enflasyon) endişeleri alacak. Dolayısıyla harcamalar azaldıkça şirketler daha az kâr elde edecekler. En önemlisi likidite sıkıntısı artacağı için faiz oranları daha fazla düşmeyeceği gibi artışlar gözlenecek.

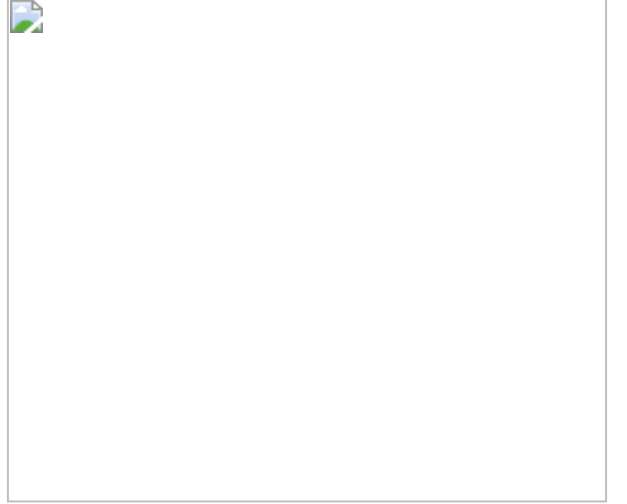
Bu yeni süreçte Türkiye'yi bekleyen bazı tehlikeler ve fırsatlar var. Siyasi belirsizlik nedeniyle sermaye girişinde zorluklar yaşanıyor. Mevcut siyasi belirsizlik ve dünyadaki gelişmeler sonucu

umutsuzluğa kapılan yatırımcılar kararsızlık içinde. Zira dünyayı tehdit eden bu gelişmelere rağmen Türkiye stratejik konumu ile bölgede halen bir cazibe merkezi. Son iki yıldır yaşanan gerilimler AB rotasında sapmalara yol açtı, siyasî iktidarın enerjisini iç politikaya yöneltmek zorunda bırakılması piyasalarda negatif baskı unsuru olmaya devam ediyor. Önünü göremeyen yerli ve yabancı yatırımcıların iştahı bu aşamada bir hayli azalmış durumda. En önemlisi kârlı alanlarda bile bankalar bazı önemli projelere soğuk bakıyorlar ve kredi musluğunu açmakta isteksiz davranıyorlar.

Borsa'da ise beklediğimiz gibi aşağı yönlü hareket devam ediyor. Daha önceki analizlerimizde teknik göstergelerin satış baskısına işaret ettiğini belirtmiş, endeksin 39-38 bin seviyelerini test edebileceğini vurgulamıştık. Cuma günü yaşanan düşüşle Borsa haftayı 39 bin 960 puandan kapattı. Bu yeni aşamada fiyatlar bir hayli cazip olmasına rağmen alıcılar isteksiz gibi görünüyor. Teknik göstergeler yeniden incelendiğinde tepki yükselişlerinin gelebileceği görülüyor. Özellikle kısa vadeli göstergelerin aşırı satım, yani alım için uygun olan bölgeye yaklaşmış olmaları nedeniyle endeks hafta içinde yeni sürpriz bir gelişme olmazsa kısa süreli bir toparlanma yaşayabilir. Ancak orta vadeli bir düşüş trendi içine girdiği görülen İMKB'nin 38 bin puanı da aşağı kırma ihtimali de kuvvetli gözüküyor. Bu sebeple nakit pozisyonlar korunabilir.

Karteller fiyatlardan memnun

2003 yılında petrol fiyatları 25 dolardı. Dolar güçlüydü. 1 Euro karşılığında 0,87 dolar alınabiliyordu. Son 5 yılda petrol fiyatları dolar bazında yüzde 428 artarken; dolar, Euro karşısında yüzde 80 değer kaybetti. Bu hesaba göre doların değer kaybına enflasyonu bile eklerseniz petrol fiyatı 70 doları bulmaz. Dünyanın petrol rezervinin yüzde 70'i Ortadoğu'da. En fazla petrolü Suudi Arabistan, Rusya, ABD ve İran üretiyor. ABD ürettiği petrolün 2,5 katı kadar tüketirken, petrol fiyatlarının yükselmesi normalde işine gelmiyor. Çin son iki yıldaki atağıyla en fazla ikinci tüketici ve tüketim talebi en fazla artan ülke konumunda. Petrol kartelleri fiyatlardaki bu inanılmaz artışa rağmen istiflerini bozmayarak yükselişi dolardaki düşüşe bağlıyor. Eğer fiyatlar bu şekilde kalır veya artarsa bunun siyasi ve askerî sonuçları kaçınılmaz bir şekilde görülebilir.

Altın, zirveyi deneyebilir

Dünya Altın Konseyi'nin bildirdiğine göre, ilk çeyrekte altın talebi son 5 yılın en düşük seviyesine gerilemesine rağmen, parasal bazda yüzde 20 arttı. Fiyatların yeniden yükselişe geçmesinde birkaç sebep var: Enflasyon korkusu, hedge fon talebi, güvenli liman olma özelliği, doların değer kaybı, mevsimsel gelişmeler ve petrol zengini ülkelerin taleplerinin artacağı beklentisi. Petrol fiyatlarının son 4 ayda yüzde 30-35 yükselmesine karşı altın bu yıl 1.000 doları gördükten sonra sessiz kalarak 850 dolara kadar gerilemişti. Geçen hafta 935 dolara kadar yükselen altın ons fiyatı mart ayı içinde gördüğü 1.000 doları bir kez daha deneyebilir. Dünyada yükselen enflasyon eğilimi, spekülasyon fonları altın alımına teşvik ediyor. Teknik olarak 935 dolar yukarı kırılırsa ilk olarak 950 dolar edilebilir.

GEÇEN HAFTANIN [EN] LERİ

Değer kazananlar (%)

01 - Taksim Y. O: 14,06

02 - Euro Trend Y. O. 13,70

- 03 - FM İzmit Piston 11,16
- 04 - Finans Y. O. 11,11
- 05 - Y. Kredi Sigorta 10,69
- 06 - Y. Kredi Koray 9,60
- 07 - Migros 8,91
- 08 - Gübre Fabrikaları 8,50
- 09 - Aksu Enerji 8,14
- 10 - Bak Ambalaj 7,61

Değer kaybedenler (%)

- 01 - ÇBS Printaş -26,79
- 02 - Edip İplik -22,60
- 03 - ÇBS Boya Sanayi -21,21
- 04 - Vakko Tekstil -17,39
- 05 - Plastikkart -16,47
- 06 - Şekerbank -15,44
- 07 - Ford Otosan -14,29
- 08 - Birlik Mensucat -13,89
- 09 - Uzel Makina -13,33
- 10 - Söktaş -13,33

Uyarı notu

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri, yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi, beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ekonomi, kritik bir eşikten geçiyor

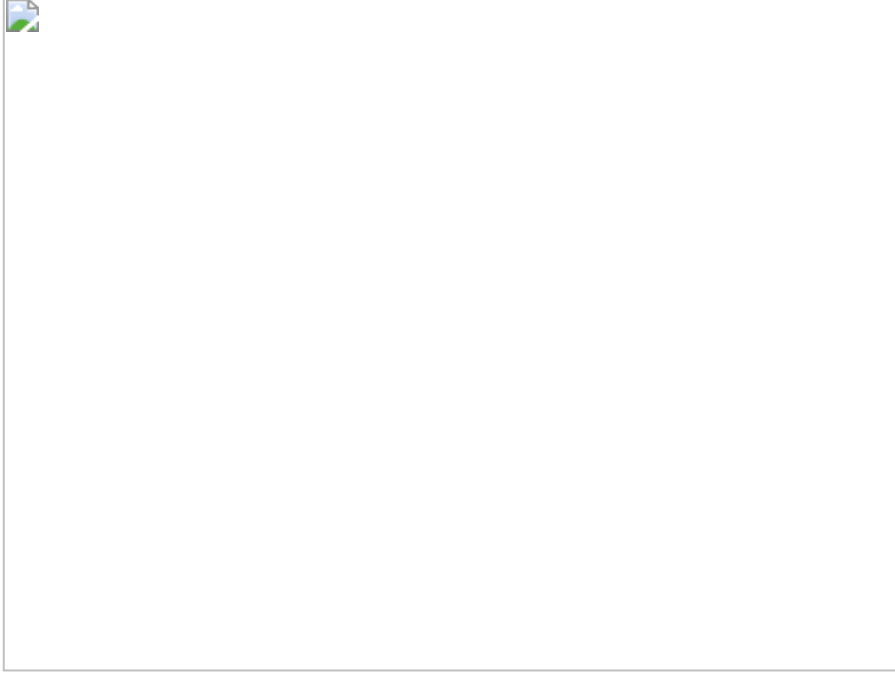
Selim Işıklar 2008.06.01

Borsa Mayıs ayının son haftasında yatay bir seyir izleyerek 39 bin 969 puandan kapattı. Böylelikle bir aylık kayıp yüzde 8, son beş aylık kayıp ise yüzde 28 oldu. Çin Borsası'yla birlikte en fazla değer yitiren borsa olan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda birçok hissenin fiyatı 2000 yılındaki değerlerine yaklaştı.

Bu gerilemenin ardında siyasi belirsizliklerin ilk sırayı aldığına kuşku yok. Ancak yüksek enerji fiyatlarının tetiklediği enflasyon ve cari açık beklentilerini de hiçe saymamak gerekir. Nisan ayı için açıklanan cari açık rakamlarının küçümsenmeyecek rakamlara ulaşmasının ardında da son beş ayda dolar bazında yüzde 32 yükselen petrol fiyatlarının olduğu unutulmamalı.

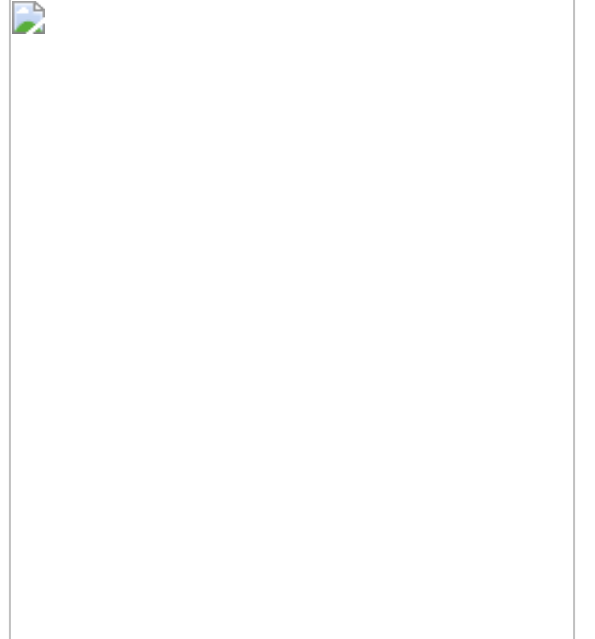
Beklentilerin bir hayli üzerinde açıklanan (6,5 milyar dolar) nisan ayı dış ticaret açığı 2008'de rekor bir cari açıkla karşı karşıya olduğumuzu gösteriyor. Bu açığa rağmen Türk Lirası'nın hâlâ güçlü bir durumda olmasını ise dünya ticaret hacmindeki yüksekliğe ve doların zayıf durumuna bağlayabiliriz. Her şeye rağmen eğer siyasi belirsizlik gelecek yılları içine alacak bir duruma yol açarsa, AB ve IMF çıpasının da etkisinin azalmasıyla kaçınılmaz bazı sonuçları beraberinde getirebilir.

Dünya ekonomilerinin yükselen enflasyon tehdidiyle büyümedeki yavaşlamaları birlikte yaşadığı ender süreçlerden birine şahit oluyoruz. Geçen beş yılda yüksek likidite nedeniyle dünya ticaret hacmi sürekli yükseldi. Zayıf görünümüne rağmen rezerv para birimi özelliğini koruyan dolar emtia piyasalarını alt üst ediyor.

Zira, akıl almaz bir şekilde büyüyerek 1,5 trilyon dolara yaklaşan dolar rezerviyle Çin, alıcı pozisyonuyla halen tüm piyasaları etkisi altında tutuyor. Petrolün en büyük ikinci tüketicisi konumunda bulunan bu ülke yüksek dolar rezerviyle yüksek fiyatlara rağmen alımlarını sürdürüyor. Türkiye ise ciddi bir şekilde enerji fiyatlarının artış tehdidiyle karşı karşıya.

Son gelişmeler sonrası ABD Merkez Bankası bile faiz artırmak zorunda kalabileceği sinyallerini verdi. Uzun süredir faiz artışına gitmeyen Avrupa Merkez Bankası önümüzdeki hafta yapacağı toplantıda faiz artırmasa bile fiyatların yükselmesi halinde ilerleyen dönemde faiz silahını çekmek zorunda kalabilir. Önümüzdeki hafta salı günü açıklanacak Türkiye İstatistik Kurumu ÜFE ve TÜFE verileri önemli. Geçen ay hatırlarsanız enflasyon oldukça yüksek çıkmıştı. Özellikle üretici fiyatlarının nisan ayında yüzde 4,5 artarak yıllıkta yüzde 14,56'ya ulaşması maliyet enflasyon sürecinin hızlanmaya başladığının göstergesi olmuştu. Nisan ayındaki şartlar mayısta da değişmediği için önümüzdeki hafta salı günü açıklanacak enflasyonun yüksek çıkması muhtemel.

Öte yandan siyasi belirsizliğin sürmesi sebebiyle finansal piyasalarda belirgin bir gerilim yaşandığı gözleniyor. Borsa

istikrarsız bir görüntü vermekle birlikte dış borsalardaki yükselişlerin etkisiyle geçen hafta kayıp vermedi. Özellikle banka hisseleri aşırı dalgalandı. Perşembe günü yüzde 5-6 değer kaybeden bankacılık hisseleri cuma günü aynı şekilde toparlandı ama geleceğe yönelik kuşkuların sürmesi ve muhtemel faiz artırımlarının da etkisiyle bu yıl değer kazanmaları zor. Zaten İMKB şirket piyasa değeri sıralamasında da banka hegemonyası sona ermiş görünüyor. 2007'de uzun süre en değerli şirket sıralamasında birinci sırada yer alan Akbank bir süre önce liderliğini Turkcell'e kaptırmıştı. Geçen hafta hızla yükselen Enka İnşaat hisselerinin piyasa değeri 14,3 milyar doları aştı ve yaklaşık 1 milyar dolarlık farkla Akbank'ı üçüncü sıraya itti. Türk Telekom'un halka arz edilmesi sonrası üçüncülüğü de tehlikeye girmiş durumda.

Faiz beklentisi dolara destek verdi

2008 yılına 1,45 seviyelerinde başlayan Euro/dolar paritesi, nisanda 1,60'a kadar yükselmişti. Mayıs ayı boyunca ise 1,54-1,58 bandında hareket eden paritede geçen hafta boyunca yaşanan düşüş sonrası kapanış 1,55'ten gerçekleşti. ABD ekonomisinin yavaşlamasına rağmen büyümeyi sürdürdüğüne yönelik gelen ekonomik veriler, ABD Merkez Bankası FED'in hazirandaki toplantısında faizleri artırabileceği tahminlerini de beraberinde getirdi. Bu nedenle dolar, Euro karşısında geçen hafta bir miktar toparlandı. Önümüzdeki hafta Avrupa Merkez Bankası'nın toplantısı var. Enflasyon korkusuna rağmen ECB'nin faizleri yükseltmesi beklenmiyor. Bu toplantı öncesi mevcut bant aralığında bir hareket bekleniyor. Toplantı sonrası açıklanacak işsizlik verilerini takip edecek olan traderlar paritenin daha fazla gerileyip gerilemeyeceğini belirleyecek.

Petrol fiyatları neden yükseliyor?

Geçen haftayı 131 doların üstünde kapatan petrol fiyatları, hafta içinde gelen veriler sonrası 4 dolar birden gerileyerek 127 dolardan kapandı. Amerikan Merkez Bankası'nın son verilerin ardından faiz artırımına gidebileceği tahminleri ve teknik düzeltme hareketi, fiyatları aşağı çekti. ABD Doları'nın değer kaybı, dünya ekonomisinin yavaşlamasına rağmen büyümeye devam etmesi, ticaret fazlası aşırı biçimde artan Çin'in rekor dolar rezervini başta petrol ve diğer emtialarda değerlendirmesi, fiyatların gerilemesini engelliyor. İşin ilginç bir boyutu ticaret hacminde rekor bir açık vermesine rağmen Amerika'nın hâlâ ısrarla petrol talep etmesi. Fiyatlardaki aşırı yükselişin Türkiye'ye de etkisi oldukça büyük. Cari açığı rekor yükselişte enerji fiyatları etkili oluyor.

GEÇEN HAFTANIN [EN] LERİ

Değer kazananlar (%)

- 01 - Pera GMYO 37,86
- 02 - Feniş Alüminyum 27,39
- 03 - Olmuksa 24,31
- 04 - TAV H. Lim. H. 21,14
- 05 - Tekfen Holding 21,12
- 06 - Mardin Ç. (Yeni) 14,55
- 07 - Datagate 13,43
- 08 - İhlas Ev Aletleri 13,36
- 09 - Enka İnşaat 13,19
- 10 - Carrefoursa A 12,50

Değer kaybedenler (%)

- 01 - Taksim Y. Ort. -15,07
- 02 - Silverline -13,24
- 03 - Ege Gübre -13,04

- 04 - Goldaş Kuyum. -10,38
- 05 - Batı Çimento -10,22
- 06 - ÇBS Printaş -9,76
- 07 - Çimsa -9,48
- 08 - Meges Boya -9,09
- 09 - Aksu İplik -8,89
- 10 - EVG Yat. Ort. -8,45

Uyarı notu

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri, yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi, beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Siyasî belirsizlik devam ederse 2006'ya döneriz

Selim Işıklar 2008.06.08

Merakla beklenen Anayasa Mahkemesi'nin başörtüsü kararı, tahmin edildiği gibi piyasaları olumsuz etkiledi. Kapatma davası ile ilişkilendirilen bu karar sonrası Borsa yüzde 2,02 oranında değer kaybederken, faiz ve dövizde belirgin bir artış gözlemlendi.

Mart ayı ortasından itibaren piyasaları etkisi altına alan siyasi belirsizlik süreci ekonomide ağır bir tahribata yol açtı. 'Bu nasıl oluyor, ne alakası var?' diyenler olabilir. Dünya piyasalarında yaşanan fırtınalı seyrin etkisiyle bu gelişmelerin kaçınılmaz olduğu düşünülebilir. Bu görüşte gerçeklik payı olsa da asıl etkenin siyaset olduğu ortadadır. 2001 yılında Anayasa kitapçığının fırlatılmasıyla başlayan sürecin sonuna geldiği düşünülürken yine bu kitapçık olayının bir başka versiyonu ortaya çıkmış durumda. Petrol fiyatları yükseldi, cari açık rekorda, gıda ve enerji etkisiyle enflasyon hortladı. Bunlar belki dışarıdan gelen ve müdahale edilmesi mümkün görünmeyen etkiler olarak görülebilir. Fakat yaklaşan siyasi krizin ayak sesleri sıcak para girişini durma noktasına getirdi. Yabancı yatırımcılar Borsa'da ilk kez satış pozisyonuna geçtiler. Risk priminin artmasıyla reel faizler fazladan üç puana yakın yükseldi. Merkez Bankası bu gelişmelerin etkisiyle likiditeyi kısırkarken, faiz artırımlarına da başladı. Türkiye piyasalarına güven kaybı en üst düzeye yükselince kredi görünümü bozuldu. İMKB, en fazla değer yitiren ikinci borsa konumuna geldi. Piyasalarda hiç olmadığı kadar yaşanan bir durgunluk söz konusu. AK Parti için kapatma kararı verilmesi halinde 2003 yılından itibaren piyasalarımıza güven veren AB çıpasının da tehlikeye girmesi söz konusu. Bu olumsuzlukların bir numaralı sorumlusu olarak yüzde 47 ile iktidara gelmiş bir partiyi kapatma çabalarını yürütenler olduğunu düşünüyorum. Bu gelişme olmasaydı da ekonomide göstergeler belki yine bozulabilirdi. Ama en azından sermaye girişi ve özelleştirme gelirleri açısından daha belirgin bir iyileşme yaşanabilirdi. Kredi görünümü bozulmaz, piyasalar başta enflasyon etkisini geçici görerek daha istikrarlı bir seyir izleyebilirdi. Güven kaybı bu kadar yüksek olmazdı.

Belirsizliğin uzaması ve bunun sonucunda en kötü senaryonun gündeme gelmesi durumunda genelde piyasaların iyi gittiği sonbahara kadar Borsa'da satış baskılı seyrin sürmesi beklenebilir. Bu gelişmeyi tersine

çevirecek siyasi açılımlar ortaya konulursa süreç belki daha az bir hasarla atlatılabilir. Ama travmatik etkiler daha uzun vadeli olacaktır.

Ancak üç yıldan beri siyasete kurumsal paranoyaların etkisiyle yapılan müdahaleler, makro dengelerin bozulmasında da önemli bir etki yapıyor. Türkiye'yi hantal bir yapıya sokarak özelleştirme ve gelir getirici önlemleri de askıya alan hukuki kararlar, sermaye girişinin yavaşlamasına sebep olduğu gibi tam tersine sermaye çıkışına da sebep olabiliyor. Türkiye ne zaman şaha kalkmaya çalışsa muhakkak birileri tarafından durduruluyor. Dünya ekonomisinde son beş yılda hızlı bir değişim yaşanıyor. Ticaret hacmi inanılmaz boyutta. Dünyada bir Çin gerçeği son 5 yılda fark edildi. Yakın gelecekte dünya ekonomisinin bir ve iki numarasının yer değiştireceği muhakkak. Ayrıca enerji ve emtia fiyatlarındaki bu rekor artışlar sonrası yeni devler ayak seslerini iyice duyurmaya başladı. Çin'in dış ticaret hacmi 2 trilyon doları aşarken, Rusya, Körfez ülkeleri, İran ve Brezilya gibi ülkeler yeni global düzende baş rolü kapmaya hazır gözüküyor. Avrupa Birliği ve ABD ise yeni sorunlarla uğraşıyorlar. ABD'nin dev yatırım bankaları artan sermaye ihtiyaçlarının büyük bir bölümünü bu ülkelere karşılamaya çalışıyor. Satranç tahtasında yeni bir oyun oynanırken Türkiye yine zayıflatılarak oyun dışına itilmek isteniyor.

Borsa da bu gelişmelerden nasibini fazlasıyla alıyor. En fazla değer yitiren borsa İMKB, yatırımcıların güvenini kaybeden borsa yine İMKB. Siyasi belirsizliğin devam etmesi halinde muhtemelen 2006 yılı fiyatlarına doğru gerileyecek gibi gözüküyor.

Petrol fiyatı 150 dolara koşuyor

Petrol fiyatları 135 doları gördükten sonra geçen hafta 121 dolara kadar gerilemişti. Birçok yorumcunun fiyatların artık düşüşe geçeceği iyimserliğine kapıldığı sırada açıklanan işsizlik verileri, fiyatları yeni bir rekora fırlattı. Mayıs ayı için öngörülen işsizlik verisi yüzde 5 idi. Açıklanan yüzde 5,5'lik işsizlik verisi, bir anda tüm iyimser beklentileri tersine çevirince dolar, Euro karşısında hızla gerileyerek 1,58'e yaklaştı. Avrupa Merkez Bankası toplantısında faizlerin yüzde 4'te sabit tutulmasına rağmen bir sonraki toplantıda çeyrek puan artışın öngörülmesi doları bir miktar zayıflatmıştı. Bu iki gelişme sonrası petrol fiyatları U dönüşü yaparak 121 dolardan 138 dolara yükseldi. Bu rekor tırmanışın devam ederek gelecek ay içinde 150 dolarlar seviyesinin görülebileceği tahmin ediliyor. Petrol fiyatları, son beş yılda ağırlıkla ağustos ayı içinde rekor kırıyor.

Amerikan borsası yine çöktü

ABD borsaları, haftanın son günü açıklanan tarım dışı istihdam ve işsizlik verilerinin ardından adeta çöktü. Hafta boyunca yatay bir seyir izleyen New York Borsası Dow Jones sanayi endeksi, cuma günü açıklanan yüzde 5,5'lik işsizlik oranı verisinin ardından satıcılı açıldı. Avrupa Merkez Bankası'nın temmuz ayındaki toplantıda faiz oranlarını çeyrek puan artırabileceği açıklamalarıyla gerilen piyasalarda adeta çöküş yaşandı. Citigroup hisselerindeki yüzde 5,47'lik düşüşün tetiklediği satışlar sonrası Dow Jones yüzde 3,13'lük bir düşüş yaşadı. Görünen odur ki FED ne yaparsa yapsın hâlâ piyasalarda endişeler artarak sürüyor, bu da finans piyasalarına yansıyor. Önümüzdeki haftalar düşüşün devam edeceği tahmin ediliyor. Yeni bir alçalan trende giren Dow Jones'un direnci 12.400, 12.180-11.620 ise iki önemli destek noktası olarak öne çıkıyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

2006'daki dalgalanmadan da beter

Geçen haftaki yazımızda Borsa'da fiyatların 2006 yılında yaşanan düşüş seviyelerine doğru yaklaştığını belirtmiştik. Bu haftaki analizimizde içinde bulunduğumuz durumun 2006'daki dalgalanmayla benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymaya çalışacağız. İki yıl önce yaşananları bir hatırlayalım...

Borsa şubat ayı sonuna kadar rekor bir yükseliş yaşayarak 47 bin puanı aşmış, faizler inanılmaz bir şekilde düşerek yüzde 13'lerin altına sarkmıştı. Dolar 1,3 yeni lira seviyelerinde dip yapmış, buna mukabil enflasyonda ibre yukarı dönmeye başlamıştı. O sırada Türkiye'de dengeleri sarsan bir gelişme oldu. Ekonomiye güvenin en üst düzeyde olduğu bir sırada 17 Mayıs tarihinde esrareniz bir şekilde Danıştay üyelerine yönelik bir saldırı gerçekleşti. Enteresandır, olaydan çok kısa bir süre önce döviz fiyatları yükselişe, Borsa düşüşe geçmişti. Türkiye'de siyasi gerilimi en üst düzeye taşıyan, hatta devletin kurumlarını hükümetle karşı karşıya getirerek istikrar ve güveni zedeleyen bu olayın ardından, endişe ve panik havasının artmasıyla Borsa, 2006 Haziran'ı sonunda 31 bin 950 puana kadar gerilerken, dolar 1,8 yeni liraya kadar yükselmişti. Merkez Bankası Başkanlığı seçim sürecindeki tartışmalardan sonra yıpratılan para otoritesi, yaşanan dalgalanma sırasında hızlı bir şekilde faiz oranlarını artırmak zorunda kalmış, faiz yüzde 23'lere dayanmıştı. Şimdi de benzer bir şekilde Borsa zirve noktalarından soluksuz bir düşüş trendi izleyerek yüzde 35'e yakın bir kayıp yaşadı. Faizler 2006'da olduğu gibi yüzde 22'lere dayanırken, enflasyon yine o yıl olduğu gibi nisandan itibaren yükselişe geçti. Şu ana kadar piyasalardaki kayıp oranları neredeyse bire bir aynı. Farklı olan, iki yıl önceki dalgalanma dört ay sürmüştü, bu defa yedi aylık bir sıkıntı söz konusu. Döviz piyasalarında ise şu ana kadar korkulan olmadı. Ama güven kaybı açısından öncekine oranla daha ciddi bir durumla karşı karşıyayız. Zira bu defa ekonomiyi dış etkiler yıpratırken, içeride açılan kapatma davası nedeniyle tahribatin daha da büyüme ihtimali daha yüksek. Açıkçası dış ve iç belirsizlikler açısından 2006 yılından daha derin farklılıklar mevcut. Seçimler yapılabildi henüz bir yıldan az bir süre olmasına rağmen, ülke insanının kendisini yönetmesi için yetki verdiği bir parti ve yöneticileri, yasaklanma tehlikesiyle karşı karşıya kalmış durumda. En kötüsü, piyasalar ve toplumda yaygın görüş, partinin kapatılacağı yönünde. Bu nedenle piyasaların gıdası olan 'moral ve güven' adeta kaybolmuş durumda. Çarşı ve pazarda yaprak kımıldamıyor desek yeridir. 2007'de Türkiye'ye dışarıdan 57 milyar dolar girmişti. 2008'de ise çıkış söz konusu. Borsa'da endeks 2006 yılı fiyatlarına yaklaşıyor. 2003-2007 yükseliş trendinin lokomotif sektörü bankacılık hisselerinde çöküşler yaşanmaya başladı. Geçen cuma günü dünya borsalarının yükselişe geçtiği sırada bile Borsa'da ibre aşağı gösteriyordu. Adeta kötü bir haberi önceden bilen insanların kışkırttığı bu satışlarla endeks kritik 38 bin puanı aşağı zorlamaya başladı bile. Yabancı net satış pozisyonuna geçti. Olumsuz gelişmeler fiyatların ne kadar içinde, hâlâ bilinmiyor. Zira iç politik istikrarsızlık ve belirsizliklerin yanına bir de petrol krizi eklendi. Petrol fiyatlarının 150-200 dolarları bulması halinde net alıcı durumunda bulunan Türkiye nasıl bir strateji izleyebilir, bunu hâlâ bilemiyoruz. Bu belirsiz ortamdan bir an önce çıkış yolları bulunmalı ve gerekli önlemler alınmalıdır. En kötü karar kararsızlıktan iyidir. Bir an önce izlenecek yol belirlenmeli, anayasal kurumlar ve Meclis bu tikanıklığı çözecek adımlar atmalıdır. Aksi takdirde uluslararası ekonomi savaşlarında ilk darbeyi Türkiye alabilir.

Ekonominin barometresi olan Borsa hâlâ yükseliş yönünde bir sinyal vermiyor. Taban arayışı sürecektir gibi gözüküyor.

22 Haziran çare olacak mı?

Petrol fiyatlarıyla ilgili spekülasyonlar bitmek bilmiyor. 6 Haziran'da 139 doları görerek tarihî bir rekor daha kıran petrol fiyatları için gelecekte nereye kadar yükselebileceği konusunda derin görüş ayrılıkları var. 2003 yılında 25 dolar olan fiyatlar, 2006'da 50 doları bulduğunda uzmanlar fiyatların geri geleceği yorumlarında bulunmuştu. Petrol fiyatları 140 dolara dayanınca bizim 6-7 aydır yaptığımız yorumlar bir bir ortaya çıkmaya başladı. Üretenler ve tüketenlerin çıkar çatışması hiç olmadığı kadar büyük boyutlara ulaştı. 22 Haziran'da Suudi Arabistan'ın Cidde kentinde yapılacak toplantıda petrol üreticisi ve tüketicisi ülkeler fiyatlardaki bu

katlanılmaz yükselişi konuşacaklar. Arz-talep dengesizliği, dolardaki düşüş, üretim artışı konuları gündemi oluşturacak. Belki kısa süreyle düşüş yaşansa bile ana trend yükseliş yönünde.

Banka hisseleri neden düşüyor?

2003 yılından 2007 sonuna kadar İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nı sürükleyen bankacılık endeksi son 7-8 aydır sürekli bir düşüş içinde hareket ederek endeksi olumsuz etkiliyor. Banka hisselerindeki bu düşüşlerin sebebi nedir? Dünya ekonomilerinde bankacılık sektörü, yükselen faiz ve ABD'de mortgage kaynaklı likidite krizi sebebiyle zor durumda. Finansal varlıklara güvenin kaybolması da hisse fiyatlarına olumsuz yansıyor. Artan sermaye ihtiyacı ve kârlılıklarda önemli ölçüde azalma (hatta zarar beklentileri söz konusu) düşüşün diğer bir sebebi. İlk çeyrek bilançoları incelediğimizde İMKB'de işlem gören bazı bankaların 2007 ilk çeyrek bilançolarına göre kârlarında düşüş görülüyor. Artan sermaye ihtiyacı dolayısıyla büyük ölçekli bankalar bedelli sermaye artışına gidiyorlar.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa, 2001'e geri mi dönüyor?

Selim Işıklar 2008.06.29

Borsa, 2007 Ekim'den bu yana yüzde 38 değer kaybıyla, 58 bin puandan 35 bin puana kadar gerilemiş durumda.

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası 2000-2001 yıllarında yaşadığı düşüşün bir benzerini yaşarken, döviz ve faiz piyasalarının bu defa daha sakin bir şekilde hareket etmesini belki de tek teselli olarak görebiliriz. 345 şirketin işlem gördüğü borsamızda yaklaşık 150 hisse 1 YTL civarına gerilemiş durumda. 82 hissenin fiyatı ise adeta yerlerde sürünmeye başladı.

Bu hisseler ise son 3 ayda yaşanan siyasi belirsizlikler sonrası ortalama 0,5 YTL seviyelerine inmiş durumda. Açıkça söyleyeyim, Borsa 1994-2001 krizlerinden bu yana ilk kez bu kadar dramatik bir düşüşle karşı karşıya kaldı.

Gübre, enerji, demir-çelik hisselerindeki yükselişler olmasa, belki de endeks son üç aydaki çöküş sonrası 30 bin puan sınırına dayanmış olacaktı. Bu dramatik düşüşte dış etkinin önemli paya sahip olduğunu düşündüğümüzü belirtmiştik.

Ancak dış borsaların toparlandığı bir sırada 14 Mart'ta AK Parti'ye kapatma davası açılması, piyasalarda bugünkü yaşananların hazırlayıcısı oldu. Borsa'da hisse fiyatları yüzde 50-70 oranında gerilemiş durumda olmasına karşın hâlâ güçlü satışlar gelmesinin sadece dış etkilerden kaynaklandığını söyleyemeyiz. Adeta bir akıl tutulmasıyla karşı karşıya kalan Borsa'da bilançolar yerine dedikodu kazanı etkili olmaya başladı.

Nominal değerinin bile çok altına hem de çok kısa bir sürede gerileyen şirket sayısı, belki de ilk kez bu kadar çoğunlukta. Fiyatların bu düşüşüne şimdilik kimse engel olamıyor gibi. İşin ilginç tarafı bu ciddi düşüşe rağmen Borsa'dan para çıkmaması.

'Fiyatlar daha ne kadar düşer?', 'Endeks 30 bin puana veya daha da aşağılara geriler mi?', 'Ne zaman hisse almalıyız veya satmalı mıyız?' gibi sorular sık sık geliyor.

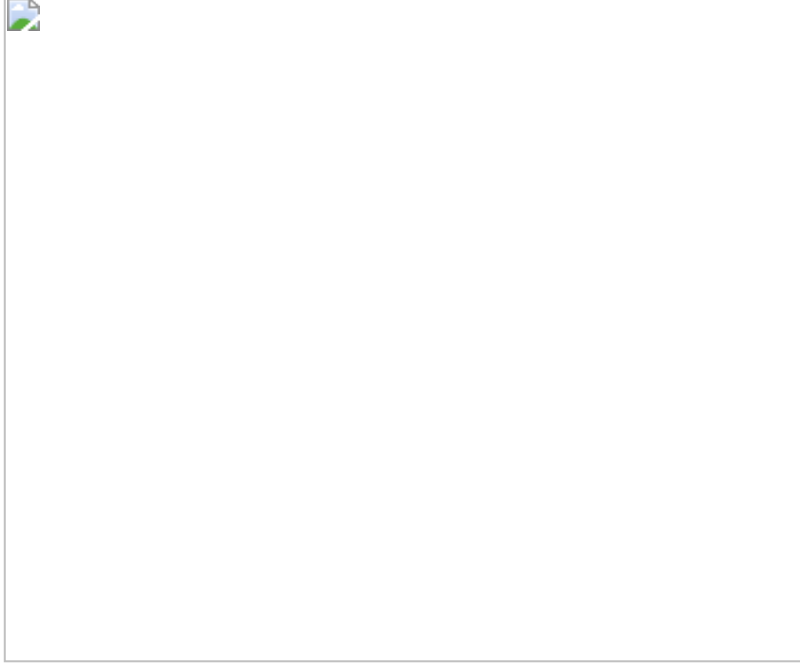
Öncelikle orta ve uzun dönemde dünya ekonomilerini de göz önünde bulundurduğumuzda halen birçok belirsizliğin önümüzde olduğunu söylemeliyiz. Açıkçası petrol, doğalgaz ve elektrik fiyatlarında yaşanan bu yükselişler sonrası birçok sanayi şirketinin olumsuz etkilenmeye devam edeceği açık.

Siyasi istikrarın bozulmaya başladığı 14 Mart sonrası yabancı yatırımcıların ve kredi derecelendirme kuruluşlarının bakış açılarında ciddi bir tahribat söz konusu. Bu olumsuz gelişmelerin devam etmesi halinde piyasalar için en kötü şartlar söz konusu olabilir. Bu durumda Borsa endeksinin 31 bin 950 puana kadar geri çekilmesi artık sürpriz olmayacaktır.

Borsa'yı düşüren diğer bir faktör de kısa vadeli getiri elde etmek için kredi pozisyonu açan yatırımcıların satış yapmak zorunda kalmaları. Bu tip yatırımcılar fiyatların düşüşünden istifade etmek amacıyla, kısa süre için aracı kurumlardan aldıkları hisse oranı kadar borçlanarak alım yapıyorlar. Ancak fiyatlar buna rağmen hızla düşünce, krediyi kapatmak için satışa yönelen yatırımcılar, Borsa'da düşüş eğilimini hızlandırıyor. Bu nedenle alım yapılırken uzun vadeli düşünmeli.

2008'de gübre, enerji ve demir-çelik hisseleri genel düşüşe meydan okudukları gibi, inanılmaz oranlarda değer kazanan hisseler de oldu. 2008 yılının ilk analizlerinde bu sektörlerdeki yükselişi öngörmüştük. Öz sermayesi güçlü, nakit pozisyonu olan ve kısa vadeli borcu nakit değerlerinin altında olan şirketler tercih edilmeli.

Dizginler petrolün elinde

Son 18 ayda yüzde 180 yükselerek 140 doları aşan petrol fiyatları dünya dengelerini sarsacak gibi görünüyor. Rusya, Hazar bölgesi, Körfez, Kuzey Afrika, İran ve diğer Opec ülkeleri fiyatlardaki artıştan en olumlu etkilenecek ülkeler olarak ilk göze batanlar. 1998 yılında petrol fiyatları 10 doların altına düştüğü sırada iflas bayrağı çekmek üzere olan Rusya bugün ilk beş ekonomiyi zorluyor. Fiyatların bu seviyede kalması halinde bile dünyanın en zengin ülkesi olmaya aday. Petrolün yanı sıra başta doğalgaz ve uranyum gibi enerji kaynaklarının bolluğu Rusya'yı enerji devi yaptığı gibi, bu ülkeyi yakın gelecekte yeni düzenin başaktörü yapabilir. AB ülkeleri petrol ve doğalgaz ihtiyacının yüzde 40-45'ini bu ülkeden karşılıyor. Bir anlamda enerjide Rusya'ya bağılılar. Petrol fiyatları yükseldikçe tüketimi yüksek ülkelerde karışıklıklar kaçınılmaz olacaktır.

İşsizlik verisi belirleyici olacak

Geçen haftaki ABD Merkez Bankası Para Politikası Kurulu toplantısında yüzde 2 olan faiz oranlarında herhangi bir değişiklik yapılmadı. Aslında bu beklenen karar olmasına rağmen paritede dolar aleyhine gelişmeler

yaşanmasına sebep oldu. Euro/dolar paritesi 1,55 seviyelerinden karar sonrası 1,57 seviyelerine kadar yükseldi. Nisan ayı sonlarına doğru parite 1,60 rekor seviyesini görmüştü. Hafta içinde perşembe günü açıklanacak tarım dışı istihdam ve işsizlik oranları haftanın en önemli verisi olduğu gibi, Euro/dolar paritesini de etkileyebilir. Zira açıklanabilecek yüksek bir işsizlik verisi halinde faiz artırma ihtimali azalacağından, dolar güç kaybetmeye devam edebilir. Tersi durumunda ise ABD ekonomisi için olumlu bir sinyal olarak görüleceğinden, faiz artırım beklentisi bu defa paritenin hızla dolar lehine dönmesini sağlayacaktır.

GEÇEN HAFTANIN [EN] LERİ

Değer kazananlar (%)

- 01 - Finans F. Kir. 45,83
- 02 - M. Zorlu Hold. 39,13
- 03 - Egeplast 29,82
- 04 - Dardanel 13,16
- 05 - Ereğli D. Ç. 11,11
- 06 - Y ve Y GMYO 10,53
- 07 - Tire Kutsan 10,00
- 08 - Coca Cola İçecek 9,17
- 09 - Fenerbahçe Sp. 6,03
- 10 - Güneş Sigorta 5,77

Değer kaybedenler (%)

- 01 - Kütahya P. (Yeni) -30,13
- 02 - Pimaş -28,19
- 03 - Ege Seramik -26,67
- 04 - Kütahya Porselen -26,10
- 05 - T. Demirdöküm -24,14
- 06 - ÇBS Printaş -21,62
- 07 - T. Kalkınma B. -20,66
- 08 - Pınar Süt -20,50
- 09 - Söktaş -18,93
- 10 - Ege Profil -18,84

Uyarı notu

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri, yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi, beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Felaket senaryoları, hisse fiyatlarını ucuzlattı

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, son iki günde alıcıların etkili olmasıyla 32 bin 645 puandan 34 bin 300 puana kadar yükselmesine rağmen haftayı yüzde 4,27'lik düşüşle kapattı.

Hafta içinde beklenenden iyi gelen ilk çeyrek büyüme rakamlarına rağmen, düşüş yönünde hareket eden Borsa, 32 bin puan sınırında ciddi alımlarla karşılaştı. Merakla beklenen Avrupa Merkez Bankası, faiz kararının çeyrek puan artış şeklinde çıkmasına rağmen İMKB, düşük çıkan haziran enflasyonu ile moral bularak son iki günü dış borsaların aksine yükselişle tamamladı. Geçen haftaki analizimizde de belirttiğimiz gibi haziran ayı başından bu yana yaklaşık 200 milyon dolarlık net para girişi yaşanmasına karşın, Borsa'daki düşüş durmadı. AK Parti'ye açılan kapatma davası ile ilgili gelişmelere odaklanan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, 2006 yılındaki endeks değerine gerilemiş durumda. Fiyatlar hakikaten oldukça cazip görünmekle beraber, dünya piyasalarında petrol fiyatlarının katlanılamaz seviyelere gelmesi ve özellikle bölgemizi bir ateş topuna çevirebilecek muhtemel İran operasyonu korkusu, iç siyasi gelişmeler kadar Borsa'yı da olumsuz etkiliyor.

Hafta içinde düşerken de, yükselirken de dış borsalardan bağımsız hareket ettiğini gözlemlediğim İMKB'nin muhtemel yükseliş hareketlerinde hangi hisselerle birlikte hareket edebileceği hakkında fikir sahibi olduk. Özellikle perşembe ve cuma günü 'U' dönüşü yaparak 1.600 puana yakın bir artış sağlayan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda banka, telekom, petrol ve holding hisseleri diğerlerinden daha göz alıcı performanslar sergiledi. Fiyatlar uzun vade için gerçekten ucuz görünüyor diyoruz; zira ABD seçimlerinin yaklaştığı bir sırada petrol fiyatlarının önlenemez bir şekilde yükselmesi, şirketleri olduğu kadar ülke ekonomileri için de içinden çıkılmaz sonuçları doğurabilir. Özellikle ulaştırma sektörü olumsuz etkilenecektir. Tüm sektörlerde yayılabilecek bu gelişmeden menfi etkilenebilecek şirket sayısı oldukça fazla. Otomotiv, havayolu şirketleri yakın zamanda talep daralmasıyla karşılaşacakları için Borsa'da satışa konu olan hisseler arasında. Madencilik, enerji ve demir-çelik hisseleri ise kârlılık açısından sorun yaşamayacak. Anahtar kelime 'kâr'. Evet kısa, orta ve uzun dönemde Borsa endeks olarak nerede olursa olsun, kârlı firmalar yükseliş sırasında tercih edilecek şirketler olacaktır. İlk çeyrek performanslarının ardından ikinci çeyrek kâr tahminlerine göre Borsa'da kazandırma potansiyeli yüksek olan sektör ve hisseler mevcut. Hatta bazı şirketlerin ilk çeyrek performanslarına göre bile ucuz kaldığını söylemeliyim. Siyasi belirsizlikler ortadan kalkar, dünya ekonomileri felaket senaryolarını bir kenara atarsa İMKB'nin yüzde 20-25'lik ivme yakalaması sürpriz olmayacaktır. Bu durumda bazı sektör ve hisseler yüzde 50'yi aşan yükselişi kolaylıkla sağlayacaktır. Bu sebeple hisse seçimi büyük önem taşıyor. Endekisle birlikte hareket eden kâr beklentisine göre, endeksten daha hızlı yükselebilecek hisseler tercih edilerek pozisyonlar açılırsa, zor durumdaki Borsa'dan umulmadık kazançlar da elde edilebilir. Herkesin sattığı sırada alım yapmak çılgınca olabilir, ama kazancın sırrı da burada değil mi? Uzun vadeli düşünerek, nakit pozisyonlar da ihmal edilmeden ve kesinlikle kredili bir şekilde olmadan bu fiyatlarda bazı riskleri göz önüne alarak pozisyonlar yavaş yavaş açılabilir. 1994, 2001 ve 2006 düşüşlerinde döviz ve faiz aşırı yükselirken Borsa, yüzde 60'a yakın değer kaybetmişti.

Bu defa hisse senedi piyasası olumsuz etkilenirken döviz ve faiz normal hareket ediyor. Bu durumu da göz önüne alarak 'yumurtaları aynı sepete koymayın' derim.

ECB'nin faiz artırımını etkili oldu

Avrupa Merkez Bankası (ECB), hafta içinde faiz oranlarını beklenildiği gibi çeyrek puan artırarak yüzde 4,25'e çekince altının ons fiyatı bir ara 946 dolara kadar tırmandı. ABD'den gelen işsizlik verileri sonrası altın bir miktar gerileyerek haftayı 934 dolardan tamamladı. Haftayı yüzde 0,67'lik yükselişle tamamlayan altının ons grafiğini incelediğimizde 934 doların kilit konumda olduğunu görüyoruz. Eğer kapanışlar 934 doların üstünde gerçekleşirse 947-952 dolara yeniden hareketlenme yaşanacağını düşündüğümüz ons fiyatının aksi durumda 872 dolara kadar geri çekilmesi de sürpriz olmayacaktır. Fiyatları belirleyen unsurlar petrol, enflasyon ve faiz

oranlarındaki değişim beklentileri olarak göze çarpıyor. İran'ın nükleer programı ile ilgili belirsizlikler ve düşük dolar da altın fiyatlarının yükselişinde diğer yan etkenler olarak göze çarpıyor.

Üretim artışı, petrolü durduramıyor

18 ay önce 50 dolar olan petrol fiyatları 150 dolara dayanmış durumda. Hafta içinde ECB'nin faiz kararı öncesi 146,5 dolara yükselen fiyatlar 144 dolara gerilediyse de hiç kimse fiyatın düşmesini beklemiyor. Fiyatların spekülasyonlardan ziyade talebe ve dolardaki gerilemeye bağlı yükseldiği kabul edilmeye başlandı dense de açıklamalar masum değil. 100 dolara tırmandığı sırada bazı OPEC yetkililerinin fiyatların gerilemesinden korkan açıklamalarını, rakamların 250 dolara kadar tırmanmasının sürpriz olmayacağı açıklamaları takip etti. Spekülasyon kokan bu yaklaşımlar devam ettiği sürece üretim artışının etkili olması beklenemez. Çin, Hindistan ve Türkiye gibi hızlı büyüyen ülkelerin yüksek fiyatla enerji elde etmelerine yol açan bu yaklaşımlar sonrası petrol 250 dolara tırmanırsa kaçınılmaz felaket sonuçlarını beraberinde getirecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sinyaller Borsa'nın yükseleceğini mi gösteriyor?

Selim Işıklar 2008.07.13

Geçen hafta perşembe gününden itibaren toparlanma sinyalleri vermeye başlayan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası 100 endeksi, özellikle mali sektör hisseleri öncülüğünde cuma gününe kadar pozitif bir eğilim izledi.

Bazı banka hisseleri bir haftada yüzde 20'ye yakın getiri sağladı. Bu defa dünya borsalarındaki düşüşlerden aşırı biçimde etkilenmediğini gözlemlediğimiz Borsa'nın haftalık getirisi yüzde 2,06 oldu. Hafta boyunca uluslararası borsalardaki kırılganlık arttı. İran-ABD-İsrail arasında yeni gerilimlere yol açan Basra Körfezi tatbikatı ve uzun menzilli füze denemeleri ile Irak'ın hava sahasını İsrail'e açtığı spekülasyonları, gerilimi artırdı. Bunun sonucunda petrol fiyatları 147 dolara kadar tırmanınca, uzun bir süredir ilk kez ciddi bir toparlanma sinyali veren İMKB, haftayı yine endişeli bir şekilde kapattı.

ABD borsaları, Fannie Mae ve Freddie Mac hisselerinde yaşanan inanılmaz düşüşün etkisiyle cuma günü ciddi gerileme yaşadı. Büyük sermaye ihtiyacı olduğu anlaşılan bu iki mortgage şirketinin hisseleri, son işlem gününde gün içinde neredeyse yüzde 50'ye yakın değer kaybetti. Bunun sonucunda Dow Jones endeksi bir ara 11 bin puanın altına bile geriledi. Ancak gün sonuna doğru gelen açıklamalarla bu iki hisseden önce kurtarılması beklenen Freddie Mac'in, toparlanarak bir önceki gün seviyesine yaklaştığı görüldü. ABD borsaları da açılışa göre nispeten toparlandı.

Uluslararası piyasalarda başta petrol fiyatları olmak üzere yaşanan olağanüstü gelişmeler üzerine çalmaya başlayan alarm zilleri bir türlü susturulamıyor. Geçen hafta da kötü haberler çoğunluktaydı. ABD ekonomisi için gelen veriler çok iç açıcı değildi. Buna rağmen piyasalarımız önceki haftalara göre daha sakin ve daha olumlu görünüyor. Haziran boyunca yabancı yatırımcılar, Borsa'daki düşüş sırasında net alıcı konumundaydılar. Bu alımlarda kapatma davası ile ilgili oluşan iyimser beklentilerin artmasının etkili olduğunu düşünüyorum. Alımların banka, holding ve diğer İMKB 30 hisselerinde yoğunlaşmasını ise muhtemel yükseliş hareketlerinde seçici davranılmasının gerekliliği olarak algılıyorum.

Önümüzdeki haftalarda siyasi gelişmelerin ön plana çıkacağı bir süreç yaşayacak olan Borsa'da, yabancı yatırımcıların yeniden alıma dönmeleri dikkat çekici. 2008 başından bu yana banka hisseleri dahil, pek çok hisse yarı fiyatından işlem görmeye devam ediyor. Bu düşüşte diş borsalardaki gerilemelerden çok kapatma davası nedeniyle oluşan risklerin etkili olduğu görüşündeyim. Bu nedenle ağustosun ikinci haftasına kadar

açıklanacak dava sonucunun belirsizliği giderecek şekilde ortaya çıkması durumunda piyasalar morallenecek ve Borsa ciddi bir yükseliş ivmesi yakalayacaktır.

Yıl başından bu yana Borsa'da yüzde 40'a yakın bir gerileme yaşanması, yatırımcısını üzdü. Ancak endeksin daha fazla gerilemesini, gübre sektörü içindeki iki şirket engelledi. Gübre fabrikaları yatırımcılarına yüzde 475, Bağfaş hisseleri ise yüzde 112 kazandırdı. 2008 yılına girilirken yaptığımız analizde gübre sektörü hisselerinin kazandırma potansiyelinin yüksek olduğunu, ayrıca enerji ve emtia şirketlerinin tercih edileceğini belirtmiştik. Ancak böylesi bir yükselişi de beklemiyorduk. Demir-çelik hisseleri de iyi bir performans gösterdi.

İran füzeleri petrolü vurdu

İran'ın uzun menzilli Şahap 3 füze denemesi ve tatbikat gerginliği petrol fiyatlarının 147 dolara tırmanmasına yol açtı. Doların uluslararası piyasalarda Euro karşısında hızla değer kaybederek 1,596 seviyelerine gerilemesi ve petrol stoklarındaki azalmalar da fiyat yükselmesinde etkili oluyor. Dünya günlük petrol ihtiyacı 87 milyon varil seviyesinde. Bunun 30 milyonu OPEC tarafından karşılanıyor. Petrol talebi en yüksek ülkeler Çin ve ABD. Fiyatların yükselişi özellikle Çin'in aleyhine görünüyor. Yıllık 250-300 milyar dolar ticaret fazlası olan bu ülke, fiyatların bu ölçüde yükselmesinden olumsuz etkilenmeye devam edecek. Zaten bu durumu en iyi şekilde Çin borsası yansıtıyor. Geçen yıl sonlarına doğru 6 bin 100 puanı bulan Shangay, şu an dünyada en fazla kaybettiren borsa unvanına sahip ve 2 bin 800 puana gerilemiş durumda.

Altın 1.000 dolara doğru

Ortadoğu'da gerilimin yeniden tırmanması petrolün olduğu kadar altının da yükselmesinde önemli rol oynuyor. Savaşlarda en fazla değer kazanan altın, bir süredir petrolün hızlı yükselişine sessiz kalarak 900-930 dolar arasında sıkışmıştı. Geçen hafta salı günü 912 doları gördükten sonra cuma gününe kadar geçen üç günde 52 dolar birden yükseldi. 964 dolara tırmanan altın fiyatları, üç aydan bu yana en yüksek seviyeyi de görmüş oldu. ABD ekonomisinin zayıf görünümünün devam etmesi ve özellikle geçen hafta içinde konut piyasasının son kaleleri olarak görülen iki dev şirketin aciz durumları, ABD Doları'nın güç kaybetmesine yol açtı. Yatırımcı, doğal olarak altına hücum etti. Gelişmelerde herhangi bir değişiklik olmaması halinde altının fiyatı önümüzdeki haftalarda martta olduğu gibi yeniden 1.000 dolara yükselebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa, kapatma davasına kilitlendi

Selim Işıklar 2008.07.20

İki hafta üst üste yaptığımız analizlerde İstanbul Menkul Kıymetler Borsası 100 endeksinin dünya borsalarından bağımsız bir şekilde hareket etmeye başladığını ve bunun bir yükselişin sinyali olabileceğini belirtmiştik.

Ayrıca bu yükselişte bankacılık sektörü hisselerinin tercih edileceği seçici bir hareket olacağına da dikkat çekmiştik. Gerçekten de İMKB hafta boyunca beklediğimiz gibi yükseldi. Bankacılık hisseleri yüzde 15-20 arasında artışlar yaşarken, endeks yüzde 8,40 oranında değer kazandı.

Avrupa ve ABD borsaları yüzde 2 kayıptayken bile İMKB endeksi o kadar dirençli duruyordu ki, düşüş yaşarken bile yükseleceği belliydi. Yabancı yatırımcıların hazirandaki düşüş sırasında yaptıkları 117 milyon dolarlık alımlar da aslında bu yükselişin habercisiydi. Yükselişin sebebi açıktı. Türkiye'nin 14 Mart'ta AK Parti'ye kapatma davası

açılmasının ardından adeta bir korku tüneline girerek belirsizliğe doğru gitmesi, 2006 yılında olduğu gibi Borsa'yı dış borsalardan bağımsız bir şekilde çok olumsuz etkilemişti.

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası bu gelişmeden çok kötü etkilenmiş, benzer borsalardan kopmuş, hatta onların rekor yükselişler yaptığı sıralarda bile soluksuz düşüşünü sürdürmüştü. Temmuz ayına girilirken en son Haziran 2006'da görülen 32 bin puana adım adım gerileyen İMKB için 25 bin puanları bile konuşulmaya başlanmıştı. Aslında olması gerekenden çok fazla gerileyen Borsa, önce 32 bin puanda tutundu. Siyasi gelişmeleri iyi okuyanlar için sürpriz olmayan bir 'U' dönüşü yaptı. Petrol fiyatlarındaki yükselişlere ve dünya borsalarındaki düşüşe rağmen İMKB'nin, ters hareket etmesinin sebebi ne olabilirdi ki? Ergenekon operasyonu çerçevesinde meydana gelen gelişmeleri Borsa için olumsuz bir gelişme olarak niteleyenlere şaşarken, yükselişin aslında bu operasyonun hızlanmasının ardından başladığını düşünüyordum. AK Parti'nin kapatılma riskinin halen var olduğunu bilmekle beraber, kapatılmama ihtimalinin daha yüksek olduğunu düşünenlerdenim. Borsa'daki alımların ardında da bunun olduğunu varsayıyorum.

Yükseliş yönünde hareket eden Borsa'nın 36 bin puanın ardından 38 bin puandaki direnç noktasını da kolaylıkla geçmesinin ardında, endeks üzerinde etkili bankacılık sektörünün tercih edilmesi yatıyor. Petrol fiyatlarının düşmesi de Türkiye için iyi bir haber. Eğer dünya ekonomileri iyimser bir havaya girer ve AK Parti'nin kapatılmaması yönünde karar çıkarsa rallinin devam edeceğini düşünüyorum.

Gelecek hafta için beklentilerime gelince... Endekste belirgin bir yorulma gözlemledik. Hafta boyunca yüzde 30'a yakın değer artışı yaşayan lokomotif bankalar, kâr satışlarıyla biraz geri çekilmeli, hareket genele yansımali. Bu hareket, endeks için de daha sağlıklı olacaktır. Bu sebeple endeksin 36.700-36.000 bandındaki desteklerinin çalışacağını görebiliriz. Eğer yükseliş hareketi her şeye rağmen devam ederse hedeflere beklenenden çok önce ulaşılması söz konusu olacaktır. Kapatma davasına yönelik spekülasyonlar önümüzdeki haftalardaki dalgalanmaların da habercisi gibi. AK Parti'nin kapatılacağını düşünen Goldman Sachs riskin devam ettiğini belirtti. Bu tip açıklamaların tersini savunan yatırım bankaları ise daha agresif bir şekilde alıma yönelirken, bazı yabancı fonlar yükselişin geçici olduğunu, riskin devam ettiğini düşünerek satışa geçti. Gerçekten önümüzdeki üç hafta piyasalarımızın tam anlamıyla sadece kapatma davası üzerine yoğunlaşacağını ve dış gelişmelere duyarsız kalabileceğini düşünüyorum.

Talep geriledi, petrol düştü

Bu hafta petrol fiyatlarında beklenmedik gerileme yaşandı. Önceki hafta İran'ın yaptığı füze denemesi sonrası 147 dolara kadar yükselen petrol bu hafta 129 dolara geriledi. Bu gerilemedeki etkenler arasında OPEC'in 2002'den bu yana petrol talebinin en düşük seviyeye gerilediğini açıklaması etkili oldu. Suudi Arabistan kralının, "Gerekirse petrol üretimini 12 buçuk milyon varile yükseltiriz." sözü ve Lehman Brothers'ın önümüzdeki dönemde petrol fiyatlarının 130 dolarlara gerileyeceği açıklamaları da bu hızlı düşüşün diğer sebepleri. ABD'nin açıkladığı ham petrol stoklarındaki artış da fiyatların gerilemesinin sebepleri olarak

gösteriliyor. Önümüzdeki günlerde 122 dolarda bulunan önemli kritik destek noktasının gelecekte kırılıp kırılmayacağı, fiyatların yükseliş trendinde mi yoksa düşüş trendinde mi olduğunu gösterecek.

Ekonomik veriler moral oldu

ABD borsası Dow Jones endeksi, hafta içerisinde 2006 fiyatlarına kadar geriledi. Hiç şüphesiz bu gerileme esnasında paniğe kapılan yatırımcıların iki büyük mortgage şirketinin hisselerini yok pahasına satmaları etkili oldu. Daha sonra Amerika'dan gelen ekonomik verilerle başta enflasyon ve konut başlangıçları verisinde beklenmedik artışlarla birlikte hızla yükselerek 11.400 puanın üstüne çıktı. Böylelikle gerek gelişen ve gerekse gelişmiş borsalar rahat bir nefes aldı. Korkulan, Amerikan borsalarının 10 bin puan sınırının altına gerileyeceği yönündeydi. Ama orada da İMKB'ye benzer şekilde banka hisselerine alım geldi. Ayrıca petrol fiyatlarının düşmesi de GM gibi otomotiv şirketlerini yukarı taşıdı ve havayolu şirketleri çok büyük oranda değer kazandı.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yatırımcıyı tansiyonu yüksek günler bekliyor

Selim Işıklar 2008.07.27

Anayasa Mahkemesi, yarından itibaren AK Parti hakkındaki kapatma davasını esastan görüşmeye başlayacak. Kararın önümüzdeki hafta içinde açıklanması bekleniyor.

Özellikle gelişmeleri en yakından hisseden Borsa'da yaklaşan önemli karar öncesi temkinli bir hava hakim. Öyle ki hafta boyunca yukarı yönlü hareket eden Borsa'nın haftanın son günü yüzde 3,56 değer kaybetmesi, dış borsalardaki gerilemelerden çok risk almak istemeyen yatırımcıların satışlarından kaynaklandı. Raportörün 'kapatılmasın' raporu sonrası piyasalarda kapatılma endişelerinin azaldığı ve bunun Borsa'yı olumlu etkilediğini görmüştük. Faiz oranlarının da yüzde 20 seviyelerine doğru gerilemesi kapatılma ihtimalinin azalmasından kaynaklanmıştı.

Bu kez ihtimallerden ziyade gerçeklerle karşı karşıya olduğumuz bir tünele girmiş durumdayız. Anayasa Mahkemesi'nin vereceği son karar öncesi yatırımcılar da pozisyonlarını ayarlayarak portföylerine son şekillerini verecek. Riske girmek istemeyen yatırımcılar, YTL'de veya alternatif tasarruf araçlarında kalacaklar. Risk almak isteyen ve kararın olumlu çıkması durumunda iyi bir kazanç sağlayacağını düşünen yatırımcılar ise hafta içinde Borsa'ya yönelecekler. İşte bu nedenle ciddi dalgalanmaların yaşanabileceği günler içindeyiz. 32 bin puana kadar düştükten sonra yabancı alımlarıyla hızla 39 bin puana kadar yükselen Borsa'da zaten belirli ölçüde pozisyonlar alındı ama kararın istikrarı baltalamayacak bir şekilde çıkması halinde ağırlıkla banka hisseleri önderliğinde endeks hızla 40 bin puanın üstüne kendini atacaktır. Kararın bir belirsizliğe ve kaosa yol açmasında ise net yabancı alımlarıyla 32 binden 39 bine yükselen Borsa hızla gerileyecektir, bunlar ilk etapta piyasaların vereceği tepkiler olacaktır.

Ancak ihtimaller bunlarla sınırlı değil. Beklentilerin dışında sürpriz sayılabilecek bir karar da çıkabilir. AK Parti'nin kapatılmayacağını ancak her karara da hazırlıklı olmak gerektiğini düşünüyorum. Bu nedenle risk almak istemeyen ancak yükselişi de kaçırmak istemeyen yatırımcılar, 'yarı para yarı mal' denilebilecek portföyler oluşturabilirler. Olumlu kararı satın almak isteyen yatırımcılara ise endeks üzerinde etkili olan hisselerde pozisyon almalarını öneririm. Kredili veya emanet parayla böyle bir ortamda pozisyon almak ise son derece tehlikelidir.

Geçen hafta boyunca uluslararası fon yönetim şirketleri konuyla ilgili değerlendirmelere devam etti. Yatırım bankası Goldman Sachs, kapatılma yönünde görüş bildirirken Lehman Brothers, kapatılmayacağını düşünüyor. Son bir aylık yabancı işlemlerini incelediğimizde 120 milyon dolar civarında net alım gerçekleştiğini, alımların hemen hepsinin banka hisselerinde olduğunu görüyoruz. Alımların ortalamalarına baktığımızda ise şimdiki fiyatların yüzde 10 altında oluştuğu dikkat çekiyor. Endeksin teknik göstergelerini okuduğumuzda ise orta vadeli hareketli ortalamalarının yukarı yönlü hareketi sürdürdükleri kısa vadeliilerin ise satış baskısına işaret ettiğini görüyoruz. Buradan çıkardığımız sonuç; yabancı yatırımcı karar öncesi risk alma eğiliminde. Yerli yatırımcılar ise daha temkinli bir duruş sergiliyor. Yazımın başında da belirttiğim gibi ihtimallerin değil gerçeklerin satın alınıp satılacağı, tansiyonun iyice yükseleceği günler içine giriyoruz.

DESTEKLER

36.700-34.000

DİRENÇLER

39.000-41.000

Dolar g kazanmayı sürdürebilir

Bu yıl ikinci kez 1,60 sınırına kadar yükselen Euro/dolar paritesi, hafta içinde açıklanan ekonomik verilerin ılımlı olması ve enerji fiyatlarındaki düşüşün etkisiyle aşağı döndü. ABD ekonomisi için önemli olan işsizlik verileri ve konut piyasası verilerini incelediğimizde halen negatif trendin devam ettiğini görmekteyiz. Cuma günü açıklanan güven endeksinde ise beklenmedik bir artış oldu. Parite 1,56 seviyelerine kadar geriledikten sonra 1,57'ye kadar yükseldi. Teknik görünüm paritenin 1,54-1,52 bandına kadar gerileyebileceği yönünde. Önümüzdeki hafta içinde açıklanacak veriler ve petrol fiyatlarındaki gelişmeler pariteyi de etkileyecektir. Teknik göstergeler doların yükselebileceğini gösteriyor. 1,60-1,53 arasında seyreden paritenin önümüzdeki haftalarda daha keskin hareketler yapmasını bekliyorum.

Petrolde kritik seviye: 122 dolar

Talebin hızlı bir şekilde azalacağı beklentileri ile gerilemeye başlayan petrol fiyatları, cuma günü 123 dolara kadar düştü. Teknik olarak 'düzeltme' dediğimiz hareket içine girdiğini düşündüğümüz petrol fiyatları, 122 doları da aşağı kırarsa öncelikle 111, daha sonra 100 dolara kadar gerileyebilir. Doların hafta içinde değer kazanması da fiyatların gerilemesinde etkili oldu. Şimdilik fiyatlar konusunda iyimser bir hava söz konusu. Özellikle geçen hafta içinde ABD ham petrol stoklarının beklenmedik bir şekilde gerilemesi bile düşüşün hızını kesmedi. Ortadoğu'da önceki haftalarda artan gerilimin azalması da düşüşte önemli bir rol oynadı. Uluslararası borsalarda petrol fiyatlarının düşmesiyle Rusya ve Brezilya borsaları gerilerken Çin borsası yükseldi. Gerilemenin devam edip etmeyeceği 122 doların aşağı yönde kırılıp kırılmamasına bağlı.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'da yükseliş genele yayılabilir

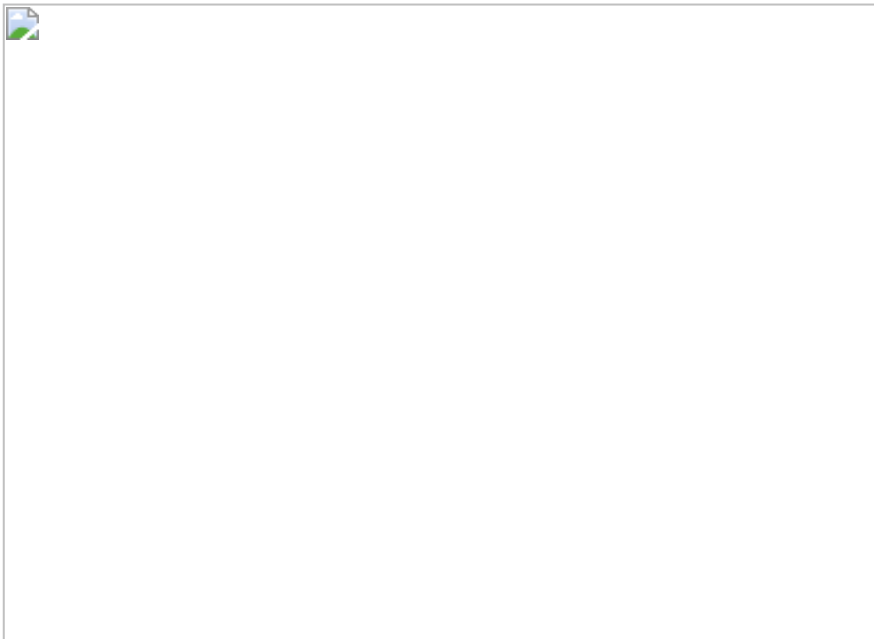
Selim Işıklar 2008.08.03

Temmuz ayı başından beri bu köşeyi dikkatli takip edenler, piyasalardaki gelişmelerin beklentilerimiz doğrultusunda gerçekleştiğine şahit oldu.

Yazılarımızda ne demiştik? Öncelikle haziran ayında yabancıların alıma geçmesine işaret ederek Borsa'nın 32.950 puanı gördükten sonra U dönüşü yaptığını yazdık. Endeksin yükselişe başlayabileceğini ve bunun sinyallerinin güçlü olduğunu eklemiş, endeks üzerinde etkili bankacılık sektörü hisselerinde yüzde 20-40 arası artışlar olabileceğini vurgulamıştık.

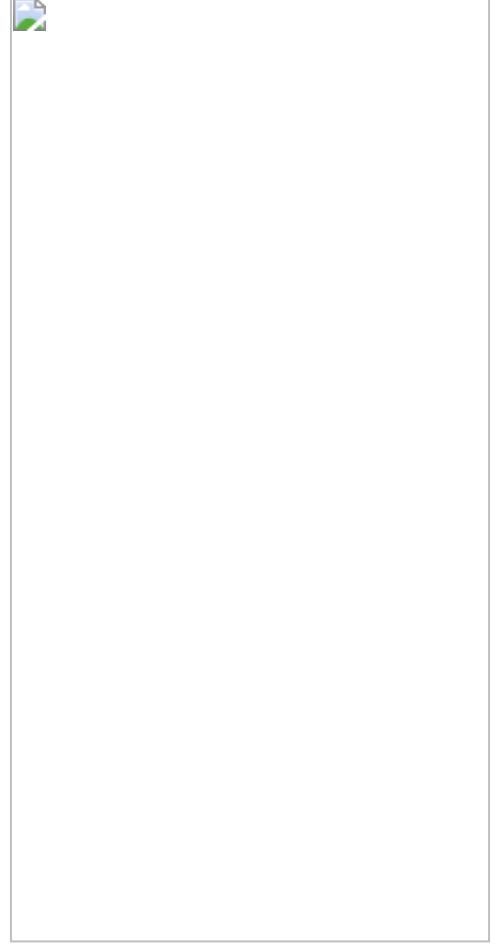
Yükselişin AK Parti kapatma davası ile ilgili olduğunu, kapatılmama ihtimalinin yaşanan siyasi gelişmelerle birlikte azaldığı teşhisini koyarken de AK Parti'nin kapatılmayacağı beklentisinde olduğumuzu belirtmiştik.

Borsa ile ilgilenen yatırımcılara yükselişin İMKB 30 hisseleri (bankacılık, holding) ile gerçekleşeceğini, seçici olmak gerektiğini de anlatmıştık.

Sonuçta bir ayda Borsa tam tamına yüzde 29 yükseldi. Banka hisselerinde bu yükseliş yüzde 50-60'ı buldu. AK Parti'nin kapatılmayacağını ve Borsa'da alım yapmak gerektiğini düşünen yabancı yatırımcı, yüzde 30-40

aralığında kazanç sağladı. Zira yabancı yatırımcı analizlerimizde de belirttiğimiz gibi sadece banka hissesi aldı.

28 Temmuz Pazartesi günü kapatma davasına ilişkin görüşmelerine başlayan Anayasa Mahkemesi'nin kısa sürede karar alacağı beklentileri ve bazı yabancı yatırım bankalarının alımlarıyla endeks beklediğimden de önce 40 bin sınırını aştı.

Çarşamba günü hareketlenen Anayasa Mahkemesi'ndeki kulisler kapatılmama ihtimalini iyice kuvvetlendirince Borsa'da hızlı yükseliş havası hakim oldu ve tarihi bir yükseliş yaşayan endeks yüzde 5'i aşan artışlar kaydetti.

Perşembe günü kâr satışlarıyla karşılaşan endeks, cuma günü 500 puana yakın gerideyken özellikle gün sonuna doğru Akbank, Halkbank gibi büyük bankalara gelen yoğun taleple yine dış borsalardan bağımsız bir şekilde hareket ederek 43 bin puan sınırında kapandı.

Bu köşeyi okuyanlar bilir, böylesi sert bir yükseliş sonrası her zaman ciddi bir kâr satışı gelebilir. Siyasi açıdan oldukça rahatlayan Türkiye'nin kredi görünümü ve risk priminde elbette olumlu yönde gelişmeler olacaktır; ancak bir süre sonra kısa sürede müthiş kâr eden yabancı yatırımcının kâr amaçlı satışları da etkili olacaktır.

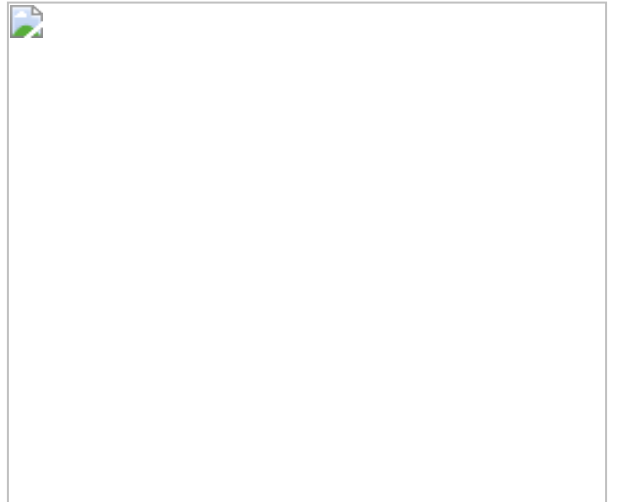
Teknik olarak 43 bin puanın hemen üstünde bulunan direnç noktasının kırılma ihtimali bulunmakla birlikte gelebilecek kâr satışlarına da dikkat etmek gerekir. Belki de hareketin biraz daha genele yayılması ve daha farklı sektörlerin de devreye girmesi beklenebilir. 14 Ağustos'ta konsolide olmayan bilançoların son günü, 31 Ağustos'ta da konsolide bilançoların Borsa'ya bildirilmelerinin son günü.

Bu nedenle önümüzdeki haftadan itibaren bilanço beklentileri ve gerçekleştirmeleri satın alınabilir. Endeksin olumlu gidişata göre 46 bin, olumsuz gidişatta ise 40 bin puanı görmesi sürpriz olmayacaktır.

Petrolün gözü faiz kararlarında

İki haftadır yaptığımız petrol analizlerinde talebin yavaşladığı haberleri sonucu fiyatların hızla düşüşe geçebileceği ve 145 doları gören petrolün 122 dolara kadar düşebileceğini belirtmiştik.

Gerçekte hafta içinde açıklanan ABD ham petrol stok verilerine kadar fiyatlar 122 dolara kadar gerilemişti. Stokların beklenenin üstünde düşüş göstermesi, hafta içinde doların Euro karşısında değer kazanmasına rağmen petrolün 122 doların üstünde kalmasına yol açtı.

Haftanın son günü 125 dolar civarında kapanış yapan petrol fiyatları, salı günü FED toplantısı ve perşembe günü yapılacak Avrupa Merkez Bankası faiz kararları sonrası yön belirleyebilir. Özellikle ABD ekonomisi veri akışı petrol ve altın fiyatları için oldukça önemli.

Euro/dolar 1,53'ü test edebilir

1,60 rekor seviyesini gördükten sonra gerilemeye başlayan parite 1,55'in hemen üstünde kapattı. Haftanın son günü olumsuz gelen işsizlik verisini dengeleyen tarım dışı istihdam verisi sonrası toparlanmasına devam eden dolar, önümüzdeki hafta uluslararası merkez bankalarının faiz kararına odaklanacaktır.

Salı günü yapılacak ABD Merkez Bankası toplantısında daha önce yüzde 2 olan faiz oranlarının değişmemesi bekleniyor. Aynı şekilde İngiltere ve Avrupa merkez bankalarının toplantısında da faiz kararlarının değişmeme yönünde olması muhtemel.

Görünüm, çok önemli bir değişiklik olmazsa paritede 1,53 seviyeleri test edilebilir. Veri akışı özellikle mortgage ile ilgili gelişmeler parite üzerinde etkili olabilir.

GEÇEN HAFTANIN [EN]] LERİ

Değer kazananlar (%)

- 01 - Asya Katılım B. 36,36
- 02 - Milpa 34,65
- 03 - Vakıfbank 34,09
- 04 - Bossa 30,10
- 05 - Sabancı Holding 26,56
- 06 - Akbank 26,13
- 07 - Koza Davetiye 25,00
- 08 - T. Halk Bankası 24,19
- 09 - Doğan Yayın H. 24,00
- 10 - Taç Yat. Ort. 23,26

Değer kaybedenler (%)

- 01 - Denizbank -23,96
- 02 - Finansbank -17,91
- 03 - FM İzmit Piston -14,38
- 04 - Duran Doğan B -13,64
- 05 - EVG Yat. Ort. -12,50
- 06 - Klimasan -8,33
- 07 - Finans F. Kir. -5,82
- 08 - Acıbadem Sağ. -4,92
- 09 - Fenerbahçe Sp. -4,64
- 10 - Marbaş B YO -4,55

Uyarı notu

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri, yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım

danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi, beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Büyük fonlar, gelişmiş borsalara yöneldi

Selim Işıklar 2008.08.10

AK Parti'nin kapatılmayacağı beklentisi ile son bir ayda yüzde 30'a yakın bir artış sağlayan Borsa, Yüksek Mahkeme'nin herkesi rahatlatan kararıyla önceki haftayı oldukça yüksek artışla kapatmıştı.

Beklentilerin sona ermesiyle borsa geçen hafta kâr satışlarıyla yüzde 4,73 değer kaybetti. Hafta içinde bazı büyük ölçekli bankaların 2008 yılı 6 aylık bilanço performanslarının 2007'ye göre negatif çıkması da satıcıları destekledi. Son iki aydır alım yapan yabancı yatırımcılar bu defa satış yönünde pozisyon aldı. Geçen haftaki analizimizde kâr satışlarının gelebileceğini, hisse bazına yayılabilecek yükselişlerin söz konusu olabileceğini vurgulamıştık.

Endeks üzerinde etkili olan hisselerle gelen satış ve sonrası yaşanan düşüşe rağmen genele yayılan bir yükselişin gerçekleştiği bir haftayı geride bıraktık. İMKB 30 dışı hisseler rağbet görürken farklı sektör ve hisselerde ciddi yükselişler yaşandı. Uluslararası piyasalarda ise gelişmiş ve gelişmekte olan borsalar taban tabana zıt bir performans sergiledi.

Hızla düşen petrol fiyatlarının olumlu etkilediği gelişmiş ülke borsaları bankacılık ve perakende hisseleriyle yükseliş yönünde hareket ederken, petrol fiyatlarındaki düşüşün yanı sıra Gürcistan ile Rusya'yı savaşın eşiğine getiren çatışmalar sonrası Rusya borsası bir haftada yüzde 12, Çin borsası yüzde 7, Arjantin borsası yüzde 5, Brezilya borsası yüzde 2'ye yakın değer kaybetti.

Geçen hafta merkez bankalarının faizleri değiştirmemesi özellikle ABD konut sektöründe beklenmedik bir şekilde toparlanma sinyalleri gelmesi ile dolar hızla değer kazandı. Bu durum sonrası gelişmekte olan ülke borsalarında hedge fonlar hisse satışlarına ağırlık verirken ABD ve Avrupa borsalarına yöneldi.

Önümüzdeki haftanın en önemli beklentileri yine 2008 ilk 6 aylık bilançoları olacaktır. Belki de kapatma davası sebebiyle geçen yılın aynı dönemine göre olumsuz gelen büyük ölçekli banka bilançolarının arkası gelecek. Perşembe günü kritik olarak gördüğümüz Para Politikası Kurulu toplantısına odaklanacak piyasalar buradan faizlerin değişmemesi yönünde bir karar bekliyor. Ayrıca Rusya ve Gürcistan arasında başlayan sıcak çatışmaların devam edip etmeyeceği de önemli.

Cuma günü piyasalarımız kapandıktan sonra ABD borsalarında yaşanan hızlı yükseliş, pazartesi açılışında İMKB'yi olumlu da etkileyebilir. Ancak hızlı bir açılışın ardından yine kâr satışları devam edecektir. Zira endeks hâlâ teknik olarak yükselişin düzeltmesini tamamlamadı. Seçici bir hareket ile 40 bin 800-39 bin puan aralığında tutunması beklenen endeks, 42 bin puanı aşmakta zorlanabilir. Perşembe günü yapılacak Merkez'in faiz toplantısında beklediğimizin aksine bir artışla karşılaşsak mali setkôr hisselerinde geçici bir satış baskısı oluşabilir. Dolayısıyla endeks kısa vadede satış baskısıyla patinaj yapabilir.

Yabancı yatırımcının bu aşamada Türkiye'nin IMF ile yapacağı yeni anlaşmayı beklemeyi tercih edeceğini, kâr ettiği hisselerden çıkarak dövize veya hareketsiz kalan diğer İMKB 100 hisselerinden bir bölümünde alımlarını yoğunlaştıracığını söyleyebiliriz. Yabancı yatırımcı son bir haftada başta bankacılık sektörü olmak üzere 100 milyon YTL civarında net satış yaptı.

Bu sebeple AK Parti'nin kapatılmamasının verdiği büyük morale rağmen bu kararın çıkma ihtimalini yüksek görerek önceden alım yapan yabancı yatırımcıların karar sonrası satışa yönelmeleri ve Borsa'nın bir miktar gevşemesi normal. ABD Doları'nın YTL karşısında da yükselişe geçmesi, doların uluslararası piyasalarda güç kazanmasına ve yine yabancı fonların olumlu havayı fırsat bilerek düşük fiyatlardan dolar alımı yapmasına bağlanabilir.

Petrol 100 dolara geri mi dönüyor?

Temmuz başında 146 dolara kadar yükselen petrol fiyatları 15 Temmuz'dan bu yana aşağı yönlü hareketini sürdürüyor. Geçen hafta 122 dolarda tutunan petrol fiyatları, ABD ve Avrupa merkez bankaları faiz kararları sonrası düşüşünü hızlandırarak 113 dolara kadar geriledi.

ABD Doları'nın gelen olumlu veriler ve bilançolar sonrası Euro karşısında güçlü duruşunu sürdürmesi ve dünya petrol talebinde azalma beklentileri fiyatlardaki düşüşü teyit ediyor. Teknik olarak düşüş eğilimi 109 dolara kadar sürebilir. Bu noktanın da altına gerilerse en son mart ayında görülen 100 dolar seviyesi test

edilebilecektir. Petrol fiyatlarının düşüş yönünde olması bu defa petrol üreten ülkelerin üretim kısma çağrılarının artmasına yol açtı.

**Değerli
Euro,
Avrupa'yı
zorlayınca...**

Dolar 1,50
seviyesini
gördüğü
şubattan bu
yana Euro
karşısında
1,53-1,60
aralığında

hareket ediyordu. Son iki-üç haftadır doların güçlendiğini analizlerimizde de belirtmiştik. Gerçekten de Euro karşısında bu defa güçlü br görünüm arz eden dolar, paritenin 1,50 seviyelerine gerilemesine yol açtı.

Konut piyasasından gelen olumlu veriler, petrol ve emtia fiyatlarındaki hızlı gerilemeler dolara talebi kuvvetlendirdi. Uluslararası piyasalarda da yükselişe geçen dolar, paritenin 1,49 seviyelerine kadar gerilemesine yol açabilir. Önümüzdeki hafta ABD dış ticaret verileri paritenin yönünü daha da netleştirebilir. Yaklaşan başkanlık seçimleri de doların güçlenmesini sağlayan ayrı bir gelişme olarak önümüzde durmakta. Görünen o ki 1 dolar=1 YTL senaryoları bir başka bahara kalacak.

GEÇEN HAFTANIN [EN] LERİ

Değer kazananlar (%)

- 01- Okan Tekstil 45,00
- 02- Selçuk Gıda 36,84
- 03- Egeplast 27,03
- 04- Euro M.K.Y.O. 24,07
- 05- Ege Seramik 23,86
- 06- Boyasan Tekst 23,53
- 07- Finans Y. O. 22,92
- 08- Lüks Kadife 21,84
- 09- Mert Gıda 21,84
- 10- Escort Comput 21,48

Değer kaybedenler (%)

- 01- Kütahya Por. -48,33
- 02- Taç Yat.Ort. -17,15
- 03- Ereğli D. Ç. -14,36
- 04- Finans F. Kir -12,92
- 05- Gübre Fabr. -12,27
- 06- Akbank -11,43
- 07- Ford Otosan -10,43
- 08- Y.Kredi Koray -9,72

09- Kardemir (D) -9,68

10- Enka İnşaat -9,46

Uyarı notu

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri, yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi, beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Küresel krizi iyi izleyin, abartılara dikkat edin

Selim Işıklar 2008.08.24

Piyasalarda geçen hafta beklediğimiz gelişmeler yaşandı. Borsa endeksi son gün yüzde 3,35 yükselmesine rağmen hafta genelinde yüzde 3,08 oranında değer kaybetti.

Endeks 39 bin 200 puanda bulunan destek noktasını test ettikten sonra cuma günü bankacılık sektörü hisselerinde gerçekleşen yabancı alımlarıyla hızla yükselerek 40 bin 894 puandan kapattı. Temmuz ayı içinde 33 bin puandan itibaren olumlu senaryoya oynayan yabancı yatırımcılar, elde ettikleri yüksek kârları realize ederek ağustos başında satışa geçtiler. 2008 yılı ilk yarısında beklenenden düşük kâr açıklayan bazı banka hisselerine gelen satım emirleri de endeksteği gerilemede etkili oldu.

Son üç haftada 100 milyon YTL net satış yapıldı. Beklentilerin sona ermesiyle birlikte Borsa'nın geneline satış baskısı hakim oldu. Teknik göstergeler de satışa dönünce, endeksin 39 bin puanda bulunan destek noktasından tepki verip vermeyeceği merak edilmeye başlandı. Cuma gününe kadar yüzde 6 daha değer kaybeden Borsa, ABD borsalarının yükselmeye başlamasının ardından banka hisselerinin yoğun alımlara sahne olmasıyla hızla yükselerek 40 bin puanı rahatlıkla aştı.

Son gün endeksin sert bir yükseliş yapması alımların süreceği anlamını taşımaz. Zira hâlâ teknik düzeltme hareketinin sona erdiğini söyleyemeyiz. En azından önemli teknik göstergeler Borsa'nın yükseliş trendine yeniden girdiğini onaylamıyor. Ancak şu bir gerçek ki; eğer petrol fiyatları bariz bir şekilde gerilemeye başlarsa yabancı yatırımcı ilgisini yeniden İMKB'ye çevirecektir. Yıllar itibarıyla eylül-ocak arası zirve noktalarına ulaştığını gördüğümüz İMKB endeksinin, olağanüstü bir kötü gelişme olmazsa sektörel hareketle de olsa yine yükseliş eğilimine girmesi sürpriz olmayacaktır. Eylül sonlarında nükleer santral ihalesi yapılacak olması sebebiyle ihaleye katılan şirketler, eylül ayı boyunca alıcılı bir seyir izleyebilir. Bu nedenle endeksin teknik

göstergeleri henüz yeni bir yükselişi onaylamasa da eylül ayının ikinci haftasından itibaren hisse bazında toparlanarak yükselişe geçmesi sürpriz olmayacaktır.

Uluslararası piyasalarda geçen hafta dalgalı bir seyir yaşandı. Dünya ekonomilerini sarsan enflasyon korkuları gerçek olmaya başladı. ABD ve Japonya'da enflasyon son 10 yılın en yüksek seviyelerinde gerçekleşti. Avrupa'da da durum pek farklı değil. Ancak temmuz ayının ikinci yarısından itibaren emtia fiyatlarında yaşanan düşüşler (petrol son bir ayda yüzde 20-25 değer kaybetti) enflasyona da olumlu etkide bulunabilir. FED Başkanı Ben Bernanke de cuma açıklamalarında bu durumu dile getirmişti. Bazı yatırım bankası analistlerinin, "Petrol fiyatları yıl sonuna kadar 149 doları bulabilir" açıklamalarının aslında dünyada enflasyonist baskı oluşturan lobilere yaradığını düşünüyoruz. Talepte bir artış öngörülmezken ve dolar yeniden toparlanmaya başlamışken petrol fiyatlarının düşüşe geçme ihtimali daha güçlendi. Hal böyleyken bu analizleri gerçekçi değil spekülatif buluyoruz. Petrol fiyatlarının 100 dolar veya altına gelmesi ihtimalinin gerçekleşmesi durumunda ise Türkiye ekonomisi ve piyasaları için gerçekten umutlu olabileceğimiz bir süreç başlayacaktır. Önümüzdeki haftanın yatırımcı takvimini incelediğimizde pazartesi ve salı günü açıklanacak ABD konut piyasası ile ilgili veriler finansal piyasaları yakından ilgilendiriyor. Ayrıca perşembe günü açıklanacak ABD ikinci çeyrek büyüme verileri ve FED tutanakları yatırımcılar tarafından takip edilmelidir. Finansal piyasalara yönelik olumlu ve olumsuz spekülasyonlar zaman zaman inanılmaz bir şekil alıyor. Tamam, dünyada gerçekten ciddi sorunlar var. Enflasyon, işsizlik ve likidite şartlarının bozulması, özellikle konut sektöründeki çöküşün etkilerinin devam etmesi son derece önemli. Ancak, abartıldığı gibi 'yüzyılın krizi geliyor' spekülasyonlarına da katılmıyoruz. Sansasyonel olma çabası içinde yapılan bu tip açıklamaların içini dolduracak bilginin olmaması kaygı verici. Finansal piyasalarda kötü ve iyi haberler çabuk yayılır. Dikkat ederseniz küresel piyasalar o kadar birbirine entegre oldu ki; spekülatörler ekonomi TV kanalları, gazeteler ve internet siteleri vasıtasıyla aynı anda aynı korkuları yayıp yine aynı anda ortamı güllük gülistanlık gösterebiliyorlar. Bu sebeple piyasalardaki gelişmeleri daha rasyonel bir şekilde takip ederek ve abartıları ayıklayarak yatırımlarınıza yön vermelisiniz.

Akıl hocaları fiyatta anlaşılamadı

Temmuz ayı başında 147 dolara kadar yükselerek tarihî zirve yapan petrol fiyatları son bir ayda 35 dolar birden kaybederek 112 dolara kadar geriledi. Geçen hafta dev yatırım şirketlerinden taban tabana zıt açıklamalar geldi. Merrill Lynch, fiyatların talebin azalması ve tansiyonun düşmesiyle 100 ve hatta 80 dolara kadar gerileyebileceğini açıklarken, Goldman Sachs analistleri sene sonunda 149 doları bulabileceği yönünde açıklamalar yaptı. Aslında bu açıklamalar petrol piyasasının spekülasyona nasıl da açık olduğunun bir kanıtı gibi. Hafta içinde özellikle 149 dolar senaryosunun ardından 10 dolara yakın bir artışla 122 dolara kadar yükselen petrol fiyatları, aynı gün 8 dolarlık bir kayıp yaşayarak 114 dolara kadar geriledi.

Dow Jones, 9 aydır düşüşte

2003-2008 yılları arası 7 bin 500 puandan 14 bin 162 puana kadar yükselen Dow Jones sanayi endeksi son 9 aydır düşüş eğiliminde hareket ediyor. Konut piyasasındaki çöküşten etkilenen başta mortgage şirketleri endeks üzerinde olumsuz etki yapıyor. Artan petrol fiyatlarının da etkisiyle durgunluk içinde enflasyon yaşayan ABD ekonomisinin önemli bankalarının olumsuz bilanço performansları da etki eden diğer faktör. Geçen haftalarda 11 bin 867 puana kadar yükseldikten sonra yine 11 bin 200 sınırına gerileyen Dow endeksi, Citigroup, Bank of America, Microsoft ve General Motors hisselerindeki yükselişle az da olsa toparlandı. Finansal sisteme olan güvenin sarsılmasının ardından yatırım bankaları menfi etkileniyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'da uzun vadeli düşünen kazanır, yeter ki doğru seçim yapın

Selim Işıklar 2008.08.31

Ağustosun ilk haftasında 43 bin puanı aştıktan sonra yabancı yatırımcıların kârlarını yeterli görerek satışa geçmelerinin ardından endeks bir kez daha 40 bin puanın altına geriledi.

Borsa haftayı yüzde 2,57'lik kayıpla 39 bin 844 puandan kapatırken uluslararası borsalar genelde yukarı yönde hareket etti. ABD borsaları ise istikrarsız bir şekilde dalgalanırken cuma günü ciddi düşüşler yaşadı. Geçen haftayı analiz edersek oldukça durgun bir seyir vardı İMKB'de. Son haftaların en düşük işlem hacminin yaşandığı Borsa'da yabancı yatırımcılar satışlarını sürdürdü. Denetimden geçen 6 aylık bilançolar da gelmeye devam ediyor. Yüksek petrol fiyatlarına rağmen Türk Hava Yolları bilançosunun performansı oldukça şaşırtıcı biçimde olumlu geldi. Genelde banka, holding ve telekom şirketlerinin de bilançoları oldukça iyi. Enerji şirketleri de ilk çeyreğe göre bir hayli iyi bilançolar açıkladı.

Bilançolardaki olumlu performans hisse bazında iyi performansları da beraberinde getirdi. Yatırımcıların ilk altı aylık bilançoları iyi analiz edip seçici davranarak daha uzun vadeli düşünmeleri halinde iyi kazançlar elde etmeleri mümkün gözüküyor. Fiyat/kazanç ve defter değer oranları takip edilmeli. Fiyatı ucuz ve bilanço performansı iyi olan şirketlerin yıl sonu fiyatlarının daha yüksek olması beklenmelidir.

Unutmayalım, borsalar bir beklenti dahilinde hareket ederler. Hisseler de aynı şekilde. Fiyatlar beklentiye göre ilk bakışta istenilen bir şekilde hareket etmeyebilir. Zira hisse toplanma aşamasında olabilir. Bir önemli haber beklentisi yaklaştıkça hisseye talep artar. Bazen ipin ucu öyle kaçır ki, fiyat hiç öngörülemez bir şekilde abartılı yükselebilir. Borsa'da endeks birkaç sene önce 20 bin seviyesinde iken 60 bin puana çıkacağı telaffuz edildiğinde bunun imkansız olacağını söyleyenlerin oranı yüzde 90-95 civarındaydı. Ama endeks 60 bini görmese de 58 bin puanı aştı. Aynı şekilde 20 bin puandayken 7 bin puan olacak dendiğinde bunun ihtimal dışı olduğunu düşünenler herhalde büyük çoğunluğu oluşturacaktı. Ama olmaz denilen oldu, bazen fiyatlar 10 kat yükseldi bazen de tam tersi oldu. Ama son 20 yılda Borsa, uzun vadeli yatırımcıya iyi seçim yaptığı takdirde kazandırdı. Enka yatırımcısının bin dolarının 16 yılda 1,2 milyon dolar olması ve Migros hisselerinin dolar bazında 400 kat kazandırması örneklerini ilk biz bu köşede yayınlamıştık. Dolar bazında birçok hissede 25-30

kat yükselişler de yaşandı, bunun tam tersi gelişmeler de. Ama genelde iyi seçim yapanlar kazançlı çıktı. Uzun vadeli hisse seçimi yaparken, şirketin vizyonu, sektörü, çalışanları, patronları, rakipleri, yatırımcıya bakış açısı, temettü politikası ilk bakışta yatırım yapmanız için bilmeniz gereken özelliklerdir. Ayrıca şirketin fiyat/kazanç oranları, borçluluk rasyosu ve devam eden yatırımları takip edilmelidir. Yabancı yatırımcıların hisseye yatırım yapması da son yıllarda iyi bir kıstas oldu. Zira yerli yatırımcıların vermediği değeri son yıllarda yabancı yatırımcı fazlasıyla verebiliyor.

Sonuç olarak kısa vadeli hareket edenler, endeks üzerinde etkili hisselerde yatırım yaptıklarında geçen ay iyi kazançlar elde ettiler. Kâr satışları halen sürüyor ve endeks dip arayışında. Beklentilerin sona erdiği ve ara dönemde olduğumuz için ancak hisse bazında seçici yükselişlerin olacağı günler içindeyiz. Yükseliş sinyali ancak yabancı yatırımcıların yeniden alışı geçmeleriyle mümkün gözüküyor.

Paritede ibre dolardan yana

15 Temmuz'da 1,60 dolar olan Euro/dolar paritesi son bir buçuk ayda yüzde 8 gerileyerek 1,4672 seviyesini gördü. ABD ekonomisinin son veriler ışığında hiç de sanıldığı gibi olumsuz görüntü vermediği anlaşılınca dolar beklendiği gibi güç kazanmaya devam ediyor. Hafta içinde ikinci el ve yeni konut satışlarının beklentilerin üstünde artması ve ABD ikinci çeyrek büyüme verilerinin beklenenin çok üstünde olumlu çıkması doların değerlendirilmesinde etkili oldu. Önümüzdeki hafta açıklanacak tarım dışı istihdam ve işsizlik verileri pariteyi etkileyebilir. Avrupa ve İngiltere merkez bankaları toplantılarından çıkacak faiz kararı da parite üzerinde etki yapabilir. Teknik olarak 1,46 aşağı kırılırsa 1,44-1,42; 1,48 yukarı kırılırsa 1,495 seviyeleri test edilebilir. Yaklaşan başkanlık seçimleri sebebiyle ABD dolarının kuvvetlenmeye devam etmesi daha muhtemel gözüküyor. Avrupa merkez bankasının herhangi bir faiz artırımı sinyali vermemesi durumunda dolar yukarı hareketini sürdürebilir.

Petrol fiyatları nereye gider?

Temmuz ayında 145 dolara kadar yükselen ham petrolün varil fiyatı, dünya ekonomilerindeki yavaşlamaya bağlı olarak talebin de azalacağı beklentileriyle 112 dolara kadar gerilemişti. Fiyat artışının spekülasyon hareketlerinden kaynaklandığına yönelik önemli ipuçlarına ulaşılmasıyla fiyatların 100 dolara kadar gerilemesi ihtimali artmıştı. Ancak fiyatlar 110 doların altına düşmekte direndi. Hatta geçen hafta 120 dolar sınırına dayandı. Gustav kasırgasının rafinerilere yönelik olumsuz etkileri ve ABD'de ikinci çeyrek büyüme rakamlarında beklenmedik artış yaşanması da fiyatların artmasında etkili oldu. Talep daralması beklenen dev ekonominin daha fazla petrol tüketmesi sonucu fiyatların yükselebileceği korkusu arttı. Ancak haftanın son günü doların Euro karşısında yeniden yükselerek 1,478 seviyelerinden 1,4672'ye tırmanmasının ardından fiyatlar 115 dolara geriledi. Doların güçlü durumunu devam ettirmesi halinde fiyatların 112 doları test etmesi bekleniyor. Eylülde fiyatların yönü netleşir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünya borsaları kayıplarını telafi ederse İMKB 40 binin üstünde kalır

Dünya borsalarının çok hızlı değer kaybettiği bir haftayı geride bıraktık. Gürcistan ile kısa bir süre savaşan ve Batı'nın baskısına maruz kalan Rusya borsası, petrol ve emtia piyasalarında yaşanan düşüşlerden etkilenerek yüzde 11,12 ile haftanın en fazla değer yitiren borsası oldu.

Diğer borsalardaki kayıplar da ortalama yüzde 6 civarında gerçekleşti. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ise uluslararası borsalardaki sert düşüş esnasında nispeten daha ılımlı hareket ederek haftayı yüzde 1,83 değer kaybıyla tamamladı.

Uluslararası piyasalar, karamsar senaryoların konuşulduğu bir haftayı geride bıraktı. ABD Merkez Bankası FED'in bir sonraki toplantıda faiz artıracığı beklentileri ve Avrupa ekonomisine oranla büyüme verilerinin daha güçlü olması, doların Euro karşısında hızla değerlenmesine yol açtı. ABD Doları'nın yükselişi ve petrol fiyatlarının 100 dolar sınırına gerilemesi petrol şirketlerini olumsuz etkiledi. Rusya, Suudi Arabistan ve Brezilya gibi petrol gelirine dayalı ülke borsaları bu gelişmelerden en olumsuz etkilenen borsalar oldu. Serbest piyasada 1,24 YTL seviyesine ulaşmasında doların uluslararası para birimleri karşısında da değer kazanması etkiliydi. Merkez Bankası Başkanı Durmuş Yılmaz'ın hafta içinde faiz indirimi sinyali vermesi ve beklenenden iyi gelen ağustos ayı enflasyon verileri, yabancı yatırımcının ilgisini çekmiş olacak ki ağustos boyunca kâr satışlarını hızlandıran yabancı yatırımcılar borsada yeniden alıma geçti.

Haftanın genel görünümünü analiz ettiğimizde enerji sektörü hisselerinin oldukça hareketli bir seyir içinde olmaları dikkat çekti. Elektriğe yeni zam beklentileri ve 24 Eylül'de yapılması beklenen nükleer santral ihaleleri, Borsa'da seçici bir harekete yol açtı. Bir süredir kâr satışlarıyla gerileyen banka hisseleri de yabancı yatırımcılar tarafından seçici bir şekilde toplanmaya başladı. Ama dünya borsalarının düşüş eğilimini sürdürmesi alımları sınırlıyor. Endeksin teknik olarak 36 bin puana kadar düşme ihtimali güçlü. Eğer dış borsalar kayıplarını telafi ederse İMKB en azından 40 bin puanın üstünde hareket edebilir. Ama 40.500 puan geçilmediği sürece endeksin yeni ve güçlü bir atak gerçekleştirmesi beklenmemeli.

Geçen haftaki analizimizde Borsa'da seçici olmak kaydıyla uzun vadeli yatırım yapıldığı takdirde iyi kazançlar elde edilebileceğini yazmıştık. Bu noktada hissede alım zamanlaması oldukça önemli. Temel ve teknik anlamda alımın hisse fiyatının uygun seviyelerde de olmasına dikkat edilmeli. Şirketin gelecekte ulaşacağı kâr dağıtma potansiyeli ve şirketin yatırım politikaları uzun vadede fiyatında temel belirleyici olacaktır. Uzun vadede potansiyeli yüksek sektörleri maden, enerji, inşaat (gayrimenkul yatırım ortaklıkları), telekomünikasyon, ilaç ve finans olarak sıralayabiliriz.

Petrolün seyri OPEC'e bağlı

ABD Doları'nın Euro karşısında hızla değer kazanmasının ardından petrol fiyatları son beş ayın en düşük seviyesine geriledi. Cuma günü kapanış 104 dolardan gerçekleşti. Dünya ekonomisini tehdit eden yavaşlama eğilimi, petrol talebinin azalmasına yol açmıştı. Temmuz ayının ikinci haftasında 146 doları gören ve daha sonra gerilemeye başlayan petrol fiyatları, 100 dolarda bulunan psikolojik sınıra bir hayli yaklaştı. Salı günü Avusturya'nın başkenti Viyana'da toplanacak OPEC (Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü) petrol bakanları toplantısında üretim politikaları ele alınacak. Bazı OPEC ülkeleri fiyatların düşmesinden oldukça rahatsız ama şimdilik bir üretim kısıntısı da beklenmiyor. Teknik olarak 104 doları aşağı kırması durumunda 99-95 dolara kadar geri gelmesini beklediğimiz petrol fiyatları, çarşamba gününden itibaren toplantıdan çıkacak karara göre aşağı veya yukarı hız kazanacaktır.

Dolar toparlanmaya devam eder

Yaklaşık bir aydır yaptığımız parite analizlerinde doların diğer para birimleri karşısında güç kazanmaya devam edeceğini vurgulamıştık. Temmuz ayı içinde ikili tepe yaparak ulaştığı 1,60 sınırından düşüşe geçen Euro/dolar

paritesi 1,50-1,43 destek noktalarını da aşağı kırarak yaklaşık 11 ay önce gördüğü seviyeye geri döndü ve haftayı 1,4265 seviyesinden kapattı. Yaklaşan ABD başkanlık seçimleri öncesi yükselmeye başlayan dolar, 1,43'teki kritik desteği kırdı. Başta petrol ve emtia fiyatlarının da aşağı doğru gerilemesinde etkili olan dolardaki yükselişin 1,40-1,36 seviyelerine doğru sürmesi kaçınılmaz gibi görünüyor. İşsizlik hariç genelde olumlu verilerin geldiği Amerikan ekonomisindeki toparlanma ve ABD Merkez Bankası FED'in faiz artırma ihtimalinin belirmesi dolara destek veriyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Büyümedeki yavaşlama Borsa'yı vurdu

Selim Işıklar 2008.09.14

Petrol fiyatlarındaki hızlı düşüşün etkisiyle İstanbul Menkul Kıymetler Borsası dünya borsaları içinde dikkat çekici bir performans göstermeye başlamıştı.

Önceki haftalarda tüm borsalar çöküş yaşarken, İMKB sağlam bir görüntü çizmişti. Ancak geçen hafta tam tersi bir seyir izlendi. Gelişmiş borsalar yükseliş kaydederken, bu defa en zayıf halka konumuna İMKB düştü. Haftaya yüzde 3,5 yükselişle başlamasına rağmen tüm hafta boyunca yüzde 5,32 düşen Borsa'da yaklaşık 100 hisse yüzde 7-19 arasında değer kaybetti. Bir o kadarı da yüzde 5'e yakın değer kaybetti. Açıkçası kapatma davasının açıldığı 14 Mart haftasından bu yana en şiddetli düşüşlerin yaşandığı bir haftayı geride bıraktık. Aslında özellikle son bir aydır doların yükselişi ve dolayısıyla başta petrol olmak üzere emtia piyasalarında yaşanan düşüşler, Rusya, Brezilya ve Çin borsalarında yüzde 20-30 civarında kayıplara yol açtı. Rusya borsası gerek Batı tarafından iyice yalnızlığa itilmesi, gerek petrol fiyatları ve emtia piyasalarındaki hızlı gerilemeler sonrası yüzde 45 gerilemiş durumda. Brezilya Borsası Bovespa endeksi yüzde 26 değer kaybetti. Çin Borsası ise tam bir yıldır düşüşte ve 2007 yılının ekim ayında gördüğü 6.000 seviyesinden 2.000'e gerilemiş durumda. Son haftalarda da kayıplar devam etti. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası endeksi ise Anayasa Mahkemesi'nin kapatma davası öncesi topladığı bütün puanları neredeyse kaybetti. Hatta birçok hisse yine yılın en düşük seviyelerine geriledi. Peki borsayı böylesine olumsuz etkileyen sebepler neydi? Açıkçası petrol fiyatlarının düşmesinden olumlu etkilenmesi beklenen İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın da düşen pazarlar içinde yer almasında en önemli sebep iç siyasette gerilimin yeniden tırmanmasıydı. Gerilimi sevmeyen Borsa'yı menfi etkileyen diğer gelişmeler ise ikinci çeyrek büyüme oranının beklentilerin altında çıkması ve gelişmekte olan borsalardan kaçışlardı. Teknik verilerin bozulmasının ardından, endeksin 39 bin desteğini kırması da açığa satışları hızlandırınca hisselerdeki çöküş kaçınılmaz oldu.

Son bir yıldır tüm dünyada finans piyasaları baskı altında hareket ediyor. Yaklaşan ABD seçimleri öncesi dolardaki hızlı yükseliş, dolar/Euro paritesinin iki ayda 1,60 seviyesinden 1,38 seviyesine kadar gerilemesine yol açtı. Ayrıca petrol ve emtia piyasalarında da önemli kayıplar yaşandı. Özellikle petrol fiyatlarındaki düşüş Türkiye'nin yıl sonu cari açığının azalmasının ve üretici fiyatları endeksinin gerilemeye başlayacağını habercisi olabilir. Bu olumlu beklentiye rağmen Borsa'daki düşüşü ise kısa vadeli hızlı yükselen borsanın bir düzeltmesi olarak algılamak gerekir. Ancak şunu da ilave etmeliyim, ne iyi bir haberde artık borsa yükselişe geçer diyebiliriz ne de kötü haberlerde artık borsa bitti diyebiliriz. Fiyatların ucuz bölgede ama henüz dip seviyede olmaması nedeniyle her yükselişte satış baskısı hissediyoruz. Ancak önümüzdeki hafta bir toparlama beklentimiz de mevcut. ABD yatırım bankalarına yönelik kurtarma operasyonları sürüyor. Bu defa zor durumda olan Lehman Brothers geçen hafta hem çok kötü bir bilanço getirdi hem de hisseleri bir günde yüzde 50'ye varan düşüşler yaşadı. Bu tip hareketleri geçen hafta kurtarılan mortgage şirketleri Fannie Mae ve Freddie Mac operasyonları öncesinde de görmüştük. Özetle Türk borsası bu defa kaybettirenlerin başında geldi. Endeks 36

bin puana doğru geriledi. Teknik olarak tutunma noktası 36 bin 500 puanda bulunuyor. Geçen hafta bu nokta test edildi. Bu nedenle düşüşün hız kesmesi ve tepki yükselişlerinin gelmesi muhtemel gözüküyor.

Euro, dolar karşısında eriyor

Hafta içinde son bir yılın en düşük seviyesi olan 1,3882'ye kadar gerileyen Euro/dolar paritesi üst üste gelen olumsuz veriler sonrası haftanın son günü 1,42'den kapattı. Gerek olumsuz gelen işsizlik verisi, gerekse ticaret açığındaki büyüme verileri sonrası değer kaybeden dolar, emtia borsalarında da kısmi toparlanma yaşanmasını sağladı. Doların uluslararası piyasalarda son haftalarda sürekli değer kazanmasıyla hızla gerileyen petrol ve diğer emtia fiyatları böylelikle rahat bir nefes aldı. Ancak doların halen yükseliş eğiliminde olduğu ve yaklaşan başkanlık seçimleri sebebiyle spekülâtörlerin doların yükselişine oynayabileceklerini düşünüyorum. Teknik olarak 1,38-1,36-1,33 kademeli olarak paritenin düşebileceği seviyeler. 1,41 seviyesinin üstünde tutunması durumunda ise parite 1,43 seviyesindeki direnç noktasını kırmaya çalışacaktır.

Düşüşü OPEC de durduramadı

Hafta başında Viyana'da yapılan OPEC toplantısında kısmi üretim kısıntısı kararı verilmesine rağmen petrolde düşüş hız kesmedi. Petrolün varilinin 96 dolara kadar gerilemesini doların hafta içinde Euro karşısındaki güçlü konumu etkiledi. Önümüzdeki haftalarda yine doların etkisi altında hareket etmesi beklenen petrol fiyatlarının, yukarı yönlü tepki vermesi durumunda 105-106 dolar seviyelerine doğru çıkması beklenebilir. Ancak asıl belirleyici faktör olan Euro/dolar paritesinin yeniden 1,40 seviyesinin altına gerilemesi durumunda petrol fiyatlarında düşüş hareketi devam edebilir. Yaklaşık iki aydır düşeceğini ısrarla savunduğumuz petrol fiyatları 99-95 dolar hedefine geriledi. Yaklaşık yüzde 35 değer kaybeden petrol fiyatları bu hafta yukarı tepki verebilir. 105-106 doların geçilmesi doların seyrine bağlı olacaktır. IKE kasırgası şimdilik fiyatlar üzerinde önemli bir baskı yapmadı.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yüzyılın krizi mi yoksa keriz silkelemesi mi?

Selim Işıklar 2008.09.21

11 Eylül 2001'de ABD'nin New York kentinde ikiz kulelere yapılan saldırıların arkasında yine ABD'nin olduğu kanıtlanamasa da dünya kamuoyunda yaygın bir kanaat olarak biliniyor. Buna delil olarak ABD'nin önce Afganistan, ardından Irak'a yönelik işgal operasyonları gösteriliyor.

ABD'nin bu bölgede petrolün kontrolünü tutmak amacıyla bulunduğu kanaati hakim. Şu ana kadar sadece Irak'taki işgalin faturasının 3 trilyon dolar olduğu tahmin ediliyor. Önümüzdeki yıllarda bu maliyetin katlanarak sürmesi en kuvvetli beklenti. ABD adeta bir savaş ekonomisi uyguluyor. Şeffaflık son derece zayıf ve SEC (ABD sermaye piyasası kurumu) gibi kurumlar acziyet gösteriyor.

Şimdi gelelim ABD'nin en büyük dördüncü yatırım bankası Lehman Brothers'ın iflasına. Geçen hafta sonuna girilirken zor durumdaki Lehman, uzun süredir görüştüğü Güney Kore yatırım bankası ile çok arzuladığı 5-6 milyar dolarlık kaynak için anlaşamadı. 12 Eylül Cuma günü piyasalar açıkken bankanın durumu aşağı yukarı belli olmuştu; Lehman kurtarılmayacaktı. İngilizlerin önemli bankası Barclays ve Bank of America o hafta sonunda yapılan görüşmeler öncesi muhtemelen Lehman'ı satın almaktan vazgeçmişlerdi. 158 yıllık bir geçmişe sahip bu banka, 600 milyar doları aşan borçlarıyla adeta tarihe gömüldü. Bu önemli iflasın ardında yatan sebepler içinde sadece riskli konut kredileri mi vardı, yoksa bu çaplı büyük batışın ardında bir

hortumlama mı söz konusuydu? Bunu yakın zamanda öğreneceğimizi zannetmiyorum. Hafta içinde borsalarda yaşanan aşırı kayıpların arkasında da sorgulanması gereken şeyler olduğunu düşünüyorum.

Finansal kriz öylesine abartılmıştı ki, piyasalarda sağlam banka kalmayacak, hatta kimilerine göre belki de kapitalizm bile sona erecekti. Bilinçli yapılan bu yorumlar nedeniyle yatırımcılar yok pahasına hisse satarken, piyasalarda yaprak kımıldamıyordu. Eski ABD Merkez Bankası (FED) Başkanı Alan Greenspan, yüzyılın krizi olarak nitelendirdiği krizi daha önce hiç görmediğini söyledi ama 1980-1994 yılları arasında işlev gören ve batık kredileri devralacak fon benzeri bir öneri getirmeyi de ihmal etmedi. 1990'lı yıllarda tahvil piyasasının çökmesiyle Drexel batmıştı. Krizi körükleyen açıklamalar hep Greenspan'dan geldi. Soros gibi ünlü spekülâtörler de bu krize çanak tutarak finansal piyasalardaki güven kaybını artırıcı açıklamalarda bulundular. 11 Eylül ve sonrasında yaşanan gelişmelerde başrol oynayan siyasilerin ve arka plandaki oyunu kurgulayanların, yaşanan bu krizdeki rolleri görmezden gelinemez. Kapalı kapılar ardından hangi planları devreye sokarak soygun gibi operasyonlar gerçekleştiriyorlar acaba?

Gelelim son noktada özellikle piyasaların cuma günü görülmemiş bir şekilde verdiği tepkiye. Tüm borsaların adeta çökertildiği ortamın oluşturulmasının ardından Rusya milyarlarca dolarlık hisse senedi alacağını duyurdu. Aynı şekilde Çin'de benzer radikal tedbirler alındı. ABD Başkanı Bush yeni paket sinyali verdi. Bu önlemlerin adı bile yetti. Rus Borsası yüzde 30, Çin yüzde 10 yükselirken, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tüm haftanın kayıplarını bir günde telafi ederek yüzde 12,8 yükseldi. Bütün bunlar tesadüf müydü, yoksa planlanmış bir organizasyonun uygulanması mıydı? Yorumu sizlere bırakıyorum. Açığa satışların yasaklanması önlemi belirli bir süreliğe kadar ertelenip tekrar uygulamaya sokulması ne kadar hakkaniyetli? Batan Lehman'ı açığa satışlar ne kadar etkiledi? CEO, batmadan önce şirketi halka kapatmayı önerdiyse de neden karşılık bulamadı?

Spekülasyonların biteceğini zannetmiyorum. Çünkü kasım ayında başkanlık seçimleri var. Seçim sonuçlarına etki edecek her türlü çılgınlıkların yaşanması muhtemel. Bir bakarsınız finansal piyasalar düzelirken yine İran gündeme getirilebilir. Ya da başka senaryolar. Açıkçası bu yaşananlar 'yüzyılın krizi mi yoksa keriz silkelemesi mi?' artık siz karar verin.

Ancak yaşadığımız son olaylar bir şirketin ne kadar eski ve köklü bir kuruluş olursa olsun yönetim biçimi veya yöneticisi değiştiği zaman çok kolay bir şekilde batabileceğini gösteriyor. Ayrıca şirketinizin iyi yönetilmesine veya kazançlı olmasına rağmen siyasî otorite tarafından yalnızlığa terk edildiğinde başına neler gelebileceğini de gösterdi. Yakın zamanda bizde de buna benzer olaylar yaşanmıştı ve yaşanabilir.

Piyasalardaki şok altına yaradı

Temmuz ayı ortalarından itibaren 980 dolar seviyesinde başlayan düşüş hareketiyle altının ons fiyatı 11 Eylül 2008'de 745 dolara kadar düşmüştü. Bu dönemde doların değer kazanması düşüşün başlıca sebeplerinden biriydi. Lehman Brothers'ın iflasının ardından yaşanan finansal çöküşün etkisiyle güvenli liman olarak görülen altın fiyatları, bir haftada 105 dolar artarak 873 doları buldu. Bu artışın önümüzdeki hafta sürüp sürmeyeceği, haftanın son günü ABD hazinesinin alacağı yeni önlemler paketinin etkisine bağlı. Zira haftanın son iki günü finansal piyasalardaki müthiş

yükselişler altın fiyatlarının geri çekilmesini de beraberinde getirebilir. Ayrıca doların güçlü seyri fiyatlar üstündeki köpüğü alabilir. 820 dolar aşağı kırılırsa altın elde ettiği yükselişin büyük bir bölümünü geri de verebilir. Zira fiyatlar satış bölgesine yaklaştı.

Dolar, beklenenden güçlü kaldı

ABD ekonomisinde yaşanan kargaşa ve iflaslara rağmen dolar, Euro karşısında beklenenden iyi bir performans izliyor. Geçen hafta 1,45-1,41 aralığında dalgalanan parite dikkat çekici bir şekilde 1,45'in üstünde tutunamadı. Krizin merkez üssü olan bir ülkenin para birimi, temmuz ayı başına göre Euro karşısında yüzde 10 değer kazanmış durumda. Aslında bu durum krizin derinleştiğine değil, yumuşamaya başladığına delil olarak gösterilebilir. Petrol ve diğer emtia piyasalarında son yıllarda görülmemiş bir şekilde başlayan yükselişin en önemli sebebi, doların günden güne güç kaybederek rezerv para niteliğinden iyice uzaklaşması değil miydi? Temmuzdan bu yana 1,60 seviyelerinden 1,38'e kadar gerileyen paritenin doların son haftalardaki güçlü konumunu sürdürmesi veri akışına bağlı olacaktır.

GEÇEN HAFTANIN [EN] LERİ

Değer kazananlar (%)

- 01 - Egeplast 12,61
- 02 - Boyasan Tekstil 12,50
- 03 - Çelik Halat 10,30
- 04 - Compnt. Döktaş 9,81
- 05 - Turkcell 9,79
- 06 - Euro Trend Y. O. 9,09
- 07 - M. Zorlu Hold. 8,20
- 08 - Tire Kutsan 8,18
- 09 - Akmerkez GMYO 7,14
- 10 - Fenerbahçe Sp. 5,96

Değer kaybedenler (%)

- 01 - Selçuk Gıda -24,07
- 02 - Söktaş -23,70

- 03 - Taksim Y. O. -23,68
- 04 - Mert Gıda -22,33
- 05 - Datagate -22,22
- 06 - Pera GMYO -21,62
- 07 - Vestel Beyaz E. -19,41
- 08 - Ray Sigorta -18,45
- 09 - Feniş Alm. -18,36
- 10 - Serve Kırtasiye -18,10

Uyarı notu

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri, yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi, beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İyimser olmak için henüz erken

Selim Işıklar 2008.10.05

Dünya ekonomilerini yavaş yavaş sarmaya başlayan likidite krizi, hafta içinde başta ABD borsaları olmak üzere ciddi kayıplara yol açtı.

Hele hele piyasalarımızın kapalı olduğu salı günü 700 milyar dolarlık kurtarma paketinin Temsilciler Meclisi'nden geçmeyişi uluslararası piyasalarda şok dalgalanmalara yol açarken, endeksler destek noktalarını kırmaya başladı. Bu arada Avrupa'nın önde gelen ve bizde de banka satın alarak adını duyuran Fortis, Dexia gibi bankaların yanı sıra İngiliz Bradford Bingley bankasına devlet kısmen el koydu. Piyasalarımızın kapalı olduğu günler içinde Amerikan borsalarındaki kayıplar yüzde 10'u bulurken Avrupa borsalarında ise cuma oylama öncesi yaşanan yükselişin de etkisiyle sınırlı düşüşler yaşandı. Öte yandan borsalarda açığa satış yasağı önlemleriyle muhtemel çöküşler önlenmeye çalışıldı. Bankacılık tarafında ise güven kaybı o denli büyümüştü ki, bankalardan mevduatın kaçmasını engellemek için Yunanistan, İrlanda mevduata sınırsız güvence vermek zorunda kaldı. Keza ABD ve İngiltere de güvenceleri artırdı. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda ise bayram tatili sebebiyle pazartesi tek seans yapıldı. Ancak tatil sonrası ilk işlem gününde yabancı satışlarıyla gün içinde yüzde 7'ye varan düşüşler yaşadı. Gün sonuna doğru toparlanarak yüzde 4,16'lık kayıpla endeks 34 bin 453 puandan kapandı.

Şimdilik piyasalarımız dengede görünüyor. ABD kurtarma planının Temsilciler Meclisi'ndeki son oylama öncesi borsalar toplama içindeyken oylama sonucunda ABD borsalarının hızlı bir şekilde düşüşe geçmesi pazartesi için umutların azalmasına neden oldu. Aslında ABD borsasında Wachovia ve Wells Fargo birleşmesinden sonra Wachovia hisselerinin yüzde 58,82 gibi yüksek oranda artması sağlanmıştı. Ancak Wachovia'yı elinden kaçırın Citigroup hisselerinin yüzde 18,44 değer yitirmesi Dow ve Standard&Poors endekslerinin destek noktalarını kırmasına yol açtı. Vergi indirimleriyle 850 milyar doları bulan kurtarma paketinin kabul edilmesine rağmen

Amerika'daki düşüşün arkasında Citi hisselerinin değer kaybı etkiliydi. Hisseleri bir yıl önce 48 dolar iken dünkü kapanışta rakam 18,3 dolara geriledi. Cuma günü yabancı satışları 300 milyon doları buldu. Merrill Lynch, Morgan Stanley, UBS, Citi, Credit Suisse ve Tera gibi yabancılara aracılık eden kurumlar banka ağırlıklı portföyde yaklaşık 300 milyon dolarlık satış yaptı. Yabancılar ağustosta da 1,2 milyar dolarlık net satış yapmıştı. Her ne kadar Türk piyasaları olumlu görünse de fon çıkışlarının devam etmesi bir süre sonra ister istemez burayı da olumsuz etkileyebilir. Politik risklere hiçbir şekilde yer vermeden doğru para politikaları sürdürülerek fırtınanın dinmesi beklenmelidir.

ABD borsalarının 2003 fiyatlarına doğru dönme ihtimali güçlenmeye başladı. Önümüzdeki haftalarda Dow endeksi muhtemelen 10 bin puanın altına gerileyerek 9 binli seviyelere doğru gelecek, korkulan ise endeksin 2003'te başladığı nokta olan 7 bin 200'e dönmesi. Bu durumda İMKB de kaçınılmaz bir şekilde 30 bin puanın altına inebilir. Borsalar gerçekten diken üstünde ve alçalan trendin sona ermesi zaman alacak. Yaşanan likidite krizi bizi yıkmayabilir ama doğru yönetilmezse ciddi bir şekilde sarsılabilir de. Alınacak önlemler düşüşleri önlemede yetersiz olabilir; ancak yatırımcıların küresel kriz bahane edilerek bilinçli bir kıyımla karşı karşıya olduğu da gözlerden kaçmamalı.

Borsa'da ne gibi tedbirler alınabilir?

Açığa satışlar denetlenmeli. ABD ve Rusya'daki gibi kısıtlamalar getirilmeli.

Yerli yatırımcıdan alınan yüzde 10'luk stopaj oranı düşürülmeli veya tamamen kaldırılmalı.

Endeks hesaplanmasında değişikliğe gidilmeli. Endeks yükselirken veya düşerken birkaç hissenin inisiyatifinde dalgalanması suni fiyat oluşumlarını teşvik ediyor.

Sermaye Piyasası Kurulu ve İMKB kurumlarının küçük yatırımcıyı korumaya ve menkul kıymetler piyasalarına karşı azalan güveni tekrar kazanmaya yönelik yapıcı adımlar atarak yatırımcıların sermaye piyasalarıyla barışması sağlanmalıdır.

ABD krizde, dolar niye yükseliyor?

Pek çok kişi aynı soruyu yöneltiyor. Amerika'da bankalar batarken dolar bizde ve diğer ülkelerde niye yükseliyor? Üç sebebi var. Bankaların yükümlülüklerini yerine getirebilmeleri için dolara ihtiyaçları var. Swap dedikleri yöntemlerle Euro satıp dolar alıyorlar. İkincisi Avrupa ekonomisinin de krizden en az ABD kadar etkilenmesi bu kıtada büyümeyi vurdu. Avrupa Merkez Bankası, faiz indirimine yeşil ışık yakınca Euro değer kaybetti. Paritedeki değişim doları güçlendirdi. Yaklaşan ABD seçimleri de önemli. Önceki seçimlerden sonra doların değer kazandığı biliniyor. Yatırımcılar biraz da bu düşünce ile dolara yöneliyor. Borsa'daki düşüş ve faizlerdeki yükseliş de dolara yarıyor. Teknik olarak 1,33 YTL, kırılırsa 1,40 iki önemli hedef seviyeler. Dolar, Euro karşısındaki yükselişini sürdürürse 2006 yılında ulaştığı 1,712 YTL seviyelerine kadar tırmanabilecektir.

Altın için kritik eşik 870 dolar

11 Eylül 2008'de bir haftada 100 doları aşan bir yükselişle 745 dolardan 852 dolara tırmanan ve 29 Eylül'de 926 doları da gören altın fiyatları, doların uluslararası piyasalarda aranan para haline gelmesiyle son bir haftada 100 dolara yakın gerileyerek 820 doları test etti. Petrole kıyasla son haftalarda daha güçlü görünmesinin altında güvenli liman olma özelliği yatıyor. Ancak doların yükselişini sürdürmesi durumunda altın fiyatları da tıpkı diğer emtialarda olduğu gibi düşüşe geçecektir. ABD ekonomisinin zayıf görünümüne rağmen likidite sıkışıklığı sebebiyle artan dolar alımları altın fiyatlarını da baskı altında tutuyor. Teknik olarak 790-770

dolar/ons ve kırılırsa 745 dolar/ons geri çekilmelerde test edilebilir. Doların değer kaybetmesi halinde ise çok hızlı bir şekilde 870 dolara da yükselebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sermaye piyasası mı, sermaye 'ye' piyasası mı?

Selim Işıklar 2008.10.12

Geçen hafta borsalar tam anlamıyla felaketi yaşadı. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'ndaki haftalık kayıp yüzde 17,53 oldu, ama hisselerin genel çoğunluğu ortalama yüzde 30 oranında geriledi.

Şimdiye dek dünyanın alışık olmadığı ama bizim 1994-2001 yılları içinde tanık olduğumuz bu likidite krizi öncelikle borsaları yerle bir ediyor. 1994'te yaşadığımız krize bakarsak bir birikimin eseri olduğunu görürüz. Rusya'daki değişim, Körfez Savaşı'nın etkilerinin yansımaları ve hükümetlerin 1990 sonrasındaki popülist uygulamaların kesişmesi krize yol açmıştı. 2001 yılındaki kriz öncesinde ise dünyada emtia fiyatları dip noktasına yaklaşmıştı. 18 Şubat 2001'de tarihe 'Anayasa kitapçığı fırlatma krizi' olarak geçen likidite krizi öncesinde altın fiyatlarının 256 dolara kadar gerilemiş olması ve bir anda Türkiye'den çıkan sıcak paranın etkisiyle faizlerin yüzde 7-8 binli seviyelere tırmanması tesadüf müydü? Yabancılar ve içerideki ortakları daha önce planladıkları bir senaryoyu mu uygulamaya koymuşlardı?

Her neyse, bu iki kriz içinde söylenebilecek şey, hem içeriden hem de dışarıdan koordine edildiği ve planlı olduğu izlenimi vermesiydi. Krizlerin aktörleri ise değişmedi. Bankalar ve likidite sorunları... Bundan 7 yıl önce, krizin ardından Türkiye'ye gönderilen Kemal Derviş'in bir sözünü asla unutmam: "Ayakkabı sektörünün acı olsa da batmasına müsaade edilebilir. Ama bankacılık sisteminin batmasına asla izin verilemez." İster bizim 1994-2001 yılları içinde yaşadığımız bankacılık ve likidite krizi, ister yüzyılın krizi denilen son ve adı hâlâ doğru konulmayan krize bakarsak içinde entrika da var, şirket ve siyasetçilerin savaşları da var. Son yıllarda artan petrol ve emtia fiyatlarının zenginleştirdiği ülkelere bakacak olursak halklarının bu zenginlikten yeterince istifade etmediğini görürsünüz. Son yaşanmakta olan ve adına yüzyılın krizi takılan (bana göre hâlâ yüzyılın en büyük soygunu olan) bu oyunda birilerinin parası adeta dev bir vakum cihazıyla çekiliyor. Japonya ve ABD Doları'nın değer kazanması ve paranın o bölgeye doğru kayması bu yöndeki şüpheleri kuvvetlendiriyor. Oyunun en kilit hamlesi Lehman'ın batmasına izin verilmesi ve 850 milyar dolarlık kurtarma(!) planıydı. Enteresan olan, krizin tam da seçimler öncesine denk gelmesiydi. Daha önceki analizimizde de 'ABD'nin bir savaş ekonomisi uyguladığını' özellikle vurgulamıştık. Dikkat ederseniz açıklanan ekonomik veriler o kadar ısmarlama geldi ki, kurtarma planı ABD Senatosu ve Temsilciler Meclisi'ndeki oylamalar öncesi Senato'dakileri uzlaştırmaya zorladı.

Bilenler bunlar... Bilinmeyenler ise bu krizin ne zaman sona ereceği ve bizi de daha kötü etkileyip etkilemeyeceği. Eğer dövizde ve faizde korkulan olmaz ise Borsa'nın 1994 ve 2001 yıllarında yaşadığı büyük düşüşlerdeki kayıplara yaklaştığını görüyoruz. 1994 krizinde Borsa 29 binden 13 bine gerileyerek yüzde 55 kaybettirmişti. 2001 yılındaki krizde ise endeks 20 bin puandan 7 bin puana gerilemişti. Yaklaşık yüzde 65'lik bir kayıp yaşanmıştı. İçinde bulunduğumuz krizin geçen yıl başladığını varsayarsak endeks 58 bin puandan 28 bin puana gerilemiş durumda. Yaklaşık yüzde 52'lik bir kayıp söz konusu. Aradaki tek fark ise dövizde ve faizde şimdiye kadar çok önemli bir sıkıntının olmaması.

Bu krizde en büyük darbeyi alan Borsa yatırımcıları oldu. Düşüşe seyirci kalan kurumlar gerekli adımları henüz atmadılar. Tekrar ediyorum, stopaj oranı kesinlikle en az iki yıllığına kaldırılmalı. Açığa satışlar frenlenmeli. Şüphe uyandıran ve yatırımcıları aldatmaya yönelik yapılan virmanlaşmalar denetlenmeli ve bu uygulamaya

son verilmeli. Şirketlerin yaşanan finansal depremde hasar alıp almadığı ve mali yapılarıyla ilgili yeni bilgilerle yatırımcıları aydınlatmaları sağlanmalıdır. SPK kanunları kesinlikle gözden geçirilmeli ve yatırımcıyı koruyan tedbirler artırılmalıdır. Son düşüşle birlikte işlem gören 345 hissenin 125'i nominal değerinin altında işlem görüyor. Zaten Borsa'nın neredeyse yarısını oluşturan şirketler endeksin 5 bin puandaki halini yansıtıyor. Hisse değerleri o denli hızlı eriyor ki, insanın 'Bu piyasa sermaye piyasası mı sermaye 'ye' piyasası mı?' diyesi geliyor.

Dow'da 20 yılın en sert düşüşü

Önceki hafta 10,325 puandan kapanan ABD Dow Jones endeksi, son yirmi yılın en sert haftalık düşüşünü yaşayarak 7.882 puana kadar geriledi. Kapanışı 8.451 puan olan ABD endeksinin bundan sonraki gerilemelerinde en kritik nokta 7.286 puanda bulunuyor. Bu nokta en son 2002 yılının Ekim ayında görülmüştü. Grafiğe dikkat edilirse 7.200-7.500 birkaç kez denenmiş ve o noktada ciddi bir destek oluşmuştu. Belki de bu kritik nokta krizin son bulduğu sinyalinin alınacağı bir gösterge olabilir. Ayrıca bu noktadan kısa süreli de olsa sert bir yükseliş gelebilir. Aksi durumda Dow'un bu noktada da tutunamaması yeni bir felaket senaryosunu gündeme getirebilir. 7.200 seviyesinde tutunulamaması durumunda 6.200 ve 5.000 gündeme gelecektir.

Yatırımcı dolar ve altına yöneldi

Krizin dalga dalga yayılarak Avrupa'yı da sarması ve alınan faiz indirimi önlemlerine rağmen dolar libor oranlarındaki sıçramalar, Euro'nun dolar karşısında 14 ayın en düşük seviyesine gerileyerek paritenin 1,34 seviyesinden kapanmasına yol açtı. ABD ekonomisinin zayıf görünümüne rağmen para dolara, altına ve Japon Yeni'ne doğru hızla yöneliyor. G-7 ülkelerinin hafta sonunda alacakları önlemlerin önümüzdeki hafta nasıl bir etki yapacağı oldukça belirsiz. Zira banka kurtarmak, hisse alımı yapmak gibi geçici önlemlere piyasaların vereceği tepkilerin geçici olacağı aşikâr. Teknik olarak dolar halen yükseliş eğiliminde. Parite 1,32 seviyesini aşacağı kıracak olursa 1,25-1,28 bandına doğru geri çekilebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yabancı yatırımcı fiyata bakmadan sattı

Selim Işıklar 2008.10.19

Borsa endeksi, 1994-2001 yıllarındaki çöküşlere benzer bir seyir izleyerek son 17 günde yüzde 30'a yakın değer kaybetti. Geçen hafta da bazı yabancı yatırım fonlarının yok pahasına satışa geçmeleri sonrası 2005 yılı Haziran ayında gördüğü 25 bin puana kadar geriledi.

Endeksin 25 bin puan olması sizi aldatmasın. 2001 yılında 20 bin puandan 7 bine kadar gerileyen Borsa'da bile fiyatı bu kadar düşen hisse olmamıştı. Borsa'nın neredeyse üçte ikisini oluşturan yaklaşık 200 kadar hisse nominal değer (1 YTL) altına gerilemiş veya yaklaşmış durumda.

Geçen hafta gelişmiş borsaların yükselişe geçtikleri sırada gelişmekte olan piyasaların adeta çöküşüne tanık olduk. Dolar ve yenin yerel para birimleri karşısında yükselişe geçmesi sonrası Rusya, Hindistan, Yunanistan, Güney Afrika, Polonya, Macaristan ve Türkiye borsaları yüzde 20'ye varan düşüşler yaşadı. Bizim borsamız da yabancı ağırlığının faturasını ağır ödedi. 2001 yılında yabancı ağırlığı yüzde 40'lar düzeyindeyken, 2008 ortalarında yüzde 72'yi aşmıştı. Son bir ayda yaşanan kayıplar sonrası yabancı payı satışlar ve fiyat düşüşleriyle

50 milyar dolardan 30 milyar dolara kadar gerilemiş oldu. Yabancı payı 2001 krizinde 3 milyar dolara kadar gerilemişti.

Borsa'da artık yabancı yatırımcının ağırlıklı olduğu hisselerden yabancısı olmayan hisselerle doğru bir geçiş söz konusu. Geçen hafta içinde bazı hisselerde yabancı satışı o kadar abartılıydı ki bu hisselerin fiyatı neredeyse '0'a yaklaştı, maliyetlerine bakılmaksızın elden çıkarılan hisselerin daha ne kadar satılacağını henüz belli olmaması asıl korkuya yol açıyor. Yabancı yatırım fonları hissiz bir şekilde satış yaparak alıcıların direncini kırarak kadar hisse sayısına sahipler, borsa şirket yönetimlerinin kendi şirketlerine sahip çıkacak kadar fona sahip olmamaları daha doğrusu bu yönde de istekli olmamaları yabancı yatırımcının cılız alıcılarla karşılaşmasına yol açınca fiyatlar da hızla dibe doğru yaklaşıyor. Bu noktada endeksin veya hisselerin hangi fiyatlarda alıma uygun olduğunu söylemek mümkün değil. Belki üç-beş yıllık vadede iyi ve şanslı bir seçim yapılırsa reel bazda ciddi kazançlar elde edilebilir. Likiditesi yüksek, yatırımlarını tamamlamış şirketler şu an için cazip gözüküyor. Ancak bu süreçte birçok şirket halka arzı artırıcı bedelli sermaye artırımına gideceklerinden yatırımcılar çok dikkatli seçimler yapmalıdır. Bu dönemde bankalarla sorun yaşayacak şirket sayısında artış olabilir. Yanlış yönetilen, önlemini zamanında alamayan, enerji maliyetleri yüksek olan ve nakit akışını ayarlayamayan bazı şirketler zor durumda kalabilirler. Bu nedenle yatırım yaparken şu an fiyatların çok uygun olmasına rağmen her zamankinden fazla seçici ve uzun vadeli düşünün. Eğer hissenizin bu ortamdan çok olumsuz etkileneceğini düşünüyorsanız hisse değişimi yaparak riskinizi azaltabilir ve gelecekte kazanç elde edebilirsiniz. Şirketlerin mali yapısının borçluluk rasyolarını muhakkak takip edin. Sermaye Piyasası Kurumu ve İMKB yönetimleri her zamankinden fazla mesai harcayarak olası olumsuzlukları şirket yönetimlerine aktararak tedbir almalarını sağlayabilirler. Ayrıca bu dönemde hisse fiyatları ne kadar düşük olursa olsun açığa alım veya satımlardan kesinlikle uzak durulmalıdır. Fiyatlar alım için çok cazip olsa da yabancı yatırımcının satış isteğinin devam ettiği bir ortamda dip arayışı da devam edebilir. Önümüzdeki hafta beklentilerine gelecek olursak, Türkiye'nin BM geçici üyeliğine seçilmesinin olumlu etkisinin sınırlı da olsa görülebileceğini, çarşamba günü yapılacak para politikası toplantısında faiz artırımının gündeme gelebileceğini, bu nedenle hafta sonuna doğru sert hareketlerin yaşanabileceğini düşünüyorum.

Doların yükselişi Borsa'yı vurdu

Temmuz ayı içinde 1,60 olan Euro/dolar paritesi 17 Ekim kapanışında 1,34 seviyesinde kapattı. Son üç aydır yükseliş eğiliminde olan dolar, gelişmekte olan ülke borsaları ve para birimlerini de olumsuz etkilemiş durumda. Zira libor faiz oranları çok yüksek seviyelere ulaştı. Dünyanın kriz merkezi ABD gibi görünse de yaklaşan seçimler, Avrupa ekonomilerinin sanıldığı kadar güçlü olmadığını, hatta ABD'den bile çürük olduğunun anlaşılması da paranın dolara ve yene kaymasına sebep oluyor. Dolar yükseldikçe emtia fiyatları düşüyor düşmesine ama gelişmekte olan ülke piyasalarına yatırım yapan yabancı yatırımcı da hisse, bono, tahvil satarak dolara geçiyor. Yabancı çıkışı sebebiyle borsalar çöküyor, döviz fiyatları artıyor.

Fonlar altın satıyor

Global krizin tırmandığı sırada dolardaki artışa ve petrol fiyatlarındaki düşüşe rağmen yükseliş eğilimine giren altın fiyatları geçen hafta hızlı düştü. İsviçre bankalarının zora düşmesi sonrası fon satışlarının hızlanması ve doların hâlâ güçlü bir görünüm arz etmesi sonrasında altın fiyatları da olumsuz etkilendi. Önceki haftalarda doların güçlenmeye devam etmesi halinde altın fiyatlarının da 745 dolara doğru gelme ihtimalinden bahsetmiştik. Eğer dolar güçlenmeye devam eder, Euro karşısında 1,25 hedefine ulaşırsa altının ons fiyatı 650 dolara kadar da gerileyebilir. Önümüzdeki hafta 815-820 dolara kadar tepki verebilecek altın ons fiyatının, satışların devamı halinde 745 dolara kadar geri çekilmesi sürpriz olmayacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa dibe vurdu mu?

Selim Işıklar 2008.10.26

Finans piyasaları bugüne kadar yaşadığı farklı tüm krizleri bir arada görüyor. Geçen hafta Japon Yeni'nin tüm para birimleri karşısında değer kazanmasının ardından 1997 Uzakdoğu krizine benzer bir dalga tüm borsaları vurdu.

Yen yükselen dolar karşısında dahi bir ayda yüzde 11,5 değer kazanırken, YTL karşısında yüzde 33,60 yükseldi. Yen'in tırmanışı Carry Trade'den (Yen borçlanarak gelişen ülke borsalarına yapılan yatırım) kaçışı hızlandırdı. Borsalar art arda gelen olumsuz haberlerle yıl yıl geriye gitmeye başladı. Bu hafta 2004 yılı fiyatlarına gerileyen borsalarda yabancı satışları hakim. Son 30 yılda yaşadığı tüm finansal krizlerin bileşkesi olan yeni dalgaya karşı alınan tüm önlemlerin karşılığında farklı bir kara delik oluşturuluyor sanki. Geçen haftanın en olumsuz etkilenen borsaları sırasıyla Arjantin (-% 26,79), Rusya (-17,58) ve Brezilya (-13,51) olurken haftanın son günü Japonya ve Hong Kong borsaları yüzde 10'a yakın değer yitirdi. ABD ve Avrupa borsalarındaki kayıplar da bu seviyelerde oldu.

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda hisse senetleri bu hafta yüzde 6,55 değer kaybederken dolardaki artışın yüzde 12'yi aşması ile hisse senetlerindeki reel kayıp yüzde 17,2'yi buldu. Hisse senetlerinin yılbaşından bu yana dolar bazındaki kaybı yüzde 70'e ulaştı. 2001 krizinde hisse senetlerinde dolar bazındaki reel kayıp yüzde 87'yi bulmuştu. 1994 krizindeki reel kayıp ise yüzde 78 düzeyindeydi. Her ne kadar kendimize özgü bir kriz olmasa da dünya ölçeğinde likidite ve finansal piyasalardaki güvenin kaybı açısından benzerlikler bulunan bu krizin toplam kaybı neredeyse bu iki önemli krizimize yaklaştı.

Buna rağmen İMKB endeksi henüz dip seviyelerde değil. Mali dengesini iyi kurmuş ve pazar payını artıran şirketler için kriz tam bir alım fırsatı. Eğer kendinizi tutmakta olduğunuz hissede iyi hissetmiyorsanız kesinlikle muhtemel yükselişlere katılabilecek bir hisseyle değiştirmek zamanıdır. Zira düşüşler toplu şekilde, yükselişler ise belirli sayıda hisseyle birlikte gerçekleşir. 2001 krizindeki kayıpları yaşarsak endeksin 1 doların (17.000) altına gelme ihtimali var.

Şu an 1,43 dolardayız. Ama her büyük finansal dalganın farklı sonuçları ve değer kayıplarının olabileceğini de göz önünde bulundurarak inisiyatif almakta fayda var. Üç hafta önceki analizimde daha dolar 1,3 YTL seviyesindeyken 1,71 seviyelerine doğru tırmanabileceğini belirtmiştim. Zira dolar uluslararası piyasalarda Japon Yeni hariç değer kazanıyordu. Benim tahminim daha 1,60 seviyelerindeyken doların güçlenmeye devam edeceği ve Euro karşısında yükselerek 1,25 seviyelerindeki kritik noktasına ulaşacağı yönündeydi.

(5 Ekim 2008 tarihli yazı) Beklenti doğrultusunda ve piyasalardaki agresif hareketlerin işaret ettiği yöne doğru gelmiş bulunmaktayız. Bu noktadan sonrasını tahmin etmek biraz daha zor ama doların veya yenin güçlenmeye devam etmesi halinde borsalardaki düşüşler azalarak da olsa devam edebilir ve işte o zaman borsalar dip noktaları, pariteler de denge noktasını bulacaktır. Lokomotif borsa olan ABD Dow Jones endeksinin 7 bin 200 puanın üzerinde tutunması çok önemli. Yani dolar ve yen daha da güçlenebilir, borsalar daha da gerileyebilir. Bunlar bir ihtimal de olsa hâlâ güçlü.

Önümüzdeki hafta çarşamba günü yapılacak ABD Merkez Bankası FED toplantısı yine kritik sonuçları da beraberinde getirebilir. Bizim piyasalarımıza döndüğümüzde ise henüz olağanüstü bir gelişme yaşanmadı.

Tahvil oranları kritik seviyelerin üzerinde hareket etmesine rağmen panik havası yok, borsada yabancı yatırımcılar halen fiyata bakmadan satış yapıyor ama bu kez satıcıların karşısında güçlü alıcılar da var. 1994-2001 yıllarında bu satışları karşılayan yok gibiydi. Bugün yaşanan dev finansal dalgalanmalara yol açan 2002-2008 yılları arasındaki aşırı likidite ve kredi bolluğunun bir faturası olarak karşımıza çıkan tersine dalgalanma bittiğinde fiyatlar bu düzeyde kalmayacaktır.

Borsa yüzde 56 gerilerken 8 hisse yatırımcıya kazandırdı

Borsa, yılbaşından bu yana yüzde 56 değer kaybetti. Bazı hisselerdeki kayıp yüzde 85'i buldu. En çok değer kaybeden hisseler Global Yatırım Holding ve Pera GYO (yüzde 85) olurken, İMKB 30 endeksinde en çok değer kaybeden hisselerin başında yüzde 82 ile Doğan Yayın Holding geldi.

Sekiz şirket ise yatırımcısını üzmedi. Okan Tekstil yüzde 225, Gübre Fabrikaları yüzde 140 ve Fenerbahçe yüzde 42 ile yatırımcısının yüzünü güldürdü. Yine Trabzonspor, Galatasaray ve BİM hisseleri de sert düşüşten etkilenmedi. Döviz ve altın ise kazandırdı. Dolar yüzde 43, Euro yüzde 23 ve altın yüzde 25 yükseldi. İMKB 30 hisseleri kriz esnasında yabancı yatırımcının en çok elinden çıkardığı hisseler oldu.

Bunun sebebi derinlikli olmalarıydı. Fiyata bakmadan sattılar. Ama aynı yabancılar halen hisselerin yüzde 67'sini elinde tutuyor. Fon yöneticileri, uzun vadede (en az 1,5-2 yıl) hisselerin çok cazip seviyelere geldiğini düşünüyor. Ayrıca şirket sahiplerinin fiyatları cazip bularak hisselerinden almaya başladıkları biliniyor.

Alım yaparken İMKB 30 ve İMKB 100 hisseleri arasında seçici olunmalı. Finansal borç yapısı sağlıklı, nakit pozisyonu güçlü, pazar payını artıran ve kurlardaki artışın olumlu etkileyeceği hisseler tercih edilmeli. Turkcell, Arçelik, Eczacıbaşı İlaç, Alarko Holding, Park Elektrik, Aksa ve Ford Otosan kurdaki artışın olumlu etkileyeceği şirketler olarak göze çarpıyor. Demir-çelik, enerji, petrol, ulaştırma ve otomotiv sektörlerinde riskin arttığı bir döneme girmiş bulunuyoruz.

BORSADA 2008 YILININ EN LERİ

Değer kaybedenler (%)

- 01 - Global Yat. Hold. -85,9
- 02 - Pera GYO -85,9
- 03 - Viking Kağıt -85,7
- 04 - Esem Spor -85,3
- 05 - Koza Davetiye -84,3
- 06 - Silverline -84,2
- 07 - Ege Seramik -83,2
- 08 - Reysaş Lojistik -82,7
- 09 - Birlik Mensucat -82,6
- 10 - Boyner -82,5

Değer kazananlar (%)

- 01 - Okan Tekstil 225
- 02 - Gübre Fabrikaları 140
- 03 - Fenerbahçe 42,4
- 04 - Trabzonspor 36,83
- 05 - Galatasaray 33,03
- 06 - Tire Kutsan 13,33
- 07 - BİM 10,18
- 08 - Döktaş 8,79
- 09 - - -
- 10 - - -

Uyarı notu

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri, yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi, beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Borsa, yükseliş trendine girdi mi?

Selim Işıklar 2008.11.02

Geçen hafta İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Ulusal 100 endeksinin 1994-2001 yıllarında yaşanan krize yakın bir reel kayıp yaşadığını, henüz dip seviyeyi görmese de alım için veya yükselişe katılacak hisse seçimi için oldukça uygun bir zaman olduğunu yazmıştım.

Doların zirve yaptığı, hisselerin taban seviyelerde olduğu bir haftanın ardından Alman Borsası'nda olağanüstü gelişmeler yaşandı. Endeks üzerinde en etkili hisselerden biri olan Volkswagen hisselerindeki anormal yükseliş sonrası DAX endeksi yüzde 10'un üzerinde artış kaydetti. Ardından Japonya'da Nikkei endeksi de faiz indirim beklentileri sebebiyle banka hisseleri öncülüğünde art arda iki kez yüzde 10'a yakın yükseldi. Amerikan borsaları ise FED'in faiz indireceği beklentisiyle 9.300 puanı aştı. Tüm bu gelişmeler sırasında Cumhuriyet Bayramı sebebiyle kapalı kalan İMKB, perşembe ve cuma günü banka ve holding hisselerinde yüzde 50'lere varan yükselişlerin ardından haftayı yüzde 15,12'lik artışla 27 bin 832 puandan kapattı. Dünya borsalarında ve piyasalarımızdaki bu yükselişleri şimdilik sadece kısa vadeli bir yukarı dönüş sinyali olarak kabul edebiliriz ancak kesin ve uzun soluklu bir yukarı trend için ikili dip oluşumları takip edilmelidir.

Değeri artan hisselerle baktığımızda hisse seçiminin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha anladık. Derinliği ve kâr beklentisi olan hisseler bu defa da diğerlerine oranla daha parlak bir performans gösterdi. 15 Kasım'a kadar konsolide olmayan 9 aylık bilançolar tamamlanacak. Zaten bu yükselişte de kâr beklentisi yüksek olan hisseler tercih ediliyor. Önümüzdeki hafta Tüpraş ve Petrol Ofisi gibi şirketler kâr rakamlarını açıklayacaklar. Bilançolar eylül sonunda bağlandı. Bu nedenle şirketler gerek döviz fiyatlarındaki gerekse faiz oranındaki artışlardan çok fazla etkilenmeyecekler. Gelen yüksek kâr rakamları kimseyi şaşırtmamalı, oluşabilecek tepki yükselişleri normal karşılanmalıdır. Endeks yükselişine devam etmesi halinde 28 bin 200 puandaki direnç noktasını kırmaya çalışacaktır. Bu noktayı aşabilirse hafta içinde yeniden 30 bin puanı test etmesi beklenebilir. Banka, holding, otomotiv hisselerindeki hareketlilik bilançolar açıklanıncaya kadar sürebilir. Önümüzdeki hafta bazı önemli şirketlerin 9 aylık bilançoları gelmeye başlayacak. Bilanço dönemlerinde borsalar hareketlenir. Bilanço beklentisi sona erdikten sonra ise hareketlilik sona erer. Hisse fiyatları geçen haftaki yükselişlere rağmen halen düşük sayılabilir.

SPK, küçük yatırımcının soyulmasına 'dur' demeli

Açıklanacak kâr rakamlarına rağmen stagflasyon (durgunluk, işsizlik ve enflasyon artışının birlikte görülmesi) korkuları şirketlerin hatalı kararlar almasına yol açabilir. Yatırımcıların en korktuğu konulardan biri yatırım yaptığı şirketin zarar etmesidir. Yatırımcı para yatırdığı şirketinden yüksek kâr payı almak ve fiyatının Borsa'da yükselmesinden faydalanmak ister. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda yıllardır belli başlı bazı şirketlerin dışında yüksek temettü veren hisse sayısı oldukça az. Kârlı şirketlerin dışında kârını olduğundan düşük gösterme çabası içinde olan şirketlerin bağımsız denetim şirketlerini baskı altında tuttıkları bir ortamda Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) yatırımcıyı düşünerek daha titiz bir çalışma yapması beklenir. Şirketlerin gelir tabloları incelendiğinde yüksek genel yönetim giderleri ile şişirilen masraflar yatırımcıların alması gerektiği temettü miktarını (kâr payı) aşındırıyor. Ayrıca daha önce de dikkat çektiğimiz gibi şirketler birbiri ardına bedelli sermaye artışlarına giderek sermaye ihtiyacını yatırımcılardan sağlamak istiyorlar. Bu şirketlere şunu sormak lazım; "Ne verdin ki ne istiyorsun?" Bazı şirketler var ki, halka açıldığından beri bedelli sermaye artışı yapıp duruyor. Yatırımcı hisse yükselse sesini çıkarmayacak ama hisseler bu kadar bedelli sermaye artışına rağmen öyle kötü eller tarafından yönetiliyor ki toplanan nakitler bir işe yaramadığı gibi yatırımcı verdiği paraya pişman ediliyor adeta. SPK halka arz kriterlerini bir kez daha gözden geçirmelidir. Kriz edebiyatının

ardına saklanarak şirket yöneticilerinin tek taraflı hegemonyalarına artık dur deme zamanıdır. SPK ve İMKB, sermaye piyasasında kötü gidişatı durdurmak için elbirliği ile köklü reformlara imza atmalı.

Altın, doların baskısı altında

Haftaya 735 dolardan başlayan altının ons fiyatı, ABD Merkez Bankası'nın (FED) faiz indirimi beklentisiyle 777 dolara kadar yükseldiyse de doların yeniden yükselişe geçmesiyle haftayı 11 dolarlık düşüşle 725 dolardan tamamladı. FED'in yarım puanlık indirimine rağmen dolar çok hızlı bir şekilde toparlanınca altın fiyatları düştü. 2007 yılı Ağustos ayında Euro/dolar paritesi 1,34 seviyesindeyken ons 652 dolardı, bugün parite 1,27 ons ise 725 dolar. Önümüzdeki hafta Avrupa ve İngiltere merkez bankalarının muhtemel faiz indirimleri öncesi dolar yükselişini sürdürürse ons 700 doların altına da gerileyebilir. Şu an Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranı yüzde 3,75. Tahminler emtia fiyatlarındaki düşüşlere güvenerek faiz indirimine gidileceği yönünde.

Paritenin seyrini 'Avrupa' belirler

Önceki hafta 1,24'e kadar gerileyerek şok etkisi yapan Euro/dolar paritesi geçen hafta ABD'deki faiz indiriminin ardından 1,33 dolara kadar tırmandıysa da bunun etkisi kısa sürdü ve dolar yeniden tırmanışa geçti. Parite kısa sürede 1,26 seviyelerine geriledi. Dolar, Japon Yeni karşısında da yükselirken gelişmekte olan ülke paraları karşısında bir miktar toparlandı. Haftanın son günü YTL karşısında bir ara 1,58 seviyelerine kadar yükselen dolar, kapanışta 1,54 YTL'den satıldı. Perşembe günü Avrupa Merkez Bankası faiz kararı öncesinde dolar, güçlü seyrini sürdürebilir ve parite 1,25'e doğru geri çekilebilir. Paritenin daha aşağılara doğru gitmesini ABD ekonomisinin küçülmeye başlaması ve Avrupa'da faiz oranının yüksek oluşu engelliyor.

GEÇEN HAFTANIN EN LERİ

Değer kazananlar (%)

- 01 - AFM Film 54,44
- 02 - Doğan Gztc. 48,42
- 03 - Kerevitaş 43,12
- 04 - L. Aslan Çim.. 41,38
- 05 - Ford Otosan 38,73
- 06 - Aviva Sigorta 37,57
- 07 - Yapı Kredi B. 33,33
- 08 - Şişe 33,33
- 09 - Garanti Bankası 31,94
- 10 - Vakıfbank 31,86

Değer kaybedenler (%)

- 01 - BİM Mağazalar -18,42
- 02 - Yapı Kredi S. -10,98
- 03 - Akçansa -9,29

- 04 - Tacirler Y. O. -8,89
 - 05 - Güneş Sigorta -8,76
 - 06 - Selçuk Gıda -7,41
 - 07 - Coca Cola İçecek -6,88
 - 08 - Alarko GMYO -5,50
 - 09 - Vakıf Fin. K. -4,05
 - 10 - Altınyıldız -2,75
-

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'IMF ile anlaşın' mesajı mı veriliyor?

Selim Işıklar 2008.11.16

Geçen haftaki yazıda "Türkiye eski Türkiye değil ama not verenler eski." esprisiyle kredi derecelendirme kuruluşlarının gelişmekte olan ülkelerden başladığı not indirimlerine Türkiye'yi de ekleyeceğini ima etmiştim.

Standard and Poors Türkiye'nin dış finansman ihtiyacı ve teminindeki zorluklar sebebiyle kredi görünümünü, durağandan negatife çevirerek 'IMF ile anlaşın ve yeni borç alın' mesajını verdi. Gelişmekte olan piyasalardan son üç aydır para çıkışı artarak sürüyor. Kredi derecelendirme kuruluşları da bu ortama adeta çanak tutarak sıcak parayı ürkütme yolunu seçiyorlar. Cuma günü açıklanan kredi görünümünü negatife çevirme hadisesinden sonra Türkiye'nin ihtiyati bir stand-by'dan ziyade daha kapsamlı bir anlaşma ihtimali artmış bulunuyor. Türkiye, 2001 yılındaki krizden ders alarak güçlendirdiği bankacılık sistemi ve gerçekleştirdiği yapısal reformlarının etkisiyle bu krize daha hazırlıklıydı. Ancak kredi derecelendirme kuruluşları başta olmak üzere, 'IMF ile anlaşma yapılmalı' söylemlerinin arkasında bir süredir artan likiditeye rağmen değerlendirilen yen ve dolara yeni pazar bulma çabası olduğunu düşünüyorum.

Borsa'da üçüncü çeyrek bilançolar beklendiği gibi gelmeye devam ediyor. Bankacılık sektörü yine kârlı ama geçen yıla göre belirgin bir düşüş içinde. Demir-çelik, telekomünikasyon sektöründe beklentilerin de üstünde kârlar açıklandı. Artan enerji maliyetleri nedeniyle dünya havayolu şirketlerinin rekor zararlar yazdığı bir ortamda Türk Hava Yolları (THY) tarihî kâr rakamlarıyla dikkat çekti. Bilançoların kriz ortamında bile yüzleri güldürmesine rağmen hisse fiyatları hafta boyunca ters yönlü hareket etti. Bunun sebeplerine eğilecek olursak, beklentilerin sona ermesini başa koyabiliriz. İkinci olarak yüksek kâr rakamları açıklandığı sırada doların Yeni Türk Lirası karşısında 1,25 seviyesinde olduğu göz önünde bulundurulmalı. Yüksek kâr açıklayan bazı şirketlerin kısa vadeli ve döviz cinsinden borçları dolayısıyla son çeyrekte olumsuz etkileneceği tahmin edildi. Ayrıca mevcut şartların devam edeceği öngörülerek temettü (kâr payı) dağıtımlarının sınırlı kalacağı beklentileri ve önemlisi 2009 yılının daha da kötü geçebileceği ve şirketlerin bu dönemde zarar yazmaya başlayacağı endişeleri bilançoları gölgeledi. Dışarıda General Motors gibi devlerin zor durumda olması, hak etmese de bazı

otomotiv ve yedek parça sanayii şirketlerini de olumsuz etkiledi. Kriz belki bir belki iki yıl daha sürebilir ancak borsalar hep düşmek zorunda değil.

Bugüne kadar iki-üç büyük kriz gören İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, geçmiş krizlere nasıl tepkiler vermişti, bunu bir kez daha hatırlatmak istiyorum. İMKB, dolar bazında 1994 yılında yüzde 78, 2001'de ise yüzde 87 değer kaybetmişti. Son kapanışa göre İMKB yüzde 68 değer kaybetmiş durumda. Yani her iki büyük düzeltmeye yakın ama henüz dip diyebileceğimiz bir noktada değil. Krizden çıkış genellikle en az bir yıl sürüyor. 1994-2001 krizlerinin ardından endeksin dolar bazında eski seviyelerine ulaşması ise üç dört yılı bulmuştu. Tahminler, piyasalarda toparlanmaların 2010 yılında başlayacağı yönünde. Fiyatların eski seviyelerini bulması ise biraz daha uzun sürebilir. Uzun süredir 'kaldırılmalı' dediğimiz ve yerli yatırımcının tepkisini çeken yüzde 10 stopaj uygulaması Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Böylece düşük fiyatlardan faydalanmak isteğiyle hisse senedi piyasalarına yönelim hız kazanabilir. Yabancıların son dönemdeki kaçışına karşılık fiyatların hızlı bir çöküşü içinde olması aslında yerli yatırımcılar için bir fırsat olabilir. Ama en düşük fiyattan alım yapmak her zaman da mümkün olmayabilir. Bu nedenle Borsa'da alım yapmak için en uygun zaman olmasa da uzun vadeli kazançların elde edilebileceği nadir süreçlerden birini yaşıyoruz.

YATIRIMCI TAKVİMİ

17 Kasım Pazartesi ABD imalat endeksi

18 Kasım Salı ABD zincir mağaza satışları

ABD UFE ve çekirdek UFE verileri

Avrupa Merkez Bankası başkanı konuşması

19 Kasım Çarşamba ABD konut başlangıçları

ABD TÜFE ve Çekirdek TÜFE verileri açıklanacak.

FED toplantı tutanakları açıklanacak.

Türkiye Para Politikası Kurulu toplantısı

20 Kasım Perşembe Almanya TÜFE

ABD haftalık işsizlik başvuruları

Resesyon petrolü aşağı çeker

Geçen haftaki analizimizde vurguladığımız gibi düşüş seyrini sürdüren petrol fiyatları 50 dolara kadar geriledi. Dünya ekonomilerinde başlayan resesyonun etkisiyle azalması beklenen petrol talebi ve doların uluslararası piyasalarda güçlenmesi fiyatları baskıda tutuyor. Son beş yılda 25 dolardan 146 dolara kadar yükselen petrol fiyatları, Euro/dolar paritesinin 1,16-1,10 seviyelerine doğru geri çekilmesi halinde düşüş eğilimi bir süre daha devam edebilir. Hatırlatmamda fayda var, son 3 aylık fiyat düşüşü 90 doları buldu. Bundan sonraki süreçte petrol fiyatları doların yükselişlerine aynı ölçüde tepki vermeyebilir. Aralıkta gerçekleşecek OPEC toplantısına fiyatlar bu şekilde girerse üretim kısıntısı kesinleşecek. Fiyatların 50 doların altında çok fazla kalmasına izin verilmeyecektir.

Parite kritik bölgede, dolar güçlü

Temmuz ayı içinde 1,60 seviyesinde başladığı düşüş eğilimini sürdüren Euro/dolar paritesi, bu hafta ikinci kez 1,23 seviyesini test ederek yukarı tepki verdi. Finansal piyasalarda bir türlü durulmayan sular, gelişmekte olan ülke piyasalarında devam eden kırılğanlıklar dolar talebini körüklüyor. Avrupa Merkez Bankası'nın bir türlü yeterli faiz indirimine gitmeyişi, beklenenin aksine Euro'ya olan talebi olumsuz etkiledi. Teknik olarak grafikte 1,23 seviyesini ikinci kez deneyen paritenin bu noktayı aşağı kırması durumunda 1,17-1,14 seviyelerine doğru hızlı bir düşüş yaşaması söz konusu olacaktır. Kritik bölgeden bir türlü uzaklaşamayan Euro/dolar paritesindeki gelişmeler anında serbest piyasadaki fiyatlara da yansıyor.

GEÇEN HAFTANIN EN LERİ

Değer kazananlar (%)

01 - Silverline 34,09

02 - Lüks Kadife 30,58

03 - Finans F. Kir. 26,37

04 - Bossa 25,69

05 - Datagate 25,00

06 - Burçelik 22,79

07 - EGS G. Menkul 22,22

08 - Feniş Alüminyum 17,39

09 - Marbaş B Tipi YO 16,87

10 - Adel Kalemcilik 16,20

Değer kaybedenler (%)

01 - İhlas Ev Aletleri -29,41

02 - Link Bilgisayar -27,78

03 - Yünsa -24,14

04 - Şeker Piliç -18,85

05 - Y. Kredi Sigorta -17,97

06 - Vakko Tekstil -15,79

07 - THY -14,86

08 - Escort Computer -13,79

09 - Altınyag -13,73

10 - Ege Gübre -13,33

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hisse senetleri bu fiyatları hak ediyor mu?

Selim Işıklar 2008.11.23

Küresel kriz, farklı dalgalanmaları ve kırılmaları da beraberinde getiriyor. ABD'nin kurtarma planına ve birbiri ardına gelen faiz indirimlerine rağmen dünya hisse senedi piyasalarında yaprak dökümü artarak devam etti.

Geçen haftaki kayıplar sonrası İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören 314 şirketin 255'inin fiyatı, nominal değeri olan 1 YTL'nin altına indi. İMKB 100 endeksi ise hafta içinde 21 bin puanın da altına gerileyerek yılbaşından bu yana yüzde 60,45 değer kaybetmiş oldu. Haftanın en konuşulan konuları Merkez Bankası'nın aldığı faiz indirim kararı ve IMF ile yapılacak yeni anlaşmanın içeriğine yönelik tartışmalar oldu. Piyasalar bir yandan küresel piyasalardaki gelişmeleri izlerken bir yandanda faiz indirim kararına ve IMF ile yapılacak anlaşmanın içeriği ve zamanına odaklandı. Piyasalar anlaşmanın gerçekleşeceğine kesin gözüyle bakıyor. Anlaşmanın bir stand-by mı yoksa ihtiyati stand-by mı olacağı konusunda, ibrenin stand-by'a döndüğünü geçen hafta belirtmiştik. Ancak havada uçuşan rakamların boyutu konusunda yanlış anlaşılmanın söz konusu olduğu ortada. Görünen ve bilinen o ki, borçlu devletler birbiri ardına IMF'den kredi almaya devam edecekler. Kredi derecelendirme kuruluşlarının artan baskıları sonrasında Türkiye de bu kervana katılacak. Önümüzdeki hafta piyasalar bir taraftan dış piyasaları izlemeye devam ederken, diğer taraftanda da IMF anlaşmasına odaklanacak. Dış piyasalarda özellikle ABD hisse senedi piyasalarındaki gelişmeler tüm dünya piyasalarını anında tetikliyor. Citigroup'un zorda olduğu yolundaki haberler, bu şirket hisselerinin hızlı değer kaybı ve ABD Kongresi'nin kapısından dönen otomotiv devlerinin kötü durumu Dow Jones endeksinin 7.449 puana kadar gerilemesine yol açmıştı. Ancak haftanın son günü beklenmedik bir şekilde ibre yukarı döndü. Microsoft, General Electric, Bank of America, Exxon Mobil, Intel, Alcoa gibi şirketlerin sürüklediği Dow Jones endeksinin cuma günü yüzde 6,54 yükselmesi, haftaya borsaların ciddi yükselişlerle başlamasına yol açabilir.

Borsa'ya sıfır stopaj kararı şimdilik hisse fiyatlarındaki düşüşü frenlemedi. Ama bu kararın olumlu etkisinin kuşku götürmez olduğu da bir gerçek. Gelelim şirketlerin kendi hissesini Borsa'dan almalarıyla ilgili konuya... Türk Ticaret Kanunu'nun 329. maddesinde kesin olarak şirketler kendi hissesine yönelik Borsa'da alım yapamıyorlar. Sermaye Piyasası Kanunu'nda ise bu yönde bir karar olmadığı için yeni Sermaye Piyasası Kanunu'na bu yönde eklemeler yapılması söz konusu. Türkiye'de grup şirketleri kendi grup şirketlerine yönelik alım ve satımlarını serbestçe yapabiliyorlar. Ancak getirilen yeni kanun sonrası her şirket kendi öz sermayesinden çeşitli nedenlerle hisse toplayabilecek. Bu durumun zaman zaman hisse fiyatlarına olumlu etkisi olabilir. Vergi avantajı nedeniyle şirketler bu yöntemi tercih edebilirler. Ancak istismar konusu olması da mümkün. Bu konuda Sermaye Piyasası Kurumu'na büyük iş düşecek. Hisse senedi fiyatlarının inanılmaz bir şekilde değer kaybını sürdürmesi ve önemli miktarda şirket hisselerinin nominal fiyatının altına gerilemesinde şirketlerin de büyük bir sorumluluğu var. Eğer bir şirket bu ölçüde değer kaybediyorsa bunun tek sebebi vardır, o şirket tasfiye sürecine gidiyordur. Şirketlerin büyük bir bölümü düşüşe seyirci kalarak prestijlerini kaybediyor. Küçük yatırımcının hisse satmadığı ortamda ya hedge fonların yaptıkları satışlar bahane edilerek seyirci kalınıyor ya da yapılan satışlarda onların da payı var.

Teknik olarak düşüş trendini sürdüren endeks, önümüzdeki haftaya yükselişe başlayabilir. 23 bin 500, geçmekte zorlanacağı bölge olarak gözüküyor. ABD borsalarının ve altın fiyatlarının haftanın son günü yukarı

ve oldukça kuvvetli verdiği tepki, Asya ve Avrupa borsalarını da tetikleyebilir. Sabah açılışında Asya borsalarındaki durum ve ABD vadeli piyasalarındaki görünüm İMKB endeksinin gün içinde yakalayabileceği yükseliş konusunda fikir verebilir. Hafta içinde beklenen IMF anlaşma haberleri mali sektör hisseleri başta olmak üzere yükselişe etki edebilir.

Altında keskin yükseliş

Altın ons fiyatları cuma gününe kadar 730-760 dolar seviyelerinde yatay bir seyrinde hareket etmişti. Haftanın son günü beklenmedik bir şekilde yükselişe geçen fiyatlar bir gün içinde 55 dolar birden arttı. Cuma günü yaşanan yüzde 7,4'lük yükselişin ardında Çin Merkez Bankası'nın yabancı para rezervlerindeki yüksek risk sebebiyle mevcut 600 tonluk rezervini 4 bin tona yükselteceği haberleri ve hisse senetlerinde başlayan alımlar sonrası Dow Jones endeksinde yaşanan rekor artışlar etkili oldu. Doların önemli para birimleri karşısında dengeli bir seyriz izlemesine karşı emtia fiyatları da altına ayak uydurarak yükselişe geçti. Yükselişin spekülâtif ve geçici mi olduğu konusunda henüz bir netlik yok. Teknik olarak 777 doları geçen altın ons fiyatı önümüzdeki hafta 818 doları test edebilir.

İndirim kararı yankı buldu

Hafta içinde Merkez Bankası Para Politikası Kurulu beklenmedik bir şekilde gecelik borçlanma oranını yarım puan indirerek 16,25'e, borç verme oranını bir puan indirerek 18,75'e çekti. Piyasalarda ilk anlarda şaşkınlıkla karşılanan bu kararın ardından perşembe dolar gün içinde 1,75 seviyesine kadar yükselirken, hisse senetleri değeri kaybetti. Karar yurtdışında da yankı buldu. Özellikle IMF'den 20 milyar dolar alması beklenen Macaristan'da Türkiye'nin bu kararı flaş haber oldu. Macaristan Merkez Bankası hafta içinde faiz oranlarını üç puan artırarak yüzde 11,25'e çekmişti. Tahvil oranları da karar sonrası düşüş eğilimine girerek 21,99 seviyelerine doğru geriledi. Tahvil oranlarının IMF anlaşması sonrası kademeli olarak gerileyerek 20,90 seviyelerini görmesi sürpriz olmayacaktır.

GEÇEN HAFTANIN EN LERİ

Değer kazananlar (%)

01 - Berdan Tekstil 9,09

02 - THY 7,76

03 - Burçelik Vana 7,69

04 - Merkez B T. YO 7,69

05 - Olmuksa 7,17

06 - Metro Y. O. 5,41

07 - Anel Telekom 5,13

08 - Y ve Y GMYO 4,76

09 - Otokar 4,72

10 - A. Yunus Çeşme 4,55

Değer kaybedenler (%)

- 01 - Ak Enerji -34,96
- 02 - FM İzmit Piston -32,91
- 03 - Eminiş Ambalaj -32,32
- 04 - İhlas Ev Aletleri -31,94
- 05 - Arçelik -30,15
- 06 - Borusan Mann. -29,58
- 07 - Mutlu Akü -29,20
- 08 - Ceylan Giyim -28,40
- 09 - Demisaş Döküm -28,40
- 10 - Tekfen Holding -28,38

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Emtia fiyatlarında büyük düşüş

Selim Işıklar 2008.12.07

Piyasalar, dört günlük bayram tatiline umutla karışık temkinli bir şekilde girdi. Borsa uzun tatil belirsizliği dolayısıyla haftayı yüzde 6,52 düşüşle kapattı.

Cuma günü ABD'den gelen tarım dışı istihdam, işsizlik oranlarındaki sert düşüşler ve o ana kadar netleşmeyen General Motors, Chrysler ve Ford ile ilgili kurtarma paketi belirsizliği kayıplarda etkili oldu. Piyasalar tarafından ilgiyle beklenen IMF-Türkiye arasındaki yeni anlaşmanın miktarı ve şekli, beklentiler doğrultusunda geliyor. Bu beklenti, tahvil piyasası hariç, şu ana kadar yeterince satın alınmadı. Bunun arkasında, bayram süresince dış piyasalarda ve dünya siyaset gündeminde yaşanabilecek sürpriz bir olumsuz gelişmeden etkilenmemek eğilimi yatıyor. Hafta içinde ABD otomotiv devlerinin Kongre'den bekledikleri yardım son gün şekillenmeye başladı. Buna göre beklenen 25 milyar dolarlık yardım paketinin altında bir rakama ve General Motors-Chrysler birleşmesine yeşil ışık yakıldı. Haftanın merakla beklenen verisi olan ABD tarım dışı istihdam sonuçları beklenenin çok üstünde gerileyerek 530 bini buldu. Bunun üzerine o dakikalarda ABD borsaları ve Avrupa borsaları çökerken, kapanışa doğru petrol fiyatlarındaki inanılmaz gerilemenin etkisiyle ABD bankacılık hisselerinde yaşanan yüksek performanslarla ibre yukarı döndü. ABD borsaları yükselişe geçti.

Haftanın en ilginç olayı petrol fiyatlarının bir süredir tutunmaya çalıştığı 50 doların altına tepetaklak bir şekilde inerek 39,74 dolara gerilemesiydi. 2008 yılına girilirken 100 doları gören petrol fiyatlarının 40 doların altına spekülasyon bir şekilde düştüğü kuşkuyla ağır basıyor. Zira daha dört ay önce dünya ekonomisindeki gidişat belliyken 200 doları görebilir diyen yatırım danışmanlık şirketleri bu defa fiyatların 25 dolara gerileyebileceğini söylüyorlar. Petrol fiyatları gerçekten 2003 yılları seviyelerine gerilerse dev petrol şirketleri fiyatları yükseltmek için her türlü yolu deneyebilirler. Geçen hafta emtia fiyatlarında yaşanan çöküşü tabloda görüyorsunuz. Petrol fiyatları yüzde 25'lik düşüşle başı çekerken, ABD konut piyasasıyla yakın alakalı olan bakırda da durum farklı

değildi. Altın fiyatları petrol ve diğer emtialara göre yıllık bazda çok daha az geriledi. Bunda altının güvenli liman olma özelliği yatıyor.

Geçen haftanın son günü ABD borsalarının beklenmedik bir şekilde yukarı dönmesi, beklentilerin altında gelen kasım ayı enflasyon verileri, IMF ile anlaşma ve paket beklentisi önümüzdeki hafta cuma günü açık olacak Borsa'nın hızlı bir başlangıç yapmasını sağlayabilir. Eğer beklentiler doğrultusunda ibre yukarı dönerse endeks 25 bin 800 puanı bulabilir. Bu noktanın kırılması halinde 28 bin 500 puana kadar yükselişini sürdürecektir. Petrol fiyatlarının düşmesi ve ABD otomotiv şirketlerinin kurtarılacağı izlenimi, otomotiv sektörü hisselerine destek verebilir. Aslında başta petrol olmak üzere enerji ve emtia fiyatlarındaki düşüş küresel krizin derinleşeceği yönünde tahmin yapanları da şaşırtıyor. Maliyetlerdeki bu düşüş, önümüzdeki yıl tüketicilere de yansiyabilir. Böylelikle korkulan büyük krizin de önüne geçilebilir. Dünya ekonomisi 2009 yılında büyük bir kriz beklerken, zayıf bir ihtimal de olsa yalancı bir baharla karşılaşılabilir. Her şeye rağmen şartların daha zor olabileceği, yüzyılın krizi olarak tüm insanlığa kodlanan bu tartışmalı krizin dünya ticaretini ve dolayısıyla ekonomilerini olumsuz etkileyeceği açıktır.

Daha önceki analizlerimizde belirttiğimiz gibi krizden çıkış zamanı en az bir yıl, fiyatların eski seviyelerine gelmesi ise 2-3 yılı bulabilir.

Petrol 4 yıl önceye döndü

Dolarda hafta boyunca hareket olmamasına rağmen petrol fiyatları bir haftada yüzde 25 daha düşerek 40 doların altına geriledi. Böylelikle son dört aylık düşüş 100 doları buldu. Geçen haftaki şok düşüşte dünya ekonomisinin 2009 yılında da küçüleceği ve özellikle durgunluğun Çin ekonomisini etkileyerek talep daralmasına yol açacağı beklentileri etkili oldu. Brent petrolü, 4 yıl önceki fiyatı olan 37 dolara bir hayli yaklaştı. Burası önemli bir kırılma noktası. Akıl hocaları bu defa da biraz da abartarak fiyatların 25 dolara kadar gerileyebileceğini öne süren raporlar yayınladı. 17 Aralık OPEC toplantısında üretim kısıntısı en az 1,5 milyon varili bulabilir ki bu rakamın üstü de tartışılıyor. Petrol fiyatları genelde yıl sonlarına doğru bu tip gerilemeler yaşar. Bu gerilemelerle 25 dolar olmasa da 30 ila 37 dolara kadar sürmesi muhtemeldir. Bu rakamlar yakın gelecekte yeni bir sıcak gelişmenin de habercisi olabilir.

Merkez bankaları eşgüdüm içinde

Merkez bankalarının bu defa bağımsız hareket etmedikleri bir süreç yaşıyoruz. G-20 zirvesinin ardından birlikte hareket etme kararı veren merkez bankaları, faizleri piyasaların beklediği ve istediği bir şekilde indirmeye devam etti. Beklendiği gibi, Avrupa Merkez Bankası oranları 3,25'ten 2,50'ye, İngiltere Merkez Bankası yüzde 3'ten 2'ye çekti. Euro/dolar paritesinde ibre bu kez az da olsa Euro'nun yanındaydı. Euro, dolar karşısında haftayı binde 18'lik bir yükselişle 1,2718 seviyesinden kapattı. Bu paritede uzun vadeli göstergeler halen doları desteklerken, kısa vadelielerde Euro güçlenmeye başladı. Grafikte 1,25-1,23 bölgesi güçlü gerilemelerde denge noktası oluşturmuş gibi görünse de paritenin 1,18'e doğru gelme ihtimali halen güçlü. Petrol başta olmak üzere emtia fiyatlarının bu defa dolardan bağımsız bir şekilde hızla gerilemesi, paritenin yeni bir denge noktasına doğru gittiğini gösteriyor.

GEÇEN HAFTANIN EN LERİ

Değer kazananlar (%)

01 - Ege Profil 16,97

02 - TAV H. Liman. H. 12,99

- 03 - Taksim Y. O. 12,50
- 04 - Atlas Yat. O. 12,00
- 05 - Petrokent Turizm 10,99
- 06 - Net Turizm 9,80
- 07 - AFM Film 8,13
- 08 - İş Bankası (KU) 6,85
- 09 - Alkim Kağıt 6,82
- 10 - Link Bilgisayar 6,54
- Değer kaybedenler (%)
- 01 - Pera GMYO -23,53
- 02 - Selçuk Gıda -21,62
- 03 - Berdan Tekstil -20,51
- 04 - Eminiş Ambalaj -18,50
- 05 - Anel Telekom -16,00
- 06 - Eczacıbaşı Yapı -15,93
- 07 - Ege Endüstri -14,48
- 08 - Tüpraş -14,00
- 09 - Deva Holding -13,42
- 10 - Coca Cola İçecek -13,01

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünyada deflasyon dönemi başladı

Selim Işıklar 2008.12.14

Küresel krizin adı hâlâ bir türlü konulamadı. 2008 yılının üçüncü çeyreğine kadar başta petrol fiyatları olmak üzere emtia fiyatları rekor fiyatlara ulaştığı sıradaki krizle, şu içinde bulunduğumuz yeni durumu karşılaştırmak abesle iştigalden başka bir şey değil.

2008'in Temmuz ayına kadar petrol, demir-çelik, bakır gibi değerli madenler tarihî zirvelerinde hareket ediyordu. Üreticiler açısından son derece olumlu bir süreç, tüketiciler açısından ise katlanılamaz bir durum söz konusuydu. ABD ekonomisinden gelen olumsuz sinyaller sonrası, yatırım bankaları ve mortgage şirketleri başta olmak üzere ABD mali sistemi sarsıldı. Ardından Uzakdoğu ve Avrupa ekonomileri tel tel döküldü. İşsizliğin

giderek artmaya başlaması, fiyat yükselişleri ve durgunluğun aynı anda yaşanmaya başlamasıyla kısa süreli bir stagflasyon dönemi yaşandı.

Ancak temmuz ayından itibaren fiyatlar hızla gerilemeye başladı. Geçen haftaki analizimizde üstünde durduğumuz gibi emtia fiyatları 2008 yılının zirve noktalarından yüzde 50-60 seviyelerinde değer kaybetti. Dünyada üretimler hızla gerilerken, talepte de belirgin düşüşler yaşandı. Başta demir-çelik üreticileri ve otomotiv sanayiinde olmak üzere üretimler düştü, işsizlik arttı. Dolaşımdaki likiditede önemli daralmalar söz konusu oldu. Başta ABD olmak üzere hemen tüm bölgelerde üretici fiyatları endeksinde önemli ölçüde düşüşler gözlemlendi. Faizlerin indirilmesine ve durgunluğu aşmak için büyük ekonomik paketler konulmasına karşın piyasalarda karamsarlık devam etti. Ekonomilerde büyümeler dururken, eksi büyümeler konuşulmaya başladı. Bunun en önemli sebebi bu deflasyonun kritik özelliğinden kaynaklanıyor. Adına 'kredi kaynaklı deflasyon' dediğimiz böylesi dönemlerde bankalar kredi vermekten kaçınır. Bir yıl öncesine kadar bankalar konut, otomotiv ve tüketici kredilerinde oldukça esnek davranmışlardı. Günümüze geldiğimizde krediler geri çağrılırken, bankaların mevduatı artırmaya yöneldikleri açıkça görülüyor. Böylesi deflasyon sürecinde doğal olarak üretim daralır ve şirketler işçi çıkarmaya başlar. Bir süre sonra talep iyice kısılır ve fiyatlar hızla aşağı düşer. Piyasalara para arzı da azalır. Şu an dünyanın ve Türkiye'nin karşı karşıya olduğu yeni durumun adını 'kredi kaynaklı deflasyon' olarak koyabiliriz.

Herkesin 'kriz kriz' diye tutturduğu bir ortamda öncelik finansal güvensizliği ortadan kaldırmak olacaktır. Bu güvensizlik sınırları belirlenen bir şekilde kaldırılmaya çalışılıyor gibi gözükse de, ABD'de yaşanan son 50 milyar dolarlık finansal skandal, durumun aslında daha ne kadar vahim noktalara geldiğinin açık bir göstergesi. Lehman Brothers'ın batışı veya batmasına izin verilmesinin ardında hâlâ çok büyük şüpheler var.

Piyasalarımızın durumuna dönecek olursak, bayram tatili sebebiyle sadece bir gün açık kalan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası yüzde 3,75 yükseldi. Haftanın son gününe kadar yurtdışı borsaların yükseliş eğiliminde olması, açılıştan da Borsa'yı yukarı taşıyan sebeplerin başında geliyordu. Beyaz Saray'ın otomotiv şirketlerini TARP Fonu'ndan faydalandırma açıklaması önümüzdeki hafta otomotiv, demir-çelik hisselerini ön plana çıkarabilir. Endeksin 25 bin 800 puanı aşması durumunda 28 bin puana kadar yükselmesi söz konusu olabilir. İyimserliğin artmasıyla borsalar kısa bir süreliğine de olsa yükseliş eğilimini sürdürebilir.

OPEC, üretimi ne kadar kısıabilir?

17 Aralık Çarşamba günü Cezayir'in Oran şehrinde gerçekleşecek OPEC toplantısında üretim kısıntısına kesin gözüyle bakılıyor. Petrol fiyatlarında tahminlerin ötesindeki düşüş ve talepteki azalma üretim kısıntısının en az bir milyon varil olabileceğine işaret ediyor. Geçen haftaya girilirken 40 doların altına kadar gerileyen petrol fiyatları, doların hızlı bir şekilde gerilemesi, FED ve OPEC toplantılarında alınması beklenen kararlar sebebiyle yeniden yükselişe geçti. Önümüzdeki hafta doların kritik seviyedeki yeni durumunu da dikkate alacak traderların petrol opsiyonlarını tekrar gözden geçirerek alımlarını artırmaları beklenebilir. 51 doları aşması durumunda fiyatların yeniden 60 dolara doğru hareket etme ihtimali artabilir. ABD Merkez Bankası'nın faiz indirimlerine devam etmesi durumunda petrol fiyatları 2008 kapanışını daha yüksek seviyelerde gerçekleştirebilir.

Euro yükselişe geçti

Geçen haftaki analizimizde belirttiğimiz gibi kısa vadede güçlenme sinyalleri veren Euro, dolar karşısında yükselişe geçerek 1,2733 seviyesinden 1,3372'ye ulaştı. Euro'daki bu ani yükseliş sonrası borsalar ve emtia fiyatları hızlı artışlar kaydetti. Grafikte de kapanışın bir önceki zirve seviyelerinin üstünde olduğunu görüyoruz. Euro'daki bu güçlenme sürerse hafta başında parite 1,36'da bulunan ikinci hedefe doğru yürüyebilir. Ancak bu durum bir düzeltme mi yoksa yeni bir trendi mi ifade ediyor, henüz belli değil. Hafta içinde ABD Merkez

Bankası toplantısında alınacak faiz kararının bekleneceğini düşünüyorum. Eğer faiz kararı piyasaların beklediği gibi yarım puan bir indirimi ifade ederse muhtemelen 1,36 test edildikten sonra 1,29 seviyelerine doğru bir geri çekilme yaşanabilir. Dolar, Euro karşısında hâlâ yükseliş eğiliminde, ancak 1,36-1,38 seviyeleri yukarı kırılacak olursa durum değişebilir.

GEÇEN HAFTANIN EN LERİ

Değer kazananlar (%)

01 - Duran Doğan B. 14,58

02 - Menderes T. 12,50

03 - Atlas Yat. Ort. 12,50

04 - Merkez B T. Y.O. 11,84

05 - Tüpraş 11,63

06 - Konfrut Gıda 10,56

07 - TAV H.Liman. H. 10,34

08 - İş Bankası (A) 9,99

09 - T. Halk Bankası 9,95

10 - Vakko Tekstil 9,68

Değer kaybedenler (%)

01 - Egeplast -9,33

02 - Bisaş Tekstil -8,82

03 - Okan Tekstil -8,59

04 - EGS G. Menkul -6,90

05 - Selçuk Gıda -6,90

06 - Anadolu Efes -5,98

07 - Metro Y. O. -5,77

08 - Ege Profil -5,70

09 - M. Zorlu Hold. -5,56

10 - Bagfaş -5,47

Piyasalar 2009'a umutlu girmek istiyor

Selim Işıklar 2008.12.21

Borsa'da temkinli iyimserlik bayram sonrası hisse senetlerinin ortalama yüzde 9 yükselmesini sağladı. Haftanın en sürpriz gelişmesi ABD Merkez Bankası (FED)'nin aldığı 75 baz puanlık faiz indirim kararıydı.

Bu karar sonrası borsalarda zaman zaman sert yükselişler yaşansa da FED'in faiz limitinin iyice daralması ve birbiri ardına önemli bankaların kredi notlarının indirilmesi iyimser bulutları dağıtmaya yetti. Dışarıdaki faiz indirimlerine enflasyondaki gerileme beklentilerini ve muhtemel IMF anlaşmasını da arkasına alan Merkez Banka'mız, adeta FED'i takip ederek kısa vadeli faiz oranlarını 1,25 puan indirerek yüzde 15'e çekti. Ayrıca Japonya Merkez Bankası da 0'a doğru yeni bir adım atarak oranları yüzde 0,1'e çekti. Tüm bu faiz indirimlerine borsalar başlangıçta olumlu tepki verseler de yorgunluk belirtileri yükselişleri sınırlamış gözükte. Haftanın son günü ise merak ve endişeyle beklenen ABD'nin önde gelen otomotiv şirketlerine yönelik kurtarma operasyonunun son halkasında Beyaz Saray'dan beklenen açıklama geldi. Açıklamada iki sorunlu şirkete 13,4 milyar dolarlık bir kredi paketi sağlanırken, Kongre'den onay alınması halinde şubat ayında 4 milyar dolar ek kaynak kullanılacak. Ancak otomotiv şirketlerinin 31 Mart'a kadar durumlarını düzeltmemeleri halinde bu krediler geri çağrılacak ve iflasları gündeme gelebilecek. Bu durum önümüzdeki üç ayın yeni soru işaretleri olarak karşımıza çıkıyor. Her şeye rağmen cuma günü Amerikan otomotiv devi General Motors hisselerinin yüzde 22 yükselmesi dikkat çekiciydi.

Önümüzdeki hafta dış piyasalar çarşamba gününe kadar açık. Daha sonra Noel tatili başlayacağı için kapalı olacaklar. Bu açıdan veri akışı açısından kısır bir hafta olacağı benziyor. Sadece ABD üçüncü çeyrek büyüme rakamları ve yeni konut satışları salı günü piyasalarda heyecan yaşatabilir.

2008 yılına 55 bin puandan başlayan İMKB halen yılbaşına göre yüzde 52'lik bir kayıpla 26 bin 205 puan ve 118 milyar dolarlık piyasa değeriyle hareket ediyor. Borsa'daki şirketlerin piyasa değeri sene başında 250 milyar doların üzerindeydi. Yabancı payı ise son bir yılda yüzde 72'den 66'ya gerilemiş durumda. Dünya ekonomilerini tehdit etmeye başlayan deflasyon tehlikesi, durgunluk, üretim düşüşleri, işsizlik ve likidite daralmaları 2008 yılının son çeyreğine damgasını vurdu. 2009 yılının ilk çeyreğindeki gelişmeler oldukça kritik öneme sahip. Dünyada finansal piyasalara yönelik atılan adımların meyvelerinin alınacağı bir döneme giriyoruz. Ancak tam anlamıyla toparlanmanın başlaması 2009 sonu veya 2010 yılı başında bekleniyor. Mali sistemler yeni ekonomik kırımlara karşı korunmaya alınmış durumda. Ancak tüm bu önlemlere rağmen durgunluk, işsizlik ve üretim kısıtlamalarına bağlı ekonomik büyümelerde negatife dönüş eğilimi önümüzdeki yılın konusu olmaya devam edecek. Borsaların şu ana kadar alınan önlemlere verdiği tepki yeterli değil; ancak paranın gideceği alanın iyice daralması ve gelişmiş ülkelerin faiz oranlarının neredeyse 0'a çekilmesi gelişmekte olan ülkelere doğru sıcak para akışını da hızlandırabilir. Türkiye yeni dönemde kısa vadeli borç sorununu halledecek bir IMF anlaşmasının imzalanmasıyla bir adım öne geçerek cari açığındaki daralmayla birlikte 2009'da yıldızını parlatacak gelişmekte olan marketlerin başında yer bulabilir.

Bu yeni dönemde Borsa'ya yatırım yapanların dikkat etmeleri gereken en önemli husus hisse tercihleri ve alım satım zamanlamaları olacaktır. Endeksin önümüzdeki yıl 20 bin puanın altına gerileme ihtimali oldukça düşük. Toparlanma halinde ise 30 bin puanın üstünde hareket etmesi yeni bir yükseliş trendinin başlayacağı sinyalini verecektir. Bununla birlikte fiyatları yüzde 80'e yakın değer kaybeden şirketlerin bir bölümü eski fiyatlarına kadar yükselmeseler bile ciddi ivmeler yakalayabilir. Bir bölüm hissede ise mali sıkıntılar başgösterebilir, bu durumda seçici olmak önem kazanıyor. Bu nedenle hiç fazla maceraya girmeden uzun vadeli düşünerek güçlü ve vizyonu olan şirketler tercih edilmelidir.

Düşüşü OPEC de durduramıyor

Hafta içinde dünya gündeminde iki önemli toplantı vardı. İlki ABD Merkez Bankası FED'in beklentilerin üzerinde gerçekleştirdiği 75 baz puanlık faiz indirimi idi. Bu kararın ardından gözler Cezayir'de yapılan OPEC toplantısına çevrildi. Beklentiler 1-1,5 milyon varillik bir kısıntıya işaret ediyordu. FED'in sürpriz faiz indirimi kararının ardından bu toplantıda da yeni bir sürpriz vardı. OPEC, 1999 yılında yaptığı 1,7 milyon varillik üretim kısıntısının da üzerinde 2,2 milyon varillik bir kesintiyle adeta 'gerekirse üretimi durdururum' mesajı verdi. OPEC günlük 24,8 milyon varil petrol üretmeye başladı. Petrol fiyatları bu gelişme öncesi dolardaki değer kaybıyla 50 dolar sınırına yaklaşmışken, toplantı sonrası 44 dolara kadar geriledi. NYMEX piyasasında ise ocak vadeli piyasasının son işlem gününde fiyatlar 32,5 dolara kadar geriledi. Bu gerilemenin sebebi vade sonu olması idi. Şubat vadelilerde durum birden değişti ve petrol fiyatı 42 doların üstüne çıktı.

ABD Borsası 9 bini aşamadı

Dünya borsalarının lokomotif endeksi Dow, ABD Merkez Bankası FED'in sürpriz faiz indiriminin ardından 9 bin puana kadar yükseldiyse de haftayı yüzde 0,59'luk düşüşle 8 bin 579 puandan kapattı. Dünya borsalarının adeta adım adım takip ettiği Dow Endeksi 20 Kasım tarihinde 7 bin 552 puana kadar gerilemişti. Daha sonra ekonomi yönetiminin attığı yeni adımlar sonrası yüzde 18 civarında artış kaydeden Dow, 9 bin puanı aşmakta zorlanıyor. Hafta içindeki faiz kararı ve zorda olan otomotiv şirketlerinin kurtarılmasına yönelik 17 milyar doları bulan kredinin Beyaz Saray tarafından onaylanmasına rağmen temkinli hareket devam ediyor. Teknik olarak 8 bin 950 puanın aşılması şu an için oldukça önemli. Eğer bu seviye kırılırsa tüm borsalarda başlayan toparlanma hareketi devam edebilir. Aksi durumda 8 bin puana ve belki de altına doğru bir geri çekilme hareketi başlayabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

2009 borsaların toparlanma yılı olabilir

Selim Işıklar 2008.12.28

2008 borsalar açısından tam anlamıyla hüsrarla sonuçlandı. Yakın tarihte bizim daha ağır yaşadığımız ekonomik krizlerin benzerini bu defa tüm dünya birlikte hissederken borsaların tamamı değer kaybetti. 2008 yılını iki ayrı ekonomik süreç olarak incelemeliyiz.

Emtia ve enerji fiyatlarının ABD konut ve bankacılık sektörlerinden gelen olumsuz sinyallere rağmen rekorlar kırmamasının ardından oluşan yüksek maliyet enflasyonu, ekonomik daralma ve durgunluk sinyalleri yılın ilk yarısında borsaları Türkiye hariç çok etkilememişti. Türkiye hariç diyorum, zira kapatma davası piyasaları ve ekonomiyi zora sokarken borsada da ciddi bir tahribat yapmıştı. Hem de dış borsaların toparlandığı sıralarda. Yılın ikinci yarısında ise özellikle 15 Eylül 'de dünyanın en önemli yatırım bankalarından Lehman Brothers'ın iflasının açıklanmasıyla borsalar tam anlamıyla şoka girdi. Banka iflasları ABD'den Avrupa'ya doğru sıçrayınca, eşzamanlı büyük canlanma paketleri açıklanmaya başlandı. ABD başkanlık seçimleri öncesi 700 milyar dolarlık paket Kongre'den geçti.

Özellikle iki kritik gelişme piyasaları yeni bir uçuşun eşiğinden aldı. Kasım sonunda ABD; Citibank ile General Motors ve Chreysler'i iflasa giden yoldan son anda döndürerek iki kritik karara imza attı. Öte yandan petrol, demir çelik, bakır fiyatlarında temmuzdan itibaren yüzde 70'lere varan düşüşler yaşandı. 2009 yılına tüm bu karışık sinyallerle giren ekonomilerle finans piyasalarını ayrı tutmak gerekir. Borsalar açısından yeni yıl,

beklentilerin satın alınabileceği bir yıl olabilir. 1990-1994 ve 2001 yıllarında derinden yaşadığımız, aslında tüm dünyanın da etkilendiği krizler sırasında borsalar dip seviyelere vurmuştu. Daha çok 1989 yılında itibaren yatırımcıların rağbet ettiği İMKB ilk ciddi düşüşünü 1990 yazında yaşamıştı. Kriz iki yıl sürmüş, ama toparlanma bir buçuk yıl sonra başlamış, üç yıl sonra dolar bazında endeks eski seviyelerini yakalamıştı. 1994 krizinde toparlanma daha kısa sürede başlamıştı. Borsa 2000 yılı Ocak ayında ulaştığı 20 bin puan seviyesinden 2001 Şubatı'na kadar 6 bin 900 puana gerilemişti. Fiyatların eski seviyesini bulması bu kez dört yılı bulmuş ve endeks 19 Nisan 2004'te bir kez daha 20 bin puanı görmüştü. Gelelim son borsa dalgalanmasına... Borsa zirveyi 2007 Ekim ayında yaptı. 14 aydır geri geliyor. Endeks yüzde 55 gerilerken, birçok hissenin fiyatının yüzde 60-85 aralığında geri geldiği büyük bir dalgalanmayla karşı karşıyayız. Harcamaların kısılması, işsizliğin artması elbette ekonomiyi 2009'da zorlayacaktır; ancak IMF anlaşmasıyla ve açıklanacak önlemler paketiyle piyasalarda korkulan olmayacaktır. Bu nedenle gelecek hafta ve ocak ayının büyük bölümünde gerek IMF beklentisi gerekse 20 Ocak'taki ABD başkanlık devir teslimi nedeniyle kısmî bir iyileşme olacaktır. En kritik dönemeç mart ayı sonunda atlatılacak. 29 Mart yerel seçimleri siyasi sonuçlarıyla Türkiye'nin en önemli gündemi. Amerika'daki dev otomotiv şirketlerinin yola devam edip etmeyeceği 31 Mart'ta belli olacak. Bu dönem atlatıldıktan sonra beklentileri satın almaya başlayacak borsalar merkez bankalarının faizleri sıfıra çekmesiyle alternatifsiz bir şekilde hareket edebilecektir. Hangi sektörler dersiniz, şu anda en sorunlu olarak görünen konut, otomotiv ve finans hisseleri başlayacak yeni rallinin lokomotif sektörleri olacak. İkinci körfez savaşı sırasında herkesin sattığı turizm hisseleri en fazla kazandıran sektör olmuştu. Borsada ters mantık yine işleyecek. Yeter ki doğru şirketi bulun.

BORSALARDAKİ DEĞER KAYIPLARI

Yıllık değişim

Ülke oranı (Yüzde)

Rusya 68

Çin 60

Macaristan 57

Çek Cumhuriyeti 56

Türkiye 52

Arjantin 50,8

İtalya 49

Hong Kong 49

Fransa 44,7

Japonya 43

Almanya 42

Brezilya 42

ABD 35

Küresel kriz, bakırı eritiyor

Bakır fiyatları yıl başına göre yaklaşık yüzde 58 değer kaybetti. Emtia fiyatlarının zirveye ulaştığı Temmuz 2008'de bir ara 9,069 dolara kadar yükselen bakır fiyatları 26 Aralık kapanışında 2,840 dolardan işlem gördü. ABD konut, bilgisayar sektöründe kullanılan bakırın son beş aylık kaybı ise yüzde 68. Aralık ayı içinde doların yeniden düşüş eğilimine girmesine rağmen bakır fiyatları altın fiyatlarının aksine yönünü yukarı çeviremedi. Konuttaki olumsuzluklara otomotiv sektörü eklenince beş yılın en düşük seviyesine gerileyen bakır fiyatlarının yükselmesi, ekonomilerin toparlanmaya başlayacağını sinyallerinden biri olacaktır. Endüstriyel önemi yüksek ve geniş alanda kullanılabilen bakıra talebin giderek düşmesi fiyatlara iyice yansdı. Özellikle Çin ve ABD ekonomilerinde başlayacak canlanmaya kadar bakırda değer kaybı sürecek. Bakır, petrol fiyatlarıyla paralel hareket ederken, altın fiyatlarıyla temmuzdan bu yana ciddi bir ayrışma yaşayan emtialardan biri.

Altın, petrol fiyatını kale almıyor

Nisan 2003'te altın fiyatları 326 dolar, petrol fiyatları 24 dolardan işlem görüyordu. Temmuz 2008'de ise altın 900 dolar, petrol 147 doları bulmuştu. O tarihten itibaren altın ons fiyatı ile petrol arasında ciddi bir ayrışma başladı. Petrol beş ayda yüzde 73 gerilerken, altın başlangıçta 712 dolara kadar gerilediyse de 870 dolar civarında hareket ediyor. Çin merkez bankasının 600 ton olan altın rezervlerini 4 bin tona çıkarabileceği haberlerinden sonra tırmanışa geçen fiyatlar, önemli merkez bankalarının faiz oranlarını neredeyse sıfıra çekmelerinin ardından yükseliş eğilimini sürdürüyor. Altın, petrole benzer bir düşüş sergileseydi bugün fiyatın 500 doların hemen üstünde olması gerekirdi. ABD Doları'nın ve Japon Yeni'nin kasım ayı içinde zirvelere çıktığı sırada bile düşüşe direnen altın fiyatları Hindistan-Pakistan geriliminin giderek tırmanması ve son olarak İsrail'in Gazze'de sivillere yönelik saldırıları sonrası 882 dolara doğru yükselebilir.

GEÇEN HAFTANIN EN LERİ

Değer kazananlar (%)

01 - Göltaş Çimento 44,09

02 - Eminiş Amb. 43,97

03 - Çelik Halat 32,99

04 - Kerevitaş 22,67

05 - Gedik Yat. Ort. 22,41

06 - Afyon Çimento 21,00

07 - ÇBS Printaş 20,00

08 - Taksim Y. O. 18,87

09 - Grundig Elekt. 18,42

10 - Erbosan 18,05

Değer kaybedenler (%)

01 - Birlik Mensucat -19,51

- 02 - Datagate -19,01
- 03 - Esem Spor G. -18,60
- 04 - Mensa Mensucat -17,24
- 05 - Creditwest F. -16,85
- 06 - Egeli Yat. O. -15,00
- 07 - Vakıf Yat. O. -13,85
- 08 - Varlık Yat. -13,58
- 09 - Metemtur Otel -12,79
- 10 - İş Girişim -11,95

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsalar 2009'u yükselişle karşılıyor

Selim Işıklar 2009.01.04

2008 yılını yüzde 51,6 kayıpla tamamlayan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, 2009'a yükseliş eğilimiyle başladı. Hafta boyunca düşük işlem hacmiyle de olsa toparlanma sinyalleri veren Borsa özellikle hisse bazında çok ciddi yükselişler yaşadı.

İyi haber gelen bazı hisselerde yüzde 50'ye yakın yükselişler görülürken, endeks 27 bin puandaki direnci aşmakta zorlandı. Borsa'da asıl hareketliliğin önümüzdeki hafta yaşanması bekleniyor. Gelecek hafta IMF ile anlaşma beklentisine girecek olan piyasalarda rüzgar Borsa lehine esmeye başladı. Özellikle ABD borsalarında, başta otomotiv sektörü hisselerinde başlayan yükselişin etkisiyle kritik seviyelerin aşılması, önümüzdeki hafta bu yükselişe tam anlamıyla katılamayan İMKB için itici güç olacaktır. Ayrıca Avrupa ve İngiltere merkez bankalarından beklenen yeni faiz indirimleri ve haftanın son günü açıklanan düşük enflasyon verilerinin etkisiyle endeks 27 bin 600 puanda bulunan güçlü direnç noktasını aşabilir. Gelişmekte olan piyasalar içinde yer alan Brezilya'nın Bovespa endeksi geçen hafta boyunca yüzde 9 arttı. Yükselişin Asya borsalarını da içine alması durumunda, özellikle haftanın ilk gününde ciddi bir hareket gözlemleyebiliriz. Ucuz kalan otomotiv sektörü hisseleri ve petrol şirketleriyle finans sektörü hisselerine gelebilecek alımlar sonrası yükseliş genele yayılabilir. Kısa sürmesi beklenen bu yükselişte geçen hafta olduğu gibi yine yüzde 30-40 aralığında hisse bazında artışlar gündeme gelebilir. Yabancı alımları henüz dikkat çekici boyutlarda değil, bu yüzden yükselişler daha çok, ucuz kalan ve iyi haber açıklayan hisselerde gerçekleşiyor. Ama önümüzdeki haftadan sonra İMKB 30 hisselerinde de ciddi toparlanmalar görebiliriz.

Bu yükseliş dalgası endeksi 29 bin 300 puana doğru yükseltebilir. Devam edip etmeyeceği ise dış borsalara, özellikle gelişmekte olan ülke borsalarının performanslarına bağlı olacaktır. Ayrıca ABD borsalarının yeni başkanın göreve başlayacağı 20 Ocak tarihine kadar iyimserlik satın alabilecekleri de unutulmamalı. Nasıl

başlarsa öyle bitsin diyelim ve 2009 yılının borsalar açısından 2008 yılına göre daha iyi bir yıl olabileceğini umut edelim.

Dünya borsaları karamsarları üzecek şekilde 2009 yılına hızlı yükselişlerle girdiler. Özellikle Dow Jones endeksinin 9 bin puanı aşması oldukça önemliydi. Haftanın son işlem gününde otomotiv, finans ve bilişim hisselerindeki oldukça sert yükselişlerle kritik seviyenin üzerinde kapattı. İMKB endeksinin kapandığı sıralarda ABD borsaları henüz yükseliş eğilimine girmemişti. Bu durumda önümüzdeki hafta için açılışın yükseliş yönünde olabileceğinin işaretini veriyor.

Önümüzdeki hafta finans kesimi başta olmak üzere reel kesimi de yakından ilgilendiren en önemli beklenti 8 Ocak'ta Türkiye'ye gelecek IMF ile anlaşma olacak. Büyük ölçüde mutabakata varılan anlaşmanın stand-by şeklinde olacağı, 18 ayı kapsayacağı tahmin ediliyor. Ancak rakamlar konusunda belirsizlik sürüyor. 2009 yılının genelinde dünyada ve Türkiye'de büyümeye ilişkin endişelerin devam edeceği dikkate alınarak, bu tehdide karşı hükümetlerden daha fazla harcama yapmaları istenecektir. Durgunluğa bağlı olarak işsizliğin tırmanmasına yeni fiyat düşüşleri de eklenirse deflasyon eğilimi kaçınılmaz olacaktır. Ancak alınan büyük önlem paketlerinin bir işe yaramadığı ve sıfıra yaklaşan faiz oranlarına rağmen ekonomilerde bir canlanma görülmediği anlaşılırsa, buna karşı yeni tedbirler ne olabilir; bu yıl bunu çokça tartışacağız. (Deflasyon: Üretim düşüşü, durgunluk, işsizliğin artması ve fiyatlardaki düşüş eğilimi) Özellikle Türkiye'de son dönemlerde görülen 'kredi deflasyonu', yani bankaların kredi esnekliklerini daraltmaları ve kredileri geri çağırmaları, IMF anlaşmasının ardından normale dönmesi beklenebilir. Piyasalardaki toparlanma da belki tahminlerden önce başlayabilir. Geçen haftaki yazımızda, 2009 yılının borsalar açısından toparlanma yılı olabileceğini belirtirken, aşağı dalgalanmaların da mümkün olduğunu, ancak yıl sonunda 2008 yılına oranla daha iyi bir yerde olabileceğimizi ima etmiştim. Ayrıca bazı okurların son derece iyi niyetli görüşlerine de saygı duyuyor ve 2009 yılı ile ilgili endişelerinden bir kısmını paylaşmakla beraber iyimserliğimin devam ettiğini belirtiyorum. Zararların telafi edilmesi elbette zor ama 2008 yılında birçok hisselerin kaybettiği seviyelere geri dönmesi için yüzde 400 yükselmesi gerektiğini, bunun yeni yatırımcılar için bir fırsat olarak görülebileceğini düşünüyorum.

Petrol fiyatları yüzde 22,79 yükseldi

2008'in son, 2009'un ilk haftasının en hızlı yükselişini petrol gerçekleştirdi. Opec'in 18 Aralık'taki rekor üretim kısıntısı kararının ardından istikrarsız bir görüntü çizen petrol fiyatları, kapanışta 46,34 doları gördü. 2008 yılının temmuz ayına kadar inanılmaz bir şekilde yükselerek 146 doları geçen petrol fiyatları 19 Aralık'ta 33 doların altına gerilemişti. Merrill Lynch, fiyat beklentisini 25 dolara kadar çekmişti. ABD dolarının Euro karşısında, son hafta değer kazanmasına rağmen petrol fiyatlarındaki yükselişte Ortadoğu'da yaşanan sıcak çatışmaların etkisi oldu. Teknik olarak 51 dolarda bulunan direnç noktası yukarı kırılmadığı sürece fiyatlardaki yükselişi bir düzeltme hareketi olarak değerlendirmek daha gerçekçi olacaktır. Petrol fiyatları da bir yatırım aracı gibidir. Aynı menkul kıymet piyasası gibi bir işleyişi vardır. Beklentiler bazen önceden satın alınır. Uzun vadede 100 doları denemesi beklenen, kısa bir süre önce 150 dolar sınırına dayanan bu emtianın yeterince düştüğü göz önünde bulundurulursa son bir haftada yüzde 22,79 yükselmesini daha iyi anlayabiliriz.

ABD borsaları yükseliş sinyali verdi

Dünya borsalarının lokomotif endeksi Dow Jones geçen haftanın son işlem gününde General Motors önderliğinde yükselerek 9 bin puandaki kritik seviyeyi aşmayı başardı. ABD'nin sorunlu otomotiv devi General Motors'un finans şirketinin banka statüsüne sokulması ve beraberinde 4 milyar dolarlık ek yardımı almasının ardından yüzde 14,06 yükseldi. Ayrıca Citigroup, General Electric, Microsoft, Intel gibi önemli şirket hisseleri de parlak sayılabilecek bir performans gösterince Dow yüzde 3'e yakın bir yükselişle önceki haftalarda oldukça zorlandığı bir direnci geçmeyi başardı. Şimdi gözler 20 Ocak'ta başkanlık görevini devralacak Obama'nın

performansına çevrilecek. Bu tarihe kadar ABD borsalarının yükselişini sürdürerek asıl kritik seviye 9 bin 600 puanı aşip aşmayacağı belli olacaktır. Eski ABD Merkez Bankası Başkanı Alan Greenspan'in çok önceden dikkat çektiği konut piyasası fiyat ve talebinin yeniden canlanmaya başladığının ilk sinyalinin alınması halinde Dow yeniden 10 bin puanı aşabilecektir.

GEÇEN HAFTANIN EN LERİ

Değer kazananlar (%)

01-Park Elk.Madencilik. 49,44

02-Grundig Elekt. 46,67

03-Kardemir (A) 33,93

04-Kent Gıda 33,82

05-Kardemir (B) 33,33

06-Batısöke Çim. 28,17

07-Usaş Uçak S. 26,44

08-Atakule GMYO 26,03

09-Kardemir (D) 23,40

10-Eminiş Ambalaj 21,92

Değer kaybedenler (%)

01- Tukaş -86,22

02- Varlık Yat. -12,86

03- TAV H.Liman.H -8,79

04- İhlas Holding -8,70

05- ÇBS Printaş -8,33

06- Selçuk Gıda -8,33

07- Atlas Yat.O. -8,16

08- Egeplast -8,11

09- İş Bank. (KU) -7,19

10- Desa Deri -6,98

Büyük düşüşler, büyük yükselişlerin habercisidir

Selim Işıklar 2009.01.11

Geçen haftaya hızlı başlayan Borsa, salı günü İMKB 30 hisselerindeki yükselişin de etkisiyle 29 bin puana oldukça yaklaştı. Ancak daha sonra gerilim arttı ve 29 bin 300 puanda bulunan direnç noktasını göremeden gelen kâr satışları, panik satışlara dönüşünce düşüş de kaçınılmaz oldu.

İlk iki gün yüzde 6 yükselen Borsa'da, özellikle perşembe günü baskısını artıran satışlar, endeksin yüzde 6 değer kaybederek 26 bin puan sınırına kadar gerilemesine yol açtı. Borsa'nın yaşadığı bu sert dalgalanma, yatırımcılar için bir uyarı niteliğinde oldu. Adeta 2009 yılının iyimserler ve karamsarlar arasında yaşanması beklenen büyük savaşın ilk raundu gibiydi.

Dünya borsaları için yavaş yavaş tahminler verilmeye başlandı. Bankaların araştırma raporları hisse senedi piyasalarının ekonomiye yönelik tahminlerin aksine daha olumlu bir seyre gireceğini ortaya koyuyor. Negatif büyümeler yaşansa da beklentileri önceden satın alan borsalar, bu yıl içinde dip noktalarını görse de 2008'e oranla daha olumlu bir seyir izleyebilecek. Türkiye açısından bakarsak, hisse senedi piyasalarını olumlu veya olumsuz etkileyebilecek faktörleri şu şekilde sıralayabiliriz: Stopajın kaldırılması yerli yatırımcıları teşvik ederek Borsa'yı cazip kılabilir. Merkez bankalarının faiz oranlarını neredeyse sıfıra çekmeleri ve TCMB'nin faiz indirim kararları hisse senedi piyasalarına yeni bir ivme kazandırabilir. Teşvik paketleri, geleceği önceden satın alan finans piyasalarına destek olacaktır. Hisse fiyatlarının önemli ölçüde gerileyerek neredeyse 2000 yılı öncesindeki değerlerine gerilemesi ve fiyat kazanç oranlarındaki aşırı düşüş 2009 yılı içinde yaşanabilecek olumsuz tablolara karşı bir kalkan vazifesi görebilir. Emtia fiyatlarında yaşanan sert düşüşlerin enflasyon üzerindeki olumlu etkisi de faizlerin düşüş eğilimini sürdürmesine, maliyetler üzerinde baskıların azalmasında etkili olacaktır. Ancak buna karşılık başta ABD şirketleri olmak üzere 2009 yılı bilançolarının olumsuz çıkacağı ve piyasaların bu bilançolara duyarlı hareket edebileceği unutulmamalıdır. Likiditenin halen sıkışık olması ve olumsuz haber akışı gibi faktörler ciddi tehlike olmaya devam edebilir. Henüz en kötüsünün yaşanmadığı ve dip beklentileri, tedirginliğin en önemli sebebi. Savaş ihtimalleri, piyasaları tehdit ediyor. Krizin başladığı ABD konut sektöründeki belirgin fiyat ve talep düşüşleri, olumsuz istihdam verileri, olumsuz gelecek şirket bilançoları, satış baskısını artıran unsurlar olarak başı çekecek. Ancak yaşadığımız krizlerin benzerini yaşayan dünyanın, bu olumsuz durumu 2009'un son çeyreğinde veya 2010'un ilk çeyreğinde atlatacağını varsayarsak borsaların bu gelişmeyi önceden satın alacağı unutulmamalıdır. Yükseliş yılın ilk yarısında mı olur yoksa son çeyrekte mi bunun tahlili şimdilik zor ama yatırımcıların bir-iki yıllık yatırımlarından kazançlı çıkma ihtimali oldukça yüksek. Uzun vade için söylenecek son söz; büyük düşüşlerin, büyük yükselişlerin habercisi olduğudur. 2009'da görülecek dip noktası, uzun soluklu yükseliş eğilimin başlangıcına basamak olabilir. Bugüne kadar edindiğimiz tecrübe şudur; herkesin fiyatlar daha çok düşecek dediği dip noktalarda almak, herkesin fiyatlar daha çok yükselecek dediği ortamlarda satmak.

Daha kısa vadeli gözden geçirirsek borsaların geçen hafta ortasından itibaren başladıkları düşüş eğilimlerine bir süre daha devam etmeleri beklenebilir. İMKB açısından kritik seviyeler 25.800 ve 24 bin olarak göze çarpıyor. Özellikle ikinci bölgeye kadar bir geri çekilme yaşanırsa bu noktanın aşağı kırılıp kırılmayacağı çok önemli. Senaryolar olumsuza döner, aşağı yönlü baskılar artarsa kısa vadede yeni dip arayışı beklenenden önce başlar ki; bu defa ibre 21 bin puana kadar dönebilir. Her iki durumda da alıcılar devreye girerek yeni ve olumlu bir beklentiye satın almaya başlayacaktır. Bu durumda hareket alanı 21-29 bin puan aralığı olacaktır. Önümüzdeki hafta merkez bankası toplantısından çıkacak faiz indirim kararı ve Avrupa Merkez Bankası'nın faiz kararları borsalarda yankı bulacaktır. Ayrıca yeni önlem paketi ile Türkiye-IMF arasındaki görüşmeler takip edilecektir.

Tahvil faizi yüzde 13'e geriler

Ekim 2008'de yüzde 25,01 zirvesini gören gösterge tahvili bileşik faiz oranı, 6 Ocak 2009'da 15 ayın en düşük seviyesi olan 15,53'ü gördü. Faizdeki düşüşü, 2008'in son çeyreğinde belirgin bir şekil alan durgunluğa ve merkez bankalarının faiz indirimlerinin yanı sıra IMF ile yeni bir stand-by anlaşmasının yaklaşmasına bağlayabiliriz. Dünyada 2009 yılı için beklentiler durgunluğun son çeyreğe kadar devam edeceği yönünde. Doğal olarak bir süredir düşüşe geçen enflasyonun bu eğilimini sürdüreceği ve bu etkiyle Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun önümüzdeki perşembe günü yapacağı toplantıda ve sonraki iki toplantıya kadar faiz indirimlerini sürdürmesi kuvvetli ihtimal. Aralıkta faizleri 1,25 puan indiren kuruldan 15 Ocak'ta da en az bir puanlık faiz indirimi bekleniyor. IMF ile anlaşmaya yakın olunması ve dış piyasalarda yeni paket beklentileri faizleri yüzde 15'e doğru çekebilir. Bu yıl yüzde 13'ler seviyesine doğru geri çekilme beklenebilir.

Parite için gözler Avrupa'da

Geçen hafta sürpriz bir şekilde 1,39 seviyesinden 1,33'e kadar gerileyen Euro/dolar paritesi 1,3454'ten kapandı. ABD istihdam verilerindeki zayıf görüntü ve İngiltere Merkez Bankası'nın beklentileri karşılamayan faiz indirimine rağmen dolar atağa kalktı. Ancak asıl sebep önümüzdeki perşembe günü Avrupa Merkez Bankası'nın yapacağı toplantıda agresif bir faiz indirimine gideceği beklentileriydi. Parite oyuncuları merkez bankalarının toplantı sonuçlarının açıklanmasının ardından pozisyonlarını hızla değiştirdikleri için en azından toplantıya kadar doların Euro karşısında güçlü kalması beklenebilir. Toplantı sonrası ibre Euro yönüne kayabilir. Toplantıya kadar dalgalanma aralığı 1,30-1,38 olabilir. Avrupa Merkez Bankası ekonomide başlayan deflasyon tehlikesini enflasyona tercih edecek, şimdiye kadar verdiği hatalı kararlara yenisini ekleyecek gibi. Faiz indirimi kararı beklentilerin altında kalırsa bu, piyasalar tarafından hoş karşılanmayacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Obama, piyasalara ilaç olabilecek mi?

Selim Işıklar 2009.01.18

Borsalar 2009 yılına istikrarsız bir başlangıç yaptı. Yeni yılın ilk haftasını yükselişle geçiren borsalar, ABD ekonomisinden gelen olumsuz veri ve bilançoların etkisiyle düşüşe geçti. Geçen hafta Avrupa Merkez Bankası'nın faiz indirim kararına kadar sert düşüşler yaşayan dış borsalarda yüzde 8'lere varan kayıplar oldu.

Haftanın son günü Merkez Bankası'nın şok faiz indirimi ve IMF anlaşması beklentisiyle toparlanmasına karşın İMKB'deki kayıp yüzde 3,17'yi buldu. Dünya piyasalarını yakından ilgilendiren ABD borsalarında 2008 yılının son çeyreğine ilişkin olumsuz bilanço beklentileri öncesi Bank of America ve Citigroup hisseleri önemli kayıplar yaşadı. Beklentilerden de olumsuz gelen zarar rakamları hisse fiyatlarını son bir yılın en düşük seviyelerine kadar düşürdü. Ancak bu olumsuz beklentinin geride kalmasıyla birlikte gözler 20 Ocak'ta ABD başkanlık koltuğuna gelecek Barack Obama'ya çevrilmiş olacak.

Kısa vadede yükseliş oynayanlar, Obama'nın üzerinde durduğu yeni teşvik paketinin beklentileri karşılayacak bir büyüklükte olmasını ve şubat ayında Kongre'ye sunulmasını bekliyor. Ayrıca beklentilerden de kötü gelen Bank of America ve Citigroup bilançolarının geride kalması ve hisse fiyatlarının ve endekslerin son bir yılın en düşük seviyelerine gerilemesi, iki haftadır yaşanan düşüş hareketinin yavaşlamasına sebep olabilir. Yeni başkanın koltuğa oturduğu ilk günden itibaren piyasaların satışlarla karşılanması ihtimali daha zayıf. Çünkü

Obama'nın Bush'a kıyasla daha esnek ve piyasalara güven verici bir beklenti oluşturduğu bir gerçek. Ama teknik göstergeler şu an için hâlâ satış baskısını sürdürüyor. Asıl soru işareti burada. 2008 yılının son çeyreğinde tüm piyasaları etkisi altına alan Lehman Brothers'ın iflası sonrası geçen zaman içinde uygulamaya konulan kurtarma paketleri henüz etkisini göstermedi. Hisse senedi piyasaları her zaman kâr rakamlarına veya olumsuz haberlere kulak asmayabilir. Şirketlerden gelen olumsuz bilançolar ve düşük hisse fiyatı, bazen o şirket için sonun başlangıcı olduğu gibi, çoğu zaman yeni bir beklentiye satın almak için iyi bir fırsattır. Otomotiv ve konut piyasalarından olumlu haberlerin gelmeye başlaması halinde, piyasalar korku tünelinden çıkarak uzun soluklu bir yükseliş rallisine başlayabilecekler. Bu noktada sabır ve zamanlama oldukça önemlidir.

Piyasalarımızın dış gelişmelere paralel hareket ettiği ve birlikte nefes alıp verdiği bir ortamdayız. Cuma günü sürp- riz faiz indirim kararı ve dış borsalardaki toparlanmaların katkısıyla yönünü yukarı çeviren Borsa'nın önümüzdeki hafta dalgalı bir seyir izlemesi beklenebilir. Beklentilerin üstünde çıkan faiz indirim kararı sonrası, tahvil faizlerinin bir ara 14,76 seviyelerine kadar inmesi, piyasaların Merkez Bankası'na destek verdiği yönünde yorumlanabilir. Buna rağmen döviz piyasasındaki hareketlilik bir süre daha devam edeceğe benziyor. IMF anlaşması büyük bir ihtimalle şubat ayına yetiştirilmeye çalışılacak. Peki piyasalar bir süredir beklediği bu anlaşmaya nasıl bir tepki verebilir? Gerçekten bir rahatlama olacak mı? 27 Ekim 2008'de AB üyesi olmasına rağmen ekonomik şartları gittikçe kötüleşen Macaristan, AB ve IMF'den yaklaşık 25 milyar dolarlık kredi sağladı. Anlaşmanın ardından ilk anda tepki vermeyen Macaristan Borsası, sonraki günlerde yaklaşık yüzde 40 yükseldi. Bu anlaşmaya rağmen derecelendirme kuruluşları birbiri ardına Macaristan'ın kredi notlarını indirdi. Çok önemli bir aksilik olmazsa Türkiye de benzer rakamlarla imza atabilir. Piyasaların reaksiyonu ise bu anlaşmanın hangi tarihte gerçekleştirileceğine ve o dönemde dış piyasaların hangi yönde hareket ettiğine bağlı olacaktır. Eğer anlaşma zamanlaması dış piyasalardaki olumlu bir havaya denk getirilirse mali sektör hisseleri ile başlayacak yükseliş, kısa da sürse etkili olabilir. Muhtemelen bu yükseliş hareketi şubat ayı içinde gerçekleşebilir. Teknik olarak 'sat' sinyalini sürdüren göstergelerin düzelmesi, endeksin 27 bin puanı aşmasına bağlı. Aksi takdirde kısa vadede 21 bin puan dahil olmak üzere geri çekilmeler gündeme gelebilir. Bakalım ABD'nin yeni başkanı ve muhtemel IMF anlaşması piyasalara ilaç olabilecek mi?

Faiz indirimi dolara yaradı

Hafta içinde Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun şok faiz indirimi kararı sonrası dolar hafif bir yükseliş kaydetti. Bankanın borçlanma faiz oranını yüzde 15'ten yüzde 13'e çekmesinin ardından tahvil piyasasında aşağı yönde hareketlilik yaşanırken, döviz piyasalarında yükselişler hakimdi. Son gelişmeler sonrasında dolar 1,625 seviyesine yükseldi. Dolar, Avrupa Merkez Bankası'nın faiz indirimi kararı sonrası Euro karşısında gerilese de gelişmekte olan ülkelerin para birimleri karşısında sert yükselişler kaydetmeye devam etti. Özellikle Rus rublesi karşısında yüzde 11,6 yükselen doların lira karşısında da yükselişini sürdürmesi uluslararası piyasalardaki durumuna bağlı olacaktır. Eğer Euro/dolar paritesi 1,30'un altına sarkarsa büyük bir ihtimalle bir kez daha 1,7 lira seviyeleri görülebilir. Merkez Bankası'nın aldığı sert indirim kararı ve dolara başlayan kaçış sonrası yükseliş eğilimi süreceğe benziyor.

Altının ons fiyatı dalgalı

Geçen haftaya girilirken 853 dolar seviyesinde bulunan altın ons fiyatı perşembe günü 801 dolara kadar gerileyerek son bir ayın en düşük seviyelerini gördü. Haftanın son günü ise özellikle açık pozisyon kapatışlarının etkisiyle yükselişe geçen ons 842,5 dolara kadar toparlanarak bir önceki haftaya göre sadece yüzde 1,2'lik bir kayıp yaşadı. Hafta içindeki Avrupa Merkez Bankası'nın yarım puanlık faiz indirim kararı ve yeni likidite imkanlarının sağlanması haberleriyle alımların geldiği ve borsalardaki toparlanmaların da bu alımları tetiklediği gözlemlendi. Son haftalarda 800-890 dolar aralığında dalgalanan onsun gelecek hafta ABD başkanlık değişimine kadar 847-850 dolara kadar yükseliş eğilimini sürdürmesi beklenebilir. Ancak teknik göstergelerini

incelediğimizde orta vadeli hareketli ortalamaların aşağı kırılmasıyla, düşüş ihtimali kuvvetlendi. Geri çekilmesi durumunda kısa vadeli hedef 800 dolar seviyesidir.

GEÇEN HAFTANIN EN LERİ

Değer kazananlar (%)

01 - Trabzon Sportif 47,18

02 - Özderici GYO 42,11

03 - Van Et 40,58

04 - Çimbeton 30,57

05 - Dentaş Amb. 24,44

06 - Şeker Fin. Kir. 23,33

07 - AFM Film 22,64

08 - Bisaş Tekstil 19,51

09 - Burçelik 11,64

10 - Türk Telekom 10,81

Değer kaybedenler (%)

01 - Anel Telekom -33,64

02 - Netaş -26,96

03 - Sinpaş GMYO -14,94

04 - Gübre Fabr. -13,53

05 - Atakule GMYO -13,48

06 - Ray Sigorta -11,72

07 - S. Pamuklu -11,54

08 - Global Yat. H. -11,11

09 - Tat Konserve -10,92

10 - GSD Holding -10,81

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Piyasalar Obama'ya mesaj mı veriyor?

20 Ocak'ta Barack Obama'nın ABD başkanlık koltuğuna oturmasıyla piyasalarda geçici de olsa bir rahatlama bekleyenler, hafta içinde tam anlamıyla hayal kırıklığına uğradı.

Bank of America ve Citibank'tan gelen olumsuz haberlerin ardından İngiliz bankalarının da rekor zarar yazması ABD ve Avrupa borsalarının sarsılmasına sebep oldu. Yeni Başkan Obama ve ekonomiden sorumlu bakanı Geithner'in karşılaştıkları bu ilk ciddi durumda borsaların negatif seyre girmeleri belki de atacakları adımlarda ne kadar dikkatli olmaları gerektiğini ortaya koymuştur. ABD borsaları, açıklanan bilançolar ve ekonomik verilerle yeni bir düşüş trendine girmiş gözüksüler. Dow Jones, 8 bin puanın altındaki tehlikeli bölgeden henüz uzaklaşamadı. Açıklanan aralık ayı konut başlangıçları ve haftalık işsizlik başvuruları beklentilerden kötü geldi. Haftanın son günü açıklanan General Electric bilançosu, beklentilerin biraz altında gelmesine karşın hisseleri önemli ölçüde değer kaybederek yılın en düşük seviyelerine geriledi. Banka hisselerindeki toparlanma sonrası Dow, 8 bin puanın üstünde tutunmayı başardı. Dünya borsalarının lokomotifi olan ABD borsaları, çok kritik bir noktada bulunuyor. Dow Jones endeksinin 7.200 puanın altına gerilemesi durumunda çok daha aşağılara gelme durumu var. Bu noktanın kırılıp kırılmayacağı dikkatle izleniyor. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ise cuma günü ilginç bir seyir izledi. Avrupa borsalarının gün içinde yüzde 3'e yakın kayıplar yaşadığı sırada bazı yabancı aracı kurumların banka hisselerine yönelik yaptıkları alımlarla endeksin düşmesini engelledikleri görüldü. Bu alışlar endeksi kapanışta dış borsaların yukarısına taşıdı. 'IMF ile Türkiye büyük ölçüde anlaştı' haberleri ve hafta içinde İMKB'nin yaşadığı sert düşüşler sonrası fırsat alımları bu ayrışmayı gerçekleştirdi. Önümüzdeki hafta iyi haberlere daha duyarlı hareket etmesi beklenen endeksin kısa vadeli teknik göstergeleri de olumluya döndü. Orta vadelilerde ise satış baskısının sürdüğü görülüyor. Ana resme baktığımızda dünya ekonomilerinin istihdam datalarının adeta sos verdiği ve birbiri ardına gelen resesyon haberlerinin piyasalar üzerinde baskı oluşturmaya devam ettiği görülüyor. Madalyonun diğer tarafında alınan önlemlerin etkisinin 2009 yılının ikinci yarısında da olsa hissedileceğine dönük beklentiler var. Sürekli çok daha kötü olacak, her şey kötü olacak diyerek strateji oluşturulmaz. Mevcut olumsuz şartlarda herkes yeni duruma karşı önlem almak zorunda ama bunu gereğinden fazla abartarak kabuğa çekilme zamanı da değil. Durgunluk belki bir yıl daha devam edebilir. Tedbirler buna göre alınmalı ama yeni pazarlar araştırılmalı, iç piyasaya önem verilmeli, hükümetler de enflasyondan korkmamalı. Buna göre önlem paketleri geliştirmelidir. Şirketler daralan pazarlarda belki birleşerek, belki yeni ürünler geliştirerek ayakta durmaya çalışmalıdır. Kârlılık bu dönemde ikinci plana itilecek, daha çok sermaye arayışlarıyla açıklar kapatılmaya çalışılacaktır.

Ancak şunu hatırlatmalıyız ki; özellikle Borsa'da bazı şirketler bu yeni dönemde şirket sermayelerini güçlendirmek için yatırımcıların parasına güvenirlerse büyük hata yaparlar. Yatırımcılar son yıllarda bedelli sermaye artışlarına fazla katılmıyorlar, hatta hisse satarak kaçıyorlar. Bu nedenle Sermaye Piyasası Kurulu'nun nominal değerinin altında bedelli sermaye artırımını uygulaması çok dikkatli bir şekilde uygulanmazsa yatırımcılar ve şirketler açısından yeni hüsranslar ortaya çıkabilir. Bu dönemde öncelikli hedef, şirket fiyatlarını olumsuz etkileyebilecek hareketlerden kaçınma olmalıdır. Yöneticiler hisselerdeki değer kaybına yönelik önlemler almalıdırlar.

Altın, en yüksek seviyesinde

Açıkçası geçen hafta 845 dolara kadar yükselen ons fiyatının 800 dolara kadar gerilemesini bekliyordum. Altın ons fiyatı 823 dolara kadar geriledikten sonra yukarı oldukça sert bir hareket yaparak bu beklentimi tersine çevirdi. Cuma günü 42 dolar birden artarak 899 dolara yükseldi. Altın fiyatları doların güçlü olduğu sırada öyle bir atak yaptı ki, serbest piyasada şu ana kadarki en yüksek seviyeler görüldü. Cumhuriyet altını yüzde 8,39, 24 ayar külçe altını ise yüzde 8,41 yükselerek zirve yaptılar. (Cumhuriyet 310,24 ayar külçe altın gramı 46,40 lira) Önceki hafta satış sinyali veren göstergelerin son hareketle birlikte alım sinyali vermesiyle hesaplar değişti.

Teknik olarak 1.007 dolar zirve hedefi olan altın ons fiyatında kısa vadede 915-930 dolar dirençleri önemli, gerilemelerde ilk olarak 880 ve 837 dolar seviyeleri destek noktaları olarak göze çarpıyor. Dolardaki yükselişe rağmen rekor kırmaya yakın olan altının, doların gerilemeye başlamasıyla bunu gerçekleştirebileceği görülüyor.

Petrol, 50 doları geçebilir

Hafta içinde petrol fiyatları yükselişe geçti. Ekonomik durgunluğun resmi olarak kabul edildiği bir dönemde petrol fiyatlarının halen 50 dolar civarında olması dikkat çekici. Hatırlarsanız bir süre önce Merrill Lynch raporlarında fiyatların 25 dolara kadar gerileyebileceğinden bahsediliyordu. Ancak beklediklerinin aksine fiyatlar yükseliş eğilimini sürdürüyor. Ticaret endekslerinde de büyük düşüş sonrası yükseliş yaşanıyor. Altın fiyatlarındaki yükselişler, faiz oranlarındaki düşüş eğilimlerinin sürmesi stoklardaki artışa rağmen petrol fiyatlarının yükselmesinde etken faktörler. Ayrıca 2008 Aralık toplantısında beklenenin çok üstünde üretim kısıntısına giden OPEC ülkelerinin üretim kotalarına uygun hareket etmeleri ve kısa sürede yeni üretim kısıntılarına gidecek olmaları petrol fiyatlarını 50 doların üstüne taşıyabilir. Teknik göstergeleri yukarı olan petrol fiyatlarının da kritik direnç noktası 52 dolarda bulunuyor.

GEÇEN HAFTANIN EN LERİ

Değer kazananlar (%)

- 01 - Burçelik 29,91
- 02 - EVG Yat. Ort. 29,82
- 03 - Y. Kredi F. Kir. 18,52
- 04 - Petrokent Tur. 16,82
- 05 - Finans F. Kir. 15,74
- 06 - İş Finansal K. 14,00
- 07 - Petrol Ofisi 11,76
- 08 - İdaş 11,76
- 09 - Erbosan 11,21
- 10 - Çelik Halat 11,19

Değer kaybedenler (%)

- 01 - Ceytaş Maden. -19,88
- 02 - Trabzon Sportif -19,62
- 03 - Anel Telekom -18,75
- 04 - Park Elk. Maden. -15,44
- 05 - Aksu İplik -13,85
- 06 - Tat Konserve -13,21

07 - S. Pamuklu -13,04

08 - Koç Holding -12,20

09 - Ereğli D. Ç. -11,58

10 - Metemteks -11,54

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

IMF, Batı'da sessiz, Türkiye'de 'kemer sık' diyor

Selim Işıklar 2009.02.01

Piyasalar geçen hafta, beklediğimiz gibi iyi haberlere olumlu tepki verdi. Çarşamba gününe Uluslararası Para Fonu (IMF) ile anlaşmaya yakın olduğumuz yönündeki açıklamalar dış borsalardaki olumlu havayla birleşince endeks önceki haftaya göre bir ara yüzde 9 artarak 26 bin 772 puana kadar yükseldi. Ancak yükseliş kısa süreli oldu ve Borsa kazançların bir kısmını daha sonra geri verdi.

Anlaşmak üzere olduğumuz sırada IMF'nin yeni bazı istekleri öne sürmesi üzerine, görüşmeler 10 gün süreyle ertelendi. Erteleme haberleri ve Davos'taki görüşmelerde fonun ortaya attığı iki yeni madde sebebiyle sorun çıkabileceği algılamaları piyasalarda yankı buldu. Ancak özellikle cuma günü piyasaları yakından analiz ettiğimizde, Davos'taki tartışmaya veya IMF ile pürüz çıkma ihtimalinin artmasına rağmen iyimser beklentilerin korunduğu gözlemlendi. ABD, Almanya ve İngiltere gibi gelişmiş ülkelere 'Kamusal harcamaları artırmaya ve büyümeye yönelik adımlar atın, iç talebi canlandırın.' uyarılarını yapan IMF'nin Türkiye'yi ayrı kulvarda tutan bir yaklaşımla küçülmesini teşvik etmesi oldukça manidar. Ancak bir süredir başta TÜSİAD olmak üzere iş dünyasının ısrarla bir an önce IMF ile anlaşma yapılması baskısını çok da doğru bulmuyorum. Bu noktada fon ile bir müzakere zemini yürütülmeye çalışılırken iş dünyasının panik havası içinde olmaları zaman zaman piyasalara da yansıyor. Benim tahminim anlaşmanın orta yol bulunarak gerçekleşeceği yönünde. İçeriği ve zamanlaması piyasalar açısından önem arz ediyor. Büyüme frenlemeyen ve başta KDV ve vergi artışlarını içeren bir dayatmadan ziyade, reel sektöre katkı yapacak bir anlaşmanın, paranın büyüklüğünden daha önemli olduğu görüşündeyim. Şubat ayının ikinci haftasında anlaşma beklentisinin yeniden piyasalara yansıtacağı düşüncesindeyim.

Piyasaların merakla beklediği bir diğer konu da geçen hafta ABD Temsilciler Meclisi'nde 188 ret oyuna karşılık 244 evet oyu ile kabul edilen canlandırma paketi idi. Obama'nın muhalif Cumhuriyetçilere planı Kongre'de de kabul ettirmek için bazı adımlar atması gerekiyor. Kongre'de Demokratların Cumhuriyetçilere göre 11 sandalye fazlası var ama planın kabulü için Cumhuriyetçilerin desteğine ihtiyaç var. 2009 sonu veya 2010 ilk çeyreğinde canlanma başlayabileceği tahminleri en azından finans piyasalarının hoşuna gidiyor.

Önümüzdeki hafta önemli ekonomik veriler ve şirket bilançoları izlenmeye devam edecek. Haftanın son günü ABD tarım dışı istihdam verisi önemli. İçeride ocak ayı TÜFE ve ÜFE verileri 2009 yılı ile ilgili bazı ipuçları verecek. Dış borsaları takip edeceğini düşündüğümüz İMKB'nin teknik görünümünü incelediğimizde orta vadeli hareketli ortalamaların yukarı yönde kırıldığını görüyoruz. Bu gösterge son kapanışlara ve beklentilerdeki negatif algılamaların tersine olumlu gidişe bir işaret olabilir. Kısa vadelilerde ise satış baskısı söz konusu. Bu gösterge de gelecek hafta birkaç gün Borsa'nın gerileyebileceğinin işareti. Sonuçta henüz beklentiler sona ermedi ve teknik göstergelerin de desteklediği bir yükseliş isteği var. Ancak şirketlerden birbiri ardına gelen üretim durdurma kararları, aşağıya yönelik baskılarda etkili olabilir. Yine oldukça kritik bir döneme

giriyoruz. Borsaların bir süredir belirli bir bantta hareket ettikleri, ancak yeni ve makro bir trende karar verecekleri günler içindeyiz.

Yükselişler, altında satış fırsatı mı?

Altın fiyatları son altı ayın en yüksek seviyesine çıkarak 927 dolar/onstan kapandı. Altın fiyatları 2008 yılının Mart ayı ortasında 1.032 doları görerek zirve yapmıştı. Serbest piyasada ise şu ana kadar en yüksek seviyeleri gören altına rekor fiyatlar sebebiyle belirgin bir talep yok. Hatta satış yoğunluğu gözleniyor. Piyasalardaki sıkışıklığa karşın altın fiyatlarındaki yükseliş adeta bir can simidi vazifesi görüyor. Peki bu yüksek fiyatlar bir satış fırsatı mı, yoksa altının gideceği uzun bir yol mu var? Bu sorunun cevabı onun 1.032 dolarda bulunan zirve noktasının kırılmasına bağlı. Teknik olarak direnç noktası olan 934 dolar/ons fiyatı test edilebilir. Bu noktanın aşılamaması durumunda bir geri çekilme söz konusu olacaktır. Fiyatların yükselmesine sebep, büyük bir ülkenin merkez bankasının rezervleri artırmaya dönük alımları olabilir mi?

FED'in kararı doları yükseltti

Hafta içindeki FED faiz toplantısında beklendiği gibi faizlerde bir değişim olmadı. Euro/dolar paritesi bu karar sonrası 1,33 seviyelerinden hızla 1,28'e geriledi. 'Hafta içinde ABD şirket bilançoları ve ekonomik verilerinin yine olumsuz çıkmasına rağmen dolar, Euro ve diğer para birimleri karşısında neden güçlendi?' dersiniz buna birkaç cevap bulmak mümkün. Birincisi, Başkan Barack Obama'nın Temsilciler Meclisi'nden geçirdiği, önümüzdeki hafta ya da sonraki hafta Kongre'den de yeni eklemelerle geçirilmesi beklenen canlandırma paketi beklentisinin verdiği destek. İkincisi ise doların halen rezerv para niteliğinde olması ve dünya ekonomilerine dolar enjekte etme gereğinin duyulması. Bir başka açıdan bakıldığında ise doları anavatanına geri çağırarak fiyatını yükselten ABD'nin izlediği politikalar.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsalardaki yükseliş yanıltıcı mı?

Selim Işıklar 2009.02.08

Geçen yıl ağır hasar alan hisse senedi piyasaları, şu ana kadar 2009 yılının trendi konusunda tam bir fikir vermiyor. Ocak ayına hızlı bir başlangıç yapan borsalar, daha sonra olumsuz veri ve bilanço akışıyla krizin derinleşebileceği endişesiyle düşüşe geçmişti.

Krizin merkez üssü olan ABD'deki borsalar kritik bölgeye doğru gerileyerek 'tamam mı, devam mı' noktasına gelmişlerdi. ABD ekonomisini canlandırma planı Temsilciler Meclisi'nde kabul edilmesine edilmişti ama senatoda reddedilme riski vardı. Piyasalar bir yandan planın bu haliyle kabul edilip edilmeyeceğini merak ederken öte yandan 2009 yılı Ocak ayına ait işsizlik oranlarını ve tarım dışı istihdam verisini takip etti. Planın senatodan geçeceğine yönelik bir endişenin olmaması ve Hazine Bakanı Timothy Geithner'ın finansal sistemin tamirine dönük bir planı pazartesi günü açıklayacağı beklentileri borsalardaki yükseliş eğilimini destekledi. Ocak ayına ait ABD işsizlik ve tarım dışı istihdam verilerinin tam anlamıyla felaket çıkmasına karşın hisse senedi piyasaları bu gelişmeyi çok da önemsemedi. ABD borsaları yükselince İMKB ve diğer borsalar da yükseliş eğilimlerini hızlandırdı.

Gelecek hafta ve sonrasına ışık tutabilecek birtakım gelişmeleri sizlerle paylaşmak isterim. Öncelikle 2009'un piyasalar ve ekonomiler açısından zorlu geçeceği artık su götürmez bir gerçek. İlk çeyrek rakamlarının bazı sektörler hariç olumsuz olacağı hatta izleyen çeyreklerde de bu durumun değişmeyeceği tezlerine büyük ölçüde katılıyorum. Finansal sisteme duyulan güvensizlik giderek tüm sektörlerle yansırken üretim daralmaları, işsizlik oranındaki artışlar, harcamalar üzerindeki baskının sürmesi ve ticaret hayatındaki genel olumsuzluklar yılın ilk yarısında hissedilmeye devam edecek. Bankacılık sektörünün kredi sistemindeki tıkanıklığın ve geleceğe yönelik belirsizliklerin bilançolara yansımaları da acımasız olacaktır. ABD'nin önde gelen şirketlerinin oluşturduğu Standart and Poor's endeksine ait şirketlerin İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en düşük temettü oranını açıklayacak olması, mevcut durumu en iyi şekilde açıklıyor. Tüm bunları kabul etmek durumundayız. Ama gelişmiş ülkelerin bu krize yönelik attıkları adımlar bir süre sonra ister istemez bir canlanma, bir hareket getirecektir. Harcamaları ve kredi sistemini yeniden harekete geçirecek adımların yeterli olup olmadığı ve beklenen canlanmanın saman alevi gibi kısa sürüp sürmeyeceği henüz belli değil. Ama bilinen bir şey var ki Çin ve ABD ekonomisi gerçek anlamda tüketime geçmeden dünya ekonomileri düzelmeyecektir.

Borsalar, ekonomilerin barometresidir. Dünya borsalarının lokomotifi Dow Jones endeksi ve İMKB ne zaman sat vermişti? Bunu dikkatle takip edin. 2006 Nisan ve 2007 yılının Ekim ayında iki kez ciddi bir sat sinyali veren İMKB, 2006'daki sat sinyalinden sonra reel bazda yüzde 50, 2007 Ekim ayında verdiği sat sinyalinden sonra yüzde 70'e yakın bir reel kayıp yaşadı. Aynı şekilde ABD borsa endeksi Dow Jones ise sat sinyalini 2007 Temmuz ayında vermişti. Bu sat sinyalleri neredeyse 18 aydır sürmekteydi. Geçen hafta İMKB'de günlük ve haftalık orta vadeli göstergeler ilk kez alım sinyali verdi. Aynı şekilde Dow Jones alım sinyali vermeye başladı. Bu kritik gelişme önümüzdeki günlere ışık tutabilir. Ancak asıl beklediğimiz alım sinyali henüz gelmedi. Bu göstergelerin yanıltıcı olup olmadığını daha uzun vadeli göstergenin yukarı dönmesi ve önemli eşiklerin yukarı doğru kırılmasından sonra anlayabileceğiz. Tüm olumsuz ekonomik şartlara rağmen hisse senedi piyasalarının yukarı dönme ihtimalinin ekonomilerin toparlanma sinyalleri öncesinde başlayacağı unutulmadan yatırımcılar bir süre daha beklemeli görüşündeyiz. Geçen hafta yükseliş hareketinde öne çıkan hisseler muhtemelen önümüzdeki dönemde de adından söz ettirecektir.

Dow Jones'un kritik günleri

Dünyanın en büyük borsası New York'un Dow Jones endeksi Ekim 2008'de son 6 yılın en düşük seviyesine gerileyerek bir çöküşün eşiğine gelmişti. 7.500 puana kadar geriledikten sonra kurtarma paketi ve yeni ABD başkanının olumlu rüzgârının etkisiyle ocakın ilk haftasında 9.000 puanı gören endeks, daha sonra olumsuz bilanço ve verilerin etkisiyle 7.800 puana geriledi. Yeni Başkan Obama'nın ekonomiyi canlandırma paketinin senatoya sunulması öncesi iyimserlik artınca kötü gelen tarım dışı istihdam verisine rağmen alımlar endeksin tüm göstergelerini yukarı yöne çevirirken gelecek için umut verdi. Önümüzdeki hafta paket senatoda kabul edilirse yükseliş hızı beklentilerin son bulmasıyla azalabilir. 8.400-9.000 puan hedefi olan endeksin 8.000'in altına gerilemesi durumunda ise tüm borsalar için tehlike çanları çalabilir.

Petrol fiyatında yükseliş zor

Şubat ayında olağanüstü toplantı kararı alan OPEC, petrol üretiminde tarihi bir kararla 4,5-5 milyon varillik kesintiye gitme kararı verebilir. 2008'in son toplantısında 2,2 milyon varillik üretim kısıntısıyla şu ana kadarki en büyük kesintiyi yapan OPEC, fiyatların 50 doların altında seyretmesi, ham petrol stoklarındaki aşırı yükselişler ve ekonomik durgunluktan dolayı petrole olan talebin giderek zayıflaması nedeniyle bu kararları alacak gibi görünüyor. Amerika'daki ekonomiyi canlandırma paketinin yansımalarının aylar alabileceği düşüncesiyle kırılmanın devamı ve deflasyon tehdidinin sonraki aylarda ortaya çıkabileceği göz önünde bulundurulursa petrol fiyatları böylesi sert önlemlere rağmen yükselmekte zorlanabilir.

GEÇEN HAFTANIN EN LERİ

Değer kazananlar (%)

01 - M. Yılmaz Yat. 50,00

02 - İno Yat. Ort. 38,46

03 - Avrasya Y. O. 27,59

04 - Bumerang 27,03

05 - Berdan Tekstil 26,76

06 - Feniş Alüminyum 25,17

07 - Bursa Çimento 25,00

08 - Tekstil F. Kir. 23,53

09 - Haznedar Ref. 22,92

10 - Sönmez Pamuklu 22,81

Değer kaybedenler (%)

01 - Y ve Y GMYO -15,38

02 - AFM Film -12,00

03 - İş Bankası (A) -10,02

04 - Okan Tekstil -7,22

05 - A. Teletaş -6,90

06 - ÇBS Printaş -5,26

07 - Coca Cola İçecek -5,19

08 - Egeplast -4,92

09 - Gedik Yat. Ort. -4,23

10 - Metemteks -4,17

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Piyasa ne zaman normale döner?

Hisse senedi piyasalarında bir süredir beklenti oluşturan ABD'deki paket kabul edilmesine rağmen tatminkar bulunmadı. Önceki hafta canlandırma paketinin büyüklüğünün 937 milyar dolara kadar çıkabileceği bekleniyordu. Ancak paketin tehlikeye girmemesi için Cumhuriyetçilerin istediği gibi tırpanlanmasına müsaade edildi.

Ayrıca yeni Hazine Bakanı Timothy Geithner'ın merakla beklenen banka kurtarma paketi ise tam olarak anlaşılamadı. Kısaca hem bu yöndeki beklentilerin sona ermesi hem de yeni belirsizliklerin ortaya çıkması, borsaların lokomotifini aşağı döndürdü. ABD, Avrupa ve Japon borsaları son kayıplar sonrası haftayı öyle kritik bir yerde kapattılar ki, hem teknik göstergeleri bozuldu hem de yeni dip arayışlarına başlayabileceği kuşkuvarının artmasına yol açtı. Dow Jones 2008 yılı içinde 14 bin puanındaki zirveyi ikinci kez gördükten sonra Eylül 2008'de Lehmann'ın iflasıyla 10 bin 500 puandaki destek noktasını kırarak Kasım 2008'de 7 bin 450 puana kadar gerilemişti. Bu borsanın en önemli destek noktası en son 2002 yılında gördüğü 7 bin 200 puanda bulunuyor. Bu kapsamda borsalarda belirgin bir ayrışmadan bahsetmek istiyorum.

ABD ve Avrupa borsaları sene başından bu yana yüzde 8-10 değer kaybetmiş durumda. Asya borsalarında ise Japonya Borsası'ndaki kayıp yüzde 12. Bu durum, gelişmiş borsalardan kaçışı işaret ediyor. Buna karşılık Çin Borsası bu süre zarfında yüzde 35, Brezilya yüzde 10, Rus Borsası ise yüzde 5'e yükselmiş durumda. İMKB endeksi ise daha çok gelişmiş borsalara ayak uydurarak yüzde 6,2 geriledi. Kısa vadede ayrışmayı sağlayabilecek 3 önemli beklenti var. Birincisi IMF anlaşması... Kısa vadeli borç sorununu çözeceği düşünülen ve finans piyasalarına güven tesis etmesi beklenen bu anlaşma gerçekleşirse olumlu bir etki gösterecektir. Ancak bu etkinin kısa süreli olacağını düşünüyorum. Macaristan örneği gibi... İkinci beklenti olarak 2008 yılı banka bilançoları... Endeksi önemli ölçüde etkileyen banka bilançoları beklenti oluşturmakla beraber geçen hafta ulaşan bazı bilançolar, olumlu etki yapmadı. Bu, diğer büyük şirket bilançolarının da hisse fiyatlarına olumlu yansımayacağı sinyali verdi. Yabancı yatırımcı, daha çok 2009 yılı ilk çeyrek rakamlarıyla ilgileniyor. Üçüncü beklenti olarak, 29 Mart'ta yapılacak yerel seçimler... Seçim sonucu siyasi dengeleri belirlemesi açısından oldukça önemli. Bu nedenle 2004 yılında olduğu gibi seçimin son gününe kadar beklentilerin diri tutulacağı göz önüne alınmalıdır. 2004 yılında Borsa, bir dip hareketi sonrasında seçimlere kadar son bir ayda yüzde 25 yükselmişti. Böylesi bir gelişmenin mart ortasından itibaren satın alınması söz konusu olabilir. Kısa vadede beklenti oluşturan gelişmeler açısından en önemlisi yerel seçimler olacak.

Bu üç beklentiye 31 Mart tarihinde son bulacak ABD'nin dev otomotiv şirketleriyle ilgili gelişmeleri ekleyebiliriz. Bu sorunlu şirketlerin aldıkları büyük kredileri geri ödeyip ödeyemeyecekleri, piyasalar tarafından ilgiyle izleniyor. Şu ana kadar otomotiv satışları istenilen ölçüde değil. Ama henüz her şey bitmiş de değil. Son söz olarak borsalar teknik olarak yeniden satışa döndüler ama büyük bir düşüş olmayacağı hissindeyiz. 2001 krizinde edindiğimiz tecrübeler, borsa düşüşünün 12-15 hafta daha sürebileceği, ardından yavaş yavaş da olsa toparlanmanın başlayabileceği yönünde. Önümüzdeki hafta yatay ama satış baskılı bir seyir devam edebilir. Genel hareket bandı 21 bin-28 bin aralığı olarak gözükyor.

Cumhuriyet altını üçe katladı

Ons'un dünya piyasalarında yeniden yükselişe geçerek 940 doları aşması, cumhuriyet altınına yaradı. Fiyatlar son 5 ayda yüzde 50'ye yakın yükselerek 330 bine dayandı. Bu yükselişte doların TL karşısında yükselmesi de etkili oldu. Cumhuriyet altını fiyatı 2004 yılının Temmuz ayında 120 bin lira seviyesindeyken 4 yılda neredeyse 3 katına ulaşmış durumda. Bundan sonra neler olabilir, fiyatlar daha yükselir mi, yoksa sert bir düzeltme mi gerçekleşir? Bu soruların cevabı gayet basit. Eğer parite dolar lehine gelişse de gelişmese de mevcut konjonktür altına yarıyor. Burada hassas soru TL'nin dolar karşısında ne yapacağı. Ons 1.000 dolara çıkar, dolar

1,75 lira olursa cumhuriyet altını muhtemelen 370 bine doğru çıkabilir. Bu nokta altın fiyatları için bir zirve olacaktır.

1 puanlık indirim bekleniyor

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, 16 Ocak toplantısında piyasa beklentileri üzerinde bir faiz indirimi gerçekleştirerek borçlanma oranını yüzde 15'ten 13'e, borç verme oranını ise yüzde 17,5'ten 15,5'e çekmişti. Önümüzdeki hafta perşembe günü yapacağı toplantıda da 100 baz puanlık bir indirim beklentisi hakim. Durgunluğu aşmak ve ekonomiyi yeniden canlandırmak için dünya genelinde faiz indirimleri devam ediyor. Düşüş eğilimine giren enflasyon verileri, petrol ve gıda fiyatlarının sakin seyri bu indirimi destekliyor. Piyasalarda en çok işlem gören tahvil fiyatları geçen haftalarda 14,96 ile taban yaptıktan sonra toplantı öncesi hafif bir yükselişle 15,22 seviyelerinde. Dünya piyasalarındaki endişeli bekleyiş daha fazla düşüşü sınırlasa da iyimserliğin artmasıyla 13'ler seviyesine doğru bir gerileme söz konusu olabilir.

GEÇEN HAFTANIN EN LERİ

Değer kazananlar (%)

- 01 - Bossa 31,14
- 02 - Link Bilgisayar 24,58
- 03 - Armada Bilg. 20,31
- 04 - İpek Matbaacılık 19,05
- 05 - Koza Anadolu M. 18,95
- 06 - Garanti Fact. 18,93
- 07 - Doğusan 18,18
- 08 - L. Aslan Çim. 17,89
- 09 - Burçelik 15,65
- 10 - Ditaş Doğan 13,95

Değer kaybedenler (%)

- 01 - Aksigorta -21,38
- 02 - Akbank -17,48
- 03 - Sabancı Holding -16,36
- 04 - Beşiktaş F. Y. -14,21
- 05 - EVG Yat. Ort. -12,50
- 06 - T. Halk Bankası -10,81
- 07 - Bumerang -10,64
- 08 - M. Yılmaz Yat. -10,61

09 - Berdan Tekstil -10,00

10 - TEB -9,59

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünya borsaları kritik eşikte

Selim Işıklar 2009.02.22

Dünya ekonomisinin ve borsalarının lokomotifi sayılan ABD başta olmak üzere Avrupa ve Uzakdoğu'nun güçlü borsaları yeni bir çöküşün eşiğine gelmiş durumdadır. Yeni ekonomi yönetiminin finans piyasalarındaki endişeleri giderememesi ABD'nin en büyük iki bankasının devletleştirileceğine yönelik spekülasyonların artmasına yol açtı.

Hafta içinde eski ABD Merkez Bankası Başkanı ve kötümser haberlerin başlangıç noktası Alan Greenspan'ın bazı bankaların kamulaştırılabileceği açıklaması, hafta boyunca iki bankanın hissesinde büyük düşüşler yaşanmasına sebep oldu. Cuma günü tüm borsaları etkisi alan bu çöküş ABD borsalarını en kritik noktalara taşıırken, Avrupa borsalarını da benzer şekilde etkiledi. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, banka hisseleri öncülüğünde bu düşüşe ayak uydurarak haftayı yüzde 6,43'lük kayıpla 23 bin 579 puandan kapattı.

ABD borsaları oldukça hassas bir dengede duruyor. Cuma günü Bank of America ve Citigroup hisselerinde yaşanan çöküşün etkisiyle en son 2002 yılında görülen dip noktalarına gelinmiş durumda. Bu bankaların kamulaştırılacağına ilişkin spekülasyonlar gerilimi iyice tırmandırdı. Kapanışa doğru Barack Obama yönetiminin özel bankacılık sisteminden vazgeçmek niyetinde olmadığı yönündeki açıklamaları borsalara nefes aldırdı. Ancak, bu bölgeden yukarı doğru süratle çıkılamazsa ilerleyen günlerde yeni dip arayışları söz konusu olacaktır.

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'na döndüğümüzde, haftayı yüzde 6,43'lük bir düşüşle tamamladığını ve endeksin 23 bin puan sınırında tutunmaya çalıştığını görüyoruz. Bankacılık sektörü hisseleri başta olmak üzere satış baskısı devam ediyor. Önümüzdeki hafta özellikle dünya borsalarının toparlanma eğilimine girip girmeyeceği piyasalarımızın yönünü belirleyecek gibi gözüküyor. Son gelişmeler pazartesi açılışının olumlu yönde olabileceğine işaret etti. Tepki hareketinde 24 bin puanın test edilmesi mümkün. Ama hareketin kalıcı olması için ABD borsalarının dip noktadan uzaklaşıp uzaklaşmayacağı dikkatle takip edilmelidir. Özellikle ABD bankacılık sisteminin en önemli bankaları durumunda bulunan Citi ve Bank of America hisselerinin toparlanıp toparlanmayacağı önemli. Eğer bu dış gelişmeler olumlu yönde olursa mart sonuna kadar İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda bahar havası yeniden yaşanabilir. Bu hareketin başlaması için bir sinyal, bir de dip oluşumu gerekiyor. Teknik görünümünü incelediğimizde kısa vadeli göstergeleri dibe yaklaşan endeksin yönü halen aşağı. 24 bin puan yukarı kırılmadığı sürece satış baskısı devam edebilir. Orta vadeli göstergelerde halen sat sinyali devam ediyor. Endeksin 23 bin puan aşağı kırması durumunda 2008 yılında görülen 20 bin 900 puan bir kez daha test edilebilir. Ancak bu dış etkiye rağmen içeride para piyasalarımızın dengeli hareket ettiği söylenebilir. Dolar paritedeki değişimden etkileniyor. Herhangi bir spekülasyon etkisi görülüyor. Bono ve tahvil piyasası da keza öyle. 2001 yılındaki entrikalar bu piyasada da yok. Hisse senedi piyasalarında ise endeksi etkileyen ve dünya bankacılık sektöründeki negatif etkiden kaynaklanan durum sebebiyle aşağı yönlü hareketler var. Bunun yanı sıra olumlu yönde dikkat çekici gelişmeler de var. Yılbaşıdan bu yana bazı

hisselerde toparlanma eğiliminin hızlandığını görmekteyiz. Enerji, telekomünikasyon gibi sektörlerin yanı sıra 2008 yılında büyük kayıplara uğrayan şirketler yüzde 100'lere varan yükselişler kaydediyor. Bu da 2009 yılında geçen yıla göre hisse senedi piyasaları için daha farklı sürecin beklendiğinin göstergesi.

Altın on bir ayın zirvesinde

Altın ons fiyatı geçen hafta yüzde 2,01 oranında yükselerek haftayı 993,45 dolardan kapattı. Cuma günü artan endişelerle hisse senedi piyasalarında çöküş yaşanırken, altın bin dolar zirvesini gördü. Daha önce 2008 yılının mart ayında ulaştığı 1.030 dolardaki zirve noktasına bir kez daha yaklaşan ons, kâr satışları ve paritelerdeki değişim nedeniyle 993 dolara kadar geriledi. 2008 yılının tamamında artan talep sebebiyle diğer emtialardan ayrı bir şekilde hareket ederek yükselen altın özellikle Çin ve Rusya merkez bankalarının altın rezervlerini artırmaları nedeniyle yükselişini sürdürebilir. Ancak teknik olarak 1.030 doları geçmeden onsun yükseliş trendinin devam edip etmeyeceğini söyleyemeyiz. Teknik göstergelerdeki aşırı yükseliş sonrası bir düzeltme olması halinde 975 dolara kadar gerileme mümkün olabilir.

ABD'de bankacılık krizi dinmedi

Geçen hafta eski ABD Merkez Bankası Başkanı Alan Greenspan bazı bankaların kamulaştırılabileceği açıklamalarında bulunmuştu. Bunda, yeni ekonomi yönetiminin banka kurtarma konusunu tam açıklığa kavuşturamamasının da etkisi büyük. Lehmann Brothers'ın batışının ardından belki de en büyük tehdit olarak görülebilecek yeni iflas ve kamulaştırma söylentileri ABD borsalarını tarihî bir dönemece getirdi. ABD borsasının genel endeks niteliğindeki Standart and Poors 500 endeksi 2002 yılında gördüğü dip bölgeye iyice yaslanmış durumda. Daha önce iki kez 770 puanı denemiş, ama bu noktayı aşağı kırmamıştı. Bu kez teknik göstergeleri incelediğimizde bunun kırılabilceği görülüyor. Eğer 770-750 bölgesi aşağı doğru kırılırsa bu endeksin hızlı bir şekilde yüzde 17'lik bir kayıpla 640 seviyesine doğru gerilemesi beklenebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'da tepki yükselişi olur mu?

Selim Işıklar 2009.03.08

Borsa geçen hafta yüzde 3,36 gerilerken, dolar ise yüzde 5,26 yükselerek TL karşısında 2003 yılında ulaştığı tarihî zirve noktasını aştı.

Avrupa borsalarının düşüş eğilimlerinin hız kazandığı, kayıpların yüzde 15'leri bulduğu bir haftayı İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın hafif bir kayıpla atlattığını söyleyebiliriz. Hisseler arasında ayrışmaların başladığı, bir süreden beri dikkat çekiyordu. Geçen hafta 30 kadar hisse yüzde 10-80 arasında değer kazanarak 2009 yılındaki toparlanmaların hisse bazında yaşandığının sinyallerini güçlendirdi. 2008'in kayıpları o kadar fazlaydı ki olumsuz bilanço beklentilerine rağmen ister spekülatif amaçla olsun isterse şirketlerin gelecekteki performanslarını şimdiden satın almak maksadıyla olsun belirgin bir hareketlenme söz konusuydu. Derinliği olan, daha çok yabancıların hakimiyeti altındaki hisseler ise dışarıdaki gelişmelerden olumsuz etkilendi. Citibank'ın devletin kontrolüne girmesi ve 31 Mart'ta borcunu ödemek zorunda olan General Motors'un 'iflas masasına başvurabiliriz' açıklamaları sonrası tarihî noktalara doğru gerileyen ABD borsaları ve bu borsaları izleyen Avrupa borsalarının önlenemez düşüşleri tüm borsaları olduğu gibi İMKB'yi de etkisine aldı.

ABD borsaları önceki haftalarda en önemli destek noktalarını kırarak adeta bilinmeze doğru yolculuğa çıktı. Dow Jones endeksi 1997 fiyatlarına geriledi. Eğer 6.350 puanda tutunamazsa belki de 5 bin puana doğru yeni bir gerileme hareketi yaşayabilir. Avrupa borsalarında da durum farklı değil. Gelişmekte olan borsalarda ise

ayrışmalar dikkat çekici boyutlarda; Çin, Rusya ve Brezilya borsaları nisbeten yükseliş eğilimindeler. Bizim borsamız, en azından eski günlerindeki gibi soluksuz düşmüyor. Belirttiğim gibi hisse bazında güzel yükselişler de yaşanıyor. Bankacılık, holding, otomotiv hisseleri ABD ve Avrupa'dan gelen haberlere daha duyarlı hareket ettiklerinden bu olumsuz süreçten en fazla etkilenen hisseler durumunda. Ama şu bir gerçek, 2008 yılının son çeyreğinde fiyatlar öylesine geriledi ki olumsuz gelişmeler sanki alım fırsatı olarak değerlendirilmeye başlandı. Seçimler öncesi seçici bir yükseliş dalgası için şartlar oluşmaya başlıyor. Endeksin yeni destek noktası 22.200 puan aşağı kırılmadığı sürece önümüzdeki haftalarda 23.500-24.200-26 bin puan seviyelerine doğru bir tepki yükselişi gerçekleşebilir. Haftanın son günü ABD borsalarının son yarım saatte yükselişe geçmesi pozitif bir başlangıç sağlayabilir.

IMF ile anlaşsak da dolar yükselecekti

Gelişmekte olan ülkelerin bir bölümünde ilgi çekici değer kayıpları yaşandı. 2009 yılının ilk çeyreğinin sonuna yaklaştığımız şu günlerde Macaristan, Polonya, Kore, Rusya, Romanya gibi ülkelerin para birimleri yüzde 30'a yakın değer kaybetmiş durumda. Geçen hafta hızlanan kayıplar TL'yi de etkiledi. TL, dolar ve Euro karşısında son 6 yılın en düşük seviyelerine gerilerken birtakım görüşler atıldı ortaya. Kimileri IMF anlaşmasının gecikmesine bağladı bunu kimileri ise cari açığa. Para birimleri değer kaybeden ülkeleri yakından incelersek IMF anlaşmasını 27 Ekim 2008'de imzalayan Macaristan ve son aylarda fiyatı gerilese de petrol ve doğalgaz ihracatçısı Rusya para birimlerini baş sıralarda görüyoruz. Her şeye rağmen TL, dolar ve Euro karşısında 6 yıl öncesine gerilese de direnen para birimleri içinde yer alıyor. IMF ile anlaşma imzalarsa da imzalamasa da TL bu değer kaybını yaşayacaktı. 2001 yılında TL, dolar karşısında 3 katına yükseldiği sırada IMF ile bir stand-by içinde değil miydi? Hatta 2000 yılı Kasım ayında patlak veren likidite krizi sonrası IMF kanallarından 10 milyar dolar almış olmamıza rağmen 2001 yılı Şubat ayındaki Anayasa kitapçığı fırlatılmasından sonra devalüasyon olmamış mıydı? O halde IMF ile yeni bir stand-by imzalamış olmak tek başına sorunları çözmeyecektir. Bankacılık sistemi ve Merkez Bankası sağlıklı olursa siyasi istikrar varsa güven artar, fırsat kollayan akıllı para o ülkeye akar.

Dolardaki yükseliş biraz zorlama

Dolar, TL karşısında yedi aydır yükseliyor. 2000 yılının sonlarında başlayan düşüş trendini geçen yıl temmuz ayında sona erdiren Amerika Doları, Euro karşısında temmuzdan bu yana yüzde 21 yükselirken TL karşısında yüzde 54 değer kazandı. ABD ekonomisine ilişkin bunca olumsuz gelişmeye rağmen dolar özellikle Avrupa ülkeleri para birimleri karşısında hızlı bir şekilde yükseliyor. Ayrıca Kore, İsrail gibi ülke para birimleri karşısında da benzer değer artışları yaşayan dolar, Latin Amerika ve Körfez ülkeleri para birimleri karşısında ise nispeten daha sakin bir seyir izliyor. Bu noktadan hareketle geçen yıllar içinde petrol ve doğalgaz fiyatlarındaki yükselişlerin olumsuz etkilediği ülkelerin (Rusya hariç) para birimleri dolar karşısında eriyor. Dolar, TL karşısında 2003 Mart ayında gördüğü 1,77 TL zirvesini geçen cuma günü kırdı. Dolardaki yükseliş spekülasyon kokuyor. Bu düşünceme, doların Euro karşısında değer kaybettiği bir haftada TL karşısında yükselmesinde bir gerekçe olmaması sebep oluyor.

Altının düşüşü engelleniyor

Altının ons fiyatı 20 Şubat 2009'da ikinci kez 1.000 doları gördükten sonra düşüşe geçti. Geçen hafta 900 dolara kadar gerileyen altın fiyatları, haftanın son iki gününde yaşanan olumsuz gelişmeler sonrası 940 dolara kadar çıktıysa da haftayı binde 46'lık kayıpla 938 dolardan kapattı. İçeride ise doların TL karşısında yükselişe geçmesi nedeniyle cuma günü yüzde 4,43 yükseldi. Onsun grafiğini izlediğimizde yükseliş trendinin devam ettiği görülüyor. Bu yükseliş eğilimi 27 Ekim 2008'de başlayan trendi temsil ediyor. Teknik göstergeleri ise geçen haftalarda satışa dönen ons fiyatının 1.000 doları geçmediği sürece 850 dolar seviyelerine doğru geri

çekilmesi de muhtemel gözüküyor. Son haftalarda olumsuz veriler sonrası yükselişe geçen altın fiyatları Çin Merkez Bankası'nın altın rezervlerini artırma eğiliminde olması ve güvenli liman özelliği sebebiyle fonlar tarafından tercih edilmesinden dolayı hızlı gerileyemiyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yabancılar seçim öncesi alıma geçti

Selim Işıklar 2009.03.15

2009'un ilk çeyreğinin sonuna yaklaştığımız şu günlerde ilgi çekici gelişmeler yaşanmaya başladı.

Bir hafta önce ABD borsaları 'önemli bankalar kamulaştırılacak' endişesiyle büyük düşüşler yaşarken, bir hafta sonra bu bankaların CEO'ları kâra geçtiklerini ve devletin daha fazla hisse alması yönündeki açıklamaları kafalarda soru işaretleri oluşturdu. Dünya borsaları yılın en önemli haftalık yükselişini yaşayarak yatırımcıların nefes almasını sağladı. ABD borsaları yüzde 10 civarında yükselerek bu çıkışa öncülük ederken, Avrupa borsaları da benzer ataklar yaptı. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ise sınırlı bir tepki vererek haftayı yüzde 1,70 oranında yükselişle geçirtti. Kamulaştırma endişeleriyle fiyatları her geçen gün eriyen ABD'nin önde gelen bankalarının yılın ilk iki ayında kârlı olduklarını açıklamaları ve banka bilançolarında zararlı varlıkların muhasebeleştirmesinde esneklik beklentisi banka hisselerinde yüzde 100'e yakın yükselişler sağladı.

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası 22 bin 583 puana kadar gerilediği haftayı 23 bin 615 puandan kapattı. IMF'den gelen 'görüşmelere yeniden başlayacağız' açıklamaları yabancı yatırımcıları alıma yöneltti. Mart ayı başından bu yana satışa yönelen yabancıların ilk kez bu kadar yoğunluklu alıma geçtikleri, banka hisselerini tercih ettikleri görüldü. Borsaların bu yükseliş eğilimlerine devam edip etmeyecekleri hafta içindeki gelişmelere bağlı olacak gibi. Piyasa takvimini incelediğimizde çarşamba günü ABD ve Japonya Merkez Bankası'nın faiz kararlarının yanı sıra Türkiye Merkez Bankası Para Politikası Kurulu toplantısından çıkacak faiz kararları yakından takip edilecektir. ABD ve Japonya'nın faizlerini değiştirmeleri oldukça güç. Zira faiz oranları oldukça düşük seviyelerde (0,20-0,30). Bizim Merkez Bankamızdan yarım puanlık bir faiz indirim beklentisi var. Borsa bir yandan dış borsalardaki gelişmeleri izlerken, diğer yandan yerel seçimler öncesi hükümetin aldığı önlemler paketine ve IMF gelişmelerine odaklanacaktır. Kısa vadede yerel seçimler öncesi yükseliş potansiyelinin devam ettiği Borsa'nın 24 bin 200 puanı yukarı doğru kırması, seçimlere kadar endeksi 26 bin -27 bin puana doğru taşıyabilir. Bu noktada ABD borsalarının kritik bölgeyi aşip aşmayacakları oldukça önemli. ABD borsaları geçen hafta aşağı yönde kırıldıkları destek noktalarını bu defa yukarı yönde kırma çabasında başarılı olup olmayacakları diğer borsaların da durumunu belirleyebilir.

Teknik göstergelere baktığımızda hemen hemen tüm borsaların orta vadeli olanları yükseliş sinyali vermeye başladı. Ancak kısa vadeli göstergeler kâr satışlarının gelebileceğini gösteriyor. Bu nedenle önümüzdeki haftadaki gelişmeler oldukça kritik. İMKB endeksi, yeni ekonomik paketi kapsayan sektörler başta olmak üzere haftaya daha hareketli bir başlangıç yapabilir. Ancak 24 bin 200 puan kırılmadan ve yabancı alımları devam etmeden yeni bir yükseliş dalgası zor gözüküyor. Yükselişin devamı, kısa süreli de olsa piyasaları motive edecek gelişmelere bağlı olacaktır. IMF ile başlayan yeni temas sürecinde gelecek haberler, yerel seçimler ile ilgili beklentiler, yabancı yatırımcıların alımlarına devam etmelerini sağlayabilir. Böylesi bir durumda endeks 26-27 bin seviyelerine ulaşırsa yatırımcıların kısa vadeli stratejilerini belirlerken daha önce tavsiye ettiğimiz gibi seçimlerden bir gün önce satışa geçmeleri sağlıklı olacaktır. Zira bundan önceki genel ve yerel seçimlerde de yabancılar seçim öncesi alım yaptıktan sonra seçim sonucu ne olursa olsun satışa geçmişlerdi. Daha uzun

vadeli stratejilerde ise 2009 yıl sonu beklentilerimiz doğrultusunda endeksin ve hisselerin büyük bir bölümünün kazandırma potansiyeli devam ediyor.

Wall Street, kazanmayı hatırladı

17 aydır sürdürdüğü düşüş trendinde zararları sürekli katlandırarak ABD borsaları geçen hafta yüzde 10 yükselerek yatırımcılarına kazanmayı hatırlattı. Bank of America başta olmak üzere bankacılık sektörü hisselerinin 2009 yılının ilk iki ayı içinde kârlı olduklarını açıklamaları hafta boyunca yatırımcıların yüzde yüze yakın kazanmalarını sağladı. Geçen haftalarda fiyatı 2,53 cent'e gerileyen Bank of America 5,76 dolara, fiyatı 1 doların altına kadar gerileyen Citigroup'un ise 1,78 dolara kadar yükseldi. 'Mark to market' denilen piyasa fiyatına göre muhasebeleştirme uygulamasıyla ilgili gelişmelerin de etkili olduğu yükselişler sonrası ABD borsaları eski destek noktalarına yöneldi. Bu yükselişlerin devam edip etmeyeceği Dow Endeksi'nin 7 bin 400 puanı, Standard and Poor's Endeksi'nin ise 770 seviyesinin üstünde tutunmasına bağlı olacaktır.

Spekülasyon balonu kısa sürdü

Hafta başında spekülasyon bir şekilde 1,81 TL'ye kadar yükselen dolar daha sonra düşüşe geçerek haftayı yüzde 4,32'lik düşüşle 1,70 seviyesinden kapattı. Geçen haftaki analizimizde yükselişin spekülasyon olduğunu belirtmiştik. Doların değer kaybettiği bir haftada Macar Forinti, Polonya Zloty ve Türk Lirası üzerinde gerçekleştirilen spekülasyon işlemleri doların gerektiğinden fazla bir şekilde yükselmesine yol açmıştı. Ancak yükseliş kısa sürdü. Zira beklenenden de iyi gelen haberler doların ateşini söndürmeye yetti. Doların dışarıda değer kaybetmeye başlaması, ABD piyasalarından gelen olumlu haberler ve IMF ile Türkiye'nin yeniden görüşmelere başlayacak olması TL'yi güçlendirdi. Teknik olarak 1,69 seviyesinde tutunmasını beklediğimiz dolar/TL paritesinin bundan sonraki seyrini doların uluslararası piyasalardaki durumu ve dünya ekonomisindeki gelişmeler belirleyecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yerel seçim sonuçları piyasaları nasıl etkiler?

Selim Işıklar 2009.03.29

Genel seçimler olduğu kadar yerel seçim sonuçları da ekonomi ve piyasalar için bir göstergesi niteliğindedir. Piyasalar seçim sonuçlarına kısa ve uzun vadeli değişik şekilde tepkiler verir.

Ekonomilerin barometresi sayılan borsalarda yatırımcılar belirsizliğin ortaya çıkacağı seçimler öncesi pek alıcı olmazlar, seçimler sonrasında tepki verirler. Seçim sonuçlarının önceden tahmin edildiği dönemlerde ise seçimler öncesi alım yapılır. Son iki genel seçim ve 2004'teki yerel seçimler öncesi yükseldiği görünen İMKB, bu yerel seçimler arifesinde de yükselişe geçti. 2002 yılı genel seçimlerinde beklenmedik bir şekilde sonuçlanan Parlamento dağılımı sonrasında alımlar devam etmişti. 2007 genel seçimlerinde ise endeks, seçimler öncesinde çok ciddi bir şekilde yükselmişti. Seçim sonrası endeks kısa bir yükseliş eğiliminin ardından gelen kâr satışlarıyla gerilemişti. 2004 yılındaki yerel seçimler sonrası iktidar partisi oy oranını artırmaya rağmen sonuçları önceden satın alan yatırımcıların kâr satışlarıyla gerileme yaşanmıştı. 2009 yerel seçimlerinde de bazı benzerlikler gözleniyor. Borsa mart ayı boyunca alıcılı bir seyr izledi. Belki endeks fazla yükselmedi ama genel olarak çok ciddi yükselişler yaşandı. Gıda, turizm, otomotiv sektörü hisselerinde yüzde yüzleri bulan artışlar oldu. Ancak bu defa yaşanan yükseliş eğiliminin seçim beklentisinden dolayı mı yoksa dış borsalardaki yükselişlerden mi kaynaklandığını söylemek zor. Yerel seçimler bir anlamda güven oylaması gibi görüldüğünden ortaya çıkacak sonuçlar da muhtemelen piyasalara yansımaya yarayacaktır. Bu nedenle seçim sonuçlarının

iyi analiz edilmesi gerekiyor. Yabancı yatırımcıların seçimlerin birkaç gün öncesi alımlarını yoğunlaştırmalarına, seçim anketlerinin sürpriz içermemesinin sebep olduğunu düşünüyorum. Son bir ayda Borsa sadece yüzde 6,95 oranında yükseldi. Bu zaman zarfında Rusya, Çin, Çek Cumhuriyeti, Arjantin borsaları yüzde 12-20 gibi daha büyük yükselişler kaydetti. Dow Jones, Dax ve Nike gibi gelişmiş ülkelerin borsaları da daha iyi performanslar kaydetti. Bu sebeple İMKB'nin seçim sonrasında da bir yükseliş payı bulunmakta.

Mart ayı boyunca net para girişleri yaşanan Borsa seçimlerin ardından düşüşe geçse de önemli beklentilerin devam etmesi sebebiyle nisan ayı içinde yeniden hareketlenmesi de muhtemel. Yabancı yatırımcılar dünya borsalarında son haftalarda ivme kazanan yükselişlerin ardından gelebilecek kâr satışlarına hazırlık yapıyor da olabilirler. Bu nedenle seçimlerin anketlerdeki sonuçları yansıtmaması durumunda bile yeni beklentiler oluşuncaya kadar satış gelmesi daha kuvvetli ihtimal. Ancak bu noktada satışları sınırlayacak bazı gelişmeler de var. Seçimlerin ardından başta bankacılık kredi sisteminin yeniden canlandırılacağı beklentileri, 2 Nisan'da Londra'da yapılacak G-20 zirvesinde alınacak kararlar ve özellikle IMF Başkanı Dominique Strauss Kahn ile Başbakan Erdoğan arasındaki görüşmeler bir heyecan oluşturabilir. Her şeye rağmen bir düzeltme olması durumunda ise endeks 24 bin puana kadar gerileyecektir. Açıkçası özellikle önümüzdeki hafta yatırımcıların kararlarını çabuk vermeleri gerekiyor. Zira seçim beklentisinin geride kalması başlı başına bir sinyal olacaktır. Dünya borsalarının kâr satışlarına başlaması durumunda Borsa'da geri çekilmeler sürpriz olmayacaktır. IMF anlaşması beklentisi sebebiyle yabancılar bir süre satış için düğmeye basmasalar da tetikte olacakları bir gerçek. Döviz ve tahvil piyasalarında da durum farklı değil. Mart ayı boyunca tahvil fiyatları bir puan, dolar yüzde oranında 1,5 değer kaybetmişti. Muhtemelen bu piyasalarda da Borsa'nın aksine bir miktar yükseliş gerçekleşebilir. Bu durumu kâr satışlarının etkisi olarak değerlendirebiliriz. Özetle yine bir seçim öncesi beklentiler önceden satın alındı ve belirgin bir para girişi yaşandı. Bundan önceki genel ve yerel seçimler sonrası satışa geçen yabancı yatırımcı bakalım bu sefer de aynı senaryoyu uygulayacak mı?

Göstergeler aşağı yönde

Altın ons fiyatları 2009 yılı içinde 1.000 doları test etmişti. Daha sonra 883 dolara kadar hızlı bir gerileme yaşandı. Geçen hafta uluslararası piyasalarda doların değer kaybına uğramasının ardından yeniden toparlanarak 967 dolara kadar yükselen altın, bu haftayı yüzde 3,1 değer kaybederek 923 dolardan kapattı. Teknik göstergeler satış baskısının sürdüğünü gösteriyor. Doların yavaş yavaş yükselmesiyle birlikte kısa süreli düşüş eğilimini sürdürmesini beklediğim altın ons fiyatlarının 900 doların altına gerilemesi sürpriz olmayacaktır. Ekim 2008'den bu yana 680 dolar seviyesinden 1.002 dolara kadar yaklaşık yüzde 47 yükselen altın ons fiyatları, yıl içinde ikinci kez satış sinyali verdi. Halen geçen yıl ekim ayında başladığı yükseliş trendinde hareket ettiği görülen ons için kısa vadede satışın devam edeceğini, ama uzun vadede henüz yükseliş hareketinin sürdüğünü söyleyebiliriz.

Kâr satışları gelebilir

Mart ayı başında 6 bin 400 puana kadar gerileyen Dow Jones endeksi, bankacılık ve konut sektöründen gelen olumlu sinyaller sonrası 8 bin puana kadar yükseldi. Güç durumda olduğu söylenen dev bankaların CEO'larının 'kârlılık içindeyiz' haberleri ve konut sektöründen gelen şubat ayına ait olumlu veriler piyasaları yeniden motive etti. Dow Jones sanayi endeksinin kısa sürede gerçekleştirdiği bu yükseliş sonrası ise her an kâr satışları gelebilir. Zira büyük düşüşü manipüle eden kriz tellalları, yavaş yavaş ortaya çıkarak korku salmaya başladı. Bir ay süren bu ralliyi tersine çevirebilecek en önemli gelişme ABD otomotiv şirketlerinin önümüzdeki hafta içinde ortaya koyacakları yeni planlarının kabul edilip edilmeyeceğine bağlı. Kâr satışlarının 8.000-8.400 puan seviyelerinde gelmesi muhtemel. Teknik göstergeler de bu satışların gelebileceğine işaret ediyor.

GEÇEN HAFTANIN EN LERİ

Değer kazananlar (%)

01 - Viking Kağıt (Y) 152,17

02 - Dardanel 103,13

03 - Euro Trend YO 72,15

04 - Haznedar Ref. 38,89

05 - Borova Yapı 36,36

06 - Bosch Fren S. 36,05

07 - Denizli Cam 27,27

08 - İhlas Ev Aletleri 25,00

09 - Ege Seramik 25,00

10 - Sanko Pazarlama 24,16

Değer kaybedenler (%)

01 - Merko Gıda -31,28

02 - Ege Profil -26,52

03 - Tire Kutsan -15,59

04 - Euro MKYO -14,29

05 - Olmuksa -13,18

06 - Okan Tekstil -11,23

07 - Özderici GYO -7,32

08 - Çelik Halat -6,99

09 - Metemteks -5,56

10 - Alarko Carrier -5,19

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Piyasalar güven bunalımını aşıyor

Selim Işıklar 2009.04.05

2008 yılının son üç ayında çöküşün eşiğine gelen dünya piyasaları, 2009 yılının ilk çeyreği sona erdiğinde kırırdanma sinyalleri vermeye başladı. Geçen haftalarda ABD konut piyasasından gelen olumlu haberlerin ardından İngiltere'de konut fiyatlarının yükselişe geçmesi, krizin sebebi olarak görünen konut piyasasındaki çöküşün sonuna gelindiği izlenimi verdi.

Bankacılık sektöründen gelen ilk veriler de 2009 yılının ilk çeyreğinde finans piyasalarında korkulan gelişmelerin önüne geçilebileceği ihtimalini artırıyor. ABD, Japonya, Avrupa ve İngiltere merkez bankalarının yanı sıra birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin merkez bankaları, faiz oranlarını neredeyse sıfır noktasına çekti. Canlandırma paketleri sonrası harcamalar dikkat çekici bir şekilde artmaya başlarken fiyatlar yükselişe geçti. Geçen hafta gerçekleşen G-20 Liderler Zirvesi'nde büyük bir uzlaşma ile 1 trilyon 106 milyar doları IMF ve Dünya Bankası gibi fonlara aktarma kararı alınması, gelişmekte olan ülke piyasalarına güveni artıracaktır. Türkiye-IMF görüşmeleri öncesi alınan bu karar, anlaşmanın gerçekleşeceği ihtimalini güçlendirirken, Başbakan Tayyip Erdoğan, Fon ile ilke olarak anlaşmaya varıldığını açıkladı. 2009 yılının ilk çeyreğini geride bıraktığımızda belki endeks değer olarak değişmedi, ancak birçok hisse yüzde 50-150 arasında artış gösterdi. 2008 yılında endeks yaklaşık yüzde 50 değer yitirmişti. Birçok hissede yüzde 80'lere varan kayıplar yaşanmıştı. Kötümserler 2009 yılında endeksin 20 bin puanın altına düşerek 15 bin puanlara doğru bir çöküş yaşayacağı tahminlerinde bulunmuş ve panik havasını körükleyen açıklamalar yapmıştı. Analizlerimizde, 2008 yılındaki büyük çöküş hareketinin ardından bu sene borsaların toparlanacağını belirterek yatırımcıları uyarmıştık. Geline noktada toparlanmayı destekleyen birçok sinyal ve gelişme öne çıkıyor. Toparlanma sinyallerinin geldiği ABD ekonomisinde konut satışları beklentilerin üstünde artarken, birçok büyük ölçekli banka kârlı oldukları yönünde açıklamalar yapıyor. Aynı şekilde Türk bankaları da düşüşe geçen faiz oranlarının da katkısıyla kârlılıklarını sürdürüyor. Reel ekonomi henüz bu sinyalleri algılamasa da, yaz aylarına doğru iç tüketimdeki canlanmayla çarkların dönmeye başlayacağını düşünüyorum. Ekonomik paketlerin etkisiyle otomotiv, beyaz eşya ve mobilya sektöründeki canlılığın ikinci çeyrekte etkisini sürdürmesi ve şirketlerin rahat bir nefes almasını sağlayacağını tahmin ediyorum.

Borsa'da işlem gören şirketler için 2008 yılı konsolide bilançoları göndermeleri için son gün 10 Nisan Cuma. Bu sebeple gelecek hafta bilanço beklentili hisselerde hareketlilik devam edecektir. Nisan ayındaki Milli Piyango ihalesi Borsa'da bazı şirketleri ön plana çıkarabilir. Mart ayı başından bu yana yaklaşık yüzde 13 artan Borsa, kâr satışlarıyla karşılaşabileceği noktalara yaklaşmış durumda. Haftanın son işlem gününde IMF ile yeniden görüşmelere başlama kararı haberi ile 27 bin 180 puana kadar yükselen endeks, önümüzdeki hafta 26 bin puanın üstünde kalmaya çalışacaktır. Yabancıların yerel seçimler öncesi başladıkları alımlar geçen hafta boyunca sürdü. Henüz kısa sürede elde ettikleri kârı realize etmediler. Tahminim IMF ile anlaşma yapılana kadar satış yapmaktan kaçınacakları yönünde. Beklentilerin sona ermesi halinde ise bir düzeltme hareketi başlayabilir.

AB'nin faiz kararı Euro'ya yaradı

Hafta içinde Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) faiz oranlarını beklenenden daha az düşürmesi Euro'ya destek verdi. Parite, faiz kararı öncesi 1,31 seviyelerine kadar gerilemişken, toplantı sonrası 1,35 seviyelerine doğru yükseldi. Haftanın son gününde ABD ekonomisinden gelen istihdam ve işsizlik verileri sonrasında toparlanma hareketini sürdüren Euro/dolar paritesi, haftayı yüzde 1,38'lik yükselişle 1,3474 seviyesinden kapattı. ABD ekonomisinden birbiri ardına gelen olumlu haberler sonrası G-20 Zirvesi'nde alınan kararlar sonrası teknik göstergelerin desteklediği bu yükseliş hareketi 1,37'de bulunan direnç bölgesine kadar sürebilir gözüküyor. Eğer bu nokta da yukarı kırılırsa parite Aralık 2008'de gördüğü 1,46 seviyelerine doğru yükselebilir. Bu durumda geleceğe yönelik iyimserlik artacak, büyümedeki karamsarlık bir süre sonra yerini iyimserliğe bırakacak.

Bahar havası TL'yi güçlendirdi

G-20 Zirvesi'nde alınan kararlar piyasalardaki toparlanma eğilimini destekledi. IMF ile Türkiye'nin toplantılar sırasında görüşmelere yeniden başlama kararı almaları, dolardaki düşüş hareketini güçlendirdi. Merkez Bankası'nın döviz satım ihalelerine son vermesine rağmen TL, dolar karşısında öylesine güçlü bir görünüm

sergiledi ki iyimser havanın devam etmesi halinde grafikte de açıkça görüldüğü gibi 1,50 TL'nin altına gerileme umudu arttı. İlk üç ayda piyasalar ekonomik paketlerin etkisiyle ciddi bir toparlanma içine girince, dolar suni bir şekilde yükseldiği yere hızla geri döndü. Önümüzdeki haftalarda 1,60 yukarı kırılmadığı sürece iyimserlik beklentileriyle dolar düşüşe devam edebilir. IMF görüşmelerinde herhangi bir tıkanma emaresi görülmediği sürece, içeride şimdilik doların ateşini yükseltecek bir gelişme görünmüyor. 1,50 seviyesi, doların cazip görülebileceği seviyelerdir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa, yılın en güçlü sinyali verdi

Selim Işıklar 2009.04.12

Finans piyasalarında özellikle bankaların ilk üç ayda geçen yıla göre kârlarını yüzde 38 artırmaları, faiz oranlarındaki düşüşten kaynaklanıyor. Bankalardaki bu güçlü duruş yavaş yavaş kilitlenen kredi sisteminin açılmasını kolaylaştıracaktır.

ABD ekonomisi son gelen verilerle olumlu işaretler vermeye devam ederken, canlandırma paketleri etkisini göstermeye başladı. ABD bankalarının stres testinden başarıyla çıkmaları bu yılın ikinci yarısında daha pozitif bir bakış açısını ortaya koyacaktır. Reel piyasalar, finans piyasalarında başlayan bu toparlanmaların ardından yılın ikinci yarısına doğru belirgin bir canlılık içine gireceklerdir. 2009'u kayıp bir yıl olarak görenler aslında kötümser bakış açılarıyla neleri kaçırdıklarını geç fark edenler olacaktır.

Biz olayın Borsa cephesine baktığımızda basit bir matematik kuralını öne sürerek yüzde 80 değer kaybeden bir hisse senedinin eski fiyatını bulması için yüzde 400 yükselmesi gerektiğini vurgulamıştık. 2009 veya 2010 yılında eski fiyatlarına ulaşmalar bile hisselerde en az yüzde 100-150 değer artışlarının olabileceğinden bahsetmiştik. Nitekim özellikle son üç dört haftada en az 15-20 hisse yüzde 100-150 gibi çok ciddi yükselişler kaydetti. Yükselişe geçen hisseler içinde kârlı olan şirketler olduğu kadar olmayanlar da mevcuttu. Son iki haftada ise endeks hisseleri yüzde 40-50 oranında yükselişler kaydetti. Bu hisseler içinde ağırlıklı olarak banka ve holdingler vardı. Açıkçası endeks belki 2009 yılı başından beri sadece yüzde 7 kazandırdı ama büyük çoğunlukla yüzde 50 ve üstünde artışlar yaşandı. Böylece '2009, borsaların toparlanma yılı olacak' tezimiz iyice güçlendi. 'Borsa'daki bu yükseliş devam edecek mi yoksa endeks bir süre sonra yeniden düşüşe geçecek mi?' sorularına cevap vermek gerekirse, ilk olarak genel düşüncem 2009 yılının bütününde geçen yıla oranla yükseliş ihtimalinin daha kuvvetli olduğu yönünde. Kısa vadede ise gerek IMF anlaşması beklentisinin güçlenmesi, gerek dış borsalardaki yükseliş eğilimlerinin sürmesi endeksi 29 bin 400 puanda bulunan direnç bölgesinin üzerine taşıyabilir. Bu durumda 32 bin puana kadar yükseliş sürecektir.

Eğer beklenti gerçekleşir ve IMF anlaşması miktar olarak piyasaların öngördüğü rakamların altında kalırsa muhtemel sert düzeltmelere de hazırlıklı olmak gerekebilir. Uzun vadede stopaj oranının sıfıra çekilmesi, faiz oranlarındaki düşük seviyeler, canlandırma paketlerinin ekonomik verileri olumlu etkileyecek olması gibi sebepler Borsa'yı cazip tutacaktır. 2008 yılını nispeten daha iyi geçiren şirketlerin 2009 yılı ilk çeyrek bilançoları borsalara ulaşır ulaşmaz bazı ipuçları da gelecektir. Ancak unutmayalım, Borsa'da beklentiler önceden alınıp satılır. Nasıl iyi bir bilanço sonrası hisse fiyatı yükselmezse kötü bir bilanço daha önceden satıldığı için hisse fiyatını olumsuz etkileyebilir. Bu sebeple en az 2010 yılını hedef alarak ve uygun zamanlamayla hisse alınması halinde kazanç elde etmek mümkündür.

Dolar nereye gidiyor?

Mart başında 1,8 TL'ye kadar yükselen dolar belirgin bir düşüş yaşıyor. Yabancılar, IMF anlaşması yakın olduğu gerekçesiyle Borsa'ya ve bonoya yöneldi. Bu işlem sırasında dolarda satış yapmaları lirayı güçlendiriyor. Merkez Bankası'nın geçen hafta döviz satım ihalelerini sona erdirmesine ve Hazine faizlerindeki düşüşe rağmen dolar haftayı yüzde 1,51'lik kayıpla tamamladı. IMF ile anlaşma halinde yabancı yatırımcı temkinli bir duruş sergileyebilir. 1,55 TL'nin kırılması halinde dolardaki gevşeme, 1,5 TL'ye kadar sürebilir. Dolardaki düşüşün devam etmesi uluslararası piyasalarda dolar/Euro ve dolar/yen paritelerine bağlı olacaktır. Önümüzdeki hafta paritelerde dolar yükselişe geçerse lira karşısında da yeniden 1,62 seviyelerine doğru güçlü bir atak beklenmelidir. Önümüzdeki iki haftanın hareket aralığı 1,62-1,50 olacaktır.

Tahvilde tarihî dip görüldü

Haftanın en önemli olayı hiç kuşkusuz tahvil fiyatlarının tarihî seviyelere gerilemesi oldu. Enflasyon rakamlarının düşüş eğilimini sürdürmesi, Uluslararası Para Fonu (IMF) ile yeni ve güçlü bir stand-by beklentisi, dünya ekonomilerinde toparlanma sinyallerinin gelmesi tahvil fiyatlarını 3 yıl önceki dip seviyesinin de altına çekti. 2006 yılının Mart ayında benzer bir şekilde gerileyen tahvil fiyatları 13,26 seviyelerini gördükten sonra yükselişe geçmişti. Geçen hafta Hazine ihalelerine yoğun ilgi, bono piyasasında alımların sürmesini sağladı. Bu gelişmeler sonrası Merkez Bankası nisan ayı toplantısında yeni bir faiz indirimine giderse, oranlarda gevşemeler sürebilir. Her şeye rağmen bir süredir coşku hali yaşayan piyasalarda düzeltme hareketi beklenmelidir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beklentiler Borsa'yı canlı tutuyor

Selim Işıklar 2009.04.19

Borsa, IMF ile anlaşma beklentisi ve dış borsalardaki toparlanmaların etkisiyle son 6 ayın en yükseğine çıkarak haftayı yüzde 2,11'lik yükselişle 29.445 puandan kapattı.

Yabancı yatırımcıların yoğun alım yaptıkları bankacılık sektörü hisselerindeki yüksek performans, endeksi neredeyse 30 bin puana taşıyacaktı. Merkez Bankası'nın faiz indirimlerine devam etmesi ile yılın en yüksek seviyesine tırmanan Borsa, yıl başındaki analizlerimizi doğrular şekilde hareketine devam ediyor. Dünya borsaları da aynı şekilde 2008 yılının son çeyreğinde Lehman'ın çöküşü sonrası toparlanma çabasında ve yıl içindeki kayıplarını neredeyse telafi etmek üzereler. Gelişmekte olan borsalar ise ciddi yükselişler yaşıyorlar.

Gelişmekte olan borsalarda son durum (Ocak 2009'dan bu yana)

Çin + yüzde 52,86

Rusya + yüzde 36,06

Brezilya + yüzde 21,91

Arjantin + yüzde 16,56

Türkiye + yüzde 9,61

Kısa vadede halen IMF anlaşması beklentisiyle alım gelen İMKB'de yatırımcıları bekleyen fırsatlar kadar riskler de bulunuyor. Son bir ayda neredeyse soluksuz yükselen endeks yüzde 25 daha pahalı durumda. Yabancı yatırımcı mart ayının üçüncü haftasından itibaren sürekli alım yapıyor. Yabancı yatırımcıların son bir ayda yaptıkları alımlarında maliyetlerinin düşük kalması yatırımcıları bekleyen en büyük tehlikelerden biri. İkinci bir tehlike işlem hacminde yaşanan aşırı yükseliş. Böylesi yüksek hacimlerden sonra satışlar gelirse kazançlar kısa sürede geri verilebilir. Son günlerde uluslararası piyasalarda dolar yükseliyor. Dolardaki yükseliş borsalar için uyarı niteliğinde olabilir. Son bir buçuk ayda Borsa'ya net 300 milyon TL para girişi yaşandı. İyi tarafından bakacak olursak alımların halen sürüyor olması, beklentilerin henüz sona ermemesi, endeksin 29.400 puandaki direnç noktasını yıkması yükselişin bir süre daha devam edebilme olasılığını artırıyor. Tüm bu beklentileri üst üste koyduğumuzda çıkardığımız sonuç: Endeks mart başından beri soluksuz yükseldi ve her an beklentilerin yeterli görülerek satışa geçilmesiyle düşüşe geçebilir. Nisan ayı sonuna kadar IMF anlaşması, Milli Piyango ihalesi gibi beklentiler Borsa'yı canlı tutacak. Bu iki beklentiye göz ardı etmeyecek olan yatırımcılar sonuçları görerek satışa geçeceklerdir. Bu durumda yatırımcıların kısa vadede bir miktar nakite geçmesinde fayda olabilir. Daha uzun vadede ise borsalardaki bu toparlanma hareketinin devam edeceğini, endeksin 2009 yılını 2008 yılından daha iyi bir seviyede tamamlayacağını düşünüyorum. Okuyucular hatırlayacaklardır, 2009 yılı için çizilen karamsar tablolar ile ilgili yazdığımız yazılarda 2009 yılında borsaların toparlayacağını belirtmiştik. Özellikle bizim de içinde bulunduğumuz gelişmekte olan borsalar şu ana kadar beklentilerden çok daha iyi performanslar yakaladılar.

Piyasalar ekonomilerden önce toparlanmaya başladı. 2010 yılında beklenen ekonomik toparlanmayı önceden satın alan borsalar belki 2007 yılındaki yüksek değerlerine ulaşamayacaklar ama en azından 2008 yılının çok ötesinde ataklar yapacaklar. Bundan sonraki dönemde artık yatırımcılar daha dikkatli olmak ve iyi seçimler yapmak zorundalar. Şirketler 2009 yılında 2008 yılındaki parlak bilançoları arayacaklardır. Yaklaşan ilk çeyrek bilançoları öncesi nakitte kalarak bilançoları gözlemledikten sonra yatırım yapmak daha rasyonel olacaktır. Ayrıca ucuz kalmış bazı sektör hisseleri 2009 yılında ön plana çıkacaktır. Kaç haftadır yazıyoruz yüzde 100-200 gibi yükselişleri konuşacağız diye. Her hafta açıklanan en çok kazandıranlar listesinde farklı farklı hisselerde bir haftada yüzde 50-100 gibi yükselişler yaşanıyor. Bu hisseleri daha yükselmeden alım yaparak elde edilecek kazançlar göz önüne alınırsa Borsa'nın her şeye rağmen cazibesini koruduğunu söyleyebiliriz.

ABD borsalarında tehlike azaldı

Mart ayı başında 7.200 puanı aşağı kırdıktan sonra 6.500 puana kadar gerileyen Dow Jones sanayi endeksi yaklaşık yüzde 25 yükselmiş durumda. Bankalardaki görünümün olumluya dönmesi ve önceki haftalarda açıklanan ekonomik verilerin etkisiyle 8.000 puanı da aşan Dow, kritik bölgede yükselişe devam veya tamam kararını verecek gibi görünüyor. ABD şirketlerinin 2009 yılının ilk çeyrek bilançolarının beklentilerden iyi gelmesi olası düzeltmelerin önüne geçmiş görünmesine rağmen grafik olarak oldukça kritik bir seviyede olduğunu söyleyebiliriz. Zira yüzde 25 yükselen bu endeksin her an geri çekilme ihtimali tüm borsaları da yakından ilgilendiriyor. Dow Jones sanayi endeksinin teknik olarak 7.500 puana kadar geri gelerek güç toplamasını bekliyorum. Tehlikeli bölgeden uzaklaşan ABD borsalarının bilanço beklentilerinin sona ermesinin ardından bir düzeltme yapma olasılığını güçlü görüyorum.

Dolar sinsi sinsi yükseliyor

Geçen haftalarda 1,37 seviyelerini zorlayan Euro/dolar paritesi geçen hafta açıklanan veriler sonrası hızla geriledi. Parite haftanın son gününü 1,3024 seviyesinden kapatırken serbest piyasada dolar 1,610 liraya tırmandı. Doların uluslararası piyasalardaki bu tırmanışında hafta içinde açıklanan negatif veriler etkili oldu. ABD'de mart ayı konut başlangıçları verileri beklentilerin üzerinde gerilerken sanayi üretimindeki beklenmedik gerilemeler dikkat çekti. Haftalık işsizlik başvurularındaki azalma ve şirketlerden gelen ilk çeyrek bilanço

rakamları moral verse de dolar sinsi sinsi yükselişini sürdürdü. Önümüzdeki hafta açıklanacak mart ayına ilişkin veriler olumsuz gelirse dolar hem içeride hem de dışarıda yükselişini hızlandırabilir. Paritede destek noktası 1,30 aşağı kırılacak olursa 1,28-1,27 seviyelerine doğru gerileme sürebilir. Dolar lira karşısında bu durumda 1,62 seviyesini geçerse 1,66 seviyesine doğru hızla yükselecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çıkışa Turkcell de katılsa Borsa 30 bin puanı geçecek

Selim Işıklar 2009.04.26

Şok bir düşüşle geçen hafta 28 bin puana kadar gerileyen İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) bileşik endeksi, özellikle bankacılık sektörü hisselerindeki yabancı alımlarının devam etmesiyle yükselişini sürdürdü ve son 6 ayın zirvesine çıktı. 30 bin puanı zorlayan Borsa'nın bu noktayı geçememesinde endeks üzerinde ağırlığı olan Turkcell hisselerindeki durgunluk etkili oluyor.

Yine önemli sayıda hisse önemli kazançlar sağladı. Otomotiv, elektronik, finans ve enerji sektörü hisselerinin bir bölümünde yüzde 50'ye yakın artışlar dikkat çekiciydi. 2009 yılının ilk günlerinden itibaren Borsa'da birçok ucuz kalmış hissenin her ne olursa olsun eski fiyatlarına dönmeler bile yüzde 100-150 oranında artış yapabileceğini düşünüyorduk. Bu düşüncemizde 2009'un ekonomide belirgin kayıplar yaşatmasına karşın, Borsa'daki şirketlerin büyük bölümünün fiyatlarına bunun daha önceden yansımaları fikri etkili oldu. Bunu bir örnek vererek açmak gerekirse; geçen yıl çok parlak bilanço kârı elde eden bir şirketin fiyatı yüksek kâra rağmen daha fazla yükselmedi. Zira yüksek kâr rakamının daha önceden satın alınarak hisse fiyatının şişmesini sağlayan spekülâtör, açıklanan kâr rakamıyla ya satışa geçebilir ya da bir başka deyişle kâr fiyatın içindedir. Aynı şekilde 2008'de birçok hisse fiyatı yüzde 50-60 hatta 80 oranında değer kaybetmişti. Aslında 2008 yılı şirketler açısından son çeyrek hariç oldukça kârlı bir yıl olmuştu. 2009'un ise zararların ya da düşük kârların ön plana çıkacağı bir yıl olacağı belli. En azından ilk altı ayda böyle oldu. Bankaları hariç tuttuğumuzda birçok şirket çok iyi bilançolar getirmeyecektir. Peki bu duruma rağmen hisseler neden yükseliyor, üstelik artışlar son dönemde katlanmaya başladı. Birincisi tünelin ucunu gören spekülâtör yavaş yavaş hisse toplamaya başladı. Şirketler zarar etse de fiyatın ucuz olması ve şirketle ilgili en ufak olumlu haber etkisiyle kolayca alıcı bulabileceğini biliyor. İkincisi bu fiyatlardan daha fazla satıcı gelmiyor ve fiyatlar dış borsalardaki benzer şirketlerin de yükselmesiyle kolaylıkla yukarı çıkabiliyor. Borsaları bir spekülasyon arenasına olarak da algılayabiliriz. Bazen yüksek bir kâr rakamının uçuramadığı hisse fiyatını spekülâtif bir birleşme haberi veya arsa satışı haberi bile etkileyebilir. Bu nedenle bilanço kârları çoğu zaman ikinci planda kalır. Tabii zararlar da.

Aslında kâr payı dediğimiz temettü rakamı yatırımcılar için önemli olmalıdır. Şirketin yıl içinde gösterdiği performans kâr payı ile orantılıdır. Ancak son zamanlarda çok az şirket kâr payına önem veriyor. ABD'nin 19 bankası ile ilgili stres testi önceki gün açıklandı. Bu sonuçların ardından birçok banka temettü vermeyerek kârı içeride tutacaklar ya da sermaye artırımına bedelli olarak gidecekler. Bu durumda yatırımcılar bir süre önce ucuz bularak satın aldıkları hisselerden satış yaparak bedelli sermaye artırımına katılmaktan kaçınacaklardır. Benzer durumlar bizim şirketler için de geçerli olabilir. Son yıllarda yatırımcıların kanını bir sülük gibi emerek sürekli bedelli sermaye artırımına giden, kâr payı vermeyen şirketler bu yıl da kaçınılmaz olarak bu yolu seçmek isteyebilirler. Yatırımcıların korkulu rüyası olan bu durumdan kaçınmanın yolu bedelli sermaye artırımını tamamlamış hisselerle yönelmek ya da istikrarlı temettü politikası izleyen mali yapısı güçlü şirketlerde durmak olabilir. IMF anlaşması beklentisi ve dış borsalardaki pozitif hava önümüzdeki haftalarda Borsa'yı 30 bin puanın üstüne taşıyabilir. Endeks 30 bin puanı aşarsa 32 bin puana doğru yükselerek ralliyi tamamlayacaktır.

Çin, altın fiyatını yükseltiyor

f2 trilyon dolara yakın döviz rezervi bulunan Çin, altın toplamaya devam ediyor. ABD Doları'nın istikrarsız bir seyir izlemesi nedeniyle geçen yılın ortalarından bu yana altın rezervlerini artırma kararı alarak mevcut 600 ton olan altın rezervini 4.000 tona çıkarabileceğini açıklayınca altın fiyatları 1.000 doları görmüştü. Şubat ayından bu yana sessiz bir şekilde hareket eden ons fiyatı Çin'in uluslararası piyasaları düzenleyici otoritesi Hu Xiaolian'ın rezervlerin 1.054 ton seviyesine çıktığını açıklamasının ardından 865 dolardan 912 dolara kadar yükseldi. Açıklamalarda alımların süreceği ve hedefin 4.000 değil 5.000 ton olması dikkat çekiciydi. Hafta içinde doların uluslararası piyasalarda değer kaybetmesinin de etkisiyle yükselen altın fiyatlarının önümüzdeki günlerde ABD Merkez Bankası FED'in faiz kararı sonrası yükselmeye devam etmesi beklenebilir. Teknik olarak yukarı dönen göstergelerin etkisiyle kısa vadede 930 dolara kadar yükselmesini beklediğim altın fiyatlarının orta vadede yeniden 1.000 doları test etme ihtimalini de yüksek görüyorum. Çin ekonomi otoritesinin alıma devam mesajı bir anlamda altın fiyatlarının gelecekteki fiyatının daha da yükselebileceğinin işareti olabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa 32 bin direncinde zorlanır, yatırımcı kâr satışına dikkat etmeli

Selim Işıklar 2009.05.03

Geçen haftaki analizimizde 'Borsa endeksi 30 bin puanı aşarsa 32 bine doğru yükselerek ralliyi tamamlayacaktır' demiştik. Çarşamba günü 30 bin puanı aşan endeks, güçlü hisselerdeki yükselişin etkisiyle 31.819 puana doğru yükselerek tezimizi doğruladı.

2009 yılına girilirken birçok analist kötümser senaryoların daha baskın olduğunu savunurken 2009'da borsaların toparlanacağını vurgulayan analizler yapmıştık. Hatta birçok hissenin yüzde 100'lere varan yükselişler yaşayabileceğini de vurgulamıştık. 2009'un ilk dört ayını geride bıraktığımız şu günlerde gerçekten de gelişmeler beklediğimiz doğrultuda gerçekleşti. Borsa'nın neredeyse üçte biri yılbaşından bu yana yüzde 50-150 aralığında artışlar yaşadı. Borsa endeksi de yüzde 17,82 kazanç sağladı. İMKB geçen haftanın en çok kazandıran borsası olurken 32 bin puana oldukça yaklaştı.

Peki bu durum devam eder mi yoksa bu yükseliş satış için fırsat mı? Mart ayından bu yana endeks soluksuz olarak yüzde 34 yükseldi. Geçen hafta en son 6,5 ay önce gördüğü 31.500 puanı aştı. Açıkçası kısa vadeli hedeflere ulaşıldı. Bu aşamadan sonraki her yükseliş riskin artacağı anlamına geliyor. İMKB endeksinin bir avantajı da var. Yükselişi bu defa diğerlerinden önce gerçekleştirdi. Dış borsalara baktığımızda gelişmekte olan borsaların dışında kalan ABD ve Avrupa borsaları henüz 2009 yılında eksiye gözükmüyorlar. Bu borsalar kazandırmaya başlar ve belli noktaları hedefleyerek yükselişlerini hızlandırırlarsa İMKB belki de 32 bin puanı aşarak sürpriz yapabilir. Ancak yine de kısa vadede bu yükselişi gerçekleştiren endeksin 32 bin puan sınırında zorlanmasını bekliyorum.

Önümüzdeki hafta 19 ABD bankası için gerçekleştirilen stres testi sonuçları takip edilecektir. Hükümetin kabine değişikliğinin yankıları ve dış borsalardaki gelişmeler Borsa'yı yakından ilgilendiriyor. Gün sonuna doğru açıklanacak nisan ayı enflasyon verileri öncesi piyasalar daha çok dış borsalardaki gelişmelere odaklanacaktır. Haftanın genel beklentisi endeksin 30-32 bin puan aralığında dalgalanacağı yönünde. Perşembe günü yapılacak Milli Piyango özelleştirme ihalesi daha çok ihaleye katılacak şirket hisselerini (Turkcell, Doğuş

Holding ve Alarko Holding) etkileyecektir. 2009 yılı ilk çeyrek bilanço beklentileri ve gerçekleştirmeleri hisse bazında da olsa hareketliliğin sürmesini sağlayabilir.

Yatırımcıların biraz daha dikkatli olmaları gereken bir sürece giriyoruz. Zira soluksuz yükselişin bir düzeltmesi gerçekleşmedi ve yabancı yatırımcılar da iki aydır düşük maliyetlerden hisse topladılar. Bunun yanı sıra bir bölüm hisse de henüz yükselişe katılamadı. Daha seçici bir hareketle en iyi ihtimalle 30 bin puan üzerinde tutunulacak bir hafta bizi bekliyor diye düşünüyorum. Olumsuz haberleri görmek istemeyen piyasalar hâlâ IMF beklentisini satın alıyor. Bu nedenle IMF cephesinden gelecek haberlere de bir hayli duyarlı. Anlaşma gerçekleşme beklentisi kâr satışlarını frenliyor. Anlaşma haberi bile anlaşma beklentisi kadar etkili olmazdı. Bu nedenle beklenti hep sıcak tutularak piyasaları da canlı tutmak mümkün oluyor. Yabancı yatırımcılar henüz alımlarını sürdürüyorlar ama onlar da anlaşmanın gerçekleşmesi ve gerçekleşmemesine farklı tepkiler vereceklerdir. Son olarak Borsa hâlâ sıcak ve iyimserliğin sürmesiyle yıl içi zirvesine oldukça yakın hareket ediyor. Kâr satışları gelse de hisse bazında hareketler sürebilir. Endeks 32 bin puanda zorlanabilir.

Petrolde 55 dolar seviyesi kritik

Petrol fiyatları 50 doların üstünde hareket ediyor. Haftanın son işlem günü yaptığı atakla dikkat çeken petrol, 55 dolar sınırına dayanmış durumda. 2009 yılı başında 40-45 dolar arasında hareket eden fiyatlar acaba son üç yılda olduğu gibi yine yaz aylarına doğru mu hareket edecek yoksa büyüme rakamlarının etkisiyle yatay bir bantta mı kalacak? Petrol fiyatları genellikle yıl başlarında en düşük seviyelerde hareket ederken yaz aylarında zirve yapıyor. Bunun en somut örneği 2006 yılında 50 dolardan 76 dolara, 2007'de 52 dolardan 80 dolara, geçen yıl ise 90'dan 147 dolar'a yükselmesidir. Dünya ekonomilerinin 2009 yılı ilk çeyreğinde ciddi biçimde daralacaklarının anlaşılmasına rağmen petrol fiyatları muhtemelen yılın ikinci yarısında yine yükselişe geçecektir. Bu yükselişin gerçekleşmesi ise 55 dolar eşiğinin geçilmesine bağlı. Geçen hafta açıklanan ABD ham petrol stoklarında beklenmedik artışa rağmen spekülâtörler petrol alımlarını sürdürdü. Ayrıca ABD rafineri kullanım kapasitesi beklentilerin altında kalarak yüzde 82,7 olarak gerçekleşti. Tüm bunlara rağmen doların az da olsa değer kaybetmesi ve vade sonu olması gibi spekülâtif faktörler petrol fiyatlarını yükseltmeye yetti. Önümüzdeki günlerde ABD ekonomisine ilişkin kaygıların nisbeten azalma durumu belirir, dolar uluslararası piyasalarda değer kaybını sürdürürse petrol başta olmak üzere emtia fiyatlarında yükseliş eğilimi başlar. Teknik göstergelerini incelediğimizde yukarı dönüş sinyali henüz onaylanmadı. Geri çekilmelerde 47 dolar görülebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

2009, Borsa'ya yatırım yapanların yılı olmak üzere

Selim Işıklar 2009.05.10

Dikkatli okuyucular hatırlayacaklardır; 2009 yılının ilk analiz yazımızda, 'yüzyılın krizi' sebebiyle birçok analistin adeta felaket tellallığı yaptığı bir sırada biz borsaların bu sene toparlanacağını ve bazı sektörlerin lokomotif olacağını vurgulamıştık.

O yazıyı biraz hatırlatmak istiyorum. Zira tahmin ettiğimiz sektörlerdeki performanslar, endeksin çok çok ötesinde gerçekleşti. 28 Aralık 2008'deki yazımızın son paragrafını "En kritik dönemeç mart ayı sonunda atlatılacak, Amerika'daki sorunlu otomotiv devlerinin yola devam edip etmeyecekleri 31 Mart'ta belli olacak. Bu dönem atlatıldıktan sonra beklentileri satın almaya başlayacak borsalar, merkez bankalarının faizleri sıfıra çekmesiyle alternatifsiz bir şekilde hareket edecektir. Krizin göbeğindeki otomotiv, konut ve finans sektörü hisseleri, başlayacak yeni rallinin lokomotif sektörleri olacaktır.

İkinci Körfez Savaşı sırasında herkesin satmaya çalıştığı turizm hisseleri, savaşın bitiminde en fazla kazandıran hisseler olmuştu. Borsada ters mantık işleyecektir, yeter ki doğru şirketi bulun." şeklinde yazmıştım. Evet sevgili okuyucular, bu yazı krizin dalga dalga devam ettiği sıralarda yazıldı. Daha sonraki analizlerimizde de 2008 yılında yüzde 60-80 değer kaybetmiş hisselerin eski fiyatlarına ulaşması için yüzde 400 yükselmesi gerektiğini vurgulamış, bu durumun başlı başına yükselişi körükleyeceğini ve birçok hissenin yüzde 100-150 yükselebileceğini sonraki yazılarda vurgulamıştık. Saymadım ama en az Borsa'nın üçte ikisi dört ayda yüzde 30 ile yüzde 200 aralığında yükseldi bile. Lokomotif olacağını öne sürdüğümüz hisseler baktığımızda ilginç durumlara rastladık. Özellikle otomotiv sektörü hisseleri 31 Mart tarihinden itibaren yükselişe geçerek bir buçuk ayda inanılmaz getiriler sağlamışlar. Banka ve gayrimenkul yatırım ortaklıkları da aynı şekilde. Üstelik bu artışlara yıl içinde yaşanan dip fiyatlarını da katarsak daha da büyük olacaktır. Yine hatırlayacaksınız, dünyanın 2006 yılında yaşamaya başladığı ekonomik sıkıntıları yüzyılın krizi olarak göstererek büyük bir oyun oynandı. 2008'de anormal yatırımlar yapan, 'kâğıt üzerinde büyük' Lehman Brothers gibi yatırım bankalarının içeriden ve dışarıdan baskılarla çökertilmesi sonrası panik havası körüklendi. Hisse senedi fiyatları adeta yerlerde sürünmeye başladı. Aynı şekilde bu oyun sonrası Rusya'nın önde gelen oligarklarının ve Körfez ülkelerinin zengin prenslerinin petrolden elde ettikleri büyük paralar yok edildi. Biz bu oyunu iyi okuduğumuz için şu an 'krizden çıkılıyor' açıklamalarını şaşkınlıkla karşılamıyoruz. Gelişmeler tahminlerimiz doğrultusunda gerçekleşti. Gelişmekte olan ülke borsaları mayıs ayına kadar yükselişlerine devam ettiler. Çin Borsası yüzde 58, Rusya 53, Arjantin ve Brezilya borsaları yıl başından bu yana yüzde 36 yükseldi. İMKB endeksi ise yüzde 22 yükselirken, büyük borsalar son haftalarda toparlansalar da henüz prim yapmadı.

Geçen hafta 35 bin puana yaklaşarak sürpriz olarak nitelendirilebilecek bir atak yapan, ama aynı gün çok sert bir düşüş yaşayan Borsa'da yükseliş sona erdi mi, yoksa bu bir nefes alma hareketi miydi? Öncelikle işlem hacmindeki aşırı yükseliş, bir tehlike işareti olarak görülebilir. Kısa sürede yüzde 40'a yakın yükselen endekste bir süre önce düşük maliyetlerden alım yapan yabancıların kâr satışı eğilimine girme ihtimalleri tedbirli olmayı gerektiriyor. Öte yandan büyük borsaların henüz yükselişe katılamamış olması ve Latin Amerika, Rusya ve Çin borsalarının yüzde 50 yükselmeleri gibi faktörler ciddi bir düzeltmeyi engelliyor. Ayrıca IMF anlaşması beklentisi başlı başına bir spekülasyon sebebi oldu. Yatırımcılar fon ile anlaşmayı değil, bu beklentinin sürmesini temenni etmeye başladı. Bu sebeple 2009 yılı bütününde piyasalarımızın olumlu seyrini sürdürmesini beklemekle birlikte, hisse seçimlerinde dikkat etmek gereken bir döneme giriyoruz. Endeks 32 bin puanın altına gerilirse 29.500 puanı destek görecektir. Bundan sonraki yükseliş hareketlerinde kısa vadede geçen hafta perşembe günü yaşanan dalgalanmaya benzer hareketler gözlenecektir. Tavsiyem, yıl başından bu yana yükselişe katılmayan ancak beklentisi olan hisselerle dönerek veya ciddi yükselişlerde satış yaparak düşüşlerde alım için fırsat kollamak yönünde olacaktır.

Petrol fiyatları, yaz aylarında zirveye ulaşır

2009 başlarında 40 dolar civarında hareket eden petrol fiyatları, geçen hafta yüzde 11 yükselerek 58 doları geçti. Petrol 4 ayda yüzde 32 yükseldi. Hatırlayacaksınız, 2008'de 70-80 dolar civarındayken bir anda spekülasyon etkileriyle fiyatlar adeta çıldırmış, temmuz ayında da 147 doları bulmuştu. O tarihlerde petrol üreten bazı ülkelerin yetkililerinin spekülasyon açıklamalarının yanı sıra yatırım bankaları ve büyük spekülasyoncuların oyunları da bir şekilde manipüle edilen petrol fiyatlarındaki oynaklık bir süre devam etmişti. Daha sonra manipülasyonların ortaya çıkarılmasıyla fiyatlar düşüşe geçmişti. Hatta fiyatların yükselişinde etkili olan yatırım bankası Lehman Brothers'ın iflası sonrası fiyatlar düşüş eğilimini sürdürmüştü. Hiç şüphe yok ki ekonomilerin 2009'da daralma eğilimine gireceği ve petrol talebinin kısıllacağı ve dolardaki yükseliş eğilimi gibi faktörler şubat ayında fiyatları 34 dolara kadar çektiyse de bu hareket kısa sürdü. Yükselişe geçen petrol fiyatları daha

şimdiden 60 dolara yaklaştı. Yaz aylarında zirve noktalarına doğru yükseleceğini düşündüğümüz petrol fiyatlarının 70-80 dolarlar seviyelerini bulabileceğini tahmin ediyorum.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hangi sektördeki hisselerle yatırım yapmalı?

Selim Işıklar 2009.05.31

Uluslararası piyasalarda açıklanan veriler kadar otoritelerin ekonominin geleceği hakkındaki öngörülerini de dikkatle takip edildi. Yatırım bankası Lehman Brothers'ın iflasına izin verilmesinin ardından oluşan büyük güven kaybı, Citibank ve Bank of America'nın desteklenmesiyle sona ermişti.

Dünyanın yeni ve büyük bir iflası kaldıramayacağı açıkça belli olmuştu. Büyük bir banka ve bir otomotiv devinin batmasına izin verilmesi yavaş yavaş oluşan yeni bir güven ortamını baltalayacağından otoriteler çok dikkatli davranmak zorundalar.

2009 yılının ilk yarısının tamamlanmak üzere olduğu şu günlerde dünya borsalarında tahminlerimiz doğrultusunda gelişmeler oldu. Gelişmekte olan borsalarda Çin ve Rusya başta olmak üzere % 50 civarı yükselişler gerçekleşti. Gelişmiş borsalar ise yıl içindeki büyük kayıpları ancak telafi ederek yılbaşındaki değerlerine ulaştı. Ekonomistlerin diğer barometresi olan emtia fiyatlarında da gözle görülür bir hareketlenme oldu. Gümüş, bakır, petrol ve hatta altın fiyatları ciddi değerler kazandılar.

Tüm bu gelişmeler çarkların yavaş yavaş dönmeye başladığını gösteriyor. Yatırımcıların bir bölümü kaçan fırsatlara üzülmekle, bir kısmı da şu ana kadar elde ettikleri kazançları geri vermemek için bir yol haritasına ihtiyaç duyuyor. Yeni yol haritası şöyle çizilmeli: Öncelikle yine seçici olmak zorunda olduğumuz bir döneme girmiş bulunuyoruz. Öte yandan yabancı yatırımcılar gelişmekte olan borsalarda elde ettikleri kazançları realize ederek daha uygun piyasalara yönelme girişiminde bulunabilirler. Bu nedenle yatırımcıların ilk olarak seçici olmalarını, alım zamanlarında daha dikkatli olmalarını tavsiye edebilirim. Bir süredir finans, otomotiv ve konut sektörü hisselerine yatırım yapan yabancıların son fiyat artışlarından sonra petrol ve türev sektörlerine ilgileri arttı. Petrol ve gübre sektörü hisseleri yeni dönemde daha cazip olabilir. Ayrıca ÖTV indirimi sebebiyle canlanan beyaz eşya sektörü de yeni dönemde öne çıkabilecek sektörler olacaktır.

Mart ayı sonlarından itibaren yoğun alımlar yapan yabancıların son haftalarda gerek raporlarına gerek işlemlerine baktığımız zaman kâr realizasyonlarını hızlandırdıkları görülüyor. Belirgin net alımları net satışlara dönüştü. IMF ile Türkiye arasında yapılması beklenen anlaşmanın sonbahara kalacağını düşünen bazı yabancı fonlar, bu hareketin başını çekiyor. Tabii endeks de bu sebeple 35 bin puanı aşmakta zorlanıyor. Cuma günü Rus borsası yüzde 5 yükseldiği halde İMKB'nin satış baskısı altında olmasında bu düşünce etkili oldu. Son günlerdeki bu eğilimi, olumlu açıklamalar veya Amerikan borsalarındaki yukarı hareketin devamı tersine çevirebilir. Zira yıllık bazda geride kalmış durumdadır. Ayrıca 1 Haziran'da iflastan korunma başvurusu yapacak olan otomotiv devi General Motors'un akıbeti de piyasalar açısından dikkatle takip edilmesi gereken bir gelişme olarak önümüzde duruyor. Teknik göstergeler kritik bir noktada olduğumuzu gösteriyor. Eğer bu noktadan gerileme trendi başlarsa 33.750-32.000 seviyelerine kadar bir düşüş yaşanabilir. Yukarı hareketlerde ise 35.700-36.500 seviyeleri takip edilmelidir.

Petrol fiyatlarında artış devam eder

10 Mayıs'taki analizimizde petrol fiyatlarının genellikle yaz aylarında yükselişler kaydettiğini belirtmiştik. O tarihte 55 doları henüz aşmış olan petrol fiyatları, şu an 66 doları geçti. Hafta içinde açıklanan ABD ham petrol

stoklarında beklenmedik düşüşlerin ardından yükselişini hızlandıran petrol fiyatları 67 doları aşarsa 79 dolara kadar yükselebilir. Ham petrol stoklarının 5,4 milyon varil azalması, OPEC toplantısında üretimi artırma kararı çıkmaması ve OPEC genel sekreterinin 'üretim artışı için çok erken' açıklamaları fiyatların yükselişinde etkili oldu. Ancak fiyatları asıl yükselten ana faktör ise ekonomilerde yavaş yavaş canlanma sinyallerinin alınması ve en geç 2010 yılının ilk çeyreğinde yavaş da olsa büyümenin başlayacağı beklentileri. Bu sebeple toparlanmaların en azından 3 ile 6 ay süresince devam edeceğini tahmin ediyorum. Petrol fiyatları genelde temmuz ve ağustos aylarında zirve yapıyor. 2008'in Temmuz ayında 147 dolar zirvesini görmüştü. Bunun temel sebebi, petrol alım kontratlarının genelde bu aylarda yapılması spekülâtörlerin de iştahını kabartıyor. Yine aynı oyunu oynayarak ve ekonomide canlanma beklentisini satın alarak fiyatları yaz aylarında yükseltebilirler. 80 doları aşarsa yıl sonuna doğru 100 doları bulma ihtimali güçlenecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünya borsalarındaki yükseliş İMKB'deki düşüşü engelliyor

Selim Işıklar 2009.06.07

Dünya borsalarındaki yükseliş eğilimi belirgin bir hal alırken son iki ayda yüzde 50'ye yakın yükselen İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda yorulma emareleri arttı. Küresel ekonominin toparlanmaya başlayacağını sinyalleri gelmeye devam ediyor.

Ekonomik tedbirlerin yılın ikinci yarısından itibaren talep tarafını canlandırdığı petrol gibi emtia fiyatlarındaki yükselişlerden belli oluyor. Türkiye'de de hükümetin ÖTV ve KDV indirimlerinin ardından otomotiv, beyaz eşya ve mobilya satışlarındaki artışlar tedbir önlemlerinin işe yaramaya başladığını, iç piyasalarda bir kıpırdanmanın başladığını gösteriyor. İlk çeyrekte adeta durma noktasına gelen iç piyasadaki bu canlanmaya dış talep de eklenince şirketler önce stokları eritecek, sonra yeni siparişleri hızlandıracaktır.

2009 yılını iki farklı şekilde değerlendirmek gerektiğini defalarca tekrarlamıştık. Finans ve sermaye piyasalarında yaşanan toparlanmaların olacağını ancak işsizlik başta olmak üzere ekonomilerde daralmaların devam edeceğini de eklemiştik. Yılın ilk yarısını geride bıraktığımız şu günlerde borsaların performansları beklediğimiz gibi oldu. Şirketlerin ilk çeyrekteki negatif bilançolarına rağmen hisse değerleri gelecekteki iyimserliğin satın alınmasıyla bir anda yüzde 50 ila 200 aralığında arttı. Endeks yıl başına göre yüzde 29 yükselmiş durumda. Şirketlerin ilk çeyrekteki açıklamalarına baktığımızda bankacılık sektörünün 2008 yılına göre kârlılıkla yüzde 30'a yakın bir performans sergilediği diğer sektörlerde ise beklediği gibi ya kâr rakamlarının küçüldüğü ya da zarar yazmaların başladığı görüldü. Yabancı yatırımcıların başını çektiği alımlar mart ayından itibaren yoğunlaştı. Yabancılar beklediğimiz gibi bankacılık, otomotiv ve konut sektörü hisselerinde yoğun alıcı oldular.

Geçen haftaki analizimizde endekste ki üç aylık soluksuz yükselişte bir dinlenmeye ihtiyaç olduğunu ve bir düzeltmenin başlayabileceğini belirtmiştik. Geçen hafta dünya borsaları yükseliş eğilimlerini sürdürürken İMKB endeksi, 36 bin 200 puandan 34 bin puana kadar geri çekilme yaşadı. Haftanın son günü ise hafif bir şekilde yükselse de IMF beklentisinin ötelenmesi nedeniyle satış baskısının devam ettiği görüldü.

Bu hafta New York Borsası Dow Jones endeksini incelediğimizde yükseliş eğiliminin sürdüğünü, ancak oldukça kritik bir nokta olan 9.000 puana bir hayli yaklaştığını görüyoruz. İMKB endeksi bir yandan sert bir düzeltme korkusu yaşarken bir yandan da ABD borsalarının yeni bir yükseliş dalgasına girme ihtimalinin artmasıyla

düşüşü alım fırsatı olarak gören yatırımcılarla dengede kalıyor. Teknik göstergelerin haftalıklarda alım sinyalini sürdürmesine rağmen günlüklerde satış sinyali belirgin bir hal aldı. Bu durumu şu şekilde yorumlayabiliriz: Endeks 29 bin ve 32 bin puanı aşınca hareketli ortalamalar oldukça altta kaldı. Bir örnek vermek gerekirse son aylarda soluksuz yükseliş nedeniyle 100 günlük ortalama 27 bin 500, 50 günlük ortalama ise 31 bin puan seviyesinde bulunuyor. Endeksin 22 günlük hareketli ortalaması ise 34.200 puanda. Endeks tahmin ettiğimiz gibi kısa vadede düşüşe geçerse önce 34 bin puan aşağı kırılacak ve 32 bin puana, daha sonra düşüş devam ederse 30 bin puana doğru bir gerileme ihtimali görüyoruz. Bu nedenle yatırımcıların her zamankinden daha dikkatli ve seçici olmaları gereken bir dönemdeyiz. 16 Haziran'da ÖTV ve KDV indirimlerinin sona erecek olmasıyla piyasalarda yeni bir durgunluğun önüne geçecek adımlara ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz. Zira piyasalardaki toparlanmanın devam edebilmesi için ek tedbirlerin alınması ve durgunluğa karşı teyakkuzda olunması gerektiğini düşünüyoruz. Bu nedenle pazartesiden itibaren bu yönde bazı adımların atılabileceğini düşünüyoruz. Yükselişte başı çeken hisselerin bir bölümünde düzeltme hareketi başladı, ama yüksek likidite nedeniyle hisseden hisseye geçişler endeksi 34 bin puanın üstünde tutuyor.

Özetle 2009 yılına ilişkin olumlu beklentilerim halen devam ediyor. Borsalar 2009 yılını büyük ihtimalle yükselişle tamamlayacaklar. Dünya ekonomisinin içinde bulunduğu yeni trend borsalardaki yükselişi destekliyor. Ancak kısa vadede yükselişin sağlıklı bir şekilde sürmesi için bir düzeltmeye ihtiyaç var. Türkiye'ye özgü riskler ve fırsatlar önümüzdeki dönemde ciddi dalgalanmaları beraberinde getirebilecek gibi gözüküyor.

Dow Jones'ta 9 bin puan seviyesi kritik

fDünyanın en büyük borsası New York'ta Dow Jones sanayi endeksi Ekim 2007'de 14.000 puan tarihî zirvesini ikinci kez denedikten sonra bozulan göstergelerin tesiriyle düşüş trendine girmişti. ABD başkanlık seçimleri sonrası yeni Başkan Barack Hüseyin Obama'nın ekonomi performansı, G-20 ülkelerinin canlandırma paketlerinin etkisini göstermesi ve Citibank ile Bank of America'nın yanı sıra otomotiv devlerinin desteklenmesi ABD borsalarında toparlanmayı getirdi. Bundan sonra neler olabilir? Verilerle yola çıktığımızda ekonomilerdeki toparlanma sinyallerinin devam edeceğini ve canlanmaya yönelik tedbirlerin alınmaya devam edilmesiyle hisselerdeki performansların baş döndürücü bir şekilde olumlu olacağını düşünüyoruz. Dow endeksinin en kritik eşiği 9.050-9.100 puanda bulunuyor. Kısa vadede bu noktanın aşılması durumunda 9.600-10.500 hedeflerinin gündeme gireceğini tahmin ediyorum. Belki tarihî zirveler yakalanmaz ama en azından iyileşmeye başlayan piyasalarda borsalarda da yükseliş eğilimi devam edecektir. Teknik göstergeleri yukarı dönen Dow endeksinde 8.200 puanın aşağı kırılmaması oldukça önemli.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Vergi indirimleri şirket ve yatırımcılara iyi geldi

Selim Işıklar 2009.06.14

Hükümetin üç ay önce piyasalardaki durgunluğu aşmak için otomotiv, beyaz eşya ve mobilya gibi sektörlerde KDV ve ÖTV indirimine gitmesi piyasalara belirgin bir canlılık getirdi. Bu sektörlerin krizinden derin bir şekilde etkilenmelerinin önüne geçildiği gibi, belki de geçen yılki cirolarının çok üstünde satışlar gerçekleştirmeleri sağlandı.

İndirimlerin Borsa'da da yankılanmaları olumlu yönde oldu. Borsa'da işlem gören otomotiv şirketleri tahminlerin çok ötesinde değer artışları yaşarken, mobilya sektöründe bulunan şirket hisselerinde de büyük ilgi gözlemlendi. Aynı şekilde beyaz eşya hisselerinde de krizin izlerinin silinmeye başladığı, şirketlerin borsadaki performanslarıyla ortaya çıktı. Düzenli okuyucular bilir, 2009 yılında 'Borsa göz kamaştıracak' iddiamızı sıkça

tekrarlamış ve birçok hissenin bu yıl yüzde 100-150 değer artışları yaşayabileceğini yazmıştık. Analizlerimizde krizdeki sektörleri alım listesinin başına koymuştuk. Otomotiv, konut ve banka hisseleri beklediğimiz gibi çok güçlü artışlarla yatırımcılara büyük kazançlar sağladı. Mayıs ayı içinde ise petrol fiyatlarının artacağını ve buna bağlı olarak petrol, petrol türevleri olan sektörler ve gübre sektörünü yeni dönemin hisseleri olarak gördüğümüzü belirtmiştik. Beyaz eşya hisselerinin de yeni dönemde kazandıracak sektörlerin başına koymuştuk. O tarihten bu yana endeks değer kaybetmesine rağmen başta beyaz eşya olmak üzere bahsettiğimiz sektör hisselerinde önemli artışlar yaşandı. Hatta bazı hisselerde durum biraz abartıldı. Yüzde 150'ye yakın artışlar yaşandı. Birçoklarının 'çöküş beklediği' 2009 yılı son dönemin en hacimli, en hareketli günlerini yaşıyor. Yatırımcılar yıl başında düşük fiyatlardan aldıkları hisselerde şu ana kadar çok önemli kazançlar elde etti. Borsa'nın klasik mantığı bir kez daha çalıştı. Beklentileri önceden satın alarak iyi haber kollayan spekülâtörler, iyi havanın devam edeceğini görerek pozisyonlarını buna göre ayarladı. Mart ayı sonunda başlayan yükseliş trendinin oluşturduğu risklere rağmen, doğru sektör veya hisselerle yatırım yapıldığında oluşan getiriler önümüzdeki dönemde de Borsa'yı cazip kılacak gibi gözüküyor. Zira uluslararası piyasalarda durgunluktan çıkmak için çaba sarf ediliyor. Faiz oranları çok düşük ve finans sektörü başta olmak üzere şirketler destekleniyor. Üç ay önce hükümetin önlemler paketinde yer alan ÖTV ve KDV indirimlerinin şirketlere nasıl katkıda bulunduğunu mali portre olarak 6 aylık bilançolarda göreceğiz. Hükümet, alınan tedbirlerin etkisini gözeterek ve yeni ayarlamalar yaparak indirimlere devam kararı alırsa, bunun piyasalara yansması olumlu olacaktır. Üç ay önce işi adeta bırakma noktasına gelen ve moral çöküntüsü yaşayan sektörlerin, stokları erittikten sonra üretilere başlamaları heyecan verici. Yarından itibaren indirimlerin bazı sektörlerde daha düşük oranlarda devam edeceği beklentisi hakim. Hiç şüphesiz Borsa'da bu sektör hisselerinde indirimlerin devam edeceği kokusunu alan spekülâtörler pozisyonlarını aldılar bile. İçeride Borsa'yı hareketlendirecek bu gibi gelişmelerin dışında şimdilik çok önemli gündem maddeleri yok. Dış borsalara bağlı hareketler söz konusu. Son haftalarda satışa dönen yabancı yatırımcılar ise yeniden finans hisselerinde pozisyon almaya başladı. Ancak beklenen düzeltme hareketi henüz gerçekleşmedi. Dünya borsaları iyimser beklentileri satın almayı sürdürüyor. ABD borsaları gün içinde düşük hareket etse de kapanışı yukarıda yapmaya devam ediyor. Tokyo borsası Nikkei endeksi 8 Ekim 2008'den bu yana ilk kez 10 bin puanı aşmayı başarak adeta New York borsalarına izlemesi gereken yönü gösterdi. Dow Jones endeksi ise 9 bin puanı aşmakta zorlanıyor. Ancak, 9 bin 200 puanı aştıktan sonra 10 bin puanı zorlayacak gibi görünüyor. Kısa vadede endeksler o kadar yoruldu ki bir geri çekilme hareketi sürpriz olmayacaktır. Önümüzdeki hafta Japon Merkez Bankası'nın toplantısı önemli. Ayrıca salı günü ABD mayıs ayı konut başlangıç verileri ve enflasyon sonuçları takip edilecektir.

Bizim piyasalarımızda son duruma gelecek olursak, mayıs ayı başında yüzde 11,5'e kadar gerileyen tahvil oranları geçen pazartesi günü yüzde 13'ü aşarak kısmi bir karamsarlık oluşturmuştu. Ancak, daha sonra yüzde 12,74'e kadar gerilemişti. Görülüyor ki piyasa bu seviyelerin altında ya yeni bir risk görüyor ya da önümüzdeki hafta içinde Para Politikası Kurulu toplantısından yeni bir indirim beklemiyor. Salı günü kurulun vereceği yeni karar öncesi gecelik borçlanma oranı 9,25; borç verme oranı 11,75 düzeyinde bulunuyor.

Yazın petrolün 70-80 dolar olacağını tahmin etmiştik

f10 Mayıs tarihli analizimizde petrol fiyatlarının yükseliş trendini sürdürerek yaz aylarında 70-80 dolar olabileceğini vurgulamıştık. Haziranın ikinci haftasını geride bıraktığımız şu günlerde öngörümüzün gerçekleştiğini, petrolün 72 dolar seviyesine ulaşmasıyla görmüş olduk. Petrol talebinin yavaş yavaş artmaya başlaması, buna mukabil petrol üreten ülkelerin arz kısıtlamalarına devam etmesi fiyatların yükselişinde temel etken olarak gözüküyor. Ayrıca, doların uluslararası piyasalarda likidite bolluğu nedeniyle yeniden değer kaybetmesi gibi etkiler petrol başta olmak üzere emtia piyasalarında yükselişleri tetikliyor. ABD ve Avrupa ekonomilerinin halen resesyonda oldukları sırada Çin ve Hindistan gibi yeni dev ekonomilerin canlılıklarını

sürdürmeleri ve ellerinde bulundurdıkları yüksek likiditeyi emtia piyasalarına yönlendirmeleri fiyatları yavaş yavaş yükseltmeye başladı. Dünyaca ünlü yatırım banka analistlerinin '25 dolara kadar düşecek' dedikleri petrol fiyatları bizim yılbaşından bu yana tahmin ettiğimiz gibi 70-80 dolar aralığına yükseldi. Geçen yıllarda olduğu gibi petrol fiyatları temmuz ortasında zirve yaptıktan sonra yavaş yavaş üretim artışları gündeme gelecektir. OPEC ülkeleri, bundan sonraki toplantıda fiyat artışlarını üretim artışıyla dengeleyecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa, kriz öncesi seviyelerine yaklaştı

Selim Işıklar 2009.06.21

2009 yılına girdiğimizde analizlerimizde sık sık vurguladığımız gibi, borsalar toparlanırken; birçok şirket yüzde 100-200 aralığında yükselişler kaydetti ve kriz öncesindeki değerlerine yaklaştı.

Hatırlayacaksınız, birçoklarının 'yüzyılın krizini yaşıyoruz, düşüşler devam edecek' gibi söylemlerini abartılı bulmuş, yüzde 80'lere varan fiyat düşüşleri sonrası hisse fiyatlarının, 2010 yılında başlaması beklenen toparlanmayı önceden satın alanların katkısıyla çok ciddi bir yükseliş kaydedeceğini vurgulamıştık. 2009'da borsaların toparlanacağını ve hisselerin büyük yükselişler kaydedebileceğini belirtmiştik. Öngörülerimiz doğrultusunda gerçekleşen yükseliş trendi sonrasında İMKB 21 bin puandan 36 bin puana kadar yükseldi. Seçici hareketler yatırımcılara büyük kazançlar sağladı. Örneğin krizden etkilenen konut, otomotiv ve finans sektörü hisseleri bu dönem içinde ortalama yüzde 100 kazandırırken mart ayı sonundan itibaren işlem hacmi şu ana kadar görülmemiş bir şekilde artış gösterdi. Neredeyse kriz öncesi işlem hacimlerinin de önüne geçen bu hareketlenmede yabancı alımlarının yeniden başlaması etkili oldu. Bazı hisseler 58 bin puandaki zirvelerine yaklaşan yükselişler kaydetti ve Borsa'nın cazibesini artırdı.

IMF heyetinin bir toplantı için Türkiye'de olması ve hükümetle görüşmelerde bulunması; perşembe günü finans hisselerinin ciddi bir sıçrama yapmasına ve doğal olarak endeksin bir kez daha 36 bin puan sınırına yükselmesine yol açtı. Haftanın son işlem gününde açılışta negatif bir seyir yaşamasına rağmen, dünya borsalarının yukarı dönmesiyle alıcılı bir seyir izleyen İMKB'nin kısa vadede 36.200 puanı aşip aşmayacağı oldukça önemli. Önemli diyorum, zira ikili tepe formasyonu olarak nitelendirilebilecek bu harekette geçen ay yakaladığı zirve aşılamazsa satış baskısı devam edecektir. Eğer 36 bin 200 puan aşılsa yeni bir yukarı dalgalanma söz konusu olur ki, bu durumda endeks rahatlıkla 40 bin puana kadar yol alacaktır. Yatırımcılara önerim şudur; eğer uzun vadeli bir yatırım düşünüyorlarsa ya bir düzeltme hareketini gözleyecekler, açıkçası bir düşüş hareketi bekleyerek uygun fiyatları takip edecekler. Ya da seçici davranarak ucuz kalan ve geleceği parlak sektör hisselerine doğru yatırım yaparak en az iki yılı gözden çıkaracaklar. Eğer 2010 yılında bir toparlanma başlayacak, 2011'de ise 2002-2007 yılları arasındaki büyümeler yakalanacaksa strateji bu olmalıdır. Kısa vadede ise faizlerin beklenmedik seviyelere düşmesi, ayrıca stopaj uygulanmaması sebebiyle borsaların ara düzeltmelerle yukarı hareketini sürdüreceğini düşünüyorum. Böylece Borsa'nın önümüzdeki günlerde yine seçici hareketlerle 33 bin-36 bin puan aralığında dalgalanacağını, ama yaz aylarının sonunda 36 bin 200 puanın aşılmasıyla 40 bin puanların denenebileceğini tahmin ediyorum.

Önceki analizlerimde sık sık vurguladığım gibi IMF ile hayal kırıklığı izlenimi verecek anlaşma yerine, zamanlaması bize bağlı bir anlaşma ya da ilişkilerimizi bozmayacak müzakere sürecinin devam ettirilmesi uygun olacaktır. Dünya ekonomilerinin yaşadığı sıkıntı bir kriz değil, olsa olsa büyük güven kaybının oluşturduğu korkaklık ve hesapsızlıktan kaynaklanan geçici bir rehavet havasıdır. Bakın ABD yeni yönetiminin

eskisinin hatalarına düşmeyişi, gerginliğe yol açan demeçler yerine ılımlı bir yaklaşımın ortaya konulması gibi faktörler ekonomiyi de olumlu etkilemeye başladı. Dünya ekonomisinin belirsizliğe gittiği dönemden alınan önlemlerle ışığın görülmeye başlanmasını bile içine sindiremeyenler, elbette karamsarlıklarını sürdürecektir. Ancak yine tahminlerinde yanılacaklardır. Ekonomilerin düzelmesi ve piyasaların canlanmasında temel unsur güven ve istikrardır. Güveni sarsacak, istikrarı bozacak gelişmeler olmadığı sürece önümüzdeki ayların olumlu geçeceğinden, işlerin yavaş yavaş açılacağından şüphem yok. IMF ile anlaşma olsun veya olmasın ilişki sürdürülmeli ve en azından ihtiyati bir stand-by gündemde olmalıdır.

Önümüzdeki haftalarda sektörel bazda enerji başta olmak üzere hareketlenmeler sürecektir. Teknik göstergeler kısa vadede yukarı dönmüş iken, orta vadeli hareketli ortalamalar henüz satış sinyallerini sürdürüyor. Bu sebeple her an bir düzeltme, yani kısa vadeli bir düşüş trendi ihtimalini gözeterak seçici olmakta fayda var. Bedelsiz sermaye artırımı, birleşme beklentisi olan hisseleri ön plana çıkarabilir, zira para Borsa'da hâlâ fırsat arıyor.

Dolara baskı sürececek

Dolar 2009'un ilk çeyreğinde gereğinden fazla değeri lenerek Euro karşısında 1,24'ler seviyesine yükselmişti. Petrol, altın, bakır gibi emtia fiyatlarındaki düşüşler; daha doğrusu talep yetersizlikleri paranın rotasını dolara çevirmiş, Euro/dolar paritesini 1,60 zirvesinden 1,24'ler seviyesine geriletmişti. Bir bakıma doların yükselişi yeni krizin habercisi gibiydi. Türkiye gibi cari açığı dolar cinsinden olan ülkeler için tehlike çanlarının yükselmesine sebep olan bu gelişmeler sonrası G-20 zirvesinde alınan kararlar, ABD ekonomi yönetiminin Bank of America ve Citibank gibi dev bankaları kamulaştırmadan yönetimlerini değıştirmesi, dünya ekonomilerine rahat nefes aldırdı. Gelişmeleri makro düzeyde incelediğimizde doların geçici bir süre uluslararası piyasalarda yükselebileceğini, ancak bunun kısa süreli olabileceğini düşünüyorum. Euro/dolar paritesinin 1,37 aşağı kırılmadığı sürece 1,47 seviyelerini hedeflediği ve doların önümüzdeki aylarda da çok talepli olamayacağı görülüyor. TL karşısında ise bir düzeltme hareketinin dışında sürekli yükseliş emaresini göremediğim doların en azından son çeyreğe kadar abartılı yükseliş hareketine geçmemesini bekliyorum. Euro karşısında ise 1,37 aşağı kırılmadığı sürece zayıf konumunu sürdürerek 1,47-1,60 hedeflerine doğru hareketlenmesi orta vade için sürpriz olmayacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yüksek getiriye gören yatırımcı, gelişen borsaları tercih etti

Selim Işıklar 2009.07.05

2009 yılının ilk yarısında finans ve sermaye piyasaları beklentilerin ötesinde performans gösterdi. Korkulan olmadı. Ama aynı şeyi henüz reel piyasalar için söylemek mümkün değil. Borsalar bugünü değil geleceği satın alır. Bu yüzden yılın ilk 6 ayı beklenenden iyi geçti.

Dünya borsaları içinde gelişmekte olan piyasaların performansı daha dikkat çekiciydi. Başta Çin olmak üzere gelişmekte olan borsalarda şu ana kadar yüzde 80'i aşan yükselişler yaşanırken, ABD ve Avrupa borsaları geçen seneye oranla yüzde 5 geriledi. Yükselen borsaların büyük bölümü gelişmekte olan borsalardan oluşuyor. Yalnızca Tokyo borsasında yüzde 10'luk bir artış istisnayı oluşturuyor. Diğerleri yıl başına oranla henüz negatif seviyelerde. Yıl başından bu yana 26 milyar dolarlık bir fon akışının olması gelişmekte olan borsalardaki yükselişin nedenini en iyi şekilde açıklıyor.

ABD ve Avrupa borsaları ise yıl içinde yaşadıkları büyük düşüşler sonrası toparlansalar bile henüz suyun üstünü göremediler. Ayırışmanın sebebi Çin ve Hindistan gibi büyümeye ara vermeyen ülkelerin ekonomik performanslarının yatırımcıları bu ülkelere çekmesi. Zira ABD ve Avrupa ekonomilerinde çarklar hâlâ istenen düzeyde işlemiyor. Yatırımcılar bunu göz önüne alarak kazandırma potansiyeli yüksek olan gelişen piyasalara yöneliyor. ABD ve Avrupa'da açıklanan ekonomik veriler resesyon, hatta deflasyon eğiliminin sürdüğünü gösteriyor. Mart ayı sonunda ABD'nin önde gelen bankalarının kurtarılmasının ardından açıklanan bilanço performanslarının beklenenden iyi gelmesi endeksleri belli bir yere taşıdı. Ama henüz ekonomik canlanmadan söz edebileceğimiz veriler ortalıkta görünmüyor. Hafta içinde açıklanan haziran ayı ABD tarım dışı istihdam verisinin beklentilerin çok ötesinde azalması moralleri bozan en önemli faktör oldu. Aynı şekilde özel sektör istihdam verilerindeki azalmalar dünya ekonomilerini tedirgin eden gelişmelerdi.

Bunun yanı sıra ABD konut satışlarında ve fiyatlarında devam eden kayıplar yeni tedbirler alınması gerektiğini gösteriyor. Hafta içinde ABD ve Avrupa borsalarındaki düşüşlerin ana sebebinin olumsuz gelen veriler oluştuyordu. ABD borsa endekslerine gelince... Yine kritik bir seviyedeler. Dow Jones endeksinin 8 bin 200 puanın altına gelmesi durumunda yine 7 binli seviyelere doğru gerileme riski var. Ayrıca gelişmekte olan ülke piyasalarında ise halen kısa vadede bir düzeltme riski olduğunu düşünüyoruz. Ancak Merkez Bankası Başkanı Durmuş Yılmaz'ın da vurguladığı gibi toparlanma 2009 yılının son çeyreğinde olacak. Bu sebeple piyasalar içerideki olumsuz verileri şimdilik görmezden geliyor.

Borsadaki son duruma gelince; ABD borsalarının hafta boyunca negatif bir seyir izlemesine rağmen gelişmekte olan borsalardaki pozitif havanın etkisiyle endeks hafta boyunca 36 bin puanın üstünde hareket etti. Hisse fiyatlarının yıl başına oranla oldukça yüksek olması ve her an gelebilecek bir düzeltme hareketi beklentisinin borsayı yerinde saydırdı. Her an aşağı veya yukarı sert bir harekete hazırlıklı olmak gerekir düşüncesindeyim. Ekonomilerdeki toparlanma beklentisi yıl içinde satın alınması, endeksi yıl başına göre yüzde 36 yükseltirken birçok hissede tahminlerimiz doğrultusunda yüzde 200'lere varan fiyat artışlarına yol açtı. Bundan sonra yatırımcının her zamankinden daha dikkatli olması gerekir. Önceki analizimizde belirttiğimiz gibi sermaye artışları, şirket birleşme kararları gibi gelişmeler hisse fiyatlarını etkilemeye başladı.

Petrolde 50 doların altı zor

Olumsuz gelen ekonomik verilerin ardından düşüşe geçen petrol fiyatları 65 dolara kadar geriledi. Hatırlanacağı gibi bu yıl başlarında 40 dolar civarında hareket eden ve bir ara 35 dolara kadar gerileyen fiyatlar mart ayında başlayan yükseliş trendi ile 73 doları bulmuştu. Yıl başından bu yana halen yüzde 53 artışla hareket eden petrol fiyatlarının önümüzdeki günlerde düşüşünü sürdürerek 55 dolara kadar gerilemesi beklenebilir. Fiyatların 60 dolarda denge bulması kuvvetli bir ihtimal olarak değerlendirilebilir. Kısa vadede petrol fiyatlarındaki düşüşte, son açıklanan ABD ekonomik verileri ve borsalardaki satış baskısı etkili oldu. Ekonomik toparlanma beklentilerini çok erkenden satın alanların beklentilerin altında gelen ABD tarım dışı istihdam verileri sonrası satışa geçmeleri, emtia fiyatlarını olduğu gibi petrol fiyatlarını da aşağı çekti. ABD dolarının son gelişmelerden sonra yükselişe geçmesi de gerilemede etkili oluyor. Teknik göstergeler incelendiğinde petrolün uzun vadeli yükselişini sürdürdüğü söylenebilir. Yıl içinde yaşanan yüzde 50 yükselişin düzeltilmesi olarak nitelendirilebilecek bu düşüş eğilimi kısa süreli olacaktır. Hafta içinde gelen ve beklentilerin üzerinde azalan ABD ham petrol stokları aslında petrol talebinin devam ettiğini gösteriyor. Petrol fiyatlarının bu düzeltme hareketinde 50 doların altına gelmesi zayıf bir ihtimal.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'da düşüşü IMF ile anlaşma beklentisi engelliyor

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB), 2009 yılına 27 bin puandan başladıktan sonra dünya borsalarındaki çöküş hareketinin sürmesi sebebiyle 22 bine kadar geriledi. Ulusal 100 endeksi, yıl başına göre yüzde 35, marta göre yüzde 65 yükseldi.

Birçok hissede artış oranı yüzde 100'leri buldu. Bu yıla girilirken sık sık vurguladığımız endeks ve hisse yükselişleri beklentilerimiz doğrultusunda gerçekleşirken gelinen noktada Borsa'da tahminlerimizi de aşan gelişmeler oldu. Daha sağlıklı bir piyasanın varlığını sürdürebilmesi için endekste bir düzeltme yaşanması gerektiğini düşünüyoruz.

Geçen haftaki analizimizde gelişmekte olan piyasaların gelişmiş piyasalara oranla bu yıl çok daha iyi performanslar gösterdiğini tablolarda belirtmiştik. Başta Çin borsası olmak üzere gelişmekte olan borsalar ortalama yüzde 30-40 aralığında artışlar sağlarken mart ayına göre artış oranları yüzde 70'lere yaklaştı. Bu borsalar geçen yılın büyük kayıplarını neredeyse telafi etmek üzereler. Özetle gelişmekte olan borsalar 2007 sonunda başlayan düşüş trendini sona erdirerek çok hızlı bir şekilde krizden çıktılar. ABD ve Avrupa borsaları için aynı durum söz konusu olmadı. Kısmi toparlanma ve tepki hareketi mahiyetinde kalan yükselişlere rağmen bu borsalar halen yıl başına oranla geri kalmış durumda. Türkiye'nin de içinde bulunduğu gelişmekte olan piyasaları bekleyen en önemli tehlike hisse fiyatlarının kriz öncesi değerlerine yaklaşmış olması ve 4 aydır belirgin bir düzeltme hareketinin gerçekleşmiş olmamasıdır. Rusya borsasının son haftalarda girdiği düşüş trendi, önümüzdeki günlerde benzer düşüşlerin yaşanabileceğinin bir işareti olabilir. Rus borsası yıl içinde 840 seviyesinden 1.907 puana kadar yükseldiyse de son haftalardaki büyük kayıplarla 1.200 puana kadar gerilemiş durumda. Benzer düşüş hareketi başlarsa İMKB endeksinde de ciddi kayıplar söz konusu olabilir. İMKB'yi halen IMF ile yapılacak anlaşma beklentisi ayakta tutuyor. Bu beklenti nedeniyle bir süredir dış piyasalardan farklı tepkiler veren borsa diğerlerinden ayrıştı. Özellikle son haftalarda belirgin bir hal alan ayrışmanın devam edip etmeyeceğini ve endeksin sert bir hareketle geri gelip gelmeyeceğini kısa bir süre sonra görmemiz ihtimali iyice yükselmiş durumda. Değerlendirmek için belki erken ama böyle bir düşüş trendinin başlaması durumunda endeks 30 bin puanın altına sarkar mı yoksa kâr satışları daha üst bir bölgede alıcıları çeker mi bunu tahmin etmek oldukça zor. Ancak 36 bin puan aşağı kırılırsa 33 bin puan hatta 30 puan sınırına kadar bir düşüş hareketi benim için sürpriz olmayacaktır.

Son haftalarda bir patinaj havasının, daha çok hisse bazında hareketlerin öne çıktığı bir eğilimin söz konusu olduğu Borsa'nın 'yükselemeyen borsa düşer' mantığıyla hareket etmesi, daha güçlü bir ihtimal olarak ortada duruyor. Başta banka hisseleri olmak üzere otomotiv sektöründe bazı düzeltme hareketleri göze çarpsa da endeks halen kritik 36 bin puanın üstünde hareket etse de teknik göstergeler satış baskısına işaret ediyor. Yaklaşan 6 aylık bilançolar sektörel bazda bazı hareketleri gündeme getirir de önümüzdeki günler borsaların diken üstünde hareket edeceği ve alım için yeni fırsatların çıkmasını beklediği günler olacaktır. ÖTV ve KDV indirimlerinin bilançolara nasıl yansıdığı ve şirketlerin krizden çıkış döneminde nasıl bir performans gösterdikleri bu bilançolarda görülecektir.

BİRLEŞEN ŞİRKETLERDE DEĞİŞİM ORANINA DİKKAT!

Şirket birleşmeleri artıyor. Park Elektrik-Ceytaş, Arçelik-Grundig, Akal Tekstil-Aksu Tekstil, Yatırım Finansman Yatırım Ortaklığı-TSKB Yatırım Ortaklığı gibi birleşmeler, son yıllarda şirket birleşmelerinin hızlandığını gösteriyor. Vergi avantajı, verimlilik artışı ve rekabette öne geçmek gibi nedenlerle yapılan şirket birleşmeleri önümüzdeki dönemde de Borsa'ya damgasını vuracak gibi. Ayrıca Borsa kotundan çıkma isteğinde olan şirketlerle ilgili gelişmeler önümüzdeki günlerde gündeme oturacak. Özellikle şirket birleşmelerinde yatırımcılar birleşme oranı kavramını çok iyi anlayamadı. Son olarak Arçelik-Grundig birleşmesinde yaşananlar

bunun delili niteliğinde. Zira açıklanan birleşme oranına göre ya Arçelik hissesinin Borsa'da işlem gördüğü fiyat çok ucuzdu ya da Grundig hisse fiyatı pahalıydı. Birleşme gününe kadar açıklanan orana göre Arçelik hisseleri yüzde 20 iskontolu ve Grundig hisseleri yüzde 20 pahalı işlem görüyordu. Belki birçok yatırımcı bu durumun farkında değildi ve yapması gerekeni yapmadı. Bu nedenle Borsa'da birleşecek hisseleri elinde bulunduran hissedarların daha dikkatli olmasında fayda var. SPK ve genel kurullar tarafından onaylanmış birleşmelerde açıklanan birleşme oranını dikkatle takip ederek buna göre işlem yapılırsa yüzde 20-30 kazanç elde etmek mümkün.

Amerikan borsaları yine mi gerileyecek?

fDow Jones başta olmak üzere ABD borsaları mart ayından temmuza kadar yüzde 35 yükseldi. Batma noktasına kadar gelen Citibank hisseleri 2,5 kat, Bank Of America hisseleri ise tam 5 kat prim yaptı. Aynı şekilde General Motors hisseleri bu dönemde 2 kat, JP Morgan hisseleri ise 2,5 kat yükseliş gösterdi. Bu çıkışlara rağmen bu şirketlerin 2007 yılında ulaştıkları piyasa değerlerinden halen çok uzak oldukları, yükselişin şimdilik tepki mahiyetinde olduğu görülüyor. Mart ayında büyük bir çöküş içindeyken 6.000 puan sınırından dönerek 9.000 puana kadar yükselen Dow Jones endeksi, son gelen verilerin olumsuz olması nedeniyle 8.200 puanı aşağı kırdı. Teknik göstergelerin satışı onayladığı bu düşüş hareketi önümüzdeki haftalarda Dow Jones endeksini 7.700 puana kadar geri çekebilir. ABD borsaları veri akışındaki olumsuz seyrin sürmesi kadar banka ve sorunlu otomotiv şirketlerinin borçlarını geri ödemelerindeki durumu yakından izleyecektir. Mart ayından bu yana yükselerek yorulan endeksin ihtiyacı olan bu düzeltme hareketinin bir süre daha devam etmesi normal karşılanmalıdır. Bu düzeltme hareketi kısa bir süre devam ederek ikili dip arayışı izlenimi verecek ve 7 binli seviyelerden tekrar yukarı dönecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İkinci kriz bekleyenler yanıldı, ABD'deki veriler toparlanma işareti veriyor

Selim Işıklar 2009.07.19

Son açıklanan ekonomik verilerin olumsuz gelmesi sebebiyle ABD borsalarının düşüş eğilimine girdiğini ve 8 bin 200 puanı kıran Dow Jones sanayi endeksinin 7 binli puanlara kadar gerileyebileceğini belirtmiştik.

Ancak bunun bir düzeltme hareketi olacağını ve 2009 yılında borsaların toparlanma eğilimini sürdürmesini bekliyordum. Açıkçası son gelişmeler umduğumdan oldukça iyi gerçekleşirken borsalardaki gerileme beklediğimden kısa sürdü.

Beklentilerden olumlu açıklanan ABD banka bilançolarının yanı sıra yükselişe geçen enflasyon verileri canlanmanın başladığını gösteren ilk işaretler oldu. Ayrıca Amerika'da devam eden işsizlik başvurularında şok azalma ve haftanın son günü açıklanan haziran konut başlangıçlarındaki beklenmedik artışlar, ABD borsalarının çok hızlı bir şekilde toparlanmasını sağladı. Böylelikle yeni bir kriz bekleyen ve karamsar tablo ortaya koyanlar bir kez daha yanıldı.

Bu aşamadan sonra ABD ekonomisinin canlanmaya başlaması ve olumlu bilançoların etkisiyle borsalarının toparlanarak yıl içi zirvelerine yaklaşması, ibrenin boğalar lehine dönmesini sağlayacak gibi görünüyor. Her ne kadar ABD bankacılık devi Citibank kârının büyük bir bölümünün, Smith Barney'in satılmasından kaynaklansa da beklenti Citigroup'un zarar yazacağı yönündeydi. Grubun 4,3 milyar dolar kâr yazması sonrası hisse fiyatlarının tırmanışa geçmesi, cuma günü bir ara eksiye dönen ABD endekslerinin yine yükselişle kapanmasında etkili oldu.

Genel olarak haftayı değerlendirdiğimizde aslında bizim Borsa'mız hariç diğer borsalarda yüzde 7-8 oranında yükselişler yaşandı. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda ise artış oranı yüzde 2,57 ile sınırlı kaldı. Hafta içinde yaklaşan bilanço açıklamaları etkisiyle özellikle bankacılık hisselerinde yaşanan yükselişler endeksin geneli olmasa da özellikle bankacılık sektörü hisselerinin yukarı gitmesi, endeksi, yıl içi en yüksek seviye olan 38 bin 378 puana kadar taşıdı. Dışarıdaki olumlu gelişmelerin yanı sıra başta finans sektörü hisselerine dönük kâr beklentileriyle yükselen endeksin önümüzdeki haftaya yine alıcılı bir şekilde başlaması mümkün.

TAKASTAKİ BANKACILIK HİSSELERİ KİMİN ELİNDE?

Borsa'da işlem gören bankacılık hisselerinin likiditesi büyük olmakla birlikte takasları incelendiğinde bu hisselerin neredeyse yüzde 95'lik bölümünün iki veya üç yabancı kuruluşun elinde bulunduğu görülecektir. Örneğin endeksteki son yükselişte etkili olan Garanti Bankası'nın takastaki toplam hisse miktarı 2 milyar 357 milyon lot. Bu miktarın yaklaşık 2 milyar 300 milyon lotu yabancıya ait. Geriye kalan 50-60 milyon lot yerlilerin elinde. Bir başka deyişle halka açık kısmın önemli miktarını elinde bulunduran yabancılar bu sayede endeksi de, sahip oldukları bu hisseleri de istedikleri yönde etkileyebiliyor. Son yükseliş dalgasında Borsa'nın geneli yükselişe katılmadı. Az sayıdaki banka hissesiyle endeksin yükselmesi çok sağlıklı bir hareket değildi. Ancak son alımların ardından bir süredir düşüş eğiminde olan, en azından yükselişlerde geride kalan bazı sektör ve hisselerde benzer yükselişlerin yaşanma ihtimali kuvvetlendi.

Daha çok sektörel bazda ayrışmaların olacağı, yüksek kârlar elde eden bazı yatırımcıların hisse değişimleriyle farklı sektör hisselerini hareketlendirerek ayrışmadan faydalanabileceği unutulmamalıdır. Yılın ikinci yarısında yatırımcılar daha çok 2009 yılının ilk yarısında bilançosunu olumlu açıklayan şirketlere yönelecekler. Şimdiden para girişi olan likiditesi yüksek sektör ve hisselerle yönelmeleri de buna işaret. 2009'un ilk yarısında ÖTV ve KDV indirimleriyle satışları artan şirketlerin yanı sıra birleşme yoluyla giderlerini büyük ölçüde azaltacak şirketler ön plana çıkabilir. Borsa'da gerek endekse gerekse bankalara göre hâlâ fiyatı ucuz kalmış hisseler mevcut. Bu açıdan önümüzdeki haftalarda sektör ve hisselerdeki ayrışmalar artarak devam edebilir. Yatırımcıların seçici piyasanın başladığı şu günlerde alımlarında 6 aylık bilanço beklentisi iyi olan hisselerle yönelmeleri veya altı aylık performansı görerek yatırım yapmaları tavsiye edilebilir.

1.030 dolar geçilirse altın daha da yükselir

Haziran başında 990 doları gören altın fiyatları bir aylık bir düşüş trendi yaşayarak 905 dolara kadar gerilemişti. ABD'nin verdiği toparlanma sinyallerinin ardından yükselişe geçerek 937 dolardan haftayı kapattı. Haftalık bazda yüzde 2,2 yükselen altın iç piyasada ise yüzde 1 civarında arttı. Bu açıdan haftaya serbest piyasada yükseliş eğilimiyle başlayabilir altın fiyatları. Yükselişin devamı uluslararası piyasalarda doların değer kaybının sürmesine bağlı. Onsun analizine dönecek olursak 940-950 dolar seviyelerindeki direnç noktasının aşılp aşılması önemli. Ancak 2009'da şu ana kadar yüzde 6,32 yükselen altın fiyatlarının 1.030 doları aşmadan çok yukarılara çıkması beklenmemeli. ABD

Doları'nın değer kaybetmesi halinde zirve noktalarını hedefleyecek olan altının şimdilik 900-950 dolar aralığında hareket etmesi daha güçlü bir ihtimal. Önümüzdeki hafta açıklanacak uluslararası verilerde toparlanmanın sürdüğüne yönelik yeni ipuçları alınır, parite dolar aleyhine dönerse muhtemelen 950 dolarda bulunan direnç noktası kırılabilir. Bu durumda yeni kısa vadeli hedefler 990-1.030 dolarlar seviyesinde olacaktır. Fiyatlarda büyük yükseliş dalgası 1.030 doları geçmeden başlamaz.

Borsa'da teknoloji ve finans hisselerine dikkat...

Selim Işıklar 2009.07.26

ABD şirketlerinden gelen kâr açıklamalarının beklentilerden iyi olması ve özellikle İngiltere ve ABD konut piyasalarında yavaş yavaş toparlanmaların görülmesi, bu hafta uluslararası piyasalarda olumlu etki oluşturdu.

Avrupa ve ABD borsa endeksleri yüzde 4-5 yükselirken, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası endeksi de 40 bin puana iyice yaklaştı ve haftayı yüzde 4,42'lik artışla 39,395 puandan kapattı. Genel olarak haftayı değerlendirecek olursak, 2009 yılı için daha önce sürekli kötümser analizler yapan Rubini, en kötünün geride kaldığını ima ederken, 2010-2011 yılları için yeni durgunluk tehlikesi uyarısından da geri durmadı. ABD Merkez Bankası (FED) Başkanı Bernanke de 2010'un ekonomide kademeli olarak toparlanmaların yaşanacağı bir yıl olacağını vurguladı ve özellikle konut sektörüne ilişkin olumsuzluğun yavaş yavaş ortadan kalktığına dikkat çekti. Ayrıca işsizliğin 2011 yılına kadar problem olmaya devam edeceğini de ekledi.

Haftanın ilk gününden itibaren yükseliş eğiliminde olan borsalar, açıklanan bilanço ve ekonomik verileri takip ederek iyi sayılabilecek bir sürece girdi. ABD haziran ayı ikinci el konut satışlarının beklentilerden iyi çıkması, otomotivde Ford, finasta Wels Fargo gibi şirketlerden gelen iyi rakamlar, dış borsalarda ciddi artışlar sağladı. ABD borsaları, uzun bir aradan sonra ilk kez belli noktaları aşarak yükselişlere devam etti. Yıl içinde bir ara 1.200 puana kadar gerileyen teknoloji endeksi Nasdaq neredeyse 2.000 puana ulaştı ve Kasım 2008 seviyesini yakaladı.

Bankacılık endeksi Standard and Poors ise 950'de bulunan direnç noktasını aşarak yine Kasım 2008'de gördüğü 1.000 puana iyice yaklaştı. Dow Jones sanayi endeksi ise diğer iki endekse göre daha ağır hareket etmesine rağmen yıl başında bulunduğu seviyeyi ilk kez geçerek iyimser havayı destekledi. Tüm bu gelişmelerden olumlu etkilenen İMKB, özellikle bankacılık sektörü hisselerinin sürüklemesiyle 40 bin puana uzun bir süreden sonra ilk kez bu kadar yaklaştı.

Borsa, en son Lehman'ın iflası öncesi Eylül 2008'de 40 bin puanı görmüştü. Yabancı yatırımcıların ilgisinin artarak sürmesi, piyasalardaki iyimser havanın süreceği beklentileri ve en önemlisi de hisse senedi piyasalarının halen alternatifsiz olması, en azından 2009 yılının sonlarına kadar borsaların yükselişlerinin devam edebileceğini gösteriyor. Ekonomilerin 2009 yılının son çeyreğinden itibaren toparlanmaya geçecek olması, başta ABD Merkez Bankası olmak üzere düşük faiz politikalarının devam etmesi, hisse fiyatlarındaki yükselişi destekliyor. Veriler olumlu gelmeye devam ettiği sürece ABD borsaları eski seviyelerine kadar olmasa da yükselişi sürdürebilir. Aynı şekilde bankacılık hisselerinin sürüklemesiyle 40 bin puana yaklaşan İMKB'de halen ciddi bir kâr satışının olmamasında 6 aylık bilanço beklentileri ve dış borsalardaki olumlu performanslar etkili.

Son yükseliş dalgasında genele yayılan bir yükselişten henüz bahsedemiyoruz. Hatta bazı İMKB 100 hisseleri endekse göre hâlâ yüzde 50 ucuz konumdalar. Son yükseliş dalgasında bankacılık sektörünün yüksek kârlılık performansı şu ana kadar daha çok finans kesimi hisseleriyle yükselişi sınırladı. Ancak önümüzdeki dönemde özellikle bilançoların yavaş yavaş ulaşmasıyla, ucuz kalan hisselerle dönük yabancı alımlarını ve raporlarını da görebileceğimizi düşünüyorum. Zira yabancı yatırımcının alacak banka hissesi neredeyse tükenmek üzere. Adeta takastaki payın yüzde 95'ine ulaşmış durumdalar.

Eğer ilgileri devam edecek olursa, bir süre sonra ister istemez ucuz kalmış ve derinliği olan hisselerle de yöneldiklerini göreceksiniz. Hisse odaklı hareket ederek 2007 yılı zirvelerinden hâlâ çok uzaklarda kalmış,

derinliğı olan ve yabancı yatırımcılar tarafından bir zamanlar sevilmiş hisselerin de atağa kalkacağı bir sürece giriyoruz. Teknoloji ve finans önümüzdeki ayların favori hisseleri olacaktır ama asıl büyük kazançlar hiç beklemediğimiz hisselerde gözlenecek. Önümüzdeki hafta için teknik bir yol gösterecek olursak, kısa vadeli göstergelerin zirvede olduğu, ama orta ve uzun vadeli göstergelerin henüz alım sinyali verdiği, bu açıdan sert dalgalanmaların olabileceğı bir haftaya giriyoruz. Özellikle 6 aylık denetimden geçmiş bilançoları iyi analiz ederek 2009 yılı sonuna kadar yüksek performans gösterecek şirketleri bulabiliriz. Bu sebeple seçici hareket, endekse göre daha kazançlı olmanızı sağlayacaktır.

Dolar, TL karşısında 8 ayın en düşük düzeyinde

2009 yılı Mart ayında TL karşısında rekor bir fiyata ulaşarak 1,8 lirayı test eden dolar, o tarihten bu yana yüzde 17 düşerek en son Kasım 2008'de gördüğü 1,488 lira seviyelerine kadar geriledi. Doların TL karşısında bu denli kayıp yaşamasında elbette uluslararası piyasalarda yaşadığı kayıplar etkili. Ama en önemlisi, gerek hisse gerekse bono piyasasına yönelerek döviz bozduran yabancı yatırımcının katkısı da inkar edilemez. Doların 1,5 lirada bulunan psikolojik sınırının altına gerileyerek 8 ay öncesine dönüş yapmasının ardından düşüşü devam edebilir mi? Yoksa bu noktadan itibaren yükselişe geçebilir mi? Bu noktada teknik veriler ışığında doların gerçekten kritik bir noktada kapanış yaptığını söylemek mümkün. Euro karşısında bir ara 1,43 seviyelerine kadar gerileyen dolar, 1,42 seviyelerinde bulunuyor. Bu açıdan öncelikle bu noktanın üzerine doğru bir hareket olacak mı, bunu izlemek gerekir. Eğer Euro/dolar paritesi bu noktalarda kalırsa dolar kesinlikle 1,5 lira üstüne atacaktır kendisini. İyimser haberler gelmeye devam edip paritenin dolar aleyhine gelişmeye devam etmesi halinde bu defa 1,46-1,43 seviyelerine kadar gerileme ihtimali bulunuyor. Eğer gerileme 1,43'e kadar sürerse göstergelerde ciddi değişiklikler olacağından, bu düşüşü olumlu değerlendiremez.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

10 şirket, İMKB'yi dünya üçüncülüğüne taşıdı

Selim Işıklar 2009.08.02

Borsa mart ayı başından bu yana neredeyse 20 bin puan yükselerek kriz öncesi seviyelerini yakaladı. Hatırlarsanız Borsa, tarihî rekorunu 2007 yılının Ekim ayında 58.231 puana ulaşarak kırmıştı. Hemen herkesin kayıp bir yıl olarak gördüğü 2009 yılını bu köşeyi dikkatle okuyanlar 'borsaların yılı olacak' başlıklı yazılarımızı da hatırlayacaklardır.

Tahminimiz yıl içinde veya sonunda endeksin eski zirve noktasını olmasa bile düzeltme hareketleriyle 40 bin puanın üstünü göreceğı yönündeydi. Ama asıl tahminlerimizi yıl içinde en olumlu performans göstereceğine inandığımız otomotiv, konut ve banka hisselerinde yapmıştık. Daha sonra diğer sektörleri de zaman zaman önererek seçici hareketin önemini vurgulamıştık. Genel trendi olumlu görürken zaman zaman aşırı hareketlerde temkinli olmak adına düzeltme gelmesi gerektiğini de eklemiştik. Halen de aynı görüşümü muhafaza ediyorum. Ana trendin sağlıklı olması için endeksin de genel düzeltmelere paralel hareket etmesinde fayda var. Ancak endeksi etkileyen birkaç hissenin etkisiyle temmuz ayının ilk haftalarındaki düzeltme hareketini sizler fark edemediniz. Temmuz ayı sonunda İMKB, Çin ve Rusya'dan sonra en çok kazandıran 3. borsa oldu.

Endekse Mart 2009'dan itibaren Garanti Bankası (5317), Akbank (3654), Sabancı (1634), İş (C) (1141), Vakıfbank (1000), Halkbank (906), Yapı ve Kredi (827), Bank Asya (608), BİM (500), THY ise (409) puan etki etmişti.

Prag borsasıyla birlikte en fazla kazandıran borsalardan biri olan İMKB endeksi geçen hafta başlığa taşıdığımız finans ve teknoloji hisseleriyle coştı. 2009 yılının ilk yarısını beklentilerden iyi geçiren finans sektörü, yabancı alımlarının devamı ile endeksi 43 bin puana taşıırken ÖTV ve KDV indirimlerinin etkisiyle kârlılığını artıran şirketler adeta yükselişe doyamadı. Bizim zaman zaman bu köşede dikkat çektiğimiz gibi hükümetin aldığı bu önlemler paketinin içinde yer alan sektörlerin yüksek kârlılığı, satışlarındaki artışların dikkat çekici olması, önlemlerin 2009 yılı sonuna kadar devam etmesinin ne kadar önemli olduğunu da gösteriyor. Durgunlukların aşılması ve şirketlerin teşvik edilmesi için vergi indirimlerinin devamının şart olduğunu düşünüyorum. Tersî durumda durgunluk daha da artacak ve istihdama olumsuz etkileri olacaktır.

Geçen hafta endeks yüzde 8 yükselirken finans ve teknoloji ağırlıklı hisselerin performansı da şöyle oldu (yüzde): Arçelik (30), Albaraka Türk (24), Bank Asya (17), Netaş (16), Akbank (14), Vestel Beyaz Eşya (12), Turkcell (11).

Özellikle Arçelik hissesindeki artış dikkat çekiciydi. Geçen hafta esas yükseliş finans ve teknoloji hisselerini kastederken ve 'asıl yükseliş kimsenin beklemediği hisselerde olacak' dediğimiz hisseler buydu. Kimsenin beklemediğinden kastımız 'araştırma raporlarında olmayan, önerilmeyen hatta yabancı raporlarında performansın altında getiri sağlayacak' şeklinde yansıyan hisselerdeki performans gerçekten araştırmanın ne kadar önemli olduğunu gösterirken ayrıca bu yıl başından beri sürekli eleştirdiğimiz yabancı raporlarındaki fiyat hedeflemelerinin yanlışlığını da gözler önüne sermesi açısından önemliydi. Yatırımcıların kısa ve orta vadede yatırım zamanlamalarını iyi ayarlamaları ve seçici davranmaları halinde her endeks seviyesinde kazanç elde etmeleri mümkündür. Bunu gerçekleştirmenin püf noktası doğru seçim yapmaktan geçiyor. Yatırımcı stratejilerinde altın kural hisseye zamanında girmektir. Teknik ve temel analiz bu noktalarda eksik kalabilir. Hisse seçiminde hisse fiyatının endekse göre ucuz mu pahalı mı olduğu kadar hisseye ilginin olup olmadığı ve şirketin orta ve uzun vadede ne gibi beklentisi olduğu yani hikâyesi çok önemlidir. Bilanço ve teknik analiz yüksek getiri sağlamanızda veya kayıplarınızı aza indirgemenizde yardımcı olacaktır. Ayrıca bir önerim de bu noktadan sonra endeksi takip etmek yerine seçici davranarak endeksin riskini azaltmak olacaktır.

Gelişmekte olan borsalarda hafta içinde yaşanan sert hareketlere rağmen olumlu bir trend izleyen Borsa'nın önümüzdeki haftalarda da aşağı ve yukarı sert hareketleri kaçınılmaz olacaktır. Endeksi etkileyen şirketler bilanço açıklamaları nedeniyle aşırı yükseldiler. Zaten bu hisselerin neredeyse yüzde 95'i yabancıların elinde. Ayrıca fiyat kazanç oranları da bir hayli yükselmiş durumda. 2008 yılında aşırı değer kaybetmiş ve endekse göre hâlâ ucuz kalan hisse sayısı giderek azalıyor ama bu hisselerin bir bölümü 2007 zirvelerine henüz uzak duruyorlar. Önemli olan bu şirketlerin seçimini nasıl yapacağınız. Yukarıda bunu biraz açmaya çalıştım. Borsa'nın kârlı olduğu kadar kayıpları da olduğu bir enstrüman olduğu unutulmadan yatırımlarınıza yön vermelisiniz.

Petrolde 73 dolar eşiği

fGeçen ay sonunda olduğu gibi petrol fiyatları temmuz ayının son günü atağa kalkarak 70 doları aştı. Bu yıl içinde üçüncü 70 dolar üstü zorlamasını yaşayan petrol fiyatları ay içinde 59 dolara kadar gerilemişti. Fiyatların yükselmesine sebep olarak yine doların uluslararası piyasalardaki değer kaybı ve ekonominin geleceğine ilişkin iyimserliğin etkisi oldu. Teknik olarak 72 dolarda bulunan direnç noktasında zorlanan petrol fiyatlarının bu noktayı aşamaması durumunda bir kez daha 60 dolar seviyesine gerileyebileceğini düşünmekle beraber 73 doların kırılması durumunda 79 dolara kadar hızlı bir yükseliş yaşayarak yükselmesinin de sürpriz olmayacağını düşünüyorum. Hatırlarsanız 2008 yılında bir ara 147 dolara yükselmişti. Rekorun kırıldığı tarih yine yaz aylarıydı ama dikkat ederseniz parite 1,60'a dayanmıştı. Bu nedenle petrol fiyatları rekoru görmüştü. Bugün de durum farklı değil; dolar değer kaybederken kuşkusuz petrol fiyatları yükseliyor. Ekonomi ısındıkça ve tüketim arttıkça

petrol talebi artıyor. Ama en önemlisi artık Hindistan ve Çin, petrol talebinde en etkili ülkeler arasında ilk sıraları alarak Batı durgunluğunun fiyatları baskı altına almasını engelliyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Biraz soluklanın, İMKB'deki yeni fırsatları bekleyin

Selim Işıklar 2009.08.09

Şu ana kadar yıllık bazda yüzde 66 kazandıran Borsa endeksi hafta içinde 45 bin 500 puana kadar yükseldi. Bir ara banka ve endeks üzerinde etkili olan hisselerle gelen yabancı satışlarıyla 42,794 puana kadar gerilediyse de endeks ABD ekonomisinden gelen olumlu sinyallerle yönünü yeniden yukarı çevirerek haftayı 44,767 puandan kapattı. Haftalık yüzde 4,99 yükselen endeks 17 ayın en yüksek seviyelerini görerek yıl içi zirvesine ulaştı.

Yatırımcılar bu aşamadan sonra hisse senetlerini riskli görerek satışa yönelseler de paranın gidecek bir adres bulamayışı ve özellikle alternatif piyasalarla karşılaştırıldığında hisse senetlerinin kazandırma potansiyelinin hâlâ mevcut olması, endekste düşüşü sınırlıyor. Ancak zaman zaman oldukça geniş aralıkta hareket eden hisse senetleri endekste de aşırı dalgalanmalara yol açıyor.

Birçoklarıncı yüzyılın krizi olarak görülen Rusya'da oligarkların, petrol krallıklarının ve dev yatırım bankalarının iflasına yol açan 2008 krizi etkisini yavaş yavaş kaybederken çöken borsalar birer birer 2008 yılındaki seviyelerine yaklaşıyor. Ancak şu ana kadar en çarpıcı performans gösteren borsaların başında İMKB geliyor. Başlangıçta hemen herkesin IMF ile anlaşma olmazsa Türkiye ekonomisi 2009 yılında çok olumsuz etkilenir, Borsa düşer, dolar ve faizler yükselir derken bugün geldiğimiz noktada birçok kişi iyi ki IMF ile anlaşma yapmamışız noktasına geldi. Türk bankalarının gerek kârlılık gerekse sermaye rasyolarındaki pozitif görüntüsü piyasa değerlerini kriz öncesi seviyelerine yükseltti. Örneğin Akbank yıl içinde bir ara 6 milyar dolara kadar gerilemişken şu an 18 milyar dolarlık piyasa değeriyle en değerli Türk şirketi konumuna yükseldi. Ayrıca yılın ilk yarısında bankacılık sektörünün geçen yıla göre yüzde 30 civarında bir büyüme yaşaması dünya bankacılık sektörüne göre bir farklılık oluşturdu. Finans kesimindeki bu iyi göstergelere reel sektörde alınan önlemler sayesinde ayak uydurmaya çalışırken Borsa'ya ulaşan bilançolardan elde ettiğimiz sonuçlardan yılın ikinci çeyreğinin şirketler açısından beklenenden daha iyi olduğunu söyleyebilirim.

Dünya piyasaları yavaş yavaş oluşan güven ortamının etkisiyle toparlanacağı sinyalleri vermeye başlarken petrol fiyatlarındaki artış, talep ekonomisinin işlemeye başladığını gösteren en güçlü işaret. Gelişmeler beklediğimiz gibi ama borsalardaki her büyük yükseliş, riskleri de beraberinde getiriyor. İMKB endeksini mart ayı başından beri 20 bin puan artıran 10 hisseyi geçen hafta açıklamıştık. Bu hisselerde yaşanan yükselişler ister istemez endeksin dengesiz bir şekilde hareket etmesine yol açıyor. Yıl içi dip seviyelerinden neredeyse yüzde 300 yükselen bu hisselerde artık tehlike çanları çalmaya başlamış durumda. Nitekim hafta içinde zirve noktalarından gelen kâr satışları bu hisselerde ciddi bir dalgalanma oluşturdu. ABD tarım dışı istihdamında beklenenden düşük çıkan daralma ve işsizlik oranı olmasaydı belki de Borsa haftayı yüzde 5 yükselişle değil başa baş kapatmak zorunda kalabilirdi. Bu aşamadan sonra endeksi dış borsalardaki gelişmeler, şirketleri ise yılın ikinci yarısındaki bilanço performansları etkileyecektir. ABD borsaları bankacılık ve teknoloji endekslerindeki yüzde 26'lık kazançlarıyla belirli bir yol kat ettiler. Ancak sanayi endeksi olan Dow Jones için aynı şeyi söylemek mümkün değil. İMKB endeksi de doğal olarak aşırı yükseldiyse de risk iştahının devam etmesiyle halen oldukça canlı ve dış borsaları takip ederek olumlu trendi sürdürüyor.

'Bu büyük yükselişin ardından sert bir düzeltme gelir mi?' veya 'Satım zamanı mı?' gibi sorular sıkça soruluyor. Evet temkinli olmak ve elde edilen kârların uçup gitmesine izin verilmeden doğru seçimler yapmak zamanı.

Zarardan kâra geçen fiyat kazanç oranı düşük ve mevsimsel özellikleri nedeniyle hareketlenerek ön plana çıkacak şirketler veya bazı sektörlerde lokomotif olarak ortaya çıkan ve diğerlerini sürükleyen şirketleri takip etmelisiniz. Ayrıca düzeltme olursa bir gerileme olur ve alım fırsatı doğarsa endeks üzerinde etkili olan bilançosu olumlu şirketleri tercih etmelisiniz. Beklentilerin gerçekleşmesiyle fiyatların gerileyebileceğini unutmadan yeni fırsatları beklemek stratejisini benimseyebilirsiniz.

Borsaların çıkışı, dolara değer kaybettirir

fHafta içinde yılın en yüksek seviyesi olan 1,4447 seviyesine kadar yükselen Euro/dolar paritesi beklenenden iyi gelen işsizlik oranları ve tarım dışı istihdam verilerinin ardından hızla düşerek 1,4177 seviyelerine geriledi. ABD ekonomisinden bir süredir alınan olumlu sinyaller sonrası doların değer kazanması belki de son zamanlarda hiç görmediğimiz bir sonuç oldu. Zira olumlu veriler dolara değer kaybettirip emtia fiyatlarının yükselmesini sağlarken bu defa hareket beklenenin tersine oldu. 2009 yılına 1,3973 seviyesinde başlayan Euro/dolar paritesi yıl içinde en yüksek seviyesini geçen hafta görmüştü. Haftanın son günü özellikle iyi gelen ABD tarım dışı istihdam seviyesinin ardından düşüşe geçen parite önümüzdeki hafta ABD Merkez Bankası'nın faiz kararı sonrası yeniden yükselişe geçebilir. Ancak 1,41 seviyesinin aşağı kırılması durumunda 1,40-1,38 seviyelerine kadar gerilemesi de söz konusu olabilir. Ama 1,45 seviyesi yukarı doğru kırılırsa bu defa 1,47'ler görülebilecektir. ABD borsalarının yönünü yukarı çevirmesi ve yükseliş eğiliminin süreceği beklentisi ABD Doları'nın yeniden değer kaybetmesine yol açacaktır. Bu durumda önümüzdeki günlerde gerek uluslararası piyasalarda gerekse piyasalarımızda doların yükselişini sürdüreceğine yönelik bir emare gözükmemektedir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'da yatırımcı, kritik karar aşamasına geldi

Selim Işıklar 2009.08.30

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Ulusal 100 endeksi, 15 Ekim 2007'de 58.231 puana ulaşarak tarihî zirvesine ulaşmıştı. Sonrasında ise AK Parti'ye açılan kapatma davası ve küresel krizin etkisiyle büyük bir çöküş yaşayarak Aralık 2008'de 21 bin puana kadar gerilemişti.

Birçok uzman borsa için 'artık uzun bir süre ayağa kalkamaz' yorumları yaparken düşüşün 2009'da da süreceğini düşünüyordu. Ancak bunun geçici olduğu, borsanın suni bir krizle karşı karşıya kaldığı, daha doğrusu krizin etkilerinin biraz fazla abartılmasının piyasaları bu noktaya taşıdığını kısa sürede görmüştük.

ABD ve Avrupa ekonomileri yakın tarihte görmedikleri ölçüde bir tehditle karşı karşıya idiler. Ancak bu çöküş aslında uzun yılların değil 2002-2007 yılları arasında oluşan anormalliklerin sonucuydu. Bu süre zarfında neler olmadı ki... Petrol başta olmak üzere emtia fiyatları 5-6 kat yükseldi, hisse senedi fiyatları 20-30 kat, ticaret hacimleri 10 kat değerlendirildi. Aşırı büyüklüklere ulaşan değerlerin etkisiyle konut fiyatları abartılı bir şekilde yükselince kriz de kaçınılmaz oldu. ABD ve güdümündeki bazı Avrupa ekonomileri beklenen çöküşleri Lehman Brothers iflasının ardından yaşadı.

Krizin ABD başkanlık seçimleri sırasında yaşanması ise olayın farklı bir boyutuydu. Sonuçta 'yüzyılın krizi olacak, 1929 bunalımından daha kötü durumlarla karşılaşacağız' denilen, adı kriz tellalına çıkması gereken bazı ödüllü ekonomi profesörlerinin 'daha dibi görmedik, yükselişi biz haber vereceğiz' demelerine rağmen olaylar onların öngördüğünden çok farklı gerçekleşti. Gelişmekte olan borsalar yılın ilk yarısında inanılmaz performanslar göstererek yüzde 75'e varan toparlanmalar yaşadı. Krizin kaynağında olan ABD ve Avrupa borsaları ise

yükselişe daha sonra tepki verseler de yıl başından bu yana yüzde 15, dip seviyelerden yüzde 30 değer kazanmış durumdalar. Alınan ekonomik tedbirler yavaş da olsa meyvelerini vermeye başlarken konut fiyatları ve satışları beklentilerden daha iyi duruma geldi. İstihdam ve işsizlik ise olumlu sinyaller vermesine rağmen tehlike sinyalinin geçmediğini gösteriyor. Merkez bankaları büyümeyi ve canlanmayı teşvik için faiz oranlarını düşük seviyelerde tutuyor. Borsalar özellikle bankaların yüksek kârlar açıklamaları sebebiyle yükselişi sürdürüyorlar.

Borsaların beklentiyi önceden satın alacaklarını 2009 yılına girilirken altını çizerek vurgulamıştık. Gelişmeler yıl başındaki analizlerimizi tam olarak doğruladı. Ancak İMKB endeksinin geldiği 48 bin puana iki yıl önceki değer olarak bakmak ya da endeksin yeni rekor kırmasını beklemek için daha fazla beklentiye sahip olmak gerektiğini düşünüyorum. Bu nedenle kritik kararlar verme zamanı da yaklaştı. Olumlu senaryo; endeks haftalık düzeltmelerle 2010 yılının ilk çeyreğine kadar eski zirve olan 58 bin puanı bir kez daha görecektir. ABD ve Avrupa borsalarının yükselişlerine devam etmeleri ve alınacak yeni canlandırma tedbirleri muhtemel yükselişlerde etkili olacaktır. Çin borsasının yeni bir yükseliş dalgasını başlatması ve birbiri ardına gelecek olumlu ekonomik veri sinyalleri de bunu destekleyecektir.

Daha karamsar tabloda ise kısa zamanda büyük bir balon oluşan borsa endeksi, haziranda Rus, ağustosta da Çin borsasının yaptığı gibi yüzde 20'leri bulacak bir düzeltmeyle belirgin bir düşüş yaşayacak. Ancak hükümetin alacağı yeni tedbirlerle yeni bir yükseliş için bir fırsat kollayacaktır. Her iki senaryoda da endeksin yükseliş trendini her şeye rağmen sürdüreceği görülüyor. İçinde bulunduğumuz süreçte ekonomilerde henüz aşırı bir ısınma veya anormallik gözlenmiyor. Bankacılık sektörünün biraz abartılı bir şekilde yükselmesiyle endekste her zamankinden fazla bir risk oluştu. 2007 Ekim'deki tarihî zirveye 10 bin puan uzaklıkta olan borsa endeksinin bu zirveye büyük bir düzeltme sonrası mı ulaşacağı; yoksa soluksuz bir şekilde kısa düzeltmelerle mi ulaşacağı bilinmez ama yatırımcılar artık eskisi kadar rahat değil. 2009 yılı ilk yarısına ait şirket bilançoları borsaya ulaştı.

Beklentilerden iyi kâr getiren şirketler belki önümüzdeki günlerde de ön plana çıkarak endekse göre daha iyi performans gösterebilirler. Geçen hafta endekste önemli bir artış olmamasına rağmen dikkat çektiğimiz otomotiv hisseleri önemli artışlar yaşadı. Ayrıca gayrimenkul yatırım ortaklıkları da benzer artışlarla öne çıktılar. Özet olarak yatırımcıların yeni bir stratejiye ihtiyacı var, bu aşamada ya seçici harekete katılacaklar ya da biraz likite geçerek uygun fırsatları kollayacaklar. İMKB endeksinin iki beklentisi var: Biri uzun zamandır yükselişe katkıda bulunan IMF'yle anlaşma beklentisi, ikincisi ise olumlu ekonomik veri sinyalleriyle yükselişe yeni geçen ABD borsalarındaki yükselişin süreceği beklentileri. Biri sekteye uğrar ya da etkisini yitirirse ikinci senaryo devreye girer.

Çin borsasına kâr satışı hakim

2004-2007 yılları arasında 6 kat yükselen Çin borsası, tarihî zirvesine Ekim 2007'de 6.000 puanı görerek ulaştı. Bu yükselişte Çin'in müthiş büyüme hızı ve dış ticaret dengesinin sürekli bir şekilde lehine gelişmesinin etkisi vardı. Ekim 2007'de tarihin en önemli halka arzı olan Çin petrol şirketi PetroChina'nın borsaya girmesinin de büyük katkısı olmuştu. Bu halka arz 1 trilyon doları bulmuş, belki de o ana kadar büyük bir balon oluşan Çin borsasını ve yatırımcılarının likidite dengesini bozmuştu. Ardından tüm borsalar Çin ile birlikte bir çöküş yaşadı. Çin borsası 6.000 puandan Aralık 2008'de 1800 puana kadar geriledi. 2009'da bu defa yükselen piyasaların öncüsü durumunda bulunan Çin borsası yine müthiş bir atakla ağustos başında 3.400 puanı aştı.

Ancak yine halka arzların büyük hacimlere ulaşmasının ardından Çin para otoritesinin bankaların verdikleri kredileri sınırlayacağı yönündeki endişelerin etkisiyle 2.750 puana kadar geriledi. Son düşüşlerin ardından

yüzde 18'e yakın bir düzeltme yaşandı. Rus borsası da benzer bir düzeltmeyi haziranda yüzde 36'lık bir geri çekilmeyle yapmıştı. 8 ayda yüzde 75'e yakın yükselen bu borsanın pahalı olarak algılanması ve para politikasında sıkılaşmaya gidileceğinin anlaşılması satış baskısının devamına yol açarsa bu endeks 2.500 puana kadar geri gelecektir. Bu noktaya geri gelmesi durumu dünya borsalarında da bir geri çekilme baskısı oluşturabilir. Çin'deki gelişmeler bundan sonra daha fazla takip edilecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'da yükseliş sürüyor, yeni rekorlar için erken

Selim Işıklar 2009.09.13

Gelişmekte olan borsalarda erken yakalanan yükseliş trendi bir süredir yerini düşüşe bırakınca, IMF'den gelen açıklamaları spekülasyon amaçlarla olumsuz algılayan endeks hafta içinde kritik nokta olan 45 bin puanı aşığı kırarak 44 bin puana kadar gerilemişti.

Bu düşüşte etkili olan banka hisselerindeki net satışların Moody's'in açıklamaları sonrasında yerini alımlara bırakmasıyla endeks hızlı bir şekilde toparlanarak 46 bin puanın üstüne yükseldi. Böylelikle mart ayı başından bu yana sürdürülen yükseliş trendinin sona ereceği endişesi şimdilik rafa kaldırılmış oldu. İçeride IMF anlaşması ile ilgili spekülasyonlar, orta vadeli istikrar programıyla ilgili tartışmalar ve en son kredi derecelendirme kuruluşlarının not artırımı ile ilgili açıklamaları piyasalarda dalgalanmalara yol açarken dışarıda ABD Hazine Bakanı Timothy Geithner'in olumlu açıklamaları yükseliş eğilimine güç verdi.

ABD konut sektörü verileri son üç dört aydır sürekli olarak beklentilerden daha iyi çıkıyor. Emtia fiyatları yıl başına göre yüksek seviyelerde hareket ediyor. Tüketici güven endeksleri olumlu gidişatı destekliyor. FED raporlarında bu durumun altı çiziliyor. Ancak 2008 yılında yaşanan yıkıcı krizin izlerini atmanın sanıldığı kadar kolay olmadığı işsizlik oranlarında kendini belli ediyor. ABD'den gelen son verilerde iyileşmenin sanıldığı kadar kısa sürmeyeceği, bu nedenle ekonomilerde canlılığın sürekli olması için yeni tedbirlere ihtiyaç olduğu ABD yönetimi tarafından sık sık vurgulanıyor. Açıkçası 22-23 Eylül'de yeni faiz kararını açıklayacak olan FED şimdilik faizleri 0,25 seviyesinde tutmak zorunda kalacağını düşünüyorum. Ağustos ayı enflasyonunun beklentilerin altında çıkması ve ikinci çeyrek GSYİH verilerinin beklentilerin altında küçülmesi gibi iyi haberler, önümüzdeki hafta toplanacak olan TCMB Para Politikası Kurulu'nun faiz oranlarını yarım puan daha düşürmesine imkan sağlayabilir.

ÖTV VE KDV İNDİRİMLERİ BİR SÜRE DAHA DEVAM ETMELİ

Borsa son iki günde yakaladığı ivmeyle yatırımcılara yükseliş trendinin süreceği mesajını vermiş gözüküyor. Açıklanan 6 aylık bilanço verileri borsada bir süredir devam eden hisse değişimlerini hızlandırırken özellikle zarardan kâra geçen veya satışları ve kârı artan şirketlerin borsadaki performansı da ciddi bir şekilde artmaya başladı. Özellikle cuma günü yaşanan yükselişlere baktığımızda hangi hisselerin yüksek performans gösterdiği açıkça görülecektir. Bu performansların devam etmesi için yükseliş trendinin sürmesi ve ekonomiye yönelik olumlu beklentilerin devam etmesi gerekiyor. Bu nedenle tehlikenin geçtiği varsayımıyla bir süredir alınan önlemlerin devam etmeyeceği mesajını vermek bu noktada akıllıca olmayacaktır. Piyasaları ve ekonomiyi yeni beklentilere sokmak ve iyileşmeyi kalıcı kılmak için alınan kısa vadeli önlemlerin bir süre daha devam ettirilmesi ve hazırlanan orta vadeli istikrar programının ivedilikle tamamlanması zorunlu gözüküyor. Finansal piyasalarda yaşanan iyileşmeler reel piyasalara tam olarak yansımada ama başta önlemlerin alındığı sektörler başta olmak üzere şirketler özellikle yılın ikinci yarısında satışlarını artırdı. Üçüncü çeyrek verilerinde bir yavaşlama olsa da şirketlerin yıl sonuna kadar 2008'e göre daha iyi bilançolar açıklayacaklarını tahmin ediyorum. Ekonomilerde

iyileşmeler devam eder kredi likiditesi daraltılmazsa istikrarlı bir şekilde yükselen borsaların 2007 yılındaki seviyelerini bulması söz konusu olabilir. Yine de hatırlatmakta fayda var 2009 yılında endeks 21 bin puana kadar gerilemişti, fiyatlar iki kattan fazla yükseldi. Bu noktalarda yeni pozisyon açmak biraz risk almayı gerektiriyor. Alternatif piyasalardaki durgunluk, dünya borsalarındaki yükseliş trendi ve mevcut konjonktürün devamıyla hisse senetleri bir süre daha yükselişini sürdürecektir. Seçici hareketlerin ön plana çıktığı önceki haftalarda görüldü. Bundan sonra hisse bazında yükseliş potansiyeli olan şirketler endeksle ayrılarak hareketlerini sürdürebilir.

Tahvil en düşük seviyede

Krizin patlak verdiği 2008 yılının son çeyreğinde yüzde 25'e kadar yükselen tahvil oranları o tarihten bu yana sürekli olarak değer kaybediyor. Ağustos ayında 9,38 seviyesine kadar geriledikten sonra 9,99'a kadar yükselen tahvil fiyatları açıklanan ağustos enflasyonunda düşüşün devam etmesiyle aşağı yönlü seyrini sürdürdü. Enflasyondaki düşüşe bağlı olarak Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun 17 Eylül'de gerçekleştireceği toplantıda faiz oranlarını yüzde 7,75 seviyelerinden 50 baz puan indireceği beklentileriyle haftayı bugüne kadarki en düşük seviyeden (yüzde 9,31) kapattı.

Piyasalar bir yandan bu toplantı ve sonrasındaki açıklamalara odaklanırken beklentinin fiyatlanması ve ekim ayındaki yüklü itfalar nedeniyle tahvil fiyatlarının bu seviyelerin altına gerilemesinin sürpriz olacağını söylemek mümkün gözüküyor. Enflasyon verilerinin aşağı yönlü hareket etmesi ve kredi not artışı beklentisi bu düşük düzeyin bir süre daha devam etmesini sağlayabilir. Kredi derecelendirme kuruluşu Moody's'in "Kamu maliyesinde disiplin şartıyla kredi notu artırılabilir." açıklaması son gün yaşanan düşüşte etkili olurken gözler orta vadeli yeni istikrar programına çevrildi.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'da ikili tepe, yatırımcıyı tedirgin ediyor

Selim Işıklar 2009.10.04

Ağustos ayının son haftasında 48 bin puanı geçtikten sonra kısa süreli bir düşüş yaşayarak 44 bin puana kadar gerileyen İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB), eylülün ikinci yarısından itibaren toparlanarak iki haftalık bir yükselişle 49 bin puana ulaşmıştı.

Korkulan satış hareketi tam bu sırada gerçekleşti. Piyasa oyuncularının ikili tepe korkusuyla satışa geçmelerinin ardından yurtdışı piyasalardaki tedirginlikler iki günde endeksin iki bin puanı aşan bir kayıpla 46 bin puana kadar gerilemesine yol açtı. Bu geri çekilme hareketi ağustostaki gibi iki haftayı bulabilecek bir hareket ise endeksin bir kez daha 44-45 bin puandan alım fırsatı vermesi söz konusu olacaktır. Eğer bu düşüş uzun vadeli yükseliş hareketini bozacak düzeyde olursa bu durumda endeks 42 bin puanın altına gelebilir.

Şu ana kadar her şey sürekli Borsa'nın lehine gelişti. Hükümetlerin teşvik paketleri ve faiz oranlarının dip seviyelerde tutulması 2009 Mart'ına kadar dip seviyelere ulaşan borsaların tam bir bahar havasına girmesine

yol açtı. Kritik dönemelerde sürekli para girişleriyle çabuk toparlanan borsalar 2007'deki zirve noktalarına kadar ulaşmasalar da yatırımcılar 2009'da önemli kazançlar sağladılar. İMKB'nin önemli şirketleri yıl içinde 3 kata ulaşan değer artışları yaşarlarken endeks iki misli arttı. 2009'un son çeyreğine girdiğimiz bu sıralarda ise fonlar ve yatırımcılar bir yandan kârlarını koruma bir yandan da devam eden kazandırma potansiyelinden faydalanma stratejileri geliştiriyor. Geline bu noktada başta banka hisseleri olmak üzere fiyatlar bir hayli yükseldi ama henüz zirve yapmadı. Orta vadeli teknik gösterge olan MACD aşağı kırdı. Kısa vadeli göstergeler ise aşırı satım bölgesine geriledi. Kısa vadede yaşanan ve muhtemelen devam edecek düşüş hareketine rağmen alternatifsizlik bir süre sonra ana yükseliş trendi kırılmadan yeni yükselişleri beraberinde getirebilir. Bu nedenle kısa süreli düşüşleri izleyerek alım fırsatları değerlendirilebilir.

Düşüş hareketi muhtemelen iki hafta sürebilir. Bir haftası geride kalan düşüşte ekim ayı içinde dünya ve ABD'nin önde gelen şirketlerinin üçüncü çeyrekteki performansı takip edilecektir. Muhtemelen olumlu gelecek bu bilançolar borsalarda düşüşlerin ardından yeni bir alım dalgası oluşturabilir. Teşviklerin sona ermiş olmasına rağmen üçüncü çeyrek şirket ve banka bilançoları olumlu geleceğinden kasım ayına doğru bizde de güçlü toparlanmalar sürpriz olmayacaktır.

Ancak bu yükselişlerden faydalanabilmek için nakitte olmak veya en azından yarı yarıya malda olmak stratejisi ön planda tutulabilir. Zira kredili sistem ağırlıklı çalışan borsalarda yatırımcılar ve spekülâtörler zaman zaman aşırı iyimserliklerle gün içinde gereğinden fazla alım yaptıklarından düşüş trendlerinde satış yapmak zorunda kalabiliyorlar. Çöküş hareketi olarak değerlendirdiğimiz bu tip durumlarda endeksler şok düşüş eğilimlerine girebiliyorlar.

BÜYÜK DÜŞÜŞLERİN BELİRTİLERİ NELER?

Geçen haftalarda başta Uzakdoğu borsalarında başlayan düşüş hareketi yavaş yavaş Avrupa ve ABD borsalarını da sarmış durumda. ABD verilerini incelediğimizde istihdam sorununa rağmen konut ve tüketici harcamalarında belirgin yükselişler söz konusu. Ancak bu haftaki düşüş hareketinde ABD tarım dışı istihdam verileri daha ön plana çekildi. Aslında ABD ve İngiltere'de açıklanan konut satışları olumluya işaret ederken fiyatların yükselmesi önemli bir işaret olarak göze çarptı. FED yöneticilerinin krizin bitmediği yönündeki açıklamaları hafta içindeki satış baskısını körükledi.

Borsalar genellikle büyük düşüşlere büyük yükselişler sonrası başlarlar, şu ana kadar gelişmekte olan borsalar gerçekten bir yıl içinde büyük bir artış sağladılar. Yine büyük düşüşler ekonomilerin iyice ısınması başta konut, otomotiv gibi piyasalarda da aşırı talep oluştuğunda başlar. Yani aşırı canlı ve enflasyonist eğilimlerin adeta kudurduğu, profesyonellerin çaktırmadan satışa başladıkları bir sırada başlar. Hükümetler ve büyük şirketler büyük halka arzları gündeme getirirler ve borsa getirilerinden vergi alma eğilimine girerler. Ayrıca yabancı net satışları da büyük düşüş öncesi fikirler verebilir. İçinde bulunduğumuz konjonktürde 2006 yılının Nisan ayında ve 2007'nin Ekim ayı sonrasında yaşanan düşüşlere benzer düşüşleri yaşama ihtimalimiz endeksin ulaştığı zirve bakımından yüksek gözükse de siyasi ve ekonominin gidişatı bakımından farklılıklar gösteriyor.

En az kazandıran

Borsa 10 bini aşar mı?

fDünyanın en büyük borsası olan Amerikan New York Borsası'nın önemli endeksi Dow Jones, bu yıl en az kazandıran endekslerin başında geliyor. 2007'de 14.160 puanı görerek tarihi zirveye ulaşan Dow Jones Sanayi Endeksi, krizin derinleşmeye başladığı sırada özellikle Lehman Brothers gibi bir dev bankanın çökmesiyle 2009'un Mart ayında, en son 1997'de gördüğü 6 binli puanlara kadar inmişti. Dev banka ve otomotiv şirketlerinin kurtarılmasıyla yeniden yükselişe geçen Dow Jones, en son 2008 Ekim'de test ettiği 9.900 puanı

görerek önemli bir eşiğe ulaşmıştı. Gözler bu endeksin 10 bin puanı aşıp aşamayacağına çevrilirken üst üste gelen olumsuz istihdam verileri ve FED yetkililerinin olumsuz açıklamaları bir anda değer kaybına yol açtı. Cuma günü olumsuz gelen tarım dışı istihdam verilerinin negatif etkisiyle yönünü aşağı çevirerek bir ara 9.430 puanı gören Dow, kapanışı son bir ayın en düşük seviyesinden gerçekleştirdi. Bir düzeltme olarak değerlendirilebilecek düşüş hareketinde indikatörler kısa vadelielerde aşırı satım bölgesinde hareket ederken orta vadeli satış sinyaline geçti. Düşüşte 9.252 puan tepki vereceği ilk ve önemli bir destek. Önümüzdeki günlerde birbiri ardına açıklanacak önemli bilançolar öncesi satış baskısı süren Dow endeksinde kritik destek noktaları 9.252-9.116 puan seviyeleri. Yukarı hareketlerde ise 9.600 puan direnç noktaları olarak göze çarpıyor. Gelişmiş borsalar içinde en az kazandıran borsaların başında gelen Dow endeksindeki iniş ve çıkışlar, 2009'da parlak günler yaşayan ancak şu an diken üstünde hareket eden gelişmekte olan borsalar içinde oldukça önemli.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Endeks bankalarla rekora göz dikti, Borsa'nın geneli sessiz kaldı

Selim Işıklar 2009.10.11

Başbakan Tayyip Erdoğan'ın IMF anlaşması beklentisi içinde bulunan piyasaları rahatlatan açıklamaları sonrası Borsa 50 bin puanı aşarken, döviz ve faiz değer kaybını sürdürdü.

Aslında geçen hafta oldukça zayıf bir kapanış yapan ve 48 bin 500'de bulunan direnç noktasını yukarı kırmakta zorlanan endeks yine klasik bir şekilde yükselişe geçti. Yabancı yatırımcıların halka açık bölümünün yüzde 90'ını elinde bulundurdıkları üç bankada yaptıkları alımlar, endeksin hızlı bir şekilde 49 bin puanı aşmasını sağladı. Garanti Bankası, Akbank ve İş Bankası bu hafta 3 bin puan yükselen Borsa'ya iki bin puanlık bir katkı yaptı. Genel piyasanın bu harekette oldukça tepkisiz kaldığı, hatta yükselişlerin zorlamayla olduğu görüldü. Endeks hesaplamasında yüksek sermaye ve halka açıklığı sebebiyle bu üç bankanın çok önemli bir etkisi var. Yükselişlerde veya düşüşlerde, hep bu hisselerdeki alım veya satımlar ön plana çıkıyor. Daha açık bir şekilde anlatırsak yaklaşık 330 hissenin piyasa değerinin neredeyse dörtte birini oluşturan bu üç hisse, bu haftaki yükselişe damgasını vururken, Borsa'daki kazançlar sanıldığı kadar yüksek olmadı. Bu haftaki hareket adeta endeksin bundan sonraki yönünü işaret etmek için yapılmış bir spekülasyon gibiydi.

Banka hisselerindeki yükselişin arkasında sadece spekülasyon var dersek haksızlık etmiş oluruz. Zira yüksek kârlılık beklentileri devam ediyor. Söylemek istediğim endeksin hesaplamasındaki tutarsızlık. Üç hisse yükseliyor, diğerleri yerinde sayıyor, Borsa rekorlar kırıyor. Borsa geneli veya en azından İMKB-100 endeksi hesaplanırken belirli hisselerin endeksi etkilemesine izin vermeyen bir yöntem uygulanmalı. Böylelikle yatırımcılar daha dengeli bir endekse kavuşacaktır. Tahmin ediyorum birçok yatırımcı bu haftaki yükselişten bir şey anlamamıştır. Ama görünen o ki orta vadede çok olağanüstü bir gelişme olmazsa Templeton'un kurucusu Mark Mobius'un dediği gibi gelişmekte olan borsa endeksleri eski zirvelerini geçecek. Böylesi durumda ise endeks bu yıl sonu eski zirvesini yakalar ve 2010 yılı içinde belki de Euro bazlı rekor seviyesini görerek 70 bine bile ulaşabilir. Yatırımcılar bu hedefleri unutmadan ama bu hedeflere ulaşmanın iyi hisse seçimleriyle mümkün olduğunu bilerek strateji oluşturmaları. Şu ana kadar endeksin bir hayli yol kat ettiğini göz önüne alarak çok seçici bir şekilde Borsa'ya yaklaşılması artan riske rağmen kazançların büyümesini sağlayabilir. Büyük yükselişler büyük düşüşler sonrası başlar, demiştik. Şu ana kadar mart ayından bu yana dip seviyelerden

gerçekten hatırı sayılır bir yükseliş yaşandı. Ama endeks 2007 yılındaki TL ve döviz cinsinden bakıldığında zirvede sayılmaz. Dahası ABD, Japonya ve Avrupa borsa endeksleri bu yıl sadece yüzde 12-18 arasında kazandırarak zirvelerinden çok uzaktalar. Bu durum da Türkiye gibi ülke borsalarına cesaret veriyor.

Peki büyük düşüş ne zaman başlar? Ekonomiler canlandığında, faiz oranları üst üste arttığında ve borsa endeksleri zirve noktalarına ulaştığında büyük düşüş hareketinin sinyalleri de gelmeye başlayacaktır. Değişmeyen düzen eski alışkanlıkları da sık sık gündeme getireceğinden sistem bir süre sonra 2008 krizini hatırlatacak ve geri dönüş başlayacaktır.

Daha kısa vadede bakılacak olursa 2009 yılının son çeyreği ve 2010 yılının ilk yarısına kadar ekonomiler yavaş yavaş resesyon sürecinden çıkarken borsalar yükseliş trendini sürdürecektir ve ilk faiz artırımları iyileşmenin habercisi olarak görülecektir. Böylesi durumda zaman zaman düzeltmeler olsa da ekonomi trendlerindeki yavaşlığa aldırmandan borsalar son bir hamleyle zirve noktalarını görebileceklerdir. İstihdamdaki zayıf görünüm borsalar açısından risk olarak görünse de düşük faiz ortamı ve alternatif piyasalardaki durgunluk cazibesi yükselen borsalara ilgiyi önümüzdeki aylarda da canlı kılacaktır.

Hiç şüphe yok ki başkanlığının her iki döneminde de savaş tamtamlarını çalarak dünyayı savaş ortamına sokan ve her an yeni bir savaşı başlatacağı beklenen eski ABD Başkanı'nın ardından göreve gelen ve Nobel Barış Ödülü alacak kadar barışçıl görünen yeni başkanın dünyaya sunduğu 'Obama etkisi' dünya krizinden çıkış sürecinde başrolü oynuyor gibi gözükmemektedir. Ancak, finans sistemi odaklı büyümeler ekonominin bütününe yansımadığı müddetçe yeni rekorlar ve zirveler, yeni krizlerin habercisi olacaktır.

Gelişmekte olan ülkelerin talepleri altını yükseltiyor

fDünyada ons fiyatları bugüne kadarki en yüksek seviyelere ulaşarak 1.061 doları gördü. Eski rekor 2008 yılında görülen 1.030 dolardı. Emtia fiyatlarındaki çöküş ve hemen akabinde doların hızlı yükselişi karşısında 700 dolara kadar gerileyen altın, 2009 yılında rekorlarına kaldığı yerden devam ediyor. Altın fiyatları 2001 yılından bu yana dolar bazında 4 kat yükselmiş durumda. Fiyatların yükselişinde Çin ve Hindistan başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelerin güçlü büyümeleri etkili oluyor. Dünya ticaretinde fazla veren Uzakdoğu ve Körfez ülkelerinin fiziki talepleri yükselişte bir başka etken. Daha önceleri yüksek enflasyondan korunmak amacıyla tercih edilen altın, son dönemde yüksek getiri elde etmek isteyen ve dolardan kaçan fonların da gözdesi oldu. Çin Merkez Bankası'nın 2008 yılına kadar 400 ton olan rezervini 1.000 tona çıkardığını açıklaması ve dolar satarak rezervlerinde altına yer vermek için 4 bin ton daha alabileceği spekülasyonları da bu yükselişin asıl sırrı olsa gerek. Ekonomilerde 2010 yılına yönelik olumluya dönen beklentiler doların önümüzdeki aylarda da değer kaybetmesine yol açacak gibi görünüyor. 2008 yılındaki gibi Euro/dolar paritesi bir kez daha 1,60 seviyelerini görecektir olursa altın fiyatları en azından 1.000 doları taban yaparak 1.200 dolar hedefine doğru hareket edecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'da yatırımcının gözü bilançolarda olacak

Selim Işıklar 2009.10.18

Haftaya oldukça olumlu başlayan ve dış borsalardaki olumlu hareketin katkısıyla 51 bin 500 puana kadar yükselen İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, Anayasa Mahkemesi'nin yerli ve yabancı yatırımcılara yönelik

stopaj farkını ortadan kaldıran kararının 'yabancıya stopaj uygulanacak' şeklinde yorumlanmasıyla cuma günü hızla 50 bin puanın altına düştü.

Karar yabancı satışlarını körüklerken ileriki saatlerde açıklanan ABD banka bilançoları da düşüşü tetikledi. Anayasa Mahkemesi'nin verdiği kararın özünde yerli-yabancı yatırımcı ayrımını ortadan kaldırması ve herhangi bir karışıklığa yol açmaması bakımından Resmî Gazete'de ilan edilmesinin ardından hükümete bu konuda 9 ay süre tanınması yatıyor. Yabancı yatırımcıların bu karar nedeniyle satış yaptıkları, ancak hükümet kanadından maliye bakanının son durumla ilgili açıklaması bence belirsizliği ortadan kaldırır nitelikte. Bakan, gerekçeli kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasının ardından 9 ay sonra geçerli olduğunu ve mevcut uygulamanın devam edeceğini ve gerekli düzenlemelerin yapılacağını bildirdi. Hemen ardından yabancı banka ve aracı kurum yöneticileri de yaptıkları açıklamalarda yeni vergi beklemediklerini vurgulayan cümleler sarf etti.

Cuma sabahı dış borsalardaki olumlu havanın devam etmesine rağmen yükseliş yönünde başlamasına rağmen 'yabancıya stopaj geliyor' şeklindeki korkuyla satışa dönen borsada 26 milyon TL net para çıkışı yaşandı. İMKB endeksi yabancıların ağırlıkta olduğu banka hisselerindeki satışlarla yüzde 2,4 değer kaybıyla haftanın tek kaybeden borsası konumuna düştü. Önümüzdeki hafta bu kararın etkisinin giderek azalacağı ve yine dış piyasalara odaklı özellikle ABD şirketlerinin üçüncü çeyrek bilançolarının ve eylül ayı konut satış verilerinin takip edileceği bir piyasa izleyeceğiz. Borsadaki düşüş hareketinin kalıcı olduğu yönünde şu an için çok önemli bir gösterge bulunmuyor. Son kararın yabancı yatırımcının önünü kesecek bir hamle olduğundan ziyade yerli-yabancı yatırımcı ayrımını ortadan kaldıran bir karar olduğunu ve hükümetin önündeki uzun sürede bunun önlemlerini rahatlıkla alacağını düşünüyorum.

Dünya piyasalarını ve özellikle ABD borsalarındaki düzelmenin devam edip etmediğini gösteren ekonomik veri ve şirket bilançoları geçen hafta içinde borsaları kısmen de olsa rahatlatır biçimde geldi. Amerikan bankası JP Morgan beklentilerin çok üstünde bir kâr açıklarken henüz zararda olan dev bankalardan Citibank beklentilerin altında zarar getirdi. Cuma günü borsalarda ibreyi aşağı çeviren, Bank of America'nın beklentilerin üstünde zarar açıklaması oldu. Ancak her iki banka gelirlerini ve sermaye rasyolarını hızla düzelterek üçüncü çeyrek bilançolarında toparlanmanın devam ettiğinin sinyalini verdi. Önümüzdeki hafta da önemli bilançolar gelmeye devam edecek. En kritik veriler yine ABD konut verileri olacak. Pazartesi günü eylül ayı konut başlangıç ve inşaat izinleri, salı ve cuma günü açıklanacak ikinci el konut satışları bir sonraki haftayı etkileyecek. İMKB önümüzdeki hafta hem dışarıdaki bu kritik verileri takip edecek hem de yabancı satışlarının devam edip etmeyeceğine odaklanacak. Ayrıca üçüncü çeyrek bilanço beklentileri de yeni bir çıkış hareketinin başlangıcı olabilir. Kasımın ilk haftasında hızlanacak üçüncü çeyrek bilançoları kasım sonuna kadar bazı hisselerde ciddi yükselişlere, bazılarında ise hayal kırıklıklarına yol açabilir. Tavsiyem fiyat kazanç oranlarını takip ederek ilk iki çeyrekte beklentilerin üstünde kâr açıklayan ya da mevsimsel olarak kâra geçecek sektör hisselerinden en son açıklanan bilanço verilerine göre ucuz kalanların tercih edilmesi olacaktır. İlk altı ayda beklentilerin üstünde olumlu bilanço açıklayan sektörler, mevsimsel olarak kârını yükseltecek sektörler, uygulanan KDV indirimleri ve ÖTV indirimleri sebebiyle satışlarını artıran sektörler ve Merkez Bankası faiz indirimlerinin etkilediği sektörler ön plana çıkabilir. Bankalar yine iyi kârlar ortaya koyacaklar ancak fiyat kazanç oranları şu an yüksek. Bu durum kâr beklentisinin önceden satın alındığını ve fiyatın içinde olduğunu gösteriyor. Yine de olumlu beklenti nedeniyle tercih edilecek. Önlemlerin ağırlıkla alındığı elektronik, otomotiv ve beyaz eşya sektörü hisseleri yine iyi kârlar getirebilirler. Bu sektör içinde fiyat kazanç oranı düşük yüksek kâr beklentisi içinde olanlar tercih edilmeli. Enerji ve Telekom altyapısı ağırlıklı şirketler yine iyi kâr açıklamaya devam edebilirler.

Bilanço açıklamaları sonrası yine bir grup hissede hızlı yükselişler olurken hayal kırıklığı yaşayan ve henüz ekonomilerdeki toparlanmalardan nasibini alamayan şirketler belki yatay, belki düşüş yönünde hareket edecekler. Ancak gerek dış ekonomilerdeki toparlanmalar gerekse gelecek yıl için yatırım yapılması halinde kâr elde edebilecek sektörler de göz önünde bulundurulmalıdır. Dünya piyasalarında giderek artan emtia fiyatları

ve kıpırdanan konut fiyatları ister istemez 2010 yılında gerek dünyada gerekse Türkiye'de fiyatı ucuz kalan sektörlere yoğun bir ilgiyi beraberinde getirecektir.

Dolardaki değer kaybı

ekonomik canlanma işareti

15 Temmuz 2008'de 1,60 dolarla zirve yapan Euro, krizin Avrupa'ya sıçraması ve dolar likiditesinin suyunu çekmesi ile üç ay içinde 1,23'e kadar gerilemişti. Doların kriz sırasında yükselmesi "Krizin merkezindeki ABD'nin parası neden değerleniyor?" sorusunu gündeme getirmişti. Gelişmekte olan ülke para birimleri bu gelişme karşısında SOS verirken birçok ülke IMF ile anlaşarak sorunlarını çözmeye çalışmıştı. Aradan geçen 11 ayda dünya ekonomileri krizin yaralarını sarmaya çalışırken alınan önlemler ABD ekonomisinde şu ana kadar beklenen iyileşmeyi kısmen de olsa sağladı. Artan likiditenin yanı sıra düşük faiz nedeniyle carry trade olarak bilinen ve fonların kaldıkları yerden hisse ve bono piyasalarına girerek kâr elde etme uygulamalarının devam etmesi, doları zayıf düşürüyor. ABD ekonomi yönetiminin güçlü dolardan yana olduklarını açıklamalarını bilsek de bundan ziyade ihracat avantajı sağlamak ve dış ticaret açıklarını azaltmak için doların zayıflamasına şimdilik ses çıkarmaları zor gözüküyor. Teknik olarak incelediğimizde bu yıl parite 1,49'u aştı. Rekor seviyesine yaklaşan parite önemli bir virajda ve 1,4975 en keskin dönüm noktası. Bu nokta aşılsa dolardaki değer kaybı daha da devam eder. Dolardaki kayıplar, şu an ekonomiler için bir tehdit değil bir canlanma işareti olarak değerlendirilebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsalar, ekonomilerdeki toparlanmayı fiyatladı mı?

Selim Işıklar 2009.10.25

2009 yılı beklenmedik bir şekilde borsaların yılı olmak üzere. Gelişmekte olan ülke borsaları 10 aylık sürede krizdeki yaralarını sarmaya devam ediyor. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Ulusal 100 endeksi neredeyse 2007'deki rekoruna yaklaşırken Çin borsası halen 6.000 zirvesinin henüz yarısında olmasına karşın yüzde 100'e yakın bir artış sağladı.

Rus borsası 2007'deki rekorunun bir hayli gerisinde olmasına rağmen yüzde 122 primle yılın en fazla kazandıran borsalarından biri. Aynı şekilde Latin Amerika borsaları da önemli yükselişler kaydetti. Hatta Arjantin borsası 2007 yılı rekorunu geçmek üzere. Gelişmekte olan borsalarda durum aşağı yukarı böyle; kimisi rekorları yeniden deniyor kimisi ise büyük düşüşün ardından yolu yarılamış durumda.

Gelişmiş borsalar ise bu yıl biraz daha temkinli. Avrupa borsaları iyimser esmeye başlayan rüzgarlarla ortalama yüzde 20 yükselirken zirveyi test etmeleri için en az yüzde 30 yükselmek zorundalar. ABD borsaları ise Nasdaq önderliğinde son haftalarda iyice toparlanırken henüz 2007 zirvelerinden bir hayli uzakta. 2009 başında ABD başta olmak üzere devletler öncelikle çöküşü önlemek ve sonrasında ekonomik durgunluğu aşmak için çeşitli tedbirler aldılar. Bunun üzerine mart ayı sonunda borsalarda hızlanan yükselişler neredeyse 6 aydır sürüyor. Yükselişe biraz geç katılan ABD borsaları dahil olmak üzere dünya borsaları belirgin bir toparlanma yaşadılar.

Üçüncü çeyrek bilançoları, alınan tedbirler ve iyimserliğin artmasıyla beklentilerden iyi geliyor. ABD bankaları başta olmak üzere şirketler gelirlerini 2009'un üçüncü çeyreğinde belirgin bir şekilde artırmış gözüküyor. ABD bankaları içinde en önde bulunan Bank of America (BoFA) ve Citibank hariç kârlar beklentilerin üstünde geliyor. ABD sanayisinin önemli şirketleri de aynı şekilde iyi bilançolar getiriyor. Amerikan konut piyasasında alınan tedbirler satışların devam etmesini sağlarken, istihdam piyasasında işler karışık gözüküyor. Son veriler ve

açıklanan bilançolar sonrası ABD borsalarında bilanço bazında hareketler gerçekleşiyor. Dow Jones 10 bin puan sınırında dalgalanırken Citi ve BofA hisselerinin açıklanan bilançolar sonrası kayıplar yaşaması borsalardaki yükselişi frenliyor.

2007 yılına ve 2008'in bir bölümüne damgasını vuran emtia fiyatlarındaki yükselişin benzeri yaşanıyor. ABD Doları'nın dünya para piyasalarında sürekli değer kaybetmesi emtia piyasalarında yükselişi tetikliyor. Başta bakır olmak üzere gümüş, altın ve petrol fiyatları son bir yılın en yüksek seviyelerine ulaşırken analiz ettiğimiz bakır fiyatlarında önemli gelişmeler yaşanıyor. Ekonomik istikrarın, bir başka deyişle büyüme sürecinin başladığına yönelik iyimserliğin artması dünya piyasalarında emtiaya talebi artırıyor. Özellikle ithalatçı konumuyla belirgin bir talep oluşturan Çin'in metal piyasasındaki alıcı varlığı ve dolardaki kayıplar önümüzdeki günlerde bu piyasalarda eski zirvelerin yeniden görülmesini sağlayacak gibi görünüyor. Borsa ve emtia piyasalarındaki bu tepki hareketine rağmen ekonomik canlanma istenen düzeyde değil. Ticaret hacimleri henüz 2007-2008 yıllarının gerisinde. İstihdam piyasası başta olmak üzere ekonomilerde kırılganlığın devam etmesi ve büyüme trendlerinin henüz yeterli hız kazanmaması merkez bankalarının faiz artırımları için acele etmemesine yol açıyor. Bu durumun devam etmesi de hisse senedi piyasalarına yarıyor.

İÇERİDE VE DIŞARIDA BİLANÇO HAFTASI

Önümüzdeki hafta İMKB şirketleri için önemli bir hafta. Konsolide olmayan şirket bilançoları cuma gününe kadar tamamlanıyor. Konsolide şirketler ise kasım sonuna kadar bilançolarını gönderecekler. Banka ve finans kesimi bilançolarının yanı sıra otomotiv, bilişim, beyaz eşya, enerji şirketlerinde olumlu beklentiler sürüyor. Kasım sonuna kadar bilanço hareketi devam edecek gibi görünüyor. Dünyanın önde gelen ilaç, çelik, enerji ve otomotiv şirketleri de önümüzdeki hafta bilançolarını açıklayacak. Endeksin genelinde ise 51 bin 500 puan seviyesi önemli gözüküyor. Yabancı yatırımcılar ekim ayında eylüle göre alıcı pozisyonunda gözüküyor. Yaklaşık 100 milyon dolarlık net alımları söz konusu. Enerji, maden, haberleşme ve banka hisselerinde alımlarını yoğunlaştırdılar. Ancak alış maliyetleri oluşan fiyatların bir hayli altında.

Teknik olarak borsa endeksini incelediğimizde 51 bin 500-53 bin kısa vadede üst direnç konumunda, 55-58 bin ise hedef nokta konumunda bulunuyor. Aşağı trendlerde ise 50 bin aşağı kırılırsa 48 bin 500 puan tutunma noktalarıdır. Özetle borsalar ekonomilerdeki toparlanmayı önceden satın aldılar ve halen gidilecek yer olduğunu düşünenler almaya devam ediyorlar. Ekonomilerin suni olarak görülsede bir süre daha desteğe ihtiyacı var ve bu durum şimdilik hisse piyasasını olumlu etkiliyor. Olumlu gelişmelerin tüm sektörlerle yayılmasının ardından ısınan ekonomiler hisse piyasalarından kaçışları da gündeme getirecektir. Ama şimdilik buna daha zaman var.

Bakır fiyatları uçuyor

2009 yılı başında 3.000 ton/dolar olan bakır fiyatları 10 ayda yüzde 119 yükselerek 6.600 doları aştı. Krizin en ağır biçimde etkilediği bakır fiyatları geçen yıl 9.000 dolardan 2.750 dolara kadar gerilemişti. Dünyada kullanım açısından en yoğun metallerin başında gelen bakır, son yıllarda konut sektöründeki gelişmelerden çok etkileniyor. ABD ve Çin başta olmak üzere bakır ithalatçılarının dünya ekonomisinin yavaş da olsa toparlanmaya geçmesi ve konut satışlarının yeniden canlanmasıyla taleplerini artırımları son aylarda bakır fiyatlarının adeta uçmasına yol açtı. 2009'da altın fiyatları sadece yüzde 19 yükselirken bakır fiyatlarının yüzde 119 yükselmesinin ardında 11. gününe giren Şili bakır şirketinin grevi de etkili oluyor. Geçen hafta yüzde 6,5 artan bakır fiyatlarının 29 Eylül 2008'den bu yana en yüksek seviyeye ulaşması dünya ekonomisinin toparlanmaya devam ettiğinin de önemli bir göstergesi. Teknik olarak doların değer kaybetmeye devam etmesi halinde kısa sürede 7.400 doları test etmesi beklenen bakır fiyatlarının üzerinde Şili'deki grevin sona erip ermeyeceği gibi faktörler de etkili olacaktır. 2009'un rekortmenlerinden biri olan bakır başta ABD konut

satışları, Çin'in bakır talebi, ABD Doları'nın zayıf durumu ve sanayi üretimindeki artış gibi unsurlardan etkileniyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Borsa'da ibre aşağı döndü' demek için erken

Selim Işıklar 2009.11.01

ABD ekonomisinin üçüncü çeyrekte beklenmedik bir şekilde yüzde 3,5 büyümesine rağmen düşüşe geçen borsalar hafta içinde önemli kayıplar yaşadı.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı nedeniyle kısa haftada yüzde 8,17 değer yitiren İMKB, 47 bin puan sınırına kadar gerilerken özellikle cuma günü yaşanan yüzde 6'lık dalgalanma moralleri oldukça bozdu. Mart ayı başından bu yana sürekli bir yükseliş yaşayan Borsa'da ağustosta da benzer bir geri dönüş yaşanmış daha sonra kısa sürede toparlanma yaşanmıştı. Bu kez yükseliş trendinin dışına çıkan bir hareketin varlığı ve satıcıların agresifliği dikkat çekiydi.

Dünya piyasalarında eylül ayında beklenmedik bir düşüş yaşayan ABD konut satışları ve önde gelen ABD bankalarının üçüncü çeyrek bilançoları borsalardaki düşüş hareketinde etkili oldu. İMKB'deki kayıplarda bu gelişmelerin yanı sıra Güney Afrika randının hızla değer kaybetmesi, erken seçim dedikoduları ve Oyak yönetimine geçen Ereğli Demirçelik şirketinin üçüncü çeyrek bilançosunda 250 milyon TL gibi rekor bir zarar yazmasının da payı var. Endeks 50 bin puanı ve 48 bin puandaki önemli destek noktasının altında kapatırken, kayıplar daha çok öz sermayesi olumsuz şirketlerde görüldü. Düşüşü tetikleyen erken seçim dedikodusu belli ki belirli lobiler tarafından özellikle çıkarılmıştı. Zira bu konu bir önceki haftada gündeme getirilmeye çalışılmış, güya Mayıs 2010'da bir erken seçimin gündemde olduğu dillendirilmişti. Son düşüş dalgasının nerede son bulacağını kestirmek biraz güç. Ancak öncelikle bu satışların bir bölümü kredili yatırımcıların otomatik satışlarından kaynaklandı. Bu önümüzdeki hafta da devam edebilir. Zira dünyada ve Türkiye'de karamsarlar, Borsa'daki tabiriyle 'Ayı' piyasasına hakim olanların savunduğu ekonomilerdeki büyüme gerçekçi değil ve şirketler bilançolarını alınan spesifik önlemlerle düzeltti. Yeni teşvik politikaları gündeme girmezse yakalanan olumlu hava kısa sürede terse dönecek ve düşüş trendi kazançları ortadan kaldıracaktır.

EKİMDE BORSA'YA 250 MİLYON TL'LİK GİRİŞ

Endeksin yeni bir düşüş trendine girdiği veya yükseliş trendinden çıkıldığı henüz kesin değil. Endeks üzerinde etkili olan Garanti Bankası hisselerindeki son satışlar ortalığı karıştırdı. Buradan çıkanlar daha çok Tüpraş ve Telekom gibi hisseler girdi. Bu satışların arkasında ABD'nin önde gelen bankalarının Borsa'da yaşadığı kayıplar vardı. Türk bankalarının bu satış havasına kapılarak düşüşe geçmesi de endeksi 50 bin puanın altına çekti. Borsa'da son iki günde 50 milyon TL'lik net para çıkışı yaşandı. Bu satışlara rağmen halen ekim ayı boyunca 250 milyon TL'lik para girişi söz konusu. Ayrıca başta enerji sektörü olmak üzere yüksek para girişi son satışlara rağmen devam ediyor. Konsolide olmayan şirketlerden gelen üçüncü çeyrek bilançoları demir çelik sektörü hariç oldukça olumlu. Sırada konsolide bilançolar var ve beklentiler bu şirketlerden de iyi bilançolar geleceği yönünde.

Faiz ve döviz piyasasında dış faktörlerden dolayı bir yukarı hareketlenme var ama asla panik havası söz konusu değil. 'Borsa'daki kırılma hava bir düzeltme mi, yoksa düşüş trendi başladı mı?' sorularına bu hafta nokta konulabilir. Zira önemli merkez bankaları faiz kararlarını hafta içinde duyuracak ve en önemlisi cuma günü ABD tarım dışı istihdam ve işsizlik verileri açıklanacak. Bir ayrıntı vermek gerekirse Borsa ağustos ayında buna benzer bir düşüş yaşarken vadeli işlemlerin son işlem günü satışlar artmıştı. Aynı şekilde ekim vadelilerin kapanması öncesi benzer satış yaşanması dikkat çekiciydi.

Faiz lobisinin işi mi?

Merkez Bankası ekim ayındaki toplantısında faiz oranlarını yarım puan düşürürken piyasa oyuncuları 7,59 'a kadar gerileyen tahvil faizini yüzde 9'a yükseltmeyi başardı. 15 Ekim'deki toplantı öncesi yüzde 7,8 seviyelerinde hareket eden tahvil oranları toplantı sonrası bir anda sert bir hareketle 8,6'ya daha sonra 8,8 'e kadar yükseldi. Özellikle gelişmekte olan piyasalarda etkili olan ve Güney Afrika para birimi Rand'ın bir haftada yüzde 7'ye varan değer kaybını da bahane eden yatırımcıların dolar'a doğru kaymaları tahvil satışlarını hızlandıran diğer bir gelişme oldu. Bir anlamda uluslararası çapta bir spekülasyon etkisi, aynı zamanda Türkiye, Güney Afrika ve diğer gelişmekte olan para birimlerinde ve tahvil piyasalarında yeniden baş gösterdi. İçerideki faiz lobisinin ve küresel çaptaki büyük oyuncuların ABD verilerini, şirket bilançolarını ve yerel para birimlerindeki değerlenmeyi bahane ederek aynı anda yeni bir finansal çalkalanma hareketi başlattıkları görülüyor. Ancak bu son aşığı dalgalanmanın ve satışların kısa süreli olup olmayacağı ve alım fırsatının hangi noktada oluşacağı konusunda bir süre daha beklemekte fayda var. Küresel bakış açısıyla dünya yeniden bir çöküş sürecine girmedir. Ancak Mart 2009'dan bu yana oluşan iyimserlik rüzgârı bu kez daha soğuk esmeye başladı. Tahvil oranlarında kritik seviye 8,8 yukarı doğru kırılırsa 9,4-9,9 seviyelerinin gündeme girmesi söz konusu olabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yine aylardan kasım, Borsa yine düşer mi?

Selim Işıklar 2009.11.08

Yedi aydır süren yükseliş eğiliminin ardından önceki hafta trendin bozulduğuna yönelik emareler ortaya çıkmıştı. 2009 yılında İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) endeksinin geçen iki haftadaki kayıplara rağmen halen yüzde 75 primli olması, teknik yükseliş kanalının dışına çıkmasıyla birleşince trendin bittiğine yönelik görüşler daha da ağırlık kazandı.

Bir süredir banka hisselerinin endekse göre değerli olması ve bilançoların olumlu gelmesine rağmen bu beklenti daha önce fiyatlandığından kâr rakamları etkili olmadı. Zaten bir süredir banka hisselerindeki hareketlerin endeksi beklenenden önce 50 bin puana taşıdığı biliniyordu. Bu hızlı yükseliş sonrası gelen düzeltme hareketiyle kısa sürede birçok hisse önemli düşüşler yaşadı. Geçen hafta belirttiğimiz gibi aslında önemli bir uyarı niteliğindeki bu kayıplar.

Düşüş trendlerinde sürü psikolojisi fiyatların hızlı bir şekilde gerilemesinde büyük rol oynuyor. Ayrıca psikolojinin değiştiği, satış baskısının hakim olduğu ortamda açığa satışlar ve kredili yatırımcıların yeni alım yapabilme imkanının ortadan kalkmasıyla düşüşler şiddetlenebiliyor. Bu düşüşler zaman zaman kriz dediğimiz ve 2-3 yıl süren trendleri beraberinde getiriyor. 1990 yılından bu yana 7 kez büyük düşüş yaşayan Borsa, 2007-

2009 arası zirve noktasından TL bazında yüzde 50, dolar bazında yüzde 75 ile tarihinin en büyük düşüşlerinden birini yaşamıştı. Bu tip trendler yatırımcı psikolojisini derinden etkiliyor. Geçen hafta İMKB belki de bu tip psikolojinin etkisinde kalarak yatırımcılarına ağır kayıplarla kazançlarının önemli bir bölümünü feda etmek zorunda bırakmıştı.

Geçen yıl yüzyılın krizi olarak lanse edilerek belki de uzun yıllardır halının altına atılan finansal sorunların hatta sistemdeki bozuklukların ortaya çıktığı bir süreç yaşadık. Aşırı fiyatlandığı açıkça belli olan emtia, konut, hisse senedi ve benzeri finansal enstrümanlardaki yüksek cazibenin etkisiyle gözünü para hırsı bürüten yatırım bankaları ve petrol fiyatlarının 150 dolara ulaşmasıyla bir anda servetlerini katlayan petrol krallarının parayı nereye yatıracaklarını adeta şaşırdığı sırada belki de en fazla parayı çeken Lehman Brothers batırıldı. Lehman batırılınca sistem kilitlendi ve likidite çöktü. İşte bu sırada başta dünyaca ünlü ekonomistler kriz tellallığı yaparak kriz sürecini hızlandırdılar. Geçen hafta da bir önceki hafta dünya ekonomisinin düzelmeye başladığını ilk kez dile getiren Roubini, bu kez yeni kehanetlerde bulunarak piyasalarda yeni kaos sürecini başlatmaya çalışanların ekmeğine yağ sürdü.

Geçen hafta açıklanan ve piyasaların merakla takip ettiği ABD verilerinden ve önemli merkez bankalarından çıkan sonuç, dünyada uzun bir süre faiz oranlarının düşük kalacağı idi. ABD konut piyasalarında beklenenden iyi gelen satışlara rağmen işsizlik ve istihdam sorununun devam ettiği ve bu verinin olumsuzluğu nedeniyle önümüzdeki günlerde belki de yeni önlemlerin alınabileceği daha şimdiden belli. Finans piyasaları başta borsalar başta olmak üzere belki de tarım dışı istihdam verisinin beklentilerden kötü gelmesine bence sevinmeliler. Zira borsalar iyi beklentiyi önceden satın alır kötü beklentiyi de satar. Bu nedenle bir ara 9.600 puana kadar gerileyen lokomotif endeks Amerikan Dow Jones, cuma günü 10 bin puanın üstünde kapandı. Bu endeksin 10 bin 100 puanı yukarı kırması düşüş trendi beklentilerinin geride kalmasını sağlayabilir. Aksi takdirde dünya piyasalarında karamsarlar bu aşamadan sonra daha fazla konuşacaklar. Tek başına ABD borsasındaki yükseliş toparlanmayı sağlar mı bilinmez ama en azından piyasaların nefes almasına imkan sağlayabilir düşüncesindeyim.

Önümüzdeki hafta konsolide bilançoların hızlanarak Borsa'ya ulaşacak olması nedeniyle Borsa'da hisse bazında sert hareketler yaşanacaktır. Beklenenden iyi gelen bilançolar hisse değişimlerini hızlandırırken endeksin 45.800-48.400 puan aralığında dalgalanması güçlü ihtimallerden biri. Teknik olarak düşüş eğiliminde hareket eden endeksin 45.800 puanın üzerinde kalması oldukça önemli. Ancak endeksin uzun vadede yükseliş trendini sürdürebilmesi için 51.500 puanı yeniden yakalayıp aşması söz konusu olduğundan bir süre daha temkinli hareket etmekte fayda var görüşündeyiz. Hisse bazında ve bilanço beklentileriyle hareket edeceğini düşündüğümüz Borsa'da kasım ayları genellikle düşüşle tamamlanıyor. Yükselişler 15 Aralık-15 Ocak arası gündeme geliyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şirket kârları olumlu, bankalar zirveyi kaptırmadı

Selim Işıklar 2009.11.15

2008 yılı sonunda dünya finans piyasalarını altüst eden olaylar 2009'u adeta vesayet altına almış, 2009 kayıp bir yıl gibi ilan edilmişti.

2001 krizinden büyük dersler çıkarılarak finans piyasalarının sıkı denetim altına alınması ve istikrar sayesinde sistemin bozulmaması sebebiyle 2009'un ilk üç çeyreğinde bankalar krizden kârlı çıktı. Geçen hafta sonu Borsa'ya son bilançoların da ulaşmasıyla, enteresan sonuçlar ortaya çıktı. Bankalar kârlılıklarını önemli ölçüde artırırken, reel sektör şirketlerinin bir bölümü beklenmedik kâr artışları sağladı. Genele bakıldığında geçen yıla göre kârlar azalmış görünüyor. İhracatın lokomotifi demir-çelik şirketleri yatırımcılarını hayal kırıklığına uğrattı. Geçen yıl 1,4 milyar kâr açıklayan Ereğli Demir Çelik, bu defa 288 milyon lirayla zarar rekortmeni oldu. Kardemir, Gübre Fabrikaları diğer zarar eden şirketler. Bankalar içinde en dikkat çeken Garanti'nin kârlılıkta Akbank'ı geçerek rekor kâr açıklaması oldu. Vakıfbank'ın kârını yüzde 65 artırması da gözlerden kaçmadı.

Reel sektörde demir-çelik firmaları ve gübre sektörü zarar açıklarken ilaç şirketleri, savunma sanayii, elektronik, beyaz eşya ve enerji şirketlerinde üçüncü çeyrek bilançoları göz kamaştırıcıydı. Arçelik kârını neredeyse 4'e katlarken, TAV Havalimanları ve Aselsan gibi şirketler önemli kârlar elde ettiler. Enerji sektöründe kârlılıkta liderliğini sürdürmesine karşın, bir önceki yıla göre kârı yüzde 45 azalan Tüpraş, Koç Holding'in de kârını aşağıya çekerken, Zorlu Enerji, Aksu Enerji gibi şirketler kârlarını önemli ölçüde artırdı. Geçen yıllarda kuş gribi ve kene olayları sebebiyle zor durumlara düşen piliç şirketleri de 2009'un üçüncü çeyreğinde rekor kârlar açıkladı. Son dönemde vergi problemleriyle ön plana çıkan Doğan Grubu şirketlerinden Doğan Yayın Holding, 147 milyon zarar etti. Hürriyet Gazetesi kâr etmesine rağmen, önceki yıla göre neredeyse zarara geçmek üzere.

Bütün bilançoları ayrıntılı olarak incelemek şimdilik mümkün olmadığından, görünen net kâr kalemlerinden yola çıkarsak bu yıl zarar eden firma sayısında düşüş olduğunu söyleyebiliriz. Ancak büyük kârlar açıklayan bankaların 2009'da Merkez Bankası faizlerini sürekli indirmesinin desteğiyle bu kârları sağladıkları da unutulmamalı. Ayrıca bankaların fiyat kazanç oranları mevcut fiyat seviyelerini yansıtmakta. Büyük ihtimalle 2009 bilançolarında kâr artış oranını koruyacakları görünen bankaların Borsa'da yabancılar tarafından neden bu kadar sevildikleri de ortaya çıkmış oldu. BDDK Başkanı'nın 'kârı bünyede tutun' uyarıları bakalım bu defa da dikkate alınacak mı?

Nisanda Özel Tüketim Vergisi ve KDV indirimlerinin etkisiyle beyaz eşya ve elektronik şirketleri bu dönemde önemli kârlar elde etti. Arçelik, Vestel ve Bosch gibi sektör şirketlerinin Borsa'ya bildirdikleri kârlar beklentilerin çok üstünde. Tofaş ve Doğu Otomotiv gibi şirketler kârlarını artırırlarken diğerlerinde ya kârlar düştü ya da zarar ettikleri gözlemlendi. Özetle banka, elektronik, beyaz eşya ve havayolu şirketleri önemli kârlar elde ederken demir-çelik, medya ve gübre hisseleri ciddi zararlar yazdı.

Yatırımcıların bundan sonraki çeyrekte hisse seçimi yaparken gelen bilanço kârlarına göre hareket etmelerinin önemi büyük. Ancak bazı püf noktalarını da gözden kaçırmamak gerekiyor. Yüksek kâr eden şirketin öncelikle geçmiş yıl zararı var mı? Fiyat kazanç oranı düşük mü? Temettü ve bedelsiz hisse verme potansiyeli var mı? Bütün bunlar dikkatle incelenmelidir. Ayrıca son gelen bilançoların denetime tabi olmaması sebebiyle ak ve karanın 12 aylıklarda belli olacağı gözlerden kaçırılmamalıdır.

Endeks yeni yön arayışında

Bu yıl yüzde 80 artışla kazandıran borsaların başında gelen İMKB, üçüncü çeyrek bilançolarının tamamlanmasının ardından bekleyişe geçti. Marttan ekim sonuna kadar yükseliş eğilimini sürdürerek 51 bin 500 puana kadar yükselen endeks, kasım ayında sert bir şekilde gerileyerek 45 bin 850 puanı görmüştü. Geçen hafta bilançoların Borsa'ya ulaşmasının tamamlanmasıyla kısmi bir toparlanma yaşayan Borsa, 48 bin 441 puandan kapanmayı başarsa da teknik olarak 7 aylık yükseliş trendi sona ermiş gözüküyor. ABD borsalarının yükselişe devam etmesi halinde endeksin yeniden yükseliş eğilimine girmesi muhtemel gözükse de, beklentilerin sona ermesi ve bayram tatili gibi etkenler kasımın düşüşle tamamlanabileceği izlenimi veriyor. Olumlu bilanço açıklayan şirket hisseleri geçen hafta kâr satışlarıyla karşılaştı. Kâr beklentisinin önceden satın

alınması ve bu hisselerin fiyat kazanç oranlarının son yükselişler sonrası yeterli düzeye ulaşması da bu satış baskısında etken olarak görülebilir. Önümüzdeki hafta 48 bin puanın üstünde kalmaya çalışacak olan endeksin 48 bin puanı aşağı kırması halinde 46 bin 500-45 bin 800 puan seviyelerine doğru geri çekilmesi sürpriz olmayacak. İMKB endeksini yeniden yukarı taşıyabilecek gelişmeler de yok değil. Başta dış borsaların halen yükseliş yönünde hareket etmeleri ve lokomotif endeks Dow Jones'un 10 bin 100 puanı aşması İMKB'yi de yeniden yukarı taşıyabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Birileri İMKB'yi de mi 'kafes'e almaya çalışıyor?

Selim Işıklar 2009.11.22

fBasında yargıda dinleme skandalı olarak lanse edilip ardından Yargıtay Başsavcısı'nın AK Parti'ye yönelik inceleme başlattığı şeklinde haberlerle kapatma davası açılıyor izlenimi verilmesi Borsa'da yüzde 6,63 düşüşe yol açtı.

Endeks uzun bir aradan sonra ilk kez 45 bin puanın altına geriledi. Bu gelişmelerin üstüne Goldman Sachs tarafından yapılan Ukrayna'nın borç yükümlülüklerini yerine getiremeyeceği açıklamaları İMKB'deki düşüşü körükledi.

Öncelikle Borsa'daki düşüşü değerlendirecek olursak normalin üstünde spekülasyon haberlerin etkisinin ağırlıkta olduğunu görüyoruz. Rutin bir incelemenin, adeta kapatma davası olarak gündeme getirilmesi, son dönemde ekonomide başlayan canlanma emarelerini tersine çevirmek ve Türkiye'ye yönünü çeviren sermayenin önünü kesmek adına yapıldığı izlenimini veriyor.

Borsa'da bir panik havası oluşturarak ülkenin risk primini yükseltip kredibilitesini azaltarak döviz ve faiz piyasalarında eşzamanlı operasyonlar daha önceki yıllarda da uygulamaya konulmuştu. 2009'da kazandıran borsalar içinde ilk sıraları alan İMKB, geçen hafta sanki bilinçli olarak çökertildi. ABD borsalarının yılın en yüksek seviyelerine çıktığı, Brezilya borsası Bovespa'nın sürekli bir yükselişe geçtiği sırada psikolojisi bozulan yatırımcılar adeta satışa yöneltildi. İlginçtir ki bu baskıya rağmen kasım ayındaki para girişi 200 milyon lira oldu.

Bilançoların ulaşmasıyla beklentilerin sona ermesi sonrası Borsa'da bir geri çekilme bekleniyordu, ancak New York Borsası Dow Jones Endeksi'nin 2009 yılının en yüksek seviyelerine ulaştığı sırada ve birçok borsanın yükseldiği haftada abartılı çıkartılan haberler gündeme damgasını vurdu. Paniğe uğratılan yatırımcı bir kez daha kullanıldı. Siyasete müdahale çabaları ve son olarak Deniz Kuvvetleri'nde ortaya çıkartılan "Kafes operasyonu" gibi demokrasiye yönelik eylemler doğal olarak yatırımların önünü keserek ülkenin risk primini artırmaya yol açıyor. Ekonomi ve piyasaları doğrudan hedef alarak kaos ortamı hazırlama gayretleri son yıllarda iyice moda oldu. Hatırlayın, 2006'daki Danıştay saldırısı sonrası piyasalar basının da yönlendirmesiyle çökertilmişti. 2007 genel seçimleri öncesi ise e-muhtıra verince İMKB, dünya borsalarının aksine çökmüş, ancak seçim tarihi ilan edilip seçimlerin sağlıklı bir şekilde yapılmasıyla kayıplarını telafi etmişti. Ardından beş yıl boyunca tek başına iktidar olduğu halde herhangi bir olağanüstü durum yokken seçimlerde ezici bir çoğunlukta gelen AK Parti'ye açılan zamanlaması düşündürücü bir kapatma davasıyla ülke adeta dünyadan tecrit edilmişti. Kapatma davası sonuçlanıncaya kadar ekonomi ve piyasalar ciddi bir şekilde yıpratılmıştı.

Dünya ekonomilerinin toparlanma çabasına girdiği, üstelik krizin hâlâ ekonomileri tehdit ettiği bir dönemde ortaya atılan manipülatif haberler basın tarafından büyük bir iştahla servis ediliyorsa, 'birileri ülkenin piyasalarının düzelmesinden rahatsız mı oluyor acaba?' diye düşünmeden edemiyorum. Postmodern darbe 28 Şubat süreci, faizlerin düşüşe geçtiği, devletin yüzde 150 ile birilerine peşkeş edildiği dönemin sona ermek üzere olduğu bir zamanda ortaya çıkarılmamış mıydı?

Banka hortumlamaları, hükümetlere yönelik darbe girişimleri aynı güçler tarafından organize edilmemiş miydi?

Son olaylar gösterdi ki hâlâ demokrasi ve ekonomiyi vesayet altına alarak Türkiye'nin dinamik girişimci ruhunu körelterek dünya ligindeki sıralamasını aşağılara çekmek isteyenler, planlarını yenileyerek piyasaya sürüyor.

Önümüzdeki haftaya gelecek olursak; perşembe günü arefe olması sebebiyle yarım gün işlem yapacak Borsa'da yatırımcılar bayram öncesi temkinli hareket edeceklerdir. Yabancı yatırımcının son olaylardan sonra alımlarına devam edip etmeyeceği takip edilecektir. Geçen hafta teknik olarak düşüş trendine girdiği görülen ve 45 bin 800 puanın altında kapatan Borsa'nın 44 bin -42 bin puan seviyelerinde tutunmaya çalışacağını düşünüyoruz. Kaos planlarının çok boyutlu olması ve dünyanın çeşitli ülkelerinde aynı anda gündeme getirilmesi bir süre daha dumanlı havanın devam edeceğinin göstergesi.

Altın zirvede, alıcı yok

Altın fiyatlarındaki yükselişin temel sebebi dolardaki zayıf görünümün devam etmesi. Bu durumdan olumsuz etkilenen Çin ve Hindistan gibi ülkelerin merkez bankaları, rezervlerindeki altın miktarını artırıyorlar. 1996-2001 yılları arasında neredeyse yarı yarıya değer kaybeden altın, dünya ticaret hacminin rekor kırdığı 2002-2007 yıllarında 256 dolardan 714 dolara yükselerek 1.000 dolarlık tarihi zirveye gözünü diktiğini göstermişti. 2008 Mart ayında Euro/dolar paritesinin 1,60 seviyesine yükselmesi ve doların adeta rezerv özelliğini yitirmesi neticesinde 1.032 dolara kadar yükselmişti. 2008 Lehman krizinden sonra likidite krizinin yayılması ve Avrupa bankalarına yayılan iflaslar üzerine, Kasım 2008'de 682 dolara gerilemişti. Bu yıl sakın bir seyir izleyen doların değer kaybetmeye başlamasıyla yükselişe geçen altın, 1.032 dolar zirvesini geçince 1,150 dolara kadar yükseldi. Grafikte yükselen kanal zirvesine yaklaştığı görünen ons 1.200 doları görse de eski zirvesine doğru geri çekilme yaşayabilir. Bireysel talebin iyice azaldığı, çeyrek altının yarısının gündeme girdiği şu günlerde altın satmak almaktan daha cazip gözüküyor. Dünya Altın Konseyi'nin üçüncü çeyrek altın talebinin önceki yıla göre yüzde 34 gerilediğini bildirmesi, fiyat yükselişi karşısında bireysel tüketicilerin altına olan ilgisinin azaldığını gösteriyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Önceden bilgi alındı' iddiaları havada uçuşuyor, İMKB sessiz

Selim Işıklar 2009.12.06

Bayram tatili süresince Dubai krizine odaklanan yatırımcılar 'Acaba bir çöküş olur mu?' endişesiyle satışa yönelmişlerdi.

Ancak korkulan çöküş yaşanmadığı gibi salı gününden itibaren Borsa hızla yükselmeye başladı. Özellikle seçilen banka hisseleri ve birkaç İMKB 30 hisseleriyle endeks suni biçimde artmaya başladı. Aynı şekilde Vadeli İşlemler Borsası'ndaki yüklü alımlar da şaşırtıcı boyuttaydı. Belirli aracı kuruluş ve bankalardan yüklü alım emirlerinin verildiği görüldü. Çarşamba günü yapılan yorumlar IMF ile görüşmelerin devam ettiğine ve bir yabancı fonun yüklü biçimde yaptıkları alıma bağlandı. Aslında Borsa genel bir alım neticesinde yükselmedi. Hatta çarşamba günü Garanti Bankası, İş Bankası önderliğinde banka hisselerindeki yükselişler dışında bir gelişme olmadı. Bu alımların gerçek nedeni perşembe günü anlaşıldı.

Dubai krizinin yankılarının sürdüğü sırada ve hiç kimsenin beklemediği bir anda Uluslararası Derecelendirme Kuruluşu Fitch Türkiye'nin kredi notunu iki derece birden artırarak 'BB+'ya yükselttiğini açıkladı. İlginç biçimde üç günde yaşanan gelişmeler endeksi beş bin puan birden yükselterek 50 bin puanın üstüne çıkardı.

Halbuki bayram öncesi tam tersi bir durum söz konusuydu. Tüm borsaların yükselişe geçtiği sırada İMKB hızla gerileyerek 44 bin puana yaklaşmış kapatma davası açılıyor izlenimi verilmeye çalışılarak düşüş körükleniyordu. Yaşananlarda bir insider trading (yani içeriden haber alma) ihtimali oldukça büyük. Tamam altını olan kuralı koyar ama bu kadar da aleni olamaz. Not artışını önceden haber almadılarsa neden bu kadar yüklü alımlarla banka hisselerine yöneldiler anlamak mümkün değil. Zaten 2009 Haziran ayından bu yana Borsa endeksi bankalarla yükselirken reel sektör hisseleri buna adeta seyirci kalıyor. Basında 'Borsa uçuyor' manşetleri öne çıkarken yükseliş 20-30 hisseyle gerçekleşiyor. İMKB'nin geneli yani yaklaşık 300 hisse Borsa düşerken sert biçimde değer kaybediyor, yükselirken de adeta seyirci kalıyor.

Borsa sadece bankalara endeksli hareket ediyor. Yabancı yatırımcı bu durumdan memnun; zira banka hisselerinin dışında birkaç hissede alım yaparak İMKB'ye giriş yapıyor. Diğerlerine fazla itibar göstermiyor. Yabancı almadıkça diğer hisseler patronların canı istediği sırada yükseliyor. Yatırımcı düşüş etkisinden kurtulamadığı için Borsa yükselişlerinden kazançlı çıkamıyor. Son yaşanan Borsa oyunu aslında yeni değil olumlu ya da olumsuz bir gelişmeyi önceden haber alan veya haberin oluşmasını bizzat sağlayanlar borsalarda giderek güçleniyorlar. Yatırımcılar da bunları takip ederek para kazanmaya çalışıyorlar. Son dönemde SPK'nın hisse fiyatının 1 TL'den az olması gerekçesiyle bedelli sermaye artırımına imkan sağlamak amacıyla ilginç bir uygulaması var. Şirketler önce sermayelerini azaltıyorlar, bu durumda fiyatlar hisse sayısı azaldığından yükseliyor.

Daha sonra bedelli artırım süreci başlıyor ve yatırımcılar daha fazla zarar etmemek için sermaye artırım sürecine katılmak zorunda bırakılıyor. Sermaye artırımına katılmayanlar büyük zararlar ediyor. Yeni uygulamaya sokulan bedelli sermaye artırımı aslında şirketin mali yapısını güçlendiren ve borçlarını azaltan, geçmiş yıllardaki zararlarını ortadan kaldıran ve şirketin kâr payı vermesine imkan sağlayan bir uygulama. Ancak uygulamayı yatırımcıları aleyhine döndüren unsur unutulmuş. Yatırımcılar zaten bu tip şirketlerin yıllarca bedelli sermaye artırımları nedeniyle zora düşmüşler. SPK sermaye artırımını kolaylaştırırken yatırımcının da parasının sınırsız olduğunu düşünmemeli, şirketin patronu hatta yöneticilerini de taşın altına elini sokturacak önlemler geliştirmelidir.

Dolar yükselişe geçerse altın fiyatları hızla geriler

Hafta içinde yeni rekorlar kırarak 1200 doları geçen altının ons fiyatları iyi gelen işsizlik verilerinin ardından çok sert düştü. Altın fiyatlarını yükselten faktörler içinde en önemlisi olan doların değer kaybı cuma günü açıklanan ABD işsizlik verileri sonrası hız kesti. Böylelikle son bir ayda yüzde 17 yükselen altın bir günde yüzde 4 gerileyerek yükselişi sona erdi. 2009 yılının son çeyreğine girilirken spekülasyon amaçlı fonların ve rezerv değişikliğine giden merkez bankalarının yaptıkları alımlar altın ons fiyatının abartılı olarak 5 bin dolarlara

doğru gidebileceği spekülasyonlarını yoğunlaştırdı. Bunun sonucunda ons 945 dolardan bin 226 dolara kadar yükseldi. Yükselişin hızı ABD işsizlik verilerinin beklentilerden iyi gelmesi sonrası kesildi. Bunun ardından doların uluslararası piyasalarda yükselişe geçmesiyle altın fiyatları ani bir şekilde bin 150 dolara kadar geriledi. ABD ekonomisinin yeniden iyileşmeye başlayacağı spekülasyonları ve hafta içinde Avrupa Merkez Bankası Başkanı Trichet'nin yaptığı açıklamalar önümüzdeki aylarda para politikalarında değişikliğe gidilebileceğinin sinyalini veriyor. Euro/dolar paritesi 2008'de 1,60 doları görmüştü. Muhtemelen 2010 yılında bu nokta bir kez daha test edilecek ve sıkılaştırma bu seviyelerde başlayacak altın ve diğer emtialarda geri dönüş başlayacak.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'nin kredi notu daha da artar, bir şartla

Selim Işıklar 2009.12.13

3 Aralık'ta kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Türkiye'nin kredi notunu iki derece birden artırarak BB+ seviyesine yükseltti.

Enteresandır JP Morgan not artırımından iki gün önce Fitch, Türkiye'nin kredi notunu 2010 yılının ilk yarısında BB+ seviyesine getireceğini duyurmuştu. Bu not artışı öncesi Borsa'da alımların, birilerinin bunu önceden öğrendiği izlenimini verdiğini geçen haftaki yazıda belirtmiştik. Bu, konunun bir yönü. Ancak bir başka yönü de kredi notu veren kurumları ve not artışının ne anlama geldiğini, Türkiye'nin kredi notunun gerçeğini yansıtıp yansıtmadığını, gelecekte yeni not artırımlarının gündemde olup olmadığını irdelemeye çalışalım.

Türkiye'nin son artışa rağmen halen Güney Afrika, Macaristan gibi benzer ülkelerden 5-6 kademe düşük olduğu, iflasın eşiğinde olan Yunanistan'ın kredi notunun geçen hafta düşürülmesine rağmen halen Türkiye'nin üstünde olduğunu hatırlatmakla başlayalım. Bereket 2008'de bir kriz çıktı da Türkiye'nin değeri biraz anlaşıldı. Öyle ki Türk bankaları 1994-2001 krizlerinin ardından yeniden yapılanarak oluşturulan denetleme kurulunda etkisiyle 2008 dünya krizinde tam anlamıyla sağlam bir görüntü verdi. İngiltere, İrlanda, İzlanda, Yunanistan, Macaristan gibi ülkeler bankalardan kaçışı önlemek için neredeyse sınırsız garantiler verirken ve birçok ülke IMF ile anlaşmak zorunda kalırken Türkiye, IMF'siz yola devam ederek kredi notunu artırdı. Bu yıl dünyada 13 ülkenin kredi notu artarken sadece Türkiye'nin notu iki derece birden artırıldı. 52 ülkenin kredi notu ise düşürüldü.

Aralıktaki not artırımını Türkiye'nin hazinesinin ve özel sektörünün daha rahat borçlanmasını sağlayabilir. Sırada JCR'nin not artışı var. Moodys ve Standart Poors ise bir süre daha bekleyecek gibi görünüyor.

Kredi derecelendirme kuruluşları uzun süredir Türkiye'yi farklı bir şekilde değerlendiriyorlar. 2007 yılında demokrasiye darbe olarak nitelendirilen gece yarısı bildirisi sonrası ve 2008 yılının büyük bölümünü olumsuz etkileyen kapatma davası kredi derecelendirme kuruluşlarını not indirimine sevk etmişti.

Dünya krizinin alevlendiği 2008 yılının son çeyreğinde ise Türkiye'nin görünümü Standart and Poors tarafından negatife düşürülmüştü.

Kredi derecelendirme kuruluşları Türkiye'ye bu zamana kadar biraz önyargılı yaklaştılar. Ancak bu ön yargıda Türkiye'nin anayasal kurumlarının da özensizliği, yanlış kararları ve demokrasiye karşı hoşgörüsüzlükleri etkili olmadı mı? Demokrasideki açıklar cari açıktan daha mı az önemsiz?

2010 yılı içinde sıfırcı hocalar dikkatle Türk siyasetini izleyecekler. Kredi notunu yükseltmemek için bahane arayacaklar. Bu bahaneyi onların eline vermemek, Türkiye'nin elini kolunu bağlamamak Türkiye'nin önünü

açmak için öncelik demokrasidir. Zaman artık eski alışkanlıkları bırakma zamanı. Kredi notu kriterleri nedir biliyor musunuz? Rasyolar, ihracat rakamları, merkez bankalarının bağımsızlığı, enflasyon, faiz ve yatırımlar. Evet bunlar birer kriterdir. Demokrasinin işleyip işlemediği, seçimlerin zamanında yapılıp yapılmadığı, iktidar-muhalefet ilişkileri esas bakılan ana kriterdir. Derecelendirme kuruluşları uzun süreden beri Türkiye'nin kredi notunu bu kriterler yüzünden dip seviyelerden tutuyorlar.

BU HAFTA NELER OLABİLİR?

Anayasa Mahkemesi'nin DTP'yi kapatma kararı piyasalar tarafından temkinli karşılanacak gibi gözüküyor. Cuma günü karar öncesi İMKB düşüş eğilimindeydi. Aksine dünya borsaları yükseliş eğiliminde haftayı kapattılar. Ancak Anayasa Mahkemesi'nin DTP'yi kapatma ihtimaline rağmen banka hisselerine önemli miktarda para girişi yaşanmıştı. Bu para girişi sebebiyle pazartesi açılışının dünya piyasalarına paralel olması en güçlü ihtimal gibi gözüküyor.

Endeksin 48.750 puanda tutunması halinde çok önemli bir gerileme yaşamayacağı söylenebilir. Teknik göstergeler bir süredir olumlu. Önceki hafta kredi notunun artmasından sonra malî hisselerde belirgin bir yükseliş yaşandı. Para girişi dikkat çekici seviyelerde. Bu sebeple şimdilik iyimser seyrin sürmesi beklenebilir. Genele yayılmayan belirli hisseler etrafında gerçekleşen işlemlerle endeks 45-51 bin puan aralığında bir süre daha dalgalanacaktır. Yükseliş hareketinin devamı 51 bin 500 puanın geçilmesine bağlı. Yükselişin başlaması durumunda üçüncü çeyrek bilançosu olumlu hisselerle ilgi sürecektir gibi gözüküyor. Eğer çok olumsuz bir iç gelişme yaşanmazsa 2010 yılının ilk çeyreği Borsa açısından yine parlak geçecek. Özellikle belirli hisseler yeni ataklarına devam ederek ilginç zirve noktalarına doğru gidebilirler.

Dolar nefes aldı

2009 yılının ilk çeyreğinde likidite krizinin devam ettiği ve belirsizliklerin had safhada olduğu sırada dolar Euro karşısında değer kazanarak paritenin 1,23'ler seviyesine kadar gerilemesine yol açmıştı. Dünya ekonomisinin yeniden toparlanacağına yönelik iyimser beklentiler ve likiditenin yeniden eski seviyelerine yükselmesi neticesinde Euro/dolar paritesi 9 aydır yükselişteydi.

ABD ekonomisinden gelen olumlu sinyallere karşılık Avrupa Birliği ülkelerinden Yunanistan'ın iflasın eşiğinde olması, hafta içinde ECB'nin faizleri değiştirmemesi ve kredi derecelendirme kuruluşlarının Avrupa'yı hedef alarak kredi notlarını birbiri ardına düşürmeleri ABD Doları'na güç verdi. Parite 1,515 seviyelerinden hızla 1,46'ya kadar geriledi. Dolar uzun bir süreden sonra ilk kez üst üste değer kazanarak pariteyi 1,45 sınırına yaklaştırdı.

Uluslararası piyasalarda altın ons fiyatının rekor seviyelere doğru (1226 dolar) tırmanmasının ardından doların güçlenerek altın ons fiyatını aşağı çekeceğini düşünüyorduk. Son gelişmeler sonrası doların güç kazanmasının bir süre daha devam etmesi beklenebilir. Parite gerilemeye devam ederse 1,448 ilk durak olacaktır. Eğer bu noktada alım gelirse 9 aydır yükselen trendin kırılması söz konusu olmayacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'da nisandan önce yeni bir ralli ihtimali zayıf

Haftalardır dış borsalardan ayrıışan bir görüntü vererek 2007 yılının rekor seviyelerinde hareket eden İstanbul Menkul Kıymetler Borsası endeksi cuma günü dış borsalarda satışların hızlanması ve IMF anlaşmasına yönelik belirsizliğin sürmesinin etkisiyle 2010 yılının ilk ciddi kayıplarını yaşadı.

Aralık ayı başında 45 bin puandan başlayan rallide 56 bin puan sınırına kadar yaklaşan İMKB endeksi cuma günü sert kayıplarla gün içinde 53 bin 476 puana kadar geriledi. Zirve noktalarına yaklaşan endeks, Çin'den gelen sıkılaştırma sinyalleri ve Uzakdoğu'daki kayıplara başlangıçta çok olumsuz tepkiler vermemiştir. Ancak perşembe günü ABD Başkanı Obama'nın bankacılık sektörünü olumsuz etkileyeceği düşünülen aslında geçen yıldan bu yana gündemde olan planlarının bahane edilmesiyle cuma günü İMKB'de gün içinde yüzde 3'lere varan kayıplar yaşandı.

Aralık ayı başından bu yana artan para girişi ve yabancı ilgisi ile önemli bir ivme yakalayan ve hisse bazında çok ilginç fiyat artışlarına sahne olan Borsa'nın kâr satışlarıyla karşılaşması bekleniyordu. IMF anlaşması beklentisi muhtemel kayıpların ertelenmesini sağlarken kredi derecelendirme kuruluşlarının not artırımları banka hisselerini yukarı taşıyarak endeksi 2007 zirvesine doğru sürükledi.

Rallide ilk ciddi kırılma cuma günü yaşanırken teknik göstergelerin satış sinyallerine geçmesi teknik düzeltme hareketinin başladığı izlenimini veriyor. 2009 yılı dördüncü çeyrek bilanço beklentileri önümüzdeki günlerde hisse ayrıışmalarını hızlandıracak. ABD borsalarında olduğu gibi bilançolar açıklandığında ise beklentiler sona erdiğinden ciddi kâr satışları gelecektir. Şubat ayı içinde birçok şirketin bilançoları vergi dairelerine ulaşacak. Yatırımcılar bu kârları değerlendirerek pozisyon almaya çalışacak. Beklenti sona erdiğinde hisselerden bir süreliğine kaçış başlayacak. Aynı şekilde IMF anlaşması beklentisi hangi sonuçla neticelenecek olursa olsun beklentinin sona ermesinin ardından realizasyonlar kaçınılmazdır. Geçen hafta işlem hacminin önemli ölçüde artmasının hayra alamet olmadığını belirterek, yatırımcıların kâr satışlarına hazırlıklı olmaları gerektiği konusunda uyardığımız. Belki endeks çok önemli kayıplar yaşamadı, ama göstergelerin bozulması bu tip yükselişlerin ardından başlayabilecek düşüş trendlerinde önemli kayıplar yaşanmasına sebep olabilir.

BU HAFTA SERT 'DALGA'LARA DİKKAT

Önümüzdeki hafta, yine sert dalgalanmalara sahne olacak gibi. Teknik göstergelerin bozulması, açığa satışları ve kredili satışları gündeme getireceğinden Borsa'da yükselişler satış fırsatı olarak değerlendirilebilir. 2009 yılı bilanço beklentileri ve halen devam eden para girişi Borsa'yı canlı tutacak etkenler. İki haftadır hisse bazında yaşanan yukarı yönlü hareketler ilgiyi Borsa'ya çekmekte. Gün içinde ve haftalık bazda öylesine değer artışları yaşanıyor ki, kâr satışı yapan yatırımcılar en ufak yükselişte tekrar Borsa'ya giriyor. Bu süreç genellikle aralık ve ocak aylarında sürekli yaşanıyor. Şubat ve mart aylarının sonuna kadar bir düzeltme süreci veya düşüş trendi yaşanıyor. Nisan başından itibaren ise yeniden hareketlilik başlıyor. Hisse fiyatlarının uygun alım aralığına gelmesi ve hisse seçimleri en önemli soru işareti. Zira bilanço kâr beklentileri, ortaklık, birleşme, sermaye artırımları, genel kurul kararları genellikle nisan ayından mayıs ayı sonuna kadar önemli hisse hareketlerine yol açıyor. Geçen haftalarda sermaye artırımlarının yatırımcılar açısından ne kadar önemli olduğunu gördük. 2009 yılı sonuçlarının açıklanmasının ardından şirketler yönetim ve genel kurullarında da önemli kararlar alacak. Yüksek kâr açıklayacak şirketler önemli temettüler dağıtacağından ayrı bir beklenti oluşturacaktır. Yaklaşan genel kurullarda yüksek sermaye artırım kararı alacak şirketler nisan sonuçlarının ardından aşağı yukarı belli olacaktır. Düşük fiyat kazanç oranlarına sahip olan, defter değeri piyasa değeri oranı düşük şirketler eğer iyi kârlar açıklarsa bu şirketlerin alınıp tutulmasında fayda olacaktır.

Beklenti bitti, Obama düşüşün tuzu biberi oldu

2009 Mart ayından bu yana yükseliş içinde hareket eden Dow Jones sanayi endeksi bu süreç içinde beşinci teknik düzeltmesine başlamış görünüyor. Teknik göstergelerin 'sat' sinyali verdiği Dow Jones sanayi endeksi, ABD Başkanı Obama'nın bankaların yatırımlarını kısıtlama planı ve vergi çıkışlarından da olumsuz etkilendi. Oynaklık endeksinde yukarı sert hareketler oluştu. Borsalardaki kayıplarda banka ve şirketlerin 2009 yılı bilanço beklentilerinin sona ermesi de etkili oldu. Geçen yıl ağustos ayından bu yana 4 kez satış sinyali veren Dow, 10 bin 750 puanı aşamayıp gerileyince beşinci kez satış sinyali vererek aşağı döndü.

Önümüzdeki hafta düşüşün hız kazanması 10 bin 200'ün kırılmasına bağlı. Bu nokta aşağı kırılırsa aşağı yönlü bir trend başlayacak ve 9 bin 700 puana doğru bir geri çekilme yaşanacaktır. ABD borsaları, Bank of America ve Citigroup hisselerine oldukça duyarlı hareket ediyor. Bu açıdan bilanço beklentilerinin sona ermesinin ardından kayıplar devam ederse 2010 yılının ilk çeyrek sonuçlarına kadar aşağı yönlü seyir ihtimali yüksek. Bank of America'nın geçen yıl 7 kat, Citigroup hisselerinin ise 3 buçuk kat prim yaptığını dikkate alırsak banka hisselerinde bir geri çekilme hareketinin bunun tabii sonucu olduğunu da kabul etmemiz gerekir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İMKB dış borsalardan ayrışıyor, hisse seçimine dikkat

Selim Işıklar 2010.01.31

Dünya borsaları, Avrupa kaynaklı riskler ve ABD şirket bilanço beklentilerinin sona ermesinin etkisiyle düşüş eğilimlerini sürdürüyor.

İMKB endeksi ise IMF anlaşması beklentilerinin devam etmesi ve para girişinin etkisiyle geçen haftayı yüzde 1,21'lik artışla 54.650 puandan kapattı. Hafta içinde 53.149 puana kadar geriledikten sonra IMF Birinci Başkan Yardımcısı John Lipsky'nin stand-by anlaşması konusunda Türkiye ile görüşmelerin faydalı ve verimli geçtiği şeklindeki açıklamalarının, anlaşmanın yakın olduğu yönünde sinyal olarak algılanması, Borsa'da yeni alımları tetikledi. Ancak cuma günü başta Avrupa borsaları olmak üzere ciddi toparlanmaların olduğu sırada İMKB 100 endeksinin yükselişe katılmakta biraz isteksiz olması dikkat çekti.

Aslında son haftalarda dış borsalardan ayrıştığını gözlemlediğimiz Borsa'ya yeni yeni yatırımcılar gelirken hisse seçimlerinde de değişiklik başladı. Özellikle son iki haftada sermayesi düşük ama fiyatı yüksek hisselerle büyük ilgi vardı. Bir çimento şirketi hissesinin sermaye artırımını öncesi ve sonrası aşırı yükselmesinin yatırımcıları yüksek sermaye artırımını muhtemel şirketlere yöneltmesi hafta içinde ilginç fiyat artışlarını gündeme getirdi. 2009 yılı içinde fiyatlanmış banka ve diğer İMKB 30 hisseleri ise daha sakin bir görünümde hareket ettiler.

Endeks göstergelerinin 'sat' sinyaline rağmen Borsa'ya para girişinin devam etmesi beklentinin halen piyasayı desteklediğini gösteriyor. Beklentilerin sona ermesi durumunda ise satışların hız kazanıp kazanmayacağı merak konusu. Zira bu defa dış borsalardaki kayıpların telafi edileceği süreç ve bilançolar yeni alımları tetikleyebilir.

Geçen hafta açıklanan yatırım ortaklıkları ve finansal kiralama şirketlerinden Borsa'ya ulaşan kâr rakamları bu hisselerle belirgin bir talep getirirken önümüzdeki haftadan itibaren şirketlerin vergi dairelerine bildirdiği bilançolar gündeme gelecek. Şirket birleşmeleri, bilanço kârları, sermaye artırım kararları ile şirket satış ve ortaklık görüşmeleri gibi hisse senedi fiyatına etki eden gelişmeler hisse bazlı ciddi performansların devam etmesini sağlayabilir.

2009 yılında neredeyse hiç halka arz olmaması, daha doğrusu piyasa koşullarının halka arza uygun olmaması sebebiyle şirketlerden sadece bir tane açılma talebi gelmişti. 2010 yılında ise şirketler peşi sıra halka açılmak

için kuyruğa girdiler. Önümüzdeki hafta 2010 yılının ilk büyük halka arzı için talep toplanacak. 500 milyon dolar civarında gerçekleşecek halka arzın başarılı olması, bundan sonraki arzlara ilgiyi uyandıracaktır.

Yatırımcıların halka arzlara 2000 yılındaki gibi yeniden ilgi duyması için şirketlerin doğru fiyat yani iskontolu bir şekilde arz edilmesinde fayda var. Ancak bireysel talep endişesi sebebiyle halka arz uygulamalarının son yıllarda daha çok büyük yatırımcılara yönelik olduğunu görmekteyiz.

Henüz 2001 yılındaki şoku üstünden atamayan küçük yatırımcılar halka arzlara eskisi kadar ilgi duymazken yabancı fon ve yatırımcılar büyük çaplı alımlarla bu hisselerin en büyük ortakları konumuna geliyorlar.

Aşağıda verdiğimiz ekonomik takvimden anlaşıldığı gibi önümüzdeki haftaya çok sürpriz bir gündem maddesi çıkmazsa çarşamba günü enflasyon verileri, perşembe günü ise Avrupa ve İngiltere merkez bankalarının aylık faiz toplantıları takip edilecektir.

Borsa'yı teknik olarak incelediğimizde macd göstergesinin hâlâ satış pozisyonunu koruduğunu, kısa vadeli göstergelerin ise yukarı tepki yükselişlerine başladığını görüyoruz. Bu yüzden 53 bin puan aşağı kırılmadan düşüş dalga boyunun zayıf kalması muhtemel gözüküyor. Ancak işlem hacmindeki artışla beraber düşüş başladığında durum farklı olacaktır. Öte yandan 56 bin puan yukarı kırıldığında 59 bine doğru atak ihtimali gündemden uzak tutulmamalıdır.

Dolar dışarıda güçlü

Avrupa'da işler iyi gitmiyor. Yunanistan başlı başına pariteyi aşağı döndüren bir faktör haline geldi. Borç döndürme kabiliyetini tamamen kaybetmek üzere olan ve belirsiz bir yöne giden Yunanistan sorunu Euro/dolar paritesini 1,3868'e kadar getirmiş durumda. Sadece Yunanistan değil, İspanya ve para birliğinin dışında yer alan İngiltere gibi ülkelerde devam eden sıkıntılar, Euro'nun değer kaybında etkili gözüküyor. Tabii bunların yanında krizin şiddetlendiği sırada dolar swap hatlarını açan başta Avrupa Merkez Bankası (ECB) olmak üzere merkez bankaları bu hatları kapatmaya başladılar. Euro/dolar paritesi 2008 sonunda ve 2009 yılı boyunca pompalanan dolar nedeniyle 1,25 seviyelerinden 1,52 seviyelerine kadar yükselmişti. ABD ekonomisi yılın son çeyreğinde beklentilerden daha fazla bir şekilde yüzde 5,7 büyüdü. Bu haberlerin ardından ABD Doları'ndaki artış devam etti. Parite artık yeni bir dönemece girdi. Son olarak 6 ay önce test edilen 1,38 cuma günü bir kez daha denendi. Peki bu nokta kırılırsa ne olur? Muhtemelen 1,34 gündeme gelir. Ancak kısa vadeli göstergelerin aşırı satımda olması, paritenin 1,38-1,42 aralığında bir süre daha dalgalanabileceğini, yeni bir şok gelişme sonrası bu seviyenin altına gelinebileceğini düşünüyorum.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsalar yön arıyor, AB maliye bakanları toplantısına dikkat

Selim Işıklar 2010.02.14

Önceki hafta 56 bin puanı aşamayıp düşüşe geçen Borsa, 49 bin puan seviyesinde ilk tepkisini vererek beklemeğe geçti.

IMF ile yapılması beklenen anlaşmanın ileri bir tarihe sarkacağı haberleriyle sarsılan ve Yunanistan'ın kurtarılmayacağı yönündeki spekülasyonların etkisiyle ibreyi aşağı çeviren İMKB 100 endeksi satıcı seyrini sürdürüyor. Hiç şüphesiz bu düşüşte dünya piyasalarında yaşanan sarsıntılar kadar beklentilerin sona ermesinin etkisiyle gerileyen bankacılık endeksindeki gelişmeler de etkili oluyor.

2009 yılının Mart ayından 2009 Ekim ayına kadar soluksuz sayılabilecek bir yükseliş trendi yaşayan İMKB, kısa süreli düzeltmenin ardından aralık-şubat arası 12 bin puanlık bir ralli yaşadı. 44 bin-56 bin puan aralığında gerçekleşen bu yükseliş sonrası dikkati çeken, banka hisselerinde başlayan düzeltme hareketi oldu.

Türkiye'yi dış borsalardan ayıran IMF beklentisi aslında uzun zamandır kullanılan bir çıpa vazifesi görürken, bankaların yüksek kârlılıklarının cazibesi ve kredi derecelendirme kuruluşlarının not artırımları 2010 yılının ilk günlerinde yeni yatırımcıları borsaya çekti. Yeni yatırımcılarla birlikte çimento hisselerindeki yüksek bedelsiz beklentilerinin etkisiyle borsada 2000 yılını anımsatan hareketlerin yaşanmasına sebep oldu. Aslında bu atmosferde genelde satışı tercih eden yabancı yatırımcının 200 milyon dolar civarındaki net alımları bu düşüşte yabancıların satışlarının çok fazla olmadığını gösterse de yüksek kâr rakamlarına rağmen bankaların üzerinde oluşan baskılar ve 2010 yılı kâr beklentilerine yönelik azalan iyimserlikler bir yol ayrımına işaret ediyor.

Dünya piyasalarında borç batağında olan AB ülkelerinin yeni kurtarma paketleri ve önlemlerin başarısına yönelik belirsizlikler Euro'yu giderek zayıflatıyor. Paritenin her gerilemesinde borsalar panik satış havasına giriyorlar. Salı günü yapılması beklenen AB maliye bakanları toplantısından çıkacak somut ve güçlü adımlar borsalarda kısa süreli bir toparlanma getirebilir. Aksi durumda ise yeni aşağı dalgalanmalar söz konusu olacaktır.

Vergi dairelerine ulaşan kâr rakamları önümüzdeki hafta içinde hisse bazında hareketleri gündeme getirirse de yüksek kârlar açıklamalarına rağmen banka hisseleri toparlanmadıkça endekste 51.800-52 binin kırılması kısa vadede zor gözüküyor. Paritede 1,34 kırılırsa içeride de güçlenebilecek doların yükselmeye başlaması durumunda Borsa'da 44-49 bin puan aralığı gündeme gelebilir.

Yönün yeniden yukarı kırılması için güçlü işaretlerin alınması veya endeksin makul bölgelere geri çekilmesi gerekebilir.

Atina Borsası dipte

2007 sonbaharında ayı piyasası tüm borsalar rekorlar kırarak tarihi zirvelere ulaşmışlardı. Atina Borsası da birkaç yılda 2000'li seviyelerden 5 bin 300 puan seviyelerine ulaşmıştı. Ama aynı borsa 2008 yılı krizinde en fazla değer yitiren borsalardan biri olmuştu. Zirve noktasından Mart 2009'da 1400'lü puanlara kadar gerileyerek yüzde 70 değer kaybeden Atina Borsası, 2009 son çeyreğinde kayıplarının bir bölümünü telafi ederek 2.900 puana kadar yükselmişti. Dubai krizinin ardından kredi derecelendirme kuruluşlarının borç batağındaki ülkelere yönelik kredi notlarını indirmeye başlaması, Yunanistan krizini son aylarda dünya gündeminin zirvesine taşıdı. Krizin adım adım Yunanistan'ı sarması, borsasını da üç ay içinde 2.900 puandan 1.800 puana kadar gerilettiler. Geçen hafta pek istekli görünmeseler de Yunanistan'ı kurtarma kararı alan AB zirvesinin ardından tepki veren Atina Borsası salı günü kurtarma ayrıntılarıyla hem kendini hem de dünya borsalarını bir kez daha dalgalandıracığa benziyor.

Teknik olarak henüz yükseliş sinyali vermeyen bu endeksin 1.790-2.100 puan aralığında dalgalanması beklenebilir.

Kredi not indirimlerinin devam etmesi ve dünya borsalarındaki yeni bir düşüş dalgası halinde 2009 Mart ayındaki dibi görececek ilk borsa olmaya aday.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yatırımcı, Türkiye'yi güvenli liman olarak görüyor, ayağımıza pranga vurmamalım

Selim Işıklar 2010.02.21

Geçen haftanın son iki günü yargıda yaşananlar Borsa'da korku tüneli etkisi yaptı.

Dünya piyasalarının kritik bir dönemeçten geçtiği günlerde birçok Avrupa ülkesinin kredi notunun düşürüldüğü bir ortamda yatırımcılar için güvenli bir liman olma özelliğine kavuşan Türkiye, yargı gerginliği ile adeta prangalandı. Yerli ve yabancı yatırımcılar bir yandan kredi not artırım ve beklenenden iyi gelen bilanço etkisiyle alım yaparken bir yandan da yargı-siyaset geriliminin giderek büyüyeceği endişesi ile satışlar yaptılar. Hafta sonu riski taşımak istemeyenler kredi not artışı haberlerine rağmen yeni haftayı görmek istediler. Piyasalar üzerinde 2008 yılında çok olumsuz bir etki yapan ve 4 ay yaprak kıpırdamamasına yol açan kapatma davasını hatırlayan yatırımcılar haklı olarak endişelendiler.

Türkiye bir yandan ekonomik politikaları kredi derecelendirme kuruluşları tarafından takdir edilecek bir ilerleme kaydederken bir yandan da paranoyalarla uğraşmaya devam ediyor.

Uluslararası piyasalarda 2010 yılında kritik dönemeçler var. Reel piyasalardaki toparlanmaların devamı için önemli çabalar sergileniyor. Birçok gelişmiş ülke bütçe açıklarındaki büyük gedikleri biliyor ve bu nazik ortamda dikkatli adımlar atmaya çalışıyor. Türkiye IMF'siz geldiği bu noktada halen iyi bir konumda. Ancak bizim ülkemizin bir şanssızlığı ne kadar ekonomik önlemler alırsanız alın ne kadar fedakârlık yaparsanız yapın aklınızın bir ucunda kurumsallaşmış paranoyaların varlığı. Yatırımcılar hep bu endişelerle 'yarın ne olacak?' sorusuyla kafasını yastığa koymak zorunda kalıyor.

Bunun temel sebebi demokrasiyi içine sindiremeyen Türkiye'yi kendi dar vizyonunda görmeye çalışan bir grupla Türkiye'nin hızlı ilerlemesini frenleyen dışarıdan kurulan mekanizmanın işbirliği. AB hedefi işte bu yüzden Türkiye için çok önemli. AB şemsiyesi altına girecek Türkiye artık bu paranoyalarla uğraşmayacak, AB de Türkiye gibi büyüyen bir devi ortak alarak kırılganlığına son verecek bir lokomotifine sahip olacak.

Bir yandan gelişmişliği ve modern dünya modelini tercih ediyorum diyeceksiniz bir yandan da AB'ye girmeyi bölünme olarak algılayacaksınız. Dar görüşlü ve dışarıdan kurgulu mekanizma aslında gelişmiş ve daha modern bir Türkiye'yi değil kendi komutasında zayıf bir ülke istiyor.

Geçen hafta iyice gerilen ve yön belirlemeye çalışan piyasalar önümüzdeki haftaya kredi not artışının moraliyle girecek. Zira yatırım yapılabilir ülke kategorisine bir adım yaklaşan Türkiye piyasaları yeni haftaya bu beklentilerle girecektir. Ancak yükselişin endeks bazında devam etmesi yine dış borsalardaki olumlu havanın devam etmesine bağlı kalacaktır. Endeksin 53 bin puanı aşması bankalardaki yükselişle gerçekleşti. Banka hisselerine gelecek kâr satışları 53 bin puanda kalmasını zorlaştırabilir. Endeksteeki olası yatay harekette hisse bazı yükselişler haftaya damgasını vurabilir.

2010 yılı olağan genel kurullarının yaklaşmasıyla düşük sermayeli ve büyük fiyatlı hisselerle muazzam bir ilgi var, özellikle çimento şirketlerinin 2000 yılındakine benzer bir yükseliş yaşayabileceğinden bahsetmiştik. Gerçekten de inanılmaz bir yükseliş dalgası yaşandı geçen hafta. Önümüzdeki haftada bu hisselerle dönük çılgın hareketler ilgi çekici olabilir. Sermaye artırımlarına bu denli ilgi olması ve hızla yükselen bu çeşit hisselerin domino etkisi yaşatması, yatırımcılar tarafından ilgiyle izleniyor. Fiyatı büyük, sermayesi düşük hisselerin genel kurul kararları sonrası tersine hareket yapacağı unutulmamalıdır. Yüksek sermaye artışı kararı verecek şirketler önümüzdeki günlerde bilançoların açıklanmasının ardından şirketlerin yönetim kurulları tarafından bu yönde alınacak karar sonrası ortaya çıkacaktır.

Ancak hemen hatırlatalım; bazı şirketler 10-12 yıldır aynı sermaye ile devam ediyorlar. Sermaye artırımında bir zorunluluk yok. Kredibilitesini artırmak isteyen şirketler sermaye artışına gidiyorlar. Önümüzdeki hafta endeksi değil, hisselerdeki hareketleri takip edin.

Euro/dolar paritesi 9 ay öncesine döndü

Gerek ABD'nin sıkılaştırma politikalarının başlayacağına yönelik endişeler gerekse AB ülkelerindeki finansal sıkıntılar hafta içinde Euro/dolar paritesini 1,3444 seviyesine kadar gerilettiler. Parite en son 15 Mayıs 2009 tarihinde 1,34 seviyesini test etmiş daha sonra sırasıyla 1,43 ve en son Kasım 2009'da 1,51 seviyelerine kadar yükselmişti. 25 Kasım 2009'dan bu yana küresel likidite şartlarının sıkılaştırılmaya başlanacağı endişeleri, Yunanistan, İrlanda, Portekiz hatta İtalya gibi ülkelerin sanıldığından da büyük borçlulukla karşı karşıya olmaları sebebiyle yeni kredi not indirimlerinin gündemde olması Euro'nun zayıflamasında temel etken olarak gözükmekte. Geçen hafta salı günü bir araya gelen AB Maliye Bakanları'nın toplantısından detaylı bir yardım planı çıkmadı. Yunanistan'a 16 Mart'a kadar yeni önlemleri açıklaması için süre verildi. Bu karar sonrası parite 1,38'e kadar çıkmıştı ki bu defa FED'in iskonto faizlerini 0,50 puandan 0,75 puana kadar yükselttiği haberi geldi. Bu kararın ardından Yunanistan'ın kredi notu düşürüldü ve parite bir kez daha 1,34 seviyesine indi. Sonuç olarak orta vadede dolar güçlenmeye devam edecek gibi görünüyor. Ancak kısa vadede 1,34 aşağı kırılmadığı sürece 1,38-1,42 seviyelerine doğru tepki yükselişi yapması ihtimali gözükmüyor. Önümüzdeki hafta gerek ABD gerekse Euro bölgesinden gelecek büyüme ve enflasyon verileri parite üzerinde etki yapacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bankaların kârlılığı Borsa'da yükselişi tetikliyor

Selim Işıklar 2010.03.07

İç gerilimin etkisiyle önceki hafta 48 bin puana kadar gerileyen İMKB endeksi dış borsalardaki toparlanmaların devam etmesi ve bankacılık sektörünün 2010 yılında da kârlılığını artırarak sürdürdüğünün anlaşılmasıyla 52 bin puanın üstüne çıktı.

Haftaya sert bir yükselişle 51 bin puanı aşarak başlayan Borsa, şubat enflasyonunun beklentilerin üstünde gerçekleşmesinin ardından cuma gününe kadar yatay bir seyir izledi. Hatta ABD Temsilciler Meclisi'ndeki sözde Ermeni soykırımı oylamasının tedirginliği ile perşembe günü hafif kayıplarla hareket etti. Cuma günü ise Yunanistan'a verilen desteğin ardından Avrupa borsalarının moral kazanarak yükselişe geçtiği görüldü. Öğle saatlerinde açıklanan ABD tarım dışı istihdam verilerinin olumlu gelmesi gibi dış faktörlerin devreye girmesi,

BDDK'nın ocak ayı bankacılık kârının bir önceki yıla göre yüzde 29,4 arttığını açıklaması, Garanti Bankası'nın yoğun bir şekilde alım yapılarak yükselişe geçmesi endeksi 52 bin puanın üstüne taşıdı.

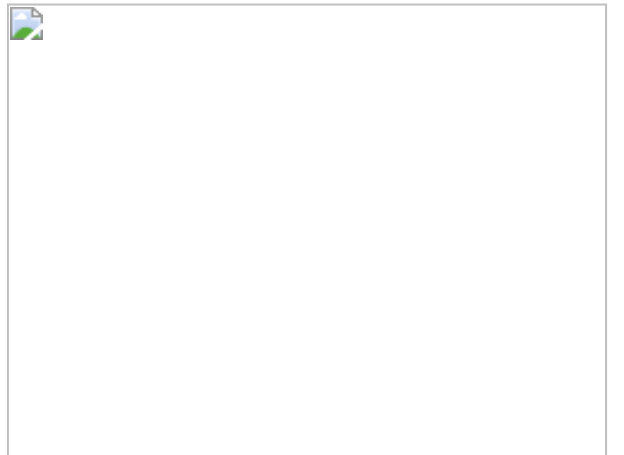
Halbuki bir önceki hafta tam tersi bir durum söz konusuydu. Değişen tek şey iç gerilimin azalması ve dikkatlerin dışarıya çevrilmesiydi. 2009 yılında Borsa'da 2,3 milyar dolara yakın alım yaparak endeksin yükselişinden dolar bazında iki kattan fazla kazanan yabancı yatırımcılar ocak ayındaki 202 milyon dolarlık net alımın ardından şubat ayı sonunda gerilimin tırmanmasıyla satışa geçerek 364 milyon dolarlık net satış yaptılar.

İç gündemdeki gerginlik önceki hafta çok sert düşüşleri beraberinde getirse de bunu alım fırsatı olarak görenler kazançlı çıktı. Bu yükselişte 2009 yılı kârı olumlu beklenen şirketler ön plana çıkarken işlem hacminin daha düşük olduğu da gözlerden kaçmadı. Önümüzdeki hafta Borsa'da konsolide olmayan şirketlerin bilançoları hızlı bir şekilde gelmeye devam edecek. Son çeyrek bilançolarını ve 2009 yılı tamamını önceki yıla göre artıran şirketler ayrılmaya devam edeceklerdir. Zira bu şirketler açıkladıkları bilançoların ardından genel kurullarında ya kâr dağıtımını önerecekler ya da bedelsiz sermaye artırımına gidecekler. Aslında açıklanan bilançoların ardından fiyatlanan hisselerde artık 2010 yılının ilk çeyrek sonuçları da merak konusu olacak. 2009 yılının bilanço sonuçlarının ardından gözler mayıs ayında açıklanacak ilk çeyrek sonuçlarına çevrilecek.

Raporlara göre artan emtia fiyatları ve ekonomilerde başlayan iyileşme sonuçlarının ardından bu dönemde başta demir-çelik sektörü olmak üzere geçen dönemde zarar eden bazı sektörler kâra geçecekler. Bazı bankacıların kârlılıkların eskisi kadar olmayacağı görüşünü tersine çeviren BDDK açıklaması sonrası anlaşılıyor ki finans kesimi de ilk çeyrekte kârını artıracak. Otomotiv sektörü de ilk çeyrekte satışlarını önceki yıla göre artırıyor. Anlaşılan kriz henüz tam manasıyla sona ermedi ama ilk çeyrek kâr rakamları genelde olumlu gelmeye devam edecek gibi. Mart ayı sonunda döviz fiyatlarının aşırı yükselmesi durumunda ise işler değişebilir.

Petrolde 82 dolar takip edilecek

Emtia piyasaları 2010 yılında ilginç bir seyir izlemeye devam ediyor. ABD Doları'nın değer kazandığı bir dönemde petrol fiyatları şimdiden 80 doları aştı. Petrol 11 Ocak'ta 82 dolara ulaştığı sırada Euro/dolar paritesi 1,45 seviyelerindeydi. Parite halen 1,36-1,35 aralığında dalgalanırken petrol fiyatlarının yükselişe geçmesi spekülasyon mu yoksa gerçek bir talepten mi kaynaklanıyor soru işareti. Geçen hafta içinde ABD ham petrol stoklarının beklentilerin üstünde artış göstermesine rağmen ekonomi verilerinin olumlu gidişatı desteklemesi hisse senedi piyasalarını olduğu kadar emtia piyasalarını da olumlu etkiledi. Yılın iki aylık bölümü geçildiğinde dolardaki yükselişe rağmen petrol, altın başta olmak üzere emtia fiyatlarının dolar bazında yükselmesi önümüzdeki ayların bu şekilde fiyat artışlarıyla geçirilmesi, yükselen dolar karşısında daha da güçlenen emtia fiyatları yeni bir sorun teşkil edebilir. Teknik olarak incelediğimizde 11 Ocak'ta 82 doları gören brent petrolü fiyatının bu noktayı aşması durumunda 2008 Ekim'inde görülen 85 dolara kadar yükselmesi sürpriz olmaz. 82,42 dolar geçilemez geri dönüş başlarsa 78-74 dolar aralığına kadar gerilemeler söz konusu olacaktır. ABD Doları'nın yeniden yükselişe geçmesi durumunda bu durum söz konusu olacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

IMF ile yollar ayrılınca piyasalar neyi gözetecek?

Selim Işıklar 2010.03.14

16 ay önce Standard-Poor's, Türkiye'nin kredi görünümünü durağandan negatife çevirip 'Uluslararası Para Fonu (IMF) ile anlaşın' mesajını verdikten sonra başta iş dünyasının önde gelen kuruluşları olmak üzere paniğe kapılarak anlaşmanın bir an önce imzalanması gerektiğini, aksi takdirde Türkiye'nin borcunu döndüremeyeceği gibi bazı tahminlerde bulunmuşlardı.

Geçen zaman içinde aynı kredi derecelendirme kuruluşu Türkiye'nin kredi notunu IMF ile anlaşması olmaksızın yükseltmek zorunda kaldı. Birçok ülke 2008 ve 2009 yılında IMF ile anlaşmasına rağmen huzur bulamadı. Hatta bazılarının kredi notları düşürülürken iç karışıklıklara yol açan kararlar söz konusu oldu.

Türkiye'nin iç dinamiklerinde herhangi bir sorun olmadığı sürece IMF ile anlaşmasına gerek yok. Hatırlarsak 1999 yılında IMF ile 3 yıllık bir program üzerinde anlaşılmasına ve IMF korumasında olmasına rağmen 2001 Şubat'ında gecelik faizler yüzde 7 binlere ulaşmış, dolar bir gecede 3 kat yükselmişti. O halde IMF ile anlaşmak krizi önlemek için yeterli değil. Siyasi istikrar olmadığı sürece IMF ile anlaşmanın kısa süreli heyecan dalgasından ibaret olduğunu 2001 yılında anlamış olmalıydık. Ayrıca büyümeye pozitif etkisi olacağı söylenen anlaşmanın piyasalarda bir rahatlama çok gerilim etkisi oluşturacağı zira IMF'nin Batı'da harcamaları artırın mesajları verirken Türkiye'ye farklı bakması ayrı bir konu. Aslında IMF ile ocak ayı başında anlaşılıyor izlenimi verilmesine rağmen ekonomi kurmaylarının mayıs ayını işaret etmesi, bu yöndeki beklentileri azaltmıştı.

Hafta içinde anlaşmanın olmayacağını anlaşıldıktan sonra piyasalar herhangi bir panik yaşamadılar. Borsa risk iştahının azalmasıyla dış borsalardan ayrışan bir görüntü çizmesine rağmen haftayı hafif kayıplarla tamamlarken, tahvil ve döviz fiyatlarında herhangi sürpriz bir atak yaşanmadı. Yabancı yatırımcıların böylesi bir kararı bekledikleri, açıklamalarından belli olduğu kadar yaptıkları işlemlerden de anlaşılıyor.

Ancak genelde IMF çıpasının terk edilmesinin ardından 'Türkiye'nin kendi programını başarılı bir şekilde yürütüp yürütmediği sorgulanacaktır' görüşleri ağırlık kazanıyor.

Benim kanaatim, eğer IMF ile anlaşma yapılmış olsa dahi, herhangi bir siyasi krizde bunun etkisinin olmayacağı yönünde. Bu durumda piyasalar önümüzdeki dönemde dünya piyasalarındaki gelişmelere göre dalgalanmasını sürdürecektir. Ayrıca kredi derecelendirme kuruluşları seçimlere kadar kredi notunda herhangi bir artış öngörmüyorlar. Bunun anlamı, seçimlere kadar hükümetin kendi programıyla hareket etmesi en doğal hakkı.

Türkiye ekonomisi her şeye rağmen krizde güven verdi. Önümüzdeki süreçte bazı çalkantılar yaşansa bile olumlu yönde yol alacaktır. Para ve sermaye piyasalarının 2009 yılındaki gibi rahat olmasını kimse beklemesin. Zira dipten yukarı öyle bir hareket oldu ki piyasaların aynı ivmeyi yakalaması için yeni bir dibe ihtiyacı olabilir.

Rüzgâr tersine mi dönüyor?

2009'un Kasım ayında 1,5137 seviyesinde başlayan düşüş trendi Euro/dolar paritesini 23 Şubat 2010 tarihinde 1,3497 seviyesine kadar getirmişti. Bu düşüşün arkasında AB'ye üye Yunanistan, Portekiz ve İspanya gibi ülkelerin aşırı borç yükü ile karşı karşıya olmaları ve özellikle Yunanistan'ın durumunun belirsizliği vardı. Ama aynı zamanda 2008 yılındaki çöküşün ardından piyasalara akıtılan dolar rezervlerinin faizlerin yükselmesiyle birlikte geri çekilmesiyle ABD Doları'nın teknik yükseliş baskısı da söz konusuydu. Geçen hafta açıklanan önemli verilerden Euro Bölgesi'nde ocak ayı sanayi üretiminin beklentilerin üstünde gerçekleşmesi, hafta içinde 1,3540 seviyelerine kadar gerileyen Euro/dolar paritesini cuma günü 1,3760'a kadar taşıdı. Parite halen alçalan trendi göstermekle beraber 1,3768-1,38 seviyesinin kırılması durumunda durum değişebilir. Haftanın ikinci günü ABD Merkez Bankası (FED) faiz kararının ardından durum netleşecektir. Şu an göstergeler kısa vadede paritedeki yükselişi destekliyor. Orta vadede ise göstergeler halen ABD Doları'nın yükselişini sürdüreceğine işaret ediyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

IMF'yi takmayan Borsa, bankalarla rekora koştu

Selim Işıklar 2010.03.28

Borsa'da geçen hafta beklenmedik bir yükseliş yaşandı. Önceki hafta "AK Parti hakkında kapatma davası açılabilir" haberi, piyasada yükselişten çok beklemeye yönelik bir seyrin izlenebileceği yönünde beklenti oluşturmuştu.

54.200 puandaki direncin kırılması bir hayli zor görülüyordu. Ancak unuttuğumuz, bankaların Borsa'ya ne denli önemli etki yapabildiği idi. Zira BDDK'nın 2010 yılının ilk iki ayında banka kârlarının geçen yıla göre yüzde 30'a yakın yükseldiğini açıklaması, bunun yanı sıra Amerikan General Electric'in sahip olduğu Garanti Bankası hisselerine beklentilerin üstünde talep olduğu haberleri spekülasyon bir şekilde banka hisse fiyatlarını yükseltti. Son bir haftada 5 banka hissesine gelen alımlar ve fiyat yükselişleri, endekse 2 bin 500 puan katkı yaptı. Borsa'nın 3 bin puan birden yükseldiği haftada banka hisselerinin bu denli etki yapması, yatırımcıları bir kez daha şaşırttı. IMF ile anlaşma yapılmamasına rağmen yabancıların Türk piyasalarına bu denli güvenmeleri ve hisse alımlarına devam etmeleri elbette çok önemli ve Türkiye'nin yükselen değer olduğu tezimizi destekler nitelikte ama Borsa'nın genelinin aynı şekilde hareket ettiğini söylemek pek mümkün değil.

Borsa beklenmedik bir şekilde dünya borsalarının çok üzerinde bir yükseliş kaydetti. 57 binin üzerinde kapanış yaparak son 28 ayın en yüksek seviyesini gören endeks, 58 bindeki TL rekoruna çok yaklaştı. Bankalarla ilgili olumlu gelişmeler ve spekülasyon alımlar yükselişi tetikledi. Endeksin geneli bu yükselişe ayak uydurmada güçlük çekti. Bu yükselişten çıkaracağımız sonuçlara gelince... Birincisi IMF anlaşması olmadan da Türkiye piyasalarına güven artarak devam edebiliyor. İkincisi siyasi kırılganlıkları piyasalar isterse görmezden gelebiliyor. Son olarak endeksi ayrı, Borsa'yı ayrı değerlendirmek gerekiyor. Önümüzdeki hafta devam eden genel kurullar ve nisan konsolide bilanço beklentileri hisse bazında hareketleri yoğunlaştırabilir.

YATIRIMCI, HALKA ARZLARA SICAK BAKMIYOR

Önümüzdeki dönemde hızlanması beklenen halka arzların başarılı olması, bundan önceki halka arzların ne derece başarılı olduğuna bağlı. Yatırımcıları yeterince ikna etmeyen fiyatlamalar ve şeffaflıklar olmadığı süreçte Borsa endeksindeki yükselişlere rağmen yatırımcılar yeni halka arzlara rağbet etmeyecektir. Yeni açılacak

şirketlerin yatırımcılar tarafından tercih edilmesi için kâr payı politikalarının şeffaf olması, geleceğe yönelik büyüme ve kâr beklentilerinin yatırımcılar tarafından bilinebilir olması gerekmektedir.

Borsa'da bir hissenin yükselebilmesi için o şirket ile ilgili bir hikayeye ihtiyaç vardır. Yatırımcılar ister spekülâtif amaçla kısa bir vadede isterse uzun vadede o şirket hissesini elinde bulundurmak için bir sebep ararlar. Eğer böyle bir hedef yoksa o hissenin sağlıklı bir seyir izlemesi beklenemez. Son olarak halka arz edilen hisselerde de böyle bir sorun var. Bundan önceki halka arzlarda da "arz edelim alırlar, almazlarsa piyasada spekülâtif bir şekilde satarız" mantığı sermaye piyasalarına zarar veriyor.

Amerika'dan iyi veriler gelirse Euro 1,30 doların altına düşebilir

ABD Doları, geçen yılın son aylarında Euro'ya karşı atağa geçmiş, 1,5137 seviyesinden 1,34 seviyelerine doğru önemli bir yükseliş kaydetmişti. Bu yükselişin iki temel sebebi vardı. Birincisi Avrupa Birliği ülkelerinin kredi notlarının birbiri ardına düşürülmesi, ikinci neden ise iyileşmesi beklenen ABD ekonomisinin düşük faiz ve bol likidite senaryosundan vazgeçilerek sıkılaştırma politikalarına geçileceği endişeleriydi. Spekülâtörler, zayıflayan Euro bölgesi para biriminden dolara geçtiler. Bu geçişin ardından trend Euro aleyhine döndü, veriler henüz desteklemese de AB ekonomilerine yönelik belirsizlikler, Yunanistan'dan sonra Portekiz'in kredi notunun düşürülmesi gibi etkenler ibreyi yeniden dolara çevirdi. Hafta içinde parite özellikle Portekiz'in kredi notunun düşürülmesinin ardından 1,3267'ye kadar geriledi. ABD son çeyrek büyüme verilerinin beklenenden düşük çıkmasından sonra da 1,3410'a yükseldi. Her şeye rağmen teknik göstergeler halen paritenin aşağı yönlü baskıda kalacağı izlenimi veriyor. 1,38 yukarı doğru kırılmadıkça paritenin yönü aşağı. Hatta ABD işsizlik verileri beklentilerden iyi gelirse ibre 1,30'un altına bile gösterebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsada kayıp ve kazançlar nisanda eşit olabilir

Selim Işıklar 2010.04.04

2007 yılında 58 bin 231 puanla tarihî bir seviyeye ulaştıktan sonra düşüşe geçen İMKB endeksi 2,5 yıl aradan sonra eski rekorunu kırmaya oldukça yakın. Anayasa değişikliği paketinin önümüzdeki hafta TBMM'de görüşülecek olması ve siyasi arenadaki hareketliliğe rağmen muhtemel sonuçları piyasalar olumlu algılamayı sürdürüyor.

Borsa, bankacılık sisteminin 2010 yılında da kârlılığını yüksek oranda artırarak sürdüreceği beklentilerini arkasına alarak gelişmelerden daha olumlu etkileniyor. Türkiye'nin son çeyrekte beklentilerin üstünde büyümesi 2010 yılı için iyimserliği artırıyor. Anayasa değişikliği paketinin Meclis'ten 330 civarında bir oyla geçmesi halinde referandum seçeneğinin olması piyasaları gerilimlerden uzak tutuyor. Önümüzdeki ay boyunca Anayasa paketi ile ilgili gelişmeler piyasalarında gündeminde olacak.

Endeksi teknik olarak değerlendirdiğimizde orta vadeli hareketli ortalamaların halen alım sinyallerini sürdürdükleri görülmekte. Kısa vadelielerde ise risklerin arttığına dönük sinyaller her an gelebilir. Endeksin eski

TL rekor seviyelerinin aynı zamanda önümüzdeki haftalarda kırılıp kırılmayacağını belirleyecek direnç noktalarıdır. 58 bin 200-58 bin 800 puan endeksin 2007 yılındaki kapanış ve en yüksek zirvesini gösteriyor.

Önümüzdeki haftanın ilk günü mart ayı enflasyon verileri takip edilecek. Ardından dış borsalardaki gelişmeler ve iç siyasi gelişmelerin yanı sıra şirketlerden gelecek 2009 yılı bilançoları izlenecek. Otomotiv, demir çelik, finans başta olmak üzere sektör sektör canlanmalar devam ediyor. Geçen yıl emtia fiyatlarının olumsuz etkilediği demir-çelik sektörü artan hammadde fiyatlarıyla 2010 yılında çok hareketli, otomotiv sektörü artan ihracat rakamlarıyla ivme yakalamış durumda. Düşük faiz ortamı bankacılık sektöründe yüksek kârlılığın bu yıl da devam edeceğini göstermekte.

IMF OLMASA DA TÜRKİYE ÇOK CAZİP

Piyasalar IMF anlaşması olmamasına rağmen Türkiye'nin geleceğine umutla bakıyor. Avrupa ekonomilerinin ve finans sisteminin güven vermeyen yapısı eklendiğinde yeni kredi not artışlarını da Türkiye'nin hak ettiği bir gerçek. Yeter ki demokraside yeni açıklar vermeyelim.

Dünya piyasalarına göz attığımızda ABD tarım dışı istihdam verilerinin beklenen ölçülerin altında kalmasına rağmen artması olumlu bir gelişme. Zira hem istihdamdaki artış ABD Merkez Bankası FED'in faizleri artırmasını gerektirecek düzeyde değil. ABD borsaları 2010 yılı ilk çeyrek verileri öncesi olumlu bir seyre girmiş durumda önümüzdeki haftalarda açıklanacak bilanço verileri öncesi Dow Jones endeksi 11 bin puanı aşarsa yeni hedef 11 bin 500 puan olabilir. Bu yükseliş dalgasının Avrupa ve Uzakdoğu'yu da olumlu etkilediği görülüyor. Ancak yükselişin küçük düzeltmelerle gerçekleşeceği zira Avrupa bankacılık sisteminin Yunanistan, İspanya, İngiltere, Portekiz gibi ülkelerde sorunlu olduğu, buralardan gelecek kötümser haberlerle kısa süreli inişlerin yaşanabileceği unutulmamalı.

Demir ve bakır, altını solladı

2010 yılını emtialar açısından değerlendirdiğimizde altın fiyatlarının diğerlerine göre aşağı yönde baskıda olduğunu vurgulamakta fayda var. Bunun ardında dünyada emtia fiyatlarına yön veren Çin'in ve bunu takip eden spekülörlerin ağırlığını daha çok son iki yılda ucuz kalan demir çelik, alüminyum, palladyum gibi metallere yoğunlaştırmasında yatıyor. Son üç ayda altın fiyatları yüzde 2 yükselirken demir çelik yüzde 15, bakır ve diğer emtialarda artışlar yüzde 5-12 düzeyinde. Ayrıca Euro'nun zayıflaması doların taleplenmesi sebebiyle 2009'da yüzde 27 artan altın ons fiyatının yüksek olduğu düşünülüyor. Petroldeki yükselişler ise dünya ekonomilerinde canlılığın artmasından kaynaklanıyor. Ayrıca petrol fiyatlarının 2007 yılındaki 146 dolar zirvesinden hâlâ çok uzak. Haftayı yüzde 1,45 yükselişle kapatan ons'un 1.128,1.133 ve 1.145 seviyelerinde dirençleri bulunuyor. Gerilemelerde ise öncelikle 1.115 daha sonra 1.100 seviyelerine inebileceği görülüyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa, gözünü dolar bazında rekora dikti

Selim Işıklar 2010.04.11

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) endeksi, TL bazında tüm rekorları kırarak geçen haftayı 59 bin 185 puandan kapattı.

2007 Ekim ayındaki tarihî rekor seviyesi olan 58 bin 864 puan, banka hisselerindeki yükselişlerin etkisiyle kırıldı. Borsa'nın dolar bazında rekor kırması için yüzde 25 daha yükselmesi gerekiyor. Bir başka deyişle endeks dolar bazında henüz 40 bine ulaşmış durumda. Rekor 49 bin 806 seviyesinde bulunuyor.

Stopaj uygulamasının yerli ve yabancı ayrımı olmaksızın yüzde 0 olarak sürdürülmesi, ABD Merkez Bankası başta olmak üzere önemli merkez bankalarının faiz oranlarını en düşük düzeyde tutma isteklerinin devam etmesi, buna bağlı olarak 2010 yılı ilk çeyrek bilanço beklentilerinin satın alınmaya başlaması ve yabancı yatırımcıların mart ayında yeniden alıma yönelmesi, Borsa'nın yükselmesinde önemli etkiye bulundu. Türk bankaları Avrupa'daki güven sarsıcı gelişmeler sonrası rakipleri karşısında avantajlı konuma geldi. Yabancı yatırımcılar bu durumu fırsat bilerek alımlarını sürdürdü. Garanti Bankası ve Akbank gibi bankalar 22 ve 21 milyar dolar piyasa değerlerini aştı. Bu iki hissenin endeks üzerindeki etkisi oldukça önemli.

Önümüzdeki hafta iyimser gelişmelerin devamı durumunda endeksin 60 bin puanı denemesi beklenebilir. Merkez Bankası Para Politikası Kurulu toplantısında alınacak kararlar ve Hazine'nin gerçekleştireceği tahvil ihaleleri dikkatle takip edilecektir. Kâr satışları gelmeden soluksuz yükselen endeksin, iç politik gündemde gerilimi yükseltecek bir gelişme olmadığı takdirde yükseliş trendini sürdürmesi büyük ihtimal. Düzeltmelerde endeksin 58 bin 500 puanın altına sarkmaması durumunda endişe edecek bir durum şimdilik gözüküyor.

2009 yılı konsolide bilançoların tamamlanmasıyla kâr eden şirketler geçmiş yıl zararları olmayanlar, temettü (kâr payı) ve bedelsiz sermaye artırım kararları verebilecekleri genel kurullarını nisan ve mayısta gerçekleştirecek. Ardından mayıs ayı içinde 2010 yılı ilk çeyrek bilançoları gelmeye başlayacak. Yatırımcılar bir yandan devam eden risk iştahıyla yükselen hisselerde pozisyon almaya, diğer yandan da elde ettikleri kârları korumaya çalışacaklar.

Son aylarda bazı hisselerin defter değerlerinin çok üzerinde yükseldiği görülüyor. Spekülatörlerin değerinin çok üzerine çıkarttıkları bazı hisselerde yükselişin tam tersi bir trendin yaşanabileceği uyarısında bulunmak istiyorum. Zira nasıl ki kriz dönemlerinde olması gerekenin çok altında oluşan fiyatlar gerçekçi değilse, haddini çok aşan yükselişlerin de sağlıklı olmadığını belirtmeliyim.

Petrolde yükseliş eğilimi sürecektir

2008 yılında 146 dolar tarihî zirvesine ulaştıktan sonra 36 dolara gerileyen petrolün varil fiyatı 2009 yılını 78 dolardan kapatmıştı. 2010 içinde doların değer kazanmasıyla petrol bir ara 67 dolara kadar gerilediyse de şubat ortasından itibaren yeniden yükselişe geçerek 82 dolar direncini yukarı kırdı. Geçen hafta yüzde 1,64 değer kazanarak 84,9 dolardan kapatan petrol fiyatları dünya ekonomisine yönelik iyimser haberlerin artmasıyla yönünü yukarı çevirmiş durumda. Euro/dolar paritesinin hafta içinde 1,325 seviyesine kadar gerilemesine rağmen daha sonra 1,35'e yükselmesi ve teknik olarak kısa vadede olumlu gözükmesi petrol fiyatlarının önümüzdeki süreçte yükselişini destekliyor. Ayrıca hafta içinde açıklanan ABD rafineri kullanım kapasitesinin beklentilerden yüksek çıkarak yüzde 84,5'e çıkması fiyatların yükselişinde önemli bir rol oynadı. Petrol fiyatlarının 2008 yılındaki gibi 146 dolara çıkması belki bugünkü Euro/dolar paritesinde mümkün olmasa da teknik olarak 97 dolar-100 dolar seviyeleri ufukta görülmekte. Önümüzdeki hafta içinde petrol fiyatlarını etkileyebilecek veriler içinde Çin'in 2010 ilk çeyrek GSYH'si takip edilecek. Teknik göstergeler petrol fiyatındaki yükseliş eğiliminin devam edeceğine işaret ediyor.

Bahar havasına girildi, kâr satışlarına dikkat

Selim Işıklar 2010.04.18

Geçen hafta ABD şirketlerinden ilk çeyrek bilançoları gelmeye başladı. 2008 yılında krizi en ağır şekilde hisseden ABD finans sisteminin en güçlülerinden beklentilerin üstünde gelen kâr rakamları dünya piyasalarının güven oluşumunda önemli bir katkıda bulundu.

Bu olumlu gelişmeye rağmen borsalarda çok önemli ataklar yaşanmadı. Zira beklentilerin daha önceden satın alınması ve endekslerin doyum noktalarına yaklaşmaları kâr satışlarını da beraberinde getiriyor.

Hafta içinde ABD'nin ikinci bankası konumunda bulunan JP Morgan'ın birinci çeyrekte beklentilerin üstünde 3,3 milyar dolar kâr elde etmesi, dünyanın en önde gelen çip üreticisi Intel'in olumlu bilançosu önümüzdeki haftada devam edecek bilanço akışı öncesi beklenti oluşturuyor. Ancak 'beklentiyi al gerçeği sat' psikolojisi iyi gelen kâr rakamlarına rağmen hisse fiyatlarını şimdilik daha ileri götüremiyor.

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası dış borsalardaki gelişmeleri takip ederek rekor seviyelerinden bir miktar geriledi. 60 bin psikolojik sınırında zorlanan endeks kısa vadede yeni bir taban arayışı içinde hareket ederek 56-60 bin puan aralığında dalgalanması söz konusu olabilir.

Mart ortasında başlayan yükseliş hareketi yine bankacılık hisseleri öncülüğünde gerçekleşti. Sanayi hisselerinin bir bölümü ise bu yükselişe yeni yeni katılmaya başladı. Daha önceleri yaptığımız analizlerde artan hammadde fiyatlarından 2010 yılında bilançoları olumlu etkilenecek demir-çelik sektörü hisseleri önemli artışlar yaşarken, perakende ve bilişim sektöründe önemli artışlar oluyor. 2009 yılında spekülasyon bir şekilde aşırı değer kaybeden hisse fiyatları artık eskisi kadar ucuz değil. Hisse seçimi bir yıl öncesine göre oldukça zor ve bilanço tahmini gerektiriyor.

Artan emtia fiyatlarının bilançolara olumlu katkı yapacağı sektörler 2010 yılında öne çıkacak sektörler olmaya aday gözüküyor. Mayıs ortasında gelmeye başlayacak bilançolar sonrası bazı hisseler yükselişe devam ederken diğer bölüm hisselerde ise kayıplar kaçınılmaz olacaktır.

Borsada fiyatlar pahalandı. Ancak halen defter değerine göre ucuz kalmış hisseler bulunmakta. 2010 yılında ortaklık görüşmeleri yapacak bazı şirketlerin yanı sıra 2008-2009 yıllarında üretimi durma noktasına gelerek zarara geçen sanayi şirketlerinde ilk çeyreklerde gelecek olumlu bilançolar, hisse bazında hareketliliğin devamını sağlayacaktır.

Endeksin teknik değerlemesine geçecek olursak 60 bin puan sınırına yaklaştıkça gelen satış baskısı hareketli ortalamaların aşağı dönmesine yol açtı. Banka hisselerindeki geri çekilme hareketi sürüyor. Endeksin 5 günlük ortalaması 58.700 puanda bulunuyor. 57 bin 700-56 bin 300 düşüşte kritik noktalar. Düzeltme şiddetlenirse 55.500 puan dikkatle takip edilmesi gereken ana destek noktası. Yükseliş senaryosunda ise öncelikle 60 bin puanın geçilmesi gerekiyor.

2010 yılına girilirken analizlerimizde endeksin bu yıl içinde 60-70 binleri görebileceğini ancak yılın ikinci yarısından itibaren temkinli olunmasını vurgulamıştık.

Şu ana kadar piyasalarda beklentiler doğrultusunda hareketler yaşanıyor. Ancak hemen belirtmeliyim ki dünya borsalarındaki hareketler Türk piyasaları kadar dinamik değil. Geçen ay yabancı yatırımcılar, net 576 milyon dolarlık alımın ardından nisan ayında şu ana kadar alımlarını sürdürüyorlar.

Altın fiyatlarının uzun vadede düşmesi zor

Dünyada altın fiyatlarını belirleyen faktörlerde bir değişiklik olmadığı sürece kısa vadeli düşüşleri bir yana bırakırsak altın ons fiyatının uzun vadede düşmesi zor. Altın ons fiyatı son yıllarda zayıflayan ABD Doları ve Çin, Hindistan ve petrol zengini ülkelerin artan talebiyle önce 1.000 dolara daha sonra 1.215 dolara yükselerek güvenli liman olma özelliğini sürdürdü. 2010 yılına geldiğimizde toparlanmaya başlayan dünya ekonomilerini bekleyen bir tehlike altın fiyatlarındaki muhtemel düşüşü frenledi. Zira 2009 yılında dünya ekonomilerini uçurumun kenarından alan likidite önlemleri başta Avrupa ekonomilerinin bütçelerine büyük açıklar verdirirken başta Euro olmak üzere önemli para birimlerinin güvenilirliğini zedeledi. IMF zora düşen ülkelere para bulmak için altın satışı yaptığında eskiden olduğunun aksine altın fiyatları yükseldi. Zira Çin ve Hindistan gibi yüksek dolar rezervi olan ülkeler, merkez bankalarındaki şişikliği altın olarak gidermeye çalışıyorlar. Bu alımlar sürdüğü ve rezerv para sorunu devam ettiği sürece altın fiyatlarının önemli ölçüde gerilemesi zor gözüküyor. AB ve ABD ekonomilerinin gelişmekte olan ülkelerin büyümesine ayak uyduramadığı sürece uzun vadede ne petrol fiyatları ne de altın fiyatları eski dip fiyatlarına gerilemez. Orta vadede ise ekonomilerdeki toparlanma sürecinde faiz oranlarındaki artışın başlayacağı sinyallerinin alınmasıyla ABD Doları değer kazanmaya başlarsa altın 1.030 dolara doğru bir geri çekilme yaşayacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Demokrasi sınavından başarıyla çıkarsak yabancı sermaye girişi hız kazanacak

Selim Işıklar 2010.04.25

Geçen yıl başlarında kötümser görüşlerin ağırlık kazandığı bir sırada Borsa ve piyasalarla ilgili öngörülerimiz büyük ölçüde tutmuştu.

Yüzde 80 değer kaybeden bir şirket hissesinin eski fiyatını bulması için yüzde 400 değer kazanması gerektiğine işaret etmiş, birçok hissenin ve Borsa'nın 2009-2010 yıllarında zirve noktalarını test ettiğinde bunu gerçekleştirmek zorunda olduğunu vurgulamıştık. 2010 yılı için yaptığımız analizde de yılın ilk yarısına kadar endeksin 60-70 bin puan seviyelerini bulabileceğini ancak yılın ikinci yarısından itibaren temkinli olunması gerektiğini de ifade etmiştik.

İlk çeyrek sonuçlarının açıklanmaya başlamasıyla bu durum daha net ortaya çıkmış olacak. Önümüzdeki hafta sonuna kadar konsolide olmayan şirket bilançoları 2010 yılının ilk çeyrek sonuçlarını açıklayacak. Konsolide olanlar ise mayıs ayının ilk yarısında bilançolarını gönderecek. Açıklanan bilançolar az çok 2010 yılı için fikirler verecektir. Demir-çelik, gübre, finans, otomotiv, elektronik, maden sektörleri ilk çeyrekte kâr artışı beklenen sektörlerin birkaçı. Açıklanacak ilk çeyrek kâr rakamları sonrası 2010 yılının favori sektör ve hisseleri belirginleşecektir. Ancak yatırımcıların muhtemel düzeltme hareketleri sırasında bu hisseleri belirleyerek uygun zamanda pozisyon almaları önemlidir.

Zira önümüzde iki tehlike var; birincisi endeksin son bir yılda 2,5 kat artmış olması, ikincisi ise merkez bankalarının yavaş yavaş faiz artırımı hazırlıklarına başlama sinyalleri vermeleri. Geçen hafta çıkış stratejileri doğrultusunda Merkez Bankası'nın repo faizlerini yarım puan artırması, ABD Merkez Bankası'nın da açıklanacak enflasyon ve istihdam verilerinin ardından birkaç ay sonra benzer adımlar atacağına bilinmesi, borsaların geleceği hakkında az çok fikir veriyor.

Ancak bu kriz sırasında Türkiye ekonomisinin güven verici görünümü üst üste kredi not artışlarını sağlamıştı. Bu gelişmelerin etkisiyle geçen yıl 2,2 milyar dolarlık hisse alımında bulunan yabancı yatırımcılar, 2010'un ilk çeyreğinde Borsa'da 413 milyon dolarlık net alımda bulundu. Nisan ayının sonuna geldiğimizde yaklaşık 70 milyon dolarlık alımları söz konusu. Bu alımlar Türkiye'nin IMF ile anlaşma yapmamasına ve siyasi risklere rağmen devam ediyor. Demokrasiyi güçlendirecek olan anayasa değişikliği paketinin yürürlüğe girmesi, yabancı sermaye girişlerini büyük oranda artıracak.

Yunanistan'a yardım Euro'ya nefes aldırdı

Geçen yılın sonlarına doğru dolar karşısında hızla yükselerek 1,5137 seviyesine çıkan ancak AB ülkelerinde patlak veren kredi krizi sonrasında düşüşe geçen Euro/dolar paritesi, bu yıl içinde ikinci kez 1,32 seviyesinden tepki verdi. Hafta içinde Yunanistan'a AB-IMF yardım miktarı konusundaki belirsizliklerin daha doğrusu spekülasyonların etkisiyle dolar karşısında hızla eriyen Euro önce 1,32 dolara geriledi. Doların yanı sıra TL karşısında da son 4,5 ayın en düşüğüne gerileyen Euro, açıklanan yardım miktarının 45 milyar Euro'ya kadar yükselebileceğinin anlaşılmasıyla uçurumun kenarından döndü. Göstergeler, henüz düşüşün tamamlanmadığına işaret ediyor. Halen rezerv para olan ABD Doları'nın likiditesinin yılın ikinci yarısında çekilmeye başlamasıyla paraya ihtiyacı olan diğer AB ülkelerinin durumu Euro'nun yumuşak karnı olmaya devam edecek gibi. Zira açıklanan yardım miktarı Yunanistan'ı kurtarmaya yetmeyecek boyutta. Üstelik sırada Portekiz ve diğerleri bekliyor. Kritik eşikten iki kez kurtulan Euro/dolar paritesinin yaz aylarının ardından hiç umulmadık bölgelere doğru gerilemesinin sürpriz olmayacağını düşünüyorum. 1,32 dikkatle izlenmeye devam edilecek.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa'nın çöküşü domino etkisi yapar mı?

Selim Işıklar 2010.05.02

Türkiye ekonomisi ve piyasaları ezber bozucu bir şekilde ayrışmaya devam ediyor. Son aylarda yaşananlara bir bakarsanız kredi derecelendirme kuruluşları Türkiye'nin notunu yatırım yapılabilir ülke kategorisine yaklaştırdı.

IMF ile Türkiye arasında yeni bir anlaşma gerçekleşmemesine rağmen ekonomiye ve piyasalara yönelik herhangi bir endişe emaresi gözüküyor. Avrupa'da Yunanistan öncülüğünde kırılmalar yaşarken, Euro kritik seviyelerde kaçınılmaz gelişmelere karşı savunmasız bir durumda. Yunanistan'ı Portekiz, İspanya ve diğerleri takip edecek gibi görünüyor. Bu kritik ortamda Türkiye'yi bu ülkelerin dışında tutan yatırımcılar güvenli liman gözüyle bakıyorlar.

Borsa yıl başından bu yana yabancı ve yerli yatırımcıların devam eden alımlarıyla yüzde 11,6 yükselirken, TL Euro karşısında yüzde 8, dolar karşısında yüzde 1 arttı. 2010 yılı Türkiye'nin dünya piyasalarındaki çalkantıya rağmen adım adım yükseleceği bir yıl olabilir. Dünya piyasalarında yaşananlar bir yandan temkinli hareket etmeyi gerektirirken öte yandan Türkiye'yi olumlu etkileyebilecek şekilde geliyor.

Türk bankacılık sisteminin yanı sıra sanayi şirketlerimizin ilk çeyrekteki yüksek performansları ve geleceğe yönelik iyimserlikler finans piyasalarının olumlu ayrışmaya devam edebileceğinin sinyallerini vermeye devam ediyor. İlk gelen bilançolarda dikkatimizi çeken otomotiv, beyaz eşya ve elektronik, petrol, gübre şirketlerinin kârlılıklarını geçen yıla göre önemli ölçüde artırdıkları yönünde. Henüz konsolide olmayan bilançolar açıklanırken 30 Mayıs'a kadar konsolide bilançolar da gelmeye devam edecek. Hatırlarsanız geçen haftalarda kâr artışı beklediğimiz sektörleri sıralarken bu sektörleri saymıştık. Sırada demir çelik sektörü var. Fiyat artışlarının ilk çeyrekte kâr artışına etki edeceğini düşündüğümüz demir çelik sektörü, bilişim sektörü ve finans sektörünün de bunlara ilave olacağını düşünüyorum. Geçen yıl zarar eden birçok şirketin de ya zararlarını azalttıkları ya da kâra geçtiklerini görmeye devam edeceğiz.

Aşırı pahalı hisselerde dikkatli olun

Piyasa değeri son zamanlarda aşırı bir şekilde artan bazı şirketlerde SPK önlemler almaya devam ediyor. Bazı beklentileri fazla abartan spekülörlerin teşvikiyle aşırı pahalanan şirketlerde yatırımcılar orta ve uzun vadede büyük zararlarla karşı karşıya kalabilir. Abartılı ve ölçsüz bir şekilde suni taleple yükseltilerek piyasa değeri defter değerinin çok üstüne çıkan Fenerbahçe hisselerinin geçen yıl Beşiktaş hisselerinin akıbetine uğraması muhtemel gözüküyor. Hatırlayacak olursanız geçen yıl Beşiktaş hisseleri 2 TL'den başladığı yükselişini 15 liraya kadar sürdürmüş, takım şampiyon olduktan sonra inceleme başlatılmasıyla 3 TL'ye kadar gerilemişti. Fenerbahçe hisseleri de aynı akıbetine uğrayabilir. Şampiyonluk beklentisi ile 45 binden 97 bin 500'e yükselen hisselerin piyasa değeri 1,5 milyar dolara ulaşmış durumda. Şampiyon olsa bile fiyatının bu seviyede geçici bir süre kaldıktan sonra hızla gerilemesi yatırımcıları mağdur edebilir.

Veriler ve bilançolar, Goldman soruşturmasının gölgesinde

ABD borsaları haftayı düşüşlerle tamamlarken, Nasdaq ve Standard and Poor's 500 endeksindeki kayıplar dikkat çekiciydi. Avrupa'daki kötü gidişatın ve Goldman Sachs'a yönelik soruşturma açıldığı haberleri iyi gelen ekonomik veri ve bilançolara rağmen S&P 500 ve Dow Jones endekslerinin gerilemesinde etkili oldu. Cuma günü Goldman hisseleri yüzde 9'a yakın bir düşüş ile en fazla kaybettiren hisse olurken, Bank of America ve Citibank hisselerinde de yüzde 3'e yakın gerilemeler yaşandı. Cuma günü açıklanan ilk ABD birinci çeyrek gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) rakamları yüzde 3,2 ile beklentilerin biraz altında gelmesine rağmen tüketici harcamalarının önemli artışlar kaydettiği görüldü. Buna karşılık çekirdek fiyat endeksinin istenilen aralığın çok altında kalması faiz artışlarının hâlâ uzak olduğu işaretini verdi.

Dow Jones endeksini teknik olarak incelediğimizde göstergelerin satış baskısına devam edileceğinin sinyalini verdiğini söyleyebiliriz. 11 bin puan seviyelerinde tutunma çabasında başarılı olunmazsa 10.750 puana kadar bir geri çekilme yaşanabileceği göz ardı edilmemelidir.

Dikkat, kriz kimlik ve boyut değiştirerek yayılıyor

Selim Işıklar 2010.05.09

2008 yılı sonunda ve 2009 yılının ilk çeyreğinde patlak veren likidite krizini ve resesyon tehlikesini aşmak için alınan ekonomik tedbirler bir yıllık bir rahatlamanın ardından yeni ve sinsi bir krize yol açmak üzere.

Bir başka deyişle iki yıl önce bankaları ve önemli şirketleri batma noktasına getiren ekonomik duruma yapılan müdahaleler Avrupa ülkeleri başta olmak üzere devletlerin bütçelerinde onarılmaz yaralar açtı. Bu durumu adeta fırsat bilen mega spekülâtörler atakları ve onlara destek veren kredi derecelendirme kuruluşlarının not indirimleri tarihte Avrupa'ya karşı açılan en büyük ekonomik saldırı olarak da değerlendirilebilir.

Geçen hafta fitili ateşleyen, IMF Başkanı Strauss-Kahn'ın borç krizinin Avrupa'nın geri kalanına yayılma riskinin bulunduğu sözleri oldu. Kredi derecelendirme kuruluşlarının ve Avrupa Merkez Bankası'nın da benzer demeçleri kırılğan bir şekilde hareket eden Euro'yu iyice çökertti. Borsalarda domino etkisiyle birbiri ardına sert kayıplar yaşandı. Ama belki de haftanın en ilgi çekici gelişmesi beklenenin aksine ABD borsalarında yaşandı. Hatalı tuş! etkisiyle ABD borsalarının gün içi rekor kayıpları ertesi gün korku endeksinin 2008 yılından bu yana en keskin yükselişini yaşattı

Geçen haftaya kadar yurtdışı borsalardan ayrışan bir görüntü sergileyen İstanbul Menkul Kıymetler Borsası endeksi ise özellikle haftanın son günü ABD borsalarındaki çöküşten ve Garanti Bankası'nın blok satışının ertelendiği haberlerinden etkilenererek yüzde 5,5 değer kaybetti.

Önümüzdeki hafta piyasalarda oldukça kritik bir seyir bekleniyor. ABD borsalarından başlarsak Standard and Poor's 500 endeksi 1000 puan eşiğine yaklaşmış durumda ve göstergeler hâlâ zayıf. Alman Dax endeksi de 5.700 puandan haftayı kapattı. Kritik destek noktası 5.500, bu noktadan tepki alımları gelebilir. Ancak her iki ülkede de bu destek noktalarının kırılması kesin bir düşüş trendi başlangıcı olarak da değerlendirilmelidir.

Son olarak İMKB endeksine dönecek olursak 51.800 puan ilk tepkilerin gelebileceği destek noktası olarak değerlendirilebilir. Düşüşün iç kaynaklı olmaması ve Türkiye'nin özel durumu geçen hafta yaşanan düşüşe rağmen para girişinin devamını sağladı. Geçen yıl ekim ayında ve bu yıl şubat ayında da benzer düşüşler yaşayan endeks ilk düşüşte yüzde 14, ikinci düşüşte yüzde 12,7 kayıplar yaşadıktan sonra yükseliş trendine devam etmişti. En son yaşanan düşüşte Borsa şu ana kadar yüzde 11,4 gerilemiş durumda. Tepki yükselişleri gelse de trend dönüşümünün başlayabileceği ve ibrenin aşağı yöne dönme ihtimalinin artık güçlendiğini bilmeliyiz.

Euro-dolar paritesi 2000 yılındaki 0,82 seviyesine mi dönüyor?

2000 yılında para birimi olarak tedavüle giren Euro, ABD Doları karşısında şimdiye kadarki en büyük çöküşlerinden birini yaşıyor. On yıl önce 1,16 ABD Doları'ndan işlem gördükten sonra 0,82 dolara kadar gerileyen Euro, 2000 yılı Ekim ayından 2008 yılı sonuna kadar neredeyse soluksuz yükselerek 1,60 ABD Doları seviyesini görmüştü. Şimdi işler tersine dönmeye başlamış durumda ve parite 6 aylık bir sürede 1,51'den 1,25'e kadar gerilemiş vaziyette. Üstelik borç batağındaki Yunanistan'ın kurtarılması bile spekülâtörlerin hızını

kesmeyeceğe benziyor. Ateş Avrupa'yı sardı ve yayılacak gibi görünüyor. Euro belki de sonbahara doğru önce 1,16'ya daha sonra on yıl önce gördüğü 0,82 seviyelerine gerileyecek. Açıkçası mega spekülâtorle yaşanan savaşta ve AB istese de istemese de para değerini koruyabilecek silahlara sahip gözüküyor. 2008-2009 yıllarındaki kredi krizinin boyut değiştirerek önce Dubai'yi sonra Yunanistan'ı vurmasının ardından başlayan domino etkisi Avrupa'nın tamamını saracak gibi gözüküyor. Korku endeksi VIX'in 2008 yılında oluşturduğu dev dalganın ikinci versiyonu devam edecek gibi gözüküyor (2008 yılında 19 seviyelerinden 90 seviyelerine çıkan VIX endeksi geçen hafta 15 seviyelerinden 40'a çıkmış durumda, 2008 yılından bu yana en keskin yükseliş).

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AB borsalarındaki düşüşte spekülâtorlerin parmağı var

Selim Işıklar 2010.05.16

Avrupa Birliği, hafta sonu aldığı şok tedbirlerle borsalarda yukarı yönlü bir seyrin izlenmesini sağlasa da durumun ciddiyetini koruduğunu gösteren sinyaller ibrenin tekrar aşağı göstermesinde etkili oldu.

Yunanistan'la sınırlı olmadığı görünen borç krizinin bono alımları ile soğutulması hedeflenirken Avrupa borsaları krizin çözüldüğü beklentisiyle pazartesi yüzde 10'ları bulan keskin bir yükseliş kaydettiler. Ancak borsalardaki yükselişin aksine AB para birimi Euro, ABD Doları karşısında pazartesi günü yükselse de haftayı dolar karşısında yüzde 3,03 değer kaybederek tarihi bir dönemece girdi.

Önümüzdeki hafta borsaların hangi yöne doğru gideceği daha belirgin bir hal alabilir. Zira son dalgalanmalarda teknik göstergelerde bozulmalar daha belirgin bir duruma geldi. Spekülâtorler şu sıralarda AB ekonomisine yönelik saldırılarını sürdürüyorlar. AB ülkelerinin aldığı önlemler onların iştahını daha da kabartmış gözüküyor.

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda ise Avrupa'ya paralel gelişmeler yaşanırken 2010 yılının ilk çeyrek bilançoları şaşırtmaya devam etti. Bankacılar tarafından yıl başında dile getirilen 'Bu yıl bankalar eskisi kadar kâr edemeyecek.' sözünün bir aldatmaca olduğu ilk çeyrek bilanço sonuçlarında ortaya çıktı. Büyük bankalar geçen yıla oranla kârlarını neredeyse yüzde 50 artırırken bu kadar da olmaz dedirtti. Sanayi şirketlerini incelediğimizde demir-çelik, petrol, otomotiv, beyaz eşya ve elektronik, inşaat ve cam ve kağıtçılık sektörlerinin kârlılıklarını artırdıkları dikkatleri çekti. 2010 ilk çeyrek sonuçlarının 2009 yılına göre daha olumlu olduğunu düşünmekle beraber fiyatların bu bilançoları fazlasıyla yansıttığını da belirtmeliyim.

Turcas işlemlerinde sorumlu kim?

Haftanın son günü Borsa tarihinde ender görülen yanlışlıklardan biri yaşandı. Milyonlarca doların kaybedildiği işlemlerde hata Matriks adlı data şirketinin Turcas Petrolcülük'ün ilk çeyrek bilanço rakamını ilk anda 290 milyon net kâr elde ettiği şeklinde açıklamasından kaynaklandı. Yatırımcılar bu rakamı karşılarında gördüklerinde o sırada 5,4 TL'den işlem gören hisseye adeta hücum ederek fiyatı 5,9 TL'ye kadar yükselttiler. İki dakika sonra data şirketi düzeltme göndererek rakamı 20 milyon TL'ye indirdi. Bu defa hissede satışlar hız kazandı ve 5 dakika içinde şirketin piyasa değeri yaklaşık 50 milyon dolara yakın düştü.

Borsa tarihinde zaman zaman bu tip hatalar olabiliyor. Bu olay gerçekten bir hata mı yoksa bilerek mi yapıldı bunu Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) mutlaka inceleyecek ama bugünlerde halka arz için etkin bir çaba harcayan ve bu yılı halka arz yılı ilan eden İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB), bu konularda daha aktif ve sorun çözücü olmalıdır. Kapalı tahtalarda olduğu gibi yatırımcılara açık ve şeffaf bir şekilde bilgi vermiyor. Bu tarz hataları neredeyse normal sayıyor görüntüsü veriyor. Eğer SPK ve İMKB cuma günü yaşanan bu anormal durumu görmezden gelirse spekülâtorlerin oyuncağı haline gelen data şirketleri daha çok can yakmaya devam edebilir.

Bu konu oldukça hassas pazartesi gününden itibaren ilgili kurumlar konuyu yakından inceleyip bir açıklama yapmazlarsa yatırımcılar bu konunun hata olmadığı konusunda bir vehme kapılabilirler. İMKB, 'konunun bizimle ilgisi yok' derse güvenilirliği zedelenabilir.

750 milyar Euro'luk paket pariteyi kurtaramadı

Aylardır analizlerimizde Euro/dolar paritesinin düşüş trendini sürdüreceğini yazıyor, söylüyoruz. Geçen haftaki analizimizde de Avrupa'nın alacağı önlemlerin Euro'yu destekleyemeyeceğini aksine baskı oluşturacağını vurgulamıştık. Dolar ve Euro'nun yakın zamanda eşitlenmesinin ötesinde paritenin Euro aleyhine (bir yıl içinde) 0,82 dolara kadar gerileyebileceğini analiz etmiştim. Geçen hafta bu senaryoyu destekleyen yönde gelişmeler olduğu kadar teknik göstergeler de bu eğilimi onaylar bir görüntüde hareket etti. Haftanın ilk günü 1,27 dolar seviyesinden açılan Euro/dolar paritesi ilk harekette 1,3095'e kadar yükseldikten sonra hafta boyunca aşağı yönlü bir seyirle dört yıl önceki seviyeye geriledi. Kapanış grafiğinde paritenin 1,24 'ün altına gerilemesini kırılmanın devam edeceğinin emaresi olarak görüyorum. Bundan sonraki gelişmelerde 1,16 dolar hedefinin ön planda tutulabileceği Euro'nun zayıflamayı sürdüreceğini düşünüyorum. Altın fiyatlarına kısaca değinirsek, bir süredir altın fiyatlarının uzun vadede düşmesinin zor olduğunu vurgularken, paritedeki gelişmelerden bağımsız hareket edebileceğini düşünmüştük. Altın hafta içinde yeni bir rekor kırdı ve anlaşılan 2010 yılında kendinden söz ettireceğe benziyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Obama ve Merkel, köpekbalıklarını kafese almayı başarabilecek mi?

Selim Işıklar 2010.05.23

"Bu arkadaşlar bir kavga istiyorsa, bu benim hazır olduğum bir kavga." sözleri ile bankacılara ve spekülâtorlere gözdağı veren ABD Başkanı Obama, 1929 buhranından bu yana en kapsamlı finansal önlemleri içeren yasaları Senato'dan çıkarmayı başardı.

Obama bu adımla akıl almaz riskler alarak krizin derinleşmesine yol açan banka ve finansal şirket yöneticilerine, "Bundan böyle eskisi kadar rahat olamayacaksınız" mesajını en sert biçimde verdi. Spekülâtorler için de "bırakınız yapsınlar, bırakınız yıksınlar" serbestliğinin artık sona erdiğini, ayaklarını denk almaları gerektiğini, aksi takdirde piyasadan silebileceklerini vurgulamış oldu.

Almanya Başbakanı Angela Merkel de bir süredir Avrupa piyasalarını ve özellikle Euro'yu tehdit eden spekülörlere savaş açtı. Merkel'in sürpriz bir kararla Euro bölgesi borçlarına yönelik açığa satışların yasaklandığını açıklaması piyasa kurallarının değişeceğini ilk mesajı aslında.

Obama ve Merkel ile özdeşleşse de bunun evveliyatı var. Yeni bir krizi engellemek adına geçen yıl sonlarında G-20 zirvesinde alınan kararlar doğrultusunda atılan adımlar, hayata geçirilmeye başladı. ABD Başkanı'nın yeni sisteminde radikal değişiklikler yer alıyor. Yeni dönemde finansal sistem sıkılaştırılacak, bankaların hegemonyasına son verilecek, bankalara yeni vergiler getirilecek, bankalar hedge fonlara kredi açamayacak, batması engellenecek kadar büyük söylemi sona erecek. Kredi reyting kuruluşları da sıkı bir şekilde denetlenecek. Banka yöneticilerine yönelik devasa primlerin önüne geçilecek. Almanya da mali işlemleri sınırlamaya yönelik yeni kuralları yürürlüğe koymaya başladı.

PİYASANIN TEPKİSİ NE ANLAMA GELİYOR?

Piyasalar, alınan bu önlemler sonrası aşağı yönlü sert tepkiler veriyor. İlki 2009 sonlarında yaşandı. G-20 zirvesinden sonra borsalar düşüşe geçti. İkinci kayıplar şubat ayında oldu. Goldman Sachs'a yönelik SEC operasyonu sonrası ise üçüncü dalga geldi. Spekülörlere bu önlemleri sert satışlarla karşıladı. Almanya'nın tek başına aldığı izlenimi veren açığa satış yasağı kararı borsaları sarstı. Peki borsalar niçin böylesine bir tepki verdi? Aslında alınan karar sonrası tersi bir durumun olması beklenmez miydi? Köpekbalığı olarak adlandırılan spekülörlere galiba bu karardan hoşlanmadı.

Aslında geçen haftaki analizimizde değindiğimiz gibi mega spekülörlere yeni bir savaş alanı olarak gördükleri Avrupa finansal piyasalarına son 6 aydır yoğun bir şekilde saldırılarını sürdürüyorlar. Buna karşılık Almanya'nın başını çektiği politikacılar ilginç bir şekilde saldırıları ilk başta küçümsüyorlar, sonra da panik havasını kendileri yayıyorlar. Örneğin mart ayı ortasında 'Yunanistan'a acil yardım edilmeli' sözleri üzerine Merkel bu karara ilk karşı çıkan lider olmuş, aynı Merkel daha sonra tersi adımlar atmıştı. Aynı Merkel 17 Mayıs'ta 1 trilyonluk paketin sadece zaman kazandırdığını söyleyerek köpekbalıklarına adeta 'zor durumdayız, saldırılara devam edin' demişti.

'ABD ve Avrupa'nın finansal krizi sadece spekülör ve bankalara yıkarak işin içinden sıyrılmaları mümkün mü?' sorusuna verilecek cevabı zaman gösterecek. Ama alınan tedbirler belki de kapitalizmi ve kurallarını değiştirmeye yönelik ilk adımlar. Bu sebeple önümüzdeki iki yıl içinde yeni ve daha karışık durumlarla karşılaşabiliriz. 2010 yılının başında borsalar ilk yarıda yükselir demiştik, ama 2009 yılına göre bu yılın daha zor olacağını vurgulamıştık. Bankalara getirilecek vergiler sonrası sonbaharda faiz oranları artmaya başladığında işler biraz daha karışabilir.

Bir G-20 ülkesi olarak haziran sonunda Kanada'da yapılacak toplantıda alınacak kararlara uymak zorunda olduğumuz için bankalara yönelik muhtemel vergi kararları Türk bankalarını da etkileyecek. Piyasalar önümüzdeki haftaya daha sakin ve olumlu başlayabilir. Zira ABD borsası cuma günü kritik 9 bin 900 puandan yukarı tepki verdi. Euro'nun kısa bir süreliğine de olsa yukarı tepki vermesi borsalara yeni alıcıları getirebilir.

Son olarak iki hafta önceki analizimizde Fenerbahçe hisselerinin aşırı pahalandığını, yatırımcıların mağdur olabileceğini vurgulamıştık. Uyarılarımız doğru çıktı. Fenerbahçe şampiyon olsaydı da durum değişmeyecekti.

Euro derin bir nefes aldı

2009 yılı sonlarında G-20 ülkelerinin finans sektörü için yeni kurallar belirlemek ve bunların 2012'ye kadar uygulanmasını izlemek üzere anlaşmıştı. Ayrıca dolar likidasyonunu sınırlamak üzere birtakım kararlar da almışlardı. Bu iki karar sonrası Euro düşüş eğilimine girmişti. Avrupa'da baş gösteren borç krizi, geciken kurtarma kararları da Avrupa borçlanma araçlarında yoğun bir satış furçası başlamasına sebep olmuştu. Spekülatörlerin hızlı bir şekilde çıkışı 1 trilyon dolarlık önlem paketini ortaya çıkarmıştı. Ancak Euro/dolar paritesi bu karara rağmen çarşamba günü gerilemesini sürdürerek 4,5 yıl önce gördüğü 1,2144 seviyelerine kadar geriledi. Geçen hafta ortasında Almanya'nın özellikle Euro bölgesi borçlarının açığa satışını yasaklaması kararı sonrası Euro/dolar karşısında toparlanarak 1,2673'e kadar tepki verdi. Böylelikle kısa bir süre için Euro derin bir nefes aldı. Parite önümüzdeki hafta 1,24 seviyesinin altına inmezse kısa vadede 1,29 seviyelerini test edebilir. Ancak, Euro'nun zayıf durumu orta vadede sat sinyalini sürdürüyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'nin kredi notu üç koldan artabilir

Selim Işıklar 2010.05.30

Hafıza-i beşer nisyan ile maluldür. Bu yılın ilk analizinde (2010 yılında sürü psikolojisinin dışına çıkmakta fayda var başlıklı yazı) yatırımcıları bekleyen tehlikeler ve fırsatlara dikkat çekerek dünya ve Türkiye piyasalarında muhtemel gelişmelerin neler olabileceğini sizlerle paylaşmıştım.

Hatırlatacak olursam 3 Ocak tarihli yazıda şu tespitlerin altını çizmiştik. Avrupa'daki borçlanma yapıları Yunanistan, İspanya, Fransa ve İngiltere'yi yeni bir eşığe getirmek üzere. Bu hatta bulunmayan Japonya'yı da bu ülkelere katmıştık. Kredi derecelendirme kuruluşlarının bu ülkelerin kredi notlarını düşürmeye başlayacağını ve finansal piyasaların 2009 yılına göre daha zorlu bir döneme gireceğini vurgulamıştık. Yine o yazıda Türkiye'nin ayrışma yaşayarak daha farklı bir seyir izleyeceğini, borsanın ilk çeyrek bilançoları açıklanincaya kadar 2007 yılında gördüğü rekoru kıracağını ancak bilanço döneminden sonra düzeltme hareketine gireceğini vurgulamıştık. Gerçekten de borsa nisan ayı içinde rekor kırdı, mayısta düzeltmeye geçerek 59.300-51.700 hareketini gerçekleştirdi. Beş aylık süreçte gelişmeler tam beklediğimiz şekilde yol alıyor. Avrupa borç krizini önce Yunanistan'la yaşarken krizi aşmak için çok büyük paketler oluşturmak zorunda kaldı.

Yıl içindeki Euro/dolar analizlerimiz tahmin ettiğimiz seyirde gidiyor. Altın fiyatları da keza öyle. Açıkçası 2009 yılı tahminlerimiz nasıl bir bir gerçekleştiyse 2010 yılı için yaptığımız analizlerdeki isabet de bizleri sevindiriyor. Hafızası kuvvetli okuyucularımız hatırlayacaklardır. Türkiye'nin IMF ile anlaşma yapmasının neredeyse mecbur tutulduğu günlerde anlaşmanın Türkiye'nin menfaatine olmadığını belirterek, IMF anlaşmasına ihtiyaç olmadığını, aksine Türkiye'nin kendi imkânları ile hareket edebileceğini sürekli vurgulamıştık. Geline en son noktada Türkiye basiretli ekonomi politikaları üreterek önce Orta Vadeli İstikrar Programı'nı yaptı, daha sonra ise mali kuralını açıkladı. Mali kural haziran ayında Meclis'ten geçerse, Avrupa'nın devlerinin kredi notlarının bir bir düşürüldüğü bir noktada Türkiye'nin kredi notu her üç derecelendirme kuruluşu (Moody's, Fitch ve Standard and Poor's) tarafından artırılabilir.

Dünya dengelerinin tarihi bir şekilde değiştiği bir dönemde Türkiye yol ayrımının en uç noktasına gelmiş durumda. Bu yüzyıl içinde kendisine biçilen değil kendisine biçeceği rolü oynamak, büyüyen ekonomisi ve istikrarlı bir seyir alan para ve sermaye piyasalarıyla parlayan yıldız olmayı sürdürmek, politik istikrarsızlık söylemlerini bir tarafa atarak ilerlemek zorunda. Bölgenin değil artık dünyanın en önemli ülkelerinden biridir Türkiye.

Ne tuhaf değil mi? Çok değil 9 yıl önce Türkiye, dünya gündeminde yeniden hasta adam olarak ilan edilmemişti. Anayasa kitapçığının fırlatılmasıyla bir gecede çöken piyasalardan mali kuralı ilk uygulayan ülke konumuna gelmek. Bilmem kaç eksi eksi eksi'den yatırım yapılabilir ülke kategorisine doğru yükselmek. Hem de bize hasta adam diyerek aşağılayan Avrupa ekonomilerinin neredeyse çökme noktasına geldiği bir sırada... AB kendi geleceğini kurtarabilmek için belki de beklenenden önce Türkiye'yi birliğe alma kararı verirse şaşırmamak lazım.

Politik riskler aşıldığında daha farklı bir Türkiye geliyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde nisan ayı sonlarında yeni bir anayasa paketi oylandı. Sonuç olarak Meclis referandum yolunu açtı. YSK anayasa değişiklik paketi için 12 Eylül tarihini verdi. CHP, Anayasa Mahkemesi'ne paketin iptali için başvuruda bulundu. Önümüzdeki günlerde Anayasa Mahkemesi, bu önemli konuyu görüşerek karar verecek. Piyasalar bir yandan mali kural sonrası kredi not artışını beklerken politik risk olarak gördüğü Anayasa Mahkemesi'ne odaklanacak. Eğer Türkiye referanduma gidebilirse sonbaharda daha demokratik bir görünüme kavuşmuş bir Türkiye ortaya çıkacak.

Son olarak hafta sonuna doğru iyimserliklerin pompalandığı dünya piyasaları İspanya kredi not indirimi ile sarsıldı. ABD borsaları düşüşle kapatırken kısa vadeli yükseliş eğiliminin devam edip etmeyeceği soru işareti olarak kaldı. Bununla iç dinamiklerin öne çıkacağı haziran ayında daha ılımlı bir piyasa ile karşılaşmak mümkün gözüküyor. Yabancı yatırımcıların ağırlıklı olarak alımlarına devam etmeleri para girişinin devam ettiğinin henüz Türkiye piyasalarından vazgeçemediklerinin bir göstergesi.

Altın hem dolar hem de Euro'ya karşı güçlü

2010 yılının ilk beş ayında ABD Doları'na yüzde 10,69, Euro'ya karşı yüzde 23,3 değer kazanan altın ons fiyatı, her iki rezerv parayı adeta ezdi. Geçen hafta sonu 1,166 dolara kadar gerileyerek şubat ayından bu yana en önemli düzeltmesini gerçekleştiren altının ons fiyatı izleyen günlerde yeniden atağa kalkarak 1,214 dolar/ons'tan kapanış yaptı. Dünya finansal piyasaları bir yandan Avrupa ekonomilerinin seyrine göre diğer bir yandan da politik gelişmelere göre hareket etmeye başladı. Hafta içinde İspanya'nın kemer sıkma politikalarına yapılan övgülerden neredeyse krizin son bulduğu söylemleri artınca işlerin düzelme yoluna girdiği sanıldı. Ancak bir yandan Çin kaynaklı spekülasyonlar bir yandan Güney Kore-Kuzey Kore gerginliğinin artması, para piyasalarını etkiledi. Özellikle Euro'nun yeniden toparlanmaya başladığı bir sırada cuma geç saatlerde kredi derecelendirme kuruluşu Fitch'in İspanya'nın kredi notunu AAA'dan AA+'ya indirmesi işleri değiştirdi. ABD Doları yeniden değer kazanırken altın hafif bir artışla 1,214 dolara yükseldi. ABD borsaları yeniden düşüşe geçti.

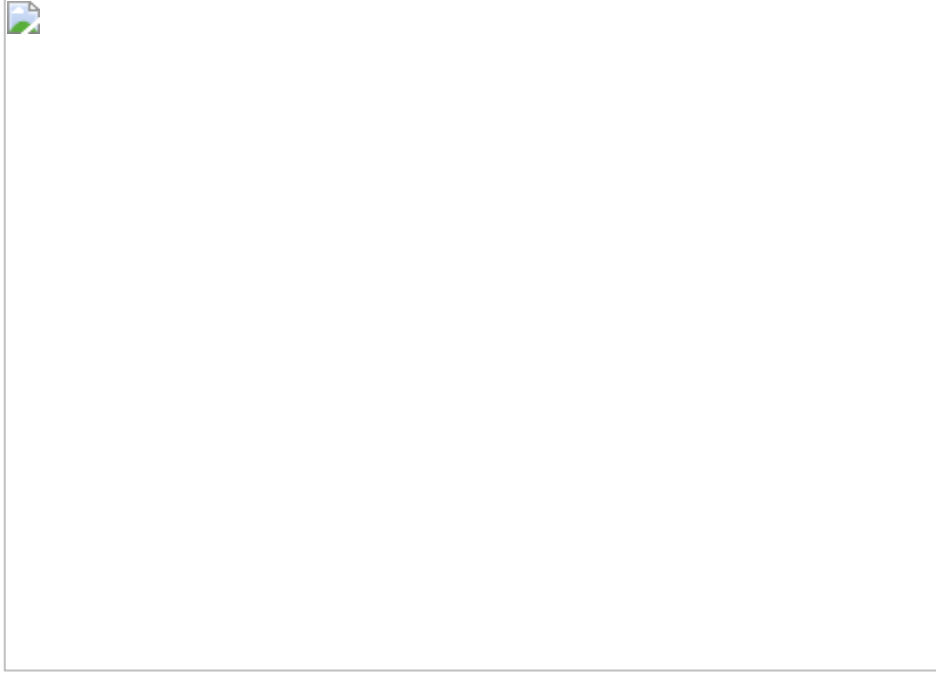
Altın fiyatlarını analiz ettiğimizde, 28 Mayıs kapanışının 1,214 dolardan gerçekleştiğini görüyoruz. Kısa vadede 1,215-1,225-1,250 hedef dirençleri. 1,205-1170-1150 hedef destek noktalarıdır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İyi ekonomi, iyi piyasa anlamına gelmez

Piyasa ve ekonomi kavramları çoğu zaman yatırımcılar tarafından birbirine karıştırılır. Bazen piyasalar (mali piyasa) çok iyi gözüktüğünde ekonominin iyi olmayabileceği mümkün olduğu kadar çok iyi bir piyasada ekonominin tam tersi bir durumda olması mümkündür.

Bunun Türkiye'deki örnekleri kriz dönemlerinde gayet açık bir şekilde görülmüştür. 1994 krizinin hemen öncesinde ve 2001 likidite krizi öncesi piyasalarımız hareketli, borsa yükselişte, döviz piyasaları baskı altındaydı. Buna mukabil kimsenin görmek istemediği bir şekilde ekonomi, uçurumun kenarındaydı. Bankalar kontrolsüz ve kötü bir şekilde yönetiliyor, Merkez Bankası ve Hazine'nin o dönemki yöneticileri tehlikenin farkında değilmişçesine rahat hareket ediyorlardı. Hükümetler iç ve dış spekülâtorlerin oyunlarını ya göremiyorlar ya da karşı koyamıyorlardı. Banka, medya, holding üçgeni Türkiye'nin parasını adeta hortumlayarak bir gecede doların üç kat, faizlerin ise yüzde 8 binler düzeyine yükselmesine yol açtılar. Hemen her bono ve tahvil ihalesinde medyayı da kullanarak Hazine'nin çok yüksek düzeylerde borçlanması zeminini hazırladılar.

Çok şükür bugün geldiğimiz noktada ne faizleri ne de enflasyonu konuşuyoruz. Piyasalar zaman zaman aşağı dalgalanmalar da yapsa bunu 'ekonomi kötüye gidiyor' diye yorumlamıyoruz. Ama piyasaların özellikle sermaye piyasalarının tedirgin olduğu ve düşüşe geçtiği dönemlerde ilgi çekici ekonomi gelişmeleri ön planda oluyordu. 1994 ve 2001 krizlerinde ilgi çekici bir şekilde otomotiv satışları artmış, bir anlamda bunun piyasaları olumlu etkileyeceği düşünülürken tam tersi etki yapmıştı. Bu sebeple finans piyasalarının büyük düşüşe başlamadan önce reel piyasaların aşırı ısınıp ısınmadığı çok önemli. Son dönemde dünyada ve Türkiye'de otomotiv talebinin aşırı bir biçimde artması, benim aşağı yönlü piyasa dalgalanmasının başlayacağı sinyallerimden bir tanesi. Zira talep, yüksek arzın habercisidir. Yüksek arzlar ise krizin.

Gelelim piyasalardaki son duruma. Cuma günü dış piyasalardan gelen sert rüzgârlar İMKB'nin de değer kaybetmesine yol açtı. Neydi dış sebepler; önce Macaristan ekonomisi yetkilileri 'Yunanistan'ın durumuna düşmek üzereyiz' açıklamalarıyla Euro/dolar paritesi üzerinde ve borsalarda olumsuz etki yaptılar. ABD tarım dışı istihdam dâsinının beklentilerin altında gelmesine rağmen bir önceki aya göre oldukça iyi çıkması sonrası faiz artırımı beklentileri arttı. Bu iki gelişme, dış borsalarda ciddi kayıplar yaşattı. İçerideyse bir büyük spekülâtörün yasaklandığı haberi ve Garanti Bankası'na gelen yabancı satışları endeksi olumsuz etkiledi. Genel bakacak olursak borsalarda ibreler yeniden aşağı dönmek üzere. İMKB endeksi için 52,500-51,700 düşüşün devamı halinde dikkatle takip edilmesi gereken noktalar.

FED'den artırım sinyali

Cuma günü açıklanan ABD tarım dışı istihdam verilerinin bir önceki aya göre artış göstererek 290 binden 431 bine yükselmesi, işsizlik oranının yüzde 9,9'dan 9,7'ye gerilemesi ABD ekonomisine ilişkin iyimserlikleri artırdı. Hafta içinde açıklanan kesinleşmemiş konut satışlarında artış beklentilerin üstündeydi. Özellikle tarım dışı istihdamdaki artışın istikrarlı bir seyir alması ve işsizlik oranının düşmeye başlaması, FED yetkililerinin faiz artışları için uygun zamanın yaklaştığı yorumlarını yüksek sesle dillendirmeye başlamalarına neden oldu. Özellikle ABD Merkez Bankası Atalanta Başkanı Dennis Lockhart'ın ABD ekonomisinin yeniden faiz artırımını

düşünmeye yetecek kadar güçlendiği yönündeki açıklamaları ilgi çekiciydi. Mayıs ayı içinde dolar libor faizlerinin önemli yükselişler yaşaması, bu yöndeki baskıların arttığını gösteriyor. Bir süredir Avrupa borç krizi nedeniyle dolar karşısında gerileyen Euro'ya, bir darbe de ABD ekonomisindeki iyileşmeden yedi. Son dönemlerde tehlikeli sulara hareket eden parite, cuma günü 1,2110 seviyesini aşağı kırarak 1,19'a kadar geriledi. Bu, Euro/dolar paritesinin yeni bir düşüş dalgasına başladığı anlamına geliyor. Şartlarda çok önemli bir değişiklik olmazsa sonbaharda ibre daha da aşağıları gösterecek gibi gözüküyor. Mayıs ayındaki bir analizimizde belirttiğimiz gibi Euro, 0,82 dolara doğru adım adım ilerliyor.

Borsadaki yükseliş satış fırsatı olarak değerlendirilmeli

Selim Işıklar 2010.06.13

2010 yılının ilk yarısının sonlarına gelmek üzereyiz. 2009 yılında yüzde 96 yükselen İMKB, bu yılın ilk altı ayında yüzde 4 yükselirken gelişmekte olan borsalardan Çin Shanghai endeksi yüzde 21, Rusya RTX endeksi ise yüzde 8 oranında gerilemiş durumda.

Latin Amerika'daki durum da bundan farklı değil; Brezilya Bovespa endeksi yüzde 7, Arjantin Merval yüzde 1,07 oranında değer kaybetmiş. Avrupa'da Yunanistan ASEX endeksi yüzde 32, Portekiz borsası yüzde 15 kayıplarla bu bölgede başı çekiyor. ABD borsaları ise şimdilik yüzde 2 civarında düşüşlerle daha az kan kaybetmişe benziyor. Şu ana kadar küresel piyasalarda yaşanan gelişmeler borsalarda tedirginliğe yol açarken ayrışma görüntüsü veren İMKB endeksi ilgi çekici bir biçimde pozitif yönde hareket ediyor.

Hafta içinde dış politikada yaşanan gelişmelerin kimileri tarafından eksen kayması olarak nitelendirilmesi, başlangıçta piyasaların olumsuz etkileneyeceği gibi bir hava estiren gözler yabancı yatırımcıların alacağı pozisyonlara çevrilmişti. Haftanın ilk yarısında satıcılı ve aşağı yönlü baskılarla hareket edilmesi 'Acaba?' sorularını beraberinde getirmişti. Ancak cuma günü birçok yabancı yatırım bankası ve aracı kurumu Borsa'da yüklü alımlar yaptılar.

Son durumu bir kez daha tespit etmekte fayda var görüşündeyim. Türkiye artık eski Türkiye değil. Hasta adam artık ayağa kalktı ve sesi daha güçlü çıkıyor. Sesi güçlü çıkması birilerinin hoşuna gitmese de bu gerçeğin değişmeyeceği, dış politikada eksen kaymasından ziyade yeni düzenin ayak seslerinden bahsetmek daha doğru olacaktır. Dünya ekonomi liginde sıralamaların her geçen yıl değişeceği, gelişen ekonomilerin 10 yıl içinde daha fazla söz sahibi olarak zirveleri zorlayacağı bir döneme giriliyor. Güçler dengesi değişiyor. Çin, Rusya, Hindistan, Brezilya, Türkiye dünya süper liginde ön sıralara yerleşecek. Son gelişmeleri bu şekilde değerlendirmek ve okumak lazım.

Kredi derecelendirme kuruluşları bu zamana kadar verdikleri ratinglerde son derece hatalı kararlar almışlardı. Bunların büyük hatası 2008 yılının Eylül ayında batan Lehman Brothers'ın iflastan önceki AAA + olan notuydu. Belki de o tarihten bu yana şapkalar öne koyuldu ve gerçekçi değerlendirmeler yapılmaya başlandı. Kollanmaya alışmış Avrupa'nın şımarık ekonomileri hiç beklemedikleri bir anda güçlü görünümünün aldatıcı olduğu ikazlarını aldılar. Notlar bir bir düşmeye başladı. Yunanistan, Portekiz, İspanya şimdilik notları düşürülenler. Önümüzdeki aylarda diğerleri sırada bekliyor. Bu ülkeler açığa satış yasağı gibi önlemleri boşuna almıyorlar. Türkiye ise halen o ülkelerin altında bir nota sahip olsa da yükselen bir görünüm içinde emin adımlarla ilerliyor.

Borsa'nın yabancılar tarafından halen cazip görünmesinin altında bu gerçek yatıyor. Ekonominin yeni çıpası olan Mali Kural muhtemelen haziran sonuna kadar yasalaşacak ve Türkiye'nin kredi notu bir aksilik olmazsa artacak. Bu beklentiler cuma günü yabancı yatırımcıların yüklü alımlarında etkili oldu. Borsa'yı teknik olarak değerlendirecek olursak 2009 Ekim, 2010 Şubat aylarındakine benzer aşağı dalgalanmalar mayıs ayı boyunca İMKB'yi olumsuz etkiledi. Birçok hissede mayısta yüzde 15-25 oranında kayıplar yaşandı. Geçen hafta bazı hisselerde ilgi çekici bir şekilde toparlanma sinyalleri görüldü.

Endekste 55,500-56,300 puana kadar tepki verebilir havası oluştu. Ama uyarmakta fayda var; bu yıl 2009 yılına benzer bir yükseliş yaşanabilmesi oldukça zor. Artan ekonomik ve siyasi riskler orta vadede satış baskısı

oluşturacaktır. Geçen hafta Brezilya başta olmak üzere önemli merkez bankaları faiz artışları yapmaya başladılar. Ekonomilerdeki sıkılaştırma sinyalleri, borsalardaki yükselişlerin satışlarla değerlendirilmesi gerektiği yönünde fikirler veriyor. Bu dönemde yüksek oranlı fiyat artışlarının bir köpük olduğu, kısa dönemli yükseliş rallilerinin ardından borsalarda yeni ve büyük bir satış dalgası ihtimali halen çok yüksek.

Petrolde fiyatlar yeniden artıyor

2003 yılından 2009 yılına kadarki istatistikler petrol fiyatlarının ağustos ayı başında ya da temmuz ayı içinde zirveye ulaştığını gösteriyor. Petrol fiyatları son yıllarda gelişmekte olan ekonomilerde yaşanan yüksek oranlı büyümelerden olduğu kadar, ABD Doları'nın zayıf durumundan da etkilenmişti. 2008 yılı Temmuz ayı içinde 147 doları gördükten sonra yine 2008 yılı Aralık ayında 36 dolara kadar gerileyen petrol fiyatları son bir yıldır 70 doların üstünde hareket ediyor. Bu yıl mayıs ayı başında 89 dolara kadar yükselen petrol, ABD Doları'nın yükselişe geçmesiyle mayıs ayı sonlarına doğru 66 dolara kadar gerilemişti.

Son 7 yılda 5 kez ağustos ayında, 2 kez temmuz ayında zirve yapan petrol önümüzdeki günlerde de yeni bir atağa geçebilir. Teknik göstergeleri yukarı dönen petrol 76 dolar seviyesini aşarsa 82-89 dolara doğru harekete geçebilir.

'2008 yılında yaşanan rekor yükseliş bir kez daha gerçekleşebilir mi? Petrol 100 doları aşar mı?' sorusuna, bunun oldukça zor olduğu cevabını verebilirim. Altın fiyatlarındaki yükselişle petrol fiyatlarının paralel gitmemesinde ekonomilerdeki iyileşmenin sanıldığı kadar iyi olmaması yatıyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İşlem hacmi düştü, her an sert satışlar gelebilir

Selim Işıklar 2010.06.20

Yunanistan'dan sonra ikinci bir borç krizi kaynağı olarak gösterilen İspanya'nın geçen hafta uzun vadeli tahvil ihracındaki başarısı dış piyasalarda olumlu rüzgârlar estirirken İMKB endeksi hem bu dış gelişmeler hem de mali kuralın Meclis'te kabul edilmesinin ardından kredi not artışı beklentisinin banka hisselerine getirdiği alımlarla kritik 56 bin 200 puanı geride bıraktı.

Borsalardaki bu kısa süreli rallinin düşük işlem hacimleriyle gerçekleşmesi soru işaretiydi. Ancak teknik göstergelerin alım sinyali vermeleri, geçen ay yaşanan kayıpların telafi edilme çabaları zoraki de olsa borsaların yönünü yukarı çevirdi. Ancak yönün tekrar yukarı dönmesine rağmen belirli hisselerin dışında hacimli ve agresif bir yükselişten bahsedemiyoruz. Belki yaz rehaveti, belki de orta vadeli belirsizlikler yılbaşındaki coşkulu havanın çok uzağında bir seyrin yaşanmasına sebep oluyor. Bir başka deyişle endeks ayrı borsa ayrı hareket ediyor sanki.

Her şeye rağmen endeksler şimdilik bu yükselişi sürdürmeye çalışıyor. Sanki alıcı çekmeye çalışan ve bunda zorlanan bir görüntü içinde yükseliyor borsalar. Nisan ayında zirveleri gören İMKB endeksi kredi not artırım beklentisiyle bu kervana katılmış gözüküyor. Belki de bu yılın en önemli beklentilerinden biri olan not artırım beklentisi gerçekleştikten sonra gelecek satışları göz ardı etmemek gerekir. Geçen haftaki analizimizde birçok hissenin 2009 yılında çok önemli artışlar kaydederek 2008 kayıplarını telafi ettiklerini, bu nedenle bu yılın geri

kalanında büyük yükselişler beklememek gerektiğinin altını çizmeye çalışmıştık. 2010 yılındaki siyasi riskleri göz önüne aldığımızda büyük yükseliş hareketinin gerçekleşmesinin birçok faktörün sorunsuz atlatılmasına bağlı olduğu görülüyor. 2009 yılında böyle bir sorun yoktu. 2010 yılında Türkiye gerçekten olumlu ayrışma gösteren bir ülke oldu şu ana kadar. Öyle ki Türk Lirası dolar karşısında sadece yüzde 5 değer kaybederken Polonya, Macaristan, Bulgaristan ve Romanya para birimleri bu dönemde yüzde 15 civarında değer kaybettiler. Borsalarda da durum farklı değildi. Gelişmekte olan ülke borsaları ortalama yüzde 10 değer kaybederken İMKB yüzde 8 değer kazandı. Bunun sürdürülebilir olması mümkün ama zor olacağı görüşündeyim. 2010 yılında yabancı yatırımcıların şu ana kadar Borsa'daki net alımları sadece 67 milyon dolar. Mayıs ayında 422 milyon dolarlık satış yapmaları bir bakıma onların da kararsız olduğunu gösteriyor.

Kısa vadeli senaryolarında henüz Türkiye'yi terk edecekleri gibi bir durum şu ana kadar yok. Mayıs ayındaki önemli satış tek başına bir fikir vermese de yaklaşan referandum ve genel seçim atmosferinin yanı sıra iç politikadaki bazı belirsizlikler önümüzdeki günlerde yeni bir satış dalgasında bahane olarak kullanılabilir.

Haziran sonuna kadar rahat gözüken piyasalar iki ay daha rahat ve sakin bir seyir izleyebilir. Endeksi bir kenara bıraktığınızda hisselerin büyük bölümü nisan fiyatlarına yaklaştığında satış baskısı iyice hissedilecektir.

Önümüzdeki hafta dış borsalar önemli merkez bankalarının toplantısı sonrası yapılacak açıklamalara odaklanacak. ABD konut verileri ve işsizlik başvurularının yanı sıra ABD 2010 yılı ilk çeyrek büyüme verisi dikkatle takip edilecektir. Teknik olarak orta vadeli göstergeler alım sinyalini sürdürüyor. Kısa vadeli göstergeler ise aşırı alımda olduğumuzu ve her an sert bir satışın gelebileceğini gösteriyor. Bu noktada endekste 58 bin-59 bin hareketi gerçekleşse de 55 bin puana kadar geri çekilme potansiyeli daha kuvvetli gözüküyor.

Altın, belirsizlikleri seviyor

Hiç kuşkusuz 2010 yılına altın fiyatlarındaki yükseliş damgasını vurdu. Emtia piyasalarına göz attığımızda ise altın fiyatlarındaki yükselişin yanı sıra palladium, gümüş 2010 yılının ilk yarısında diğer emtialara göre öne çıkan madenler oldular. Spekülatörlerin tercihi palladium şu ana kadar yüzde 20 yükselirken, altında yüzde 14, gümüşte ise yüzde 13 artışlar söz konusu oldu. Altın, palladium, gümüş, platin, nikel fiyatları artarken, çinko yüzde 32, alüminyum fiyatları yüzde 13,90 bakır ise yüzde 13,24 oranında değer kaybetti. Brent petrol şu ana kadar yatay bir seyir izlerken kayıp sadece yüzde 0,22 oldu. Bu noktadan hareketle emtia fiyatlarındaki karışık seyrin tüketici tercihlerinden ziyade ekonomilerdeki belirsizliklerin etkisiyle spekülatif fonların taleplerinden kaynaklandığı söylenebilir. 2008 yılındaki likidite krizi sırasında yükselen dolar karşısında 770 dolara kadar gerileyen altın bu defa her iki para birimine de meydan okuyor. Başta Amerika Merkez Bankası (FED) olmak üzere merkez bankalarının hâlâ faizler konusunda adım atamaması ve zayıf veriler altın fiyatlarındaki yükselişi tetikliyor. Bakalım önümüzdeki hafta FED ve Avrupa Merkez Bankası (ECB) toplantılarından çıkacak sonuçlar, ABD ilk çeyrek büyüme rakamları ve G-8, G-20 toplantılarında alınacak kararlar altın fiyatlarındaki hızlı yükselişi önleyebilecek mi?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Oyak'ın Aslan'ı değerini 14'e katladı, SPK seyirci

Anayasa Mahkemesi geçen hafta reform paketinin iptaline yönelik açılan başvuruyu reddederek referandumun önünü açtı. Piyasalar bu karar sonrası beklenen kadar olmasa da hareketli bir seyir yaşadı.

En azından erken seçim söylentilerinin ortadan kalkması bile piyasalardaki endişeleri giderebilir. Temmuz ayından ağustosun ilk haftasına kadar genellikle yükselen Borsa endeksi şu ana kadar yüzde 4,4 artmış durumda. Ancak önemli gelişmelere rağmen işlem hacminin artmaması ve cuma günü ibrenin aşağı yöne dönmesi kâr satışlarının kısa bir süre için yeniden gündeme gelebileceğini düşündürüyor.

Hafta içinde Borsa'da yine ilgi çekici gelişmeler oldu. Fiyatı yüksek, halka açıklık oranı ve sermayesi çok düşük bazı şirketlerin suni olarak şişirildiği bir süreç yaşandı. Yüksek bedelsiz sermaye artırımını beklentisiyle yükselişe geçen bu hisselerde haftalık yüzde 50'ye yaklaşan, yıllık yüzde 600'ü bulan artışlar yaşandı.

Domino etkisiyle yükselişler diğer büyük fiyatlı hisselerle sıçradı. Fiyatlara müdahale etmek gibi bir niyetim yok ama bu konuda Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) yetkililerini uyarmak istiyorum. Yakın bir zaman önce 130 milyon Euro'ya satın alınan bir şirketin piyasa değeri 1,9 milyar Euro'ya kadar nasıl çıkabiliyor, bunun izahı var mı? SPK, genel olarak halka açıklığı bu kadar düşük şirketler için ayrı bir önlem almalıdır. Bu şirketler Borsa'da işlem göreceksa kesinlikle halka açıklık oranları yükseltilmelidir. Piyasa değerlendirme uzmanları fiyat artışlarının normal olup olmadığını değerlendirerek manipölasyon başlamadan fiyat artışlarını kontrol altına alacak düzenlemeleri uygulamalıdır. Elektronik ortamda çok rahatça alınıp satılabilen bu tip hisselerde oluşan saadet zinciri kırıldığında olan yine küçük yatırımcıya olacaktır. Ayrıca brüt takas uygulaması, krediye konu edememe gibi uygulamalara tabi olan birçok hissede alınan önlemlerin zamanında uygulanmaması yatırımcıların mağdur edilmesine yol açıyor.

Bahsettiğimiz şirket yüzde 2,2 halka açıklık oranına sahip Aslan Çimento. Bu yıl başında Oyak Grubu'nun 130 milyon Euro'ya Fransız çimento devi Lafarge'den satın aldığı şirketin piyasa değeri düşük halka açıklık sebebiyle yüzde 1.362 artarak 1,9 milyar Euro'ya yaklaştı. Kasım 2009'da 60 liradan işlem gören şirketin hisseleri, cuma günü itibarıyla 575 liraya ulaştı. Borsa'ya kote olan büyük çimento şirketleri 100 ile 873 milyon Euro piyasa değerine sahiplerken bu çimento şirketinin 1,9 milyar Euro olması biraz garip. Üstelik 7 ay önce 130 milyon Euro'ya el değiştirmişken. Aynı şekilde diğer bazı halka açıklığı düşük şirketlerde de son zamanlarda inanılmaz fiyat artışları söz konusu. Bu fiyat yükselişleri sağlıklı olmadığı gibi gerçekçi olmadığı da kesin. Bu noktada SPK'nın, brüt takas uygulamasının yeterli olmadığı da ortada iken kesinlikle daha etkili tedbirler alması gerekmektedir.

On yılda 4,5 kat kazandıran altın fiyatları nereye koşuyor?

1980 yılında 873 doları görerek tarihi bir rekor kıran altının onsu, bu seviyeleri 18 yıl sonra yeniden yakalayabilmişti. 2008 yılında Lehman Brothers başta olmak üzere yüzlerce finans kuruluşunun iflasına yol açan küresel kriz öncesi 1.032 doları gören ons, kriz sırasında sendelediyse de çabuk toparlanarak yükselişine devam etti. Son on yılda hemen her yıl düzenli olarak yatırımcısına kazandıran altın 2001'den bugüne kadar 252 dolardan 1.242 dolara kadar tırmandı. Bu yıl şu ana kadar yüzde 10 yükselen altın fiyatlarının istikrarlı bir şekilde yükselmesinin sırrı dünyanın yeni ekonomik dengelerinin oluşmaya başlamasından geçiyor. Son on yılda dolar bazında 4,5 kat değerlendirilen altın fiyatlarının önümüzdeki dönemde nasıl hareket edebileceğinin senaryolarını değerlendirelim. Altın fiyatlarının düşeceğini savunan görüşler ağırlıklı olarak altın talebinin olmadığı ve gelecekte faizlerin yükselmesiyle birlikte fiyatların kademeli bir şekilde düşeceğini, hatta 500 dolar

civarına gerileyeceğini savunuyor. Yükselineceğini düşünen grup ise 1980'de 873 dolarlık zirvenin kırılması için ons fiyatının 2.000-2.500 dolar civarına kadar yükselmesi gerektiğini, zira enflasyon değerlemesine göre bu sonucun çıktığını vurguluyor. Hatta bir grup ileri giderek iki üç yıl içinde fiyatların bugünkü değerlere göre 6-7 kat artabileceğini öngörüyor. Bugünkü ekonomik sistemde altın fiyatlarının yükselişini sürdürmesi bana daha mantıklı geliyor. Üstelik çok yukarılara konulan hedefler altında cazibenin devamını sağlıyor. Altın fiyatlarının kalıcı bir düşüş trendine girmesi için 1.000 doların altına sarkması gerekiyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mali kural tasarısının ekime kalması piyasaların direncini zayıflatabilir

Selim Işıklar 2010.07.18

Amerikan şirketlerinin ikinci çeyrek bilançoları geldikçe borsalarda ilginç bir hava oluştu. Tahminlerin üzerinde gelen ABD banka kârları, gün içinde yükselişler kaydedilmesini sağlarken kapanışa doğru 'beklenti bitti satalım' mantığı oldukça sert satışların gelmesine de yol açtı.

Avrupa borsaları da haftanın son günü alım yönünde hareket ederlerken akşam saatlerine doğru sert kayıplar yaşadı. Öyle ki Almanya DAX endeksinde gün içi düşüş marjı yüzde 3'e yaklaştı. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) endeksi ise ilgi çekici bir şekilde çok hafif bir artışla ayrışan görüntüsünü sürdürdü. Kayıp yaşanmamasında bankacılık hisselerinin önceki gün mali kural yasa tasarısının ekim ayına kalması şokunu atlatmaları etkili oldu. Şoku atlatmaları diyorum zira kredi derecelendirme şirketlerinin bu duruma çok şaşırmadıklarını gördük. Reyting kuruluşlarının mali kural ile ilgili bu gelişmeyi pek de önemsemedikleri, bazılarının mali kuralın fazla abartılmaması gerektiği gibi enteresan açıklamaları bilanço beklentili banka hisselerinde alımların devam etmesini sağladı. Ancak ABD borsalarındaki kayıpların İMKB kapandıktan sonra derinleştiğini unutmamak gerekir. Dow Jones endeksi yüzde 2,5, Nasdaq yüzde 3,11, Standard&Poor's endeksi cuma gününü yüzde 2,88'lik kayıplarla kapattı. İMKB kapandıktan sonra bu endeksler yüzde 1 ilave kayıplar yaşadı.

Genel duruma bakacak olursak borsalar ilk çeyrek bilançolarında olduğu gibi açıklamalar geldikçe düşüş yaşıyor. Hafta içinde birçok ABD'li banka ve şirketin bilançolarının beklentilerden iyi gelmesine rağmen kayıplar yaşanması klasik kuralın yine çalıştığını gösteriyor. Türkiye'nin ilk çeyrek büyüme hızı ve enflasyondaki yavaşlamayla birlikte Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun faiz politikasında halen bir değişikliğe gitmeyerek düşük faiz politikasını sürdürmesi piyasalar tarafından olumlu algılanan bir gelişme. İşsizlik oranının irtifa kaybederek moral verdiği haftada piyasalar mali kurala ve sonrasındaki kredi not yükselişine hazırlanmıştı. Ancak sürpriz bir şekilde bu mümkün olmadı. Böylelikle kredi not artışı beklentileri 3 ay ötelenmiş oldu. Gerçi Moody's'in, mali kuralın yasalaşması durumunda not artırabileceği konuşuluyordu. Bu kuruluş, dün akşam saatlerinde "Mali kuralın yapısı ve uygulanması gecikmesinden daha önemli." şeklinde bir açıklama yaptı ama ardından kredi not artışının gecikeceğinin de sinyalini verdi. Bence piyasalar bu durumu

fazla önemsemeyecek de olsa mali kural bu yasama yılına yetiştirilmeliydi. Çıpayı fazla uzun tutmak her zaman geçerli olmayabilir ayrıca erteleme muhtemel küresel aşağı dalgalanmada ayrışmayı engelleyen bir durum olarak karşımıza çıkacaktır.

Borsa endeksi ile genel olarak şirket performanslarının uyuşmadığı bir dönemden geçiyoruz. Banka hisseleri ağırlıklı yükselişler endeksi yıl içi rekor seviyesi olan 59.300 puana oldukça yaklaştırdı. Perşembe günü 59 bin puana kadar yükselen endeks, mali kuralın yasalaşamaması ve dış borsalardaki kayıplarla rekordan döndü. ABD'de açıklanan bilançoların ardından başlayan kayıplar sonrası önümüzdeki hafta 23 Temmuz Cuma günü açıklanacak AB bankalarının stres testi sonuçları önemle takip edilecek. Testten geçemeyen bankalar, öncelikle piyasalardan borçlanacak.

Alım dalgasının ardından gelen kâr satışlarının devam edip etmeyeceği oldukça önemli. Zira endekslerde göstergeler halen olumlu ama kısa vadelielerde aşırı alım bölgesinden aşağı dönmesi kırılma riski artırıyor. Kapanışta 5 günlük hareketli ortalama olan 57.900 puanın altında kalınması 56.700 puanı gündeme getirebilir. Büyük resme baktığımızda ise yakın zamanda siyasi tansiyonun yeniden artmaya başlayacağı, referandum maratonu ile birlikte önümüzde sancılı bir süreç olacağı göz ardı edilmemelidir.

Baltık kuru yük endeksi korkutuyor

Petrol fiyatlarının 145 dolara çıktığı, kuru gıda ve emtia fiyatlarının rekorlar kırdığı 2008 yılında tarihi seviyesi olan 11,700'e çıkan Baltık kuru yük endeksi (BDI-Baltic Dry Index) bir bakıma deniz taşımacılığının şu ana kadarki gördüğü en yüksek navlun fiyatlarını da yansıtıyordu. Balon patlayınca önce emtia fiyatları düşmeye başladı daha sonra navlun fiyatları hızla geriledi. Bu gerileme öyle bir hal aldı ki endeks 7 aylık sürede 11,700'den 666'ya kadar geriledi, gemiler neredeyse bedava gitmeye razı hale geldi. Ticaretin durma noktasına gelmesi, büyük bir çöküşün işaretlerini ortaya koyuyordu. Son yıllarda sadece deniz taşımacılığının değil finans piyasalarının da önemli ölçüde yararlandığı ve merkezi Londra olan bu endeksin önemli özelliği spekülasyon imkanının çok kısıtlı olması ve her gün yenilenmesi. 2008'de bu öncü gösterge Mayıs ayında düşmeye başlamış, düşüş krizin sona erdiği Aralık ayına kadar sürmüştü. Borsalar 2009 yılının Mart ayında yeni dipler yaşarken o dönemde işlerin düzeleceği sinyallerini veren bu endeks 666'dan 2.298'e kadar yükselerek krizden çıkış sinyalini ilk veren gösterge olmuştu. 26 farklı rotada ve hammadde, kuru yük taşıyan belirli sayıdaki gemilerin maliyetlerini dikkate alan bu gösterge, dünya ticaretindeki durgunluk ve canlanmayı göstermesi açısından oldukça önemli. Bu yıl 4.211 puanı gören endeksin son 45 gündür sürekli düşüşte olması ve 2.500 puanlık düşüşü dikkat çekici. Son olarak 1.700 puandan kapatan BDI endeksindeki bu düşüş devam ederse korkulan senaryo gündeme gelebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'yı rekora bankalar uçurdu diğer hisseler bilanço bekliyor

Selim Işıklar 2010.07.25

Borsa endeksinin tarihî bir nokta olan 60 bin puanı gördüğü bir haftayı geride bıraktık. Gerçi endeks bu noktayı birkaç kez denemesine rağmen aşamadı ama 59.300 puan seviyesinin üstünde tutunmayı başardı.

Rekor denemesini birkaç açıdan ele aldığımızda bu yıl nisan ayında TL cinsinden 59.330 puan rekoru kırılmasına rağmen dolar bazında görülen 40.132 seviyesi henüz test edilmedi. İkinci bir husus da Borsa'nın neredeyse yüzde 65'ini oluşturan hisselerin bu yükselişe ayak uyduramadığı gibi zirve noktalarının halen yüzde 20 gerisinde oldukları. Uzun zamandır dile getirdiğimiz gibi endeks hesaplamasında öne çıkan beş büyük banka hissesinin yükselişiyle rekor kırabilen endeks birçok yatırımcının bu rekor seviyeden tam anlamıyla yararlanamadıklarını da ortaya koyuyor.

Bu yıl şu ana kadar yüzde 12,36 yükselen İMKB 100 endeksi dünyada yükselen birkaç borsadan biri. Yabancı yatırımcıların mali sektör hisselerine ilgisi nedeniyle dengesiz bir durum söz konusu. Tahminim ileriki dönemlerde endeks hesaplamalarında farklı bir uygulamanın başlayacağı yönünde.

Diğer bir sonuç ise yaklaşan ikinci çeyrek bilançolar öncesi bu yükselişin genele yayılabileceği. 30 Ağustos'a kadar sürecek 6 aylık bilanço açıklamaları ile bankalarla sınırlı görülen hareketin nisan ayında olduğu gibi holding, enerji, otomotiv, inşaat, telekomünikasyon, gübre gibi sektörleri kapsaması halinde Türk Borsası'na gerçek bir ilgiden bahsedebileceğiz. Ayrıca işlem hacmindeki düşüklük de dikkat çekici.

Avrupa banka denetimcileri komitesinin (CEBS) Avrupa'daki bankaların ekonomik şoklara dayanıklılığını ölçme amacıyla yaptığı ve AB'de bankacılık varlıklarının yüzde 65'ini oluşturan 91 bankanın dahil edildiği stres testini beklentilerin altında sayıda 7 banka geçemedi. Piyasalarda olumlu algılanan bu durumun default (iflas) riskini azaltması ile güven artışına yol açması beklenebilir.

SPK SIĞ HİSSELERE SEYİRCİ KALMADIĞINI GÖSTERDİ

İşlem hacmi siğ hisselerdeki manipölasyona dikkat çekmiş ve SPK'yı küçük yatırımcının canını yakan bu hisselerle karşı kayıtsız kalmakla eleştirmiştik. Yaptığımız çağrı sonrası uzun süredir SPK'nın konuyla ilgili çalışmaları hızlandı. SPK ve İMKB'nin aldığı tedbirler geçen haftanın son günü açıklandı. Yıllar önce hayata geçirilmesi gereken bu tedbirlerin duyarlı bir şekilde ele alınması yaz döneminde SPK'nın daha iyi ve güvenilir bir piyasa için çalıştığını ortaya koydu. Alınan tedbirlerle hisseler üç sınıfa ayrılacak. A, B, C kodları verilerek sınıflandırılacak hisselerde yatırımcılar hangi hisselerin tehlikeli olabileceğini hareket başlamadan anlayabilecek. Tek fiyat uygulaması ile bu hisselerde gerçek bir talebin ortaya konulacak olması anormal hareketleri sınırlandıracak.

Üç yılda yüzde 30,8 değer kazanan Japon Yeni ne olur?

2007 yılında Carry Trade kavramını bütün dünyaya tanıtan düşük yen politikası 50 yıllık Japon iktidarının sona ermesiyle birlikte ortadan kalkmıştı. Üç yıl önce ihracatı destekleyen bir seviyede olan ve dolar karşısında 123 yen'e kadar gerileyen parite şu sıralarda 87,43 seviyelerinde. Bir başka deyişle yen, dolar karşısında son üç yılda yüzde 30,8 değer kazandı. Hatırlıyorum da o tarihlerde bazı bankalarımız yen cinsi borçlanmayı teşvik ediyorlardı. Faiz oranlarının düşük olmasına rağmen o tarihten bu yana yen TL karşısında da reel olarak yüzde 56'ya yakın değer kazandı. Yani yen cinsinden borçlananlar son üç yılda ciddi bir şekilde kayba uğradı.

Japon Yeni'nin bu yükselişinde 50 yılı aşkın bir sürede iktidarda olan liberal partinin geçen yıl Japonya Demokrat Partisi tarafından yenilgiye uğratılması önemli bir etken. Zira yeni iktidar partisi güçlü yen politikasını destekliyordu. Ancak temmuz ayı içinde yapılan senato seçimlerinde iktidar partisi KDV artışı açıklamaları ile bu defa yenilgiye uğradı. Şimdilik bir hükümet değişikliği olmasa da son üç yılda 5 başbakan değiştiren Japonya'nın kamu borcunun GSYİH'ye oranı hâlâ çok yüksek. Halkı zengin, devleti fakir olan

Japonya, para birimini nereye kadar yüksek tutabilir? Kısa vadeli teknik destek ve dirençler 86,20-84,8/87,6-89,17. Dolar kısa vadede yen karşısında yüzde 9 yükselme potansiyeline sahip.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SPK, hisse senedini güvenli yatırım aracı yapabilecek mi?

Selim Işıklar 2010.08.01

Küresel ekonomi geliştikçe rekabet ve finansman şartlarındaki sıkıntılar da önemli ölçüde artıyor. Yeni dünya ekonomik düzeninde kurumsallaşma, finansal dengenin sağlanmasında halka açılmanın önemi oldukça büyük.

Son yıllarda kriz şartlarının ağır darbe vurduğu halka arzlar yavaş yavaş eski ilgisini çekmeye başladı. Ancak son yıllarda borsa endeksindeki gelişmeye paralel olmayan bir şekilde hareket eden piyasanın varlığı gerçekten rahatsız edici boyuttaydı. Hemen her şirketin aynı endeks içinde yer alması yüksek sermaye ve kârlılığa sahip hisselerle patron şirketi konumunda ve sembolik bir şekilde Borsa'da yer alan, Borsa'nın dinamiğine ters bir hareket tarzına sahip şirketlerin (halka açıklık oranı düşük, sürekli zarar eden, öz sermaye kayıplarıyla iflas noktasına gelen şirketler) varlığı güçlü bir sermaye piyasası önünde büyük bir engel olarak duruyordu.

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), 2010'da daha güçlü bir sermaye piyasası için bazı tedbirler almak ve uygulamak zorundaydı. Üst Kurul, cuma günü yaptığı toplantıda ilgi çekici bazı yeni kararlar aldı. İşlem yasaklıları ile ilgili 1 Ekim'den itibaren bir af kararı verdi. Ayrıca İMKB'de işlem gören bazı şirketlerle ilgili, bu şirketlerin Borsa'dan çıkma isteğinde bulunmaları durumunda kottan çıkarmaya ilişkin usul ve esaslar belirledi. Böylece halka açıklık oranı belirli bir oranın altında kalan ve kendi isteği ile Borsa'dan çıkmak isteyen şirketlerin büyük çoğunluğuna sahip kişi veya birlikte hareket ettiği kişiler diğer yatırımcılara çağrıda bulunmak zorunda kalacaklar. Bir şirket neden Borsa'dan çıkmak istesin demeyin, şu an Borsa'da bazı şirketlerin büyük miktarda hissesini elinde bulunduran (yüzde 95-99,5 arası paylar) yatırımcılar bazı sebeplerden dolayı Borsa kotundan çıkmak isteyebilirler. Yatırımcıların daha güvenli bir piyasada hareket etmelerine imkân tanıyan bir piyasa önümüzdeki dönemde sadece banka ve finansal şirketlere değil yeni yabancı yatırımcıları sağlam ve güvenilir reel sektör şirketlerine çekmelidir. Bunun temel şartı, halka açık şirketlerin kâr odaklı büyüme çabalarını yoğunlaştırmalarına bağlıdır.

Son 10 yılda 350 kadar şirketi barındıran İMKB endeksindeki yükselişe ayak uyduramayan, halen yatırımcısına kâr payı (temettü) veremeyen o kadar çok şirket var ki. Yatırımcılar haklı olarak yıllardır kâr payı alamadıkları üstelik bedelli sermaye artırımını yoluyla adeta yolundukları şirketlerden o kadar bıkmışlar ki. Ekonomilerdeki gelişmeye paralel büyüyen yıllar itibarıyla değeri katlanan şirketlere ortak olmak her yıl ortak olmalarından ötürü kâr payı almak ve fiyat artışlarından yararlanmak istiyorlar.

Bence bu aşamadan sonra spekülâtör, manipülâtör ve hisselerle yönelik uygulamaların ardından şirketlerin gerçek anlamda denetlenerek bilanço oyunları varsa uyararak şirket gelir ve kârlarının bilançolarda net bir şekilde görünmesini sağlamak olacaktır. Yatırımcılar Borsa'yı günlük bir kazanç alanı olarak değil, uzun vadeli ve güvenilir bir yatırım aracı olarak görmeliler. En azından yeni kurallarıyla böyle bir piyasanın varlığı için umutlanmalıyız.

BİLANÇO DÖNEMİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

Ağustos ayına girdiğimizde rekor üstüne rekor kıran ama genel anlamda belirli banka hisseleriyle yükselebilen birçok hissenin adeta yerinde saydığı bir dönemdeyiz. Önümüzdeki haftalar şirketlerden gelecek ikinci çeyrek bilançolar takip edilmeye devam edecek. Yatırımcıların dikkat etmesi gereken bazı püf noktalarına dikkat çekmek istiyorum. Açıklanan kâr rakamlarını muhakkak ve muhakkak geçmiş yıl aynı dönem kâr veya zararıyla kıyaslamaları. İkincisi kâr rakamı varsa kârın esas faaliyetten kaynaklanıp kaynaklanmadığı. Üçüncüsü de hissenin son dönemdeki fiyat artışının kâr beklentisini karşılayıp karşılamadığı. Fiyat kazanç, defter değeri ve piyasa değeri gibi oranların bir önceki döneme göre düşük olup olmadığı gibi faktörler dikkatle takip edilmelidir.

Euro 1,37 doları görebilir ancak hâlâ düşüş eğiliminde

2009 yılının Kasım ayında 1,51 seviyesine ulaşan Euro/dolar paritesi Euro bölgesinde yaşanan borç krizinin ardından 7 ay süren bir düşüş trendi içindeydi. Haziranda son dört yılın en düşük seviyesi olan 1,1876'ya kadar gerileyen parite, borç krizinin kısa bir süre için de olsa kontrol altına alınması ve ABD ekonomisinden gelen olumsuz sinyallerin faiz artırımına imkân vermemesiyle yavaş yavaş yükselerek iki ayda 1,31'e kadar yükseldi. Kısa ve orta vadeli göstergeler yükselişin 1,32-1,37 seviyelerinde bulunan direnç noktalarına kadar sürme ihtimalinin güçlendiğini gösteriyor. ABD ekonomisinden geçen hafta gelen verilere bakacak olursak haftanın ilk günü açıklanan haziran ayı yeni konut satışlarının haziranda beklentilerin çok üzerinde yüzde 23,6 artmasının ardından doları destekleyen başka bir veri olmadı. İkinci çeyrek büyüme rakamları beklentilerin bir puan altında yüzde 2,4 olarak gerçekleşirken dayanıklı mal siparişleri yüzde 1 düşerek doları zayıflattı. Borç krizi içinde bulunan ülkelerdeki, özellikle İspanya ve Yunanistan ekonomilerindeki dengesizlikler Avrupa'nın yumuşak karnı olarak pariteyi negatif etkilerken parite yakaladığı yükseliş havasını bir süre daha sürdürebilirse 1,32-1,37 seviyelerini yakalayabilir. Ancak Euro/dolar paritesinde uzun vadeli göstergelere bakacak olursak paritenin halen düşüş eğiliminde olduğunu söyleyebiliriz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Özelleştirilince batacak' denilen Türk Telekom Borsa'nın en değerli dört şirketinden biri oldu

Selim Işıklar 2010.08.15

Türk Telekom 2005 yılında yüzde 55'i 6,55 milyar dolara satılarak özelleştirilmişti. Kalan yüzde 45 kısmının bir bölümü ise 2008 Mayıs ayında halka arz edilmişti.

Hazine yüzde 15'lik satıştan da ilave 1,9 milyar dolar elde etmişti. Son olarak yüzde 30 hisse halen devletin elinde. 15 Mayıs 2008'de borsada işlem görmeye başlayan Türk Telekom hisseleri özellikle 2010 yılında önemli bir performans gösterdi. 2005 yılında piyasa değeri 11,8 milyar dolar olan şirket, geçen süre zarfında yaptığı yatırımlar ve operasyonel kârlılığın sürekli hale gelmesiyle borsada dolar bazında yüzde 25 değer kazandı. Borsada şu ana kadarki en yüksek piyasa değerine ulaşarak 21,2 milyar TL'yi buldu. Bu piyasa değeriyle üç dev bankanın ardından Borsa'nın da en değerli dördüncü şirketi durumuna gelen Türk Telekom hisselerinin son dönemdeki artışıyla birlikte devletin elinde bulundurduğu yüzde 30'luk hissenin piyasa değeri de 4,2 milyar

dolara ulaştı. Son iki yılda sırasıyla yüzde 42 ve yüzde 45 kâr payından devletin elde ettiği 912 milyon TL'yi (2005-2008 yıllarında temettü almaya devam etti) de unutmamak gerekir. 2010 yılı sonuna kadar yapılması muhtemel yüzde 30'luk halka arzın fiyatının bu piyasa değerinden gerçekteşmesi durumunda devlet özelleştirme geliri kadar bir gelir elde etmiş olacak.

Türk Telekom özelleştirmede bir başarı hikâyesi olarak görülmeli. Zira bir yandan devlet beş yılda 5,5 milyar dolarlık bir yatırım yapmaktan kurtulurken her sene kâr payını almaya, yüzde 30'luk hissesi de değerlenmeye devam ediyor.

2008 yılında dünya genelinde yaşanan büyük borsa düşüşünde bir miktar değer kaybetmesine rağmen güçlü duruş sergileyen şirket, özellikle internet altyapısını kuvvetlendiren satın alma ve projelerle de olumlu gelişimini destekleyen telekom. Başlangıçtaki istihdama yönelik eleştirileri boşa çıkararak 34 bin çalışanı istihdam eden tek şirket olması da ayrıca bir başarıdır diyebiliriz. 2010 yılının ilk altı ayında 3 bin 500 kişiyi işe alması şirketin hem kâr odaklı hem de istihdam odaklı çalışması bana göre çok olumlu. Ayrıca geçmişte her iktidar değişikliğinde nitelikli olup olmadığına bakılmaksızın verimsiz çalıştırılan kamu şirketlerinin zarar yazdıklarını unutmamak gerekir.

Bilanço analizinde şirketin operasyonel kârlılığının devam ettiğini görüyoruz. Her yıl düzenli olarak yüzde 40'ın üstünde kâr payı vermesine rağmen 2008 yılından bu yana öz kaynağının 4,4 milyar TL'den 4,95 milyar TL'ye yükselmesi şirkete olan ilgiyi artırıyor.

Diyeceksiniz ki bu kadar kârlı bir şirket özelleştirilir mi? Bu ayrıca tartişılabilir ama özelleştirildikten sonra istihdama ve her yıl 500 milyon dolara yakın vergi katkısı tartişılmaz bence. Özelleştirilmesi geciktiği için eleştirilebilir. Telekom'u bir yabancı aldığı için eleştirenler, Ereğli ve Tüpraş özelleştirildiğinde nedense seslerini çıkarmadılar. Ayrıca ihale herkese açık değil miydi, o dönemde bedavaya gitti gibi sözlerle özelleştirme fiyatı konusunda eleştirenler ihalede yoklar mıydı?

2005 yılında özelleştirildiğinde batacak gözüyle bakılan Türk Telekom, Borsa'nın piyasa değeri en yüksek dördüncü büyük şirketi oldu. Son günlerde elektrik ihalelerinde birçok analistin tahmin ettiği fiyatların çok üstünde gelirler elde edilirken bir yandan bu ihaleleri iptal ettirmek için lobiler harekete geçiyor. Türk Telekom özelleştirme örneği bu yüzden önemli, bir yandan millet kazanıyor bir yandan devlet, sırtından önemli bir yükü atıyor. Her iktidar değişikliğinde arpalık olarak görülen ve kötü yönetilen bu şirketler hem daha iyi yönetiliyor hem de önemli vergiler veriyor. 2001 yılında batmak üzere olan, halkın üzerinde önemli bir yük olan eksi öz sermayeye geçen Halkbank, Ziraat Bankası ve Vakıfbank'ın bugünkü piyasa değeri 40 milyar dolara yaklaştı. 2001 öncesinde kredi peşkeşleri ile görev zararları yazan kamu bankaları faiz oranlarının yüzde 1000'lere hatta yüzde 7000'lere ulaşmasına yol açmamış mıydı. Her kamu şirketini arpalık olarak gören zihniyetin sona ermek üzere olması birilerini neden bu kadar rahatsız ediyor?

İMKB, bilançolardan sonra referanduma bakacak

Dış borsalarda geçen hafta önemli düşüşler yaşandı. Biliyorsunuz şirketler ikinci çeyrek bilançolarını açıkladılar. Borsalar bilanço açıklamalarının ardından beklentilerin sona ermesiyle bir gevşeme eğilimine girerler. Bu düşüş

hareketinin temel sebebi bu. Şirketlerden iyi veya kötü gelen bilanço yatırımcılar tarafından görüldükten sonra gelen satışlarla düzeltme hareketi başlıyor. Bunun istisnası, beklentinin çok üstünde gelen kâr ve zarar sonrası yaşananlar oluyor. Başta ABD borsaları olmak üzere Japonya ve Avrupa borsaları geçen hafta yüzde 1 ile yüzde 5 arasında değer kaybettiler. Euro/dolar paritesi ise haftayı yüzde 3,97 kayıpla tamamlarken, bir süredir düşüş eğiliminde olan altın ons fiyatı yeniden 1,215 doların üstüne çıktı. Petrol fiyatları ise yüzde 5 değer yitirerek 75 dolara indi.

Önümüzdeki hafta iki önemli hazine ihalesi izlenecek. Perşembe günü Para Politikası Kurulu toplantısı izlenecek. Ayrıca mayıs ayı işsizlik verisi de takip edilecek. Dış verilerde ise ABD temmuz ayı konut başlangıçları. Sanayi kapasite kullanım oranı ve sanayi üretimi ve Avrupa enflasyon verileri önemle takip edilmelidir. Piyasalar önümüzdeki hafta bir yandan dış gelişmeleri izlerken yaklaşan referanduma da odaklanmaya başlayacaktır. Tahminim, eylül ayına girilirken piyasalar daha diri bir görünüm içine girerek referandum sonucunu beklemeye geçecektir. Göstergelerin zayıflamaya başlaması satış baskısını güçlendirdi. Birçok endeksin sat sinyali oluşturduğu bir dönemden geçiyoruz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünya, yeni bir ekonomik durgunluğa mı giriyor?

Selim Işıklar 2010.08.22

Dünya ikili dip resesyon tartışmaları sürerken ABD Merkez Bankası (FED) son toplantısında vadesi dolan ipotek tahvillerinin yerine uzun vadeli hazine tahvili alımları yapacağı kararı aldı.

Ağustos ve eylül ayı boyunca 18 milyar dolarlık bir alım planlayan banka geçen hafta 2,55 milyar dolarlık ilk tahvil alımını gerçekleştirdi. Bu alımın ardından ABD faizlerinde yükselişler görülürken borsalarda satıcılı seyrin yönü ise değişmedi. 2008 yılında ABD'de başlayan büyük küresel krizi engellemek amacıyla 1,3 trilyon dolarlık müdahalede bulunan FED, ABD ekonomisinde kimilerine göre suni de olsa önemli bir canlanmayı sağlamıştı. 2010 yılında Yunanistan'ın başını çektiği borç krizinde Avrupa'nın zayıf ama sorunlu bölgelerinde başlayan kemer sıkma önlemleri ABD'de yavaşlamayı tetiklerken zaman zaman olumsuz gelen işsizlik ve konut satışları gibi önemli verilerin yanı sıra borsaların aşağı yönlü baskılara maruz kalması kriz kâhinlerinin yorumlarına destek veriyor. Bu endişelerle 17 Ağustos'tan itibaren tahvil alımlarına başlayan FED, bir bakıma gevşek para politikasına devam etmek zorunda olduğunu kabullenmiş gözüküyor. Bu durumu piyasalar temkinli karşılıyor.

FED'in faizleri aylardır 0,25 gibi çok düşük bir seviyede bırakmasına rağmen ekonomide istenilen canlanmayı sağlayamaması ekonominin yeni bir durgunluk riski ile karşı karşıya olduğuna işaret ediyor. Hatta Japonya'daki gibi bir deflasyon endişesi de son zamanlarda dile getiriliyor. ABD ekonomisi, Avrupa'nın kemer sıkmasının sıkıntılarını ihracat ve dış ticarete yaşamaya başladı bile.

Haziran ayı dış ticaret açığı beklentilerin 7,2 milyar dolar üzerinde 49,9 milyar dolar olarak gerçekleşirken ihracat yüzde 1,3 düştü. Avrupa ise Euro'nun değer kaybetmesiyle beklentilerin üstünde 2,3 milyar dolar fazla verdi. Enflasyonda ise beklentiler doğrultusunda gerçekleşmeler yaşandı.

Ekonomik büyüme verilerinde ise Almanya'nın lokomotifliğinde Avrupa şimdilik daha aktif gözükürken ABD beklentilerin altında bir büyüme sergiliyor. Japonya ise bu dönemde yükselen yen sebebiyle sıkıntılı günler geçiriyor. Japonya ikinci çeyrekte durma noktasına gelen büyüme verileri sonrası ekonomik büyüklükte dünya

ikinciliğini Çin'e kaptırmış durumda. Yendeki yükseliş ihracatın yavaşlamasına ve üretimde sıkıntılar yaşanmasına yol açıyor.

Küresel ekonomide 2007-2009 yıllarında maruz kalınan ekonomik kriz sonrası özellikle 2009 Mart ayında başlayan toparlanmalar yavaş yavaş da olsa sürüyor. Ancak bu yıl Avrupa'nın yaşadığı borç krizi birçok şeyi sil baştan yenilemeyi gerektirdi. Avrupa büyük bir risk altına girerek 1 trilyon dolarlık acil yardım fonunu devreye soktu. Bu karar sonrası piyasalardaki endişeler bir nebze azalsa da sorunlar devam ediyor. Bu problemlere bir de ABD ekonomisinde yaşanacak yeni resesyon eklenirse 2010 yılının sonundan itibaren yeni gelişmeler ortaya çıkacaktır.

Son gelişmeler ışığında genel olarak borsaların düşüş eğilimini sürdürdüğü görülüyor. Avrupa borsaları hafta boyunca yüzde üçlere varan kayıplar yaşarken ABD borsaları FED tahvil operasyonunun ardından hafif kayıplarla aşağı yönlü hareket etti. İMKB 100 endeksi ise denetimden geçmiş 6 aylık bilançoların olumlu performansın etkisiyle 0,46 değer kazandı. Teknik göstergelerin aşağı yönlü olması nedeniyle borsalardaki düşüş trendini sona erdirmeyi. Lokomotif borsa Dow Jones 10.200 puanı aşağı kırarsa kritik bir süreç borsaları bekleyebilir.

FED'in tahvil alım kararı dolara destek verdi

Haziran ayında son 4 yılın en düşük seviyesine gerileyerek 1,1876'ya kadar gerileyen parite, ABD ekonomisinden gelen olumsuz sinyallerle yeniden yükselişe geçerek üç hafta içinde 1,33'ü aşmıştı. Bu noktada yükseliş yeterli görülmüş olacak ki paritede yön aşağı döndü ve geçen hafta içinde 1,2664'e kadar geriledi. FED'in tahvil alımlarına başlaması bu yükselişte etkili oldu. Teknik göstergeleri değerlendirdiğimizde parite için aşağı yönlü baskıların devam etmekte olduğunu görüyoruz. Önümüzdeki hafta ABD ikinci el konut satışları ve tüketici güven endeksleri paritedeki yön konusunda fikirler verebilir. Paritenin 1,2733 seviyesinin altında kalması durumunda 1,25 gündeme gelecektir. Aksi durumda ise 1,2922'ye doğru kısa süreli bir tepki yükselişi söz konusu olabilir. ABD ekonomisinin karışık sinyaller vermeye devam etmesi durumunda dolar zayıflamaya devam edebilir. Avrupa ekonomilerinin ılımlı toparlanma sürecine girmesi Euro'nun çok bir düşüş yaşamasını şimdilik engelledi. Pari-tede 1,25-1,33 aralığı takip edilmelidir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Referandumdan 'evet' çıkacağına inanan büyük fonlar Borsa'da alıma geçti

Selim Işıklar 2010.08.29

12 Eylül'de yapılacak referandum öncesi piyasalarda ılımlı bir iyimserlik yaşanıyor.

Döviz piyasalarında yatay bir seyir izlenirken paritedeki değişimlerin etkisinin dışında çok kayda değer bir hareket gözlemlenmiyor. Tahvil piyasasında da alımlar devam ediyor. Gösterge tahvil oranları halen 8,14

seviyesinde ve durum sakin. Borsa ise bir yandan dış piyasalardaki gelişmeleri temkinli bir şekilde karşılarken referandum yaklaşırken yabancı yatırımcıların pozisyonlarını alıma çevirmeleri ayrışmayı olumlu yönde etkiliyor. Son iki haftada net 50 milyon dolarlık alımlarının arkasında 12 Eylül'de yapılacak anayasa değişikliği reform paketinin kabul göreceği oldukça açık. Zira Türkiye son yıllarda dünyanın gelişmekte olan ülkeleri içinde siyasi kırılganlığında azalmasıyla öne çıkan en önemli ülkesi.

Siyasi kırılganlık diyorum zira savcının iki dudağına bağlı kapatma davaları piyasaların ve ekonominin adeta canına okumuş, yabancı yatırımcıyı ürkütmüş, devletin daha yüksek maliyetle borçlanmasına sebep olmuş ve adeta ekonomiye pranga vurmuştu. Türkiye ekonomisi 2009 yılında küçülürken 2008 yılındaki kapatma davasının bu küçülmede ciddi etkisi olmuştu. Muhtıralar, darbe girişimleri ve hukuk skandalları ileriye gitmek isteyen, girişimci yapıya sahip bir ülkeyi epey tökezletmişti. Bütün bu olumsuzluklara karşın yatırımcılar geleceğe ilişkin iyimserliklerini korurlarken reformların devam edeceğine yönelik beklentilerini sürdürmüşlerdir. İşte bu sebeple piyasalar son yılların en istikrarlı dönemlerinden birini yaşarken dünya krizinin en ağır şartlarında bile bu iyimserliğin korunması faydalı olmuştur.

Kim ne derse desin 12 Eylül referandum sonucu ya Türkiye'nin gelecek 10-20 yılına şekil verecek, istikrarın devam etmesine yol açacak. Ya da gerçek bir eksen kaymasına yol açacak bir süreçte yol açacaktır.

SİYASİ KIRILGANLIK ARTARSA KREDİ NOTU DÜŞER

Yabancı yatırımcılar Türkiye'nin AB sürecini hızlandıracak bir reform anlayışına sahip bir Türkiye'ye kesinlikle daha fazla yatırım yapmak isteğinde olacaklardır. Aksi durumda siyasi kırılganlıkların başlama riskini göze almayacak yatırımcılar sonucun aksi bir şekilde çıkması durumunda yatırımlarını dondurma kararı alacaklardır. Referandumdan çıkacak karar önemli bazı sonuçları da beraberinde getirecek. Anayasa paketinin halk tarafından kabul görmesi halinde piyasalar önümüzdeki genel seçimlere kadar daha iyimser bir seyir içine girecektir. Dünya piyasalarında yaşanabilecek kırılganlıklardan daha az olumsuz etkilenecektir. Aksi durumda Türkiye bir anlamda askeri vesayet altına girmiş gibi bir görüntü verecek. Yargıda hem yasamayı hem de yürütmeyi baskı altına aldı şeklinde yorumlanacak. Böyle bir atmosferde Türkiye'ye güvenen ve parasını getiren yabancı yatırımcılar en azından seçimlere kadar risklerden kaçınmak isteyeceklerdir. Böyle bir durumda döviz piyasalarının ateşi yükselirken borsalar için negatif bir trend söz konusu olacaktır.

Erken genel seçim baskısı piyasalar üzerinde derin bir endişe oluşmasına yol açabilir. Güven kaybı sebebiyle kredi not artışı beklentisi içinde yatırım yapılabilir ülke kategorisine yükselmek üzere olan bir Türkiye'nin siyasi kırılganlığın artmasıyla kredi notu düşürülebilir.

Açıkçası bu oylamayı ben böyle okuyorum ve iş dünyası da tahmin ediyorum buna katılıyor. Dünyanın ikinci bir durgunluğu konuştuğu bir ortamda Türkiye'nin reformlara açık olmadığı bir görünüme girmesinin doğuracağı sonuçlar görmezden gelinmemelidir. Önümüzdeki iki hafta süresince yatırımcılar referandum sonuçlarının ne şekilde çıkacağını hesaplarını yapmaya devam edecek ve pozisyonlarını buna göre ayarlayacak. Denetimden geçmiş altı aylık bilançoların tamamının geldiği borsada referandum sonrası hangi şirketlerin tercih edileceği bu bilançolarla ortaya çıkacak.

Borsalara Bernanke morali

Hafta boyunca ABD ekonomisinden gelen moral bozucu veriler ikili dip endişelerini gündeme taşıdı. ABD ikinci çeyrek büyüme rakamları beklentilerin üstünde 1,6 çıktı ama ilk çeyrek büyümesinin bir hayli altında kaldı.

İkinci el ve yeni konut satışlarındaki beklenmedik düşüşler ekonominin yavaşlamaya geçtiğinin sinyali gibiydi. Tüketici güven endekslerindeki düşüşler de karamsarlığı artırmıştı. Bir süredir düşüş eğiliminde hareket eden ABD borsaları da cuma günü bu havada açılmış, ABD Merkez Bankası Başkanı Ben Bernanke'nin açıklamalarına kilitlenmişti. Açılıştan Bernanke'nin 'ihtiyaç duyulursa sıra dışı önlemler alırsız' sözleri borsalarda şok etkisini gösterdi. Ancak ABD Federal Rezerv Sistemi Açık Piyasa İşlemleri Komitesi'nin (FOMC) 'daha fazla hareket etmek için uzlaşmadı' açıklaması satışları hızlandırırken daha sonra gelen piyasa dostu açıklamaları ibrenin yukarı dönmesini sağladı. FED'in ekonomik toparlanmayı desteklemeye devam edeceği, uzun vadeli menkul kıymetlerden daha alım yapılacağına sinyalini veren açıklamaları bir ara 10 bin puanın altına gelen Dow Jones sanayi endeksini toparlarken endeksler günü yüzde 1,6 civarında artışlarla tamamladılar. Dow Jones 10 bin puanın üstünde tutunurken dış piyasalar derin bir nefes aldı. Ama tehlike henüz geçmiş değil.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Referandumda evet çıkarsa, 70 bine yolculuk başlar

Selim Işıklar 2010.09.05

Anayasa değişikliklerini oylayacağımız referanduma bir hafta kala piyasaların nabzını yokladığımızda iyimserliğin sürdüğünü görüyoruz.

27 Temmuz seçimleri öncesinde olduğu gibi özellikle yabancı yatırımcılar son iki ayda 1 milyar dolara yakın net alım yaptılar. Temmuz ayına kadar geçen 6 aylık sürede 400 milyon dolarlık net alımları söz konusuysen, anayasa değişikliği oylaması öncesi yatırımlarını artırdıklarını görüyoruz. Geçen haftayı rekorla kapatan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda, 12 Eylül'de yapılacak referandumda 'evet' çıkması durumunda genel seçimlere kadar endeks 70 binleri bulacak. Aksi durumda ise 52 binlere kadar bir geri çekilme süreci başlayacak.

Döviz ve faiz piyasaları da oylama öncesi oldukça sakin gözüküyor. Kritik oylama öncesi bayram tatili sebebiyle piyasalar 2 buçuk gün açık olacak. Yatırımcılar alış veya satış fırsatlarını bu kısa haftada değerlendirecekler. Çeşitli senaryoları değerlendirmek istiyorum. Öncelikle oylama sonucunda açık farkla bir evet çıkmasından ziyade bir evet çıkması piyasalar açısından son derece önemli gözüküyor. Piyasalar asıl bunu fiyatlıyorlar. Açık farkla veya az bir farkla 'evet'i değil.

Geçen hafta rekorlar kıran Borsa'da para girişinin yükselerek devam etmesinin ardında halkın anayasa paketini onaylayacağı beklentilerinin olduğu açık. Aksi durumda dış borsalarda ne olursa olsun sert satışların gelmesi kaçınılmaz olurdu. Bu alımlar sonuç kesin evet çıkacak şeklinde de yorumlanamaz. Zira oylamanın seçim atmosferine sokulması bıçak sırtı konumuna getirdi. Önümüzdeki hafta riskten kaçınmak isteyenler pozisyonlarını dengelesinler. Bunun için önümüzde iki seçenek var 'evet' ya da 'hayır' her iki ihtimali masaya yatırdığımızda referandumdan hayır çıkmasının piyasaların kâbusu olduğu açık. Zira yatırımcılar Başbakan Tayyip Erdoğan'ın 'Sonuç ne çıkarsa çıksın erken seçim olmayacak.' şeklindeki sözüne rağmen bu yöndeki riskleri görmezden gelmeyecektir. Ayrıca kapatma davası gibi beklentiler maalesef yine gündeme gelecek ve siyasî kırılganlık artacaktır.

Yunanistan, İspanya, Portekiz, İrlanda, Macaristan gibi AB üyelerinin ekonomik çöküşün eşiğine geldiği, kredi notlarının bir bir düşürüldüğü bir dönemde Patronlar Kulübü'nün 'IMF ile anlaşılmazsa felakete gideriz' hezeyanlarına rağmen bu kuruluşla anlaşma yapmayan bir Türkiye'nin ilk çeyrekte yüzde 11,7 büyümesinin

ardında siyasî irade ve istikrarın yattığına inanıyorum. Zira Türkiye, kalıplarına sığamayacak kadar büyük bir potansiyeli olan ama hâlâ buna inanmak istemeyenlerin paranoyaları ile korkutulan bir ülke.

1991-2002 yıllarında kartel medyasının hakim olduğu düzende yaşanan banka hortumlamalarını ne çabuk unuttuk. Bir gecede yüzde 7000'lere varan ve Hazine ihaleleri öncesi karamsarlık tablolarıyla yükseltilecek faizleri ve patronların yönettiği başbakanları hatırladıkça bu oylamanın önemini daha iyi anlayın diyorum.

Amerikan Doları 1,44 liraya geriler mi?

ABD ekonomisinden başta konut satışları olmak üzere üst üste gelen olumsuz verilerin ardından uluslararası piyasalarda değer kaybeden ABD Doları, TL karşısında da zayıf bir görünüm sergiledi. 2 Kasım'da yapılacak Kongre seçimlerinden önce Başkan Obama'nın azalan prestijini yeniden kazanmak için biraz daha fazla efor harcayacağı bir döneme girilirken ABD ekonomisinin 2008 yılına göre daha iyi bir durumda olmasına rağmen işsizliğin tırmanması en büyük sıkıntı olarak görülüyor. TL karşısında son haftaların en düşük seviyelerine gerileyen ABD Doları'nın son 18 aylık grafiğinde 1,8-1,44 TL aralığında dalgalanmalar yaşadığını görüyoruz. Yaklaşan referandumda evet çıkma ihtimalinin daha kuvvetli olması döviz piyasalarında satıcı seyrin devam etmesinde etkili oldu. Ancak şu an için 1,44 seviyelerine doğru geri çekilmenin söz konusu olmadığını düşünüyorum. Son haftalarda iş dünyasının Merkez Bankası'nı dalgalı kur rejiminin tek taraflı işlediği yönündeki eleştirileri bence yersiz. Zira Merkez Bankası döviz alım ihaleleriyle alımlarını artırarak sürdürüyor. Gelişmekte olan ülkelere özellikle Türkiye'ye ilgi sürdüğü sürece döviz gelecek ve fiyatta baskı oluşturacak. Çıkmak istediğinde ise fiyatta yukarı baskı olacak dalgalı kur işletilmezse 2001'deki gibi MB vasıtasıyla paranızı hortumlarlar.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Referandumdan sonra piyasalar neyi gözetecek?

Selim Işıklar 2010.09.12

Referandum öncesi iyimserliği satın alarak pazartesi günü kapanış rekoru kıran Borsa kısa haftayı yüzde 0,64 kayıpla 60.608 puandan kapattı.

2010 yılı ikinci yarı bilanço verilerinin tamamlanmasının ardından beklenti arayan piyasalar, 12 Eylül'de yani bugün yapılacak oylama öncesi 60 bin puanı aşarak TL olarak bugüne kadarki en yüksek seviyeye ulaştı. Avrupa borsalarının Portekiz kaynaklı yeni bir borç krizinin eşiğine geldiği söylentileri önce Avrupa borsalarını daha sonra ABD piyasalarını olumsuz etkilerken çarşamba günü yarım gün işlem gören İMKB endeksinin 60.600 puana kadar gerilemesine yol açtı.

İMKB'nin kapalı kaldığı günlerde korkulan olmadı ve dış piyasalar perşembe ve cuma gününü yükselişlerle tamamladılar. Uluslararası piyasalarda ABD Doları yükselirken altın ons fiyatı 1,262 dolara kadar yükseldiyse de haftayı 1,246 dolardan kapattı.

Bugün gerçekleşecek referandum sonuçları yarın piyasaları önemli ölçüde etkileyecek. Ama kısa vadeli etkilerinden ziyade orta ve uzun vadeli sonuçları bakımından çok önemli bir halkoylaması olduğunu

düşünüyorum.

Yerli ve yabancı yatırımcılar bugün yapılacak referandum sonuçlarını dikkatle takip edecekler, bu sonuçların 10 ay içinde gerçekleşecek genel seçimlere etkisini masaya yatıracaklar.

Sonuçta demokrasinin geleceği için son derece önemli bir adım atılıyor ve sandık başına gidiliyor. İnşallah oylama sonucu Türkiye'nin geleceği için iyi bir sonuç çıkar.

Piyasalarda malî kuralın Meclis gündemine girip girmeyeceği merakla bekleniyor. IMF 4. madde raporunda malî kuralın 2011 yılında geçerli olması gerektiği üzerinde duruyor. Bu konuda ekonomi kurmaylarının yeni yasama yılında bu kuralı yasalaştırması gerektiğini vurgularken aksi durumda malî disiplin ile ilgili kuşkular yaşanabileceğini belirtti.

Tahminim referandumun ardından konunun gündeme gireceği ve piyasaların bu kuralın uygulanıp uygulanmamasına göre pozisyon alacağı yönünde.

Uluslararası piyasalarda önümüzdeki hafta çok önemli veriler bulunmuyor. Türkiye ekonomik verilerine gelince salı günü ikinci çeyrek büyüme verileri açıklanıyor. Saat 10.00'da açıklanacak bu verinin yüzde 8-10 arası çıkması bekleniyor. Büyüme verisinin hız kesmesine rağmen tatmin edici çıkması piyasalara da olumlu etkide bulunacaktır.

Bir başka gelişme de dış borsaların eylül ayı başından beri yükselişe geçmesi. ABD Merkez Bankası piyasaları destekleyen tahvil alım ihalelerine başlar başlamaz belirgin bir yükseliş yaşadı. Bunun yanı sıra ABD'nin önde gelen fast food zinciri Burger King'in 3,2 milyar dolara el değiştirmesi endekslerdeki yükselişe destek verdi.

Sonuç olarak rekorlar kırarak referanduma giren Borsa ya sonuçların açıklanmasından sonra orta vadeli yükseliş trendini sürdürecektir ya da siyasî kırılmanın artacağı bir döneme girileceğinin sinyalini veren bir sonuçla seçimlere kadarki süreçte istikrarsız bir dalgalanmaya girecek.

Dolar da Euro da sığınılacak liman değil

2010 yılında neredeyse tüm para birimleri karşısında değer yitiren Euro, son yıllardaki güvenli liman özelliğini kaybetti. Avrupa'nın sıkıntılı bir dönemden geçtiği zaman diliminde yatırımcılar aşırı düşüşlerde tekrar yönelseler de Euro'dan kaçış eğilimi halen sürüyor. Euro para birimleri karşısında ortalama yüzde 15 değer kaybetmiş durumda. Peki ABD Doları güvenli mi? Kesinlikle hayır. Zira ABD Doları'nın yükselmesinde ABD ekonomisinin toparlanmasından ve faiz artışı beklentisinden ziyade Avrupa kaynaklı risklerin fazlalığı etkili oluyor. ABD Doları, Euro karşısında değer kazanırken yen ve altın karşısında zayıf kalıyor. Geçen hafta içinde 1,2685 seviyesinde kapatan Euro/dolar paritesinde önümüzdeki hafta 1,2588 test edilebilir gözüküyor. Pazartesi gününden itibaren Euro bölgesinden gelecek sanayi üretimi, güven endeksleri ve işsizlik verileri paritedeki yönü belirleyecek. İçerideki siyasi gelişmeler iç piyasalara yön verecektir. Piyasaların kapalı olduğu süreçte dış borsalarda olumlu seyir vardı. Bunun içeride etkili olması referandum ile ilgili gelişmelerden sonra netlik kazanacaktır.

Euro/dolar paritesinde göstergeler doların yükselişinden yana, altın ons fiyatında ibre düşüşten yana gözüküyor. Petrol fiyatlarında ise yön yukarıyı işaret ediyor.

Kredi derecelendirme kuruluşları referandum sonucunu anlayamadı

Selim Işıklar 2010.09.19

Son yıllarda yaptıkları kritik hatalar kredi derecelendirme kuruluşlarının itibarının sorgulanmaya başlamasına sebep oluyor.

Verdikleri acımasız ve zamanlaması düşündürücü kararlar yatırımcıların büyük zararlar etmesine yol açıyor. Dünyaca ünlü spekülâtörlerin isteği doğrultusunda negatif ya da pozitif yönde piyasaları dalgalandıran kararları söz konusu. Söz konusu Türkiye'nin kredi notu olunca son derece cimri davranan rating kuruluşları batmak üzere olan ya da batan şirketlere en üst dereceden pozitif notlar verebiliyorlar. Örneğin 15 Eylül 2008'de batan ABD'li yatırım bankası Lehman Brothers'a verilen AAA+ notu komedinin son perdesiydi.

Aynı kredi derecelendirme kuruluşları bu defa Avrupa'ya kafayı takınca ünlü spekülâtörler onların sayesinde iyi kazançlar elde etti. Türkiye'nin kredi notunu ise iki kademe yükselterek uzun yıllar sonrası ilk kez doğru bir şey yaptılar. Bu not artışına rağmen Türkiye'nin halen krizin göbeğindeki AB ülkelerine kıyasla aşağı seviyede olması belki adım adım yükselen bir değer olarak algılanabilir ve hoş karşılanabilirdi. Ancak Türkiye'nin belki genel seçimlerden daha öncelikli olan bu demokrasi sınavından başarıyla çıkmasını "bir seferlik bir olay" olarak değerlendiren kredi derecelendirme kuruluşu yetkilileri bence çok önemli bir hataya imza attı. Söz birliği etmişçesine "bu durum kredi notunu etkilemez" demeleri oldukça ilginç. Ters bir durum olsaydı aynı yönde açıklama yaparlardı mıydı acaba? Yoksa muhtemel bir not indirimini ceplerine koyarlardı mıydı?

Her şeye rağmen piyasalarda yerli ve yabancı yatırımcılar referandum sonucunu son derece iyi algıladılar. Borsa'da ibre yukarı dönerken tarihi zirveye doğru bir adım daha atıldı. Ama en önemlisi piyasalarda belirsizliğin ortadan kalkmasıyla iyimserlik hakim oldu. Dış basında son yıllarda görmediğimiz bir şekilde Türkiye'ye bir ilgi var ve referandum sonucunu 'Türkiye'nin AB önündeki en önemli engelini kaldırdığı' yönünde değerlendirmeler mevcut. Türkiye ekonomisi hafta içinde açıklanan büyüme ve işsizlik verileriyle yeniden düzlüğe çıkarken, politik riskler neredeyse minimuma indirilirken bu seçim sonucunu tek seferlik bir olay olarak algılamak adaletli bir yaklaşım değil.

Hafta içinde OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı) Genel Sekreteri Angel Gurría bu konuda önemli açıklamalarda bulundu. Türkiye'nin kredi notunun yatırım yapılabilir seviyeyi hak ettiğini, büyümenin beklentilerin çok üstünde gerçekleştiğini ve her geçen gün risk priminin düşmesinin önemli olduğunu altını çizdi.

Özetle yakın bir gelecekte ağzımızla kuş tutsak notumuzu yükseltmemiştir isteğinde olan bir lobiyle karşı karşıyayız. Ancak IMF ile anlaşma yapmamasına rağmen yoluna devam eden, kriz öncesi seviyeyi yakalayan Türkiye'nin önünü kesmek o kadar kolay değil.

Kritik eşikte tutunan Dow Jones gözünü 11.200 puana dikti

ABD'nin lokomotif endeksi Dow Jones, haftayı yüzde 1,39 puanlık yükselişle 10.607 puandan kapattı. ABD ekonomisinden gelen karışık sinyaller sonrası Merkez Bankası FED'in büyümeyi teşvik etmek amacıyla 1 trilyon

dolarlık tahvil alımı yapacağı söylentileri borsalarda iyimser havanın sürmesini sağladı. Perakende satışlar ve istihdam verilerindeki pozitif veriler yükselişe destek verdi. Önümüzdeki salı günü FED toplantısına odaklanacak olan Dow Jones sanayi endeksinin 10.750 puanı aşması durumunda nisan ayında ulaştığı 11.200 puanı bir kez daha test etmesi genel yükseliş havasının devam etmesini sağlayacaktır. Teknik göstergeleri pozitif olan endeksin 10.719 puanda kritik bir direnç noktası bulunuyor. Önümüzdeki hafta açıklanacak ağustos ayı konut satışları verisi, FED faiz kararı, Euro Bölgesi'nden eylül imalat sektörü PMI verileri önemli haberler olarak gündemde yer alacaktır. Kasım ayındaki ABD Kongre seçimleri öncesi finans piyasaları gevşek para politikalarının devam edeceği beklentileriyle hareket edebilir. Emtia piyasalarında ise 2008'deki gibi zirve noktalarına doğru bir gidiş var. Dünya pamuk fiyatları rekor kırarken, kahve, mısır, buğday fiyatları da önemli oranlarda yükseliyor. Borsalarda Çin'den gelen büyüme verilerinin moraliyle alımlar yapılıyor. Bu alımların bir süre sonra emtia piyasalarında sert satışları da gündeme getireceği unutulmamalı.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Büyüme mi, cari açık mı önemli?

Selim Işıklar 2010.09.26

12 Eylül'de halkın yüzde 58'inin anayasa değişikliklerine evet demesi, piyasalarda olumlu etkisini göstermeye başladı.

Referandum öncesi ve sonrası yaşanan alımlarla son iki ayda endeks yüzde 18 yükselirken 55 bin puandan 64,897 puana ulaşarak yeni bir rekor kırdı.

Bu iyimser havada tahvil ve bono piyasası ile Borsa cephesinde çarşamba gününe kadar yabancı alımlarının sürdüğü görüldü. Çarşamba günü ise banka hisselerindeki satışa yol açan bazı gelişmeler yaşandı. Sabah saatlerinde Merkez Bankası'nın para politikası krizden çıkış stratejileri doğrultusunda yabancı para ve Türk Lirası zorunlu karşılık oranlarını artırması Borsa'da ve tahvil piyasasında bir miktar satış getirdi. Bir anlamda piyasalarda kâr realizasyonları yaşandı.

Dış borsaların yüzde 2'ye varan yükselişler yaşadığı cuma günü ise Borsa'nın satıcılı bir görünüme girerek yükselişlerde zayıf kaldığını ve banka hisselerindeki satışların devam ettiğini gözlemledik. Ayrıca İMKB'nin ekim ayında yeni kuralları devreye koyacak olması, belirsizliklerden uzak durmak isteyen yatırımcıların satışları da etkili olmuş olabilir. Genel seçimlere kadar 70-75 bin puanı hedefleyen Borsa'nın bir soluk alması ve yeni bir denge kurmak için ralliye ara vermesi sürpriz sayılmamalı.

Türkiye'de son dönemlerde mali kural, cari açık ve döviz kuru ile ilgili tartışmalar yaşanıyor. Mali kural belli ki başka bir bahara kaldı. Ancak ihracatçıların kurlarla ilgili şikâyeti devam ediyor. Tartışmanın odağında Merkez Bankası var, ihracatçılar Merkez Bankası'nın döviz politikasını eleştirirken, buna karşılık Merkez Bankası Başkanı Durmuş Yılmaz da hafta içinde bazı açıklamalar yaptı.

Dış Ticaret'ten sorumlu Devlet Bakanı Zafer Çağlayan da son dönemlerde etkili biçimde Merkez Bankası'nı bu konuda eleştiriyor. Avrasya Sanayici ve İşadamları Derneği'nin (ASIAD) düzenlediği toplantıda yine bu konu vardı. Sayın Bakan, Merkez Bankası'nın daha fazla etkili olmasını istiyor. Merkez Bankası Başkanı'nın önceki günlerde dillendirdiği '120 milyar dolar da alsak döviz kurları artmayabilir' sözlerini doğru bulmuyor.

Kendisiyle yaptığımız sohbette 'Dalgalı kur rejimiyle ilgili bir tartışma var mı? şeklindeki soruma, "Kesinlikle dalgalı kurdan yanayız ve bunu tartışmıyoruz. Ancak Merkez Bankası'nın döviz rezervlerini artırması ve cesaretli bir şekilde faiz indirimlerini sürdürmesi gerekir." şeklinde cevap verdi. Bu tartışmalar bir süre daha devam edecek gibi görünüyor. Benim görüşüm, döviz kur rejiminde herhangi bir değişiklik olmadığı sürece; dünyada döviz likiditesinin bol olduğu bir dönemde kurların düşük seviyelerde kalması kaçınılmaz olacaktır. Hükümete bu konuda düşen görev ise ihracat pazarlarının çoğaltılmasında daha aktif bir dış politika, ihracatçılara vergisel avantajlar, dış ticaret ve turizmi canlandıracak büyük liman ve limanlar yanında organize sanayi bölgeleri teşvik etmek olacaktır.

2007'de demokrasideki açık cari açıktan tehlikeli demiştik. Referandum sonrası ise 'Büyüme mi, cari açık mı önemli?' tartışmalarına giriyoruz.

Euro'daki hızlı yükseliş geçici mi?

ABD Merkez Bankası FED'in daha fazla tahvil alacağı sinyalini verdiği salı günü toplantısının ardından Euro, dolar karşısında yüzde 3,38 yükselirken parite 1,3495'e kadar çıktı. 16 Nisan'dan bu yana en yüksek seviyeye ulaşan paritenin yanı sıra ABD Doları'nın kan kaybetmesi, altın fiyatlarını 1.300 dolarla yeni bir rekora taşıdı. Paritenin 1.338 seviyesini aşarak 1,35'e dayanması sonrası 1,37-1,38 seviyelerine kadar tırmanması söz konusu olabilir. Bu nokta aşılmadığı sürece yükselişin geçici olduğunu söyleyebiliriz. Aksi durumda 1,45 ve 1,51 paritede yeni hedef olacaktır.

Önümüzdeki hafta yatırımcılar Avrupa'dan gelecek güven endekslerini ve perşembe günü açıklanacak ABD ikinci çeyrek GSYH verilerini iyi takip etmeliler. Eğer büyüme rakamları beklenenden düşük çıkarsa parite değer kazanmaya devam edebilir. Tersi durumda paritenin seyri aşağı yönlü olacaktır. ABD Doları'nın zayıflamasıyla birlikte önümüzdeki günlerde petrol fiyatlarında da artışlar görülebilir. Bu durum gerçekleşirse son çeyrekte gelişmekte olan ülkelerin büyüme hızlarında sorunlar yaşanabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SPK, yatırımcıyı Borsaile barıştırabilecek mi?

Selim Işıklar 2010.10.03

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), temmuz ayı sonunda tarihinin belki de en önemli kararlarından birini aldı. Şirketlerin düşük halka arz oranlarıyla işlem gördüğü bir borsanın sağlıklı olmayacağı gayet açıktı.

Birkaç lotla inanılmaz fiyat iniş ve çıkışlarının yaşandığı bir borsa konumuna gelmek üzere olan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda (İMKB) neşteri SPK ve piyasayı gerçekten iyi izlediğini düşündüğüm ve İMKB'nin bu yöndeki gelişiminden kaygı duyduğunu tahmin ettiğim birimleri vurdu.

Bu duruma itiraz ederek suçlayıcı biçimde duruma yaklaşan bir avuç borsacı olduğunu biliyorum. Onlar fütursuzca davranıyor olabilirler ama Borsa'nın bu aşamada yeni kurallarıyla tanışmasının daha sağlıklı bir piyasa için atılmış bir adım olduğunu düşünüyorum.

SPK'nın yeni düzenlemelerle Borsa'da işlem gören şirketler üç gruba ayrıldı; A, B ve C. A grubu için herhangi bir kısıtlama yok. B grubu hisselerde ise kredi ve açığa satım kısıtlamaları var. C grubu hisseleri içinse kısıtlamalar daha sert biçimde uygulanacak. Bu hisselerde seans içi dalgalanmalara izin verilmeyecek.

Ancak bu noktada yatırımcılara bir konuyu hatırlatmakta fayda var. Söz konusu kısıtlamalara konu olan şirketlerin büyük bölümü için yani gözetiminde olan şirketler hariç olan şirketlerin mali yapısı ile ilgili sorunlardan ziyade yetersiz halka açıklık oranlarına sahip olmaları problem teşkil ediyor. Biliyorsunuz halka açıklık oranı çok düşük piyasa değeri defter değerinin çok çok üstüne çıkan şirketler son dönemlerde aşırı biçimde belirli kişiler tarafından dalgalandırılıyorlardı. Geçmişte buna benzer işlemlerle bazı hisseler aşırı biçimde yükseltiyor sonradan bu hisseleri kredi olarak kullanan bazı oyuncular haksız bir kredi imkanına sahip oluyorlardı. Yeni piyasa düzeninde B ve C grubu hisselerinde kredili işlem yapılmayacak olması bu hisselerin yükselmeyeceği anlamına gelmeyecek sadece hem yatırımcı riskleri azaltılacak hem de kurumların riski ortadan kalkacak.

SPK'dan bazı sorularıma oldukça tatmin edici cevaplar aldım. Şimdilik size şunu aktarayım. Üst Kurul, kesinlikle piyasanın derinleşmesinden ve halkın yeniden bu piyasalarla barışmasından yana ve bu konunun üstünde titizlikle duruyor.

Bu sebeplerle halka arz seferberliğinde büyük bir rol üstleniyor. Geçmişte yapılan hatalar yüzünden bir küskünlük olduğunu kabul ediyorlar. Sermaye piyasalarının daha etkin bir şekilde işlemesi için yeni kurallar ortaya koymak zorunda hissediyorlar. Ayrıca daha etkin bir denetim mekanizmasıyla yatırımcıları ürkütmeden dostça ve samimi bir şekilde piyasayı gözetiyorlar.

Spekülatör ve manipülatör kavramlarındaki yanlış anlaşılmalardan rahatsızlar.

Spekülatör kavramı çoğu kez yanlış algılanıyor. Sanki Borsa'da spekülatörlük kötü bir şeymiş gibi manipülatör kavramıyla karıştırılıyor. Manipülatörler ise son dönemlerde aranan ve takip edilen kişilikler gibi görülüyor. Yakında bu konuda piyasa dolandırıcılığı kavramı manipülatörün yerini alacak gibi görünüyor.

Sözün özü Borsa'da yeni bir devir başlıyor, yatırımcılar bu uygulamaları bir koruma kalkını olarak görmeliler, şirketler artık karar vermeliler ya halka tam anlamıyla açılmalı ya da bu piyasada neden durduklarını sorgulamalıdır.

Son yıllarda şirketleri kötü yönetilen ve zor duruma düşen, şirketlerine kolay yol olarak bedelli sermaye artırımlarıyla kaynak bulan yönetici ve patronların bu kaynakları hovardaca kullanmaları bu kadar kolay olmayacak. SPK bu tip yaklaşımlara artık kolay kolay onay vermeyecek.

Son olarak endeks hesaplamasıyla ilgili benim de uzun süredir itiraz ettiğim hususlar ile ilgili bazı çalışmaların olduğunu memnuniyetle öğrendim. Biliyorsunuz birkaç banka ve şirketin endeks üzerinde büyük bir etkisi var. İMKB yönetiminin de artık taşın altına elini koyma zamanı geldi. Yeni kurallarıyla işleyen Borsa'nın birkaç hissedeki yükseliş ve düşüşlerle değil 100 hissenin ortak bir etkisiyle hareket etmesi İMKB 100 endeksini daha sağlıklı bir yapıya sokacaktır. Son dönemlerde bir dakika içinde birkaç banka hissesinde yapılan işlemlerle endeks yüzde 1-2 gibi anormal bir şekilde hareket ediyor.

Eyvah petrol yükseliyor!

Petrol fiyatları uluslararası piyasalarda yılbaşından bu yana 70-75 dolar arasında gidip geliyordu. Ne olduysa oldu geçen hafta yüzde 6,64 artışla 84 dolar sınırına yükseldi. (Brent tipi petrol fiyatı) Tırmanışın birinci sebebi; ABD Doları'nın risk iştahının artmasıyla yeniden 'carry trade'in canlanmasına yol açması. Fonlar, uzun süredir ilgisiz kaldığı petrole yöneldi. Altın fiyatlarının rekor üstüne rekor kırarak 1.320 dolara yükselerek yılbaşından bu yana yüzde 20 yükseldiği bir ortamda düşük kalan petrol ilgi odağı konumuna geldi. ABD ikinci çeyrek

büyüme rakamları ve Euro/dolar paritesinin son 6 ayın en yüksek seviyesi olan 1,3784 seviyesini görmesi dolardan kaçan paranın petrole yönelmesini sağladı. Dünya ticaretindeki hareketlilik ve gelişmekte olan ülkelerdeki beklentilerin üzerindeki yüksek büyüme hızları da iyimserliği artırdı. Petrol fiyatları ağustos ayında gördüğü 82,83 dolar seviyesini 83,75 seviyesine yükselerek aşarken gözünü yıl içi zirve noktası olan 89,5 zirvesine dikti. 2008'de tarihin en yüksek seviyesi olan 146,5 doları gören petrol fiyatları iyimserliğin devam etmesiyle bir ralliye başlarsa durum ciddileşebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa, dolar bazındaki rekorunu da kırmaya hazırlanıyor

Selim Işıklar 2010.10.10

2007 yılında dolar bazında 49.139 puana ulaşarak tarihî bir rekor kıran İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) endeksi, referandumda evet çıkmasının ardından başladığı yükseliş hareketinde 67 bin puanı aştı.

ABD Doları'nın artan yabancı girişiyle birlikte 1,40 lira sınırına dayanması İMKB endeksini üç yıl öncesinde gördüğü zirveye iyice yaklaştırdı. Yüzde 4-5 yükselmesi halinde beklediğimizden de önce dolar bazlı rekorunu kırarak gibi görünüyor.

Referandumda yüzde 58 oranında evet çıkması yatırımcılara siyasetteki belirsizliklerin ortadan kalktığı mesajını verdi. Yabancı yatırımcılar kadar yerli yatırımcılar da 12 Eylül sonrası daha güvenle borsaya yöneldiler. ABD Kongre seçimleri öncesi Merkez Bankası FED'in piyasalara güven veren kararları dolardan kaçışı hızlandırıp başta Dow Jones olmak üzere dünya borsalarının yeniden yükselişe geçmesini sağlayınca İMKB bu atmosferden en kârlı çıkan borsa oldu.

Piyasa değeri bakımından da tarihinin en değerli noktasını yakalayan Borsa'nın değeri 325 milyar doları aştı. Önümüzdeki aylarda yapılacak halka arzlarla birlikte daha da yükseğe çıkabilir. Özellikle 2011 yılında halka arzını beklediğim Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) gibi şirketlerin katılımıyla İMKB ayrı bir ivme yakalayabilir.

Referandumda elde edilen sonuçlar 2011 yılındaki genel seçimler ile ilgili önemli ipuçları verince yatırımcılar rekor seviyeye iyice yaklaşmasına rağmen Borsa'ya ilgi duymaya devam ediyor. Bir başka deyişle risk alma iştahları bu tabloda oldukça yükselmiş durumda.

Banka hisselerindeki hareketliliğin sürmesi, üçüncü çeyrek bilanço beklentilerinin yaklaşması, Moody's'in kredi görünümünü yükseltmesi, dış Borsa'lardaki yükseliş eğilimleri, borsanın 2007'deki dolar rekorunu yakalayabileceğini gösteriyor. Ancak bu yüksek seviyede bile Borsa'nın belirli sayıda banka hissesiyle bu rekoru kırarak olması yatırımcılar açısından bakıldığında hayal kırıklığı oluşturuyor.

BORSA'DAKİ REKORU YATIRIMCIYA ZEHİR EDENLER DE VAR

Bazı şirketler ve yöneticileri de Borsa'daki yükselişte hisse satarak fırsatçılık yapıyor. Halka yeni arz edilen veya borsa geçmişi parlak olmayan bazı şirketler yatırımcısına Borsa'daki yükselişi zehir ediyor. Borsanın rekor üstüne rekor kırdığı bir dönemde bazı şirketler ya bedelli sermaye artırım kararı ile ya da patron satışı ile yatırımcısına bir haftada yüzde 40 zarar ettirerek bedel ödetiyor. Borsa yatırımcısı gelecekte kazanç elde edeceği sektöre yatırım yapar. Ama bazen şirketin içinde bulunduğu sektör ne kadar geleceği parlak da olsa yöneticilerinin bilgisizliği ve açgözlülüğü ya da yatırımcılarını para musluğu olarak gören yaklaşımları yatırımcıları zor durumda bırakabiliyor.

İMKB, Brezilya'yı yakaladı

Dünya petrol piyasalarının önemli aktörü ve dünyanın yedinci büyük ekonomisi Brezilya'nın borsası Bovespa, 2010 yılında sakın bir seyir izliyor. Petrol fiyatlarının bu yıl altına paralel bir artış göstermeyişi, gelişmiş ülke borsalarının hareketsiz oluşu Brezilya borsasının parıltısını azalttı. Bir zamanlar endekste ki yükselişi bakımından İMKB ile kıyasladığımız bu endeks 10 ayda yüzde 3,24 yükselirken İMKB'deki artış yüzde 27'yi aştı. Bir başka açıdan İMKB 52 bin puandan başladığı 2010'da 67 bin puanı geçerken Bovespa 68 bin 500 puanla başladığı yılda sadece 70 bin 800'e ulaşabildi.

2002-2008 yıllarında paralel hareket ettiği için İMKB'nin 'Latin Amerika ikizi' olarak değerlendirilen Bovespa, petrol fiyatlarındaki yükselişi bekliyor. Zira geçen haftalarda dünyanın en büyük halka arzı olarak tarihe geçen Petrobras'ın 79 milyar dolarlık halka arzı bu borsada satış baskısına yol açmıştı. Ayrıca şirketin yıllık yüzde 27'lik değer kaybı da bu borsanın performansını olumsuz etkiledi. Brezilya'nın petrol fiyatına bağlı olması borsasını da etkiliyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dolar rekoru kırıldı, bundan sonra neler olabilir?

Selim Işıklar 2010.10.17

Sene başında 2009'da toparlanan borsaların 2010 yılında zorlanacağını savunmuş ama ayrışan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası bileşik endeksinin 71 bin puana ulaşabileceğini vurgulamıştık.

Gerçi bu yükselişi yılın ilk yarısında bekliyorduk ama siyasi gelişmeler bu durumu geciktirdi. Özellikle 12 Eylül tarihinde gerçekleşen referandum öncesi ve sonrası yaptığımız tespitlerin isabetli çıktığını düşünüyorum. 10 Ocak 2010 yılındaki yazımda endeksin 71 bin puana çıkabileceğini belirten bir analizimiz vardı. 50 binli puanların bile riskli görüldüğü sırada 70-75 bin puandan bahsetmek biraz cesaret isterdi. İMKB endeksinin dünyada yükselen birkaç borsadan biri olduğunu görüyoruz. Borsa endeksi yılbaşından bu yana TL bazında yüzde 33, dolar bazında yüzde 42'ye yakın bir yükseliş kaydetti.

Ancak özellikle yükselişin hemen referandum öncesi başlayarak sürmesi tesadüf değildi. 29 Ağustos'ta da 'Referandumda evet çıkacağına inanan büyük fonlar Borsa'da alıma geçti' ve 5 Eylül'de 'Referandumda evet çıkarsa 70 bine yolculuk başlar' başlıklı analizlerimiz öncesi Borsa 59-60 bin seviyelerindeydi.

Referandum sonuçlarının 2011 genel seçimleri öncesi siyasi riskleri ortadan kaldırmasıyla yabancı ve yerli yatırımcıların risk iştahı arttı. Uluslararası piyasalarda gevşeme politikalarının süreceğinin anlaşılmasıyla Borsa'da banka hisselerinin liderliğinde dolar bazında yeni bir tarihi zirveye ulaşıldı. Bir başka deyişle 5 sent eşiği aşıldı. (Dolar bazında 50 bin puan)

Bu kadar kısa bir sürede yüzde 35 yükselen endeksi bundan sonra neler bekliyor? Endeksin yeni hedefleri ne olabilir? Kâr satışlarıyla bir düzeltme gelebilir mi? Öncelikle beklediğimden de hızlı yaşanan bu yükselişe ciddi bir düzeltme gelmemesi çok sağlıklı değil görüşünde olduğumu vurgulamalıyım. Buna rağmen Borsa tarihimizin özellikle dolar bazında rekorun kırılmasıyla yeni hedefler gözetmesi de kaçınılmaz gibi gözüküyor. Hatırlayalım 2 sent rekoru kırdıktan sonraki rekor 3,70 sent seviyesiydi. Bu rekor 2000 yılında kırılmıştı. Daha sonra 2006 yılında bir kez daha bu seviye test edildikten sonra düzeltme hareketi başlamıştı. 2007 yılında Borsa 4,98 sent ile yeni bir rekor kırmıştı. Üç yıl sonra gelen bu yeni rekor daha da gelişebilir. Zira siyasi ortam buna her zamankinden müsait gözüküyor. Ancak kırılan rekorlara rağmen Borsa endeks hesaplamasının yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Akbank, Garanti Bankası, İş Bankası hisseleri, endeksi gerektiğinden fazla etkiliyor. Bu konuda İstanbul Menkul Kıymetler Borsası yönetiminin artık bir adım atması gerekiyor.

Dolardaki düşüş sürececek mi?

ABD Doları, TL karşısında son 4 ayda yüzde 12 değer kaybetti. Yılbaşında 1,49 seviyelerinde hareket eden dolar Avrupa'daki ekonomik çöküş sırasında hızla değer kazanmıştı. İçerideki bazı gerilimlerin de etkisiyle lira karşısında güçlenerek 1,607 TL seviyelerine kadar tırmanmıştı. O tarihten itibaren uluslararası piyasalarda gerilemeye başlayan dolara 12 Eylül referandumunda güçlü bir evet çıkmasıyla bir darbe daha indi. Geçen hafta 1,40 TL'nin altına gerileyerek lira karşısında iki yıl önceki değerine gerileyen dolarda düşüş sürececek mi? Yoksa bu seviyeler dip noktası mı? Bunu analiz etmeye çalışalım. Avrupa'daki ekonomik çöküşün etkisiyle yıl içinde uluslararası piyasalarda yükselen doların haziran ayından bu yana çökmesinin birkaç sebebi var. ABD konut piyasası, istihdam piyasası ve enflasyon istenildiği gibi iyi gitmiyor. Kırılganlık devam ediyor ama en önemlisi ABD açıklarını kapatmakta zorluk çekiyor.

Başta Goldman Sachs analistleri olmak üzere FED tahvil alımları miktarı konusunda piyasalarda abartılı bir iyimserlik oluşturuluyor. Böylece para gelişmekte olan piyasalara rahat bir şekilde yöneliyor. Dolar bu nedenlerle bir süredir artan girişlerle gevşeme yönünde. Merkez Bankası'na son 15 gündür ciddi miktarda dolar girişi oldu. Teknik olarak 1,39-1,33 bu iyimserliğin sürmesi durumunda gelinebilecek seviyeler. Ancak Borsa'daki rekor yükseliş ve kâr realizasyonları doların tepkisel bir yükseliş için hazır olduğunu gösteriyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bilançolar geldikten sonra kâr satışına dikkat!

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) endeksi dolar bazında şu ana kadar gördüğü en yüksek seviyelerde hareket ediyor.

2011 yılındaki seçimler öncesi dış borsalarda başlayan yükseliş hareketi de endeksin rekor üstüne rekor kırmasını destekliyor. Petrole bağımlı gözüken Brezilya borsası fiyatların yerinde saydığı yıl halen 2010 yılı başındaki noktada iken borsamız biraz da mali sektördeki hareketliliğin etkisiyle yüzde 34,42 yükseldi.

Endeksi etkileyen bankalarda bilanço beklentilerinin yanı sıra Garanti Bankası'ndaki ABD'li GE'nin (General Electric) payının satılma beklentileri borsaya pozitif yansıyor. Gerçi bankaların piyasa değerleri bugüne kadarki en yüksek değerlere yaklaştı ve bu da satış fiyatının önemini daha da artırdı. Zira 27 milyar dolar piyasa değerine ulaşan Garanti Bankası'nın yüzde 20,8'lik payına bu fiyatlardan satışının gerçekleşmesi durumunda 5 milyar doların üstünde bir teklif gelmesi gerekir. Borsa endeksinin 71 bin puana çıkmasını sağlayan banka hisselerinin piyasa değerlerinin toplamı neredeyse tüm şirketlere bedel. Bir örnek vermek gerekirse Akbank, Garanti, İş Bankası, Halkbank, Yapı Kredi ve Vakıfbank'ın piyasa değerleri 100 milyar dolara yaklaştı. Geride kalan 370 şirketin piyasa değeri ise 250 milyar dolar. İşte borsa endeksinin bundan sonra sert bir şekilde düşüp düşmeyeceği tamamen banka hisselerindeki gelişmelere bağlı.

Önümüzdeki hafta sonuna kadar konsolide olmayan şirketlerin bilançoları tamamlanacak, 15 Kasım'a kadar da konsolide bilançolar gelecek. Böylece üçüncü çeyrekte şirketlerin nasıl bir performans gösterdiği ortaya çıkacak.

Düzeltilme bekleyenler genelde bilançoların ortaya çıkmasının ardından satışa geçerler. Ekim sonu ve kasım ortası endeks için bir dönüm noktası olabilir. Borsa'nın bu performansını sürdürerek yeni bir tarihî zirve ihtimali halen devam etmekle beraber aşırı bir yatırımcı ilgisinin olmadığını da söylemeliyim.

İMKB, BOVESPA'YI GEÇTİ

Birkaç hafta önce İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) endeksinin yakaladığı müthiş performansla Brezilya borsa endeksi Bovespa'yı yakında yakalayabileceğini belirtmiştim. Gerçekten de 2007 yılında İMKB endeksini yakalayıp geçen Bovespa, üç yıl aradan sonra yeniden İMKB'nin gerisinde kaldı. AK Parti'ye kapatma davasının açıldığı 2008 yılının Mayıs ayında bu iki borsa arasındaki fark 32 bin puanı bulmuştu. Referandumda halkın güçlü bir şekilde demokrasideki reformları desteklemesi piyasalara güven verdi.

Doğalgaz fiyatları yarıya indi, tüketiciye yansıtılmalı

Avrupa'da tüketimin düşmesi gibi etkenler sebebiyle dünya doğalgaz fiyatları yılbaşından bu yana yarı yarıya geriledi. 2005 yılında tarihî zirve yaparak 15 doları aşan doğalgaz fiyatları 2008'de petrol fiyatlarının 150 dolara tırmanmasıyla yeniden zirve seviyesine yaklaşmıştı. 2008'de 13,6 dolara kadar yükselen fiyatlar geçen yıl 2,76 dolara kadar gerilemişti. Bu yılın başında 6 dolar seviyesinde bulunan doğalgaz fiyatları şu an 3,33 dolar seviyesinde. 2009 yılı Nisan ayına kadar petrol fiyatlarıyla birebir paralel giden doğalgaz fiyatları bu yıl petrolden ayrıştı. Brent petrolü yılbaşından bu yana yüzde 6 yükselirken dünya doğalgaz fiyatları yüzde 42 değer kaybetti.

Doğalgaz, yakıt ve önem açısından halen petrolden sonra ikinci sırada bulunuyor. Dünyada emtia fiyatlarının ve üstelik petrolün yükseldiği bir dönemde değer yitirmesi bizdeki fiyatlara henüz yansımada. Sanayinin ve konutların bu düşüşten istifade ettirilmesi gerekir. Teknik olarak incelediğimizde satış baskısı devam ediyor.

Göstergeler düşüşü onaylarken gerilemenin 3,1 dolara kadar devam etmesinin normal olduğunu görüyoruz. Bu seviye aşağı kırıldığı takdirde fiyatların 2009 yılı Nisan ayındaki dip noktaya doğru geri çekilmesi mümkün.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Piyasalar için son iki yılın en kritik haftası

Selim Işıklar 2010.10.31

Kasım ayının ilk haftası ekonomilerde son yılların belki de en kritik kararlarının alınacağı, dünya siyasetinde yeni bir sayfanın açılacağı bir hafta olacak.

Önümüzdeki hafta salı günü ABD Başkanı Obama'nın güvenoylaması niteliğinden de öte önem atfedilen kongre seçimleri var. Seçimlerin iki açıdan önemi büyük. Birincisi ABD ekonomisini yakından ilgilendiren reformların akıbeti, ikincisi dünya siyasetinde yeni bir gerilim sürecine yol açabilecek meclis yapısının ortaya çıkma durumu. Obama'nın son aylarda ekonomideki gidişatın etkisiyle uğradığı prestij kaybının Kongre seçimlerinde Cumhuriyetçilerin zafer kazanma ihtimalini artırdığı söyleniyor. 100 üyeli Senato'da 37 senatör değişecek. Eğer Cumhuriyetçiler on yeni sandalye kazanırsa dünya siyaseti için yeni bir dönem başlayabilir. Aynı şekilde 435 üyenin tamamen değişeceği Temsilciler Meclisi'nde 39 Cumhuriyetçi daha seçilirse Başkan kararlarında bundan sonra yalnız kalacak demek olacağından ekonomide ve siyasette ABD ve dünya için yeni bir döneme geçilecektir.

Bir başka önemli gelişme de çarşamba akşamı ABD Merkez Bankası'nın alacağı kararlar olacaktır. Piyasalarda aylardır olumlu bir etki yapan FED tahvil alım programı ile ilgili söylentiler nihayet bulacak. Belki de FED son iki yılın en önemli kararına imza atarak dünya piyasalarının 2010 yılı son çeyreği dahil olmak üzere 2011 yılını kapsayacak bir şekilde ya hayal kırıklığına yol açacak ya da hedge fonlara "rahat olun, arkanızdayım" mesajını vererek beklentilerin de ötesinde bir tahvil alım programı sunacak.

Tabii bir de haftanın son işlem günü açıklanacak tarım dışı istihdam ve işsizlik verilerini de unutmamak gerekir. Bu kritik önemdeki gelişmelerden başta borsa olmak üzere döviz fiyatları, emtia piyasaları ve faiz oranları da kesinlikle etkilenecektir. Zira piyasalardaki son algılamalarda üçüncü çeyrek bilançolarının geride kalması, düzeltme beklentilerinin ön plana çıkarılması ve FED'in piyasalarda hayal kırıklığı oluşturacak kararlara imza atabileceği endişeleriyle aşağı yönlü hareketler bekleniyor.

ABD seçimlerinde dünya siyasetinde belirsizliğe yol açabilecek düzeyde bir sonucun çıkması halinde özellikle Başkan Obama'nın göreve başladığı 2009 yılının başından bu yana oluşan iyimserliğin tersine dönme ihtimalini yüksek görüyorum. Obama'nın elini kolunu bağlayacak bir sonuç piyasalar için olduğu kadar dünya siyaseti için de farklı ve gergin bir dönemin başlaması anlamına gelecektir.

Geçen hafta ünlü fon yöneticisi Mark Mobius, İMKB endeksi için bazı tespitlerde bulundu. Yıl sonuna kadar yüzde 15-20 civarında bir düzeltme beklediğini söyledi. Önceki hafta dolar bazında tarihi bir rekor kıran endeks bu açıklamaların ardından satışlarla karşılaştı ve 71 bin puan seviyesinden 67 bin puana kadar geriledi. Eğer Mobius'un öngörüsü gerçekleşirse endeksin, 60 bin puanın da altına gerilemesi mümkün gözüküyor. Bazıları Mobius'un açıklamalarına kızdı belki ama kapalı kapılar ardında zaten bu yıllardır oynanan bir oyun, Mobius belki de yatırımcıları bu durum öncesi uyarmış oldu.

Geçen hafta da bilançolar sonrası gelecek kâr satışlarına dikkat çekmiştik. İlk uyarı düşüşleri gerçekleşti. Konsolide olmayan şirket kârlarının gelmesinin ardından şimdi de kritik haftadaki gelişmeler satışların derinleşip derinleşmeyeceğini gösterecek.

Teknik göstergeler satış baskısının bir süre daha devam edeceğine işaret ediyor. Kasım ayındaki uzun tatil öncesi düzeltme hareketi başlarsa nereye kadar sürebilir? Endeks 71 bin puan aşılmadığı müddetçe aşağı baskılara maruz kalabilir. Bu durumda 66 bin ve 64 bin en muhtemel düzeltme noktalarıdır. 58 bin ise korkulan düzeltme noktasıdır. Bu düzeltme hareketinin ardından endeks yeni bir yükseliş hareketine başlayabilir.

Paritenin seyrini FED'in tahvil kararı belirleyecek

Ana başlıkta belirttiğimiz gibi kasım ayının ilk haftası dünya piyasaları için önemli. Gelişmekte olan piyasalar için son iki yılın en önemli kararlarının alınacağı bir hafta olacak. ABD Doları neden son iki aydır düşüyor? Bunun sebebi gayet açık. Yaklaşık iki ay önce ABD merkez bankası FED ekonomideki zayıflığı önlemek, açıkça konuşmak gerekirse yeni bir çöküşün önünü kesmek için tahvil alarak piyasalara destek kararı verdi. Bu karar sonrası dolar, Euro ve yen başta olmak üzere para birimleri karşısında hızla eridi. Borsalarda doların bollaşacak olmasından dolayı hedge fon alımları hızlanırken emtia piyasalarında çok önemli artışlar gözlemlendi. İşte bu noktada Euro/dolar paritesi 1,25 seviyesinden 1,4157'e kadar yükseldi. Şimdi kritik karar aşamasındayız. Dağ fare doğurup FED tahvil alımlarında hayal kırıklığına yol açtığı takdirde ABD Doları hızla değer kazanacak; parite 1,33-1,26 aralığına gidecek ya da FED beklentilerin de üstünde bir tahvil alım programı açıklayarak yeni bir iyimser dalgaya yol açıp doları kaderiyle baş başa bırakacak. Çarşamba günü belki de ABD Kongre seçimlerinden bile önemli olan FED toplantısında bakalım hangi yönde karar alınacak...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

En kritik haftada korkulan olmadı

Selim Işıklar 2010.11.07

Piyasalar açısından son iki yılın en kritik haftası olarak nitelendirdiğimiz geçen hafta rahat atlatıldı. Kongre seçimlerinde Demokratların, Temsilciler Meclisi'nde ise Cumhuriyetçilerin kazandığı ABD, dünya siyasetinde kısa vadede çok da değişmeyeceğinin sinyalini verirken hemen bir gün sonrası Merkez Bankası FED'in tahvil alım programında beklentileri karşılayan bir miktarda alım yapacağını açıklaması borsalarda olumlu karşılandı.

ABD borsaları kritik sayılabilecek eşikleri aştı. FED halen ekonomik aktivitenin yavaş olduğunu düşünüyor. Bu sebeple ekonominin canlanması için tahvil alımlarının sürmesini isterken finansal piyasaların yeni bir çöküşle karşılaşmasını arzu etmiyorlar. Enflasyonun halen istenilen düzeyde olmaması ve işsizlik başta olmak üzere yapısal problemlerin halen düzelmemesi FED'in elini kolunu bağlıyor. Ancak ABD ilginç bir ülke; halkının ekonomiye bakışı da biraz garip. 2008 yılının son çeyreğinde Cumhuriyetçilerin Afganistan ve Irak'a yönelik harekâtlarının müthiş maliyetinin getirdiği ekonomik çöküşünü cezalandırmak yerine dünyada ılımlı rüzgârların yeniden esmesine imkân tanıyan ve ekonomide toparlanma çabalarına müthiş destek veren Obama

yönetimine adeta kızgınlıklarını bildirmeleri ABD'ye ait bir özellik galiba. Yoksa Obama başka bir ülkede başkanlığa adaylığını koysa kolaylıkla oy oranını artırabilirdi.

Piyasalarda bayram öncesi yeniden iyimserlik hakim olmaya başlarken, önümüzdeki hafta bankalar başta olmak üzere önemli şirketlerin konsolide bilançoları gelmeye devam edecek. Son gönderim tarihi 12 Kasım.

Şu ana kadar gelen bilançolardan bankacılık, gübre, petrol, otomotiv, finans sektörü hisselerinde bir önceki dönem ve geçen yıla göre kâr rakamları bir hayli iyi gözüküyor. Önümüzdeki hafta enerji, holding, sigorta ve telekomünikasyon sektörlerinde de önemli bilançolar açıklanacak. Bu açıklamaların ardından yerli ve yabancı yatırımcılar son çeyrek öncesi yeni pozisyonlar açacakları sektör ve hisseleri belirleyeceklerdir.

GARANTİ'DEKİ HİSSE SATIŞI YABANCI İLGİSİNİ ARTIRIR

Aslında geçen haftanın en önemli gelişmelerinden biri Garanti Bankası'ndaki ABD'li General Electric'in payını İspanyol BBVA'nın satın almasıydı. Böylelikle kâğıt üstünde inanılmaz piyasa değerine sahip olan bir bankaya başka banka tarafından bu fiyatı tescil eden bir rakam verilmesi Türkiye'ye olan güveni gösteriyor. Bankacılık sektöründe bir yabancı çıkarken bir başka yabancının gelmesi üstelik Garanti'deki hissesini satarak Türkiye'de enerjide yatırıma devam edeceği kararı verilmesi yakın bir gelecekte birçok yabancı şirketin kapımızı çalacağının habercisi.

Yatırımcılar açısından bakarsak uzun vadede bir Türk şirketinin piyasa değerini bu ölçüde yükseltmesi (Anayasa kitapçığının atıldığı 2001 yılından bu yana dolar bazında tam 45 kat artışla 600 milyon dolardan 27,2 milyar dolara yükseldi) Batı şirketlerini Türk piyasalarına yatırım yapmaya heveslendirir görüşündeyim.

Türkiye'nin seçimlerin ardından veya öncesi kredi notunun yatırım yapılabilir ülke kategorisine yükseltilmesi halinde birçok yabancı yatırımcı ve şirketin Türk borsasından bir şirket satın alarak veya ortak olarak Türkiye'ye yönelmesi kaçınılmaz olacaktır.

Petrol 90 doları geçerse iki ay içinde 100'ü görebilir

Bu yıl genelde diğer emtialara göre ucuz kalan petrol fiyatları ABD Merkez Bankası FED'in gevşemenin devamına işaret eden son kararlarının ardından bir haftada yüzde 6,22 yükseldi. 2008 Temmuz ayında 146 doları görerek tarihî rekor kıran petrol fiyatları şu an mayıs ayında test ettiği 89 dolara yaklaşmış durumda. Dünya finansal piyasalarında FED kararları başta olmak üzere altın, gümüş gibi emtialara olan ilginin artarak devam etmesinin ardından petrol fiyatlarının da çok önemli bir atak yaparak 90 dolar sınırına yükselmesi 2008 yılını hatırlatmaya başladı. Teknik olarak 89 dolar geçilmediği sürece petrol fiyatları 82-89 dolar arasında dalgalanacak. Ancak 89-90 dolar geçilirse petrol fiyatlarının iki ay içinde 100 doları bulması ya da ona yakın bir değere ulaşması kaçınılmaz gözüküyor. Daha uzun vadede ise dünya ekonomilerinin özellikle ABD ekonomisinin canlandırılmaya çalışılması doları olumsuz etkilemeye devam eder, gelişmekte olan ülkelerin başta Çin olmak üzere petrole olan talebi devam ederse 2008 yılındaki rekor 2011 yılında kırılabilir.

Borsa'da kâr satışı gelebilir

Selim Işıklar 2010.11.14

Dünya finans piyasalarında gündem çok çabuk değişiyor. Bir önceki hafta piyasalar ABD Merkez Bankası'nın (FED) tahvil alım programı ve ABD Kongre seçimlerine odaklı bir beklenti içinde hareket etmişti.

FED beklentilerin üstünde bir tahvil alım programı açıklarken, ABD Kongre seçimlerinde Obama yara alsa da yola devam ediyor. Ancak pozitif olarak gözüken gündem birden değişti ve Avrupa ile Asya'dan birbiri ardına negatif sinyaller gelmeye başladı.

Daha da zayıflaması beklenen ABD Doları İrlanda, Portekiz ve Yunanistan'dan gelen yeni bir olumsuz haber akışı ile yükselişe geçti. Borsalar bu haberlere tepki vermeye başladılar, ancak asıl kaygılar 'Çin faiz artışına gidebilir' endişeleriyle ortaya çıktı. Rekor üstüne rekor kıran altın fiyatları bir anda ters yüz oldu ve ons 1.424 dolardan 1.360 dolara kadar yüzde 4,4'lük bir düşüş yaşarken petrol fiyatları 90 dolar sınırından sert bir geri dönüş yaparak 86 dolara kadar geriledi. Emtia fiyatlarının etkin olduğu Latin Amerika borsaları ile Çin borsalarında bir haftada yüzde 4 civarında kayıplar yaşanırken gelişmiş borsalar yüzde 2 civarında kayıplarla haftayı düşüşle kapattı. Uzun bayram tatili öncesinde İMKB bu sert esen rüzgardan çok fazla etkilenmese de 71.655 puana kadar yükseldiği haftayı yüzde 1,73'lük kayıpla 69.553 puandan tamamladı. 2010 yılı üçüncü çeyrek bilançoları tamamlandı. İMKB şirketlerinden gelen bilançoları genel hatlarıyla analiz ettiğimizde finans şirketlerinin kârlılık oranlarını azalarak da olsa artırdıklarını görüyoruz. Bankalar içinde ayrışmaların yaşanacağı bir döneme girildiğinin sinyallerinin alındığını söyleyebiliriz. Ayrıca birçok bankanın fiyat kazanç oranının şirketlere kıyasla yüksek olması gelecek dönemlerde borsalarda satış baskısı oluşturabilecek bir unsur olarak göze çarpıyor. Sanayi şirketlerine döndüğümüzde sektörel olarak otomotiv, gübre, cam ve petrol şirketleri olumlu bilançolar getirdi. Kâr artışı sağlayan bu şirketlere muhtemel endeks düzeltmelerinde ciddi yabancı talebi gelebilir.

Büyük halka arzlar satışa yol açar mı?

Diğer yandan halka arzlar da olanca hızıyla devam ediyor. Son dönemde arz edilen bazı hisselerde görülen olağanüstü fiyat artışları yatırımcıların yeniden halka arzlara ilgi göstermesini sağlamaya başladı. Bayram sonrası halka arz edilecek ve yılın en büyük halka arzı olan Emlak Konut GYO hisseleri piyasalardan önemli bir likidite çekeceğe benziyor. Yatırımcıların halka arz edilen şirketleri tercih ederken kâr rakamlarının yanı sıra öz sermaye oranlarına, yani defter değerlerine dikkat etmelerini öneririm. Ayrıca şirketlerin sektörel pozisyonları son derece önemli olduğu için doygun fiyata erişmiş şirketlerden iskontolu fiyatlı olanlara yönelmek daha uygun olacaktır. Halka açılan ya da açılacak şirket yöneticilerine tavsiyem ise yatırımcılara orta ve uzun vadede kâr payı verecek politikalara yönelerek onların teveccühlerini istismardan kaçınmaları yönünde olacaktır. 'Sattım kurtuldum!' mantığı ile değil 'ortak ettim sorumluluğum arttı' düşüncesiyle hareket ederek, piyasa fiyatlarını istikrarlı şekilde yükseltecek bir anlayışla hareket etmeliler.

Endeksi analiz ettiğimizde şu tespitleri yapabiliriz: Bilanço beklentilerinin sona erdiği dönemlerde yaşanan satış baskısı bir süre devam edebilir. Teknik göstergeler kısa ve orta vadede satış baskısını onaylıyorlar. Referandum sonrası yüzde 24 yükselen Borsa'nın beklentilerin büyük ölçüde karşılanmasıyla bir düzeltme hareketine başlaması sürpriz görülmemeli. Merkez Bankası'nın gecelik borçlanma oranlarını 4 puan birden indirerek yüzde 5,75'ten 1,75'e çekmesi TL'yi olumsuz etkileyebileceğinden endeks dış piyasalardaki kritik gelişmelerden ve beklentilerin geride kalmasından dolayı bir düzeltme havasına girebilir.

Çin borsasındaki çöküş şimdilik spekülasyon

Perşembe günü açıklanan Çin ekim ayı enflasyon verileri başta Çin borsası olmak üzere Asya borsalarında şok etkisi yaptı. Çin Shanghai Endeksi cuma günü faiz artışına gidileceği haberleriyle yüzde 5'lik bir düşüş yaşarken bu durum dünya borsalarını da olumsuz etkiledi. Çin'de ekim ayı enflasyonu gıda fiyatlarındaki yükselişin etkisiyle yıllık yüzde 4,4 ile beklentilerin üstünde açıklanmıştı. Aslında bu açıklama öncesi önemli bir sinyal gelmişti. Çarşamba günü Çin Merkez Bankası'nın zorunlu karşılık oranlarını 50 baz puan artırması sıkılaştırma ihtimalinin giderek kuvvetlenmesine sebep oldu. Faiz artışının an meselesi olduğu söylentileri spekülasyonların son bir ayda yüzde 22 kazanç sağladıkları Çin borsasından hızla kaçmalarına yol açtı.

Aslında yüksek enflasyon haberi hemen her ay Çin borsasında buna benzer hareketlere neden oluyor. Zira açıklanan her enflasyon yükselişinde faiz artışı gündeme geliyor. Bir süre sonra işler normale giriyor. Emtia piyasalarında ve menkul kıymet borsalarında oluşan balon biraz indirildikten sonra gidecek yeri olmayan fonlar düzeltmeler sonrası yeniden bu piyasalara doğru yol alıyor. Bu nedenle son yaşanan düşüşü büyük bir düşüş dalgasının başlangıcından ziyade bir düzeltme hareketi olarak değerlendirebiliriz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'daki düşüş normal, endeks ocakta toparlanır

Selim Işıklar 2010.11.28

Ağustos sonundan itibaren müthiş bir ivme yakalayarak tahminlerimiz doğrultusunda 70 bin puanı aşan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) Ulusal 100 endeksi, ekim sonlarına doğru 'artık bu noktalarda satış gelebilir' uyarılarımızla örtüşen bir harekete girerek bir ayda yüzde 9,04 geriledi.

Geçen hafta Avrupa'nın hasta adamları yeniden ortaya çıkmaya başladı, buna Güney Kore ile Kuzey Kore arasındaki sıcak çatışma haberleri eklenince borsalarda düşüş kaçınılmaz oldu. Aslında bu haberler spekülasyonların tam da istediği gibiydi. Hatırlarsanız Templeton Fon yöneticisi Mark Mobius, "İMKB endeksinde yıl sonuna doğru yüzde 15-20 düzeltme gelebilir." öngörüsünde bulunmuştu. Daha sonra bu sözleri SPK tarafından ön soruşturma geçirmesine sebep olmuştu. Hatırlarsanız biz de Mobius için "Belki ona kızıyorlar ama o açıklamaların yatırımcıları tatlı uykudan uyandırmak adına da değerlendirilmesi gerekir." demiştik. Artık piyasamız eskisi kadar sığ olmadığı için bir kişinin sözüyle hareket edecek bir borsa olmadığımızı bilmemiz gerekir.

Aslında 2009 yılı Mart ayından bu yana sürekli yükselerek 22 binli seviyelerden 71 bin puana kadar yükselen Borsa'nın zaman zaman düzeltmelere girmesi normal sayılmalıdır. Türkiye'nin eskisi gibi kırılgan bir yapıda olmadığı özellikle siyasi açıdan belirsizlikleri ortadan kalkmış bir Türkiye var. Ama risk iştahı şimdilik azalmış, yıl sonuna yaklaşırken bilanço beklentileri de geride kalmış bir Borsa'nın gerilemesinden daha doğal ne olabilir ki. Bu düşüş büyük düşüşün başlangıcı olarak değil de dünya piyasalarında bir süreliğine gelişmekte olan piyasalarda risk almak istemeyen yatırımcıların kârlarını ceplerine koymak amacıyla satış havasına girmeleri olarak değerlendirilmeli.

Hafta içinde kredi görünümü pozitif çevrilen Türkiye'nin 2010 yılındaki en önemli beklentisi genel seçimler sonrası kredi notunun yatırım yapılabilir ülke kategorisine yükseltilmesi. Anayasa değişiklikleriyle ilgili

referandum öncesi ve sonrası yabancı yatırımcı Borsa'da bir milyar doları aşan alım yapmışlardı, endeks 58 bin puandan 72 bin sınırına bu alımlarla yükselmişti. Şimdi özellikle banka hisselerine gelen kâr satışları endeksin Avrupa borsalarındaki düşüşten bile hızlı gerilemesine neden oluyor.

66-64 bin aralığı beklediğimiz gibi gerçekleşti. Şimdi satışlar hız kesse bile yeterli alım olmadığı için bir süre sonra son satış dalgası endeksi 64 bin puanın altına getirirse durum değişebilir. Yatırımcıların Avrupa krizi ile ilgili gelişmeleri bir süre izlemeleri ve aralık ayının son haftasına kadar çok önemli bir beklentiye girmeden sakin kalmaları beklenebilir. Biliyorsunuz son dönemde birbiri ardına yapılan halka arzlar büyük bir likidite çekti. Ayrıca bilanço döneminin sona ermesi hisselerin bu fiyatlardan alıcı bulmakta zorlanmasına neden oluyor. Daha canlı bir piyasa için aralık sonu ve ocak ortası takip edilmelidir.

Dolardaki tırmanış devam eder mi?

ABD Merkez Bankası FED'in tahvil alım programını açıklamasının ardından 1,4283'e kadar yükselen Euro/dolar paritesi, bir süredir gündemdeki yerini kaybeden Avrupa krizinin yeniden öne çıkmasıyla bir anda tepetaklak oldu. 4 Kasım'dan bu yana Euro, dolar karşısında yüzde 7,5 eriyerek 1,32 dolara kadar geriledi. 21 Eylül'den bu yana en düşük seviyesini gören paritenin bundan sonraki akıbetini Avrupa'nın son krizi iyi yönetip yönetememesi kadar, spekülâtörlerin, hedge fon yöneticilerinin hareketleri belirleyecektir. Teknik olarak 1,33 seviyesinin altında kapatması paritenin hâlâ düşüş yönünde hareket edebileceğini ve 1,29-1,25 seviyelerine kadar gerileyebileceğini gösteriyor, yukarı dönme çabaları bu aşamada satışlar getirebilir.

Paritedeki düşüş ABD Doları'nın TL karşısında da yükselmesine neden oluyor. Paritenin zirveye çıktığı 4 Kasım'da TL karşısında 1,3945 seviyesine kadar gerileyen dolar dünyada değer kazandıkça TL karşısında da aynı şekilde yükselerek 1,4925 TL seviyelerine tırmandı. Bu aşamadan sonra tamamıyla parite etkisiyle hareket etmesi beklenen dolar/TL paritesinin 1,488 seviyesinin üstünde kaldığı sürece ve paritenin 1,29'un altına gerilemesi durumunda 1,53 ve üstünü görmesi sürpriz olmaz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Piyasalar yeni yılda nasıl hareket eder?

Selim Işıklar 2010.12.05

Aralık ayları borsalar açısından son derece belirsiz ve istikrarsız sonuçların alındığı bir ay olarak değerlendirilebilir. Son 10 yılda İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) aralık aylarında 6 kez yükselirken 4 kez de değer yitirmiş.

2010 yılının son ayına iyimser bir başlangıç yapan İMKB endeksi geçen hafta 64 bin puan sınırından gelen alımlarla toparlanma çabasına girmiş gözüktü. Beklentiler açısından zayıf bir gündeme sahip olduğumuzu düşünürsek borsadaki yükselişlerin spekülâtörler tarafından satışlarla değerlendirilmesinin daha muhtemel olduğu bir dönemdeyiz.

2011 yılına girmeden bu yılın bir muhasebesini yaptığımızda bir yıl önce endeks 50 bin puan civarındayken yaptığımız analizlerde İMKB endeksinin yıl içinde zor da olsa 71 bin puana ulaşabileceğini belirtmiştik.

Tahminimiz tam isabet denilebilecek şekilde gerçekleşti. Türkiye ekonomisi, piyasalarıyla dünyada çok önemli bir gelişme kaydetti. Hiç şüphe yok ki siyasi istikrarın devam etmesi kadar makroekonomik göstergelerde cari açık hariç oldukça iyi bir performans gösterilirken, bankacılık başta olmak üzere şirketlerin performanslarında önemli ilerlemeler kaydedildi.

2010 yılının belki de en önemli gündem maddesi anayasa değişikliklerinin halkın yüzde 58'i tarafından destek görmesiydi. Her ne kadar kredi derecelendirme kuruluşları bu sonucu görmezden gelseler de bu sonucun 2011 yılının Haziran ayında yapılacak genel seçimler için önemli fikirler verdiğini görmezden gelemeyiz.

Her şeye rağmen önümüzde 6 ay gibi uzun bir süre var. Türkiye'nin hâlâ olumlu bir eksen üzerinde olduğunu düşünmekle beraber dünyada Çin'in izleyeceği mali politikalar ve Avrupa Birliği'nin (AB) ekonomik krizi nasıl yöneteceği dikkatle izlenmeye devam edecek. İran-İsrail, Güney Kore-Kuzey Kore gerginlikleri 2011 yılında piyasaların kırılgan tarafı olmaya devam edecek. Bu sebeple altın ve petrol fiyatlarındaki yukarı dalgalanmaların aslında çok da hayra alamet olmadığı bir gerçek.

2011 yılı piyasalar açısından genel seçimlere kadar zor geçecek ama sonrasında çok önemli bir kredi not artışı beklentisi olduğu için beklentilerin devam ettiği bir yıl olacaktır.

Amerikan Borsası yönünü yukarı çevirdi

2010 yılı boyunca sakin bir yükseliş trendi yaşayan dünyanın en büyük borsası New York'taki Dow Jones endeksi yıl içinde 9.600-11.450 puan aralığında hareket etti. Kasım ayında Avrupa'da baş gösteren kriz ve beklentilerin geride kalmasıyla bocalayarak ay sonunda 10.942 puana kadar bir gerileme yaşadı. Aralık ayına girdiğimizde ibre yeniden yukarı dönmeye başladı. Özellikle çarşamba günü dünya borsalarının büyük bölümünde başlayan alım dalgası bu endeksi de yukarı taşıdı ve karamsarlığın yerine temkinli bir iyimserlik havasıyla 11.400 puana kadar dayandı. Cuma günü açıklanan tarım dışı istihdam verisinin beklentilerin altında kalmasının ardından satışlar gelse de ilerleyen dakikalarda altın ve petrol başta olmak üzere emtia fiyatlarında ve Euro/dolar paritesinde yükselişler endekslerin yönünü yukarı çevirmeye yetti. Önümüzdeki hafta 11.450 puandaki direnç geçilirse Dow Jones'un kısa sürede 11.750-11.900 puanları görmesi sürpriz olmayacaktır. Aksi takdirde ikili tepe riski yeni bir satış dalgası getirebilir. Orta vadeli hareketli ortalamaların yukarı dönmesi yükselişi destekliyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Düşüşün arkasında 'vur-kaç' için gelen fonlar var

Selim Işıklar 2010.12.12

2010 yılının ilk 10 ayında 3,2 milyar dolara yakın net alım yapan yabancı yatırımcılar kasım ayında 613 milyon dolarlık net satış yaparak Borsa'da kârlarını realize etmeye başladılar.

Banka hisselerinde yoğunlaşan satışlar doğal olarak genel endeks üzerinde satış baskısına yol açtı. Bu satışları sürpriz olarak yorumlamanın yanlış olduğunu düşünüyorum. Zira ekim ayı sonunda Mark Mobius (Templeton

Fon yöneticisi) gayet açık bir şekilde İMKB endeksinin yıl sonuna doğru yüzde 15-20 gerileyebileceğini, bazı hedge fonların (kısa pozisyon alanların) satışa geçmesiyle böylesi bir durumun ortaya çıkacağını belirtmişti. Benim de bu köşede yaptığım analizlerle örtüşen bu düzeltme hareketi beklediğim bir zamanda gerçekleşiyor.

Kasım ayında yoğun bir şekilde satıcı olan yabancılar yukarı hareketin ardından Türkiye piyasalarında kimilerine göre beklenmedik bir şekilde satışa devam ediyorlar. Haziran ayından bu yana yabancılar o kadar iştahla alım yaptılar ki (3 milyar dolarlık net alımda bulundular) bu süre zarfında referandum sonucunun etkisiyle önemli kârlar elde ettiler. Şimdi ise bu kârları işler iyiye giderken realize ederek kısa bir süreliğine Türkiye'deki yatırımlarına ara veriyorlar. Avrupa krizinin derinleştiği, ABD ekonomisinin yetersiz bulunan büyümesinin olduğu bir sırada makro ekonomik dengelerini koruyan Türkiye'de sıcak paraya önlem tartışmaları belki de, yabancıları fiyatlar bu düzeydeyken satalım mantığına itmiş olabilir. Kasım ayı başında bilançolar dönemi sona erdi ve şirketlerin kâr rakamları açıklandı. Fiyatlar içinde mantığı ile çok iyi kâr getiren şirketler dahi f/k oranları gerçeği yansıttığından daha da yukarı gidemediler.

Bankalar, Garanti Bankası'nın el değiştirme operasyonu sonrası, 2011 yılında kâr marjlarının düşeceği endişeleriyle gerilemeye başladılar. Yabancı yatırımcılar zaten bu hisselerde bu fiyatlardan olağanüstü kârlı durumdalar. Kolaylıkla satış yaparak kârlarını realize ediyorlar. Endekse olumlu ve olumsuz yönde etkileri olan banka hisselerindeki yüzde 3'lük düşüş veya yükseliş aynen endekse yansıdığı için cuma günü dünya borsalarında en fazla kayıp İMKB'de yaşandı. Avrupa'da yaşanan borç krizine rağmen Türkiye'nin ekonomik verileri oldukça iyi sayılabilir. Cuma günü beklentilerin biraz altında gelmesine rağmen üçüncü çeyrek sonunda 8,9'a ulaşan büyüme rakamları, ekim ve kasım aylarındaki sanayi üretimi son çeyrek büyümesi için olumlu yönde fikir veriyor. Bütün bu olumlu gelişmelere rağmen yabancı yatırımcı Borsa'da satışlarına devam etti; Çünkü kurala göre 'beklentiler alınır gerçekler satılır'. Fiyatlar, risk iştahının alım yapmak için uygun hale geldiğinde yeniden döneceklerdir. Endekste kasım ayındaki gibi 64 bin puanın hemen altına bir sarkma olsa da 58-64 bin puan arası alım fırsatı oluşturacaktır. 100 günlük hareketli ortalamalar da hemen hemen bu düzeyde bulunuyor.

Yabancılar çok uzun süre uzaklaşmayacak

Genel seçimlere 7 ay var. Bu süre zarfında piyasalarda zaman zaman sert iniş çıkışlar yaşanacaktır. Ama bir gerçek var ki yabancı yatırımcılar bu kazançlı piyasadan çok da uzaklaşmayacak. Bütün kırılganlıklara karşın Türkiye olumlu yönde ayrışan görüntüsünden sapmadıkça finans piyasalarımıza doğru yeni girişler kaçınılmaz gözüküyor. Sıcak paraya önlem yerine sıcak parayı istikrarlı ve uzun vadeli kalması için özendirmek gerekiyor. Sanıyorum bu yönde çabalar geliştirilecektir. Aralık ayının sonlarında gerek Borsa'da gerekse dövizde fiyatlar yine cezbedici noktaya gelirse hiç şüphemiz olmasın ocak ayında Türkiye piyasaları gözde olmaya devam edecektir.

Önümüzdeki haftanın ilk gününde Çin kasım ayı TÜFE verileri dış piyasalar için son derece kritik. Zira ekim ayında yıllık yüzde 4,4'e ulaşan enflasyon verisi yüzde 5,1'i aşarsa faiz artışı gelebileceğinden bu verinin önemi büyük. Hafta içindeki FED toplantısından herhangi bir sürpriz beklenmiyor. ABD konut satışları ise önem değeri yüksek sayılabilecek bir veri olarak karşımıza çıkıyor. Teknik olarak satış sinyalinin devam ettiği İMKB endeksinin sırasıyla 64.200 ve 63.800 puan seviyelerini koruması önemli. Ancak bu iki önemli destek noktası bir şekilde kırılırsa 58-62 bin aralığı önem kazanacaktır.

2010 yılı ABD Doları'nın yükselen bir trend izlemesine rağmen gıdadan tekstile, petrolden altına emtia fiyatlarının dolar bazında rekorlar kırdığı bir yıl olmak üzere. Pamuk fiyatları en son 2008 yılında 93 dolara (cent/libre) kadar yükselmişti. Bu rekorlar altüst oldu. Üstelik o tarihte Euro/dolar paritesi 1,52 seviyelerindeydi. ABD Doları şu an yüzde 13 değerli olmasına rağmen pamuk fiyatlarındaki yükseliş inanılmayacak düzeyde.

2008 yılının sonunda 39 dolara kadar gerileyen pamuk fiyatları 2010 Kasım ayında 150 dolara kadar yükselerek tarihî bir noktaya ulaştı. Gümüş fiyatları da yüzde 64'lük getiriyle ikinci sırada. Kahve, mısır, buğday sırasıyla bu iki emtiayı izlemekte. Bakır fiyatları da geçmiş rekorları zorlayarak yeni zirvelere ulaşmış durumda. Petrol son dönemdeki yükselişin etkisiyle altın fiyatlarını sollayarak yıllık yüzde 26 oranında yükselmiş kaydetti. Altın ons fiyatı da yılbaşından bu yana yüzde 22 artarak listenin arka sıralarında yer aldı.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Piyasaları bu defa ABD'nin toparlanması korkusu sardı

Selim Işıklar 2010.12.19

ABD ekonomisinin bu defa toparlanmaya geçmesi gelişmekte olan ülkeleri endişelendiriyor.

Zira istihdam ve konut piyasalarındaki olumlu gelişmeler faiz artışlarını gündeme getirecek, bu da bol likiditenin sonu anlamına gelecek.

2008-2009 yıllarındaki ABD kaynaklı, AB destekli küresel krizin büyük bir çöküşe yol açmasını engellemek için alınan önlemler, parasal genişlemeler 2009 yılı Mart ayından bu yana finansal piyasalarda özellikle gelişmekte olan ülkelere doğru fon akışının hızla sürmesine yol açmıştı. Bu dönemde Türkiye'ye de ciddi sayılabilecek fon akışları oldu. İMKB 2009 yılında 2,2 milyar dolarlık bir yabancı alımıyla bir önceki yıla göre yüzde 96 yükseldi. 2010 yılında ise özellikle Haziran-Ekim döneminde 3,2 milyar dolarlık yabancı alımı, endeksin 71 bin puanı aşmasını sağladı. Bu yıl borsa yılbaşına göre yüzde 20 primli. Kasım ayından bu yana İMKB endeksinin belirgin bir düşüş trendine girdiği görülüyor. Borsa geçen hafta boyunca banka hisselerine dönük satışlarla aşağı yönlü dalgalanmasına devam ederken perşembe günü AB liderler zirvesinde alınan "daimi kurtarma mekanizması" kararı cuma günü kısa bir süre endeksi yüzde 2'ye yakın yukarıda tutsa da banka hisselerine yönelik yoğun satışlar, edeksin 64 bin desteğini kırmasına yol açtı.

Kasım ayı başından bu yana yaptığımız analizlerde bilanço beklentilerinin sona ermesinin ardından bir düzeltme beklenmesi gerektiğini vurgulamıştık. Bu nedenle yaşanan düşüş sürecinin beklediğimiz düzeltme olduğunu söylemek mümkün.

İMKB NEDEN NEGATİF AYRIŞIYOR?

ABD borsalarının yükselişe geçtiği bir sırada Türkiye borsasının negatif ayrışmasında en önemli sebep endekse gereğinden fazla etki yapan banka hisselerinde yaşanan satışlar. Yabancı yatırımcılar banka hisselerinde satışa geçti. Zira kısa bir süre için de olsa ABD ekonomisinden gelen toparlanmaya yönelik olumlu sinyaller, fon akışının gelişmekte olan ülkelere doğru kaymasına sebep olacak. Türkiye, halen kârlı oldukları ve rahatça kârlarını realize ederek çıkabildikleri bir piyasa. Merkez Bankası'nın politika faiz oranını yarım puan

indirmesi ve sıcak paranın oluşturacağı tehditlere karşı aldığı önlemler piyasalarda risk iştahını bir süre erteleyecek olması da bu düşüşte etkili. Ayrıca bankaların kâr marjlarının düşeceği söylentileri de olumsuz ayrışmada bir diğer etken.

Cuma günü dış borsalarda İtalya ve İspanya'nın dışında önemli kayıplar yaşanmamasına rağmen hatta Arjantin ve Brezilya borsaları yükselirken İMKB negatif ayrışma sinyallerini açıkça verdi. Negatif ayrışmanın Türkiye'nin makroekonomik verilerinden kaynaklanmadığı, geçici bir yabancı satışından ibaret olduğu da söylenebilir. Cari açık konusunu olduğundan fazla abartan ve belki de bunu satış bahanesi olarak kullanan 'vur-kaç' fonlar İMKB endeksini baskıda tutuyorlar. Gerçi teknik olarak 59 bin- 61 bin puan aralığında oluşan boşluk dolmalı. Belki de bu noktaya doğru endeksi bilinçli olarak getirmek istiyorlar.

Cari açık konusuna dönecek olursak; 2009'da 13,8 milyar dolar açık veren Türkiye yüze 4,7 küçülmüştü. 2010 yılında ise yüzde 7-8 büyüyen Türkiye 40 milyar doları aşan bir cari açıkla karşı karşıya. Bu açığın neredeyse tamamı enerji kaynaklı. O halde önümüzdeki dönemde sıcak parayı ürkütmek yerine aksine özendirmek bile gerekebilir.

Dolar, hazirandaki zirvesine yol alıyor

Kasım ayı başında ABD Merkez Bankası toplantısı öncesi 1,39 TL seviyesini gören dolar, Avrupa'dan gelen finansal kriz sinyalleri ve gelişmekte olan ülkelerdeki aşırı ısınmanın oluşturduğu cari açıklara önlemlerle destek buldu. Bazı kısa vadeli fonların bu gerekçeler ve kâr amaçlı yaptıkları satışlar sonrası döviz alımına geçmeleri ABD Doları'nın 25 Ağustos'ta gördüğü 1,531 seviyesini geçen hafta içinde aşmasını sağladı. Bu noktadan sonra her şey ABD 'deki gelişmelere bağlı gözüküyor. ABD'de vergi indirimlerinin onaylanması, perşembe günü AB liderler zirvesinde daimi kurtarma mekanizması kurulması kararına rağmen İrlanda'nın kredi notunun düşürülmesi dolara dış talebi daha da artırdı. Eğer Euro/dolar paritesi 1,29 ve altına doğru hareket ederse önümüzdeki hafta ABD Doları 1,58 ve 1,61 seviyelerini hedef alarak yükselişe devam edebilir. Önümüzdeki hafta ABD üçüncü çeyrek GSYH verisinin yanı sıra çarşamba ve perşembe günü açıklanacak konut satış verileri ABD Doları'nın yükselişe devam edip etmeyeceği hakkında fikir verebilir.

YASAL UYARI

Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Feza Gazetecilik'e aittir. Kaynak gösterilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı özel izin alınmadan kullanılamaz. Ancak alıntılanan köşe yazısı/haberin bir bölümü, alıntılanan habere aktif link verilerek kullanılabilir. Ayrıntılar için lütfen **tiklayınız**

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bilanço beklentileri, şubata kadar endeksi canlı tutacak

Selim Işıklar 2010.12.26

Kasım ayı başlarında 71 bin 650 puanda başlayan yabancı satışlarıyla düşüş eğilimine giren Borsa, geçen hafta 62 bin 436 puandan gelen alımlarla tekrar yukarı dönerek 66 bin puanı aştı.

Döviz kurlarındaki yukarı hareketin de etkisiyle pazartesi günü dolar bazında gerileyerek, referandum öncesine dönen endeks, bu seviyeden dış borsalardaki pozitif seyrin de etkisiyle toparlandı. TL bazında 59-62 bin puan aralığında bulunan, dolar bazında ise 39.800-41.000 aralığında oluşan destekler geçen hafta pazartesi günü test edildi. Ve böylelikle o tarihlerde teknik olarak oluşan boşluklar doldurulmuş oldu. Borsa'daki yükseliş sonrası döviz fiyatlarında bir miktar realizasyon yaşansa da 1,55 olan kritik seviyenin üstünde kalındı.

Paranın hızla yön değiştirdiği bir ortamda bulunuyoruz. Gelişmekte olan ülkelere fon girişinin hızlanacağından bahsettiğimiz bir dönemde kasım ayı ve aralık ayının ortasına kadar yabancı yatırımcıların çıkış yapması bir tezat oluşturdu. Avrupa'nın borç krizini çözeceği söylenen mekanizmanın başarısı oldukça şüpheli görülüyor. Zira 750 milyar dolarlık fondan faydalanan Avrupa'nın borçlu ülkelerinin kredi notları bir bir indiriliyor ve borçların ödenme zamanı geldiğinde bu borç sarmalı bu ülkeleri daha da kötü duruma sokarak hastalığı müzmin hale getirecek.

Menkul kıymet piyasalarında bu durum şimdilik görmezden geliniyor. Hafta içinde gelen olumsuz haberlere rağmen borsalar yükselişlerine devam ettiler. ABD borsaları kritik seviyelerinin üzerlerinde bulunuyorlar. Dow Jones Sanayi Endeksi 11.450 puanı aştıktan sonra yükseliş eğiliminde ısrarcı bir görüntü çiziyor. Dow Jones en son 2008 yılının Ağustos ayında 11.933 puanı görmüştü. Şimdi yeniden bu noktayı aşmayı deneyecek. 2007 yılındaki zirve noktası olan 14 bin puana ulaşması artık hayal olmaktan çıkmış gözüküyor.

Uluslararası piyasalarda bir yandan aşırı ısındığı söylenen gelişmekte olan piyasalarda, merkez bankalarının aldığı tedbirler sonrası yabancı yatırımcılar kararsız gözüküyor. Korkuları; olası vergi artışları ve cari dengelerdeki bozulma. Diğer yanda gelişmiş devletler borç ve bütçe açığı gibi parasal krizlerle baş etmeye çalışırken borsa ve tahvil piyasalarına yeni sermaye çekmeye çalışıyorlar. Çin hem ABD hem de Avrupa'yı dengede tutmak ve yatırımlarını riske atmamak için bu ülkelerin tahvillerine ilgi göstermek zorunda kalıyor.

Bu noktada gerçekten dikkatli olmakta fayda var. Türkiye, sermayeyi ürkütmeden şu ana kadar yaptığı uygulamaları geliştirerek devam ettirmeli. Cari açığı kapatma konusunda atacağı yanlış adımlardan kesinlikle kaçınmak zorunda. Makro dengelerdeki hedeflerin tutturulduğu bir dönemde, kredi derecelendirme kuruluşlarının önyargılı bir şekilde cari açık ile ilgili not artırımını geciktirmesi büyük haksızlıktır.

Borsa'ya dönecek olursak 2010 yılının sonuna geldiğimiz günlerde piyasanın yeniden canlanmaya başladığı, düşüşlerin alım fırsatı olarak değerlendirildiği bir süreç yaşıyoruz. Şubat ayına kadar bilanço beklentileri, endeksi inişli çıkışlı da olsa canlı tutacaktır. Kısa vadede endeksin dolar bazında (44-46) 68.000-71 bin hedefleri yine gözetilecek gibi görünüyor. Teknik göstergeler yeniden alım sinyali verdi. Ancak bu sinyalin devam etmesi 62 bin puanın aşağı kırılmamasına bağlı.

Korku endeksindeki düşüş tehlikeye mi işaret?

2008 yılındaki Lehman Brothers'ın batışına kadar varan büyük likidite krizinde tarihinin en yüksek değerine çıkarak 89'a kadar ulaşan oynaklık endeksi, geçen hafta son iki yılın en düşük seviyesi olan 15,40'a indi. Volatility Index (VIX) (oynaklık endeksi) piyasalardaki korkunun derecesini ölçmesiyle bilinen ve ABD'nin önde gelen endeksi Standard&Poors 500 endeksinin hisse opsiyon fiyatlarını kullanarak piyasanın beklenen volatilitelerini ölçen bir endeks olarak biliniyor. ABD borsalarında son dönemde oluşan iyimserliğe paralel VIX, 2010 yılında ikinci kez 15,40 seviyesine geriledi. Oynaklık endeksi 2010 yılında 21 Mayıs'ta Avrupa borç krizinin etkisiyle 48,2 seviyesine ulaştığında İMKB yüzde 15'lik bir kayıp yaşamıştı. O tarihten bu yana oynaklık endeksi düşüyor ve 2 yıl öncesi durumuna gerilemiş durumda.

Piyasalar ve borsalar aşırı bir iyimserlik havasında. Peki bu endeksi nasıl okumak gerekir? 1990 yılından bu yana en düşük 9,30 seviyesini gören bu endeksin dip noktaları her gördüğünde muhakkak olumsuz ve tersine bir gelişme yaşanmıştır. Bu sebeple oynaklık endeksinin düşük seviyelerde olması, çoğu zaman piyasanın aşırı risk alma iştahı içinde ve tehlikeleri de görmezden geldiğini göstermiştir.

YASAL UYARI

Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Feza Gazetecilik'e aittir. Kaynak gösterilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı özel izin alınmadan kullanılamaz. Ancak alıntılanan köşe yazısı/haberin bir bölümü, alıntılanan habere aktif link verilerek kullanılabilir. Ayrıntılar için lütfen **tiklayınız**

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu yıl piyasaların gözü not artışında olacak

Selim Işıklar 2011.01.02

2010 yılında Borsa hem TL hem de dolar bazındaki tüm rekorlarını kırarak yatırımcısına kazandırırken uzun vadeli yatırım aracı olduğunu da ispatladı. Uzun vadeli diyorum zira 2002 yılı Kasım ayından bu yana endeks dolar bazında 6 kat kazandırırken birçok hissede 20-30 kata varan artışlar yaşandı.

Mali yapısı sağlam ortalama bir hisse senedine kriz zamanları yapılan yatırımın sabredildiği takdirde yatırımcısına kazandırdığı bir kez daha kanıtlandı. Bir tarihte yaptığımız analizde 1992 yılında yatırımcının 15 yıl boyunca elinde tutması durumunda bin dolarlık bir hisse değerinin bir milyon dolara kadar yükselmesinin mümkün olduğundan bahsetmiştim. İMKB'de birçok şirketin ortalama dolar bazında 30 kat kazandırabildiğini duyurmuştuk. Buradaki püf noktası, hisse seçimi ve zamanlama yatıyor. Zira Türkiye'de yatırımcı kavramı tam anlamıyla oluşmuş değil ve bireysel yatırımcılar yabancı yatırımcılar gibi uzun yıllar hisse senedinde bekleme yapma kültürüne sahip değiller. Bunda haksız da sayılmazlar. Zira Türkiye uzun yıllar kötü yönetimlerle çok belirsiz süreçler yaşadı. Yüksek enflasyon ve faiz ortamı yatırımcıyı hisse senedi piyasasından uzaklaştırmıştı. Borsa'da başkanlar ve bakanlar adeta manipülasyon yapar duruma gelmişti.

Türkiye, 2002 yılından bu yana istikrarlı bir para piyasasına sahip olurken enflasyon ve faizle mücadelede başarılı oldu. Ve bu durum zaman zaman büyük iniş çıkışlar yaşasa da uzun vadede Borsa yatırımcısına kazanç getirdi. Söz gelimi 2008 yılında dolar bozularak ortalama bir hisse senedine sahip olduğunuzda paranız, doların yükselmesi ve Borsa'nın çöküşü sonrası yüzde 80 erimiş olabilirdi. Bu durumda sabredip ortamın düzeleceğine inanarak elinde hissesini tutanlar iki yıl sonra zarardan kâra geçtiler. Birçok hissede bu oranlar eski seviyenin yüzde 500-600 üstünde gerçekleşti.

Türkiye Borsası uzun vadeli yatırımcılar için fırsatlar borsası olma yolunda emin adımlarla yürüyor. Sermaye Piyasası Kurumu pro-aktif bir yönetim sergiliyor. Türkiye'nin önümüzdeki yıllarda sermaye piyasalarında

yükselmesi için çabılıyor. Sermaye piyasaları gelecekte para piyasalarının önüne geçmeye devam edecektir. Hükümetler sadece bankacılık sistemini desteklemekle ilerlemenin mümkün olmayacağını da farkına vardılar. Ancak hâlâ bir sorun var; yabancı yatırımcılar İstanbul Borsası'na yatırım yaparken finans kesimini tercih ediyorlar. Borsa'daki şirketlerin büyük bir bölümü yabancı yatırımcıya ya kendini iyi tanıtmıyor ya da yeterince güven vermiyor. Aynı şekilde yerli yatırımcı da daha önceden yaşanan bazı olumsuzluklar ve özellikle kapanan tahtalar yüzünden Borsa'ya ilgisiz kalıyor. SPK'nın yerli yatırımcının yeniden Borsa'yla barıştırılması yönündeki çabalarına şirket sahipleri de destek vermeli.

2011 yılı ve sonrasında dünya piyasalarında ne yaşanırsa yaşansın istikrarlı bir ortamın devam edeceği bir Türkiye, yükselen yıldız olmaya devam edecektir. Haziran ayındaki genel seçimler öncesi Türkiye'nin kredi notunun yatırım yapılabilir ülke kategorisine yükseltilmesi zor gözüküyor. Bunun sebebi ekonominin not artışını hak etmemesi değil, kredi derecelendirme kuruluşlarının Türkiye'ye önyargılı bakış açılarından kaynaklanıyor. Seçimler sonrası not artırımının gerçekleşmesinin yüksek bir ihtimal olması piyasalar açısından 2011 yılının en önemli çıpası olacaktır. Endeks seçimlere kadar TL bazında rekorlar kırabilir, dolar bazında rekor kırmamasının haziran sonunda mümkün olacağını düşünüyorum. Bu süre zarfında olsa olsa rekor test edilebilir görüşündeyim.

Yabancı ilgisinin devam edip etmeyeceği bankaların son çeyrek performansına bağlı gözüküyor. Olağanüstü bazı gelişmelerin ortaya çıkması durumunda ise senaryo değişecektir. Genel anlamda görünen referandum sonrası halkın demokrasi isteği ve istikrarın sürmesinden yana olan tavrı seçimlere kadar piyasalarda muhtemel bir sis perdesini ortadan kaldırmıştır.

Altın fiyatlarının düşmesi ABD Doları'na bağlı

8 yılda ABD Doları'na karşı 3 buçuk kat yükselen altının onsu 300 dolar seviyesinden başladığı yükseliş serüveninde hiç kimsenin ummadığı tarihi bir zirveye kondu. Bir zamanlar altın fiyatları 1.000 dolara çıkabilir dediğimizde buna burun kıvrarak, ons fiyatının çok aşağılara düşeceğini savunanlar, fiyatlar 1.431 dolara çıktığında da düşüşün kaçınılmaz olduğunu söylemeye devam ediyorlar. Altın veya herhangi bir emtianın 2011 yılında düşme eğilimine girmesi sürpriz bir gelişme olmayacaktır, ancak bu düşüş öncesi yeni yükseliş rekorlarının geleceğini de herkes hesap etmelidir. Küresel piyasalarda birçok gösterge 2011 yılında, 2007-2008 yıllarındakine benzer gelişmeler yaşanacağına işaret ediyor. Örneğin petrol fiyatları rekorların kırıldığı 2008 yılındaki seviyelerine doğru bir atak yaptığında 100 doları aşarak 150 dolara yol aldığındaki piyasalar için keskin bir dönüşün yaşanması, faiz artış yarışının başlaması, altından ABD Doları'na kaçışı hızlandıracaktır. Avrupa, Asya ve ABD ekonomilerinde canlanma beklentilerin altında kalır, likiditeyi çekme operasyonu gecikirse altın yükselmeye devam edecektir. 2011 yılında bir hedef koymak gerekirse birinci senaryonun gecikmesi halinde altın fiyatları ABD Doları'nın zayıflaması veya bu seviyelerde kalması durumunda 1.800 dolara doğru atak yapacaktır. İkinci senaryonun hemen öne çıkmasında ise 1.200 dolara doğru hızla gerileyecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

2011'de riskler ve fırsatlar bir arada

Selim Işıklar 2011.01.09

2011 yılı ve sonrasında piyasalar ne olacak sorularına cevap bulmak için geçmiş 10 yılı çok iyi irdelemek gerekir. Zira dünya tek kutuplu bir sistemden hızla Ortadoğu ve Asya ağırlıklı çok eksenli bir sisteme doğru kaymakta.

Bu sebeple petrol başta olmak üzere emtia piyasalarındaki fiyat hareketlerini kontrol etme ve yönlendirmede yeni dönemin aktörleri daha aktif rol oynuyor. 2000'li yılların başlarında dünya ekonomisi bir dizi olay ve politika değişiklikleri ile farklı bir düzene doğru sürüklendi. Altın ons fiyatları 2001 yılı Şubat'ında 254 dolara kadar gerilediğinde dünyada ve Türkiye'de olağanüstü gelişmeler yaşandı. Türkiye'de şubat ekonomi krizi sonrası yapısal reformlar ve güçlü bir iktidara yol açan gelişmelerin olması, ABD'de 11 Eylül saldırıları ve sonrasında Afganistan ve Irak'a yönelik işgal operasyonu zamanla beklentilerin tersine dünyada ve gelişmekte olan ülkeler lehine inanılmaz bir büyüme süreci başlattı. Savaş yorgunu ABD ve diğer Batı ülkeleri ise bu dönem sonrası ağır hasarlar aldılar. Savaşa 2,5 trilyon dolar harcayan ABD ekonomisi bu yükü kaldıramazken yükselen petrol ve emtia fiyatları yeni ekonomik devleri ortaya çıkardı.

2008'deki ekonomik kriz ABD'deki yüzlerce bankanın batmasına ve Avrupalı devletlerin ve bankalarının güven kaybına uğramasına yol açınca para hızla bu ülkelerden yeni ve hızla gelişen ekonomilere yöneldi. Türkiye, Çin, Hindistan, Brezilya ve Güney Kore başta olmak üzere gelişmekte olan ülkeler kaldıkları yerden büyümelerine devam ederken ABD, Avrupa ve Japonya sıkıntılarla karşı karşıya kaldı. Kredi derecelendirme kuruluşları tarihlerinde ilk kez bu denli sert bir şekilde not indirimleriyle bu ülkelere güven kaybını belgeledi. '2011 yılında piyasalar ne olacak?' sorusu gelişmiş ülkelerin sıfıra yakın düşük faiz politikalarını sürdürüp sürdürmeyecekleri cevabına bağlı olacaktır. Ancak petrol fiyatlarının 100 dolara yakın seyrettiği bir dönemde ekonomilerin canlanmaya ne zaman başlayacağından ziyade faiz artışlarının neden bu şekilde geciktiğinin sorgulanması gerekmektedir. Zira bu faiz oranları sürdükçe petrol ve emtia piyasalarında yeni zirveler kaçınılmaz olacaktır.

Ancak şunu da ifade etmeliyim ki cuma günü FED Başkanı Ben Bernanke'nin konuşmasında toparlanmanın sürdüğüne işaret etti. Buna karşın düşük enflasyon oranlarının devam ettiğini vurgulaması bir süre sonra başlayacak faiz artış sürecinin ılımlı bir şekilde olacağını gösteriyor. Bir sonraki toplantıda FED faiz artırırsa da birtakım önlemler alabilir. Bu arada Çin de hızlı büyüme sürecinde yeni bir döneme girebilir. Faiz artışlarıyla büyümenin hızı kesilebilir. Türkiye ise makroekonomik dengesinde cari açık ve kısa dönemli sıcak para giriş çıkışını önlemeye yönelik parasal tedbirlerin etkisi ile haziran ayındaki genel seçimler sonrası kredi not artışı beklentileriyle hareketli ve olumlu bir süreç izleyecektir.

Bu yeni dönemin riskleri ise kontrol edilemez bazı sıcak çatışma riskleri olacaktır. Çin ve ABD yönetimlerinin Kore yarımadasında yaşanacak muhtemel çatışma durumunda verecekleri tepki burada önem kazanacaktır. Aynı şekilde Batı ekonomilerinin kötü bir durumda olmasından dolayı bir süredir gündemden düşen İran-İsrail gerginliği de göz ardı edilmeyecek ama şu an için rafta olan bir risk unsuru olarak gözetilebilir.

Türkiye borsasına ve piyasalarına dönecek olursak 2011 yılına gerek Borsa gerekse döviz piyasalarında yükseliş yönünde bir seyir izleniyor. Borsalarda geleneksel ocak yükselişi devam ederken endeks hafta içinde zaman zaman 70 bin puana kadar yaklaştı. Dolar bazında ise henüz ekim ayı sonunda gördüğü zirvenin bir hayli uzağında. Yabancı yatırımcılar ise şimdilik daha sessiz ve bekleyiş içinde hareket ederek, yükselişleri satışlarla karşılıyorlar. 2011 yılında döviz piyasaları önceki yıllara oranla daha agresif olabilir. Borsa'da ise belli marjlarda şiddetli dalgalanmalar yaşanabilir.

2011'de öne çıkacak sektörlerden perakende, petrol ağırlıklı enerji, madencilik, demir çelik, gübre, otomotiv ve ticari araçlar, bilişim teknolojileri, yazılım sektörü, inşaat ve gayrimenkul hisselerinin yanı sıra bedelsiz beklentisi olan şirketlerin hareketli olduğu bir seyir izleniyor.

Amerikan ekonomisi toparlanma sinyalleri verdi

ABD Merkez Bankası FED iki yılı aşkın bir süredir faize dokunmuyor. FED daha önce de 2001-2004 Nisan döneminde düşük faiz politikasıyla ekonomiyi canlandırmaya çalışmış ve bunda başarılı olmuştu. Ekonominin ısınmaya başlamasıyla 2004 Nisan-2007 Eylül ayına kadar faiz oranlarını yüzde 1'den yüzde 5,25'e kadar çekmişti. Buna rağmen petrol fiyatları 147 dolara kadar tırmanmış, ekonomide ibreler altüst olmuştu. Piyasalardaki aşırı oynaklık ABD finans piyasalarında risk alan pek çok bankanın batmasına yol açmıştı. Küresel krizin patlak vermesi üzerine FED faiz oranlarını 1954 yılından bu yana en düşük seviye olan 0,25'e kadar indirdi.

Son iki yıldır FED, ekonomideki gelişmeleri izliyor ve henüz faiz artışı sinyali vermedi. Ancak bu yıl yine nisan ayında faiz artışı kararı çıkabilir. Geçen hafta açıklanan tarım dışı istihdam ve işsizlik oranları 103 bin artış ve 9,4 işsizlik oranları iyiye gidiş işaretleri olarak değerlendiriliyor. Bu da FED politikalarında bir değişiklik imkanı tanıyor. 'İlımlı bir faiz artışı piyasaları nasıl etkiler?' sorusuna geçmişte Dow Jones endeksinin faiz artış dönemlerinde yüzde 40'a yakın bir yükseliş yaşadığı cevabını buluyoruz. Bu açıdan ilk faiz artışı piyasalar için bir risk oluşturmayacaktır. Dow Jones sanayi endeksi yıl içinde 12 bin puanı aşarsa zirve noktalarına doğru yol alabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beklentiler olumlu. Peki yabancı neden satış yapıyor?

Selim Işıklar 2011.01.16

2010'da İMKB'de kasım ayına kadar 3 milyar dolarlık alım yapan yabancı yatırımcılar, son iki ayda 1,1 milyar dolarlık net satış yaptı.

Yabancılar, 2011'in ilk ayında da hissedilir bir şekilde satışlarını sürdürüyor. Yabancıların işlemlerde banka hisselerini tercih ettikleri gözleniyor. Yabancıları satışa yöneltten gerekçelere baktığımızda ise piyasa algılamalarıyla ters orantılı bir yaklaşım olduğu açıkça görülüyor. En somut örnek, hafta içinde açıklanan bazı yabancı raporlarında Türkiye'de 2011'in ikinci yarısına yönelik aşırı iyimserlik içeren bazı tahminler yer alması. Bu raporlarla öyle bir iyimser atmosfer oluşacak ki, dolar ve Euro, TL karşısında eridikçe eriyecek; ABD Doları 1,2 TL'ye Euro ise 1,60 lira seviyelerine gerileyecek.

Son yıllarda yabancı raporları yatırımcıları sürekli ters köşeye yatırıyor. Kulağa hoş gelen ancak gerçekleşmesinin mümkün olamayacağını düşündüğüm bu tarz beklentilerin Türkiye'nin hayrına olmadığını düşünüyorum.

Bu yılki genel seçimlerden mevcut iktidar partisinin yine Meclis'te büyük çoğunluğu elde edecek yapıyı sağlayacağı ve Türkiye'nin kredi notunun yükseltileceği beklentisi, mayıs ayı başlarından itibaren olumlu süreç başlatacak ve piyasaları coşturacaktır. Ancak bu süreç aşırı bir para ve sermaye akışından ziyade zamana yayılan ve geleceğin yeniden dizayn edilmesine katkıda bulunacak bir süreç şeklinde olacaktır. 2011 yılının dünya ve Türkiye açısından farklı bir özelliği, para politikalarında özellikle ülkelerin faiz politikalarında önemli

değişikliklerin yaşanabileceği bir yıl olmasında yatıyor. Ertelenen faiz artış operasyonları, ekonominin hızlı büyümesi halinde nisan ayından itibaren ABD'de faiz artırımı süreci başlayabilir. Çin ve Hindistan gibi gelişmekte olan dev ülkelerde enflasyon tırmanışa geçti ve o ülkelerde de faiz artışları gündemde. Türkiye'de ise 20 Ocak'ta toplanacak olan Merkez Bankası uzun bir aradan sonra ilk kez faiz indirmeyecek. Artan kredi risklerine karşılık bazı yeni önlemler alacak.

Bu sebeple muhtemel kredi not artışının ilk anlarda tahmin edilen yabancı akınından ziyade, yerli yatırımcıların ağırlıklarını artıracığı bir süreç yaşatması da söz konusu olabilir. Ama sonuç olarak 2011 yılının ilk yarısı beklentiler itibarıyla olumlu ve yine hareketli geçmeye aday gibi görünüyor. Bu dönemde muhtemel riskleri şöyle sıralayabiliriz: Borsa'da son 8 yıldır lokomotif görevini üstlenen bankacılık sektörü, bu yıl kâr marjının zayıflaması endeksi olumsuz etkileyebilir. Özelleştirme gelirleriyle ilgili sorunlar ve başta bankacılık olmak üzere kamu kuruluşlarının halka arz yöntemiyle özelleştirilmesi (piyasada tedavül artırıcı etkileri). Enflasyon ve faiz artış riskleri. Sıcak çatışma riskleri.

Fırsatlar ise şöyle: Bu genel seçimlerin öncekilere oranla sonucu daha tahmin edilebilir düzeyde olması. Kredi not artışı beklentisiyle, özellikle seçimler öncesi yoğun bir para girişi beklentisi. ABD borsalarının ekonomideki canlanma beklentisiyle 2007 zirvesine ulaşma ihtimalinin giderek kuvvetlenmesi. Seçimler öncesi 2-B arazilerine ilişkin düzenlemelerin Meclis'e sunulmasının hem gelir açısından hem de siyasi sonuçları açısından etkisinin önemli olması.

Önümüzdeki haftaya değinecek olursak, yatırımcılar perşembe günü içeride ve dışarıda iki önemli konuya odaklanacak. Bir yandan Çin enflasyon verileri, diğer yandan da Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun faiz kararını bekleyecekler. Ayrıca Hazine'nin gerçekleştireceği uzun vadeli tahvil ihaleleri de haftanın öne çıkan veri akışında ön sırayı alacaktır. Endeks güç kaybına uğradığı bir haftanın ardından toparlanabilir mi? Görüntü, ABD borsalarının yükselmesi durumunda bu noktadan destekle moral bulacak İMKB'nin en azından bulunduğu seviyelere yakın hareket edeceğini gösteriyor.

Brent petrolü 100 doları aşabilir

Yaklaşık iki ay önce brent petrolü için -80-85 dolar civarındayken- yaptığımız analizde, 90 doların aşılması durumunda iki ay içinde fiyatların 100 dolar seviyelerine yaklaşmasının kaçınılmaz olduğunu yazmıştık. Gerçekten de iki ay dolmadan brent tipi petrol 99 doları test etti. Hiç kuşkusuz FED'in gevşek para politikalarının bir süre daha süreceği beklentileri, dünya genelinde iyimser bir hava oluşturdu. Tüketim harcamaları artarken iyimserlik etkisi enerjiye olan talebi yeniden körüklemeye başladı. Çin ve Hindistan gibi kalkınma hızı yüksek büyük ölçekli ekonomilerin talebi de buna eklenince petrol 2008 yılı sonrası ilk kez bu kadar yüksek seviyeleri gördü. Üstelik o tarihlerde Euro/dolar paritesi 1,60 iken şimdilerde 1,33'ler seviyesinde. Bu çarpanı ilave edersek petrol fiyatlarındaki yükseliş Avrupa'yı ve petrole bağımlı ülkeleri oldukça zorluyor. OPEC ülkeleri bu seviyede hareket eden petrol fiyatından oldukça memnun görünüyor ve üretim artışına yanaşmıyor. Teknik olarak yeni bir yükseliş dalgasının oluşması 100 doların geçilmesine bağlı gözüküyor. Doların güçlü bir seyir izlediği sırada petrol fiyatları yükselişini sürdürürse yeni ve sürpriz gelişmelere hazırlıklı olalım (para politikalarında genişleme sürecinin sonu).

Bilanço dönemine yaklaşıırken aşırı dalgalanmalara dikkat!

Selim Işıklar 2011.01.23

Merkez Bankası'nın zorunlu karşılık oranlarını artırma sinyali verdiği geçen hafta döviz fiyatları yükselirken Borsa yüzde 2,88 değer kaybetti.

Dünya borsaları 2011 yılında birbirinden bağımsız bir şekilde hareket etmeye devam ediyor. Geçen hafta Portekiz'in gerçekleştirdiği hazine ihalesinde faiz oranları düşerken talebin beklenenin üstünde çıkması, Avrupa'nın sorunlu ülkelerinin borsalarında yüzde 6'lara varan yükselişlere yol açarken, Asya borsaları sert düşüşlere sahne oldu.

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) ise 6 Ocak'tan bu yana düşüş yönünde hareket ediyor. Merkez Bankası'nın gösterge faizlerini beklenmedik bir şekilde çeyrek puan indirmesi piyasalar tarafından şaşkınlıkla karşılanırken zorunlu karşılık oranlarının yükseltileceği endişeleri, başta banka hisseleri olmak üzere İMKB'de satış baskısının sürmesine yol açtı. Dünya borsalarının yükselişe geçtiği cuma günü günün büyük bölümünde negatif bir seyir izleyen İMKB, son yarım saatte güçlü alıcıların ortaya çıkmasıyla 66 bin sınırına dayanarak çöküşü atlattı. Bu yıl bankaların kâr marjlarının düşeceği endişeleri ile satışa yönelen yabancı yatırımcılar halen çok kârlı oldukları bu hisselerde satıcı gözükmüyorlar. Endeks yükselişte nasıl bu hisselerden olumlu etkileniyorsa düşüşlerde de tam tersi olumsuz etkileniyor.

Şubat ayının ikinci haftasında bankaların 2010 yılına ait bilançoları büyük oranda tamamlanacak. Bu nedenle önümüzdeki haftadan itibaren satış baskısının azalması söz konusu olabilir. Ancak bilançoların tamamlanmasının ardından yabancılar satışa hız verebilirler. Sanayi şirketlerinden konsolide olmayanlar bilançolarını mart ayında, konsolide olanlar ise mart ve nisan aylarında açıklayacak. Bu nedenle mart-nisan aylarında bilanço hareketleri hisse bazında önemli ayrışmalara sebep olacaktır. Şirketlerin genel kurulları genellikle nisan sonu veya mayıs aylarında yapılıyor. Temettü, sermaye artırımı gibi kararlar genellikle bu dönemde veriliyor. Hazirandaki genel seçimler öncesi borsada bu beklentilerle endekse nazaran genel olarak daha olumlu bir seyir izlenebilir.

BEDELLİ SERMAYE ARTIŞI İLE YATIRIMCI YOLUNUYOR

Borsa 2009'da toparlandı, geçen yıl yatırımcısıyla yeniden barışan bir görüntü verdi. Ancak yıllardır hastalık olarak gördüğümüz, belirli bazı şirketlerin yatırımcısına yıllardır bedelli çilesi çektiği bir süreç yeniden hız kazandı. Genellikle nominal değerine yakın fiyatlardan işlem gören bazı şirketler kendi başarısızlıklarını örtmek, şirketlerinin içini boşaltmak amacıyla hemen her yıl düzenli olarak bedelli sermaye artışına gidiyorlar. Yatırımcılar bu bedelleri ödeyemediklerinde bunu adeta fırsat görerek satılamayan paylara göz dikiyorlar.

Diğer bir sorun da bilançoların borsaya geç bildirilmesi. Bir şirketin bilançosu aralık sonunda bağlanır. Bazı şirketlerin konsolide olmalarından kaynaklı gecikmesi söz konusu. Bilançoların geç açıklanması borsanın dinamizmine aykırı. Ayrıca içeriden bilgi alma ihtimalini kuvvetlendiriyor.

Euro için kritik hafta

10 Ocak'ta 1,2871'e kadar gerileyerek önemli bir kırılma noktasını test eden Euro/dolar paritesi beklentilerin tersine iki haftadır yükselişe geçerek 1,36 seviyesini aştı. Euro'nun dolar karşısındaki yükselişinde Portekiz'in 19 Ocak Çarşamba günü yaptığı başarılı hazine ihalesi etkili oldu. Yunanistan ve diğer sorunlu Avrupa ülkelerinin borsalarındaki yüzde 6'ya ulaşan yükselişlerin de pariteye destek verdiği görüldü.

Önümüzdeki hafta ABD, Japonya, İngiltere merkez bankalarının toplantılarında alınacak faiz kararları pariteyi etkileyebilir. Teknik olarak 1,3785 seviyesi önemli. Bu noktanın aşılması durumunda paritenin yeniden 1,40 seviyelerini test etmesi söz konusu olacak ki kısa vadeli indikatörlerin aşırı alımda olması bu noktalardan geriye doğru sert bir salınımı beraberinde getirebilir. Bu nedenle kritik geri dönüş için gözler çarşamba günü yapılacak ABD Federal Açık Piyasa Komitesi (FOMC) toplantısına çevrilecektir.

YASAL UYARI

Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Feza Gazetecilik'e aittir. Kaynak gösterilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı özel izin alınmadan kullanılamaz. Ancak alıntılanan köşe yazısı/haberin bir bölümü, alıntılanan habere aktif link verilerek kullanılabilir. Ayrıntılar için lütfen **tiklayınız**

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'ya yabancı ilgisinin tekrar başlaması mayısı bulabilir

Selim Işıklar 2011.02.06

İki hafta önceki analizimizde dalgalanmalara dikkat edilmesine vurgu yapmıştık. Tunus ve Mısır'da halkın demokrasi arzusunun son noktaya ulaşmasıyla birlikte başlayan halk ayaklanmalarının yabancı yatırımcıları ürkütmesiyle dalga dalga yayılan satış baskısı Türk piyasalarını da kısmen etkiledi.

Önceki hafta sonuna doğru 'Borsa 62 bin puanın altına gerilerken acaba 60 bin puanın altına gelir miyiz?' soruları sorulmaya başlandı. Zira 2009-2010 yıllarında dünyadan pozitif bir ayrışma içine giren Türkiye Borsası 2011 yılındaki genel seçimler öncesi alınan parasal sıkılaştırma önlemleri ile yabancı satışlarına sahne olmaya başlamıştı. Banka ağırlıklı portföylerini azaltan yabancı yatırımcılar takasta uzun zamandır görülmeyen bir seviyeye (yüzde 64) kadar indiler.

Açıklanan ocak ayı enflasyon rakamları TÜFE'de beklentilere yakın gelirken ÜFE'nin keskin bir yükselişe geçmesi ve tahvil oranlarındaki artış Borsa üzerinde hafta içinde ayrı bir baskı oluşturdu. Avrupa'da ve ABD borsalarında olumlu bir seyir izlendiği sırada perşembe günü hızla gerileyen Borsa, yatırımcıları derin bir kaygıya sürükledi. Cuma günü ise yurtdışı piyasalar yukarı eğilimli hareket ettiği sırada bile negatif bir görüntü çizen İMKB, iki hafta önce olduğu gibi sihirli bir el tarafından yukarı çekildi. Türkiye İşadamları ve Sanayiciler Konfederasyonu'nun (TUSKON) İstanbul'da düzenlediği toplantıda konuşan IMF Türkiye temsilcisi Mark Lewis'in açıklamaları belki de cuma günü endeksin U dönüşü yapmasında önemli bir etken olmuştur diyebilirim. Zira toplantıda Türkiye ekonomisinden övgüyle söz ederken kredi notu ile ilgili kişisel düşüncesinin

Türkiye'nin kredi notunun yakın zamanda yükseleceği yönündeki demeci sonrası banka hisseleri başta olmak üzere gelen bir alım dalgası bunu açıklıyor.

Demokrasi açığının azalmasının önemi

Türkiye 2007-2008 yıllarında çok tehlikeli dönemeçleri başarıyla atlattı. 2010 sonunda reformlardan ve istikrardan yana olan bir Türkiye, krizden başarıyla çıkılmasında önemli bir rol oynadı. 2007 Nisan ayında bu sütunlarda 'Demokrasideki açık cari açıktan tehlikelidir' demiştik. 2007-2008 yıllarında yaşanan demokrasi karşıtı girişimlerin başarılı olmaması ve 2010 yılının 12 Eylül'ünde anayasa paketinin, oylandığı referandumda halkın yüzde 58'i gibi önemli bir kısmı tarafından kabul edilmesi demokrasi adına bir kazançtır. Türkiye bu gelişmeler ışığında tam anlamıyla olmasa da demokrasi açıklarını hızla azaltan bir süreç yaşıyor. Bu süreçlerin olumlu bir şekilde atlatılması belki de şu an bölgede yaşanan isyanlar sonrası Türkiye'nin önemini katbekat artıracak. Sermaye piyasalarında geçici olarak gördüğümüz yabancı satışları bir süre daha devam edebilir. Borsa'ya yeniden yabancı ilgisinin başlaması ise Mayıs ayını bulabilir. Genel seçimlere yaklaşımdan Borsa'da büyük bir ralli hareketi beklemiyorum. Kredi not artışını ise seçimlerin hemen ardından cari açık ile ilgili tehditler savuşturulduktan sonra bekliyorum.

15 Şubat sonrası yeni satış dalgası başlayabilir. Bankaların bilançoları ve birçok şirketin vergi dairelerine bildirdikleri kâr ve zararlar 15 Şubat'a kadar belli oluyor. Bu tarihe kadar hisse bazlı hareketler etkili olabilir. Endeks 62 bin-67 bin puan aralığında dalgalanabilir. Ancak beklentilerin sona ermesinin ardından yeni bir satış dalgası 15-20 gün etkili olabilir. Bu dönemde ekstrem şirket hareketleri hariç nakitte kalmakta fayda görüyorum. Endeksin, 2010 yılı sonlarına doğru ulaştığı zirve noktasını ancak seçimler öncesi yaklaşıp geçebileceğini düşünüyorum.

Petrol üç ay içinde 120 dolar olur mu?

Hatırlarsanız yaklaşık üç ay önce petrol fiyatlarının yüz dolara yaklaşacağı yönünde bir analiz yapmıştık. Önceki analizde de yüz doların geçileceğini belirtmiştik. Ekonomilerdeki toparlanmaların sebep olduğu talep artışı, petrolü 2008 yılındaki 146 dolar zirvesinden bu yana belki de en yüksek seviyeye ulaştırdı. Zira ABD Doları 2008 yılına göre daha güçlü bir konumda, bu nedenle içinde bulunduğumuz konjonktürde petrol talebi olan ülkelerde fiyatların ekonomiler üzerindeki baskısı 2008 yılını aratmıyor.

Tunus ve Mısır'daki halk ayaklanmalarının bölgede yeni tetiklemeleri beraberinde getireceği endişeleri petrol fiyatları üzerinde yukarı yönlü baskılar yapmakta. Ancak fiyatları asıl yukarı tetikleyen faktör ABD ekonomisinin toparlanmasından kaynaklanıyor. ABD ekonomisi özellikle 2010 yılının son çeyreğinden itibaren Amerika Merkez Bankası'nın (FED) tahvil alım programının etkisiyle başta işsizlik olmak üzere önemli bir toparlanmaya girdi. 2011'de faiz artışları başlayana kadar yukarı yönlü fiyat hareketleri de kaçınılmaz gözüküyor. Opec'in bu hafta yayınlanacak raporu dikkatle takip edilebilir. Petrol fiyatlarının yüz doların üstünde kalması durumunda hedef fiyatın 115-120 dolarlar seviyesine üç ay içinde ulaşması mümkün gözüküyor.

YASAL UYARI

Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Feza Gazetecilik'e aittir. Kaynak gösterilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı özel izin alınmadan kullanılamaz. Ancak alıntılanan köşe yazısı/haberin bir bölümü, alıntılanan habere aktif link verilerek kullanılabilir. Ayrıntılar için lütfen **tiklayınız**

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Piyasalarda 15 Şubat sendromu

Selim Işıklar 2011.02.13

Türkiye ekonomisi ve piyasaları için 2011'in önemli sınav yılı olduğunu söyleyebiliriz.

Bu sınav hem sıfırcı hocalara karşı hem de risk almak istemeyerek bono piyasasında ve Borsa'da satışa yönelen yabancı yatırımcıya karşı verilecek. Türkiye'nin işi zor ama imkânsız değil. 2010 yılında kamu borcunun ve bütçe açığının GSYH'ye oranı başarı olarak görülecek düzeydeydi, ancak son aylarda emtia fiyatlarında görülen yükselişlerin de etkisiyle cari açık faturası kredi görünümünü bozmaya başladı. 48 milyar doları aşan cari açık, sıfırcı hocaların eline önemli bir koz verdi. Mali kuralın yasalaşmaması nedeniyle Türkiye'ye karşı temkinli bir duruş sergileyerek not artırımını seçimlerden sonraya bırakan derecelendirme kuruluşları, şimdi de Türkiye'nin cari açığını koz olarak kullanacaklar. Merkez Bankası'nın aldığı ve alacağı tedbirler sonrası üç-dört aylık bir süreçte mevcut durum değişirse ya da bu tehdide karşı yapısal reformlar hızlanırsa durum değişecektir. Kredi derecelendirme kuruluşları haziran ayındaki genel seçimler öncesi kredi notunu yatırım yapılabilir ülke kategorisine çekmeyebilir. Belki de piyasalar için böylesi daha iyi olacak diye düşünüyorum. Zira beklentilerden önce açıklanacak bir not artırımı piyasalar tarafından çabuk tüketilecek ve küresel piyasalardaki mevcut konjonktürde beklenen etkiyi yapmayacaktır. Beklentilerin canlı tutulması çoğu zaman piyasalarımız için olumlu haberin gelmesinden daha faydalı olmuştur.

Türkiye piyasalarında son iki yıldır alıcı konumunda bulunan bazı yabancı fonların başta bankacılık olmak üzere kasım ayından bu yana satışta oldukları aynı şekilde de bono piyasasından çıktıkları gözlemlenmektedir. Borsa'da üç ayda 1,8 milyar dolarlık, piyasaların toplamında ise 10 milyar dolara yaklaşan bir çıkış söz konusu. ABD ekonomisindeki toparlanmalar ve borsalarındaki yükseliş beklentisi Türkiye'nin yanı sıra diğer gelişmekte olan ülke piyasalarından bu ülkeye doğru yönelişe sebep oluyor.

Önümüzdeki hafta yoğun bir ekonomi gündemi bizleri bekliyor. Bazı ülkelerin dördüncü çeyrek büyüme verilerinin yanı sıra Çin başta olmak üzere ABD ve Avrupa'daki enflasyon verileri dikkatle takip edilecektir. Mısır'da önce yetkilerini devreden sonra da istifa eden Hüsnü Mübarek'in gidişi haftanın ilk günü açılışlarında olumlu katkı yapabilir. Özellikle 15 Şubat salı günü, gözler Çin enflasyon verileri ve Türkiye Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun toplantısına çevrilecektir. Beklentilerin çok üstünde çıkan cari açık verileri sonrası MB ihtiyatlı politika çerçevesinde alacağı ilave tedbirlerle piyasalar üzerinde baskı yapacak kararlar alırsa salı günü piyasalarda kırılganlık artabilir.

Ayrıca önümüzdeki hafta birçok şirketin vergi dairelerine bildirdiği bilançolar açıklanacak, bir anlamda beklentiler sona erecek. Bu sebeplerle yükselişler yabancılar tarafından satışlarla değerlendirilebilir. Öte yandan gelişmekte olan piyasaların yanı sıra Avrupa'nın sorunlu ülke borsalarında yaşanacak olası kayıplar artık Türkiye Borsası'nı daha fazla etkiliyor.

Olumlu taraftan baktığımızda ise yabancı yatırımcılar son yıllarda aşırı bir şekilde alım yaptıkları banka hisselerinden çıkıyorlar. Bankaların kâr marjlarının düşmesi sonucu 2011 yılında kâr rakamlarında yüzde 10'a yakın bir gerileme olacağı yönündeki endişeler fiyat hedeflerini de aşağı çekiyor. Yerli yatırımcılar ise sanayi

sektörü hisselerine ve düşük sermayeli bedelsiz potansiyeli yüksek şirketlere ilgi gösteriyorlar. Halka arzlara talep de devam ediyor. Yatırımcıların olası düzeltmelerde beklentili hisselerde pozisyon almaları halinde mart sonundan itibaren kazançlı çıkacakları sürece hazırlıklı olmalarında fayda var.

ABD'nin ocak enflasyonu pariteyi aşağı çekebilir

Önümüzdeki hafta beklenen ekonomik veriler piyasalarda önemli dalgalanmalara yol açacak gibi gözüküyor. Hafta başında Euro Bölgesi'nde aralık ayı sanayi üretimi verileri ve salı günü Çin'in ocak ayı enflasyon verileri paritelerde dikkatle takip edilecek. Özellikle Euro/dolar paritesinde 1,35-1,38 aralığındaki dalgalanmaların ardından artık yön belirleme zamanının geldiği görülüyor. ABD Doları'nın güç kazanması beklenirken perşembe günü açıklanacak ABD tüketici fiyatları verisi paritenin 1,35'in altına taşıyabilir. Avrupa'da ise Portekiz konusundaki belirsizlik ve Fransa başta olmak üzere cari açığındaki tırmanış Euro'nun zayıflamasına neden olacak gibi görünüyor. Çarşamba günü açıklanacak ABD ocak ayı sanayi üretim verisi ve kapasite kullanım oranının yanı sıra bir gün sonra açıklanacak Euro Bölgesi aralık ayı cari işlemler dengesi dikkatle takip edilecektir. Paritenin 1,35 seviyesinin altına gerilemesi durumunda 1,34-1,33 seviyeleri takip edilmelidir. Kısa süreli ataklarda 1,367 bir kez daha denense de bu noktanın aşılmasının zayıf bir ihtimal olduğunu düşünüyorum. Teknik göstergeler paritede satışa işaret ediyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Emtia piyasaları 2008'i hatırlatıyor ama Türkiye farklı Türkiye

Selim Işıklar 2011.02.20

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun salı günü gerçekleştirdiği toplantıda faiz indirimine gitmeyerek zorunlu karşılık oranlarında da değişiklik yapmaması piyasalarda olumlu karşılandı.

Bir süredir artış eğiliminde olan bono faizleri gevşek bir seyir izlerken Borsa da 66 bin sınırına kadar yükseldi. Mısır'da bir devrin kapanmasıyla sokaklardaki gösterilerin sona ermesi Ortadoğu gerilimini kısa bir süre için azaltınca, piyasalardaki kayıplar telafi edilmeye çalışıldı. İMKB endeksi, Merkez Bankası kararı sonrası tepki alımları olarak nitelendireceğimiz banka hisselerine gelen alımlarla yükselirken otomotiv, çimento sektörü hisseleri başta olmak üzere sanayi sektörü hisseleri oldukça hareketli bir seyir izledi.

Dünya piyasalarına göz attığımızda 2011'in ilk aylarında emtia piyasaları başta olmak üzere 2010 yılının devamı niteliğinde gelişmelerin sürdüğünü görüyoruz. Spekülatif bir şekilde pamukta yaşanan fiyat artışı, kahve, şeker, demir-çelik, bakır fiyatlarına da sıçrarken, Çin'in ithalatının hız kesmemesi bu tür hareketlere ivme kazandırıyor. Ortadoğu'daki gelişmelerin petrol başta olmak üzere emtia fiyatlarıyla da yakından ilgili olduğunu söylemek mümkün. Zira artan petrol fiyatlarıyla petrol devletleri zenginleşirken o devletlerin halkları aynı zenginlikten faydalanamadıkları için otoriteye karşı gelişen bu hareketleri güçlü bir şekilde destekliyorlar. Artan gıda fiyatları nedeniyle oluşan yüksek enflasyon, gelir dağılımlarını aşırı biçimde bozuyor, bu da halkların yönetimlere olan isyanını artırıyor.

Sürekli artan petrol fiyatlarının yanı sıra bakır ve demir-çelik gibi emtialar büyümenin getirdiği süreçte değer kazanıyorlar. 2008 yılı öncesini hatırlarsak 2007 yılında Borsa, petrol, altın ve emtia piyasaları aşırı bir yükselişle iyimserliğin doruk noktalarına ulaşmışlardı. 2008 yılında ise Türkiye kapatma davası ile bu iyimser süreçten ayrışırken gelişmekte olan bazı ülkelerde piyasalar bugünkü gibi bir manzara ile karşı karşıya idi. İçinde bulunduğumuz konjonktür, uzun süre sürdürülemez, faiz artışlarının yakın olduğu bir süreçtir. Türkiye eski Türkiye değil. Geçmişte trajikomik bahanelerle siyasete müdahale edilen Türkiye'den dünyada söz sahibi olan bir konuma gelindi. Şu anda en büyük riskimiz cari açık olarak görülüyor.

Ülkeler şimdilik faiz artışlarına yanaşmayarak zorunlu karşılık oranlarını artırma yoluna gidiyorlar ya da büyüme hızının yanı sıra ekonomik aktivitenin henüz yetersiz olduğunu düşünerek likidite bolluğunu tercih ediyorlar. Ama enflasyon tırmanışa geçtiğinde aynı tedbirlerin işe yaramadıkları görülecektir. Türkiye'ye dönecek olursak döviz fiyatları belli bir seviyenin artık altına gerilemiyor. Faizlerde de aşağı yönlü baskılar azalmış durumda. Ancak kasım ayında artan para çıkışı da şimdilik hız kesmiş gözüküyor. Devlet Bakanı Ali Babacan da bu süreci beklediklerini, çıkan paranın 10 milyar doların üstünde olduğuna dikkat çekmişti. Son yabancı raporlarında Türkiye'nin diğer gelişmekte olan ülkelerle, enflasyon başta olmak üzere mali disiplin ve istikrar göz önüne alındığında daha şanslı olduğu yolunda görüşler ağırlık kazandı. Seçimler ve seçim sonrasında kredibilitenin artması yapısal reformlara ve dünyadaki petrol fiyatlarının gidişatına bağlı olacaktır.

12 Haziran'da yapılacak genel seçimlere dört aydan az bir süre kaldı. Genel beklentiler seçimlerden yine tek başına bir hükümetin çıkacağı yönünde. Piyasalarda bu konuda bir tereddüt yok ama mayıs ayına gelmeden seçim beklentileri satın alınmayabilir. Bu sebeple dış piyasalardaki gelişmeler, Merkez Bankası'nın politikaları, siyasi gelişmeler, Ortadoğu'daki gerilimler ve şirketlerin özelindeki beklentiler borsalarda yoğun hareketliliğin sürmesine yol açacak. Endeksin 67 bin-62 bin puan aralığındaki bantta bir süre daha devam etmesi beklenebilir.

Hafta içinde birçok e-mail aldım. Yıllardır bedelli sermaye artışı yaparak yatırımcıların zor duruma düşmesine sebep olan bazı şirketler bıkmadan usanmadan, hatta utanmadan yine bu yönde kararlar almışlar. Bedelli sermaye artışına karşı olduğum anlaşılmasın, şirketler zorunlu olduklarında elbette bu kararı alabilirler. Ancak bazı İMKB şirketleri zorunda oldukları için değil alışkanlık edindikleri için bu yolu seçiyorlar. SPK'nın bu durumu yakından izlediğini düşünüyor ve buna karşı yeni tedbirler almalarını bekliyorum.

Brent petrolü ile Nymex arasındaki fark büyüyor

Dünya petrol piyasalarında brent petrolü ile ABD petrolü Nymex arasındaki fark 20 dolara yaklaştı. Ortadoğu kaynaklı gelişmelerin brent petrolünü fazla etkilemesi ile daha yaygın olarak kullanılan brent tipi petrol fiyatları 104 dolara kadar yükselirken hampetrol stoklarının artış gösterdiği ABD petrolü 85 dolar civarında hareket ediyor. Bu iki ayrı fiyatlamının sebebi vadelerdeki farklılık, nakliye ve bölgesel gerginliklerden kaynaklanıyor. Son haftalarda Tunus ve Mısır'da devrimle sonuçlanan halk ayaklanmasının, Tunus, Bahreyn, Cezayir, Irak'a sıçraması ve İran savaş gemilerinin Süveyş kanalından geçme isteği gibi gerilimi artıran gelişmelerin yanı sıra İran'da Mısır benzeri bir halk hareketinin başlayacağı izlenimleri petrol fiyatlarını etkiliyor. Çin'in stratejik petrol rezerv tutma isteği ve petrol ithalatını hızlandırması fiyat artışlarını asıl tetikleyen unsur olarak dikkatleri çekiyor. 2011'in ilk ayında Çin dış ticaret rakamlarında ithalatın petrol ve demir-çelik talebindeki önemli sıçramayla geçen yıla göre yüzde 50 artması bu piyasalarda fiyat artışlarını kaçınılmaz kılıyor. ABD Doları'nın 2008 yılındaki duruma göre daha güçlü olmasına rağmen emtia fiyatlarındaki bu artış enflasyonist baskıların

artmasına, yakın bir zamanda faizlerin de yükselmesine sebep olacak. Faiz artışları geciktikçe sorun daha da büyüyecek.

YASAL UYARI

Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Feza Gazetecilik'e aittir. Kaynak gösterilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı özel izin alınmadan kullanılamaz. Ancak alıntılanan köşe yazısı/haberin bir bölümü, alıntılanan habere aktif link verilerek kullanılabilir. Ayrıntılar için lütfen **tiklayınız**

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ortadoğu'daki gelişmelerin zamanlaması

Selim Işıklar 2011.02.27

ABD faizleri 2008 yılı sonundan bu yana en düşük seviyelerinde. 2001-2004 yılında da aynı şekilde faizlerin düşük olduğu bu süreç yaşandı.

2001'de Türkiye'de 21 Şubat krizi, aynı yılın sonlarında 11 Eylül saldırıları olduğunu düşünürsek ABD ekonomisinde faizlerin dipte olduğu dönemlerde dünyada olağanüstü olayların yaşanması tesadüf olamaz. Aynı şekilde 1954'te yine ABD ekonomik krizdeyken 18 Nisan 1954'te Mısır'da Albay Abdünnasır, krallığı darbeyle devirerek iktidarı ele geçirmişti. Bu olay ABD faizlerinin dipte olduğu, ekonominin ısınmaya başladığı sırada gerçekleşmişti. 2008 yılından bu yana kriz yaşayan ekonomisini tahvil alım programlarıyla ayakta tutmaya çalışan ve şimdi de petrol başta olmak üzere emtia fiyatlarının aşırı biçimde yükseldiği bir ortamda yaşanan gelişmelerin tesadüfi veya domino etkisiyle bağdaştırılması doğru değil. Küresel ekonomi eksenini giderek batıdan doğuya kayıyor. Başta Çin olmak üzere büyümede ülkelerin sıralaması hızla yer değiştiriyor. 2004 yılından bu yana petrol ve doğalgaz kaynakları büyük olan ülkeler her yıl ciddi kazançlar elde ederken tek kutuplu bir eksenenden oryantal ve doğu eksenli yeni bir düzen oluşuyor. Son gelişmeler bu sahaların kim veya kimler tarafından yönetileceğini ortaya çıkartacak. Türkiye bu gelişmelerden kısa vadede olumsuz etkilense de orta ve uzun vadede çok farklı kazanımlar elde edecektir.

Petrol fiyatlarının hızla artması küresel piyasalarda farklı hareketlerin ortaya çıkmasına sebep oldu. Gelişen piyasalar olan Rusya ve Brezilya borsaları petroldeki yükselişe paralel hareket ederken, Türkiye piyasalarında petrolün etkisi olumsuz oldu. İMKB endeksi satışların etkisiyle 62 bin puanı aşağı kırdı. Bu kırılma panik satışları beraberinde getirirken cuma günü kârlı ve beklentili hisseler bir günde kaybettiklerini geri kazanırken genel olarak toparlanmanın zayıf kaldığını söyleyebiliriz. Mart, nisan ayları içinde de zaman zaman sert dalgalanmalar devam edecek gibi. Bu nedenle yükselişler satışlarla karşılanacak. Türkiye için özel öneme sahip Libya'daki durum Mısır'daki gibi bir sonuç çıkarsa da sonrasında dünyanın farklı bir bölgesinde yaşanacak herhangi bir sıcak gelişme piyasalarda endişe sebebi olmaya devam edecek. Aslında sorun ekonomik konjonktürün 2008 yılı sonlarına benzeyen bir görünüm arz etmesinde yatıyor. Durumun yatışması birkaç ay ya da daha uzun da sürebilir.

9 Ocak tarihinde yayımlanan 2011'de riskler ve fırsatlar bir arada analizimizde yeni dönemin en önemli risklerinin kontrol edilemez bazı sıcak çatışma riskleri olduğunu, petrol fiyatlarındaki yükseliş eğiliminin tehlike sinyalleri taşıdığını vurgulamıştık. Borsalarda satış baskısının devam edeceğini ve aşırı dalgalanmalara hazırlıklı olunması gerektiğini belirterek döviz piyasalarının önceki yıllara oranla daha agresif olabileceğini yazmıştık. Önceki ve sonraki analizlerimizde de bu yılın daha zor geçeceğini, mayısa kadar yabancı yatırımcının daha çok satış yapacağını vurgulamıştık. Hatırlar mısınız bilmiyorum ama Borsa'nın 70 bin puana gideceğini de ilk kez bu sayfalarda okumuştunuz. Ama sonraları bazı analistlerden de 80 bin-100 bin olur mu, bu sefer biz daha önce bilelim şeklindeki yanlış analizleri burada okumadınız. Bazen işimin ne kadar zor olduğunu, çok önemli bir görev üstlendiğimi düşünerek belki de en riskli, en sorumlu yazıları kaleme aldığımı düşünürken bile arada 'acaba birileri bunun farkında mı, yoksa ben mi hatırlatmalıyım?' dediğim oluyor. Bu yazıyı da böyle kabul edin lütfen. Her insanın zaman zaman buna ihtiyacı vardır diye düşünüyorum. Hatasız olmamız mümkün değil ama ısrarla bildiklerimizi ve inandıklarımızı yazdığımızı bilmenizi istiyorum.

Petrolde 120 dolar en kritik seviye

Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da domino etkisiyle hızla yayılan halk ayaklanması zaten yükselme eğilimindeki petrol fiyatlarının 120 dolar sınırına kadar artmasına yol açtı. 6 Şubat'taki analizimizde henüz petrol fiyatı 100 dolara ulaşmışken 115-120 dolara kadar çıkabileceğini vurgulamıştık. Daha önceki analizlerimizde de petrol 80-85 dolar civarındayken 90 doların aşılmasının ardından petrol fiyatlarının 2008 yılındaki gibi yükseleceği konusunda uarmıştık. (Henüz Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da bir gelişme yokken) Bu uyarımızın sebebi tamamen global ekonomilerdeki gelişmelerle alakalıydı. ABD ekonomisi başta olmak üzere faizlerin dipte olduğu FED'in 600 milyar dolarlık tahvil alım programının sürmesine rağmen yakın bir gelecekte artık faiz oranlarının yükselişe geçmesini kaçınılmaz kılacak şey, petrol fiyatlarındaki önlenemez yükseliş olacaktı. 2008 yılına hatta 2001 yılına benzerlikleri bakımından ABD ekonomisinin içinde bulunduğu durum ve eksenin hızla doğruya doğru kaymasını önleyecek hamleler elbette kaos ve sıcak çatışmaların başlatılmasını gerektirir. 120 dolar önemli bir hedefti. Muhtemelen 100 dolara kadar bir geri çekilme söz konusu olabilir. Ancak gerilimler daha da tırmanır, ekonomilerdeki ısınmalar bunu desteklerse fiyatlar 2008 yılındaki gibi rekoru test edebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bankacılar Ortadoğu krizinin tuzu biberi oldu

Selim Işıklar 2011.03.06

Hafta içinde Rekabet Kurulu'nun 8 banka hakkında (Akbank, Garanti Bankası, Denizbank, Finans Bank, Halk Bankası, Vakıflar Bankası, Yapı Kredi Bankası, İş Bankası) açtığı promosyon soruşturması oturumunda durum bazı banka yöneticileri tarafından abartıldı.

Büyük bir banka yöneticisinin (eğer gerçekten bu şekilde söylendiyse) tehdit vari, "suçlanırsak 7 milyar dolar ülkeden çıkar, banka hisseleri yüzde 20 düşer" şeklindeki açıklamaları Borsa'da o gün yüzde 4'e yakın bir kayıp yaşanmasına neden oldu. Borsa çarşamba günü başka bir sebeple de düşebilirdi, panik havası bu açıklamalardan sonra tahrip edici oldu. Zira bu sözler zaten diken üstünde hareket eden piyasalarda satışları körükledi. Banka yöneticisinin Borsa'da hisselerinin piyasa değerinin düşeceğini öne sürerek bir savunma

yapmasını doğrusu etik bulmuyorum. Savunmanın konuyla ilgili olması gerekirdi. Rekabet Kurulu Başkanı ve soruşturmada yer alan bazı banka yöneticilerinin bir gün sonra yaptıkları sakinleştirici açıklamalar piyasalarda toparlanmaya yardımcı oldu. Özellikle bankacılık hisseleri öncülüğünde bir günde yüzde 4 düşen Borsa'da birçok hissede yüzde 10'a yakın kayıplar yaşanmıştı. Soruşturma ile ilgili karar 10 Mart Perşembe günü verilecek. Tabii bu süre zarfında olan yine yatırımcıya oldu.

Gelelim bir diğer hususa; son zamanlarda İMKB'de alıcı ve satıcının aynı gün belli olmayışı ve emir iptali ile ilgili serzenişlerin arttığı görülmekte. Bu konuda fazla bir tartışmaya girmek istemiyorum ama saçı jöleli, yakışıklı ekonomi yazarının abarttığı gibi Borsa'daki düşüşü buna bağlamanın yanlış olduğunu düşünüyorum. Borsa, bu uygulamalar olmasa da düşecekti. Yabancıların gün içinde virman yaparak satış yapmaları zaten çoğu zaman yanıltıcı oluyor. İMKB yönetiminin başlattığı uygulama doğru mu, o konu ayrıca tartışılır. Düşüşe bunu bahane etmek, 'İtalyan Borsası bile düşmüyor, Türk Borsası bu yüzden düşüyor' tezini çok abartılı buluyorum. 2008 krizinde İtalyan Borsası MIB 42000 puan seviyesindeydi. Bugün 22 bin puanlarda geziniyor. İMKB ise krizde 58 bin puandayken şu an 61 bin puanda, müsaade et de endeks o kadarcık düzeltme yapsın.

İMKB'de düşüşün birkaç önemli sebebi var, tekrar hatırlatmak istiyorum. İMKB 2009-2010 yıllarında en iyi performans gösteren ilk üç borsa arasındaydı ve 2010 yılında yapılan anayasa değişikliği referandumu öncesi ve sonrası büyük bir yükseliş yaşayarak dünya borsalarından pozitif ayrılmıştı. Yani fiyatlar yüksek kalmıştı. Dolar bazı rekor kırılmıştı. Seçimlere kadar kredi not artışı gelmeyeceğini tahmin eden yabancılar fiyatlar yüksekken satışı tercih ettiler. Sıcak paranın bilerek ürkütülmesi aşamasında satışlarına hız vererek takasta yüzde 70'lerden yüzde 63'lere kadar gerilediler. İkincisi, Merkez Bankası faiz indirimlerine ara vererek piyasalarda sıkılaştırma operasyonu başlattı. Bankaların 2009-2010 yıllarında yaşadığı o müthiş kâr elde etme döneminin sonuna gelindiği anlaşılmaya bankalara endeksli Borsa düşüşe geçti.

Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki isyan dalgası zaten yükselmekte olan petrol fiyatlarına ivme kazandırdı. 2010'da müthiş bütçe performansına ve yüzde 8'lik büyümeye karşılık rekor cari açık veren Türkiye'nin bu yumuşak karnı kredi derecelendirme kuruluşlarına malzeme oldu. Yabancı yatırımcı seçimler öncesi 'sat, bekle' pozisyonuna geçti.

Anlayacağınız, emir iptali veya günlük takasın görülmeyişi gibi faktörler bu düşüşte çok fazla rol oynamadılar. Sorun, bankaların Türk Borsası'nı gereğinden fazla etkilemesinde yatıyor. Daha önceleride yazdık; Borsa'daki şirketlerin yüzde 90'ı yükselsin, buna karşılık birkaç banka düşsün endeks düşüyor. Ters durumda bankalar yükselsin, diğerleri düşsün Borsa yükseliyor. Ayrıca vadeli işlemler piyasalarında da pozisyon alan kurum veya şahıslar bu durumu bir fırsata dönüştürerek banka hisselerini aşağı yukarı oynatarak piyasalarda at koşturuyorlar. Çözüm, bankaların endekse olan etkilerinin azaltılmasından geçiyor.

BORSA'DA YÜKSELİŞ NE ZAMAN BAŞLAR?

Borsa yaklaşık dört aydır düşüş trendinde hareket ediyor. Endekste kayıp reel olarak yüzde 29'u buldu. Son toparlanmalarla kayıp 25'ler civarında. Bu durumu fırsat olarak gören bazı yabancı fonlar artık 'Türk piyasasını yeniden düşünmeliyiz' şeklinde raporlar hazırlıyorlar. Muhtemelen mart ayı ve nisan ayının bir bölümünde de dalgalanmalar devam edecek. Yabancı yatırımcılar seçim öncesi düşüşlerde alım fırsatlarını kollayacak gibi görünüyorlar.

Tahvil zirve yaptı

Ocak ayı başında 6,79 ile tarihî dip noktasına gerileyen gösterge tahvili, yabancı çıkışları ve yerli bankaların likidite sıkışıklığının devam edeceği endişeleri ile 2 puana yakın artarak 10 ayın yükseğine çıktı. 2010 yılında ekonominin ciddi bir şekilde ısınmasının ardından Merkez Bankası'nın aldığı tedbirler para politikalarında yeni bir sürecin başlayacağı sinyalini vermişti. Dünyada paranın gelişmekte olan ülkelerden ABD'ye olan yönelimin hızlanması ve son aylarda patlak veren Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgelerindeki sıcak gelişmelerin de etkisiyle artan petrol fiyatları, Borsa ve bono piyasasından çıkışların sürmesine sebep oldu. Geçen yıl da benzeri bir şekilde bir yükseliş yaşanmış, gösterge faizleri 10,14'e kadar çıkmıştı. Tahvil fiyatları şu an 8,99 seviyesine ulaşmış durumda. Enflasyondaki düşüş eğilimi sürmesine rağmen tahvil piyasasındaki yükselişin petrol fiyatlarına ilişkin endişelerle sıkılaştırma çabalarının süreceğine ilişkin beklentiler olduğu bir gerçek. Ancak piyasalarda toparlanmanın başlamasıyla birlikte aşağı yönlü seyir tekrar başlayacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa ralliye ne zaman başlar?

Selim Işıklar 2011.03.13

Bankacılar geçen hafta Ortadoğu krizine tuz biber ektiler.

Analizimizde Rekabet Kurulu'nun 8 bankayı kapsayan maaş promosyonu soruşturmasında bir banka yöneticisinin 'kurulun bankaları suçlu bulması halinde banka hisselerinin yüzde 20 düşeceği, ülkeden 6-7 milyar dolar çıkacağı' şeklindeki açıklamalarının endeksi 58 bine kadar düşürdüğü görüşünün çok abartılı olduğunu söyleyerek eleştirmiştım. Rekabet Kurulu hafta içinde bu bankaların büyük bölümünü suçlu bularak 72,3 milyon TL ceza verdi. Sonrasında ne oldu dersiniz? Banka hisseleri yüzde 15'e yakın yükselirken faiz ve döviz piyasasında geri çekilmeler yaşandı. Özetle, bankalar suçlu bulundu ama sonuç tersine oldu.

Kasım ayından bu yana satışa geçen yabancı yatırımcılar, İMKB endeksinin doların da yükselmesiyle reel olarak yüzde 30'a yakın bir gerileme yaşamasına sebep olmuşlardı. Geçen hafta ise satışların sona erdiği görüldü. Özellikle HSBC'nin 'bir banka almak için yetkilendirildik' şeklindeki açıklamalarının ardından İMKB dünya borsalarından pozitif yönde ayrılarak yüzde 4 yükseldi.

Yabancıların "Türkiye'de yeniden pozisyon alma zamanı geldi" şeklindeki raporları, ekonomiden sorumlu Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali Babacan'ın hafta içinde istediğimiz özellikteki paranın ülkeye girmeye başladığını, istenmeyen nitelikteki paranın çıktığını vurgulayarak olumlu mesajlar vermesi de yükselişte etkili oldu diyebiliriz. Bu aşamadan sonra endeksin bir süre daha alıcılı bir seyir içinde hareket etmesi halinde 65-66 seviyelerine kadar yükselmesi sürpriz olmayacaktır. 41-42 bin \$ seviyesindeki direnç noktası kritik olarak kabul edilebilir. Genel seçimler yaklaştıkça Borsa'da bir süreden beri yaşanan kayıpların yavaş yavaş telafi edileceğini düşünmekle beraber asıl rallinin nisan ortası veya mayıs ayı içinde başlamasını bekliyorum.

Hafta içinde kredi derecelendirme kuruluşları Türkiye'nin kredi notu ile ilgili beklediğimiz tarzda açıklamalarda bulundu. Petrol fiyatlarının bu seviyesinde kalması halinde kredi notunun yükselmesinin zor olduğunu vurguladılar. Ama not artışına da açık kapı bıraktılar. Tam da beklediğimiz gibi Merkez Bankası'nın önlemlerinin

sonuç vermesi durumunda seçim sonrasında not artışının gelebileceğinin altını çizdiler. Daha önce de vurguladığım gibi not artışının beklenti olarak kalması bile piyasalar için bir çıpa görevi görecektir. Beklentinin devam etmesi daha önemli.

Borsa'da hisse bazında alım için uygun ortamlar yakın. Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki gelişmelerin zaman zaman petrol piyasalarında etkili olmasının dışında piyasalarımızın iyimser bir beklenti içine girme hazırlığında önemli bir adım attığını düşünüyorum. Nisan ayında İstanbul'da yapılacak G-20 zirvesi de önemli. Dünyada Avrupa başta olmak üzere faiz artışlarının başlayacağı bir dönemde Türkiye'nin seçim öncesi ve hemen sonrasında pozitif yönde ayrışmasını sürdürmesi bazı sinyallerin netleşmeye başladığını gösterir.

Yabancı geri dönme kararı verdi, yerliler daha önce davrandı

Borsa'daki yabancı takasını incelediğimizde kasım ayından bu yana gerçekleşen 2,5 milyar dolarlık satışın yabancı payının yüzde 68,57'den 63,46'ya kadar gerilemesine yol açtığını görüyoruz. Yabancı payı 2007'de de benzer bir şekilde oransal olarak gerileyerek 2009 yılının Mart ayında yüzde 62,1'e kadar düşmüştü. Kasım ayından bu yana çeşitli sebeplerle Borsa'da satış yaparak çıkan yabancı yatırımcılar geçen hafta satışlarını kesti. Analizimizde de yer verdiğimiz gibi raporlarında Türkiye'de tekrar pozisyon alma zamanının geldiği hafta içinde önemli yatırım bankaları tarafından da dile getirildi. Geçen hafta takasta önemli bir artış olmamasına rağmen az da olsa yabancı yatırımcıların alım tarafına geçmeleri mümkün gözüküyor. Gerçi henüz ibre tam olarak dönmedi ama asıl alımlarını nisan ve mayıs ayında gerçekleştirmesini beklediğim yabancılar, bu kez erken davranmış olabilirler. Bir başka soru işareti ise şu; şubat ortasında da benzer tavsiyelerde bulunan yabancılar Borsa'daki kısa süreli yükselişi fırsat bilerek satışa dönmüşlerdi.

YASAL UYARI

Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Feza Gazetecilik'e aittir. Kaynak gösterilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı özel izin alınmadan kullanılamaz. Ancak alıntılanan köşe yazısı/haberin bir bölümü, alıntılanan habere aktif link verilerek kullanılabilir. Ayrıntılar için lütfen **tiklayınız**

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'yi dünyadan siyasi istikrar ayırıştırıyor

Selim Işıklar 2011.03.20

2011 yılı, beklendiği gibi çok ama çok zorlu geçiyor. Yılın ilk çeyreğinde emtia piyasalarında yaşanan anormal dalgalanmaların sebebi de yeni gelişmelerle anlaşılmaya başladı. Bunu şunun için söylüyorum.

Biliyorsunuz ABD ekonomisindeki toparlanmanın sürdürülebilmesi için Merkez Bankası FED, haziran ayı sonuna kadar 600 milyar dolarlık tahvil alım ihalelerini sürdürecektir. Tarihinin en düşük faiz oranları ile hareket eden FED'in tahvil alım programının olumsuz yan etkileri piyasalarda etkisini gösterdi. Dolar/yen, Euro/dolar paritelerinin yanı sıra petrol, bakır, altın ve diğer emtialarda olağanüstü dalgalanmaların yaşanmasına neden oluyor.

Piyasalarda FED'in faiz artırımlarına başlayacağı konuşulmaya başladığı sırada, Kuzey Afrika'da başlayan diktatör ve monarşik yapının yıkılmasına yönelik operasyonların Ortadoğu'ya sıçraması ve Japonya'da beklenmedik bir anda meydana gelen felaketin, nükleer faciaya dönüşeceği senaryoları gündemi bir anda değiştirdi.

Türkiye için iki farklı senaryo ortaya çıktı. Türkiye uzun vadede bölgesindeki siyasi rejim değişikliklerinden veya bu ülkelerde yapılacak reformlardan kesinlikle olumlu etkilenecektir. Ancak kısa vadede petrol fiyatlarındaki yükselişlerden ve gerilimlerden şüphesiz olumsuz etkilenecektir. Piyasalardaki gelişmeler de bunu doğrular nitelikte. Ancak cari açığındaki yükselişe rağmen siyasi istikrarın süreceğine ilişkin beklentiler Türkiye'nin pozitif görülmesinde en önemli faktör olmaya devam edecektir. Türkiye'nin ortaya çıkacak yeni sistemde önemli rolleri üstleneceği gayet açık ve bu nedenle gelişmelerin ülkeyi etkilemesinden bahsetmekten ziyade Türkiye'nin bu değişikliklerde baskın olduğunu söylemenin daha doğru olduğunu düşünüyorum.

Gelinen son durumda Türkiye politik istikrarın devam edip etmeyeceğine karar vereceği bir seçim sürecine giriyor. Ülkelerin kredi notları politik istikrarın sürdürülüp sürdürülemediğine bağlı. Politik risklerin artmaya başladığı ülkelerde kredi notları bir bir düşürülüyor. Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerinin yanı sıra politik istikrarı yakalayamayan Portekiz, Yunanistan, Romanya ve Arnavutluk gibi ülkelerde notlar bir bir düşürülüyor. Mali denge politikalarını oldukça iyi yönetmesine rağmen hızlı büyümesinin yanı sıra artan petrol fiyatlarının etkisiyle cari açık konusunda şimdilik sıkıntı yaşayan Türkiye'nin politik istikrarı sürdürmesi çok önemlidir.

Japonya başta olma üzere dünya borsalarının önemli bir bölümünün büyük düşüşler yaşadığı bir sırada yükselerek haftayı az da olsa yükselişle kapatan İMKB önümüzdeki hafta Libya ve Japonya'daki nükleer santralde yaşanan gelişmeleri izleyecek. Libya'da uluslararası toplumun aldığı müdahale kararının ardından Kaddafi yönetiminin ateşkes ilan etmesi petrol fiyatlarını 117 dolardan 113 dolara kadar çektiyse de belirsizlik sona ermedi. Dahası Ortadoğu'ya sıçrayan hareketler ve bu ülkelerde rejim değişikliklerine yönelik baskıların artması bir süre daha gündemden düşmeyecektir.

Her şeye rağmen piyasalarda yukarıda belirttiğim şartlar değişmeden hisse senedi piyasalarında bir çöküşten ziyade bir süre daha dalgalanmaların yaşanacağı bir süreç yaşamaya devam edeceğiz. Kısa vadede 58 binden 65 bine kadar yükselen İMKB'nin bir süre daha bu dalgalanma aralığında hareket etse de önümüzdeki ayın ortasından itibaren daha çok yükseliş çabasında olacağını düşünüyorum.

YATIRIMCI TAKVİMİ

21 Mart Pazartesi ABD şubat ayı mevcut konut satışları (beklenti -3,90)

Hazine şubat ayı toplam borç stoku

22 Mart Salı Japonya ocak ayı tüm sanayi aktivite endeksi

ABD mart ayı richmond fed imalat endeksi

23 Mart Çarşamba ABD şubat ayı yeni konut satışları (önceki -%12)

Euro Bölgesi mart ayı tüketici güven endeksi

TCMB para politikası kurulu faiz kararı

24 Mart Perşembe Şubat ayı dış ticaret dengesi

Almanya mart ayı imalat sektörü pmi

ABD ocak ayı dayanıklı mal siparişleri

25 Mart Cuma Japonya'da şubat ayı Tüfe

Almanya İfo güven endeksi

TCMB mart ayı reel kesim güven endeksi (önceki 111)

TCMB mart ayı kapasite kullanım oranı (önceki %73)

ABD 4. çeyrek GSYH

Yen, dolara karşı zirvede

Yüzyılın en büyük felaketlerinden birini yaşayan Japonya'da Fukushima Nükleer Santrali'nde yaşanan yüksek düzeydeki alarm durumu ve belirsizlikler piyasaları endişelendirmeye devam ediyor. Felaketin ağır bilançosu yavaş yavaş ortaya çıkıyor. Binlerce insanın can verdiği ve binlercesinin de kayıp olduğu Japonya'da sanayi sektörü de önemli ölçüde olumsuz etkilendi. 180 milyar doları bulacağı beklenen ekonomik kayıplara rağmen Japon Yeni, ABD Doları karşısında İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en değerli konumuna yükseldi. Hafta içinde 1 dolar 76 yen seviyesine kadar gerileyince Japonya Merkez Bankası Boj çok önemli miktarda yen satarak piyasalara müdahale etti. Bununla da kalmadı; G-7 ülkeleri 11 yıl sonra ilk kez yine birlikte müdahale etme kararı aldı. Bu operasyonlar sonrası yen, dolar karşısında bir miktar gerilese de cuma günü yeniden yükselişe geçti.

Felaketi yaşayan olmasına karşın para değeri sürekli yükselen Japonya'da kamu borcu 5,3 trilyon dolarlık GSYH'nın iki katı olmasına rağmen yendeki yükselişin sebebi; ABD ile Euro Bölgesi arasında parasal şartların farklılığından kaynaklanmasının yanı sıra ABD ekonomisine ilişkin endişelerin devam etmesi ve ABD Doları'nın değer kaybının sürmesi olarak gösterilebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Merkez Bankası'nın frenini nasıl okumalıyız?

Selim Işıklar 2011.03.27

Haftaya koalisyon güçlerinin Libya'ya Irak müdahalesini andıran hava saldırıları ve Türkiye'nin bu süreçte dışlandığı gibi bir görüntünün oluşmasıyla ürkek başlayan piyasalar, sonraki gelişmelerle çarşamba gününe kadar pozitif döndü.

Çarşamba günü ise iyimser açılış yapmasına rağmen sürpriz olarak görülen Merkez Bankası kararları Borsa'da şok etkisi yaptı. Merkez Bankası Başkanı Durmuş Yılmaz'ın son kez başkanlık yaptığı Para Politikası Kurulu toplantısı öncesi piyasalarda zorunlu karşılıklarda değişikliğe gidilmeyeceği düşüncesi hakimdi. Bu nedenle Borsa'da özellikle bankacılık sektörü hisselerinde alım yönlü bir seyir izleniyordu. Endeks 65 bin 171 puana kadar yükselmişti. Toplantıda zorunlu karşılık oranlarında önemli ölçüde artırım kararı çıkması, bankacılık

sektörü başta olmak üzere Borsa'da panik satışlara yol açtı. Bu satışların arkasında zorunlu karşılık artışının bankacılık sektörünün kârlılığında da önemli kayıplar yaşatacağı endişeleri vardı. Bankacılık sektörünün kârlılık bakımından bu yıl önceki yıla göre daha olumsuz olacağı bir gerçek, hisse fiyatlarının da bundan etkilenmesi normal.

Bankacıların bu kararı şoke edici ve kaygılı bir biçimde karşılmasına rağmen finansal istikrara ilişkin riskleri azaltmak ve son dönemde başta petrol olmak üzere emtia fiyatlarındaki artışların cari açık ve enflasyon üzerindeki etkilerini sınırlamak için bu kararın olumlu etkiler içerdiği unutulmamalıdır. Ekonominin 2010 yılında beklentilerin çok üstünde büyüdüğünü perşembe günü açıklanacak dördüncü çeyrek gayri safi yurt içi hasıla verilerinde göreceğiz. Muhtemelen yüzde 8'e yakın bir büyüme rakamıyla karşılaşacağız. Bu rakam, Türkiye'nin gurur duyacağı bir veri olarak görülmeli ve küçümsenmemelidir.

Artan petrol ve emtia fiyatlarının bunları tüketen ülkelere olan olumsuz etkilerini 2008 yılı sonrasında da yaşamıştık. Ekonomi, bir sonraki yıl daralmış ve maliyet enflasyonu şirketleri olumsuz etkilemişti. Bu nedenle Merkez Bankası'nın geçen yılın sonundan itibaren aldığı sıkılaştırıcı tedbirler can sıkıcı olsa da sonuçlarını beklemek gerektiğini düşünüyorum. Japonya'daki felaketin dünyada parasal sıkılaştırmalara darbe vurduğu, bakır fiyatlarının yükselişi gibi emtia piyasalarında yukarı yönlü hareketlere neden olacağı düşünülürse Türkiye'nin artan ithalat faturasına ve gelişen risklere karşı önlem almaması zaten düşünülemezdi. Burada kafalarda oluşan soru işareti; verilen dozun aşırıya kaçıp kaçmadığı. Bunu da bekleyip göreceğiz.

İMKB'nin kısa vadede beklediğimiz bir seyrinde hareket ettiğini belirtmeliyim. Artan gerilimler zaman zaman fiyatlar üzerinde etkili olsa da 12 Haziran'daki genel seçimler ve sonrasında kredi not artışı ve yapısal reform beklentileri Borsa'dan muhtemel bir kaçışı geciktiriyor ve düşüşlerin alım fırsatı olarak görülmesini sağlıyor. Hatta kârlılıkları düşmesi beklenen banka hisseleri, toparlanmalarda başrolü oynuyorlar. Şirketlerin önemli bir bölümünün 2010 yılı bilançoları olumlu geliyor. Nisan ayında da pek çok şirket, yılın son bilançolarını açıklayacaklar. Bu da beklentilerin sıcak kalmasını sağlıyor. Önümüzdeki haftalarda da Borsa'da bilanço beklentileri fiyatlarda etkili olacaktır. Bu yüzden hisse bazlı hareketlerin ön plana çıkacağını belirtmek isterim.

Borsa'daki son durumu özetleyecek olursak; fiyatlar yükseldikçe gözler artan risklerde, düştükçe yeni fırsatlarda oluyor. Bu da endeksin belli bir bandın dışında hareket etmesine imkân tanımıyor. 2011 yılına girilirken ve sonrasında yazdığımız gibi Borsa'ya yabancı yatırımcılar Mayıs ayından önce ilgi göstermeyecekler. Endeks, dünyada ekonomi ve siyasi konjonktürün değişmesiyle yeni rekorlar kıramayacak ve en iyi ihtimalle seçimlerden önce klasik bir yükseliş atmosferi oluşacak ve bu da endeksi ancak 70 binli puanlara taşıyabilecektir. Seçimden sonra hem dış piyasalardaki gelişmeler hem de yeni Meclis yapısı Borsa'da belirleyici olacaktır.

Petrol fiyatlarındaki yükselişin asıl nedeni

Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki isyan hareketlerinin zamanlaması dünya ekonomilerinin canlanmaya geçtiği bir süreçte yaşanıyor. Ama asıl önemlisi, Batı'nın yükselen Doğu'nun arkasında kalmamak ve gelecek 25-50 yılı sonrasına daha güçlü bir pozisyon almak isteğiyle hareket ettiğini söyleyebiliriz. Birçokları yükselen petrol fiyatlarının yaşanan bu kaos durumundan kaynaklandığını söyleyebilir. Ancak asıl sebep, Batı'nın para birimlerinin halen çok zayıf olması ve yükselen güçlerin stratejik ve hızlı büyümelerinden kaynaklanan talepleridir. OPEC, Rusya, ABD-İngiliz petrol şirketleri, hatta Brezilya, bu yeni dönemin aktörlerini adeta kazanç kapısı olarak görüyorlar. 2008 yılında herhangi bir sıcak çatışma olmamasına rağmen dünyada petrol fiyatları

146 dolara kadar yükselmişti. Şu an 116 dolar seviyesinde olmasına karşın ABD Doları, yen hariç tutulduğunda o döneme göre daha değerli durumda. Bir başka deyişle, şu an petrol fiyatları 2008 yılı fiyatlarına göre 130 dolara denk geliyor. Libya operasyonu ve yakın bölgemize kadar sirayet eden gelişmeler, petrol fiyatlarının spekülatif yükselişinde rol oynamakla birlikte petrol üreticilerinin paraları şimdiden silah şirketlerine yönlendirilmiş durumda. 2008 yılında rekor gelir elde eden petrol kralları ve Rus oligarkların parası Lehman ve diğer bankalara yönlendirilmişti. Bu bankaların batırılması sonucu petrol paraları nasıl derin güçler tarafından çekildiyse şimdi de aynı senaryo silah üreticileri vasıtasıyla gerçekleştirilmekte. Yeni süreçte Türkiye, petrol ihraç eden pozisyonda olmasa da ithalatını dengeleyen bir pozisyona geçmek zorunda.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Petroldeki yükselişe piyasalar niçin aldırıyor?

Selim Işıklar 2011.04.03

Geçen haftanın dikkat çeken en önemli gelişmesi; petrol fiyatlarının yeniden 120 dolar sınırına yaklaşmasına rağmen borsaların bu durumu önemsemeyerek yükseliş eğilimini sürdürmesiydi.

Özellikle cuma günü Brent petrolü, son günlerin kapanış rekorunu kırarak 119 dolar sınırına kadar yükselmişken borsaların yükseliş havasında olması ilginç bir tezat oluşturdu. Yükselişte gelişmekte olan piyasalara doğru yeni bir alım dalgası geldiği konuşulurken ülkelerin risk primleri zaman zaman oldukça düşük seviyelere geriledi. Ancak biliyoruz ki fon yöneticileri de durumun böyle olmadığını biliyorlar. Ya yükseliş havası vererek hisseden çıkıyorlar ya da başka bildikleri bir sırları var. Türkiye'ye dönecek olursak İMKB endeksi bankaların zayıf bir seyir izlediği haftada yatay bir hareket içindeyken cuma günü son dakikalarda gelen alımlar hızlı bir yükseliş yaşadı. Endeks haftayı 65 bin 714 puandan kapatırken, hisse senetleri ortalama yüzde 2,28 yükseldi.

Cuma günü gelen ABD tarım dışı istihdam verileri beklenenden yüksek bir iş piyasasının oluştuğunu gösteriyor. Haftanın son günü açıklanan işsizlik verileri benzer bir şekilde düzelme yolunda bir ekonomi olduğunu ortaya koydu. Ancak tüm bu gelişmelere rağmen FED gevşek para politikasından yana demeçler vermeye devam ediyor. Çünkü biliyorlar ki bundan vazgeçtikleri an piyasalar hiç istemedikleri bir şekilde aşağı yönlü tepki vermeye başlayacak. Zira Ortadoğu ve Japonya'da yaşanan gelişmelerin zamanlaması, petrol fiyatlarının artması önemli riskler içeriyor. Halen 2008 krizinin etkisindeler ve olağanüstü endişeliler. Kuzey Afrika'da domino etkisi yapan ve Ortadoğu'ya sıçrayan halk hareketleri Libya'da adı bir türlü konulmayan savaş sonrasında biraz duruldu. Beklemeye alındı sanki.

Libya'daki iç savaş bitirilmek istenmiyormuşçasına belirsiz bir hal almaya başladı. Bu sürecin böyle devam etmeyeceği belli. Kara operasyonu da dahil önümüzdeki günlerde yeni gelişmeler ortaya çıkabilir. Ekonomiler için en istenen durum Kaddafi'nin görevi bırakması. Aksi takdirde olası müdahale petrol fiyatlarındaki yükselişin körüklenmesi açısından hiç de iyi olmayacaktır. Tüm bu gelişmelere rağmen menkul kıymet piyasalarında henüz belirsizlikler ortadayken yükselişin biraz zorlama olduğunu söylemek mümkün. Her şeye rağmen endeksin 66 bin puan sınırına yükselmesi risklere rağmen güçlü alıcıların da olduğunu ortaya koyuyor. Bununla birlikte petroldeki yükselişin ekonomiler için önemli bir risk taşıdığını unutmamak gerekir. Daha

önceki analizlerimizde yabancı yatırımcıların mayıs ayından önce alıma geçmeyeceklerini dile getirmiştik. Geçen kasım ayından bu yana 2,5 milyar dolarlık satış yapan yabancı yatırımcılar halen satıştalar. Takasta yüzde 63 seviyelerine kadar düşmeleri mart ayında da alımdan ziyade satış pozisyonunda olduklarını gösteriyor.

ABD BORSASI KRİTİK BİR SEVİYEDE

Dow Jones sanayi endeksi haftayı 12 bin 376 puandan kapattı. Böylece şubat ayında ulaştığı 12 bin 391 puan seviyesinin hemen altında haftayı yükselişle tamamladı. Önümüzdeki hafta 12 bin 400 puan seviyesinin aşılması oldukça önemli. Endeks bu noktada ya ikili tepe yaparak aşağı dönecek (kısa vadeli göstergeler aşağı yönlü), ya da bulunduğu noktayı aşabilirse petrol şirketlerinin yükselişi ile 12 bin 700 ve 13 bin seviyelerine doğru yeni bir atak başlatacak. Açıkçası ABD borsalarındaki hareketlerde son dönemde pek de mantık aranmamalı, yükselişe de şaşırmamak gerekir.

Türkiye'de ise geçen hafta Merkez Bankası'nın sürpriz bir algılamaya yol açan zorunlu karşılık oranlarındaki artışın ardından bazı gelişmeler yaşandı. Bankaların bir kısmı zorunlu karşılıkların artırılmasından oldukça rahatsızlar. Anlaşılan son 8-9 yılda her yıl milyarlarca dolar kâr eder duruma gelen bankaların yöneticileri bu kârlarındaki azalmadan hiç hazzetmiyorlar. 2009 yılında kredi vermekten imtina eden bazı özel bankalarımız bu kez kredi hacmini gereksiz ve risk oluşturan bir şekilde daha da artırma telaşında ve Merkez Bankası'yla ters düşmekteler.

Genel seçimlere yaklaşık iki ay kala piyasalarımız bir ileri bir geri hareket ediyor. Gündemin olağanüstü hızla değiştiği bir ülkede iki ay oldukça uzun bir süre. Yabancı yatırımcılar da bunu iyi bildiklerinden şimdilik alım için acele etmiyorlar. Beklenti satın almaya muhtemelen nisan ayı ortalarından itibaren başlayacaklar. Nisan ayı sonunda ve mayıs ayı içinde gelecek bilançolar hisse bazında önemli etkiler yapsa da mayıs ayında güçlü hisselerde seçimler öncesi alımlar gelecektir.

Dolarda tepki alımları gelebilir

ABD Doları, lira karşısında son iki ayın en düşük seviyelerine geriledi. ABD Doları'nın uluslararası piyasalarda sürekli değer kaybının yanı sıra Merkez Bankası'nın piyasalardaki sıkılaştırma operasyonları TL'ye güç verince dolar, TL karşısında gerilemeye devam etti. Bu durum devam eder mi? Yoksa dolar almanın zamanı geldi mi? Göstergeler ABD Doları'nın güç kaybının süreceğini söylese de 1.53 seviyesi oldukça kritik. Bu nokta daha önce ocak ayında da test edilmiş, dolar bu seviyede gelen alımlarla yukarı dönmüştü. Ayrıca kısa vadeli teknik göstergeler aşırı satım bölgesinde ve sert bir tepki hareketi için uygun bir ortamda. Geçen haftanın son günü açıklanan ABD tarım dışı istihdam datasında beklentilerin üzerindeki artışa rağmen ABD Merkez Bankası (FED) yetkililerinin henüz sıkılaştırma için erken söylemleri, şimdilik ABD Doları'nın zayıf durumunun sürmesini sağladı. Ancak teknik göstergelerin aşırı satım bölgelerinde bulunması kısa vadeli de olsa dolara alım getirebilir. Teknik olarak 1.53-1.50 alım 1.56-1.59 kısa vadeli satım seviyeleridir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yerli erken alıma geçti, yabancı beklemede

Kredi derecelendirme kuruluğu Moody's'in Merkez Bankası politikalarına destek veren açıklamalarının ardından alıma geçen spekülatörler beklenmedik bir şekilde endeksi 70 bin puan sınırına taşıdı.

Beklenmedik diyorum, zira yükseliş bu defa yabancı yatırımcılardan ziyade yerlilerin katkısıyla ve petrol fiyatlarının rekora yaklaştığı bir ortamda gerçekleşti. Kredi not artışı beklentileri zaman zaman piyasalarda erken ataklara yol açabiliyor. 2011 yılında kârlarda düşüş beklenmesine rağmen banka hisselerinin alıcılı olmasının ardında başka ne olabilir ki? Genel seçimlere iki aylık bir süre var ve Türkiye piyasaları ağırlıklı olarak seçimlere odaklı dünya piyasalarından ayrılmaya devam edecektir. Bu durum, güllük gülistanlık bir ortamın olmadığı bir dünya konjonktüründe yatırımcılar tarafından iyi değerlendirilmeli.

Zira Türkiye'de piyasalar, ülkenin petrol üreticisi olmamasına rağmen, mali disiplinden ödün vermeyen bir politika ve siyasi istikrarın süreceğı beklentileriyle ayakta duruyor. Aksi olsaydı seçimler öncesi piyasalar negatif yönde ayrılmaya devam eder ve bölgedeki gerilimlerin etkisiyle Yunanistan, Portekiz, İtalya gibi sallantıda ve kırılgan bir yapıda hareket ederdi.

2007 yılı genel seçimleri öncesi bazı yabancı kurumlar koalisyon ağırlıklı beklentilere oynamış ve yanılmışlardı. İlginçtir o dönemde Lehman Brothers genel seçimleri en iyi tahmin eden yatırım bankası olmuştu. Güçlü ve tek başına bir iktidarın geleceğini savunmuştu. Seçimlere iki aya yakın bir süre var ve anketler şimdilik mevcut durumun devam edeceğini gösteriyor. Ancak, tahmin yapmayı son iki haftaya bırakmak daha doğru olacaktır. Yabancı yatırımcılar bu nedenle mayıs ayından itibaren beklentileri satın alarak veya küçük ihtimalle de olsa satarak pozisyonlarını ayarlayacaklardır.

DOĞAN Grubu, MEDYADAKİ VARLIKLARINI SATIYOR MU, SATMIYOR MU?

Geçen yıl eylülde ABD'nin önde gelen yatırım bankası Goldman Sachs'ı aracı kılarak yayın kuruluşlarını satışı çıkartan Doğan Grubu genel seçimlere iki ay kala ilgi çekici bir karar aldı. Hafta içinde Doğan Yayın Holding Yönetim Kurulu, şirketin sermayesini 1 milyar liradan 2 milyar liraya bedelli olarak artırma kararı aldı. Şirket geçen yıl haziran ayında da yüzde 40'lık bir bedelli sermaye kararı almıştı. Şirket eylül ayında ise medya iştiraklerini satma kararı vererek bedelli sermaye artırım başvurusunu çekmişti. Bu süre zarfında fiyatlarda sert iniş çıkışlar yaşanmıştı. 7 aylık sürede yılan hikayesine dönen medya iştiraklerinin satış haberleri, şirket hisselerinin de değeri lenmesini sağlamış, hisse fiyatı bu süre zarfında yüzde 75'lik artışla 2,19 liraya kadar yükselmişti. Şirket yönetiminin aldığı son bedelli sermaye artırım kararı 'satıştan vazgeiliyor mu?' spekülasyonlarını iyice artırdı. Doğan Grubu'nun satışı sürekli masada tutarak hisselerine alıcı çekmesi konusunda SPK bir açıklama isteyebilir.

Petrol dört ayda yüzde 33 yükseldi, pamuk zirvede

2010 yılına damgasını vuran emtia fiyatlarındaki artışlar 2011'de de sürüyor. 2008 yılındaki büyük kriz öncesini andıran fiyat tırmanışları pamuktan petrole, gümüşten mısıra kadar emtia fiyatlarını yukarı taşıırken, doğalgaz ve şeker fiyatları ise aşağı yönlü hareket ediyor. ABD Merkez Bankası (FED) yetkililerinin hafta içinde gevşek para politikasının devam etmek zorunda olduğu yönündeki açıklamaları ve Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) beklentiler dahilinde 0,25 puanlık faiz artırımı sonrası başta petrol olmak üzere emtia fiyatlarındaki artışlar devam etti. Euro/dolar paritesinin 1,45 seviyesine dayanması üzerine doların iyice güç kaybetmesi 2008 yılındaki kriz öncesi durum gibi emtia piyasalarında anormal hareketlere yol açıyor. Brent petrolü 30 Temmuz 2008 tarihinden bu yana en yüksek seviyesini görerek 127 dolara ulaştı. Petrol fiyatlarına önlem alınmazsa sürpriz gelişmelere hazırlıklı olmak gerekiyor.

EMTİA FİYATLARI (%)*

Pamuk 42

Brent petrolü 33

Gümüş 32

Mısır 21

Kahve 13

Buğday 3.4

Bakır 1.3

Doğalgaz -8

Şeker -21.8

(*) Fiyatlarda yılbaşından

bu yana meydana gelen değişim.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yabancı alım yapmasa da İMKB yurtdışından pozitif yönde ayrışıyor

Selim Işıklar 2011.04.17

Haftayı genelde yatay bir seyir izleyerek geçiren Borsa buna karşın yükseliş eğilimini muhafaza etti.

Dolar bazında incelediğimizde mart ayında 36 bin seviyesine geriledikten sonra yükselişe başlayan Borsa bir aylık sürede yüzde 27 oranında artarak 46 bin seviyesini test etti. Geçen hafta dünya borsalarında yüzde 2-3'ler civarında düşüş yaşanmasına rağmen İMKB endeksi direnç noktalarına yakın bir seyir izlemeye devam etti. Yabancı yatırımcılar nisan ayında da henüz net alıcı pozisyonuna geçmeseler de geçen aylara oranla piyasaları bozacak tarzda bir strateji de takınmayarak mevcut durumlarını değiştirmediler.

İMKB'nin 12 Haziran'daki genel seçimler öncesi dünya borsalarından pozitif yönde ayrışacağı senaryosuna göre TL bazında bugüne kadar gördüğü en yüksek seviye olan 71 bin 700 puanı geçmesi durumunda dolar bazında yüzde 12,7, Euro bazında ise yüzde 17 yükselme potansiyeli olduğu görülüyor. Ancak anayasa referandum sonuçlarının ardından kırdığı dolar bazlı rekoru egale etse de bunu geçmesinin zor olduğunu düşünüyorum.

Haziran ayında gerek genel seçimler ile ilgili pozitif beklentilerin sona ermesi gerekse ABD Hazinesi'nin tahvil alımlarına son vereceği konuları piyasalar için oldukça kritik ve tedirgin edici. Ancak en azından seçimlere

kadar piyasalarımızın dünya piyasalarından pozitif ayrışacağı bir ortam sürüyor. Seçim sonuçları iktidar partisini mevcut durumundan daha iyi bir noktaya taşırsa yükselişin bir süre daha devam etmesi kaçınılmazdır.

Cuma günü kredi derecelendirme kuruluşu Standard&Poor's, Türkiye'nin mevcut kredi notunu değiştirmeyerek görünümünü pozitif tutmaya devam etti. Kurumun açıklamasında Türkiye'nin not arttırımının büyüme modelinde daha az dışa bağımlı olduğunu kanıtlaması gerektiğinin altını çizdi. Türk bankaları ve Merkez Bankası'nın olası dış şoklarda dayanıklı olduğunu da vurguladı. Hatırlarsanız aylar öncesinden Türkiye'nin kredi notunun uzun bir süre artırılmayacağını vurgulamıştık. Standard&Poor's son Türkiye yorumuyla kredi not artışının mümkün ama çok zor olduğunu bir kez daha teyit etti. Ancak her şeye rağmen piyasalar genel seçimler öncesi kredi not artış beklentisini satın almaya devam edeceklerdir. Bu beklenti de endeksi bulunduğu noktadan yüzde 5 ile 17 aralığında yukarı taşıyabilir.

Dış piyasalara baktığımızda ABD borsalarının kararsız bir seyir izlediğini görüyoruz. Dow Jones Sanayi Endeksi 12.400 puandaki direnç noktasını bir türlü aşamıyor. Adeta takıldı kaldı. Teknik göstergeleri satışa dönen bu endeksin 12 bin puanı aşağı kırmaması gerekiyor. Aksi durumda borsalarda satış rüzgârları estiren bir seyir izlenebilir.

Almanya Dax, Japonya Nikkei endeksleri ise alım sinyallerini sürdürüyorlar. Brezilya Bovespa Endeksi iki haftadır düşüşte ve 'sat' sinyali devam ediyor. Tüm bu endekslere göre İMKB endeksinin genel seçimlerde mevcut tablonun değişmeyeceği beklentisiyle pozitif yönde ayrıştığı söylenebilir. İMKB Endeksi önceki hafta oldukça sert bir şekilde kırdığı 66 bin puanın üstünde hareket ettiği sürece yükseliş eğilimini devam ettirerek seçimler öncesi 70 bin puanın üstünü kolaylıkla görebilir. Seçimlerde hangi sektörler hareketli olur dersanız mayıs ayı içinde 2011 yılının ilk çeyrek bilançosu iyi gelenler ile beklentili hisseler ön planda tutulmalıdır. Seçimlere bu hisselerle girilmelidir.

Kârları düşmesi beklenen banka hisselerinde mayıs ortasında bilançolar tamamlanacak. Büyük ihtimalle bu bilançolar geldikten sonra durum netleşecektir. Bakalım tahmin ettiğimiz gibi şu ana kadar satıcı pozisyonunda olan yabancılar mayıs ayı içinde alıma geçerek endeksi sürükleyebilecekler mi? Yoksa bu işi bu defa yerli spekülâtörler mi yapacak?

Altın her yıl ortalama yüzde 20 artıyor

2000 yılında 252 dolar olan altın ons fiyatı 10 yıllık sürede 6 kat artarak 1500 dolara dayandı. 10 yıllık süre zarfında ons fiyatlarının yıllık ortalama yüzde 20 yükseldiğini görüyoruz. Genelde sert yükseldiği yılın ardından daha ılımlı yükselişler söz konusu oluyor. Geçen yıl yüzde 29'luk bir ivme yakalayan altın fiyatları yılı 1421 dolar/ons fiyatıyla kapatmıştı. Bu yıl henüz yüzde 4,6 yükselse de altın fiyatları rekora doymuyor. Geçen hafta yeni bir atak başlatan altın 1487 dolara ulaşarak tarihi bir rekor kırdı. Altın fiyatları enflasyon riskinden kaçınmak isteyen fonların alımları ve raporlarda altın fiyatlarının üç yıl içinde 2.000 doları aşabileceği yönündeki analizlerin de etkisiyle önümüzdeki günlerde 1.500 doları zorlayabilir. Ayrıca gelişmekte olan ülkelerin merkez bankaları portföylerine altın almaya devam ediyorlar.

Benim görüşüm altının mevcut konjonktürde haziran ayına kadar yükseliş içinde hareket ederek yıl içi rekorlarıyla 1.600 dolar sınırına kadar yükselmesi. Ancak haziran ayından sonra uluslararası piyasalarda ABD Doları likiditesinin sıkışmaya başlamasıyla birlikte gerileme ihtimalini yüksek görüyorum. Kısa vadede ise teknik olarak yükseliş trendinde olan ons fiyatının gerileme yaşanması durumunda 1.390-1.300 dolar seviyelerinde tutunması söz konusu olacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Piyasalar için karar alma zamanı yaklaşıyor

Selim Işıklar 2011.04.24

2008 yılı sonunda dünya piyasalarını alt üst eden ABD konut kredileri krizini aralarında Türkiye'nin de bulunduğu bazı ülkeler çabuk atlatırken bazıları yeni kriz ve sorunlarla mücadele etmek zorunda kaldılar.

Türkiye'nin en büyük şansı demokrasi ile yönetilen bir ülke olması ve halkın seçimlerde iradesini net bir şekilde ortaya koyması oldu. Hatırlarsanız kriz 2007 yılı sonlarına doğru hızlanmış, o sırada Türkiye demokrasi mücadelesi vermekteydi. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin çıkmaza girmesi ile genel seçimler biraz öne alınınca ister istemez bir belirsizlik oluşmuştu. Halkın iradesini güçlü bir biçimde sandığa yansıtmasının ardından piyasalar 2007 yılı sonuna kadar canlı ve iyimser bir seyir izlemişti. Sonrasında ise AK Parti'ye açılan kapatma davası ile 2008 yılı Haziran ayına kadar dünya piyasalarından olumsuz ayrıışan bir seyir izlemiştik.

2008 yılı sonunda patlak veren krize, 150 dolara yaklaşan petrol fiyatlarının faturası eklenince 2002 yılından 2007 yılına kadar ortalama yüzde 6,7 büyüyen Türkiye ilk kez küçülme ile karşı karşıya kalmıştı.

2009 yılında ABD'nin yeni Başkanı ve ekonomi kurmaylarının piyasa dostu kararları ve özellikle FED'in tahvil alım programı bugüne geldiğimizde piyasalarda son iki yıldır süren olumlu rüzgârları özetliyor.

Türkiye piyasaları da aynı ABD gibi 2009 yılı Mart ayından bu yana yükseliş eğiliminde. Borsa 2010 yılı Ekim ayında tüm rekorları altüst ederken bankaların etkisi azalmasına rağmen SPK'nın almış olduğu yeni kararların da etkisiyle olumlu bir seyir izlemekte. Yabancı yatırımcı ekim ayından bu yana satmasına rağmen borsa hâlâ hareketli ve alıcılı. En önemlisi zirve noktalarına yakın bir seviyede. Bu da beklentinin devam ettiğini gösteriyor. Ancak önümüzdeki kritik günlerde son iki yıldır yükselen borsanın yeni bir atak yapması ya da bulunduğu noktadan bir düzeltme yapması gerekiyor.

Haziran ayında yapılacak genel seçimler öncesi yatırımcılar stratejilerini belirlemek zorundalar. Seçimlere hisse ile girmek, kârı yeterli görüp mayıs bitmeden satış yapmak ya da ilk üç aylık bilançoları takip ederek yeni hisse belirlemek; hepsi ayrı ayrı değerlendirilebilir. Seçim sonuçları beklenmeden seçimlere yakın bir sürede satış yapmak ya da seçimlerin ardından, beklentiler dahilinde alınacak bir neticede uygun bir noktada satış yapmak da düşünülebilir.

Özet olarak 2009 yılından bu yana olumlu bir seyir izleyen dünya borsaları haziran ayındaki FED kararlarına odaklanacak. Türkiye'de ise yatırımcılar bir yandan genel seçimlere bir yandan da dış borsalara ve yakın bölgede yaşanan gerilimlerin sonuçlarını analiz ederek karar vermek durumundalar.

Artan petrol ve altın fiyatlarına paralel ve gidecek yer bulamadığı için yükselen borsaların cazibesi daha ne kadar devam eder bilinmez ama merkez bankalarının aldıkları önlemler 2012 öncesi daha dikkatli olunması gerektiğini düşündürüyor. Yatırımcılar mayıs ayında da olası düşüşlerde fırsat alımlarını değerlendirerek endeksin zirve noktalarına yakın satış fırsatlarını kollar veya borsada hisse bazı hareketlerde doğru pozisyon alırlarsa genel seçimler öncesi muhtemel olan yükseliş hareketinden kazançlı çıkabilirler.

ABD'nin görünümü negatif ama borsaları yükselişte

Kredi derecelendirme kuruluğu Standard and Poor'sun ABD'nin kredi not görünümünü negatife çevirdiği haftada korkulan olmadı. Aksine bu habere ilk anlarda olumsuz tepki veren ABD borsaları korkusunu yenerek 12 bin 500 puanı aştı. Merkezi ABD'de bulunan ve geçen yıl pek çok Avrupa ülkesinin notunu düşüren kredi derecelendirme kuruluşunun iç açıcı olmayan açıklamalarına rağmen ABD Hazinesi'nin bu kararı önemsemeyen tavırları fonları da etkiledi. S&P'nin attığı adım, bütçe ile ilgili çıkmaz yaşayan ABD Senatosu'nda, Cumhuriyetçilerle Demokratların arasını bulma girişimlerini hızlandırıcı bir adım olarak da algılandı. Sonuçta Lehman iflası ile sonuçlanan olaylar silsilesinin ardından 2008 yılında büyük bir çöküş yaşayan ABD borsası 2009 yılının Mart ayında gördüğü 6.500 puanı neredeyse ikiye katlamak üzere. Bir yandan not görünümü negatife çevrilen ABD diğer yandan Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki karışıklığa rağmen borsalar yükseliyor. 2008 yılının bir kopyası adeta 2011 yılında da yaşanıyor. Ancak bir fark var; faiz oranları 2008 yılında yüksek seviyelerdeydi, 2011'de hâlâ sıfır noktasına yakın. Haziran ayı bu açıdan çok kritik ve kırılma noktası niteliğinde olacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yabancı yatırımcılar 2007 seçimleri öncesi alım yapmıştı

Selim Işıklar 2011.05.01

Genel seçimlere çok az bir süre kaldı. Kasım ayından bu yana yaklaşık 3 milyar dolarlık hisse satan yabancı yatırımcılar, mart ve nisan aylarında satış miktarlarını azaltsalar da henüz net alım yapmaktan kaçınıyorlar.

Satışların 2011 yılı bankacılık sektörü hisselerindeki kâr düşüş beklentisinden kaynaklandığını daha önce de vurgulamıştık. Bundan 5 ay önceki analizlerimizde yabancıların mayısa kadar alım yapmayacağına dikkat çekmiştik. Yabancıların ne zaman alıma geçeceğini masaya yatıralım. 15 Mayıs'a kadar bankacılık kesimi ilk çeyrek bilançoları borsaya bildirilecek, öncesinde ise BDDK tarafından mart ayı bankacılık aktif büyüklüğü ve kârlılık rakamları kamuoyuna duyurulacak. BDDK ocak ayı ve şubat ayı verilerini açıklamıştı. Buna göre aktif büyüklüklerde önemli artışlar yakalanmış gözüküyor. Ocak ayında bankacılık sektörü aktif büyüklüğü 1 trilyon 20 milyon liraya ulaşmış durumda. Aktif büyüklük yüzde 20'lik bir büyümeye işaret ederken kârlılıklarda önemli düşüşler olduğu gözlerden kaçmıyor. Ocak ayında bir önceki yılın bankacılık sektörü kâr rakamı yüzde 24,2 azalarak 1 milyar 559 milyon liraya düştü. Şubat ayında da sektörün kârlılığı yüzde 13,5, lik azalışla 3 milyar 97 milyon liraya gerilemiş. BDDK önümüzdeki günlerde mart ayı verilerini de açıklayacak. Bu rakamlar 15 Mayıs'ta açıklanacak bilançolar öncesi önemli ipuçları verecektir. Garanti Bankası genel müdürü hafta içinde yaptığı açıklamada kârlılık açısından büyük farklar olmayacağını vurguladı vurgulamasına ama BDDK verileri bunun tam tersini söylüyor.

İlk çeyrek bankacılık kâr rakamlarında beklendiği gibi azalmalar yaşansa bile kısa süreli aşağı dalgalanmanın ardından genel seçimlerde güçlü bir hükümetin devam edeceğine yönelik beklentiler endeksi yukarı taşımaya devam edebilir. En önemlisi bizim de aylar öncesi vurguladığımız gibi mayıs ayına kadar alıma geçmeyen yabancı yatırımcılar alıma geçerlerse genel seçimler öncesi endeks 70 -75 bin puan aralığına kadar yükselir ve sonuçları beklemeğe başlar. 2007 genel seçimleri öncesi de benzer bir durum yaşanmış, güçlü hükümet beklentisi içinde bulunan yabancı yatırımcılar seçim öncesi 500 milyon dolarlık alım yapmışlardı. Bu açıdan geçen haftaki analizimizde herhangi bir kafa karışıklığı olmadığını, aksine aylardır bu senaryonun harfiyen gerçekleştiğini ve halen en kuvvetli ihtimal olduğunu düşünüyorum. 66 bin-72 bin aralığı mayıs ortasına kadar

endeksin hareket alanı olarak görülebilir. Dolar bazı direnç noktası 5 cent veya 5,1 cent (50.000-51.000 dolar) genel seçimlere kadar veya hemen sonrası test edilebilir noktalar olarak önümüzde duruyor. Yükseliş senaryosunda gelişmekte olan diğer piyasalardaki gerilemeye rağmen ABD borsalarındaki yukarı hareketlerin haziran ayına kadar devam edeceği baz senaryosunu da dikkate alıyoruz. Sonuç olarak petrol fiyatlarındaki artışların etkisiyle oluşan cari açık riskleri, Merkez Bankası'nın aldığı önlemler nedeniyle bankacılık sektörü kârlılığında yaşanacak düşüşe rağmen genel seçimlerden güçlü bir hükümetin çıkacağı beklentileri ve otomotiv sektörü gibi sanayi şirketlerindeki göz kamaştırıcı performanslar borsaya ilginin sürmesini sağlıyor.

Endeks bir süredir 66 bin-69 bin aralığında dalgalanıyor. Bu hafta 69 bin 800 puanı zorlayabilir. Eğer bu nokta geçilecek olursa 71 bin 500 puana kadar önemli bir direnç gözüküyor. Konsolide olmayan bilançolar geçen hafta sonuna kadar borsaya bildirildi. Önemli şirketlerden Ford Otomotiv, Goodyear geçen yıla göre çok iyi kâr rakamları açıkladılar. Türk Telekom kâr artışı yaşayan büyük şirketler içinde öne çıkarken, son günlerde olaylı genel kuruluyla dikkati çeken Turkcell'in kârında ise ilk kez önemli bir düşüş görüldü. Bunların dışında kârdan zarara geçen şirketler kadar zarardan kâra geçen şirketler de dikkat çekici sayıdaydı. Anlaşılan o ki 2011'de otomotiv ve bilişim sektörü hisselerinde kârlılıklar artarak sürecektir gibi gözüküyor. Şimdi gözler 15 Mayıs'a kadar açıklanacak konsolide bilançolara çevrilecek. Muhtemelen petrol ve türevlerindeki artışlar nedeniyle bu sektöre ait şirketlerin lokomotifliğinde yüksek kâr artışları Borsa'da etkili olacak gibi görünüyor. Bir bakıma olası banka kârlarındaki düşüşler sanayi sektöründeki kâr artışları ile telafi edilecek.

Sonuç olarak genel seçimler öncesinde endeks yukarı gitme çabasını şu ana kadar yabancı alımı olmadan sürdürüyor. Bilançoları iyi gelen şirketlerin yanı sıra bedelsiz beklentileri olan şirketlere yerli yatırımcı ilgisi Borsa'yı da canlı tutuyor. Krizin ardından son iki yılda fiyat kazanç oranları son yılların en yüksek seviyesine çıkan borsada geri sayım başladı. Önümüzdeki günlerde yeni fırsatlar olduğu kadar bazı riskleri de göz ardı etmeden pozisyonlar alınmalıdır.

Yabancı takasında nisan da düşüş sürdü

Yabancı yatırımcılar 2010 yılının son çeyreğinden itibaren İMKB'de satışa geçtiler. Özellikle yüklü bir şekilde pozisyonda oldukları bankacılık sektörü hisselerinde ciddi oranda azaldılar. Kasım ayından bu yana 3 milyar dolara yakın net satışlarıyla takasta yüzde 68,57 seviyesinden nisan sonunda 62,96 seviyesine gerilemiş durumdalar. Geçen ayın sonunda takastaki oranları 63,16 seviyesindeydi. Bir anlamda uzun bir süre önce belirttiğimiz gibi yabancı yatırımcılar mayısa kadar henüz net bir alım yapmadılar. Mart ve nisan aylarında hafif satışlarla önceki aylara göre daha sakin bir strateji izlediler. Sonuçta diğer gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi Türk borsasında da 2011 yılında alım yapmaktan kaçınan yabancılar 12 Haziran'da yapılacak genel seçimler öncesi beklentilerimiz dahilinde alıma geçebilirler. Ancak takastaki düşüş eğilimi, bu durumun sonraki aylarda da devam edeceğini gösteriyor. Bu durumu şu şekilde de yorumlayabiliriz: Yerli yatırımcılar artık daha fazla tasarruf ediyorlar ve yabancı takasındaki azalmaya rağmen bunu kısa bir süre için de olsa alış fırsatı olarak değerlendiriyorlar.

YASAL UYARI

Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Feza Gazetecilik'e aittir. Kaynak gösterilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı özel izin alınmadan kullanılamaz. Ancak alıntılanan köşe yazısı/haberin bir bölümü, alıntılanan habere aktif link verilerek kullanılabilir. Ayrıntılar için lütfen **tiklayınız**

İyi program yetmez, uygulayacak irade ve halkın güveni de önemlidir

Selim Işıklar 2011.05.08

Güçlü iktidar beklentileri halen piyasalarda olumlu algının devam etmesinde başrolü oynamakta. Yabancı yatırımcı nisan ayında bu beklentilerle alıma geçmiş gözüküyor.

Endeksin 70 bin puan üzerinde zorlandığı da ayrı bir gerçek. Banka kârlarında azalmalar devam edebilir ancak seçimler öncesi bu durum çok dikkate alınmayabilir. Genel seçim sonuçları piyasalar için son derece önemli, zira 8 yıldır faiz ve enflasyon oranlarında ekonomik programın mucidi olarak gösterilen Kemal Derviş'in bile hayal edemediği gelişmeler yaşandı. 2002 yılında bir basın toplantısında Sayın Kemal Derviş'e Davos dönüşünde bir soru sormuştum; "Yeni ekonomik program sonrası beklediğiniz olumlu gelişmeler henüz yaşanmadı, döviz fiyatlarında yükselişler devam ediyor ve faiz oranları hâlâ çok yüksek." dediğimde bana, "Halk programa güvenmiyor." cevabını vermişti. Gerçekten bir ekonomik program kim tarafından gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin onu uygulayan hükümete güven duyulmuyorsa o program işlemiyor. Şu ana kadar başta faizler ve enflasyon oranlarındaki rekor düşüşler olmak üzere ekonomik alandaki gelişmeler Türkiye'nin güçlü hükümetler tarafından yönetilmesinin gerektiğini ortaya koyuyor.

Nisan ayındaki yükseliş hareketinin ardından mayıs ayına da iyi başlayan ve hafta içinde 70 bin puanı aşan Borsa, haftanın son günü banka bilançolarının negatif etkisiyle hızla gerileyerek 68.240 puandan kapattı. Aylardır yaptığımız uyarılarda bankaların bilanço kârlarının geçen yıla göre gerileyebileceğini, BDDK verilerinin bu yönde olduğunu belirtmiştik. İlk olarak açıklanan Halkbank bilanço verileri, geçen yılın ilk çeyreğine göre az da olsa olumlu gelince ilk anda banka hisselerine yönelik alımlara yol açtı. Bu bilançonun ardından diğer bankaların da kâr artışı gerçekleştireceği sanılırken 33 milyar liralık piyasa değeriyle Borsa'nın en büyük şirketi olan Garanti Bankası'nın ilk çeyrek kârının geçen yıla göre yüzde 15 azaldığı açıklanınca ibre bu defa satış yönüne döndü. Cuma günü başta bu endişelerle kayıplar yaşanırken, dünya piyasalarında doların Euro karşısında hızla yükselişe geçmesi, başta petrol ve gümüş olmak üzere emtia piyasalarında büyük düşüşlere yol açtı. Buna rağmen Dow Jones ve Alman Dax endeksleri petrol fiyatlarındaki düşüş sonrası çabuk toparlanırken İMKB temkinli bir seyir izleyerek satışa dönük hareket etti. Hafta içinde Wall Street Journal'da ünlü spekülâtör George Soros'un emtia piyasalarında satışa geçtiği yönünde çıkan haberler, emtia piyasalarında domino etkisi gösterdi. Gümüş başta olmak üzere bazı emtialarda yüzde 30'a varan kayıplar yaşandı. Hatırlarsanız 2001 yılında ikiz kulelere yapılan saldırı sonrası altın başta olmak üzere büyük artışlar söz konusu olmuştu. Bu nedenle ABD Doları da hızla değer kaybetmeye başlamıştı. Son aylarda sürekli değer kaybeden ABD Doları'nın özellikle Üsâme bin Ladin'in ölümüyle sonuçlanan operasyonu sonrası toparlanmaya geçmesi, bana göre tesadüf olmayan gelişmelerin başlangıcı sayılabilir.

2011 yılının aslında 2008 yılının bir kopyası niteliğinde olduğu bir gerçek. Ancak ekonomideki kırılganlıklar çok sert önlemlerin alınmasını engelliyor. Dünyada haziran ayı önemli bir dönüm noktası. Türkiye'de ise 12 Haziran genel seçimleri son derece önemli. Yabancı yatırımcılar başta olmak üzere Türkiye'nin genel seçimlerinde nasıl bir sonuç çıkacağı tahmin edilmekle beraber seçim sonuçları görülmek istenecektir. Borsa'da 15 Mayıs'ta sona erecek şirketlerin ilk çeyrek bilanço açıklamaları beklentileri sona erdirecek olsa da seçimler öncesi pozisyonlar korunacaktır. Genel seçimler öncesi çok dalgalı bir seyir izlenebilir. Açıklanan her olumsuz kâr rakamı Borsa'da kısa bir süre için kayıplar yaşatabilir. Teknik göstergeler de buna işaret ediyor. Ancak mayıs ortasından itibaren

yavaş yavaş endeks yeniden yükselişe geçmek isteyecektir. Seçim sonrası ise güçlü bir hükümetin ortaya çıkması dışındaki her sonuç sert satışlar getirebilir.

Pamuk ipliğine bağlı düşüş!

Geçen yıl temmuz ayında 73 cent/libre olan pamuk fiyatları 8 ayda inanılması güç bir artışla mart ayında 219,7 cent/libre'ye kadar yükselerek zirve yapmıştı. 2008 krizi öncesi bu çapta olmasa da pamuk fiyatları hareketli bir seyir izlemiş 90 cent/libre seviyelerini görmüştü. Krizin ardından deflasyonist beklentilerle 39 cent'e kadar gerilemiş ve bu noktayı dip yapmıştı. Bu dip noktasından son 2 yılda yaklaşık 5 kat yükselen pamuk fiyatları, mart ayından bu yana yüzde 34 oranında gerileyerek ilk önemli kaybını gerçekleştirdi. Düşüşün sebepleri arasında dünyanın önde gelen spekülörlerinin etkisinin olduğu son gümüş ve altın operasyonlarında ortaya çıktı. Böylesi baş döndürücü yükselişlerin ardından zaten kaçınılmaz olanın yaşandığını söyleyebiliriz. ABD Doları'nın yeniden yükselişe geçmesi, dünya genelinde nihai iplik satışlarının hız kesmesi ve emtia piyasalarında yaşanan kayıplar pamuk fiyatlarının 145 cent/libreye kadar gerilemesinde etkili oldu. Düşüşün devam etmesi durumunda olası destek noktaları sırasıyla 138-126 ve 111 cent seviyeleridir. Ancak 2008 yılındaki gibi bir deflasyonist dönemin başlaması halinde düşüş hızlanabilir. Fiyatların tekrar yükselişe geçmesi, 160 centin yukarı doğru kırılmasına bağlı olacaktır. Pamuk son hafta yüzde 7,89 değer kaybederken George Soros'un satış yaptığı söylenen gümüş yüzde 25,57, petrol ise yüzde 12,77 oranında değer kaybetti.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'daki satışların arka planında bankalar var

Selim Işıklar 2011.05.22

Aracı Kuruluşları Birliği açıkladı; Borsa'da hesabı olan yaklaşık bir milyon 200 bin Türk yatırımcı var. Yabancıların sayısı ise yüzde biri geçmiyor. Ancak halen takastaki yerli-yabancı oranına baktığımızda yüzde 62 civarında yabancıların hakim olduğu bir Borsa'nın olduğunu görüyoruz.

Yabancı yatırımcılar özellikle son yıllarda likiditesi daha yüksek sanılan banka hisselerinde yüzde 85-90'ları bulan bir paya sahipler. Bir başka deyişle, yabancıların Borsa'daki halka açık hisselerde 66 milyar dolarlık payları var. Yerlilerin ise 62 milyar dolarlık hisse yatırımı var. 2007 yılında bu oran yüzde 70'ler düzeyindeydi. Nisan ayındaki 450 milyon dolarlık net alımların ardından mayısta banka hisselerinde ve dolayısıyla Borsa'da belirgin bir satış ve düşüş var. Oysa 2007 seçimleri öncesi ve sonrası alımlar yapan bir yabancı yatırımcı portresi vardı. Bu değişimin birkaç nedeni olduğunu düşünüyorum. 2007 yılında yani büyük krize bir yıl kala gelişmekte olan borsalara büyük bir ilgi vardı ve İMKB, içerideki gerilimlere ve paranoyalara rağmen yabancı satıştan ziyade alış tarafında yer alıyordu. Bankalar özellikle ucuz bulunuyor ve tercih ediliyordu. Bu durum, kriz öncesi ve sonrasında devam etmiş ve yabancı bankalar başta olmak üzere Borsa'da tam anlamıyla bir hegemonya kurmuştu.

Gelelim 2011 yılına, Avrupa ve ABD'de yaşanan hatta Japonya'yı da etkisi altına alan olumsuz süreçte gelişmekte olan ülkelere olan yabancı ilgisi Brezilya, Türkiye, Arjantin gibi ülkelere yavaş yavaş çıkmaya

başladı. Aşırı ısınma ve cari açık gibi endişelerin yanı sıra Kuzey Afrika ve yakın bölgede bazı risklerin artması da bu satışlarda etkili oldu. Petrol fiyatlarının 127 dolara kadar yükselmesi ve bankaların kredi politikalarının da etkisiyle kredi risklerinin artması, seçimlere yönelik herhangi bir endişe olmamasına rağmen yabancıların banka hisselerinde satışa geçmesine yol açtı. Özellikle Garanti Bankası'nın ortağı General Electric'in hisse satışı sonrası banka hisselerine yönelik fiyat hedeflemelerinin sürekli aşağı revize edilmesi ve son olarak Yapı Kredi Bankası'nın Moody's tarafından olası not indirimi için izlemeye alması, bunun son örneği oldu.

Genel seçimlere gerçekten az bir süre kaldı ve kim ne derse desin, seçimler bir beklentidir. Borsa'nın şu düşüşünde bile bu beklenti satın alınmaktadır. Endeksi aşağı çeviren faktör, bankalara yönelik kasıtlı veya kasıtsız satışlardır. Yabancıların halen yüzde 80 civarında olduğunu unutmamak gerekir. Goldman Sachs çok iyi biliyor ki Türkiye'nin cari açığının arkasında petrol fiyatlarındaki yükseliş yatıyor. Sanki birileri söz birliği etmişlercesine üst üste Türkiye ekonomisini ve piyasalarını hedef alan bir yarışa girmiş gibiler. Buna karşı olarak önlemler almak mümkün, daha güçlü bir sermaye piyasası kanunu ve uzun vadeli yeni yatırımcılar çekerek, bankaların etkisini minimuma indirecek, endekse olan etkilerini sınırlandıracak formüller geliştirmek olacaktır. Bir bankayı spekülasyon bir şekilde aşağı veya yukarı çekerek Borsa'yı aşağı yukarı oynatmanın önüne geçilmezse piyasalarda sağlıklı bir işleyiş hakim kılmak da mümkün olmayabilir. Sonuç olarak dünya piyasalarının nispeten iyi olduğu bir ortamda Borsa'nın aşağı yönlü bir seyir izlemesi iyiye işaret değil. Her şeye rağmen geçen yıl olduğu gibi Mayıs sonu ve seçimler öncesi son durum farklı olabilir. Ancak Ağustos'a kadar bilanço beklentileri dışında bir beklenti olmayacak gibi. Aylar öncesi söylediğim gibi not artışı için geç kalındı ve mevcut atmosferde yeni bir not artışı gelmesi oldukça zor. Seçimlerden çıkacak sonuç ve istikrarın devam edip etmeyeceği çok önemli. Ancak bu bile, tek başına kısa vadede yönü tek başına çeviremeyebilir.

Altının düşüşü, doların yükselişine bağlı

2011 yılına girilirken 1.404 dolar olan altının onsu, son günlerde emtia fiyatlarında yaşanan gerilemelere rağmen 1.512 dolara yükseldi. Altın fiyatlarının yükselişinde başta Avrupa ülkelerinin bir bölümünde etkili olan borç sorunu yatmakla birlikte birçok etkenin halen fiyatlar üzerinde baskı yaptığı biliniyor. Son olarak Dünya Altın Konseyi'nin yayınladığı raporda çarpıcı olarak gördüğümüz noktaları paylaşırsak; 2011 ilk çeyreğinde altına olan talep, bir önceki yıla göre 31,4 milyar dolardan 43,7 milyar dolara yükselirken bu rakam tonaj olarak yüzde 11 artışı ifade ediyor. Öte yandan merkez bankalarının talebi devam ediyor. İlk çeyrekte merkez bankalarının altına olan talebi 129 tona ulaşırken yükselişte bu talebin önemli etkisi olduğu görülüyor. Başta Çin ve Hindistan olmak üzere gerek merkez bankaları gerekse geleneksel halk talebi, altına uzun yıllar ilginin devam edeceğini gösteriyor. Ayrıca küresel enflasyon ve ABD Doları'na olan güvensizlik, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki çatışma ve isyanlar, altına olan talebi etkiliyor. Ayrıca arz sıkıntıları ve özellikle Hindistan yaz festivalleri, düğünler ve mücevherat taleplerini tetikliyor. Sonuç olarak raporlar, altına olan talebin devam ettiğini ve edeceğini gösteriyor. Fon satışlarına rağmen altın fiyatları halen yükselişte. Düşüşün başlaması 2008 yılındaki gibi dolarda büyük bir yükselişin başlamasına bağlı gözüküyor.

YASAL UYARI

Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Feza Gazetecilik'e aittir. Kaynak gösterilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı özel izin alınmadan kullanılamaz. Ancak alıntılanan köşe yazısı/haberin bir bölümü, alıntılanan habere aktif link verilerek kullanılabilir. Ayrıntılar için lütfen **tiklayınız**

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Seçimden önce yabancı raporları ile ne amaçlanıyor?

Selim Işıklar 2011.05.29

Seçimlere oldukça az bir süre kaldı ve piyasaların nabızı hızlı artmaya başladı.

2007 genel seçimleri öncesi koalisyon beklentileri olan bazı yabancı yatırım bankaları 2011 genel seçimleri öncesinde raporlarında siyasi belirsizliklerin arttığı şeklinde ifadelerle piyasalarımızı etkilemeye çalışıyorlar. 2007 genel seçimleri öncesi yabancı yatırımcılar, İMKB'de 500 milyon dolarlık net alımda bulunarak raporlarıyla çelişmişlerdi. Anlaşılan özellikle referandum sonrası Türkiye'den çıkan ve fiyatları aşağı çekmeye çalışan ya da ekonomiyi olumsuz gösterip seçimlere etki etmeye çalışan bir finansal çete devreye girdi.

Kasım ayından bu yana Borsa'da net 2,5 milyar dolarlık satış gerçekleştiren yabancı yatırımcılar acaba sadece cari açık endişesiyle mi raporlarında seçimler öncesi Türkiye'de satış emri verdiler, yoksa arka planda farklı senaryoları mı var? Açık söyleyeyim geçen yılın sonlarında Türkiye'nin kredi notu kesinlikle bir artışı hak ediyordu, Fitch, S&P, Moody's gibi kredi derecelendirme kuruluşları not artışı için seçim sonrasını işaret ederek referandum sonucunu hiçe saymışlardı. Türkiye 2010 yılında krizden kuvvetli bir şekilde çıkma başarısı gösterirken Borsa 3 kata yakın bir artış kaydederek göz kamaştırmıştı. Ayrıca yüzde 9'a yaklaşan şaşırtıcı bir büyüme verisi, enflasyonu yüzde 5'ler seviyesinde tutma başarısı ve en önemlisi dünya büyük bir borç bunalımından geçerken ve rekor bütçe açıkları verilirken bütçe dengesi ve GSYİH borç oranı gibi çok başarılı sonuçlar elde etmişti. Özellikle 2008 yılındaki gibi dünyada petrol fiyatlarının aşırı seviyelere yükselmesi ile birlikte cari açığa yaşanan rekor genişleme sonrası ellerine sanki bir koz geçmişçesine kredi derecelendirme kuruluşları ve yatırım bankaları söylemlerini değiştirmeye başladı. Jp Morgan raporu öncesi Goldman Sachs da benzer şekilde Türkiye'de satış önerirken Rusya'yı yatırımcılarına önermişti.

Son gelişmelere baktığımızda Türkiye ekonomisinin ve genel olarak piyasa sisteminin halen yabancıların kontrolünde dengelendiği Borsa'daki paylarının 60 milyar dolar düzeyinde olduğu bir gerçek. Ancak yabancı yatırımcıların eskiye oranla bütün piyasa içinde payları azalma gösteriyor. Türkiye'den satış yaparak çıkan Batı kökenli fon ve yatırım bankalarına karşı Sermaye Piyasası Kurumu'nun etkin çalışmasıyla yeni ve Uzakdoğu kökenli yabancı payında artış var. Çin, Japonya, Güney Kore gibi ülkelerdeki yatırımcıların yanı sıra Rus ve Körfez ülkelerinden de piyasalarımıza doğru bir akış söz konusu olacak. Bu durum orta ve uzun vadede yatırımcı profilini de değiştirecek. Türkiye piyasalarının etkinliğinin artması belki kısa vadede engellenebilir ama uzun vadede her zaman en etkin ve potansiyel piyasalardan biri olmaya devam edecektir.

Gelelim seçimler öncesi son duruma, endeks yabancı raporları ve fıslıltı gazetesiyle 62.500 puanı aşağı kırmış gözüküyor. Cuma günü Jp Morgan raporu piyasaları sarstı. Artık çok iyi biliniyor ki yatırım bankaları ve kredi derecelendirme kuruluşları inandırıcılığını yitirmişlerdir. Bu açıdan raporlar zaman zaman etkili olsalar da uzun vadede yatırım yapan yatırımcılar bu açıklamalara kulak asmadıkları sürece kazanacaklarını biliyorlar.

Bir başka açıdan baktığımızda cari açık riskinin yanı sıra kredi riski ile ilgili alınan önlemlerin etkisi beklenmeden aşırı karamsarlığa kapılmanın uzun vadede kimseye yararı yok. Kısa ve orta vadeli riskleri de görmezden gelmeyeceğimiz ama her şeye bitti gözüyle de bakmadan soğukkanlı olacağımız bir döneme giriyoruz. Seçim sonuçları güçlü bir istikrar mesajı verdiği sürece uzun vadede piyasalarımızın önü açık. Kısa

vadede ise konjonktürel gelişmelerin yanı sıra Merkez Bankası tarafından verilen ilacın etkisi ve seçim sonuçlarını izleyelim.

Haziran sonlarına doğru çok kritik dış gelişmeler var. Bu sebeple dünya piyasalarındaki gelişmelerden Türkiye'nin de farklı hareket etmesi beklenemez, ama kredi derecelendirme kuruluşlarının seçim sonrası güçlü bir hükümet kurulması halinde ne karar verecekleri onlar açısından güvenilirliklerini ortaya koyacaktır. Ancak bu gidişat not artışından vazgeçtim, notumuzu aşağı çevirme hevesi içinde olduklarını gösteriyor. İnşallah yanılırim.

ANADOLU KAPLANLARI BORSA'DA

Hafta içinde SPK Başkanı Vedat Akgiray, 1-2 hafta içinde 40 ila 60 şirketin İMKB gözetiminde kurulacak serbest işlem platformunda işlem görmeye başlayacağı açıklamaları yaptı. Buna göre ortaklık yöntemiyle hareket eden halka açık ama Borsa'ya kote olmayan ortaklıklar Borsa'da farklı bir ortamda işlem görmeye başlayacak. Fiyat marjı olmayan, müzayede sistemi ile belirlenecek fiyatlar İMKB teknik yapısı kullanılarak farklı bir işleyiş içinde Borsa'ya direkt kote olacaklar.

Petrolü 150 dolara zıplatan manipülatörlere inceleme

Dünyada petrol fiyatları tıpkı 2008 yılındaki gibi yükselişe geçti ve nisan ayında 127 dolara kadar tırmandı. ABD Doları'nın gevşek para politikalarının etkisiyle zayıflaması yükselişte yine başrolü oynarken Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da yeni dizayn operasyonları da yükselişe ekstra katkı yaptı. Nisan ayında rekora adım adım yaklaşan petrol, mayısta 105 dolara kadar indiyse de geçen hafta paritede yaşanan 4 puanlık yükselişle 6 dolar birden yükselerek 115 doları aştı. Petroldeki artışa rağmen OPEC ülkelerinin arz artışına gitmemesi akıllara 2008 yılındaki oyunları yeniden getirdi. 2008 yılında ne olmuştu, bir hatırlayalım. ABD ve Avrupa kökenli yatırım bankaları vadeli piyasalarda yükselişi körükleyerek petrol fiyatlarını bir buçuk yıl içinde 50 dolardan 150 dolara taşımışlardı. Stratejilerinde petrole olan talebi öne sürmelerinin dışında fiyatların 200 doları aşabileceği spekülasyonları etkili olmuştu. Lehman, Goldman Sachs, Jp Morgan, Merrill Lynch gibi yatırım bankaları da 200 doları işaret ederek piyasaları etkilemişlerdi. Buna karşılık OPEC ülkeleri de fiyatlardaki yükselişe karşılık arzı artırmaya yanaşmamışlardı. 2008 yılında ilgi çekici bir gelişme akıllarda petrolde yaşanan büyük oyunda bir büyük oyuncuyu gündeme getirmişti. Norveçli petrol milyarder John Friedriksen'in karşılıklı oyunlarla arz sıkıntısı varmış gibi göstererek fiyatları yukarı oynattığı SEC tarafından dile getirilmişti. Bu olaydan üç yıl geçti ve inceleme henüz başlatıldı. Emtia piyasalarının tamamında oynanan oyun devam ediyor. Petrolden pamuğa, kahveden gümüşe birileri çok rahat bir şekilde bu piyasada at koşturuyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Karalama korosu raporlarına devam ediyor

Selim Işıklar 2011.06.05

Son dönemde Batı'nın hızla çöken ekonomilerini çoğu zaman görmezden gelen saygın! ekonomi çevreleri seçimlerden önce raporlarında, köşe yazılarında Türkiye'yi karalamaya başladılar.

Hatırlatmak isterim aynı kuruluşlar ve Türkiye'deki temsilcileri krizde Türkiye'nin IMF ile anlaşmak zorunda olduğunu, anlaşmazsa felaketin kapıda olduğunu söyleyerek ya not görünümünü negatife çevirdiler ya da

ekonomi ve piyasa işleyişine çomak sokmaya çalışan eylemlerde bulundular. Örnek mi? Hâlâ neden not verme yetkisini ellerinde bulundurduklarını anlamadığım kredi derecelendirme kuruluşları, 2008 yılında Türkiye'nin IMF ile anlaşmak zorunda kalacağını ve görünümün bozulduğunu iddia ederek aynı yılın sonunda Türkiye'nin notunu olmasa da görünümünü negatife çevirmişlerdi. İçeride bu raporları önceden haber alan bazı iş dünyası dernekleri ise "IMF kredisinden yararlanalım, yoksa dünya başımıza yıkılacak." diye adeta hükümete yalvarır hale gelmemiş miydi? Neyse ki IMF'den borç alınmadı ve ülkeye adeta kendiliğinden sermaye yağmaya başladı. Sonra da hem kredi derecelendirme kuruluşları hem de saygıdeğer dernek başkanları "İyi ki IMF kredisi almadınız" diyerek pişkinliklerini ortaya koymuşlardı.

Son günlerde hangi dış güçlerle bağlantısı belli olan, güvenilirlikleri kendi sermaye piyasası kurumu tarafından yerle bir edilen yatırım bankaları ve ekonomi dergileri birdenbire Türkiye'yi koro halinde zayıf ve çıkılması gereken bir ülke olarak göstermeye başladılar. Geçen yıl IMF ile anlaşmamasına rağmen kredi notumuz bazılarının istememesine rağmen artırılmıştı. Ancak özellikle referandum sonrası sanki bir talimat almışlarcasına Türkiye'nin siyasi istikrara kavuştuğu ve kırılganlıklarını atmaya başladığı bir sırada not artışını seçimlerden sonra diye geciktirdiler. Adil olmayan bir biçimde dünya sermaye hareketlerinin kendi ülkelerinden Türkiye'ye doğru kaymasından endişe ederek, Türkiye'nin eksenini doğruya kayıyor, basın özgürlüğü kısıtlanıyor, güçlenen iktidarın sivil bir dikta rejimine doğru gittiğini bile söyleyen inandırıcılığı olmayan ipe sapa gelmez iftiralarla gelişimin önüne geçmeye çalışıyorlar.

Türkiye'nin eksenini kaymadı ama dünya Doğu'ya doğru hızla gelişirken Batı gücü elinden kaçırmamak için son kozlarını tahrip edici bir şekilde oynamaya başladı. Dünya ekonomisinde artık Çin önlenemez bir güç haline gelirken, Rusya, Hindistan, Brezilya, Körfez ülkeleri, Ortadoğu ve bölgenin yeni gücü olan Türkiye'nin hızını ancak eski düzenin devamını isteyen ya da yeni düzeni istedikleri şekilde dizayn etmek isteyen güçler kesebilir. Planın bir parçası da güven ve istikrar adası haline gelen bu coğrafyada karışıklıklar çıkarmak isteyerek kendi zayıflıklarını örtmeye çalışmak ve durumdan nemalanmak...

Türkiye önümüzdeki seçimlerde tarihinin belki de en önemli kararını verecek. Yabancı derginin, "Tamam iktidar Türkiye'yi çok iyi yönetti ama artık yeter" diyecek kadar küstahlaştığını, seçimlerin onlar açısından ne kadar önemli olduğunu görüyorsunuz.

Sonuç olarak gerek ekonomi gerekse Türkiye'nin istikrarlı bir şekilde yoluna devam etmesi konusunda birileri fikir değiştirmişe benziyor. Ancak kendi zayıf durumları ve acizlikleri Türkiye'nin kısa ve uzun dönemli yolunu kesmeye güçlerinin yetmeyeceğini gösteriyor. Zira birileri görmek istemese de gerek ticarete gerekse dinamik genç nüfusu ve işgücü kalitesi ile birlikte demokrasideki açığını da hızla kapatan bir Türkiye bölgenin ve dünyanın sayılı lider ülkelerinden biri olma yolunda geri döndürülmesi çok zor bir sürece girdi.

Cari açık ve enflasyon artışı

Türkiye bölgedeki yüksek petrol rezervlerine rağmen yıllar önce elde etmesi gereken pozisyonu henüz sağlamaya başladığından ister istemez enerjiye yüksek bedeller ödüyor. Geçen yıl 48 milyar doları aşan cari açığın neredeyse yüzde 80'i enerji kaynaklı, 2011 yılında dünyada anormal bir şekilde artan petrol ve gıda fiyatları da cari açık ve enflasyonda olumsuz bir görünüme yol açtı. Bütçe dengesi ise oldukça iyi durumda, Türkiye'yi tanıyan yatırımcılar gayet iyi biliyor ki cari açık ve kısa süreli enflasyon artışları krize yol açmaz. Krize yol açan faktörler, siyasi istikrarın kaybolması ve popülizm politikalarıdır. Finansal piyasalar seçimler öncesi halen hem dış gelişmelerden hem de seçim sonucunu bekler bir şekilde şimdilik yönsüz. Borsa'da seçimler sonrası oluşacak tabloya göre 13 Haziran'da önemli dalgalanmalar olabilir. Sürpriz çıkmaması durumunda

beklentiler küçük bir yükselişin ardından tipik bir geri çekilme sürecinin kısa bir süre piyasaları etki altına alacağı yönünde.

Dolar dokuz yıldır 1,60 TL'nin altında hareket ediyor

2002 Kasım seçimlerinin hemen öncesinde ABD Doları, TL karşısında yükseliş trendi içinde hareket ederek ülke içinde tam anlamıyla bir dolarizasyon dönemi yaşanmasına neden olmuş. Esnaf başta olmak üzere ABD Doları ekonomimizin vazgeçilmez bir gizli resmi parası gibi çalışmaya başlamıştı. 2001 yılında dalgalı kura geçilmesinin ardından bir süre TL karşısında değer kazanarak 1,7 seviyelerini test eden ABD Doları dokuz yıldır zaman zaman yükselse de TL karşısında 1,60 lira seviyesinin altında kalmaya devam ediyor. Peki bu durum böyle devam edecek mi, yoksa dolar daha da aşağılara mı gidecek ya da uluslararası piyasalarda yaşanan karmaşık duruma rağmen (ABD istihdam piyasalarının yavaş gelişmesi ve Avrupa'daki borç krizi) likidite operasyonlarıyla müthiş bir ivme mi yakalayacak? ABD ekonomisine yönelik kaygılar halen ABD Doları'nın gerilemesinde etkili gözükmesine rağmen 2008 yılında olduğu gibi artan enflasyon ve emtia fiyatlarını tekrar düşürmek ve türev piyasalarına çekidüzen vermek adına likidite çekilmesi için bir önlemler mekanizması ortaya konulursa ABD Doları, TL ve diğer para birimleri karşısında önümüzdeki aylarda atağa geçebilir. TL karşısında 1,62 seviyesinin yukarı kırılması durumunda 1,70-1,80 TL'de bulunan daha önce gördüğü zirve noktaları 4 ila 6 ay içinde muhtemelen test edilecektir. Dokuz yıldır TL karşısında bir arpa boyu yükseltemeyen doların akıbeti içeride yaşanacak politika değişiklikleri ve ABD Doları'nın piyasadaki çekilme operasyonuna bağlı gözüküyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Seçim sonuçları piyasaları nasıl etkiler?

Selim Işıklar 2011.06.12

Genel seçimler ve referandum ile ilgili doğru ölçüm yapan araştırma şirketinin genel müdürü ilginç bir tespitte bulunarak, "2007 genel seçimlerinde seçmen ekonomi odaklı düşünerek tercih yapmıştı, 2002 seçimlerinde de buna göre oyunu kullanmıştı." demişti

"Peki ya 2011 seçimlerinde nasıl bir yol izleyecek?" sorusuna ise, "Bu defa sonuçlar ekonomik eksende değil değişim, demokrasi ve yeni anayasa çerçevesinde olacak." şeklinde cevap vermişti. Tespitlerin bir kısmına katılmakla birlikte ana eksenin her zaman ekonomi olduğunu ama vazgeçilmez diğer bir unsurun demokrasi ve yenilikçilik olduğunu düşünüyorum. 2002 genel seçimleri 2001 krizine yol açan ya da krizi iyi yönetemeyen siyasetçileri süpürmüştü. 2007 seçimleri daha çok istikrar ve demokrasi isteyen bir kesim ile buna karşılık cephe oluşturan bir zıt kutup çekişmesi olmuş cumhurbaşkanlığı krizi ile piyasalarda belirsizliğe sebep olan gelişmelere yol açan siyasetçiler sahneden çekilmek zorunda kalmıştı. 2009 yılı yerel seçimleri ise dünya krizinin en şiddetli yaşandığı ve Türkiye'nin ekonomik olarak küçüldüğü bir süreçte yapılması sebebiyle (yine ekonomi etkisiyle) mevcut iktidar partisinin oyları azalmıştı.

Gelelim 2011 genel seçimlerine, Türkiye ekonomisi 2010 yılında ve 2011 yılının ilk çeyreğinde yine ciddi bir şekilde büyüdü. Bu büyümeye aşırı ısınma denilerek bir şerh konulsa da ekonomi önceki yıllara oranla daha

hareketli ve hızlı büyüyor. Finans piyasaları ise bu seçimlere 2007 genel seçimlerine oranla daha sakin giriyor. Borsa'da yabancı yatırımcılar nisan ayındaki alımları dışında net alım yapmaktan kaçınıyorlar. Borsa'da seçim rallisi çok cılız bir şekilde gerçekleşti. Mayıs ayı başında 70 bin puanı aşsa da son bir ayda adeta yerinde saydı. Haziranın son haftasında birkaç banka hissesinde yukarı yönlü bir seyir izlenirken genelde zayıf sayılabilecek bir seyir yaşandı. Bu zayıf harekette seçim sonuçları ile ilgili yatırımcıların bir endişesi mi vardı yoksa beklentileri önceden satın alan yatırımcılar seçim sonucunun ardından kredi not artışının uzak olduğunu düşünerek erken mi davrandı?

2007 genel seçimlerinde yatırımcılar bir ay öncesinden yüklü pozisyonlar almıştı ve endeks seçimler öncesi 45 bin puandan 55 bin puana kadar yükselmişti. Seçimlerden bir ay sonra ise endeks yeniden 45 bin puana kadar gerilemişti. İki ay sonra ekim ayında ise rekorlar kırarak 58 bin puanı aşmıştı. 2011 genel seçimleri öncesi endeks 58-70 bin puan aralığında hareket ederek 63 bin 700 puandan kapattı. 58 bin puan geri çekilmelerde çok önemli bir destek. Haftalık göstergelere baktığımızda İMKB ve uluslararası büyük borsaların maalesef negatif bir yöne doğru gittiği bir dönemdeyiz. Bu nedenle seçim sonuçları ilk gün etkisiyle dalgalanmalar yaşatsa da ana trendin değişmeyeceği varsayımının güçlü olduğunu düşünüyorum. Orta ve uzun vadeli perspektifte seçim sonuçlarının Türkiye'ye yatırım yapacak yerli ve yabancı yatırımcıların kararlarını ciddi şekilde etkileyeceğini düşünüyorum.

PIYASALAR SONBAHARA DOĞRU YENİDEN TOPARLANIR

Kısa vadede çok önemli bir sürpriz olmazsa muhtemel gelişme 13 Haziran'da önce bir yükseliş daha sonra kâr satışları ve gerileme şeklinde olacaktır. Bilançolar ağustosta açıklanacak ve dış piyasalarda bazı belirsizlikler borsaları önümüzdeki dönemde olumsuz bir etki alanına sokabilir. Bu süreci iyi yönetebilirsek borsamız ve piyasalarımız sonbahara doğru yeniden toparlanacaktır. Bunun tek bir şartı var. Dış piyasalarda çok sürpriz bir çöküş yaşanmaması ve Türkiye'nin seçimlerden dinamik ve vizyonist politikaları sürdürmesi. Dünya piyasalarında önemli savaşlar yaşanıyor. Korumacı politikalar dış ticarete büyük eforlar sarf edilmesi anlamına geliyor. Bölgesel kışkırtmalarla Batı aleyhine dönen durumu çevirmeye çalışırken sermaye akışı zaman zaman Batı'ya dönse de eksen Doğu'ya doğru kaymaya devam ediyor. Çok zorlu ve karmaşık bir döneme girilirken Türkiye'nin çok dikkatli ve proaktif olması gereken bir süreci en iyi şekilde yönetmesi gerekiyor.

Piyasalara gelince 13 Haziran sonrası bir süre düzeltmeler, geri çekilmeler yaşanabilir. Daha çok dış gelişmeler izlense de son birkaç haftadır endeksi etkileyen iki bankanın yüzde 8 yükseldiği göz önünde bulundurulursa Borsa'da kâr satışları bu iki banka hissesinin geri gelmesi durumunda etkili olabilir. Seçim sonuçları beklendiği gibi tek parti ya da anayasayı halka götürecek yapıda bir Meclis oluşumuna izin verirse piyasalarda ilk gün canlı bir seyir izlenir.

Dow Jones'taki düşüş dünyayı tedirgin ediyor

ABD Borsası'nın sanayi şirketlerini barındıran Dow Jones endeksi 2009 yılı Mart ayından bu yana en uzun soluklu düşüşlerinden birini yaşıyor. 2008 yılı sonlarında, ABD banka ve finans şirketlerinde yaşanan büyük düşüşte 14 bin puandan 6 bin 500 puana kadar gerileyen Dow Jones 2009 yılı Mart ayından bu yana uzun vadeli yükseliş trendini bu yıl mayıs ayına kadar neredeyse soluksuz sürdürmüştü. Ancak mayıs ayı başından bu yana ibre sanki tersine döndü. Dow son iki yılın en uzun soluklu düşüş trendini sürdürünce 10 Haziran kapanışını 11,951 puandan gerçekleştirerek uzun süreden beri ilk kez 12 bin puanın altında kaldı.

Kredi derecelendirme kuruluşlarının not tehdidi altında kalması bir yana geçen ay istihdam datasında ilerleme sağlanamaması gibi gelişmeler düşüşte etkili gözükse de asıl sebep iki yılı aşkın bir süredir yükseliş yönünde hareket eden Borsa'nın bir düzeltme çabasına girmesi ve özellikle temerrüde düşeceği endişeleri oldu. ABD ekonomide istenen büyüme henüz gerçekleşemese de FED faizleri çok uzun süre bu seviyede tutamayacağını

biliyor ve tahvil alımlarına son vereceğini her yerde vurguluyor. Bu durum piyasa oyuncularının risk alma iştahını zayıflatıyor. Özetle ABD Borsası son bir aydır düşüyor ve bilançolar açıklanıncaya kadar ciddi bir yükseliş beklenmiyor. 11 bin 500 puana kadar gerileme yaşanabileceğini düşündüğümüz Dow Jones sanayi endeksinin 12 bin puanın altında kaldığı sürece dünya piyasaları rahat edemeyecektir.

YASAL UYARI

Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Feza Gazetecilik'e aittir. Kaynak gösterilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı özel izin alınmadan kullanılamaz. Ancak alıntılanan köşe yazısı/haberin bir bölümü, alıntılanan habere aktif link verilerek kullanılabilir. Ayrıntılar için lütfen **tiklayınız**

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Siyasî istikrarın önemini yeterince anlayabildik mi?

Selim Işıklar 2011.06.19

12 Haziran seçimleri ekonomik istikrarın siyasi istikrardan geçtiğini teyit eden önemli mesajlar vererek mevcut iktidarın oylarını artıran bir sonuç ortaya çıkardı.

Geçen haftaki yorumumuzda belirttiğimiz gibi ekonomideki başarı seçimlerde AK Parti'nin hanesine bu seçimlerde yine artı olarak kaydedildi. 2009 yılının Mart ayında krizin ortasında yapılan yerel seçimlerde ise yüzde 38 oy alan iktidar partisi işsizliğin düştüğü büyümenin rekor kaydettiği 2010 yılı ve 2011 ilk çeyreğindeki canlılığın etkisiyle oylarını yüzde 50'ye taşıdı.

Seçimler sonrası yeni hükümeti bekleyen ekonomik ve siyasi açıdan Türkiye'yi ileri taşıyacak yeni hamleler buna karşılık önemli zorluklar bulunuyor. Dünya piyasaları ve ekonomileri 2008-2009 yılları arasında yaşanan deflasyonist baskıların ardından son iki yılda yukarı yönlü bir seyir izlemişti. Türev piyasalarında yaşanan çöküşün ardından batan Lehman Brothers ve onlarca bankaya yenilerinin eklenmesini erteleyen bazı tedbirlerle buraya kadar gelinebildi. ABD başta olmak üzere faiz oranlarının tarihteki en düşük seviyelerine çekilmesine rağmen işler istenildiği gibi gitmiyor. En dikkat çekici husus ise siyasi istikrarını sağlayamayan ülkelerin düştüğü durum. Örnek dersiniz Yunanistan, Mısır, Suriye ve saymadığım onlarcasının daha düştüğü veya düşeceği durumun vahameti. Yunanistan'ın temerrüde gireceği ya da iflasını açıklayabileceğinin konuşulduğu günlerde zayıf hükümet nedeniyle karar almakta zorlandığını, onu kurtarmak isteyen ya da kurtarmak zorunda kalan ülkelere ve kurumlara baktığımızda durumlarının bu açıdan farklı olmadığını görüyoruz. Türkiye bir seçimi daha atlattı ve her türlü ayak oyunlarına rağmen sorunların farkında olan bir seçim yaptı.

Önümüzdeki aylar hatta yıllar pek çok açıdan zorlu geçebilir. Türkiye 2008-2009 yıllarında ABD kaynaklı krizin etkilerini demokraside yaşadığı gelgitler nedeniyle başlarda aşmakta güçlük çekmişti. Zira 2007'deki genel seçimler sonrasında piyasalar kapatma davası nedeniyle asker ve yargı vesayeti ile karşı karşıya kalmış, ekonomi bir süre güçlü hükümete rağmen negatif yönde etkilenmişti. Bu seçimler sonrası çok şükür böyle bir

tehlikenin varlığından bahsetmek söz konusu değil, ancak 326 milletvekili sayısı sebebiyle başta anayasa olmak üzere değişikliklerde uzlaşa sağlanmak zorunda.

Öte yandan hükümetin dünyanın geçtiği zorlu süreçten cari açık ile ilgili tedbirler alınması konusunda baskılarla karşılaştığını görüyoruz. Bu konuda bir tespitim ve çözüm önerim var. Türkiye'nin cari açığının arkasında ne var? Yüksek petrol fiyatları. Petrol neden yükseliyor? ABD Doları'nın değer kaybından. ABD Doları TL karşısında veya Euro karşısında yükselişe geçerse ne olur? Petrol fiyatları düşer. O halde Haziran ayı sonundan itibaren ekonomilerde yaşanacak 2008 yılı benzeri bir durum cari açığı otomatik olarak aşağı çekecektir. Bu durumda Merkez Bankası döviz alım miktarını düşürmemeli, daha fazla alım yapmalıdır. Hatırlatalım 2009 yılında ekonomi küçülürken cari açık otomatik olarak azalmış, hatta neredeyse fazla verecek duruma gelmiştik. Ancak açık düşerken işsizlik ve durgunluk söz konusuydu.

Piyasalar şimdilik Yunanistan'a odaklandı

Geçen hafta başında seçim sonuçlarının tam da beklediğimiz şekilde piyasalara yansımaları oldu. Tek parti ve güçlü hükümetin etkisi gün içinde canlı bir piyasa sağlarken yükselişler satış fırsatı olarak değerlendirildi. İlerleyen günlerde endeks Yunanistan'ın temerrüde düşeceği uyarıları ile 59 bin sınırına kadar gerilerken döviz fiyatları yükselişe geçti. Bunda hiç şüphesiz TL satarak döviz alan bazı yabancı fonların çıkışları etkili oldu. Yunanistan'ın batmasına izin verilemez ancak 28 Haziran ve 15 Temmuz tarihleri piyasalar tarafından izlenecek. Yunanistan hükümetinin geçen hafta ECB ve IMF troykası ile varılan önlemler paketi anlaşması üç yıllık orta vadeli bütçe programı Bakanlar Kurulu'nda onaylandı onaylanmasına ancak 28 Haziran'da Parlamento'dan geçmezse 24 Temmuz'da erken seçim ihtimali piyasaları korkutuyor.

Perşembe günü hem ABD Merkez Bankası hem de TCMB faizler ile ilgili kararlar alacak. Bu açıdan 23 Haziran önem kazanıyor. Ağustos ayına kadar dalgalı seyirler izlenmeye devam edilecektir. Aşağı yönlü etkiler ağırlık kazanırsa dolar bazında 36 bin seviyesi bir başka deyişle 58 bin puan çok önemli bir destek noktası olmaya devam edecek. Yoksa bu nokta aşağı yönlü baskılarla kırılabilir. Ancak unutmayalım Türkiye orta ve uzun vadede rakipsiz gözüküyor. Bu nedenle önemli düşüşlerde bu piyasadaki alım yapanlar uzun vadede kesinlikle çok ciddi kazançlar elde ettiler, bu nedenle düşüşlerin 2008 yılındaki gibi çok sert olmasını beklemiyorum ancak yine de 2011 yılı için iyimser değilim.

Yunanistan borsası can çekişiyor

Yunanistan'ın Atina borsası (ASEX) son haftalarda yeni bir çöküşün daha eşiğine gelerek 2008 ve 2009 yıllarındaki büyük çöküşte gerilediği 1400 puan seviyesinin de altına inerek 1.197 puana kadar düştü. 2007'de 5 bin puanın üstünde hareket eden ASEX şimdilerde 1.200 puanda tutunmak için kıvranıyor. Yunanistan'ın 350 milyar Euro'yu aşan borçları ve 2010 yılında gayri safi yurtiçi hasılasının yüzde 10'unu aşan bütçe açığının kapatılamayacak kadar büyümesinin yanı sıra siyasette yaşanan belirsizlikler troykanın karar almasını zorlaştırıyor. Hükümetin orta vadeli ekonomik planı 28 Haziran'da Yunanistan meclisinde görüşülecek. AB, IMF troykası bu kararın alınmasını takiben Temmuz ortasına kadar yardımın şeklini ortaya koyacak. Aksi durumda kriz Yunanistan piyasaları başta olmak üzere diğer zayıf Avrupa ülkelerine sıçrayarak domino etkisi yapabilir. Ancak sorunun çözümü ve zamanlamada ve borç yüklenimi konularında anlaşma sağlanırsa piyasalar bu konuyu en azından bir süre görmezden gelebilir. Sonuç olarak Yunanistan ek tasarruf ve özelleştirme takvimi konusunda siyasi uzlaşma sağlayabilirse piyasalar ve parite birkaç hafta veya birkaç gün nefes alır, aksi durumda Euro hızla değer kaybeder, borsalar Temmuz sonuna kadar yükselişi görmeyebilir.

YASAL UYARI

Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Feza Gazetecilik'e aittir. Kaynak gösterilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı özel izin alınmadan kullanılamaz. Ancak alıntılanan köşe yazısı/haberin bir bölümü, alıntılanan habere aktif link verilerek kullanılabilir. Ayrıntılar için lütfen **tiklayınız**

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gözler mayıs ayı dış ticaret açığı ve büyüme verilerinde

Selim Işıklar 2011.06.26

Aylardır cari açıkla yatıp cari açıkla kalkıyoruz. Geçen yıl hem büyümenin verdiği talep iştahı hem de artan petrol fiyatlarının etkisiyle 50 milyar dolara yakın bir cari açığa ulaşan Türkiye, bu yılın ilk dört ayında 30 milyar doları bulan bir açıkla karşı karşıya kalınca piyasalarda panik havası oluştu.

Kredi derecelendirme kuruluşları büyümedeki başarıyı ve siyasî alandaki önemli gelişmeleri bir tarafa bırakarak notun bu nedenle baskı altında kalacağını altını çizdi, bütçe disiplini ve diğer makro başarıları bir tarafa bırakarak.

Cari açık ya da bankaların kredi musluklarını iyice açmaları talep patlamasını ve ithalatı körükledi. TL'nin değerli olmasının getirdiği olumsuz etkiyi de hesaba katarsak dış ticaret açığının GSYİH'ye oranı arzu edilen seviyenin çok üstüne çıktı.

Merkez Bankası geçen hafta perşembe günü zamanlama açısından oldukça doğru bir karar vererek daha önce aldığı önlemlerin izlenmesi için ne faizleri artırdı ne de karşılık oranlarını. Bu karar sonrası döviz fiyatları biraz yükselse de borsada yukarı yönlü bir seyir izlendi. Uluslararası piyasalarda petrol fiyatlarının hızla gerilemesi Merkez Bankası kararını destekledi.

Piyasalarda gözler perşembe günü açıklanacak mayıs ayı dış ticaret dengesi ve aynı anda açıklanacak 2011 yılının ilk çeyrek büyüme rakamlarında olacak. 9 milyar dolar civarında açık vermesi beklenen dış ticaret verileri ve yüzde 8,8 beklenen büyüme verileri piyasaların yönünü belirlemese de gün içinde önemli dalgalanmalara yol açacak kadar önemli. Zira asıl bakılması gereken olayın uluslararası boyutunda ne olacağı. Eğer ABD Doları diğer para birimleri karşısında değer kazanmaya devam eder, petrol fiyatlarını da aşağı yönlü etkilerse Türkiye, Çin ve Hindistan gibi ülke piyasalarını kesinlikle olumlu etkileyecektir.

Yunanistan, AB ve IMF üçlüsü (troyka) orta vadeli plan üzerinde uzlaştı ancak 29 Haziran'da Yunan parlamentosundan vize çıktıktan sonra durum iyice netleşecek. Ancak sorun Yunanistan ile sınırlı değil. Cuma günü tam işler yoluna giriliyor derken bu defa İtalya'nın kredi notunun düşürüleceği söylentileriyle Milano borsası çökünce dış borsalarda ibre yeniden aşağı döndü. O ana kadar dış borsalardan olumlu ayrışma görüntüsü veren İMKB satışlarla karşılaşsa da günü ve haftayı 62 bin puanın üstünde kapattı. Teknik göstergeler ilginç bir şekilde yukarı dönerek önümüzdeki haftalar için yatırımcılara umut veriyor.

Genel seçimlerin mevcut iktidarın oy oranlarını artıran bir tablo ortaya koymasının ardından piyasalar siyasette tansiyonun düşmesini umuyordu ancak YSK'nın aldığı kararlar sonrası gerilimin devam edeceği görüntüsü hoş

olmadı.

MANİPÜLASYON DAVASINDAN BU KEZ SONUÇ ÇIKACAK MI?

Hafta içinde gerçekleşen manipülasyon operasyonu Borsa'da gündemin ilk sırasına yerleşti. 2006 ve 2009 yıllarında da benzer operasyonlar yapılmış, sonuç alınamamıştı. Önemli olan husus SPK'nın bu konuda önekilere oranla daha güçlü ve somut bazı adımlar atarak önlemler alması. Henüz değişmeyen sorun ise ihtisas mahkemelerinin hâlâ kurulamaması. Önümüzdeki dönemde yeni SPK kanunu Meclis'te çıkarılıp ticaret kanunu ile birlikte yürürlüğe girmeli.

Petrol fiyatlarını düşürmek bu kadar kolay mıydı?

Nisan ayı içinde 127 dolara kadar yükselen Brent tipi ham petrol fiyatları mayısta 105 dolara kadar indikten sonra bu ayın ortasına kadar 120 dolara yükselerek dünya ekonomilerindeki büyümeyi tehdit eder hale gelmişti. Libya'daki çatışma durumu petrol arzında önemli bir sıkıntı oluşturmaya da fiyatların yüksek düzeyde kalmasına rağmen petrol üreten ülkeler arz artırma konusunda isteksiz davranınca devreye Uluslararası Enerji Ajansı (İEA) girdi. 37 yıl önce OECD ülkelerinin petrol ile ilgili şoklara karşı kurduğu Türkiye'nin de ortak olduğu bir örgüt olan İEA, 2008 yılındaki büyük petrol yükselişinde devreye girmezken bu defa OPEC toplantısında üretim artışı kararı çıkmaması ve petrol fiyatlarının yükselişinin daha tehlikeli sonuçlar doğurabileceği maksadıyla 30 gün için 60 milyon varil (günlük 2 milyon) petrol rezervini serbest bırakma kararı aldı. Bu kararın ardından petrol fiyatları düşüşe geçerek cuma günü 103 dolara kadar geriledi. Petrol fiyatlarındaki yükselişi durdurmak bu kadar kolay idiyse bu karar daha önce alınamaz mıydı? İkincisi mayıs ayında doların güç kazandığı sırada 105 dolara kadar gerileyen petrol varil fiyatları acaba yine FED kararının ardından güç kazandığı için mi geriledi, bunlar soru işareti? Fiyatlardaki düşüş eğiliminin devam etmesi halinde Türkiye cari açık konusunda en önemli sorununu aşmış olacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Büyüme moral verdi, yatırımcı not artışı bekliyor

Selim Işıklar 2011.07.10

Hafta içinde dünya piyasalarında negatif yönlü gelişmeler borsaları satış baskısına alırken Türk piyasaları oldukça sağlam bir görüntü içinde hareket etti.

Yunanistan'ın ardından kredi notu düşürülen Portekiz Borsası ve yine not indirimi beklenen Milano (İtalya) Borsası yüzde 7'lere varan kayıplar yaşarken önceki hafta rekor büyüme verileriyle moral bulan İMKB beklentilerin çok altında gelen haziran ayı enflasyon rakamlarıyla yükseliş trendini sürdürdü. 12 Haziran genel seçimleri öncesi Borsa endeksi 63 bin 700 puandaydı. Seçimlerin ardından beklentilerin sona ermesi endeksi 60 bin puanın altına sarkıtmıştı. Ancak Borsa çabuk toparlandı. Türkiye ekonomisine ilişkin olumsuz raporların yavaş yavaş olumluya dönmeye başlaması ve açıklanan makroekonomik verilerin beklentilerden daha iyi çıkması bu toparlanmada etkili oldu.

Kredi derecelendirme kuruluşları ve yabancı yatırım bankaları ağız değiştirmeye başladı. Seçimler öncesi Türkiye ile ilgili haksız bazı yaklaşımlarda bulunan kuruluşlar seçimlerden sonra olumsuz görüşlerini yavaş yavaş bırakmaya başladılar. Kredi derecelendirme kuruluşları BDDK'nın almış olduğu kararları olumlu

bulduklarını belirterek not üzerinde olumlu etki yapacağı yönünde açıklamalar yaparken bir yatırım bankasının bir hafta önce Türkiye'de satış önerirken bir hafta sonra alım önermesi ilgi çekiciydi.

Dünyada petrol fiyatları çok dalgalı hareket ediyor; bir bakıyorsunuz petrol fiyatları 100 dolara gerilemiş, tamam diyorsunuz Türkiye için olumlu her şey iyiye gidiyor derken bir hafta sonra 118 dolara çıkınca eyvah şimdi ne olacak diyebiliyorsunuz. Yatırım bankası analistleri de yorum yaparken biraz daha dikkatli olmalılar. Önümüzdeki hafta siyasette yemin krizi ile ilgili gelişmeler piyasalar tarafından düşük profile izlenmeye devam edilecek. Kredi derecelendirme kuruluşlarının Portekiz'den sonra İtalya ile ilgili vereceği kararlar beklenecek gibi görünüyor. Borsa'da bilanço beklentileri yavaş yavaş satın alınmaya başlanacak. Banka hisselerine gelen alımlar önümüzdeki haftalarda hareketin genele yayılabileceği yönünde sinyal verebilir. Yatırımcıların üç aylık bilançoları geçen yıla göre iyi gelen hisseleri takip etmesinde fayda var. Altı aylık bilanço beklentisi iyi olan hisseler genelde ilk üç aylık kârı iyi gelen veya zarardan kâra geçen hisselerde ağırlık kazanabilir.

Piyasa değeri (TL) Haftalık değişim (%)

Fenerbahçe 1.15 milyar -35,16

Galatasaray 1,02 milyar -2,39

Trabzonspor 525 milyon +17,65

Beşiktaş 387 milyon -5,56

Fenerbahçe hisseleri yüzde 35 değer kaybetti

Geçen hafta pazar sabahı Türkiye'yi şoke eden şike operasyonu sonrasında Borsa'da işlem gören Futbol AŞ hisselerinde önemli dalgalanmalar yaşandı. Ligi şampiyon bitirdiği sırada 100 liraya kadar yükselen Fenerbahçe hisseleri hafta içinde 45 liraya kadar gerilerken, ligi ikinci sırada bitiren Trabzonspor hisseleri başlangıçta 14,5 liraya kadar geriledikten sonra 23 lira seviyelerine kadar yükseldi. Beşiktaş hisseleri de önemli dalgalanmalar yaşadı. Ligi alt sıralarda bitiren Galatasaray hisseleri ise tarihinde ilk kez Fener hisselerinin piyasa değerine yaklaştı. İMKB yönetimi hisselerine herhangi bir tahta kapatma kararı vermeyerek doğru yaptı. Fenerbahçe hisseleri yöneticilerin bir bölümünün tutuklanmasıyla önemli bir gerileme yaşarken durum Federasyon ve sonrasında Tahkim Kurulu'nun vereceği karara göre netlik kazanacak gibi görünüyor. Sonuçta kısa vadede tüm kulüpler için bir belirsizlik durumu söz konusu. Spekülasyonlar bir süre daha devam edecek. Ancak kısa vadede birtakım belirsizlikler spor kulüpleri açısından önemli gelir kayıplarına yol açacağı benziyor.

YATIRIMCI TAKVİMİ

11 Temmuz Pazartesi TCMB mayıs ayı ödemeler dengesi raporu

OECD bölgesi mayıs ayı öncü göstergeler

ABD haziran ayı istihdam trendi endeksi 12 Temmuz Salı Japonya merkez bankası faiz kararı

Almanya haziran ayı TÜFE

TÜİK haziran ayı fin. yat. araçları getiri oranları

ABD nisan ayı ticaret dengesi

13 Temmuz Çarşamba Euro Bölgesi mayıs ayı sanayi üretimi

ABD temmuz ayı haftalık mortgage başvuruları

14 Temmuz Perşembe Euro Bölgesi çekirdek TÜFE verileri

ABD temmuz ayı işsizlik maaş başvuruları

ABD mayıs ayı ÜFE verileri

15 Temmuz Cuma Çin ikinci çeyrek GSYH

Çin haziran ayı TÜFE ve ÜFE verileri

Türkiye nisan ayı işsizlik oranı

ABD mayıs TÜFE verisi

ABD mayıs sanayi üret. ve kap. kullanım oranı

Petrol fiyatlarını Çin'in artan talebi yükseltiyor

İki haftaki önceki analizimizde Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) almış olduğu stratejik petrol rezervlerinin bir kısmını satma kararı sonrası petrol fiyatlarının düştüğü yorumlarına katılmamıştık. Analiz başlığımızı 'Petrol fiyatlarını düşürmek bu kadar kolay mı?' şeklinde koymamızdaki sebep petrol fiyatlarındaki iniş ve çıkışların tam olarak üretim ile ilgili olmadığı asıl sebeplerin çok farklı olduğunu bilmemizde yatıyor olmasıydı. Haziranın sonlarına doğru 103 dolara kadar gerileyen Brent petrolünün önceki gün bir kez daha kritik seviye olan 118 dolara ulaşması, enerji ajansının hareketinin daha çok ticari amaçlı olmasına yol açmakta kesinlikle petrol fiyatlarını etkileyecek nitelikte olmadığını gösteriyor.

Peki petrol fiyatları neden yükseliyor? Bir kez daha tekrarlayalım, ana sebep Çin talebinin devam edecek olması nedeniyle bunu kullanan spekülasyon hareketleri veya petrolde alınan pozisyonlar. 2008 yılında petrol fiyatları 147 dolara çıktığında kriz son aşamasına gelmişti. Likidite piyasadan çekilince petrol 35 dolara kadar düşmüştü. Bu sebeple fiyatların üretim veya talep nedeniyle bu seviyelerde olduğunu söylemek bana çok mantıklı gelmiyor. Tamamen finansal kurgudan kaynaklanan ve spekülasyon ataklarına karşı yeterli mekanizmaların kurulmamasından kaynaklanan bir durum.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Piyasaları, ABD ve İtalya endişesi sardı

Selim Işıklar 2011.07.17

Sıcak yaz günlerinin, etkisini iyice gösterdiği şu günlerde dünya piyasaları buna ayak uydurmuşçasına gergin ve sıkıcı bir seyir izlemeye devam ediyor.

Yunanistan'daki borç krizinin artık Portekiz ve İtalya'ya sıçrama ihtimalinin an meselesi olduğu şu günlerde ABD'nin 2 Ağustos'a kadar çözmek zorunda olduğu 14,3 trilyon dolarlık borçlanma tavanı limiti sorunu için zaman daralıyor. Hafta içinde yapılan görüşmelerde FED Başkanı Ben Bernanke ve Hazine Bakanı Timothy Geithner bu konuda kongre üyelerini şimdilik ikna edememiş gözüküyor. Moody's ve Standard&Poor's gibi kredi derecelendirme kuruluşları bu konuda şimdiden ABD'ye baskı yapmaya başladılar. İki kuruluş ABD'yi negatif izlemeye alırken Kongre'yi biraz da sıkıştırma maksadı gütmüş gözüküyorlar. 2 Ağustos'a kadar ABD borçlanma tavanı yükseltilmezse ABD emekli maaşlarını ödeyememe riski ile karşı karşıya kalabilir. Bernanke'ye göre zaten kırılgan bir şekilde toparlanan ekonomi raydan çıkarak büyük bir felaket ile krize girebilir. Sonuç olarak ABD'nin kredi notu düşer ve dünya yeni bir felaket ile yüzleşmek zorunda kalabilir. Ancak buna müsaade edileceğini sanmıyorum. Muhtemelen piyasalar 3 Ağustos'a kadar bu gerginlikle hareket etse de sorunun kongre tarafından bir şekilde çözüleceği en kuvvetli ihtimal. Fitch başta olmak üzere diğer kredi derecelendirme kuruluşları sorunun zamanında çözüme kavuşacağını tahmin ediyor.

Bununla beraber Batı'nın büyümede oldukça yavaş kalması ve borçluluk sorunlarının günden güne artarak devam etmesi orta ve uzun vadede finansal piyasalar açısından risk oluşturmaya devam edebilir. Avrupa geçen hafta yine derecelendirme kuruluşlarının not indirimleri ile sarsılırken 90 bankaya uygulanan stres testlerinden 8 banka başarısız oldu. İspanya'nın 5, Yunanistan'ın 2 ve Avusturya'nın 1 bankasının olası krizlerde dayanıksız olduğu anlaşıldı. Tüm bu gelişmelere baktığımızda finansal piyasaların risk altında olduğu bir ortamda Türkiye ekonomisi ve piyasalarının daha dinamik ve olumlu bir seyir izlemeye çalıştığını görüyoruz. Ancak durumun daha da kötü hal alması halinde hafta içerisinde Başbakan Yardımcısı Ali Babacan'ın dile getirdiği gibi Türkiye'nin de durumdan etkilenmemesi mümkün değil. Zira Türkiye'nin en önemli ticari ortağı olan Avrupa'daki kemer sıkma politikaları daha şimdiden ihracatımıza etki etmeye başladı.

Finansal piyasaların tamam mı devam mı noktasına oldukça yaklaştığı bir süreçten geçiyoruz. Zira ABD merkez bankasının üçüncü niceliksel gevşemeye geçmesi durumunda borsalar muhtemelen yükselişe başlayabilirler. Aksi durumda kredi derecelendirme kuruluşlarının veriler kötüyken baskıları ve sıkılaştırma ciddi kayıplara yol açabilir. Borsamıza döndüğümüz zaman 59-64 bin puan aralığında dalgalanan İMKB endeksinin bu bantta daha uzun süre hareket etmesi söz konusu olmayabilir. Endeks yeni bir yön tayin etmek zorunda kalabilir. Türkiye'nin ekonomik verileri cari açık sorunu hariç olumlu bir görünüm arz ederken, seçimler öncesi Türkiye ve piyasalarına negatif bir bakış açısı ile bakan kuruluşlar olumlu mesajlar verebiliyorlar. Bunun son örneği seçimler öncesi Türkiye borsasında tavsiyesini under-weight (ağırlığını azalt) seviyesine çeken ABD'nin önde gelen yatırım bankası JP Morgan önce 28 Haziran'da durumu düzelterek tavsiyesini nötre çekmişti. Önceki gün de piyasa tavsiyesini market -weight (alım yapılabilir, uygun pazara) seviyesine yükseltti. Haziran ayında beklentilerin altında gelen enflasyon verisinin ardından nisan ayında tek haneli seviyelere gerileyen işsizlik oranı piyasalara moral verirken dış gelişmelerin etkisiyle piyasalarımızın baskı altında kalması normal karşılanmalıdır.

İMKB endeksini teknik olarak incelediğimizde göstergelerin aşağı dönmek üzere olduğunu ama henüz sat sinyali vermediğini görüyoruz. 61 bin 800 puan aşağı kırılırsa endeksin 60 bine doğru geri çekilme ihtimali yüksek gözüküyor. İbrenin yukarı dönmesi halinde 63 bin 500-64 bin 500 puan seviyelerinin yukarı kırılması önem kazanacak. 2009 yılı Mart ayından 2010 Kasım'a kadar tüm borsalar içinde en olumlu performans gösteren İMKB 6 aydır adeta yerinde sayıyor denilebilir. Önümüzdeki haftalar önemli kırılmalara yol açmaz ise ağustos ayı içinde gelecek bilançolar hisse bazında da olsa hareketlenmelere yol açabilir. Otomotiv, inşaat, demir-çelik, gübre şirketleri başta olmak üzere kâr artışları veya zarardan kâra geçişler görülebilir. Bankaların ise geçen yıla göre kâr düşüşleri ilk altı ayda da devam edecek gibi görünüyor.

Sonuç olarak ABD ve Avrupa'yı yeniden etkisi altına alacak gibi görünen 2008 krizinin bir başka senaryoları finansal piyasaları ürkütmeye devam ederken, bu ihtimali ortadan kaldırmak için yeni bir gevşeme programı

beklentileri piyasaları yakından ilgilendiriyor. İMKB ne yukarı ne aşağı yönde henüz sert hareketlerden kaçınırken yön bulmakta zorlanmaya bir süre daha devam edeceğe benziyor. Perşembe günü merkez bankasının alacağı faiz kararı piyasalar tarafından dikkatle takip edilecektir.

Altın, bir yılda yüzde 47 yükseldi

Onstaki hızlı yükseliş, doların TL karşısında güç kazanmasıyla birleşince altının gram fiyatı son 15 günde yüzde 10'a yakın bir yükselişle 84 lirayı aştı. Temmuz ayı başında 77 lira olan altının gramı bir yıl önce 57 lira seviyesindeydi. Böylelikle altın, lira karşısında son bir yılda yüzde 47 yükselerek bir rekor kırdı. Altın fiyatlarının yükselişinde Hindistan ve Çin'in fizikî taleplerindeki artışı etkili oldu. Dünya Altın Konseyi raporlarında daha önce bu durumu açıklayarak altına fizikî talebin devam edeceğini vurgulamıştı. Altının onsuna yönelik nisan ayındaki tahminimiz fiyatlar 1400 dolar civarındayken 1600 doları bulacağı yönündeydi. Peki son durumda 1600 dolara iyice yaklaşan altın fiyatları gerimi çekilecek yoksa yatırım bankalarının raporlarına yazdıkları gibi 2000 doları bulacak mı? Bu sorunun cevabı FED'den bekleniyor. Zira haziran ayı sonunda ikinci niceliksel gevşeme programını sona erdirerek faiz artışlarına başlaması beklenen FED, verilerin kötü gelmesi sebebiyle belki de üçüncü gevşeme politikasını açıklamak zorunda kalacak. Bu program ABD Doları'nın zayıflamasına yol açabilir. Borçluluk sorunları nedeniyle AB para birimi zaten baskı altında olduğu için son haftalarda emtia fiyatlarındaki düşüşe rağmen altına olan talep fiyatları 1600 doların üstüne çıkartabilir. Bu durumda yeni bir yükseliş trendi yaşanabilir. Zaman zaman geri çekilmeler yaşansa da ana yükseliş devam edecek gibi. Fiyatların düşmesi ABD faizlerini artırıp artırmayacağına, likiditenin sıkıştırılıp sıkıştırılmayacağına bağlı gözüküyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Para harcamayın' ikazının faturası ağır oldu

Selim Işıklar 2011.07.24

Hafta içinde birbiri ardına yapılan 'dikkat kriz geliyor' uyarıları piyasalarda anında yankı buldu.

Önce Başbakan Yardımcısı Ali Babacan'ın, "Yaklaşan kriz Türkiye'yi de etkileyebilir. Hazırlıklı olmalıyız." sözleri; ardından AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Bülent Gedikli'nin dünya ekonomisi üzerinde kara bulutların gözükmeye başladığını ifade ederek bu durumun Türkiye'ye olumsuz etkisi olacağını ve çok tartışılan "Fazla harcamayın, ne varsa tutun." sözleri piyasalarda tedirginliğe sebep oldu. Krizin vurması beklenen ülkelerin borsaları yüzde 9'a varan yükselişler yaşarlarken, İMKB bir haftada yüzde 4,50 değer kaybederek 60 bin puan sınırının altına geriledi. Borsa'daki sert düşüşe karşı döviz ve altın fiyatları yüzde 4'e varan yükselişler kaydetti. Piyasalarımızdaki bu sert ve negatif yöndeki dalgalanmanın aksine Yunanistan başta olmak üzere Avrupa ve ABD borsaları haftayı önemli artışlarla tamamladı.

Genel seçimlerin ardından beklenti kaybına uğrayan piyasaların hassasiyetleri de artmış durumda. Borsa, 70 bin puanı gördükten sonra cari açık yüzünden not artışı beklentilerinin adeta askıya alınmasıyla düşüş yaşıyor.

Buna rağmen Türkiye'nin önemli artıları söz konusuydu. Enflasyon ve işsizlikteki düşüş, rekor büyüme ve bütçe dengesini tutturan nadir ülkelerden biri olması Türkiye'nin kozları. O halde nedir bizi etkileyecek olan kriz? Teknokratların açıkça söyleyemediği durum Türkiye aşırı iyimserliğin de etkisiyle harcamalarda ölçünün kaçmış olması. Dünya petrol fiyatları uzun süredir 120 dolar sınırında hareket ediyor. K. Afrika ve Ortadoğu'daki belirsiz durumun inşaat sektörü başta olmak üzere olumsuz etkileyebileceği göz ardı edilmiyor. Dolayısıyla Avrupa ve Amerika'nın içinde bulunduğu çıkmaza göre daha iyi durumda olmasına karşın, aşırı ısındığı söylenen Türkiye'nin muhtemel krizde cari açık sebebiyle hedefte olduğu görülüyor. Ancak şunu da hatırlatmak isterim: 2008'de küresel kriz döneminde dikkatli bir şekilde kriz kelimesini ağzına almayan teknokratların, bu kez 'yaklaşan krizden etkilenebiliriz' uyarıları en çok Türk piyasalarını vurdu. Aslında uyarı yapılırken zaman zaman yanlış anlaşılmalarda söz konusu olabiliyor ya da bazen bilinçli bir şekilde konuşmanın bir bölümü alınıp flaş haber olarak piyasalar etki altında bırakılabiliyor. Bu sebeple açıklamalarda kelimeleri daha özenli seçmek gerekiyor.

Türkiye'yi Batı ülkelerinden ayıran en önemli özelliği, hızlı büyümesi ve dinamik yapısı bu defa karşısına sanki handikap olarak çıkarılmış durumda. Borç krizi yaşayan ülkelerin yavaş büyüme ve borç sorununun domino etkisiyle yayılacağı endişeleri var. Yunanistan'a yönelik kurtarma kararına rağmen AB ülkeleri ve ABD'deki sancılar devam ediyor. Bu nedenle Sayın Babacan'ın dikkati çektiği bu iki durumun Türkiye'yi de doğal olarak etkilemesi beklenir.

İhracatımızın ağırlıkta olduğu Avrupa'daki kemer sıkma politikaları Türkiye'nin ihracatını baltalayabilir. Öte yandan yeni ticari pazarlarımız açığı kapatana kadar dış ticaret dengemiz açık vermeye devam eder. Bu noktada siyasi istikrar Türkiye'nin en büyük kozu. Zira ABD ve Avrupa'nın bir de siyasi sorunları var. Kriz çözme mekanizmaları, zayıf hükümetler yüzünden bir türlü işlerlik kazanamıyor. Aynı şekilde ABD'de de Temsilciler Meclisi seçimlerinde dengeyi Cumhuriyetçiler'e kaptıran Demokratlar Kongre'deki kırılgan yapı sebebiyle istenilen kararları almakta zorlanıyor. Türkiye'deki teknokratların 'biz de etkileniriz' derken kastettikleri, artan cari açık ve kredi hacminin zamanla bir borç sorununa doğru gideceği endişesi.

Piyasalar önümüzdeki haftalarda hangi yönde hareket edebilir? Bu hafta endeksi dolar bazında inceledik. Endeks haftayı dolar bazında son bir yılın en düşük seviyesine gerileyerek 35 bin 312 seviyesinden kapattı. Ana destek noktasına doğru ilerliyor. 2 Ağustos'ta ABD borçlanma limit artırımına çözüm bulunursa bilanço beklentileri endeksi geçici bir süre toparlayabilir. ABD Merkez Bankası'nın bundan sonraki tavrı da oldukça önemli. Üçüncü niceliksel gevşeme sinyali piyasalar tarafından bir can simidi olarak görülüyor. Eğer bu can simidi gelmezse finans piyasaları maalesef bir düzeltme yapacak. Bu yönde bir sinyal gelirse durum değişebilir. Ancak görünen o ki genel trendler artık daha çok aşağı yönlü baskıların devam edeceği yönünde.

Dolar zirveye yaklaşıyor

Krizde ABD ve Avrupa ülkeleri olmasına rağmen hafta içindeki krizin Türkiye'yi de etkileyeceği açıklamaları ve kredi derecelendirme kuruluşunun cari açık uyarıları dövizin ateşini yine yükseltti. Dolar lira karşısında 17 ayın en yükseğine çıkarak 1,70 lirayı test ederken, Euro TL karşısında tüm rekorları kırarak haftayı 2,43 seviyesinden kapattı. Böylelikle son bir yılda dolar lira karşısında yüzde 11 yükselirken, Euro yüzde 24 artmış oldu. Uluslararası piyasalarda yaşanan belirsizliklere rağmen Euro'nun ve doların lira karşısında yükselmesinde şüphesiz en büyük etken cari açığındaki artış olarak görülebilir. Ancak unutulmamalıdır ki kriz ABD ve Avrupa'da. Bu para birimleri gelişmekte olan ülke paralarına karşı geçici olarak yükselse de uzun vadede kaybetmeye devam edecek. Kısa vadede ise hükümet içinden yapılan kriz uyarılarını dikkate alan piyasalar şimdilik dövizdeki yükselişi seyrediyor. 2008 ekonomik krizi sırasında uluslararası piyasalarda dolar 1,8 liraya yükselmiş,

iki yıl sonra 1,39 seviyelerine kadar gerilemişti. Euro'nun zirveyi aşmasının ardından doların da 1,7 lirayı aşması halinde 1,75-1,82 lira seviyelerine kadar yükselme ihtimalinin arttığını görüyoruz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Piyasalar, paşaların istifasına aldırılmaz

Selim Işıklar 2011.07.31

Pazartesi günü piyasalarda korkulan olmaz düşüncesindeyim. Cuma günü piyasaların kapanmasının ardından başta Genelkurmay Başkanı olmak üzere üç kuvvet komutanının erken emeklilik talebinde bulunmaları, kriz lobisinin kursağında kalır.

Zira "devletin zirvesinde kriz var" şeklinde verilen haberler sonrası cuma günü lira karşısında 1,7 seviyesine yükselen doların Genelkurmay başkanı sorununun çözülmesiyle cumartesi günü yeniden 1,686 seviyesine düştüğü görüldü. Piyasaların artık bu tarz gelişmeleri çok fazla da önemsemediği ve abartılmadığı, aksine normalleşme yönünde Türkiye'nin yeni adımlar attığı şeklinde yorumlanması gerekir. Başta Cumhurbaşkanı ve Başbakan olmak üzere devletin zirvesinin her türlü senaryoya karşı hazırlıklı ve proaktif bir gayret içinde olmaları böylesi konularda endişelerin paniğe ve krize dönüşmesini engelliyor. Piyasalar ABD borç sorununun nasıl çözüleceğine odaklanmışken devletin askerî zirvesinin aldığı erken emeklilik kararını değişen Türkiye'nin artısı olarak görmek ve "eyvah ne olacak şimdi" görüntüsünden sıyrılarak olaya sağduyulu yaklaşmamız gerekir. Aksi durumlar Türkiye'yi 2001 krizi öncesine döndürme çabası olanların ekmeğine yağ sürer.

Geçen yıl kasım ayından bu yana ilginç bir şekilde Türkiye finans piyasalarına yönelik bir senaryo işleme konulmuş gözüküyor. Bu senaryo adeta dantel dantel işlenmeye çalışılıyor. Kasım 2010'dan bu yana piyasalarımıza göz attığımızda bazı büyük yabancı fonların yüklü miktarda satışlar yaptıkları gözlemleniyor. Bu fonların satışlarıyla yabancılar 2,6 milyar dolarlık net satış yaparak Borsa'nın dolar bazında yüzde 27 gerilemesinde etkili oldular. ABD Doları o tarihten bu yana hemen hemen tüm para birimleri karşısında değer kaybederken lira karşısında yüzde 22 değer kazanmış durumda. Bu son derece ilginç ve üstünde durulması gereken bir spekülasyon sonucu gerçekleşmiş suni bir durum gibi gözüküyor. Türkiye'nin Anayasa başta olmak üzere birçok siyasi reformu ortaya koyacağı bir süreçte ekonomisi en hızlı büyüyen ülkelerin en başında yer aldığı ve borç sorununun dışında kaldığı ender ülkelerden bir tanesi. Ne hikmetse kredi derecelendirme kuruluşları başta olmak üzere birtakım yabancı yatırım bankaları ve içimizdeki bazı dostları tüm makroekonomik başarıları bir tarafa koyarak cari açık bahanesiyle Türkiye'yi baskı altında tutmaya çalışıyorlar. Onların tek dayanakları, petrol fiyatlarındaki artışın Türkiye'yi zora sokacağı tezi.

Piyasaları Başbakan Tayyip Erdoğan'ın "Kriz bu kez teğet bile geçmeyecek." açıklamaları yatıştırmışken ne enteresandır aynı günün kapanışına doğru kredi derecelendirme kuruluşu Standard and Poor's'un analistinin (bir bilgicin) 'Türk ekonomisi hızla aşağı doğru gidiyor' sözlerini, moralleri bozmaya çalışan ve Türkiye'yi de sanki girdaba doğru çekmeye çalışan bir yaklaşım olarak görmek lazım. Çok şükür artık ne derecelendirme kuruluşları ne de yabancı yatırım bankaları analistleri ve IMF gibi kuruluşların yetkililerinin Türkiye ile ilgili olumsuz açıklamaları inandırıcı bulunmuyor. Türkiye, kendi kurumlarına ve istikrarına inandığı sürece endişe etmeye gerek yok. Geçici dalgalanmaların dışında kriz boyutunda bir süreç yaşanmaz. Zaten Türkiye'nin

durumunun dünyadaki borç krizi ile hiçbir ilgisi yok. Ancak yüksek petrol fiyatlarının dayanılmaz ağırlığı nedeniyle yükselen dış ticaret açığı bel altından vuruşlara karşı elimizi kolumuzu bağıyor.

Son dokuz ayda Türk Lirası'nın zayıf dolar karşısında hızla değer kaybettiği ortamda tüm para birimlerinin dolar karşısında değer kazandığı ya da değerini koruduğu görülüyor. Bizim ekonomimizin yanında son derece zayıf olan para birimlerinin bu derece sağlam olmalarına karşı TL'nin dolar karşısında erimesinin spekülâtif olduğunu düşünüyorum. Eğer bir aksilik olmazsa sonbaharın ardından lira başta dolar olmak üzere döviz fiyatları karşısında değer kazanmaya başlayacaktır. Borsa'da bilançolar gelmeye başladı. İlk bilançolar olumlu. Ağustos ayı boyunca gelecek bilançolardan ihracatçı ve döviz varlığı, yükümlülüklerinden fazla olan şirketler ön planda olacaktır.

Oynaklık endeksi harekete geçti

Korku endeksi olarak adlandırılan volatility endeksi, ABD borçlanma tavanı sorununun çözülememesi sebebiyle yükselişe geçti. Temmuz ayı başında 15 puan seviyesinde olan oynaklık endeksi "2 Ağustos'ta ABD borçlanma krizi çözülmezse korkulan olur" endişesiyle 29 Temmuz'da 25 puan seviyesini aştı. Bu yılın mart ayında 31 puana kadar yükselen endeks daha sonra 14 puan seviyesine kadar gerilemişti. Önümüzdeki hafta pazartesi günü Temsilciler Meclisi ve Senato'da yeni plan oylanacak. Bu oylama öncesi FED ve ABD hazine yetkilileri, bir araya gelerek son durum hakkında görüşmelere başladı. Tahminim bugün veya en geç pazartesi günü bazı gelişmeler kaydedilerek soruna orta yol bulunacağı yönünde. Bu nedenle oynaklık endeksindeki artışın mart ayında olduğu gibi 30 puan seviyelerinden son bulacağını tahmin ediyorum.

ABD enteresan bir ülke. 2008 yılında Cumhuriyetçilerin büyük bir krize soktukları ülkede yapılan başkanlık seçimlerini kıl payı kazanan Demokratlar, Temsilciler Meclisi'nde çok çabuk bir şekilde koltuklarını kaybetmişlerdi. Gerçi hâlâ kongrede Demokratlar hakim ama bu kıl payı durum ABD'ye pahalıya mal olacak gibi. Demek ki ABD halkı kendisini bekleyen tehlikelerin farkında olmadan veya aldırış etmeden yaşamayı sürdürüyor. Dünyayı bekleyen asıl tehlike de burada yatıyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Standard&Poor's tarihî ama zamansız bir karar verdi

Selim Işıklar 2011.08.07

Bugüne kadar bize karşı not düşüşlerinde başı çeken ve adeta şahin kesilen uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standard&Poor's cuma günü ABD piyasalarının kapanmasının ardından oldukça geç sayılabilecek saatlerde tarihî bir karara imza attı.

ABD'nin uzun vadeli kredi notunu düşürerek "AAA" seviyesinden "AA-" seviyesine indirerek bu ülkenin not tarihinde ilkin yaşanmasına sebep oldu. Hafta içinde ABD piyasaları başta olmak üzere dünya piyasalarında 2 Ağustos borç tavanı limiti krizinin aşılmasına rağmen sonrasında büyük bir çöküş yaşanmıştı. Sanki not indirimi haberi bekleniyormuşçasına kırılgan bir seyir izleniyordu. Perşembe günü ABD borsaları yüzde 5'lere yakın kayıplar yaşadıktan sonra tarım dışı istihdam verileri borsaları yukarı çevirmişti. Kapanıştan saatler sonra

Standard&Poor's ABD'nin notunu kirdığını açıkladı. Kimilerine göre çok sürpriz, kimilerine göre geç kalmış beklenen bir gelişmeydi.

Bu açıdan değerlendirdiğimizde Standard and Poor's'un ABD notunu indirmesi sürpriz değil ancak zamanlama açısından kesinlikle sorgulanması gereken bir siyasi kararmış gibi geldi bana. Hatırlanacağı gibi diğer derecelendirme kuruluşları 2 Ağustos'taki borç krizinin son dakikada çözülmesinin ardından not indirimine gitmemişlerdi. Ne oldu da S&P böyle bir karara imza attı? Bu ayrıca tartışılacak bir konu. Avrupa'da da durum farklı değil, geçen yıldan bu yana İtalya ve İspanya sürekli olarak borç krizinde Yunanistan'dan sonra sırayı alacak iki büyük ve kurtarılması daha zor ülkeler olarak gündemde tutuluyor. Yaşanan gelişmelerden sonra 2010 yılında yazdığım bir yazı aklıma geldi. Bakın 9 Mayıs 2010'da ne yazmışız ve neler yaşanmış: 'Dikkat kriz kimlik ve boyut değiştirerek yayılıyor' başlıklı yazımızda;

2008 yılı sonunda patlak veren likidite krizini ve resesyon tehlikesini aşmak için alınan ekonomik tedbirler bir yıllık rahatlamının ardından yeni ve sinsi bir krize yol açmak üzere. İki yıl önce bankaları ve önemli şirketleri batma noktasına getiren gelişmelere karşı girişilen müdahaleler Avrupa ülkeleri başta olmak üzere devletlerin bütçelerinde onarılamaz gedikler açtı. Bu durumu fırsat gören mega spekülâtörlerin atakları ve kredi derecelendirme kuruluşlarının not indirimleri tarihte Avrupa'ya karşı açılan en büyük ekonomik saldırı olarak değerlendirilebilir, demişiz.

Sonrası daha da ilginç, borsalarda domino etkisiyle birbirini ardına sert düşüşler yaşandı, ama belki de en ilginç ABD borsalarında olanıydı. Tombul parmak etkisiyle (hatalı bir şekilde yapılan bir satış olarak gösterildi) ABD borsaları yüzde 9'a yakın bir düşüş kaydetmişti. 2008 yılından bu yana en keskin düşüşlerin yaşanmasına yol açmıştı. Burayı dikkatle okuyun; geçen haftaya kadar ayrışan bir görüntü içindeki İMKB endeksi haftanın son günü ABD borsası ve Garanti Bankası'nın blok satışının ertelendiği haberleriyle yüzde 5,5 değer kaybetti. (9 Mayıs 2010 tarihli yazımdan alıntıdır.)

ABD'NİN NOTUNUN DÜŞECEĞİ SIZDIRILDI MI?

Bakın yine bir cuma günü yine aynı gerekçelerle İMKB yüzde 5 düştü. Bu defa tombul parmak değil belki de telekulak vardı. (ABD not indirimi sızdırılmış olabilir) ama senaryolar hep aynı. Bir yıl önce ile önceki gün oynanan oyun birbirine oldukça benziyor. Türkiye'nin çok farklı bir konumda olmasına rağmen zaman zaman oyunun bu şekilde içine çekildiği bir gerçek. Moody's'in hafta içinde yaptığı açıklamalar, önceki hafta Standard & Poor's'un analistinin zamanlaması düşündürücü Türkiye ile ilgili açıklamaları, yaşanan spekülasyonların boyutunun ne derece büyük olduğunu gösterir nitelikte.

Sonuç olarak Batı zaten yıllardır baş aşağı gidiyor. Daha sosyal güvenlik açıklarının boyutları ortaya konulmadı bile. Buraya kadar her şey tamam da. Sorunların çözümü için kredi derecelendirme kuruluşlarının bir çözümü var mı? Bu belli değil. Hoca not kırıyor ama yol da göstermiyor. Ayrıca Türkiye'ye dönecek olursak Moody's Merkez Bankası'nın adımları konusunda ne düşünüyor? Notumuzu indirecek mi? Yoksa yükseltecek mi? Not artışı ve indirimi için onların kıstası nedir, bunu daha açık bir şekilde ifade etmeliler. İnsanın aklına ister istemez şu soru geliyor: Acaba korku imparatorluğunun muhafızları kredi derecelendirme kuruluşları daha ne kadar piyasaları gerecek?

Altın fiyatında sert yükselişlere dikkat!

Altın gram fiyatı son bir yılda yüzde 63 yükseldi. Ons fiyatlarının 1.660 doları aşması, doların lira karşısında yüzde 20'ye yaklaşan yükselişi, bu hızlı rallide önemli rol oynadı. Altın fiyatlarının yükselişi karşısında bireysel yatırımcılar da adeta şaşkına dönmüş durumda. Yıllar itibarıyla baktığımızda, son 10 yılda altın fiyatları lira

karşısında ortalama yüzde 20 oranında artış kaydetmişti. Geçen ağustos ayında altının gram fiyatı 56 lira seviyesindeyken bu yıl ağustos ayında 93 lira seviyesine kadar yükselmiş durumda. Uluslararası piyasalarda yaşanan gelişmelerin altın fiyatlarına yaradığı muhakkak. Para yön arayışında ve güvenli liman olan altına yöneliyor. En önemlisi ise Çin ve Hindistan altın rezervlerini artırıyor. Buraya kadar her şey normal ve beklentilerle örtüşüyor. Zaten zayıf para birimlerinin bu ortamda altına karşı çok fazla şansı yok. Ama son dönemde altının yükselen grafiği inanılmaz bir boyuta ulaştı. İçeride doların yükselmesi, dışarıda onsun yükselişiyle birleşince TL karşısında bir ayda yüzde 30'a yakın değer kazandı. Fiyatların hiç düşmeyecek gibi anormal bir trend içinde hareket etmesi bu gidişin çok sağlıklı olmadığı ya da bizim şu an bilemediğimiz bir olayın gerçekleşmesinin an meselesi olduğunu gösteriyor. Ya da spekülâtorlerin büyük bir satış öncesi hazırlığı da olabilir. Açıkçası uzun vadede altın fiyatları elbette yükselecek ama son yükseliş hareketinin ardından 2008 yılındaki gibi yüzde 20'ye yakın düzeltme hareketi beni şaşırtmayacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Derecelendirme kuruluşları yangına körükle gidiyor

Selim Işıklar 2011.08.14

Borsa son 9 ayda yatırımcıya neredeyse yüzde elli kaybettirdi. 2010 Kasım ayında rekor kırarak dolar bazında 2007 zirvesini aşan Borsa, o tarihten itibaren dolar bazında yüzde 47 değer yitirdi.

Hisse senetlerinin endeksten daha hızlı düştüğü son dalgalanmada ise kayıplar 2008 krizini aratmadı. Birçok hissede düşüşler yüzde 50-60 seviyelerini buldu. Bir başka açıdan hisse fiyatları oldukça makul bir seviyeye yani defter değerlerine geriledi. Ekrana baktığımızda 50 kuruşa bile hisse bulmak mümkün.

ABD ve Avrupa'da yaşanan borç krizi neden daha çok bizi vurdu, bunu anlamak oldukça zor. Piyasaları yönlendirecek beklenti kalmaması bu düşüşte en büyük etken. 2010 yılında rekor büyüme yaşayan 2011 yılında da büyümeye devam eden Türkiye, bu dönemde kredi derecelendirme kuruluşlarına ve yabancı yatırımcıya kendini beğendiremedi. 12 Haziran genel seçimleri sonuçları bile piyasaların istenilen bir şekilde hareket etmesini sağlayamadı.

İMKB'nin tipik bir özelliği var; ya aşırı iyimser reaksiyon gösteriyor ya da aşırı kötümser. Son düşüş dalgasında hisse senetlerinin büyük bölümü ölü fiyat denilen firma, haraç mezat satılsa bile edeceği değerlerin altına geriledi. Aktif varlık değerlerine göre kelepir fiyatlara doğru sürüklendiler. Aslında dünyadaki kriz, Türkiye'de farklı algılanıyor. Şirketlerimiz 2011'de de oldukça kârlı durumda. Türkiye'nin makro dengeleri; cari açık hariç fevkalade iyi. Ancak sermaye piyasamız bir türlü güven sorununu aşamıyor. Sonuçta düşüşler bir fırsat olarak görülürse bu noktadan yukarı çıkış da hızlı olacaktır. Ancak yükselişler yaşansa bile genel aşağı yönlü trendin 5-6 ay daha sürmesi söz konusu.

Cari açığa karşı alınan önlemlerin yeterli şekilde anlaşılamamış olmasının etkili olduğunu düşündüğüm bu şok düşüş dalgasını yatırımcıların altın ve dövize doğru yönelmeleri de iyice tetikledi. Sonuçta İMKB son düşüş dalgasından en fazla etkilenen borsa oldu. Dolar bazında 9 ayda yüzde 47 son bir ayda yüzde 32 düştü. Kayıplar, krizin göbeğindeki ülke borsalarını aratmayacak hatta o ülkelerdeki düşüşleri ikiye katlayacak bir şekilde gerçekleşti.

LEHMAN battığında KREDİ notu hâlâ AAA'ydı

Gelelim dünya ve Türkiye piyasalarının olumsuz etkilendiği diğer önemli konuya. Kredi derecelendirme kuruluşları yangına körükle gidercesine zordaki ülkelerin notlarını kırıyor. Yetmiyor daha da kırım, şeklinde piyasaların dengesini bozan yaklaşımlarını sürdürüyor. 2008 yılında batan Lehman Brothers'a AAA notu veren, o dönemde ABD'nin notunu kırmayan derecelendirme kuruluşları ne hikmetse doğru politikalar izlemeye çalışan bir ABD yönetiminin notunu kırmaya oldukça hevesliydi. Tabii önümüzdeki yıl bir seçim var ve neoconlar Obama'yı köşeye sıkıştırma hamlelerini ülkelerini batırma pahasına sürdürüyorlar. Derecelendirme kuruluşları da bu ortamda politik kararlar vererek dünyayı adeta tehdit eder hale geldiler. Geçen yıl Standard&Poor's rakibi olan diğer derecelendirme kuruluşu Moody's'in ortağı olduğu şirketin bile notunu kırmıştı. ABD borç tavanı krizi öncesi sorun olmayacağını ima eden kredi derecelendirme kuruluşlarının aksine Standard&Poor's not indirimine giderek piyasalardaki güvensizliği iyice körükledi.

Kredi derecelendirme kuruluşlarının inandırıcılığı daha önce bizim notumuz ile ilgili de sorgulanmıştı. Bu kuruluşların politize olduğu ve aldıkları kararların bağımsız olmadığı yönünde şüpheler bulunuyordu. Türkiye ile ilgili geçen yıl seçimleri bahane ederek not artışına gitmeyen bu kuruluşlar şimdi de not artışını bırakın indirim yapmadığımıza dua edin, dercesine zaman zaman tuhaf açıklamalar yapıyorlar. Tüm bu gelişmeler şimdilik en fazla borsayı etkiliyor. Ancak ötesini düşünmek bile istemiyorum. İMKB'nin döviz kurlarının yükselmesiyle diğer gelişmekte olan piyasalara göre çok daha ucuz kaldığı söylenebilir. Bazı hisseler dolar ve TL bazında üç yıl önceki fiyatlara gerilediler. Borsada ciddi kayıplar var, telafisi ise biraz zaman alacak gibi görünüyor. Bu noktada yatırımcılar neler yapabilirler? Piyasaların normale döndüğünde zararlarının tamamı olmasa da bir bölümünü telafi edeceklerini unutmamalıdır. Zira yüksek fiyattan daha önce satanlar yükseliş başladığında alıcı olacaklardır. Yatırımcılar borsanın yukarı tepki verdiği noktada zirve noktasını beklemeden yüzde 15-20 yükselişlerde satış yapabilirler.

Borsa şirketlerinin sahipleri de şunu unutmamalıdır. Yatırımcılar güvenerek o şirketlere biçilen fiyata göre ortak oluyorlar. Krizi bahane ederek düşüşü kendi hisselerini yatırımcının elinden almayı bir fırsat olarak görmemeliler. SPK'nın verdiği buy back (geri alım) fırsatını aşırı kayıpta olan hisse fiyatlarını yukarı çekecek şekilde alım yapmalıdırlar.

Dow Jones düşerse dünyanın hali nice olur!

2008 krizi sonrası gözlerin sürekli çevrili olduğu ABD ekonomisi dünyayı yine olumsuz etkilemeye devam ediyor. 2 Ağustos'ta borç limiti krizinin aşılmasına rağmen Standard&Poor's'un bu ülkenin kredi notunu tarihinde ilk kez kırması gelişmekte olan ülke borsalarını özellikle de Türkiye'yi vurdu. Geçen yıl kasım ayı başlarında 11 bin puanın biraz üzerinde olan Dow Jones sanayi endeksi 2011 yılında genellikle yükseliş yaşayan birkaç borsadan biriydi. Kredi notu kırılması öncesi 12 bin 750 puana kadar yükselmişti. Notunun kırılmasına rağmen geçen yılki endeks değerinin altına gerilemeyen borsa, 11 bin puanın üstünde tutunmayı sürdürüyor. Türkiye borsası ise son bir yılda dolar bazında yüzde 43 değer kaybederek yatırımcılarını hayal kırıklığına uğrattı.

Sonuç olarak kafalar bir hayli karışık. Zira bu yaşadığımız büyük türbülansla 2008 krizinde gördüğümüz 6000 puanların neredeyse iki katında hareket eden Dow Jones eğer gerçekten düşerse dünyanın hali nice olur. ABD hapşırırken gelişmekte olan piyasaların grip olması durumu daha ne kadar sürecek? Acaba kendimizi olduğumuzdan fazla mı büyütüyoruz, yoksa sermaye piyasalarımızın daha fazla önlem ve desteğe olan ihtiyacını görmezden mi geliyoruz?

Yabancı ortaklık teklifleri Borsa'yı dışarıdan ayırttı

Selim Işıklar 2011.08.21

Ağustos ayı başında başlayan ikinci sert düşüş dalgası hisselerin yüzde 30'a yakın değer kaybetmesine yol açtı.

Geçen hafta borsalar toparlandı toparlanıyor derken İMKB endeksi de 55 bin sınırına kadar yükselmişti. Alman Başbakanı Angela Merkel ve Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy görüşmesi borsalarda bir beklenti oluşturmuştu. Açıklamalar sonrası Almanya başta olmak üzere borsalarda sert düşüşler yaşanmaya başlayınca özellikle perşembe ve cuma gününün ilk seansında İMKB yüzde 10'a yakın bir kayıp yaşayarak tehlike bölgesine girmişti. Fakat beklenmedik bir gelişme oldu. Sanki çok olumlu bir haber gelmişçesine önce kayıplar telafi edilmeye başlandı, sonrasında ise bankalar öncülüğünde yükselişler endeksi hızla yukarı taşıdı. Gün içerisinde yüzde 6'nın üzerinde bir dalgalanma yaşandı. Dikkat çekici olan, yükselişin dış borsalardan bağımsız bir şekilde gerçekleşmesiydi. Cuma günü İMKB belki de yükselen tek borsa oldu.

Borsa'yı ayırtıran faktörler

Geçen hafta belirttiğimiz gibi sorunların yaşandığı İtalya, İspanya ve diğer Avrupa borsalarındaki kayıplara oranla İMKB endeksi döviz fiyatlarının yükselmesiyle bir hayli ucuz seviyelere geldi. Bu faktör 50 bin puan sınırında yabancı alımlarını da olumlu yönde etkiledi. Ayrıca son dönemde aldığı erken tedbirler Türkiye'nin bankacılık sistemi başta olmak üzere Avrupa'ya göre daha sağlam bir görüntü içinde olmasını sağlıyor. Eğer dış ticaret açığı ve kredi hacmindeki önümüzdeki dönemde aşağı çekilirse not artışı ihtimali belirmiş bir ülke Türkiye. Son dönemde İMKB şirketlerinin bir bölümü Borsa'ya önemli açıklamalar bildiriyorlar. Yabancı fonlarla başta ortaklık konusu olmak üzere, gizlilik anlaşması yapmaları mevcut konumlarını güçlendiren bir hava oluşmasını sağlıyor. Önemli bir bankanın genel müdürü bankacılıkta yeni konsolidasyonların gerçekleşeceği haberini vermişti. Gerçekten de Türkiye'de yerleşik bazı yabancı bankaların yanı sıra ortak olarak gözüken bankaların hisse devri ve yeni ortaklıkların gerçekleşeceği piyasalarda konuşulmaya başlandı. Bu beklentilerin yanı sıra şirketlerden gelen 2011 yılı 6 aylık bilançolarının beklentilerden yüksek çıkması gibi etkenler de cuma günü Borsa'nın güçlü bir tepki vermesini sağladı. Endeks şimdilik 55 bin puan ile 49 bin puan aralığındaki bantta dalgalanmayı sürdürüyor. 49 bin seviyesine gerilediğinde bunu fırsat olarak görenler alıma geçerken 55 bin puanda satışlar geliyor. Şunu da hatırlatmadan geçemeyeceğim; cuma günü sabah saatlerinde dış piyasalardaki panik havasının İMKB'ye yansımada ekonomi programı yapan bazı TV kanallarına çıkan yorumcular etkili oluyor. Bu yorumcular bazen hızlarını alamıyor, öylesine felaket tellallığına soyunuyorlar ki evlere şenlik. Sürekli kriz ve düşüşten bahsederek insanların umutlarını kırarcasına pervasız olabiliyorlar. Bu havada yangına benzinle gitmek marifet değil. Önemli olan bu beklentilerini işler iyi giderken yapmalarıydı. Ama işler iyi gittiğinde bu kişiler ortalarda pek görünmezler. Elbette dünyadaki durum güllük gülistanlık değil. 2008 krizini ortaya çıkaran faktörlerin farklı bir şekilde yansımaları söz konusu. Problem 2008-2009'da yaşanan krizin kimlik ve boyut değiştirerek yeniden karşımıza dikilmesi. Panik havası vererek sürekli bir krizden bahsetmek Türkiye'nin gerçekleriyle bağdaşmıyor.

Daha net söyleyeyim Borsa'nın 49 bine gerilemesi doların 1.80 lira seviyesine çıkması zaten sürpriz bir gelişme değildi. Zira kredi not artışı beklentisinin gerçekleşmeyeceği hissediliyordu. 12 Haziran genel seçimleri en önemli beklentiydi. Tahmin edildiği bir şekilde de sonuçlandı. Beklentinin bitmesiyle bu tarihten sonra piyasalar daha çok dışarıya odaklı olunca yaşanan düşüş kaçınılmaz oldu. Bu aşamadan sonra Türkiye daha farklı bir şekilde süreçten etkilenir. Dünyadaki kriz havası Türkiye'de önemli fırsatlar oluşturuyor. Hisse fiyatları ister bu

seviyede olsun ister daha da ucuzlasın, fonlar Türkiye'nin cazibesini değerlendirmek isteyeceklerdir. Bunun emarelerini son günlerde görüyoruz.

Alman Borsası piyasaların yeni kâbusu oldu

Piyasaların bu haftaki kâbusu Alman Borsası oldu. Hafta başında Almanya Başbakanı Angela Merkel ile Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy görüşmesinin ardından yapılan açıklamalardan piyasalar tatmin olmadı. Piyasalar finansal istikrar fonu miktarında bir artış ve AB ortak tahvili gibi somut bir beklenti içindeyken finansal işlemlere ilişkin vergi kararı Avrupa borsalarında deprem etkisi yaptı. Haftaya 6 bin puandan başlayan Alman borsası Dax özellikle çarşamba gününden itibaren adeta 'şelale düşüşü' olarak nitelendirilen bir şok düşüş yaşadı. Son iki yılın en düşük seviyesi olan 5 bin 300 puan seviyelerine kadar gerileyen Dax, tüm piyasalardan daha fazla değer kaybetti. Avrupa borç krizine güçlü ve kararlı bir adım atılmamasının yanı sıra krizin Avrupa bankalarını etkilemeye başladığı yönündeki spekülasyonlar, Alman Borsası'nın bir haftada yüzde 8, son bir ayda ise yüzde 26 erimesine yol açtı. Cuma günü gelen zayıf büyüme verilerinin ardından iki yıl önceki değerlerine gerileyerek 5.300 puana kadar gerileyen endeksin kritik destek noktası 5150 seviyesinde bulunuyor. Önümüzdeki hafta Dax, zayıflayan göstergelerini toparlayamaması halinde 5 bin puanın altına gerilerse panik sürebilir. Bu tip kayıplar sonrası tepki alımları gelebiliyor. Bu noktada 5.500-5.800 aralığına doğru bir tepki verebilir. 5 bin puanın kırılması durumunda Dax, 4.500 puana kadar düşebilir. Bu endeks 2009 Mart ayında 3.700 puana kadar gerilemişti.

Orta vadeli göstergeleri aşırı satımda olan Dax'ın 2009 yılı Mart ayında başladığı yükseliş trendi aşağı kırılırken uzun vadeli trendinin alt çizgisi 4000 puanda bulunuyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ben Bernanke ile Durmuş Yılmaz'ın farkı

Selim Işıklar 2011.08.28

ABD Merkez Bankası (FED) Başkanı Ben Bernanke'nin merakla beklenen ve üçüncü niceliksel gevşemeyi ilan edebileceği beklenen konuşması sonrası dış piyasalar önce sert aşağı daha sonra sert yukarı tepkiler verdi.

FED Başkanı özetle ekonomideki büyümenin ve istihdamın hâlâ istenilen şekilde gitmediği vurgusunu yaptı. FED'in önümüzdeki süreçte daha güçlü silahlarının bulunduğunu ve 20 Eylül'deki toplantıda bazı önemli kararlar alabileceğinin sinyalini verdi. Kimilerine göre beklenen bir açıklamaydı ve piyasaları hayal kırıklığına uğrattı. Kimilerine göre ise zaman kazanma piyasaları beklentide tutma çabası içinde yapılan bir konuşmaydı. Zira geçen yıl yine aynı küçük kasabada Bernanke 600 milyar dolarlık tahvil alım programını açıklamış ve piyasalarda malum gelişmelere yol açan süreci hızlandıran bir süreci hazırlamıştı. ABD Doları dünyada değer kaybetmiş, altın ve petrol başta olmak üzere emtia piyasalarında yüzyılın yükselişleri gerçekleşmişti. Ekonomide büyüme ve istihdamda istenilen seviyeye ulaşamamıştı.

Bu bakımdan yeni bir tahvil alım programını içeren üçüncü niceliksel gevşeme belki kısa sürede finansal piyasalardaki kaygıları giderir ama orta vadede daha büyük bir sert dalgaya neden olabilir. Bernanke elindeki silahların altın ve petrol başta olmak üzere emtia balonu oluşturmaktan başka işe yaramadığını, artık dünyanın FED'den ibaret olmadığı bir sürece doğru hızla gidildiğinin farkında olmalı.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın eski Başkanı Durmuş Yılmaz, önceki gün katıldığı bir toplantıda bana göre altı çizilecek çok önemli açıklamalar yaptı. Bazı gazeteler eski başkan uyardı şeklinde başlıklar attı ama özünde çok önemli bazı tespitler yaptı. Durmuş Yılmaz, 2008-2009 yılındaki kriz bizim krizimiz değildi, yaşanmakta olan Batı kaynaklı borç krizinin de bizim krizimiz olmadığını altını çizdi. Dünyanın ABD ve Avrupa bölgesinin karşı karşıya kaldığı kamu maliyesi sorunları, Japonya'daki deprem, ABD'nin notunun indirilmesi bu sorunlara ilişkin çözümlerin hâlâ ortaya konulamaması, artan risk primleri, Ortadoğu ve Afrika'daki kargaşanın risk iştahını azalttığını vurgulayarak önümüzdeki dönemde benzer dalgalanmaların daha büyüğünün önlemler alınmazsa yaşanabileceğini de eklemiş. Dikkat çekici bölüm ise bizim piyasalarımızın temmuz ve ağustos ayında yaşadığı gelişmelerle ilgili yaptığı eleştiride yer alıyor. Eski başkan, Türkiye'nin kamu maliyesinin ve bankacılık sisteminin güçlü olduğu ve cari açık haricinde Türkiye'nin başarılı olduğunu ve bundan gurur duyulması gerektiğini söylerken bazı siyasilere de 12 Haziran genel seçimlerinden sonra verilen demeçlerin yanı sıra söylenenlerin ortamı bozduğu eleştirilerinde bulundu. Merkez Bankası eski Başkanı piyasalar ve ekonomi ile ilgili açıklamalar yapılırken hassas olunması gerektiğini 'gerçekçi olalım, doğruyu söyleyelim' derken üsluba dikkat edilmesini önerdi. "Aynı doğruyu farklı kelimelerle söylerseniz farklı etkiler yapabilirsiniz. Her gün kriz kriz dersiniz olmayan krizi meydana getirirsiniz." diyen Başkan'a katılmamak mümkün değil. "Mütevazı olalım, korkuyla umut arasında bir yerlerde olalım." sözleri dünyanın içinde bulunduğu belirsizlik ortamına Türkiye'nin ihtiyatlı ama aşırı korkularla yaklaşmaması anlamını taşıyor.

BORSA 48 BİN-58 BİN ARALIĞINDA HAREKET EDECEK

Önümüzdeki hafta Ramazan Bayramı tatili sebebiyle Borsa pazartesi yarım gün ve cuma ise tam gün açık olacak. Gözlemlediğim iki konu var: Birincisi şirketlerin 2011 ilk yarısında göstermiş oldukları müthiş performans. Sanayi şirketleri 2011 yılının ilk yarısında geçen yıla göre ciddi kâr artışları sağlamışlar. Eğer bankalar bu performansa ayak uydurabilirse sene sonu fiyat kazanç oranlarında ve defter değerlerinde çok olumlu gelişmeler olabilir. Teknik analiz verilerine göre dünyada ve Türkiye'nin yaşadığı türbülans önemli ölçüde kayıplar verse de en fazla kayıp şu an için İMKB'de yaşanmış durumda. Bu açıdan bakıldığında dip seviyesi olarak bir nokta belirlemesek de düşüşlerin fırsat olduğu bir sürece daha yakın olduğumuzu söyleyebilirim. Endeks 70 bin- 58 bin bandında uzun süre hareket etmişti. Şimdi de 48 bin-58 bin aralığında hareket ediyor. Bu bantta yukarı mı yoksa aşağı mı kırılacak, bunun cevabı çok önemli ama büyük yükselişler büyük düşüşler sonrası başlar, tezimizin gerçekleşmesi için henüz erken.

Libya'daki durum, petrol fiyatını neden düşürmedi?

Birçokları halen altın ve petrol fiyatlarındaki yükselişi savaşlara bağlıyor. Aslında durum sanıldığı kadar buna bağlı değil. ABD'nin önde gelen bir yatırım bankası analisti Libya'daki karışıklığın petrol fiyatlarını 200 dolara kadar tırmandıracağını bir analizini yaparken Libya petrolünün üretimdeki payını biraz abartarak bu spekülasyon hareketine çanak tutmuştu.

Sonrasında ne oldu savaş çıktı. Ne petrol kuyusu yandı ne de Libya petrolünün sevkiyatının genel petrol arzına etkisi oldu. Petrol fiyatlarını gerçek talep değil elektronik tahta sistemi yükseltti. Zira artık savaşlar ve askeri operasyonlar ne altını ne de petrolün trendini gerçekte etkilemiyorlar. Çin ve Hindistan gibi son 10 yılda muazzam ölçüde büyüyen iki dev ve onların önünü bu şekilde kesmeye ya da onların kısa sürede elde ettikleri zenginlikleri yüksek emtia fiyatlarıyla almaya çalışan bir sistem söz konusu. Bilgisayar ortamında bir tuşla altın veya petrol ya da diğer emtialara fiziksel bir talep olmadığı zamanlarda bile spekülasyon alımlarla rekor üstüne rekor kırdırabiliyor. En son geçen hafta altın fiyatları önce 1912 dolara daha sonra 1.703 dolara kadar geriledi. Ama Jackson Hole'ün konuşmasından (ne anladılarsa) sonra altın 1.820 dolara kadar tırmandı. Sözün özü; ne altın ne de petrol artık savaş sebebiyle yükseliyor. Parasal sisteme olan güvensizlik, mega spekülasyon saldırıları,

siyasi zayıflıklar ve Çin etkisi 1998'de 9 dolara kadar gerileyen petrolü 120 dolara, 250 dolara gerileyen altını ise 2.000 dolara taşıdı. Diğer emtialardan bahsetmiyorum bile.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İki devin Türk hisselerini tavsiye etmesi hem önemli hem de ilginç

Selim Işıklar 2011.09.11

Dış piyasalardaki sert düşürlere İMKB endeksinin bu defa pek de aldırmadığı bir haftayı geride bıraktık.

Özellikle altını çizmek gerekirse ağustos ayındaki ciddi kayıpların ardından endeksin daha fazla düşmemesinde, yabancı kuruluşların raporlarında Türkiye'yi alım yönünde önermeleri etkili oldu diyebiliriz. Ağustos ayında dünyada yaşanan finansal türbölânstan en fazla etkilenen ölkelerin başında gelen Türkiye (kriz bizi de etkileyebilir söylemleri ve harcamayın uyarıları bunda etkili oldu) piyasaları oldu. Döviz fiyatlarındaki yüzde 15'lik yükselişe hisse senetlerinin yüzde 25'lik kaybı etkilenince ağustos ayı başı borsamız açısından tam bir felaket olmuştı. Öyle ki sanki kriz Yunanistan, İtalya'da değil Türkiye'de yaşıyordu. Bu kayıpta yabancıların ağustos ayındaki 550 milyon dolar tutarındaki net satışları da önemli etki yaptı. Böylelikle Kasım 2010'dan bu yana yabancılar 3 milyar dolara yakın net satış yapmış oldular.

Eylöl ayında ise durum değişmiş gibi gözüküyor. Ağustos ayında en kötü ikinci performansı gösteren borsa konumundaki İMKB için yabancılar bu defa olumlu raporlar yazarak yatırımcılarına alım önerilerinde bulunuyorlar. Önce Citibank yatırımcılar için Türkiye hisselerinden al tavsiyesi verirken Türkiye'nin ağustos sonrası görünümünün daha iyi olduğunu vurgulayan bir analiz yaparak, tavsiyesini yükseltti. Daha sonra Morgan Stanley, Türkiye'nin kamu açıklarının iyi durumda olmasına vurgu yaparak, cari açığının GSYİH'a oranının gelecek yıl yüzde 7'ler seviyesine gerileyebileceğine dikkat çekerek yatırım tavsiyesini yükseltti. Yabancı raporlarında şirket kârlarının gelecek yıl daha iyi olacağı Türkiye'nin diğer gelişmekte olan piyasalara göre daha cazip olduğunu altını çizdiler. Bu raporlardan anlaşılan ya 49 bin puana kadar gerileyen endeksin yukarı yönlü tepki vereceğinin farkına vararak yatırımcılarına öneriyorlar ya da bu raporları sızdırarak yeni satışlar için fiyatların biraz daha yükselmesini istiyorlar. Her neyse, teknik olarak 59 bin puanda oluşan boşluğa doğru İMKB ilginç bir atak yaparak 57 bin sınırına kadar yükselmeyi başardı. Bundan sonraki aşamada 59 bin puana kadar yükselme potansiyeli gördüğümüz endeksin aşağı baskıların artması durumunda yine 50 bin puanlarda güç kazanacağını düşünüyoruz.

tük, ikinci çeyrek büyüme rakamlarını açıklıyor

Önümüzdeki hafta gözler pazartesi günü açıklanacak ikinci çeyrek büyüme verilerinde olacak. Bu verinin ardından dalgalanmalar hız kazanabilir. Avrupa piyasalarında haftanın son günü Yunanistan'ın iflas riskinin yüzde 91'e ulaşarak endişe boyutunun en üst düzeye tırmanması, yine Euro/dolar paritesinin son 7 ayın en düşük seviyelerine çekilmesi gibi faktörler risk iştahını azaltabilir. Buna rağmen Borsa'nın 53 bin-59 bin puan

aralığında dalgalanması güçlü bir ihtimal. Dikkat çekmek isterim ki bu, bir tipik tepki yükselişidir. İMKB bu defa olumlu ayrıştı. Ancak dış piyasalardaki olumsuzluk nedeniyle yabancı yatırımcılar yükselişleri yine satışla değerlendirmek isteyebilirler. Teknik olarak 57-60 bin puan aralığında bu satışları yapmak isteyeceklerdir. Bu sebeple teknik boşluğun dolmasının ardından gelecek satışlara ve fazla risk almadan geri çekilmeye hazırlıklı olmak gerekebilir.

İflas söylentisi bile böyle yaptıysa Euro'nun hali vahim

Euro/dolar paritesi son 7 ayın en düşüğüne gerileyerek 1,36 seviyesine indi. En son 23 Şubat 2011 tarihinde 1,3650 seviyelerinde bulunan parite, geçen süre içinde 1,49 seviyesine kadar yükselmesine karşı son dönemde Avrupa'nın sorunlu devletlerinin CDS'lerinin (risk primi) rekor bir şekilde yükselmesiyle dolar karşısında güç kaybediyor. Son olarak Yunanistan'ın 5 yıllık risk priminin 3000 baz puana çıkararak yeni bir rekor kırmasının ardından iflas etme ihtimalinin yüzde 90'ı aşması Euro/dolar paritesinin hızlı bir şekilde düşmesine neden oldu. Önceki gün 1,40-41 seviyelerinde bulunan parite 1,36 seviyelerine gerilerken önemli destek noktası 1,3830 seviyesi aşağı yönde kırılmış oldu. Paritedeki bu kayıp başta Avrupa borsaları olmak üzere borsalarda yüzde 5'lere yaklaşan kayıplara yol açarken altın fiyatları dolardaki yükseliş nedeniyle istikrarsız bir seyir izledi. Euro'daki bu kayıpların önümüzdeki hafta devam etmesi halinde paritenin 1,34 seviyelerini görme ihtimali artarken Avrupa Denge ve İstikrar Fonu'nun devreye girmesi halinde durumun değişmesi sürpriz olmayacaktır. Paritenin olası destekleri 1,34-1,30, dirençleri ise 1,3831 ila 1,3950 seviyeleri olacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsaların gözü, Obama ve Bernanke'nin açıklamalarında

Selim Işıklar 2011.09.18

Ağustos ayı başında 62 bin puan seviyesinden teknik olarak boşluk bırakarak 48 bin 500 puana kadar gerileyen Borsa, eylül ayında yabancı raporlarının olumluya dönmesi sonucu beklenen yükselişini yaparak teknik boşluk bölgesine yaklaştı.

Yazının sonunda söyleyeceğimizi başında söyleyelim; borsalardaki yükseliş yeni bir boğa piyasasının başlayacağı anlamından çok tepkisel bir yükseliş olarak kabul edilebilir. Öyle ki geçen hafta iflas açıklayacak denilen Yunanistan'ın borç sorunu başta olmak üzere mevcut krizi aşmaya yönelik alınacak tedbirlerle ilgili belirsizlik sürüyor. Avrupa Merkez Bankası'nın büyük bir bankacılık krizine yol açabilecek bir likidite şokunu atlatmak için 5 büyük merkez bankası ile birlikte hareket edeceği haberleri bile başlı başına bir düşüş sebebi iken borsaların yukarı seyir izlemesi kısa vadeli tepki yükselişi hareketinde beklenen durumdur.

Dış piyasaları bir kenara bırakarak İMKB endeksinin neden bu şekilde yükselişe geçtiğini ve yükselişin nereye kadar sürebileceğini açıklamaya çalışalım. Borsa geçen yıl kasım ayından bu yana dolar bazında önemli ölçüde geriledi. Ağustos ayındaki en sert düşüş sırasında kayıplar 2008 yılını neredeyse aratmayarak yüzde 47'ye kadar ulaşmıştı. Düşüşün abartılı yaşandığı İMKB'nin krizi yaşayan ülke borsalarından daha fazla gerilediğini bunun daha sonra yabancı yatırım bankaları raporlarında Türkiye'ye yatırım zamanı şeklinde verildiğini önceki

analizimizde vermiştik. Döviz ve altın fiyatlarının yüzde 20'leri aşan bir ralli yaşaması bir anda panik satışlarla 50 bin puanın da altına gerileyen İMKB endeksini ucuz noktasına çevirince buna Merkez Bankası'nın politika faizi ve zorunlu karşılık oranlarını gevşetmesi eklenince bankacılık endeksi eylül ayı başından itibaren yavaş yavaş yükselmeye başladı. Hatta bayram öncesi ve sonrası Avrupa piyasaları düşüş yaşarken İMKB olumlu ayrışarak durumu görmezden gelmişti. İşte geçen hafta 58 bin puanı aşan İMKB endeksinin yükselmesinin sebepleri bunlar. Teknik boşluk 59 binde, dolar bazında ise 63 bin TL'de bulunuyor. Bu her iki nokta da test edilecekse önümüzdeki hafta test edilmelidir. Eğer pazartesi günü para politikası toplantısından piyasaları rahatsız edici bir sonuç çıkmazsa endeksin çok az da olsa yükseliş potansiyeli var. 19 Eylül Pazartesi günü ABD Başkanı Barack Obama'nın borç yükünü azaltma ile ilgili planını açıklayacak olması ve FED Başkanı Ben Bernanke'nin faiz toplantısında yapacağı açıklamalar, borsaları şimdilik ayakta tutacak beklentiler. Ama asla boğa piyasası oluşturacak bir özellik taşıyor. Bunun açıkçası İMKB için tercümesi şudur: Fiyatların ağustos ayındaki sert düşüş öncesi seviyelere gelmesi için daha zaman var. Endekste TL bazında 59 bin, dolar bazında ise 35 bin seviyeleri satım için uygun olacaktır.

Sonuç olarak gerek dış borsalarda gerek İMKB'de farklı sebeplerle de olsa bir ayı piyasası hakim ve yükselişler biraz zorlama gibi gözüküyor. FED bir genişleme programı açıklasa veya bol likidite dönemi sürse bile bunun hisse piyasasına şimdilik çok önemli katkı yapması beklenemez. Zira böylesi bir süreçte petrol ve altın fiyatları durdurulamaz bir biçimde yükselişe devam eder, hisse piyasası ise bir süre yükseldikten sonra hızla aşağı sürüklenir. Bu yapılmaz mevcut faiz ortamı devam eder ve sıkılaştırma olmadan vaziyet idare edilmeye çalışılırsa hareketler belli bantta devam eder, altın onsu 1.700-2.000 dolar aralığında dalgalanır. Altın 2000 dolar olduğunda hisseye geçilir, 1.700 dolara yaklaştığında ise altına dönülür gibi kısır bir döngü devam eder.

Gözlerimizi Yunanistan, İtalya, İspanya veya ABD ekonomilerindeki gelişmelerden ayırdığımızda Libya'daki durumun beklendiği gibi ve zamanında çözülmesinin ardından Suriye'deki gelişmelerin ön plana çıkacağı bir sürece giriyoruz. Ortadoğu'da değişen politikalar artan petrol fiyatlarıyla da doğrudan ilişkili. Petrol arama faaliyetlerinin iyice artacağı bir dönemde çelişen çıkarlar istenmeyen gerilimleri tırmandırabilir. Kısa veya orta vadede bu da farklı bir risk unsuru olarak gündeme girecektir. Piyasaların eylül yükselişi beklediğimiz bir tepki ve teknik boşluk doldurma hareketi. Bu yükselişin devam etmesi mümkün ama çok zor.

Yatırımcı, altın ile borsa arasında gidip geliyor

Temmuz ayı başında 1.480 dolar civarında hareket ederken uluslararası piyasalarda yaşanan aşırı güven kaybının etkisiyle iki ay içinde yüzde 30 yükselerek 1.900 doları aşan ons yön arayışında. Hafta içinde iflas etmesi an meselesi olduğu konuşulan Yunanistan'ın belirsiz durumu ve Fransız bankalarının zor duruma düşeceği endişelerine rağmen altın fiyatlarının gerilediğine şahit olduk. Çin'in tahvil alımı yapacağı söylentilerinin ardından, ECB'nin tahvil alması ve 2008'de olduğu gibi diğer 5 merkez bankası ile birlikte piyasalara dolar likiditesi sağlanacağını açıklanması altın fiyatlarının bir süre 1.800 doların altında hareket etmesine yol açtı. Cuma günü ABD piyasaları kapanışında altın, 1.762 dolara kadar düştüğü günü 1.811 dolardan kapattı. Altın fiyatlarındaki bu oynaklığın bir başka deyişle yön arayışının ardında Avrupa borç krizine çözüm bulunup bulunamayacağı yönündeki belirsizlik etkili oluyor. Borsalar çok sert düşüşlerin ardından yüzde 10-12 civarında yukarı tepki verirken altın satarak hisseye dönüyorlar. Veya hisse satarak altına dönüyorlar. Geçen hafta her şeye rağmen olumlu senaryo ağır bastı ya da başka bir deyişle uygun fiyata gerileyen borsalarda riskler satın alınırken altın düşüş yönünde hareket etti. Cuma günü 1.762 dolara kadar geriledikten sonra altın ons fiyatının yavaş yavaş yükselmeye başladığı görüldü. Teknik olarak kısa vadeli göstergeleri yukarı dönen ons'ta orta vadeli göstergeler halen satımda.

Yabancılar not artışını önceden mi öğrendi?

Selim Işıklar 2011.09.25

Geçen haftaki analizimizde endeksin yurtdışından ayrışan bir görüntü çizdiğini ancak yükselişin yabancı raporlarındaki olumlu değerlendirmelerin etkisiyle gerçekleştiğini ayrıca ağustos ayındaki şok düşüşle yüze 30'a ulaşan kayıplar sonrası tepki yükselişi olduğunu da vurgulamıştık.

Endeksin yükselişini TL bazında 59 bin, dolar bazında ise 35 bin seviyesine kadar sürdürebileceğini ancak eski seviyelere çıkmanın son derece zor olacağını ve ayı piyasasının devam ettiğini de eklemiştik. Hafta içinde zamanlaması dikkat çekici bir şekilde S&P tarafından Türk Lirası cinsinden kredi notumuzun artırıldığı sırada tahminde yer verdiğimiz şekilde endeks dolar bazında 35 bin seviyesine ulaştı. (61.750) Yatırımcılar genel bir not artışı olarak algıladıkları durumun aslında beklenen not artışı olmadığını fark edene kadar Borsa 60 bin puanın üstünde kaldıysa da doların 1,77 seviyesinin altına gelmeyerek yükselişe geçmesi ve tahvil faizlerinin yönünü aşağı değil yukarı çevirmesinin ardından yabancıların alım değil satış yaptıkları anlaşıldı.

Haftanın diğer günlerinde dış piyasalardaki aşırı aşağı yönlü hareketler devam edince 62 bin sınırına kadar yükselen endeks 55 bin puana kadar geri çekilmek zorunda kalırken yükseliş hareketi çok çabuk bir şekilde sona erdi.

S&P not artırımını önceden sızdırıldı mı, gibi konulara girmek istemiyordum ancak basında Türkiye'nin notunun yükseleceğini önceden haber alanlar haklı çıktı. Demek ki not artırımına zaman var diyen derecelendirme kuruluşları hem birileri istediğinde onları kırmıyorlar hem de bilgiyi istedikleri zaman sızdırabiliyorlar. Nitekim birçok yabancı raporunda eylül ayı başında alışık olmadığımız bir biçimde Türkiye tavsiye ve hisse almaları konusunda teşvik edilmişti. Aslında Türkiye bu notu hak etmişti gibi yaklaşımlara girmekten ziyade, Türkiye'nin makro ekonomik görünümünün iyiye gittiğini bilmeyen yok. Sağlam bankacılık sistemi, bütçede fazla veren ender ülkelerden olması. Toplam borçlarının gayri safi milli hasılaya oranının gayet ılımlı bir şekilde gitmesi ve en önemlisi şu an dünyada pek görünmeyen bir şekilde siyasî atmosferinin ve istikrarının imrenilecek bir artışının bulunduğu da bir gerçek.

Ancak dünya büyüme ortalamasının üstünde rekorlar kırarak büyüyen bu ülkenin en önemli makro ekonomik zafiyeti cari açığı. Bu açığın en önemli sebebi de kurların etkisinden ziyade, petrole olan talebimizin şu anki dünya fiyatlarını göz önüne aldığımızda bize çıkardığı ağır faturasından kaynaklanıyor. Geçmiş yıllara oranla kıyas kabul edilmeyecek kadar artışı bulunan Türkiye'nin kapatma davalarından darbe endişelerine kadar birçok tehlikenin geride bırakıldığı ve artık prangalarından kurtulan bir Türkiye olduğunu unutmamalıyız. Elbette uluslararası piyasalarda çok ilginç gelişmeler oluyor. 2008 yılında batırılamaz denilen Lehman Brothers'ın 3 yıl önce iflas etmesinin ardından dünya çökmediyse yine Yunanistan'ın, belki de Soros'un dediği gibi 2-3 Avrupa ülkesinin çökmesi de bir son değil, başlangıç olacaktır. Türkiye piyasaları böylesi bir süreçte yine avantajlı konumundan istifade edilmesi gereken bir pazar olacaktır. Olaylara çok magazinsel yaklaşımadan, olabilecekleri tarihin bir tekrarı olarak görmek ve uzun vadeli bakış açısı koyarak yaklaşmak piyasalarımızın uzun vadede krizlerin ve büyük düşüşler için fırsat olduğunu gözden kaçırmamak gerekir.

iflas korkusu türkiye'yi sınırlı etkiler

Mevcut durum henüz tam anlamıyla dip olduğumuzu söylemek için erken ancak dolardaki yükselişle birlikte fiyatlardaki gerilemeler aşırı dalgalanmaları da beraberinde getiriyor. Hafta içinde Borsa endeksinin dolar bazında yüzde 17'lik bir marjda hareket etmesi bunun en önemli referansı. Ancak uzun vadede belirgin bir dip seviyesinden alım yapıldığında hisselerdeki performansın ne ölçüde yüksek olduğu geçmişte hep görülmüş, yine de görülecektir. Bu nedenle hisse yatırımcılarının dolar bazında 2008 yılındaki seviyelere gerileyen veya o bölgeye yakın hareket eden güçlü şirketlere odaklanmaları uzun vadede önemli kazançlar sağlayabilirler. Endeks kısa vadede 54.500 puanı destek görebilirse 58.500'e kadar tepki verebilir. Geri çekilmenin devam etmesi halinde ana destek noktası 51 bin seviyesinde alımlar gelecektir. Unutmayalım, iflas korkuları ve bankacılık krizi gibi korkular Türkiye'yi sınırlı etkiler. Bu gibi krizler tekrar etse de spekülasyonlar aşırı düşüşte gidecekleri başka bir yer olmadığı sürece hisse piyasalarından fazla uzaklaşamazlar.

Dolardaki yükselişin arkasındaki sebepler

ABD Doları 2008 yılındaki koşulların birebir aynı olmasa da benzerini yaşayarak yükselişini sürdürüyor. Temmuz ve ağustos ayında altın fiyatlarındaki çığırın yükselişin ardından eylül ayında ABD Doları atağa kalkarak hem Euro başta olmak üzere diğer para birimleri hem de altın karşısında önemli kazanımlar elde etti. ABD ekonomisinin istenilen ekonomik büyümeyi gerçekleştirememesine rağmen Türk Lirası karşısında da şimdiye kadar gördüğü en yüksek seviye olan 1,835 seviyesini de aşarak 1,85 seviyesine ulaşan ABD Doları, 2 TL'ye gözünü dikmiş gözüküyor. 2002 yılından 2011 yılına kadar lira karşısında 1,2-1,8 aralığında dalgalanan dolar, uluslararası piyasalarda beklenen likidite krizi sebebiyle 2008 yılındaki gibi değer kazanıyor. 2011 yılında Euro karşısında 1,48 seviyelerine kadar gerileyen dolar 1,35 desteğini de hafta içinde kırarak aşağı baskıların devam edeceği izlenimini verdi. Bu şartlarda söyleyebileceğim; ABD Doları, TL karşısında uzun bir süre 1,75 seviyesinin altına gelmez. 2 lirayı hedef yapar paritesel yükselişinin devam etmesi halinde örneğin Euro/dolar paritesi 1,25 seviyelerine çekilmesi durumunda 2 lirayı bile aşabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa üzerinde kimler oyun oynuyor?

Selim Işıklar 2011.10.02

Ağustos ayındaki çöküşün ardından 48 bin sınırına kadar gerileyen İMKB endeksi eylül ayında kredi not artışı beklentisiyle 60 bin puan sınırına kadar yükselmeyi başardı.

2011 yılına girilirken 66 bin puan sınırında hareket eden Borsa'nın dolardaki yüzde 19'luk artış dikkate alındığında halen yüzde 30'a yakın bir kaybının söz konusu olduğu görülüyor. Buna yükselişte yine bankacılık sektörünün önde gelenlerinin etkisini hesaba katarsak hisselerin önemli bölümü yılbaşına göre dolar bazında yüzde 50-60 iskontolu işlem görüyor. Bu durum endeksin hisselerle bağlantısının iyice koptuğunu ve vadeli işlemler piyasasında alınan pozisyonlara yönelik bir grup spekülasyonun zaman zaman bir grup banka hissesinde önceden alınan haberlere göre işlem yaptığı izlenimi veriyor. Yatırımcılar artık Borsa'da hisse almak yerine zaman zaman çok riskli pozisyonlar açarak vadeli işlemlerde endeks üzerinde oynamaya başladılar. Ama bu yeni borsada oynamak hiç de kolay değil. Bu piyasaların varlığı elbette finans merkezi olma yolunda Türkiye'nin olmazsa olmazı. Ancak yatırımcıların ister yerli ister yabancı eşit şartlarda hareket etmeleri sağlanmadıkça zenginlikte ibre hep güçlüden yana olacaktır. Borsa'da da durum farklı değil. İyi haberlerde yükselmeyen Borsa kötü haberlerde neden yükseliyor hiç düşündünüz mü? Sabah veya öğle arası ekonomi

kanallarındaki yorum ve haberlere bakmanız yeterli. Cuma günü bir ekonomi kanalında Türk piyasaları için son derece önemli bir konu olan not artışı beklentisi bir derecelendirme kuruluğu yetkilisi ile konuşuluyor. Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan'ın diline doladığı bir derecelendirme kuruluğu yetkilisi 'not artışı olabilir ancak cari açıkta belirsizlik var. Bu nedenle şu an düşünmüyoruz'a getirerek piyasalar açılmadan satış baskısı oluşturan bir ortam hazırlıyor. Ardından neredeyse seansın son yarım saatine kadar satışlarla endeks 58 bin 500 puanın altına geliyor. Sonrasında birileri ucuz fiyattan vadeli işlemlerde pozisyon açıyor ve endeks dış piyasalar negatif bir seyirle hareket ederken neredeyse artıya dönüyor.

Not artışı veya düşürölüşü birileri tarafından önceden öğreniliyorsa ve bunun zamanlaması ayarlanıyorsa buna karşılık yapılacak çok şey var. Ama yatırımcıların ilk yapacağı şey bu oyuna düşmemeleri olacaktır. Bilgi karmaşasının yaşandığı şu günlerde dünya krizi bahane edilerek aşırı dalgalanmalar oluyor. Yatırımcılar ağustos ayında bu paniğin içeriden de desteklenmesiyle önemli kayıplar yaşadılar ve halen kayıplar telafi edilemedi. Endeks için aşırı hedefler verenler bu kez aşağı yönde aşırı hedefler verince yatırımcılar yeni pozisyon açmak yerine altın ve dövize yönelerek hisse senedi piyasasında satışa yöneldiler veya alımlarını ertelediler. Yabancılar ise geçen yıldan bu yana ağustos ayına kadar 3 milyar doların üstünde net satış yaptılar. Yabancılar 2008 krizinde bu rakamda satış yapmışlar, ardından üst üste iki yıl iki milyar doların üstünde alım gerçekleştirmişlerdi.

OVP'den sonra döviz cinsi not artışı gelebilir

Türkiye'nin cari açığının alınan tedbirlere rağmen henüz hız kesmediği söylene de düşen petrol fiyatları ve azalan talep bir süre sonra cari açıkta hissedeceğimiz şekilde bir azalış yaşatacaktır. Büyüme verilerinin hızında da önemli bir azalış olacaktır. Bu negatif durum kredi notumuzu artıracaktır. Dünyanın gelişmiş birçok ülkesinde yaşanan büyüme sorunu Türkiye için geçerli olmamasına rağmen not artışının ertelenmesi bence haksız bir şekilde cari açığa bağlanmış durumda. Kredi derecelendirme kuruluşları sanıyorum 17 Ekim öncesi açıklanacak Orta Vadeli Program'ın (OVP) ardından kasım ayı sonu veya aralık ayına kadar döviz cinsinden not artışına yeşil ışık yakacaklardır.

Hisse senedi yatırımcıları düşüş eğilimlerinde kesinlikle ellerindeki hisselerde satım yapmaktan ziyade önemli düşüşlerde bunu alım fırsatı olarak görmeleri dönemine girdiğimizi unutmamalıdır. Dolar bazında yüzde elli iskontolu işlem gören dibe yakın hisse sayısı bir hayli fazlaştı. Ucuz kalan hisselerde yavaş yavaş da olsa ocak ayı sonuna kadar önemli toparlanmalar yaşanacaktır. Borsa'nın teknik göstergeleri alım sinyalini sürdürüyor. Artık yavaş yavaş toparlanan endeks bir ay öncesine oranla daha iyi göstergelere sahip. Bu nedenle önümüzdeki süreçte hisse performansları endeks performansının üstüne çıkabilir. Sektörler olarak finans sektörünün ardından otomotiv ve enerji hisseleri hareketliliğini sürdürecektir.

Euro'nun yönü Avrupa Merkez Bankası'na bağlı

Dünya emtia piyasalarında düşüşe sebep olan etkenlerden biri dolar/Euro paritesi. Geçen hafta Yunanistan'ı kurtarma yolunda en önemli adımlardan biri olan Avrupa Finansal İstikrar Fonu'nun (EFSF) genişletilmesine yönelik oylamalarda sorun çıkmayışı ve troykanın Yunanistan'a giderek krizi çözmesi, pariteyi 1,36'nın üzerine çıkarmayı başardı. Ancak önümüzdeki hafta Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) faiz indirimine gidebileceği beklentileri ABD Doları'na destek verdi. Parite 1,3387'ye gerilerken Avrupa borsaları yükselişleri bir miktar geri verdi. Parite yılbaşında 1,3372 seviyesindeydi ve yeniden bu noktaya gerilemiş durumda. Oysaki yıl içinde parite 1,48 seviyelerini aşmış, ABD Doları önemli para birimleri karşısında oldukça zayıf bir görünüm arz etmişti. Bu noktada 1,33 seviyesinin altına bir gerileme ihtimali hafta sonunda açıklanacak ekonomik verilere ve faiz kararlarına bağlı gözüküyor. Ayrıca Avrupa'nın halen zayıf bir görünüm arz etmesi ve likidite sorunu

doları destekliyor. Teknik olarak 1,32-1,29 aşığı baskıların pariteyi sürükleyebileceğı noktalar. 1,36-1,38 ise düzeltme noktaları olacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kurdan olumlu ve olumsuz etkilenecek şirketlere dikkat

Selim Işıklar 2011.10.09

Cari açıktaki artışın da etkisiyle son bir yılda TL, dolar karşısında yüzde 30, Euro karşısında yüzde 20 oranında geriledi.

Kurlardaki artış ikinci çeyrek başlarında etkili olmaya başlarken üçüncü çeyrekte de hız kesmeyerek ortalama yüzde 10 daha yükseldi. Haziran ayı sonunda ABD Doları'nın kapanış kuru 1.678 seviyelerinde iken eylül sonunda 1.866 seviyesinde oldu. Böylelikle üç ayda yüzde 11'lik bir kur artışı söz konusu oldu. Türkiye ekonomisi her ne kadar hızlı büyürse büyüsün, büyümenin faturası 2008 yılında olduğu gibi kur artışlarıyla bir sonraki yıl etkili olacağı benziyor. 2009 yılındaki küçülmenin ardından baz etkisiyle 2010 yılında rekor seviyede büyüyen, 2011 yılı 2. çeyreğinde de büyümeyi sürdüren Türkiye ekonomisi kalan iki çeyrekte daralabilir. Borsa'daki şirketlerin önemli bölümü kur artışlarından olumsuz etkilense de iç piyasadaki canlılıkla bazı sektörler bunun üstesinden gelecektir. Ama bazı şirketlerin bilançolarında yabancı para varlıkları yükümlülüklerinin çok üstünde olduğu için gerek 9 aylık, gerekse muhtemel artışların devam etmesi durumunda 12 aylık bilançolarında olumlu etkilenmeye devam edeceklerdir. Zaten yavaş yavaş da olsa yatırımcıların bu hisselerle doğru alımlar yaptığı açıkça görülmeye başlandı. Yatırımcılar bu hisseleri gerek İMKB internet sitesine girerek o şirketin dip notlarında kur riski kısmından ya da yatırım danışmanlarına sorarak elde edebilirler.

Kurlardaki artış daha ziyade ABD Doları'ndaki artıştan kaynaklanıyor. Döviz yükümlülüğü fazla olan şirketlerin bir kısmının kredilerden kaynaklanan kur risklerinin önümüzdeki dönem bilançosuna bir hayli olumsuz yansıtacağı da unutulmamalıdır. Bu nedenle yatırımcıların bilançolar açıklanmaya başlamadan aldıkları pozisyonları gözden geçirmelerinde fayda var diye düşünüyorum. Hiç şüphesiz hafta içinde gerek Avrupa gerekse ABD borsaları önemli yükselişler gerçekleştirdi. Yunanistan sorununa çare bulunulacağı ve ikinci Lehman vakası olmak üzere olan Dexia Bank'ın batmasına izin verilmeyerek satılacağı yönündeki açıklamalar sonrası İMKB endeksinin de paralel bir seyir izleyeceğini düşünenler hayal kırıklığı yaşadılar. Her olumlu haber adeta bankalarda yabancı yatırımcının satışlarını hızlandırmasında etkili olurken endeks önce 58 bin daha sonra bankalara yönelik kâr satışlarının hızlanmasıyla 57 bin puanın altına geriledi. Son dakika kapanışıyla da olsa 57 bin puanın üstüne çıkan endeks, dolar bazında 29.700 puanda bulunan desteğinin üstünde kalmayı sürdürüyor.

Eylülde pozitif ayrıışan Borsa, neden negatife döndü?

Yabancı yatırımcılar fikir mi değıştirdi yoksa geçici bir süre için mi satış yapıyor? Bu sorunun cevabı hafta içinde bazı yabancı fonlar tarafından açıkça dile getirildiğı için şimdilik eylül ayında yükselen bankacılık sektörü hisseleriyle sınırlı olduğunu kabul ediyorum. Zira eylül ayında Standard&Poor's'un Türkiye'nin notunu anlamsız biçimde TL cinsinden artıracığı ve birilerinin önceden bu bilgiye erişmiş olduğu düşünüldüğünde bankaların

diğer hisselerle oranla çok daha fazla yükseldiğini görebiliriz. Ekim ayında raporlar bu kez tam tersine işaret edince Borsa 60 bin sınırında yabancı satışlarıyla karşılaşarak satıcı bir seyir izledi. Son gelişmeler ışığında ABD tarafında iyi haberlerin gelmesi ve Avrupa'nın krize karşı rehabetle karışık zaman zaman birliğe gölge düşürecek şekilde tepkiler vermesine rağmen pozitif dönüşüme yönelik işaretler olarak görülebilir. Ancak kredi notu indirimleri sonrası bazı büyük Avrupa bankalarının sıkıntılarıyla baş başa bırakılması gibi bir durum, piyasalar açısından önemli bir kırılma da yol açabilir.

Teknik olarak kısa vadede en önemli göstergeler satıya verse de uzun vadede değer verdiğimiz göstergelerde olumlu giden işaretler oluşmaya başladı. Geçen yıl başlayan yabancı satışları 3 milyar doları aşmışken eylül ayında yabancıların alıma dönmesi iyi oldu. Dolar bazında belki dip nokta olmasa da Borsa'nın 51.000 dolardan 30.000 dolara gerilemesi önemli. Ancak hâlâ aşağıda gidilecek yerler olması uzun vadeli yükseliş trendinin başlaması konusunda tereddütler oluşturuyor. 27.000-29.700 dolar bazında 56.500-52.000 lira bazında endeksin kısa vadeli destekleri 35.000 dolar (62.000 TL) direnç noktaları olarak görünüyor.

Yatırımcılar başlangıçta da değindiğim gibi her ortamda değişik hisse ve sektörlerde kazanç elde edebileceklerini unutmamalıdır. Zira endeks çok bilinmeyenli denklem gibi yükseldiğinde hisseler yerinde sayabiliyor, düştüğünde ise tam tersi farklı beklentiler nedeniyle bazı hisseler inanılmaz yükselişler yaşayabiliyor. Döviz kuru sebebiyle açığı olmayan, bilançosunda döviz fazlası olan şirketler en azından kısım sonuna kadar yatırımcılar tarafından ilgiyle izlenecektir. Bu hisseler endeksin sert düşüşlerinde potansiyel yükselişler için tercih edilebilirler.

Euro'daki hızlı düşüş ABD dolarına yarıyor

Uluslararası piyasalarda ABD Doları'nın zor durumdaki Avrupa para biriminin zayıflamasının da etkisiyle güç kazanmaya devam etmesi içinde de TL karşısında kritik eşik aşılmasına sebep oldu. Hafta içinde Euro/dolar paritesi 1,31 seviyelerine kadar gerileyince dolar lira karşısında da değerlendirilerek 1,9 lirayı aştı. İşte bu noktada Merkez Bankası döviz satım ihalelerini hızlandırarak dolara müdahale etti. Bankaların döviz ve TL zorunlu karşılık oranlarını da indirerek piyasaları rahatlatan mesajlar vermeye çalıştı. Ancak dolar kuru 1,83 seviyelerinin altına gerilemeyi adeta reddetti. Dolardaki artışa karşı MB'nin yaptığı müdahale zamanlama açısından iyi gibi gözükse de MB, elindeki döviz varlığını çıkardıkça kurların başlangıçta geri gelip yükselmesi çok da hayra alamet bir gelişme değil. 2008 yılında yaşanan likidite krizinde benzer şekilde Euro/dolar paritesi 1,60 seviyesinden 1,19 seviyesine gerilediğinde, dolar TL karşısında 1,2 seviyesinden 1,835 TL'ye kadar yükselmiş daha sonraki iki yıl süre ile lira karşısında değer yitirerek 1,39'u görmüştü. Türkiye, bütçe, faiz dışı fazla, MB kur rezervi açısından 2008 krizine göre daha güçlü durumda ancak cari açık da dikkatle takip edilmesi gereken bir noktada.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Orta Vadeli Program piyasaları nasıl etkiler?

Selim Işıklar 2011.10.16

Hafta içinde açıklanan Orta Vadeli Program (OVP) Türkiye ekonomisinin önümüzdeki üç yılının hedeflerini ortaya koyarken iyimser bakış açısının devam ettiğini gösteriyor.

Ancak başta cari açık olmak üzere Türkiye'nin büyümeden kaynaklanan yapısal sorunlarını en aza indirmeyi amaçlayan bir program olarak görünüyor. Büyümede 2010-2011 yılındaki hızın yavaşlayacağı kurlardaki hızlı artış sonrası aşağı yukarı belli olmuştu. Ağustos ayındaki kırılma esnasında biraz da bilinçli yapıldığı izlenimini veren kur artışında ihracattaki artıştan çok ithalattaki tırmanışın ve yüksek kredi hacmi dahil aşırı harcamaların önüne geçilmeye çalışılmış, piyasalar Avrupa ve ABD'de yaşanan not indirimlerinden faydalanılarak krizden biz de etkileniriz mesajı ile terbiye edilmişti. Küresel piyasalarda özellikle not indirimlerinde değişen bir şey olamamasına rağmen üstelik TL cinsinden de olsa sıfırcı hocaların not artışına mazhar olduğumuz günün hemen ardından döviz kurlarında yaşanan tırmanış, Merkez Bankası'nı harekete geçirmişti. Dolar kuru bir yıllık süreçte lira karşısında yüzde 30 artarken son çeyrekteki artış yüzde 11'i bulmuştu. Diğer gelişmekte olan ülke piyasalarına göre lira hızla değer kaybetmiş, son 10 yılın en yüksek kur artışları 2011 Haziran sonrasında bırakılmış gibiydi. Sonuçta birkaç gün önce açıklanan Orta Vadeli Program'da kurlardaki artışın devam edip etmeyeceğine yönelik hükümetin bakış açısını görmüş olduk. Bağımsız Merkez Bankası dahil hiçbir kurumun dalgalı kur rejiminde kur beklentisi olmaz ancak günümüzde kur savaşlarının hakim olduğu bir gerçek. 2000'li yıllar öncesinde şimdiki mega spekülâtorler devletin Hazine'sini ve Merkez Bankasını zorlayarak çok önemli hasarlar verdiler. Ama 2002 yılından bu yana ekonomi yönetimleri ve kurumlar daha basiretli davranarak 2009 krizinde Türkiye'nin önceki krizler düşünüldüğünde hasarın en hafif bir şekilde atlatıldığı görüldü. Bu dönemde IMF ile anlaşmak zorunda olduğu TÜSİAD tarafından dile getirilen Türkiye, iki yıl üst üste en hızlı büyüyen Avrupa ülkesi oldu. Sonuçta enerji bağımlısı olan Türkiye, artan enerji faturası ve ekonomiye olan güvenin halka fazla harcama yaptırtmasının ve seçim yılı olmasının etkisiyle yüksek bir cari açıkla karşı karşıya kaldı.

Dünya piyasalarına baktığımızda kriz belki Avrupa odaklı yaşanıyor, ABD'nin notu kırıldı ama gelişmekte olan piyasalar yabancı çıkışlarıyla daha fazla etkileniyorlar. İflasın eşiğine gelen Yunanistan'da Borsa üç yıl öncesi 3000 puan seviyelerini aşmışken bugün 700 puan seviyelerinde ve alıcı halen yok. 3,2 trilyon dolar nakit fazlası bulunan ve her yıl ortalama yüzde 9 büyüyen Çin Borsası S.O.S vermeye devam ediyor. Petrochina'nın halka arz edilmesinin ardından üç yılda 6.000 puandan 2.300 puana gerilemiş durumda. Böyle bir ortamda ABD borsaları hiç fena bir noktada değil. Dow Jones ağustostaki not indirimine rağmen 10.600 puandan müthiş bir tepki vererek 12 bin sınırına yaklaştı. İMKB endeksi ise dolar bazında 51.000 puandan 32.000 puana gerilemiş durumda. Ağustostan beri hisselerde dolardaki yükselişin etkisiyle önemli gerilemeler yaşandı. Kur artışından bazı şirketler nasibini fazlasıyla alırken fiyatların dolar bazında gerilemesi yabancıları eylül ayında tekrar İMKB'ye döndürdü. Orta Vadeli Program ve ekonomik tedbirlerin bazı sektörlerle olan talebi zayıflatacak olması önümüzdeki dönemde hızlı giden sektörlerdeki kâr artışını tırpanlayabilir. Otomotivde yüksek kârlılık oranları satışların da hız kesmesiyle 2011 son çeyreğinden itibaren kâr artışını zayıflatabilir. Bir bakıma 2009 yılındaki teşviklerden sonra hızla büyüyen sektörlerde hem dış talebin zayıflaması hem de uygulamaya sokulacak tedbirler olumsuz etkilerde bulunabilir.

OVP not artışını hızlandırır mı?

Kredi derecelendirme kuruluşları not artışı için çok hevesli gözükmeseler de cari açıktaki tırmanışın hız kesmesi ve OVP'nin açıklanmasıyla birlikte Türkiye'nin notu konusunda daha iyimser yaklaşımlara girebilirler. Piyasalar da bir not artışı beklentisine girecek olursa pozitif bir ayrışmaya gidebilir. Kurların geçen yıla göre ortalama yüzde 25 yüksek olması da bu ayrışmaya destek verebilir. Ama elimizde yabancıların Türkiye'ye yönelik olumlu ve net yaklaşımları halen zayıf. Fiyat hedeflemeleri tatmin edici değil. Adeta piyasanın daha da gerilemesini istiyorlarmış gibi bir yaklaşımları var. Yerli yatırımcılar ise halen Borsa'ya soğuk bir bakış açısı içinde günlük hareketleri izlemekteler. Bu sebeple belirgin bir trend söz konusu değil. Geçen hafta belirttiğimiz gibi kur artışından olumlu etkilenecek şirketler artık bu haftadan itibaren daha net bir ayrışmaya doğru gidecekler. Endeks ise dolar bazında 34.500-29.000 aralığında hareket etmeye devam edecektir.

Euro'nun seyri için Merkel'i izleyin

Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) faiz oranlarını düşürmeyerek sabit bırakması 1,31 seviyelerine kadar gerileyen Euro/dolar paritesindeki düşüşün hızını kesmişti. Bu noktada Avrupa borç sorununu çözmeye yönelik olan EFSF yani Avrupa Finansal İstikrar Fonu'nun genişletilmesine yönelik 17 AB ülkesinin meclis oylamalarında sorun çıkmayı ve 23 Ekim'de toplanacak AB liderler zirvesinden çıkacak kararın olumlu yorumlanması pariteyi yukarı taşıdı. Slovakya'daki ikinci oylamada olumlu sonuç çıkması ve bu kararın hemen arkasından İtalya Başbakanı Silvio Berlusconi'nin güvenoyu alması, pariteyi hızla 1,38'in üzerine taşıdı. Oysaki kısa bir süre önce parite hızla aşağı doğru hareket ederken ve Avrupa bankalarının notları bir bir düşürülürken tam tersi bir durum söz konusuydu. Euro'daki yükselişin 23 Ekim sonrası aşağı doğru döneceğini tahmin etmek çok da zor olmasa gerek. ABD ekonomisinin son açıklanan istihdam verisi ile Avrupa'ya oranla daha pozitif bir görünüm içinde olduğu, AB'nin adeta hasta adam ve karar almakta güçlük çeken hantal görüntüsüyle para biriminin çok da güven vermediğini düşünüyorum. Teknik olarak 1,39 seviyesindeki kırılma noktası aşılmadıkça sert aşağı dönüş için Almanya Başbakanı Angela Merkel'i izlemekte fayda var, görüşündeyim.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mega spekülatörler, gelişen ülkelerden çıkıp ana vatanları ABD'ye dönüyor

Selim Işıklar 2011.10.23

Yabancı yatırımcıların çıkış yapmasına rağmen haziran ayına kadar genel seçimler beklentisini satın alarak 65-70 bin puan aralığında hareket eden Borsa, genel seçimlerin siyasal istikrarın devamına ilişkin soru işareti bırakmayacak şekilde neticelenmesine rağmen 4 aydır aşağı yönlü baskıların etkisi altında.

Dolar bazında geçen yılı rekorlar kırarak tamamlayan, 2008-2009 krizini finansal açıdan en çabuk atlatan bir ekonominin borsası gibi hareket eden İMKB son bir yıldır yabancı yatırımcıların satışlarından etkilenen bir görünüm arz ediyor. Endeks, yabancıların satışa başladığı geçen kasım ayından itibaren son bir yılda yüzde 41 düşmüş durumda. Buna rağmen 2008-2009 krizinde gördüğü dip seviyesinin iki kat üstünde. Pahalı mı hayır, ucuz mu o da hayır. O halde İMKB endeksi veya hisseler için bundan sonra neler söylenebilir? Borsa endeksi 2000 yılı dahil üç büyük zirve yaptı. 2000'de IMF ile anlaşmanın ardından Borsa dolar bazında 7 binden 37 bine çıkmış, daha sonra 5 bine gerilemiş.

2002 yılında başladığı yükselişinde 2007'de yeni bir rekorla 48 bine taşımıştı. Küresel krizde hisseler inanılmaz fiyatlara gerilerken endeks dolar bazında yüzde 75 düşerek 12 bine kadar büyük bir çöküşle karşılaşmıştı. Bu çöküş sonrası iki yıl içinde yine dört katına yükselerek tarihi rekorlar kırarak dolar bazında 51 bin seviyesine ulaşmıştı. 11 yılda üç büyük zirve yapan Borsa'nın üçüncü ve en yüksek zirvesinden başlattığı düşüş trendi halen devam ediyor. Şartlar bu kez diğerleriyle kıyaslanmayacak kadar farklı, zira faizler halen hisse senedi piyasaları için en uygun koşullarda ABD borsaları ve en son açıklanan olumlu bilançolar doğrultusunda krizin çok uzağında gözüküyorlar. Avrupa ise büyük bir çırpını içinde hantal bir görünümde olmasına karşılık birlik

konumunu sürdürme iradesinde gözüktüyor. Gelişmekte olan piyasalarda özellikle yerel para birimleri son dört ayda müthiş bir saldırı ile karşı karşıya ve merkez bankaları hızla eriyor. Böylesi karmaşık bir durumda bundan sonra işlerin çok iyi gideceğini tahmin etmek biraz zor. Ancak en kötü durumda olmasak da kritik süreçte bir hayli yol aldık.

Bundan sonraki aşamada piyasalarda neler olabilir? Borsa yükselişlerde 60 bini aşmakta oldukça zorlanıyor. Bir başka deyişle bu seviyeye yaklaştıkça yabancılar başta olmak üzere satış yapıyorlar. Ama 50 bin sınırına yaklaştıkça kötü haberleri art arda yayınlatarak bu defa alıma geçiyorlar. Sonuç olarak dolar bazında 34.500-28.000 aralığında bir bant oluşturulmuş durumda. Hisse bazında ise beklentilere göre hareket ediliyor. Söz gelimi bilanço açıklamaları öncesi bazı hisselerde pozisyon alınıyor ya da ortaklık, satış veya arsa satışı gibi haberlerle seçici hareketler dikkat çekiyor. Genel olarak ise piyasa baskı altında hareket etmeye devam ediyor.

Merkez Bankası'nın hafta içinde faiz koridorunu genişleten kararı sonrası döviz fiyatları geriledi ancak genel olarak temmuz ayında 100 milyar dolar sınırına gelen brüt döviz rezervleri 85 milyar dolara gerilemiş durumda ve döviz satım ihalelerinde talep devam ediyor. Doların AB liderler zirvesi öncesi zayıflaması aldatıcı olabilir. Bu hafta perşembe günü açıklanacak eylül ayı dış ticaret açığı verileri piyasalar tarafından dikkatle izlenecek bir veri olması açısından önemli. Geçen ay 8 milyar doların üzerinde bir açık söz konusuydu. Dış ticaret açığının beklentilerin altında kalması iyiye işaret olarak algılanabilir. Aksi takdirde paritenin doları desteklediği bir gelişme sonrası para piyasaları yine karışabilir.

Sonuç olarak Borsa'nın 50 bin civarında olması ve döviz fiyatlarının bu seviyelerde kalması normal. Türkiye'ye has bir durum değil. Zira gelişmekte olan piyasalarda yaz ayları ortasından itibaren yerel para birimlerinin dolar karşısında hızlı bir şekilde gerilediği görülüyor. Brezilya Reali dolar karşısında temmuzdan beri yüzde 16 geriledi, kayıp bir ara yüzde 26 olmuştu. Güney Afrika Randı yine dolar karşısında son üç ayda yüzde 28 gerilemiş durumda. Sonuçta mega spekülâtörler kâr satışı yaptıklarında para ana vatanına dönüyor, bunun adına kriz deniyor. Bir fikir verir mi bilmem ama ABD Doları'nın Afrika Randı karşısında halen yüzde 32, Brezilya Reali karşısında ise yüzde 40 artış potansiyeli bulunmakta.

Alman Frankfurt Borsası'na dikkat!

Almanya'da Frankfurt Borsası Dax endeksi hiçbir zaman şimdi olduğu kadar piyasalar üzerinde etkili olmamıştı. Neredeyse tüm Avrupa borsaları Dax endeksini takip eder hale geldi. Almanya ekonomisi kötü veya iyi olduğu için mi, sanmıyorum. Almanya Başbakanı Angela Merkel veya ekonomi yetkililerinin hafta içinde yaptıkları açıklamalar AB liderler zirvesinin zorlu geçeceğine ilişkin ipuçları veriyor. Ama en önemlisi kurtarma fonunun büyüklüğü ile ilgili spekülasyonlara karşı verdikleri beyanatlar 26 Ekim zirvesinin bir beklenti oluştursa da sonucun piyasalarda hayal kırıklığı oluşturabileceği, belki de en çok Dax üzerinde etki yapıyor. Açıkçası borsalar ABD endeksleri dahil son birkaç aydır bu endeksi takip ediyor. DAX temmuz ayında 7.300 puan seviyesinden başlattığı düşüşü 5.000 puanın altında sona erdirerek bir süredir AB liderler zirvesini beklemeye başladı. 23 Ekim Pazar günü yapılması beklenen zirvenin 26 Ekim'e ertelenmesi ile beklenti üç gün daha ötelenmiş oldu. Bu haber cuma günü piyasaları adeta ipten aldı. Dax yüzde 3,5 yükseldi. 26 Ekim liderler zirvesi öncesi kritik 6.100 puanın test edilmesi güçlü ihtimal. 7000'li seviyeler tekrar görülebilir mi? Bu biraz zor. 26 Ekim sonrası ise beklentilerin sona ermesi ile hızlı bir aşağı hareket sürpriz olmayacaktır.

Borsa'da yükselişler satış fırsatı

Selim Işıklar 2011.10.30

AB liderlerinin 26 Ekim'de gerçekleştirdikleri kritik zirvede Yunanistan'ın borçlarını yüzde 50 azaltma kararının yanı sıra Avrupa finansal istikrar ve kurtarma fonunun kaldıraç etkisiyle 1,5 trilyon Euro'ya kadar çıkartılabileceği yönündeki kararlar, hisse senetleri piyasalarında olumlu karşılandı.

Euro/dolar paritesi 1,39 direnç noktasını kırarken hisse senedi piyasaları Avrupa merkezli bir yükseliş dalgasıyla çalkalandı. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) endeksi ise hafta içinde Merkez Bankası kararları ve yabancı satışlarıyla 55 bin puan sınırına kadar gerilediyse de olumlu etkiden çok az da olsa yararlanarak 57 bin puanın hemen üstünde kapanış yaptı. Sonuç olarak Avrupa zor da olsa bir karar verdi ve uzun süreden beri beklenen Yunanistan'ın iflası ötelenmiş oldu. Ancak İtalya ve diğerleri için de kapı aralandı.

Haftanın bir diğer önemli gelişmesi ise MB kararlarıydı. Bir süredir döviz satım ihaleleriyle piyasaları adeta dolara doyuran TC Merkez Bankası birtakım önlemlerle hem piyasaları sıkılaştırma yönünde kararlar alırken bir yandan da bankaları rahatlatmaya çalışan karşılık oranlarında indirimle giderek kafa karışıklığının biraz daha artmasına neden oldu. Ancak yaz aylarından itibaren cari açık ile ilgili önlemlere rağmen eylül ayı dış ticaret verileri tehlikenin büyüdüğüne yönelik endişeleri biraz daha artırdı. 8 milyar dolar civarında beklenen dış ticaret açığı 10 milyar doları aştı. Tüm bu gelişmeler sonrasında ABD Doları dışarıda zayıflamaya devam edince içeride de 1,74 TL seviyelerini görerek geçen ay içinde ulaştığı zirve noktasından yüzde 10'luk bir geri çekilme yaşadı.

2010 yılında dünya borsalarından pozitif yönde ayrışarak tarihî rekorları altüst eden İMKB, dış piyasalarda yaşanan gelişmelere duyarsız kalmaya devam ediyor. Geçen hafta konsolide olmayan bilançoların büyük bir bölümü açıklandı. Döviz varlıkları yükümlülüklerinden fazla olan ve ihracat ağırlıklı çalışan şirketlerin tahmin edildiği gibi kârları yüksek geldi gelmesine ama önceden satın alındığı için beklenen etkiyi de yapmadı. Belli ki banka hisselerine yön veren yabancılar şimdilik her yükselişte Türkiye'de satış yaparak yeni bir strateji deniyorlar. Bir yabancı yatırım bankasının, Merkez Bankası kararları sonrası Rusya'yı işaret ederek 'Türkiye borsası ucuz değil' şeklinde bir rapor yayınlaması da son bir yıldır sergiledikleri satış yönündeki hareket ile örtüşüyor.

Borsanın yeni bir ivme yakalaması için şartlar uygun değil. Arz tarafının güçlü olduğu bir gerçek, 60 bine yükselirken bankalara satışlar gelebiliyor. Hatırlarsanız Türkiye'nin lira cinsinden notu artırıldığında endeks 61 bin puana bankalar öncülüğünde yükseldikten kısa bir süre sonra çok sert bir şekilde geri dönmüştü. Bunun anlamı her ne olursa olsun piyasalarda arz talepten bu dönemde daha güçlü ve bu da hisse senedi piyasasını 2010 yılındaki güçlü ve talepli görünüşünden uzak tutuyor. Bir analizde 'büyük yükselişler büyük düşüşlerden sonra başlar' demiş ve 2009 yılındaki çöküşün ardından aşırı gerileyen borsanın aynı şekilde yükseleceğinden bahsetmiştim. Böylesi bir durum şu an için ufukta gözükmemekte. Genel olarak kasım ayları borsa için istikrarsız geçer. Bayram tatilinin araya girmesiyle şirketlerin ve bankaların konsolide bilanço beklentilerinin sona erecek olması bir dezavantaj. Ayrıca kurların yüzde 10 gerilemesi yabancıların hisse satmasında etkili olabilir. Önümüzdeki hafta endeks 57 bin puanın üstünde kalmayı başarabilirse cansız bir şekilde de olsa yükseliş deneyebilir. Ancak banka hisselerinin kâr beklentileri sona erdiğinde satışlar kaçınılmaz olacağından yükselişler satışlarla değerlendirilebilir görüşündeyim.

Dolardaki düşüş devam edecek mi?

Temmuz ayı içinde Merkez Bankası'nın döviz rezervleri hızla artış göstererek 100 milyar dolar eşiğine ulaşmış, bir anlamda tarihî bir rezerv sınırına ulaşmıştı. Bu seviyeden MB piyasalarda zorunlu karşılık oranlarını yükseltme kararı aldı. Tam bu sırada ağustos ayı başında ABD'nin kredi notu derecelendirme kuruluşları tarafından düşürülünce aynı sırada hükümet yetkililerinin uyarıları arttı ve ABD Doları hızlı bir şekilde yükselmeye başladı. Dolar önce kritik 1,70 lira seviyesini aştı daha sonra 1,835'te bulunan zirve noktasına yaklaştı. Alınan tedbirlere rağmen hız kesmeyerek paritede doların avantajlı konuma gelmesiyle 1,90 lira seviyesine ulaştığında MB satış ihalelerini milyar dolar seviyesine çıkardı ve sürekli olarak dolar sattı. Her satışta yüksek talep gören dolar 1,85 seviyesinin altına bir türlü gerilemiyordu ki imdada AB liderler zirvesi girdi ve kaldıraçlı kurtarma kabul edilerek Yunanistan'ın iflası ortadan kalkınca Euro, dolar karşısında atağa kalktı, lira da MB başkanının '26 milyar dolar satarım' dediği andan itibaren 1,74 seviyesine indi. İndi inmesine ama 100 milyar dolar sınırına yükselen rezervler de 82 milyar dolara geriledi. Sonuç olarak rezervlerdeki erime bir ayda 10 milyar doları aşan yüksek dış ticaret açığı verileri önümüzdeki süreçte piyasalardaki endişeleri gidermeye yetmeyecektir. Türkiye'nin, Avrupa piyasalarının toparlanmaya başladığı şu günlerde MB ile yatırımcılara ne yapmak istediğini daha açık bir şekilde anlatması gerekiyor. Teknik olarak 1,74 seviyesinde tutunamaması durumunda dolar lira karşısında 1,71 seviyesini görebilir. Euro/dolar paritesi yükselirse 1,70 altında MB, döviz alımına başlayabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupalı siyasîler spekülasyon üstüne spekülasyon yapıyor

Selim Işıklar 2011.11.06

26 Ekim'deki AB liderler zirvesinde Yunanistan'ın borçlarının silinerek iflas etmekten kurtarıldığında krizin neticelendiğini sananlar hafta başında Başbakan Papandreu'nun anlaşmayı referanduma götürme kararı ile tam anlamıyla hüsrana uğradılar. Borsalarda başlayan olumlu hava birden tersine döndü ve oynaklıklar arttı. Papandreu'nun referanduma gitmekten vazgeçmesine rağmen piyasalar aşağı yönlü baskılara maruz kaldı. Spekülatörlerin ekmeklerine adeta yağ sürerek her yükselişte bir kötü haber gelmesi sanki AB liderlerinin spekülatörlerle el ele kol kola olduklarını doğrular gibiydi.

Ağustos ayı başında ABD'nin notunun tarihinde ilk kez düşürülmesinin ardından İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) endeksi dolar bazında yüzde 30-35 aralığında sert bir düşüş yaşayarak yatırımcısını üzmüştü. Sonrasında toparlanma süreci yaşayan İMKB kayıplarının ancak bir kısmını telafi edebildi ve ağustosta düştüğü 48 bin seviyesinden uzaklaşsa da istikrarlı bir seyir izlemekten uzaktı. Bu dönemde iki önemli gelişme yaşandı. Birincisi eylül ayı içinde kredi derecelendirme kuruluşu Standard and Poor's (S&P), Türkiye'nin "BB" olan yerel para cinsinden uzun vadeli kredi notunu "BBB-"ye yükseltti. Bu durum piyasalarda kısa bir süre beklenen not artışı olarak algılansa da yabancıların satış fırsatı olarak görüp satışlarını hızlandırarak dolara yönelmelerine yol açtı. İkinci husus Yunanistan'ın borçlarının silinmesi oldu. Bu iki önemli gelişme sonrası piyasaların beklenen tepkiyi vermemeleri iyi haber satılır mantığının bir göstergesi gibiydi. Merkez Bankası'nın zaman zaman piyasaları tam anlamıyla tatmin etmeyen ancak sert müdahaleleri de bu dönemde piyasaları rahatlatan unsurlardı. Çok şükür ağustos ayında olduğu gibi manşetlerde 'krizden biz de etkileneceğiz, harcamayın' gibi güven yıkıcı açıklamaların pek duyulmaması da bunda etkili olmuş olabilir. Sonuç olarak Borsa penceresinden baktığımızda son bir yılda pek iç açıcı olmayan gelişmeler yaşandı.

Yabancıların satışa geçmeleri sanki tesadüf değil gibiydi. Önce Arap Baharı olarak bilinen ticaret yaptığımız pek çok ülkede başgösteren ayaklanmalar Mısır ve Tunus'ta, sonrasında Libya'da olağanüstü gelişmelerin yaşanmasına neden oldu. Petrol piyasalarında yaşanan yükselişler ve ticari kayıplar da işin tuzu biberiydi. Türkiye'nin 2010 yılında yumuşak bir şekilde atlattığı cari açık bu yıl kredi notumuzu olumsuz etkiledi. Borsa 2010'da kırdığı 70 bin puan seviyesinin lira bazında çok uzaklarına gerilerken doların artmasıyla dolar bazında da halen zirvenin yüzde 40 altında. Kısa vadede dış piyasalardaki gelişmelere göre sürüklenen borsanın önemli bir beklenti olmaması nedeniyle yukarı yönlü hareketlerde durumun yabancılar tarafından satışla değerlendirildiği süreç devam ediyor. Ana trend aşağı yönlü. Geçen hafta açıklanan 3. çeyrek bilançoları zaman zaman heyecan getirirse de yükseliş ivmesinin zayıf, talebin düşük olması dikkat çekici. Endeks 55 bin puanın altında alıcı buldu bulmasına ama bu noktada yükselişlerin zorlana zorlana düşüşlerin ise çok kolay bir şekilde gerçekleşmesi tipik bir ayı piyasası örneği gösteriyor.

Bayram dolayısıyla önümüzdeki hafta iki gün açık kalacak Borsa'nın Yunanistan'da hükümetin güvenoyu almasıyla Avrupa borsalarının yükselişe geçmesi durumunda 57 bin puanı zorlaması sürpriz olmaz. Ancak ana trendin yükselişe geçmesi halen çok uzak ihtimal olduğundan en iyi ihtimalle yaşanacak yükselişler, endeksi 59-61 bin puana kadar taşıyabilir. Düşüşlerde 55-50 bin puan aralığı tutunma bölgeleri olacaktır.

Süper Mario'nun hamlesi Euro'yu toparlayacak mı?

G-20 Zirvesi adeta AB zirvesi konumunda geçen bir zirve oldu. AB'nin borç sorunlarının tartışıldığı ve 2012'de üye ülkelere finansal işlemler vergisinin uygulanacağı ve G-20 ülkelerinin IMF'nin Avrupa bölgesine yardımlarını artırmaya imkan sağlayacak kaynak artırımı konusunda anlaşma sağlandı. Bu yardımın ne şekilde olacağı ve yapılacağı konusu ise G-20 maliye bakanları toplantısına bırakıldı. Yunanistan'ın AB liderler zirvesinde borçlarının yüzde 50'sini silen anlaşmayı referanduma götürmekten son anda vazgeçmesi ve muhalefetin desteğiyle Papandreu hükümetinin cuma gecesi geç saatlerde güvenoyu almasının ardından uluslararası piyasalarda haftaya yükseliş yönünde bir başlangıç yapılabilir. Hafta içinde Avrupa Merkez Bankası ECB'nin başına getirilen Mario Draghi'nin başkanlığında beklenildiği gibi faiz oranları çeyrek puan düşürülerek yüzde 1,25'ten 1'e çekilince olumlu gelişmelere rağmen Euro/dolar paritesi sürekli 1,38 seviyesinin altında kaldı. Haftanın son günü ABD tarım dışı istihdamındaki beklentilerin altında kalan 80 bin kişilik istihdam artışı da doları zayıflattı. Ancak buna rağmen yön arayışı devam etmekte. 1,39-1,42 paritedeki önemli direnç noktaları. 1,36-1,33 ise muhtemel düşüşlerde destek noktaları olarak göze çarpıyor. Mevcut gelişmelerde İtalya'nın belirsiz durumu ve Çin'in Avrupa'ya yardıma yanaşmayacağı söylentileri Euro'yu baskı altına alırken sürpriz gelişmeler, dolar ve altının birlikte ilk kez yükselmesine de imkan tanıyabilir. Sonuç olarak zirveler geride kaldı ve beklentiler sona erdi, bu noktadan sonra mega spekülörler işbaşında ve saldırıların nerden başlayacağı, hangi yöne doğru yöneleceğine onlar karar verecekler.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İyi gelen bilançolar alım yerine satış getirdi

Selim Işıklar 2011.11.13

Şirketlerin Borsa'ya gönderdikleri üçüncü çeyrek bilançoların büyük bölümü geçen hafta tamamlandı. Sonuçlar beklenildiği gibi son çeyrekteki kur artışlarının etkili olduğu bir şekilde gerçekleşti.

Bankalar genellikle geçen yıldan kötü bir performans sergilerken yüzde 10-15 kâr azalışları görüldü. Hiç şüphesiz Merkez Bankası'nın aldığı önlemler çerçevesinde zorunlu karşılık oranlarının yükselmesi ve döviz açıkları kâr azalmalarında etkili oldu. Otomotiv sektörü 2010 yılında olduğu gibi kâr rekorlarının kırıldığı bir yıl olacağı benziyor. Satışların hız kesmeden devam etmesi kur artışına rağmen üçüncü çeyrekte otomotiv ve yan sanayi şirketlerinde olumlu etkiler yaşanmasına sebep oldu. Ancak kâr rakamlarının açıklanmasının hemen ardından beklentilerin önceden satın alınması ve beklentinin sona ermesi gibi klasik bir Borsa anlayışı ile satışlar geldi. Gübre, çimento sektörleri iyi kâr açıklayan diğer sektörler olurken gayrimenkul yatırım ortaklıkları, bilişim sektörü şirketleri içinde de gerçekten iyi kâr açıklayanlar oldu. Ancak genel olarak iyi kâr açıklayan şirketlerin büyük bölümü kâr rakamını Borsa'ya bildirir bildirilmez satışlarla karşılaştı. Zarar açıklayanlar ise zaman zaman tersine yükseldi. Sonuç olarak fiyat kazanç oranlarının yeniden şekillendiği ve şirketlerin Borsa'daki fiyatlarını bir ölçüde yansıttıkları bilançoların Borsa'ya doping etkisi yapmadığı söylenebilir.

Yunanistan'da hükümetin istifasının ardından bir ekonomi kurmayının konkordato ilan eden bir şirket gibi bir süre bu ülkeyi yönetecek olması piyasalara rahat bir nefes aldıracağı düşünülürken ortaya İtalya çıkıverdi. Bir süreden beri beklediğimiz bir gelişmeydi aslında İtalya Başbakanı Berlusconi'nin istifa etmesi. Piyasalar nedense bu durumu hafta içinde pek önemsemi ancak asıl önemlisi gözden kaçmış olabilir, Çin'in şartlı yardım teklifini Avrupa'nın reddetmesi haberi oldu. Cuma günü Avrupa borsaları ve ABD borsaları çok hızlı bir ivme yakalayarak yüzde 3'e varan yükselişler kaydetti. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) endeksi, iki gün açık olmanın etkisinden kurtulamayarak perşembe gününün kayıplarını ancak telafi edebildi.

Önümüzdeki hafta borsalar yükselişe devam edebilmek için daha sıkı nedenlere ihtiyaç duyabilir. İMKB ise isteksiz ve durgun bir görünümde savrulmaya devam ediyor. Yönünü net bir biçimde ortaya koyamayan endeks, beklentisizliğin yanı sıra döviz ve altın fiyatlarındaki yükselişlerin gölgesinde kalmaya devam ediyor. Salı günü açıklanacak eylül ayı cari açık verileri bu hareketsizliğe son verebilir. Geçen ay açıklanan ağustos ayı cari açığı 4 milyar dolara bir hayli yaklaşarak 3 milyar 964 milyon dolar olmuş, ocak-ağustos toplamı ise 2010 yılına göre yüzde 102,4 artarak 54 milyar 261 milyon dolar olarak gerçekleşmişti. Merkez Bankası'nın ve hükümetin aldığı önlemlerin etkisini gösterip göstermediğinin bir testi olarak nitelendirilebilecek eylül cari açık verisi beklentileri aşarsa piyasalarda kredi not artırımı beklentileri bir başka bahara kalabilir. Sanayi üretiminin moral vermesi büyüme açısından bir sorun olmadığını ortaya koysa da yapısal olarak bir türlü çözemediğimiz cari açık en önemli kırılganlığımız olmaya devam ediyor. Üstelik Libya'da Kaddafi döneminin sona ermesine karşı petrol fiyatlarının bir türlü gerilemeyişi petrole ihtiyaç duyan ülkemiz için iyi haberler değil.

Sonuç olarak salı günü açıklanacak bu veri öncesi Borsa endeksi 56 bin 500 puanı aşmayı deneyecek. Ancak bu aşamadan sonra yükseliş hareketi geçici olmaktan öteye gitmeyebilir. Kalıcı bir yükseliş hareketi daha sert bir düşüş hareketi sonrası gerçekleşir düşüncesindeyim. Bir başka deyişle büyük yükseliş hareketi bekleyenlerin öncelikle büyük düşüş hareketini görmeleri gerekir. (Büyük yükselişler büyük düşüşlerden sonra başlar.) Hisse bazında yabancı ortak arayışı içinde olan şirketlerin yanı sıra bedelsiz beklentisi içinde olan şirketlerin ön plana çıkacağı ve kâr satışlarının etkili olacağı bir döneme girdiğimiz gayet açık. Ayrıca altın analizimizde de belirttiğimiz gibi başta İran olmak üzere savaş tamtamlarının çılmaya başlaması da risk iştahını azaltan önemli bir unsur olarak göze çarpıyor.

Altın, yeniden atakta

Ağustos ayında yükseliş trendine giren altının ons 1.600 dolar seviyesinden eylülde zirve noktası olan 1.900 dolara kadar yükselmişti. Daha sonra en az yükseliş kadar sert bir düşüş yaşayan altın fiyatları 1.600 doların altına gelerek yatırımcıları şok etmişti. Ekimdeki şok düşüşün ardından parasal genişlemenin verdiği rahatlıkla ibre yeniden emtialara yönelirken altın geçen hafta 1.752 dolarda bulunan direnç noktasını da geçerek 1.787 dolardan kapandı. Bakır, petrol, gümüş, platin ve diğer emtia fiyatları da yükseliş çabalarını sürdürdü. Avrupa'nın Yunanistan'dan sonra İtalya'da baş gösteren ve tahvil faiz oranlarını rekor seviyelere taşıyan gerilimli sürecin parasal genişlemenin devam edeceği beklentisini kuvvetlendirmesi ve çiçeği burnunda Avrupa Merkez Bankası (ECB) Başkanı Mario Draghi'nin ilk toplantısında faizlerin çeyrek puan indirilmesi altın fiyatları üzerindeki baskıyı kaldıran unsurlardan biriydi. Teknik olarak 1.800 doların aşılması durumunda çok kısa süre içinde yeniden 1.900 dolarları görmesini beklediğimiz altının ons fiyatı 1.752 doların altına inilmediği sürece yükseliş eğilimini sürdürecektir. Ekonomik gelişmelerin yanı sıra İsrail'in İran'a karşı saldırı tatbikatları yaparak çok kısa süre sonra harekete geçebileceği haberleri de altın fiyatlarını yukarıda tutmaya devam edebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa neden yükselmiyor?

Selim Işıklar 2011.11.20

-2008 yılında patlak veren küresel kriz , alınan büyük ve maliyetli tedbirlerle büyük bir çöküşe izin verilmeden engellendiyse de özellikle Dubai'de başlayan ve sonrasında domino etkisi oluşturarak Yunanistan, İtalya, İspanya, Portekiz gibi ülkelere sıçrayan borç krizinin ortaya çıkmasında etkili olmuştu.

2010-2011 yılının neredeyse tümünde Avrupa borç krizini konuşarak ve Avrupa borsalarındaki gelişmeleri izleyerek geçirdik diyebiliriz. İMKB, 2008 yılındaki çöküşün ardından özellikle 2009 Mart ayında dolar bazında 12.000 puana kadar gerileyerek neredeyse üç büyük krizde olduğu gibi (1990-1994-2001) dördüncü kez zirve noktasından yaklaşık yüzde 70-80 civarı bir kayıpla karşılaşmıştı. Türkiye borsası diğer borsalardan biraz daha fazla kayıpla karşılaşmasına rağmen 2009 Mart 2010 Kasım aylarında öylesine bir yükseliş yaşadı ki kayıplar önce telafi edildi, sonrasında rekorlar rekorları izledi. Borsa endeksi önce lira bazında rekor kırarak 60 bin ve 70 bin zirvelerini gördü. Özellikle anayasa değişiklikleri oylaması sonrasında dolar bazı rekor 51.000 puan geçildi. Özellikle geçen yıl kasım ayı başında kırılan rekorlar sonrası yabancı yatırımcıların satışa geçtikleri görüldü. AK Parti'nin parlak seçim zaferi ve istikrarın devam edeceğine ilişkin beklentilerin kredi notuna yansıtacağı yönündeki beklentilere rağmen Borsa'da yabancıların satış yapmaları ve en önemlisi, büyüme rekoruna rağmen cari açığı beklenmedik yükselişlerin yanı sıra kredi derecelendirme kuruluşlarının negatif açıklamaları Borsa'nın yükselişinin önünde büyük engel oldular.

Ayrıca bankaların yıllardır devam eden kâr artışlarının 2011 yılında sona ererek bir önceki yıla göre yüzde 20-25 civarında erimesi de fiyatların baskı altında kalmasına neden olan diğer önemli gelişme oldu. 2009-2010 yıllarında yaşanan ve büyük bir bölümü yabancıların alımlarıyla gerçekleşen yükselişler birdenbire yerini kâr satışlarıyla kayıplara bıraktı. 12 Haziran seçimlerinin ardından yön bulmakta zorlanan Borsa, ağustosta gerek hükümet yetkililerinin kriz uyarıları gerekse ABD'nin notunun düşürülmesinin ardından bir kırılma yaşadı. Endeks 60-70 bin puan bandından 60-50 bin bandına gerilerken kayıplar dolardaki yüzde 20-30'luk yükselişin etkisiyle yüzde 50'yi buldu. Uzun süredir not artışı beklentisini askıya alarak Arap Baharı, Avrupa krizi ve şimdi de İsrail'in İran'ın nükleer tesislerini vurabileceği konusundaki endişeleri duymaya başlayan piyasalarda iyimser

havanın yeniden gelebilmesi sanki yine bir şoka veya geçen haftada belirttiğimiz gibi öncelikle sert bir düşüşe bağlı gibi. Yükselişlerin satış fırsatı olarak kullanıldığı bir piyasanın yatırımcıları memnun edebilmesi oldukça zor. Olumlu bir beklentinin olmadığı krizdeki Avrupa'nın gündemden düşmediği bir ortamda piyasalarımızın yukarı yönlü hareket edebilmesi gerçekten zor. Dahası Türkiye'nin kredi notunun artacağı yönünde henüz emare de yok. Gerçi Latin Amerika ikizimiz Brezilya'nın notunun yükseldiği gün kayıpları yüzde üçe yaklaşmıştı ama sonuçta beklentilerin gerçekleşmesinden çok beklentinin kendisi önem arz ediyor.

Önümüzdeki haftalar ekonomideki çıkmazların askıya aldığı ve teknokratların atandığı ülkelerin alacakları tedbirler ve bu ülkelerdeki tahvil faizlerinin artışına devam edip etmeyeceği ile geçmeye devam edecek gibi görünüyor. İspanya'daki genel seçimler sonrası bu ülkede de yeni sorunlar AB'nin başını ağrıtaçağa benziyor.

Sonuç olarak Türkiye, kurumlarıyla en güçlü olduğu bir dönemde dünya krizinde ayakta durmaya çalışıyor. Borsa'da ise fiyatlar genelde bilançolarda açıklanan kâr rakamlarını yansıtan düzeyde, şu an için en iyisi bu noktalarda tutunmak ve dalgalanmalardan mümkün olduğu ölçüde faydalanmak. Yükseliş hareketi için biraz daha beklemek gerekebilir. Genelde zirve noktalarından dip noktalara 17 ay süren düşüşler yaşanıyor. Unutmayalım, zirve noktasından bu yana 12 ay geçmiş durumda. Teknik olarak haftalık grafikler henüz alım bölgesinde ama günlüklerde tüm endeksler satış sinyali vermiş durumda, bu nedenle satıcı bir seyrir daha kuvvetli bir ihtimal. Endeksin 54 bin, 53 bin ve 50 bin puan seviyelerinde destekleri bulunuyor, direnç noktaları ise 55.800-56.200 seviyelerinde.

Amerikan ve Brent petrolde makas daralıyor

Bir süredir ABD ham petrolü Nymex ile Brent tipi petrol arasında makas oldukça açılmıştı. Hatta geçen ay içinde fark brent petrol lehine 28 dolara kadar çıkmıştı. Oysa normalde makasın 5-10 doları geçmediği biliniyordu. Geçen hafta içinde yaşanan gelişmeler, ABD ham petrolünün 100 doları aşmasına sebep olurken Brent tipi petrol ile aradaki farkın 10 dolara gerilemesine yol açtı. ABD ham petrolünün yükselmesine altyapı sorunları ve boru hatlarındaki yetersizlikler sebebiyle artan stokların hattın yeni sahibinin isteği ile terse çevrilmesinin etkili olduğu belirtiliyor. Kapanışta 97 dolardan işlem gören Nymex tipi petrolün yükselişi azalan stoklara bağlanılıyor. Brent tipi petrol ise halen 107 dolar seviyesinde bulunuyor. Geçen yıl bu tarihlerde 80 dolar civarında seyreden petrol fiyatlarının halen oldukça yüksek seviyelerde olması, Avrupa ve ABD başta olmak üzere küresel ekonomilerde büyümenin önündeki en büyük engellerden biri olamaya devam ediyor. 2008'deki gibi petrol fiyatları çok yüksek ve büyük bir deflasyon beklentisi olmadıkça düşeceği de yok. Ama 2008 yılını hatırlayalım, petrol 50 dolardan bir yıl içinde 147 dolara kadar tırmandıktan sonra 33 dolara kadar düşmüştü. O halde şu anki fiyatların bir balon olduğu, gerçek talepten çok spekülasyon olduğu, birileri tarafından özellikle yüksek tutulduğu söylenebilir. Ya fiyatlarını düşürecek bir yol bulunacak ya da dünya düzeninin yeniden şekilleneceği bir süreç yaşanacak.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Söyle Fitch, siyasî riskin ne olduğunu biz de bilelim

Selim Işıklar 2011.11.27

Türkiye 2009 yılında yüzde 4,7 küçülürken uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, notumuzu iki kademe birden yükselterek BB+ 'ya getirmiş ve Türkiye'yi yatırım yapılabilir ülke kategorisine yaklaştırmıştı.

Oysaki 2009'da Türkiye küçülmüş, siyasi riskler ortadan kalkmamış ve halihazırda dünya krizi devam ediyordu. Geçen süre zarfında Türkiye'de siyasi ve önemli reformlar gerçekleşmiş, parti kapatma gibi günümüze yakışmayan bir süreç geride bırakılarak anayasal değişiklikler yapılmış, 2010 yılında Çin'in ardından en fazla büyüyen ülke olmuş, borçluluk rasyosu yine Avrupa ve ABD ile kıyaslanmayacak bir biçimde olumlu gelişmiş ve 12 Haziran seçimlerinden tartışmasız bir şekilde güçlü bir hükümet çıkarmış Türkiye'nin notu nasıl oluyor da artırılmayarak yerinde bırakılıyordu?

Okurlarımız belki hatırlayacaklardır; biz Eylül 2010'da yapılan anayasa değişikliklerinin ardından kredi derecelendirme kuruluşlarının seçim sonuçlarını beklemeye başladığının sinyalini almış olarak 12 Haziran'a kadar bu kuruluşların adeta not artırmamaya yemin ettiklerini biliyorduk. Adeta sürekli kötü haber peşinde koşar bir ruh hali içinde tavırlar takınmışlardı. 12 Haziran seçimlerinin ardından da cari açığı artışı bahane ederek bu tutumlarını sürdürdüler. Aynı kurumlar İsrail'in kredi notunu yükseltmekte ise bir sakınca görmediler. Sonuç olarak yine hatırlarsanız 'not artışından vazgeçtim, bunlar not bile indirebilirler' diye yazmıştım. Notu değiştirmediler ama ilginç bahanelerle görünümü bozdular. Cari açık yüksek ama nedeni enerji fiyatları ve bu durum kesinlikle görünümü bozmak için geçerli bir sebep değil. Siyasi riskler arttı da ne demek? Türkiye şu an gerek bölgede gerekse daha geniş bir alanda siyasi riski en düşük ülkelerin başında geliyor. Enteresandır kredi derecelendirme kuruluşu Fitch bir süredir siyasi risklerden bahsediyor; söylesin de bilelim nedir bu siyasi risk?

Gerçekçi olmak gerekirse tarihinde ilk kez notu düşürülen ABD borsası 2011 yılında halen 11 bin puanın üstündeyken sadece görünümü durağana çevrilen Türkiye'nin piyasalarının şu andaki tek sorumlusu da kredi derecelendirme kuruluşları değil. Ancak önyargılı ve tarafsız olmadıkları da gayet açık. Ağustos ayından beri ikinci kez sarsılan piyasalarımızda kırılganlığın artmasındaki en önemli sebep Avrupa'daki borç krizi ve kredi derecelendirme kuruluşlarının yeni not saldırısına geçmiş bulunmaları yatıyor ama yaşananlar çok sürpriz de değil.

Borsa, 3 T'nin (Tüpraş, Türk Telekom, Turkcell) sert hareketleriyle haftayı düşüşle tamamladı. Perşembe gününde yüzde 4'lük düşüş yaşanmasının ana sebebi bu üç hissenin yüzde 8'lere varan düşüşüydü. Cuma günü bu defa tersine bir süreç yaşandı ve bu üç hisse yüzde 10 yükselerek endeksi 48 bin 800 puandan 51 bin puana taşıdılar. Ancak borsadaki bu sert düşüşe rağmen piyasalarımızın rahat olmadığı bir gerçek. Ağustos başında olduğu gibi piyasalarımızda yine sert ve benzer şekilde düşüşler bu defa 48 bin puanın da aşağı kırılacağı endişesine yol açtı ancak cuma günü son anda gerçekleşen kapanışlar kırılmanın çok da kolay olmayacağını gösterdi. 3 T hareketi olarak borsa tarihine geçeceğini düşündüğüm hareketin çok da sağlıklı olmadığını söylemek isterim. Pazartesi bu defa bu üç hisse düşüş yönünde hareket ederse endeksin yönünü tahmin etmek zor olmayacaktır.

Sonuç olarak adeta çay partilerine dönüşen AB liderler zirvelerinden sonuç çıkmasını beklememek gerekir. Zaten onların bir sonuç alma isteği de yok gibi, durumu idare etmeye çalışıyorlar. Türkiye'nin bu aşamada gerek dış politikada gerekse ekonomide çok iyi düşünerek adımlar atması gerekiyor. Merkez Bankası'nın döviz rezervleri 14 milyar dolar erimiş durumda ve bedelli askerlik, 2B gibi gelir getiren adımların piyasaların çöküşüne geçmeden uygulanmasına hızlı bir şekilde geçilmeli düşüncesindeyim. Zira 2009-2010 yıllarına göre çok yüksek seyreden petrol fiyatları belirgin bir şekilde cari açık oluşturmaya devam edecek gibi gözüküyor. Bu açığımızı kapatmakta biraz geciktik gibi, gerek ülkemizde gerekse denizlerimizde yeterli kaynakların olduğu halihazırda bir gerçek. Potansiyelimizin çok azını kullandığımızı düşünüyorum.

Neticede Türkiye'de paniğe kapılmayı gerektiren bir durum yok. Ancak zaman zaman yanlışlar yapılmıyor değil. Piyasalarımızı tedirgin eden ve sermayeyi ürküten bazı hamleler olumsuz etkiler yapıyor. Enerji özelleştirmelerinde geçen yıl yaşanan hayal kırıklığı hiç şüphesiz piyasalarımıza olumsuz yansıdı. Bankalarımızın

geçmiş yıllara göre aktiflerindeki büyüme olumlu ancak yüzde 20'leri bulan kâr azalışları ve İtalya, İspanya ve Fransa'da yaşanan olumsuz gelişmelerin ortakları bulunan bankalarımızı olumsuz etkilediği ve kredi notlarına yansıtıldığı göz önünde bulundurulduğunda işimizin çok da kolay olmadığı ve gidilecek aşağı yönlü mesafeler olduğunu düşünüyorum. Bununla birlikte kısa vadede Fransa, ABD başta olmak üzere yeni not indirimi beklentileri nedeniyle piyasaların fazlaca etkilendiği bir süreç devam ediyor. Geleneksel yükselişlerin başladığı ocak etkisi aralık sonunda başlıyor. Bu süre zarfında borsada yükselişe katılabilecek sağlam ve katılımlı hisselerle girmek en azından tepki yükselişlerinde önemli kârlar sağlayabilir. Endeksin dolar bazında 27.200 desteği aşağı kırıldığı tespit edilirse 26.400-22.000-18.000 dolar bazı destekleri önümüzdeki üç ayın dip noktaları olarak kabul edilebilir.

Tahvil faizlerindeki tırmanış tehlikeli

Avrupa'da yaşanan borç krizi Almanya Başbakanı Merkel'in ortak tahvil konusunda taviz vermemesi nedeniyle daha uzun süre devam edeceğe benziyor. İtalya'da geçen hafta Hazine ihalelerine talebin azalması sebebiyle oranlar yüzde 7'nin üzerine çıkarken Avrupa'nın güvenli limanı sayılan Alman hazinesinin gerçekleştirdiği ihalede tam anlamıyla hüsrana uğranılması benzer şekilde diğer ülkelerin tahvil piyasalarının da bozulmasına sebep oldu. Geçen hafta Avrupa'nın yıkıcı tahribatı bizim tahvil piyasalarımızda da hissedildi, bir süre önce çift haneli rakamlara ulaşarak son 27 ayın en yükseğine çıkan tahvil faizleri, kredi derecelendirme kuruluşu Fitch'in Türkiye'nin görünümünü pozitiften durağana çevirmesinin ardından yüzde 11'in üstüne tırmandı.

Açıkçası 2008 yılı sonunda yaşanan likidite krizinin ardından en yüksek seviyeye çıkan tahvil faizlerindeki bu yükselişin sürmesi halinde Merkez Bankası ve Hazine, daha farklı bir yöntemle faiz yükselişinin önüne geçmek ve çözüm üretmek için daha fazla çaba harcamak zorunda kalabilir. Avrupa'daki sorunlara bir de bizde enflasyon ve cari açığı artışı eklediğimizde azalan döviz rezervlerimiz (son üç ayda 99 milyar dolardan 85 milyar dolara inildi) yumuşak karnımız olmaya devam edebilir. Tahvil faizleri maalesef belki de yeniden 12-15'lere doğru bir seyir izleyebilir. Faizleri baskı altında tutmak döviz fiyatlarının yeni rekorlara gitmesine yol açabilir. (MB yetkililerinin liranın bu seviyelerde bile hâlâ gelişmekte olan diğer piyasalara göre güçlü olduğunu söylemeleri ilgi çekici) 2011 son çeyrek ve 2012 ilk çeyrek yine çok zorlu geçecek, biraz da efor istiyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

9 Aralık'taki AB zirvesinde ilgi çekici kararlar alınabilir

Selim Işıklar 2011.12.04

Son iki yıldır Avrupa dünya piyasalarında endişe kaynağının odak noktası olmaya devam ederken gelişmekte olan piyasalar bu durumdan Avrupa'dan bile olumsuz etkilendi denilebilir.

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) 2010 yılı son çeyreğinden itibaren yabancı yatırımcıların satışlarıyla dolar bazında yüzde 42 değer yitirirken Avrupa'nın önde gelen borsalarında kayıplar neredeyse yok denecek kadar düşük boyutta. ABD borsaları ise bir yıl öncesine göre daha iyi durumda bulunuyor. Bu negatif ayrışmaya 2011 yılında Türkiye'nin hızlı büyümesinin neden olarak gösterilmesi ise (petrol fiyatlarının

yükselmesinden dolayı artan cari açık ve tüketici harcamalarının hız kesmediğini gösteren kredi hacmindeki yükselişler) tam anlamıyla çelişkiyi ifade ediyor. Her neyse bu düzeltme hareketi 70 bin (dolar bazı 51 bin) seviyesinden gelen yabancı satışı ve sonrasında genel seçimler sonrası beklentilerin sona ermesiyle birlikte Avrupa'daki olumsuz gelişmelerden aslan payını Türkiye piyasaları aldı. ABD Doları, Euro karşısında güçlenirken lira karşısında yüzde 30'luk bir sıçrama yaparak tarihî zirve olan 1,91'e kadar yükseldi. Borsa 70 bin seviyelerinden 48 binlere kadar gerilerken pek çok hissede 2008-2001 yıllarında görülen dipler dolar bazında da olsa görülmeye başlandı.

Önceki hafta en son ağustos ayında görülen 48 bin test edilirken dolar bazında ise 25.600 seviyelerine kadar bir çöküş yaşanmıştı. Bu destek noktalarından daha da aşağılara doğru bir geri çekilme için şimdilik erken olduğunu düşünen bazı fonlar, geçen hafta bazı banka ve holding hisselerinde alımlarını fiyatları sert bir şekilde yukarı çekerek yoğunlaştırırken ABD Merkez Bankası (FED) önderliğinde 6 önemli merkez bankasının piyasalara yönelik likidite sağlayan operasyon kararı ve 9 Aralık'taki AB liderler zirvesinde çok önemli bazı kararlar beklendiğinin ifade edilmesiyle borsalar sert bir şekilde yukarı ivme kaydettiler.

Swap hamlesi Avrupa ve ABD borsalarında doping etkisi yaparken 48 bin puana kadar gerileyen borsada yabancı yatırımcıların swap haberini erken haber alarak alıma geçmeleri kısa süreli bir ralli havası oluşturdu. Hafta içinde 54 bin puan sınırında satışlar gelse de dış borsalarda 9 Aralık beklentisinin devam etmesi şimdilik bu yükselişin düzeltilmesini geciktirmiş oldu. 9 Aralık'taki toplantıdan bazı önemli kararlar çıkması bekleniyor. Bu kararlardan bazıları şöyle: Avrupa'nın üç bölgeye ayrılarak güçlü, güçsüz ve yeni ülkelerden oluşan sınıflandırmaya giderek borç krizinde en önemli çözüm olarak görünen ortak tahvil olmasa da mali durumu daha güçlü olarak görünen Almanya, Fransa, Lüksemburg, Hollanda, Finlandiya gibi ülkeleri birinci kategoriye alarak bu ülkeler için bir ortak tahvil oluşturulması söz konusu olabilir. Diğer iki sınıfta ise uyulması gereken kriterler sıkılaştırılarak bu ülkelerin bütçeleri dahil olmak üzere birçok konuda AB kararlarına uyulması gibi bazı kritik konularda kararlar alınması bekleniyor. Avrupa Merkez Bankası (ECB), FED gibi bir role soyunması konusunda ise önemli anlaşmazlıklar bulunuyor.

Sonuç olarak piyasalar kasım ayı boyunca aşağı yönlü bir seyir izlemişlerdi. Son haftada alıcıların yeniden görünmesi ve borsaların toparlanmasının geçici olup olmaması erken başlayan rallinin ocak ayının ortalarına kadar sürüp sürmeyeceği çok bilinmeyenli denklem gibi, ancak 48-60 bin aralığındaki bantta dalgalanmaların süreceği şimdilik en kuvvetli senaryo olmaya devam ediyor. Önümüzdeki hafta aşağı dalgalanmalarda 9 Aralık beklentisi nedeniyle hafta içinde alım fırsatları da doğabilir, zira harekete katılmayan onlarca şirket var. Ancak 9 Aralık toplantısı öncesi risk almak istemeyenler satışa geçebilirler.

Euro/dolar paritesi yukarı gitmekte zorlanıyor

Avrupa'nın borç krizini atlattırmaya çalıştığı ve 9 Aralık'ta Brüksel'de yapılacak belki de tarihinin en önemli toplantısı öncesi Euro/dolar paritesi yukarı gitmekte zorlanan bir görüntü veriyor. Hafta içinde piyasaların başta ABD Merkez Bankası (FED) olmak üzere 6 önemli merkez bankasının katılımıyla gerçekleştirdikleri swap faizlerini 100 baz puandan 50 puana kadar indiren ve bu işlemi 1 Şubat 2013'e kadar uygulama kararları sonrası 1.35 seviyelerini aşan Euro/dolar paritesi ABD Hazine Bakanı Geithner'in açıklamaları sonrası yeniden 1.33'ler seviyesine geriledi. Euro'nun zayıf görüntüsünün 9 Aralık'taki toplantı öncesinde belirgin bir hal almasının altında, bundan önceki liderler buluşmalarından ya da toplantılardan çok somut sonuçlar elde edilememesi etkili olmuştu. Ancak bu zirvede AB'nin üç parçaya ayrılarak güçlü-güçsüz ve yeni ülkeleri sınıflandırarak, bütçe kararlarını AB'nin tek başına vereceği yeni bir yapının oluşturulması ve Merkel'in karşı

çıkacağı ortak tahvil yerine güçlü ülkelerin süper tahvilleri gibi bir tahvil oluşturulması kararı bekleniyor. Ayrıca Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) yapısı konusundaki tartışmaların bu toplantıda önemli yer alması bekleniyor.

Sonuç olarak liderler zirvesi bir beklenti. Euro 2012'ye girilirken oldukça zayıf bir görünüm arz ediyor ancak yine de 1,31-1,29 seviyelerinin altına da henüz gelmedi. AB borç sorunu ve hantal yapısını sürdürmeye devam eder, siyasi beceriksizliklerinde ısrar ederse zayıf kalmaya devam eder. Bu süre zarfında dolar ABD ekonomisinin toparlanmayı sürdürmesi ve likiditenin daralması, Avrupa bankalarının zorda olması sebebiyle 1,30'ların altına gelirse 2012 ilk çeyreğinde 1,25 seviyelerini test edebilir. 1,42 bu 4-5 aylık süre içinde paritenin görebileceği en yüksek seviye olabilir.

YASAL UYARI

Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Feza Gazetecilik'e aittir. Kaynak gösterilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı özel izin alınmadan kullanılamaz. Ancak alıntılanan köşe yazısı/haberin bir bölümü, alıntılanan habere aktif link verilerek kullanılabilir. Ayrıntılar için lütfen **tiklayınız**

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İMKB 2012'de nasıl hareket edecek?

Selim Işıklar 2011.12.11

2011 yılının sonlarına yaklaştığımız şu günlerde piyasalarımız yıl sonu kapanışlarına hazırlanıyor. 9 Aralık'ta AB tarihinin en önemli toplantılarından biri İngiltere'nin şerhi hariç tutulduğunda 26 ülkenin mali birlik konusunda mutabakatıyla son buldu diyebiliriz.

Bu aşamadan sonra AB'de yaşanan borç krizinde çok önemli bir engel atlatıldı. Ancak özellikle Euro/dolar paritesinin bu iyimser sonucu çok hoş karşılamamış olduğu paritenin 1,34 seviyesinde zorlandığı da bir gerçek. AB anlaşması belki önümüzdeki süreçte krizlere yönelik müdahalelerde birliğin elini güçlendirerek olası şokları önleyebilir ama borçlar nedeniyle alınan sıkı para politikaları büyüme önünde en büyük engel olarak bir başka sorunun önünü açıyor. 2011 yılında piyasalar üzerine kâbus gibi çöken AB borç krizi İngiltere hariç 26 üye ülkenin katılımıyla olumlu sonuçlanmış gözükse de kredi derecelendirme kuruluşlarının bu kararlar sonrası vereceği not kararları piyasalar tarafından bir süre daha izlenecektir. Türkiye'nin Avrupa'nın borç sorununun neresinde olduğu gayet açık. En önemli ticarî partnerlerimiz önümüzdeki yıllarda da ciddi bir şekilde içe dönük, korumacı politikalarla malî disiplin uygulamak zorundalar. Tüketicilerin artan vergi oranları nedeniyle alım gücünde önemli kayıplar yaşayacak olması bir süredir var olan teşviklerin ortadan kalkması ve yüksek enerji fiyatlarından dolayı maliyet artışlarıyla karşı karşıya kalacak şirketlerin yanı sıra bankacılık sektöründeki negatif durum bizi de etkileyecektir. Türkiye'de iştiraki bulunan bazı bankaların zorda olması sebebiyle satışa çıkaracakları, ortaklık paylarına talebin hangi fiyatlarda ve şartlarda oluşacağı belirsizlik oluşturabilir. Ayrıca ortaklık girişimlerinde bulunan ve bir süredir ortamın yatışmasını bekleyen yabancılar geliştirmekte olan piyasalarda kurların hızla artması ve enflasyondaki tehlikeli tırmanış sebebiyle ortamın en marjinal seviyesini yakalama hevesi içinde bir müddet daha beklemeleri sürpriz olmayacaktır.

2010 yılının Kasım ayından bu yana dolar bazında yüzde 50 kaybedilmesine rağmen İMKB'de yabancı yatırımcılar satışlarına devam ediyorlar. 2011 yılında şu ana kadar net 2 milyar doların biraz üstünde satış yaptılar. 2010 yılının son iki ayında da 1 milyar doları ilave ederseniz son bir yılda 2008 yılındaki gibi 3 milyar doları bulan net satışlar gerçekleştirdiler. Ancak 2008 yılında paylarının değeri 25 milyar dolara kadar düşen yabancıların halen 50 milyar dolar sınırında olduğu da unutulmamalı. Bir başka deyişle hâlâ çok kârlılar. Sonuç olarak İMKB dolar bazında 51 binden 30 bine gerilerken yüzde 50 civarında bir kayıpla karşı karşıya. 2007-2008 yıllarındaki zirve dip seviyelerine baktığımızda endeks dolar bazında yüzde 76 değer yitirmişti. Yani borsada henüz yeni bir dip oluşmadı. Bunun yanı sıra güçlü ve sahipli hisselerin dışında kalan hisselerde ise tam anlamıyla ciddi kayıplar oluşmaya başladı. Endeks hisseleri bunu kamufle ediyor ama sağlıklı bir borsadan çok uzak, güven ve talepsiz bir seyir hakim. Yüksek cari açık ve en son açıklanan kasım ayı enflasyon verileri sebebiyle Türkiye'de yüksek büyüme verilerine rağmen istenen durumda değil ve kurlardaki aşırı oynaklık şirketlerin performanslarına da olumsuz etkide bulunacak düzeyde.

İMKB endeksinin en iyi ihtimalle ocak ayında, şubatta açıklanacak 12 aylık bilançoların etkisiyle bir yükseliş kaydetmesi beklenebilir. Ancak 48 bin puanda iki kez test edilen destek noktasının bir üçüncüsünü daha kaldıramama riski oldukça yüksek. 2009, 2010 ve 2011 yılının nasıl geçeceğini tahmin eden biri olarak 2012 yılı için beklentim şu: 2012 yılının ilk yarısı çok zorlu geçecek, ikinci yarısı ise daha zorlu geçecek. Sonuçta çok önemli kırılmaların yaşanacağı piyasaların hiç görmediği seviyelerde kurlar başta olmak üzere sermaye piyasalarında önlem alınmazsa yeni dip seviyelerin görüleceği bir yıl olma ihtimalinin oldukça güçlü olduğu yönünde. İyi açıdan bakıldığında fiyatların cazip hale geleceği yatırım yapmak için en uygun fırsatların oluşabileceği bir döneme giriyoruz. İMKB için şunu söyleyebiliriz; fiyatlar ucuz mu, hayır değil. 2008'de çok kelepirdi, peki pahalı mı, değil. Ancak belirli aralıklarda alım satım için uygun. En büyük tehlike şirketlerin fiyat kazanç oranlarında ve defter değerlerine göre pahalı açılması. Geçenlerde bir ekonomi kanalında halka bu yıl açılan bir şirketin sahibi şöyle konuştu: (Hisse fiyatı 8 liradan 2 liraya kadar gerilemiş) yabancılar fiyata bakmadan satıyor, düşüş normal aynı sektörde diğer şirketler de aynı kayıpları yaşıyorlar. Hayretle izledim, birincisi yeni halka açılan şirketlerde halka yüksek fiyatla açılmak marifet değil. Talebe aldanmadan hisse ucuz mu pahalı mı çıkıyor ona bakmak gerekir. İncelediğimde 7 liradan halka açılan şirketin gerçek değeri aslında 2 lira bile değil. İşte borsamız için asıl tehlike bu zihniyette. Yatırımcı defter değeri ve fiyat kazanç oranına bakmadan hisse aldığı anda sahipsiz bırakılabiliyor.

Dow Jones'un yükselişte olması hem iyi hem kötü

2008 yılı son çeyreğinde finans piyasalarına güveni tamamen sarsan kriz öncesi 14 bin puanı iki kez aşmayı deneyen Dow Jones sanayi endeksi bir yıl içinde 8 bin puan kaybederek 6.000 puana kadar düşerek tüm borsalarda tam anlamıyla bir çöküş yaşanmasına sebep olmuştu. Dow'daki bu kayıplar krizin içinde olmasa da İMKB endeksini neredeyse bire bir etkilemiş, o tarihte endeks dolar bazında yüzde 76 değer kaybederek 50 bin puandan 12.000'e (lira bazında yüzde 64 kayıpla 58 bin puandan 21 bin puana) gerilemişti. Ağustos ayında tarihinde ilk kez notu bir basamak indirilen ve hâlâ not tehdidi ile karşı karşıya bulunan ABD'nin en önemli endeksi geçen hafta AB zirvesi açıklamaları sonrası yeniden 12 bin puanı aştı. Önümüzdeki hafta salı günü açıklanacak FED faiz kararı öncesi alıcılı seyrini sürdürmesi beklenen Dow Jones endeksindeki bu seviyeler Türkiye ve diğer gelişmekte olan piyasalar için ne anlam taşıyor? Dow Jones'taki bu yükseliş hareketi en azından zirve noktalarına yaklaşılmaması son bir yıldır düşüş yaşayan gelişmekte olan piyasalarda bir yatırım iştahına mı yol açacak yoksa yeni bir düşüşün habercisi mi? Bir başka açıdan 2008 yılında birlikte yaşanan düşüş dalgası neden gelişmekte olan piyasalarla sınırlı kaldı, ABD'yi etkilemedi? 2010 yılının son çeyreğinden itibaren ABD'li yatırımcılar Türkiye, Rusya, Çin, Hindistan, Brezilya başta olmak üzere gelişmekte olan piyasalardan anavatanlarına dönüş yaparak sermayelerini koruma stratejilerine geçtiler. Son 10 yılda dolar

karşısında aşırı değlerlenen yerel para birimlerinin değeri kaybedeceğini öngören fonların bu ülkeleri terk ederek riskli de olsa ABD'ye dönüşü Dow'daki yükselişin ve bizdeki düşüşün önemli sebeplerinden biri.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa yatırımcısı biraz daha bekleyecek

Selim Işıklar 2011.12.18

2011 yılı, ilk yarısı olumlu geçen ikinci yarısı itibarıyla nispeten olumsuzla dönen bir yıl olmak üzere.

2010 yılı son çeyreğinden itibaren yabancı yatırımcıların mevcut iyi şartları değerlendirerek piyasalarımızdan usul usul çıktığı bir sürecin başlangıcı olurken, gerek makro ekonomide yaşanan olumlu gelişmeler gerekse siyasi arenada hiç olmadığı kadar oluşan olumlu şartlara rağmen Ortadoğu ve Kuzey Afrika başta olmak üzere bölgemizdeki karışıklıklar bunda etkili oldu. Ama asıl ve en önemlisi Haziran 2011 genel seçimlerinin ardından kredi derecelendirme kuruluşlarının adeta sözlerinden cayarak not artırım sinyallerinin ortadan kalkmasıyla beklentiler sona erince ağustos ayından sonra kırılmalar hızlandı. Borsa, bankacılık sektöründeki kârlılıkların azalmasıyla birlikte para çıkışına sahne olurken doların lira karşısında 1,50-1,55 seviyelerinden hızla 1,80-1,90 seviyelerine kadar yükseldiği, Borsa'nın 65-70 binli puanlarda, korkutucu bir şekilde 49 bin puanlara kadar geri çekilmesi söz konusu oldu.

Hiç şüphesiz gelişmekte olan piyasalardan çıkan likidite bu süreçte belirleyici olurken aşırı likidite gelecek diye ürkütülen gelişmekte olan piyasalardan tam aksine kaçışlar yaşandı. Brezilya, Rusya ve Çin merkez bankaları yılın ikinci yarısına doğru zorunlu karşılıklar oranlarının arttırılmasıyla piyasalarındaki yabancılara adeta 'çıkın' sinyali verdiler. Avrupa'da özellikle Yunanistan, İtalya ve İspanya olmak üzere tahvil ihalelerinde faiz oranları bugüne kadarki en yüksek seviyelere, ayrıca risklerin arttığını gösteren CDS'ler iflasa doğru sürüklenildiğini gösterince piyasalarımız bu gelişmelerden ister istemez daha fazla etkilendi. Zira 2008-2009 yıllarında benzer şekilde bankacılık sistemi güçlü olmasına rağmen Borsa 58 binden 21 bine kadar neredeyse soluksuz bir düşüş yaşamış, ama sonrasında 17 ayda bu kayıpları telafi etmeyi başarmıştı. (İMKB Mart 2009'da 21 bin, Kasım 2010 71 bin) Hatta krizden en hızlı çıkan ülke olmuştu. Finans piyasaları özellikle borsalarda aşağıdan yukarıya doğru bu kadar hızlı yükselen bir Borsa olmamıştı. Ancak şu an bazı borsalarla kıyasladığımızda İMKB özellikle Ağustos 2011'den bu yana tam tersine bir tökezleme yaşıyor diyebiliriz. Dow Jones endeksi 12 bin puan civarında seyrederken İMKB'nin normalde daha yukarıda olması beklenirdi. Ama tam tersi bir düşüş içinde olmasında ekonomisinin veya siyasetinin kötü olmasından ziyade şirketlerin özellikle bankacılık sistemindeki kârlılıkların düşmesi etkili oluyor. Ayrıca kriz dönemlerinde halka arz edilen şirket sayısındaki artış ve buna karşılık yatırımcı azlığı da dengeleri altüst etmiş olabilir.

Geçen hafta 2012 yılının ilk yarısının zor ikinci yarısının daha zor geçebileceğinden bahsederken şu hususları dikkate aldım: Birincisi 2009 yılında başlayan 2010 yılında ivme kaybeden Borsa'daki yükselişin düzeltilmesi ya da aşağı yönlü trendin yukarı dönmesi için henüz bir sinyal ya da bir beklenti yok. İkincisi kârlılıklar açısından özellikle kurlardaki artış ve maliyet enflasyonundaki yükseliş sebebiyle şirketlerin mali yapılarındaki sıkıntılar

bilançolar açısından negatif bir görüntü çizilmesine neden olabilir. Bunların yanı sıra dünya siyasetinde zaman zaman tırmanan gerilimler ve sıcak çatışma olasılıkları gibi unsurlar Avrupa ekonomilerinde özellikle bankacılık sektöründeki başta kredi deflasyonu olmak üzere parasal sıkılaştırmalardan kaynaklanan likidite daralması nakitin önemini arttıracaktır.

2012 yılında birçok ülke korumacı politikalar izleyecek, bu nedenle kurlar konusunda merkez bankaları baskıcı olmayacaktır. Türkiye'de, 2011 yılında yüzde 8 büyümesi ve sadece 1,7 milyar dolar açık veren merkezi bütçe dengesindeki olumluluğa karşın 75 milyar doların üzerinde bir cari açık riski sebebiyle önümüzdeki yıl kurların kısa vadeli finansman sorunları etkisiyle aşağı yönlü hareket etmesinin güçlüğü ortada. Bu sebeple özellikle Borsa yatırımcıları yeni bir yükseliş hareketi için bir müddet daha sabretmek zorunda kalabilirler. Ana yükseliş hareketi için şartların uygun hale gelmesi minimum 6-12 ayı bulabilir. Bunun dışındaki yükseliş hareketleri ana trendin düzeltmeleri olarak algılanmalıdır.

Petrol, bir yıl önceki seviyesine yaklaşıyor

2011 yılı hemen başında Brent petrol fiyatları yaklaşık 95 dolar seviyelerinde hareket ediyordu. Euro/dolar paritesi ise 1,29-1,30 seviyelerinde idi. Yıl içinde petrol fiyatları dolardaki kayıplarla birlikte 127 dolara kadar yükselirken bu yükselişin ana kaynağı, doların Euro karşısında 1,48'lere kadar gerilemesiydi. Geçen hafta bir ara 1,29 seviyelerine kadar gerileyen Euro/dolar paritesi petrol fiyatlarını da aşağı yönlü baskıladı. Ekonomileri baskı altında tutarak örneğin ülkemizde cari açık üzerinde yukarı baskılar yapan petrol fiyatlarının 2010 yılı içinde 70-90 dolar arasında hareket ettiği, 2011 yılına ise 95-127 dolar arasında hareket ettiği göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle cari açığındaki daralmanın petrol fiyatları ile bire bir etkisi bulunuyor. Merkez Bankası'nın açıkladığı verilere baktığımızda cari açığımızın yüzde 67'si enerji kaynaklı. Bu nedenle ya petrol bularak bu açığı kapatacaksınız ya da petrol fiyatlarının düşmesini bekleyeceksiniz. 2012 yılı öncesi vade sonu etkisiyle de olsa petrol fiyatları dolardaki güçlenmeyle birlikte düşüşe geçerek yılın en düşük seviyelerinde bulunuyor: 103,6 dolar. Fiyatların aşağı yönlü baskılarının hızlanması 98 doların kırılmasına ve doların güç kazanmaya devam etmesine bağlı. Teknik olarak aşağı yönlü baskı altında olan petrol fiyatlarının ekonomilerdeki kırılgan görünümün devam etmesi halinde aşağı baskılarla 98 doları aşağıya doğru kırmaya çalışacağını düşünüyorum.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

2011'de Avrupa'daki borç krizi ve ABD'nin not düşüşü İMKB'yi vurdu

Selim Işıklar 2011.12.25

2010 yılını yüzde 24,95 artışla 66 bin puanı üzerinde kapatan İMKB 100 endeksi 2011'de özellikle yılın ikinci yarısında yatırımcısını üzdü.

Aralık ayının son haftasına girildiğinde İMKB 100 endeksinin yüzde 21 eridiği dolardaki artış hesaba katıldığında ise reel olarak yüzde 40'a yakın bir kayıpla karşı karşıya olduğunu görüyoruz. 2011 yılının Haziran ayında yapılan genel seçimlere kadar beklentili geçtiği söylenebilir. Ancak genel seçimlerin ardından

beklentilerin sona ermesi ağustos ayından itibaren en fazla İMKB'yi vurdu diyebiliriz. Hatırlanacağı gibi yabancı yatırımcılar 2010 yılı sonlarında Borsa'da satışa geçmişlerdi. Haziran ayındaki seçimlerin ardından döviz cinsinden kredi not artışının da gelmeyeceğini haber alan yabancı yatırımcılar diğer gelişmekte olan piyasalarda olduğu gibi yavaş yavaş satışa geçerek 2008-2010 yıllarında küresel kriz esnasında ucuz fiyatlardan alım yaptıkları banka hisselerinden çıkış yaptılar. Avrupa'daki borç krizi ve ABD'nin borç limitinin had safhaya çıkarak kredi notunun düşmesi ABD borsasını değil İMKB endeksini daha fazla vurdu. Yıl içinde 70 bin puana kadar yükselen Borsa iki kez 49 bin puanın altını test etti.

Şaşırtıcı olan ise ABD borsaları oldu. ABD borsaları bankacılık sektörünü bir tarafa bırakıp güçlü bilişim sektörü hisseleriyle 2011 yılında kazandıran borsaların başında geldi. Bank of America'nın yerlerde sürünmesine rağmen. İMKB ise başta cari açığın hızla yükselerek döviz kurlarını etkilemeye başlaması, yabancı satışları, endeks üzerinde etkili olan bankacılık sektörü kârlılığında önceki yıllara göre düşüş beklentisi ve kredi not artışı beklentisinin devam etmeyerek tersine bir durumun bile dile getirilmesi gibi sebeplerle düşüş yönünde hareket etti.

2012 yılında aynı 2011 yılının ikinci yarısında olduğu gibi başta cari açığındaki artışın devam etmesi ve Avrupa'nın mart ayına kadar yine bazı spekülasyon atakları karşılaşılarak not düşüşü tehditleri devam edecek. Buna ilaveten halen oldukça yüksek seyreden petrol fiyatlarının büyüme başta olmak üzere ekonomiler üzerinde baskılar oluşturmayı sürdürmesi de 2012 yılının gündeminde ilk sırayı alacak gelişmelerdir. Ayrıca İsrail-İran başta olmak üzere bölgenin, hatta çıkar çatışmalarının hız kazanması sebebiyle tüm dünyanın çatışma noktasına varacak gelişmelere açık olduğu bir döneme giriyor olabiliriz. Zira petrol üreticisi ülkelerin petrolü 100 doların üzerinde satmayı sürdürdükçe, petrole ihtiyaç duyan ülkeler tek taraflı açığa karşı ne kadar tedbir alırlarsa alsınlar kısa vadede petrolü ikame edecek alternatif bir kaynakları yok. Bu petrol oyunu sürdürdükçe dünya üzerindeki stres 2012 yılında önceki yıllara oranla bir kat daha artmış olacaktır.

2011 yılını sona erdirmek üzere olduğumuz şu günlerde piyasaların durumuna göz attığımızda ABD Doları, Euro karşısında güçlü durumunu bir müddet daha sürdürür ve özellikle teknokrat hükümetlerin atandığı Yunanistan ve İtalya'da alınan önlemler yetersiz kalırsa yeni ve karmaşık sorunlar pariteyi 1,28 daha sonra 1,25 ve 1,18 seviyelerine kadar getirebilir. Böylesi bir durumda Euro lira karşısında sabit bile kalsa dolar 2 lirayı geçebilir. Borsa'da ise kritik 48 bin puan bir süre daha korunsa da muhtemel yeni bir şok gelişme ile bu nokta daha da aşağılara gelebilir. Ancak son aylardaki kayıpların zaman zaman telafi edileceği ve endeksin 48 bin puanı aşağı doğru kırmadığı sürece 60-66 bin puanları görme şansı zayıf olsa da mümkün olabilir. Dolayısıyla 2012 yılına girilirken yüksek cari açık, yüksek kur artışı ve yüzde 10'a yaklaşan enflasyon ve dünya siyasetindeki olası olumsuz gelişmeler yumuşak karnımız olmaya devam edecek. Ekonomideki hızlı büyüme para piyasalarında farklı risk algılamasına yol açtığı için 2009 yılındaki gibi bir daralma piyasalarımız için bir fırsat oluşturabilir.

Bana göre 2012 yılındaki en büyük risklerden biri ABD borsalarının halen mevcut ortamda zirve noktalarına yakın olması. Zira 2007 yılı sonlarında 14 bin puana kadar yükselerek rekor kıran Dow Jones, 2009 yılında 6.000'li puanlara kadar düştükten sonra sanki hiçbir şey olamamış gibi 12 bin puanlarda hareket etmesi üstelik Tokyo, Shanghai borsalarının yerlerde süründüğü bu ortamda halen yüksek seviyelerde olması riskin devam ettiğine yönelik bir sinyal gibi adeta.

Dolar, lira karşısında zirveyi zorluyor

2010 yılı sonunda 1,544 seviyesinde bulunan dolar/TL paritesi 2011 yılında yaklaşık yüzde 20'lik artışla 1,90 lira üzerine yükselmiş bulunmakta. Geçen hafta kritik Para Politika Kurulu toplantısında herhangi yeni bir değişiklik söz konusu olmazken mevcut faizler aynı düzeyde tutulmaya devam edildi. Bu toplantının ardından gözler döviz satım ihalelerine ve dolayısıyla Merkez Bankası'nın rezervlerine çevrildi. Üst üste yapılan ihalelere yoğun bir talep gelirken özellikle cuma günü yapılan ihale sonrası doların hızla 1,82'lerden 1,90 lira seviyelerine doğru yükseldiği görüldü. Dolardaki bu yükselişin devam etmesi 1,905 seviyesinin kırılması halinde devam edebilir. 2010 yılı sonunda dolar/Euro paritesi 1,33 seviyelerindeyken bir yıl sonra 1,30 seviyelerine gerilemiş durumda. 2011 yılı içinde mayısta 1.48 ağustosta 1,42 zirvelerini zorlayan paritenin şu sıralarda kayıplar yaşaması doların gelişmekte olan piyasalarda daha fazla yükselmesine neden oluyor.

Daha geniş açıdan baktığımızda ise 2002-2010 yılları içinde hiçbir değer kazanmayan doların aradaki yıllarda yaşanan gelişmeler sonrası önemli bir düzeltmeye geçtiği ve diğer gelişmekte olan ülke para birimlerine karşı da benzer yükseliş içine girdiği görülebilir. 2012 için dolar/TL'yi tahmin etmek oldukça zor. Ancak en azından kurların bir süre daha lira karşısında yukarı yönlü baskıda bulunması sürpriz olmayacaktır. Kritik eşik aşıldıktan sonra doların TL ve diğer para birimleri karşısında değer kazanmasının sebebi ABD ekonomisinin çok iyi olmasından ziyade Euro Bölgesi'nin ve ECB'nin faiz politikasındaki değişiklik ve gelişmekte olan piyasalardan çıkan sıcak paradan kaynaklanıyor. Bu durumda 2010 ve 2011 yılı için 1 dolar 1 lira olacak diye bekleyenler şimdi de 1 dolar 2 lira olamaz deseler de, durum maalesef doların daha da yükselebileceği yönünde gözüküyor.

YASAL UYARI

Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Feza Gazetecilik'e aittir. Kaynak gösterilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı özel izin alınmadan kullanılamaz. Ancak alıntılanan köşe yazısı/haberin bir bölümü, alıntılanan habere aktif link verilerek kullanılabilir. Ayrıntılar için lütfen **tıklayınız**

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa 2011'de bekleneni veremedi 2012 bilinmeyenli denklemlerle dolu

Selim Işıklar 2012.01.01

Türkiye ekonomisinin yaklaşık yüzde 8 büyüdüğü bir yılda İMKB endeksinin dolar bazında yüzde 40 gerilemesi yatırımcıları oldukça üzdü.

2010 yılında beklentileri satın alarak yükselen ve dolar bazında rekorlar kıran Borsa'da, 2011 yılının ilk yarısı beklentili ve genelde 58 bin-70 bin bandında yatay bir seyir izlerken yılın ikinci yarısı tam anlamıyla 2008 yılını hatırlattı. Endeks 48 bine, dolar 1,9 liraya tırmanırken yatırımcıların kayıpları hemen her gün artış gösterdi. Sonuç olarak Türk piyasaları yılın ikinci yarısında dış piyasalara göre daha kırılgan bir seyir izledi. 2010 yılı Kasım ayında başlayan yabancı satışları hemen her ay düzenli olarak devam etti. Bankacılık sektörünün

zayıflayan kâr marjları, cari açığındaki artış ve buna bağlı olarak kurlardaki hızlı yükselişlerin oluşturduğu çift haneli enflasyon rakamı yabancı yatırımcıyı piyasalarımızdan uzak tutmaya iterken İMKB'nin zaten 2009-2010 yıllarında elde ettiği yükselişin bir düzeltmesi de kaçınılmaz oldu. Sonuçta korkulan ama beklenen oldu ve Borsa yüzde 40 değer yitirirken hisse bazında kayıplar yüzde 50-60'ları buldu.

2012 beklentileri için piyasalarda yazılıp çizilenler genelde olumsuz görüntünün devam edeceği yönünde, ancak bu negatif seyrin daha ne kadar sürebileceği ya da hangi siyasi sonuçları doğurabileceği ile ilgili görüşlere pek sık rastlamıyorum. Ya da 2002'den 2011 yılına kadar süren likidite bolluğu ve iyimserlik trendinin sonuna gelinmesiyle ilgili bir durum ortaya çıkmış olabilir mi? Bir başka deyişle problem sadece Avrupa'daki borç sorunu olsaydı Türkiye ve diğer gelişmekte olan piyasalara para akması gerekmez miydi? Tersine Merkez Bankası'nın 2011 yılı boyunca aldığı rezervler belki daha yüksek fiyattan elden çıkarıldı ama neredeyse eridi. Petrol zengini ülkelerin belki tarihleri boyunca en fazla gelir elde ettiği bir yıl oldu. Sessiz sedasız ama ne enteresandır ki aynı yıl 'Arap Baharı' başta Suudi Arabistan olmak üzere elde edilen gelirlerin silah olarak bir başka ülkeye transferine vesile oldu. Rusya ve Brezilya gibi petrol ihracatçısı ülkelere de rekor para çıkışları yaşandı. Resme büyük bakmak gerekirse borsalar için geçen 10 yıl altın yıllar olarak hatırlanabilir. Tekrar büyük bir ivme yakalanması ya da uzun soluklu bir yükseliş şimdilik zor. 2012 yılı içinde geçen yıl olduğu gibi ocak sonu, şubat ortası veya nisan, mayıs gibi geçici düşüş trendlerinde görülen tepki yükselişleri kısa ralliler olarak görülebilir. Mevcut şartlardaki petrol fiyatları, maliyet enflasyonu bizi olduğu gibi diğer ülkeleri de olumsuz etkilemeye devam eder. Dünya haritasında değişiklik isteyen güçler başta ABD seçimleri olmak üzere lider değişimleri için düğmeye bastırsa genel resim çok olumlu olmaz. Buna karşılık iyimser senaryolar da 2012 yılının ikinci yarısında bazı sürprizlerin olabileceğini gösteriyor.

AVRUPA MART AYINI BEKLİYOR

AB aralık liderler zirvesinde 2012 yılı Mart ayına bırakılan yeni AB anlaşması, bir süredir hazine ihalelerinde faizlerde düşüş gözlemlenen İtalya, İspanya ve Yunanistan gibi ülkelerdeki olumlu bir trend mart ayından sonra piyasalarda bahar havası oluşabilir. İMKB belki yeterince dip seviyelere gelmedi ama ağustos ayından sonra iyice hırpalanarak hatırı sayılır bir düşüş yaşadı. Belki yine sıkı bir düşüşün ardından birkaç ayı bulacak bir yükseliş trendi de çok sürpriz olmaz diyebilirim. 2012 yılında dolar bazında önemli gerilemeler yaşanması halinde yabancı yatırımcıların bunu kısa süreliğine de olsa alımla değerlendirmesi söz konusu olabilir. Ancak benim tavsiyem, mevcut pozisyonlar uzun vadede korunsa bile yeni bir alım için sıkı bir düşüş beklenmeli.

Merkez Bankası ne yapmak istedi?

Yılın son işlem günü piyasalarda bildiğimiz ayı-boğa savaşlarının en ilginç olanlarından birine şahit olduk. Malum boğa yükselişi, ayı düşüşü simgeleyen bir borsa terimi. Bu kez döviz piyasasında yaşanan bir güç gösterisi yabancı piyasaların kapanmasına yakın öğle saatlerinde başladı. Son günlerde paritedeki yükselişin de etkisiyle lira karşısında 1.90 seviyelerini aşan doları bazı yabancı bankaların daha da yukarıda kapatma isteğine karşı Merkez Bankası 2 milyar doları aşan bir müdahale gerçekleştirdi. Cuma günü saat 13.00 sularında Merkez Bankası satışa geçti, daha 15 dakika önce 1.92 seviyelerini zorlayan dolar ekranlarda bir anda 1.85 seviyelerine kadar geriledi. Daha sonra tekrar 1.89 seviyelerine kadar yükseldi. Ardından iki kez daha müdahale geldi ve 1.87 seviyelerine kadar dolar yeniden geriledi. Yaklaşık 1,5 milyar dolarlık bir doğrudan satış gerçekleştiren MB, doların yıl sonu kapanışını 2 lira yapmak isteyenlerin önünü kesmiş oldu. Başta Türk şirketlerinin bilançoları için

olumlu bir kapanış oldu diyebiliriz. Doların eylül sonundaki kapanışa göre yüzde 1,5'lik yükselişle 1.88 düzeyinden kapatması 2011 yılı için makro verilerin kötüleşmesini engelledi. MB, tehlikeli yükselişlerde her an doğrudan müdahale yapabilirim mesajı vererek rezervlerine güvendiğini gösterdi.

Ancak benzer müdahaleleri hatırlayacak olursak bu yıl yen'in dolara karşı aşırı yükselmesi sebebiyle Japon merkez bankası BOJ çok yüklü satışlar yapmış ardından fiyatlar kısa bir süre etkilenmiş, daha sonra yen yükselmeye devam etmişti. Doğrudan müdahaleler akışın yönünü terse çevirmeye yetmez; zira bu durum uluslararası boyutta ve gelişmekte olan piyasaların önemli bir bölümünde yaşanmakta. Bundan sonraki aşamada dolar dışarıda güçlenmeye devam ederse hiç şüphensiz olmasın, rezervlerdeki yüklü dolarlardan satışlar bu yükselişi engellemeye yetmeyebilir. Sonuç olarak Merkez'in müdahalesi kendine göre gerekli bir müdahale de olsa hiçbir müdahalenin akışın yönünü terse çevirmeye yettiği görülmemiştir. 1.905 lira aşağı doğru kırılrsa da paritenin 1,85 seviyesinin altına bu şartlarda gerilemesi zor. 1.92-1.86 kısa bir süre için dalgalanma aralığı olsa da 1.92 geçilirse yükseliş devam edebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'yı 3-5 hisse düşürüp yükseltiyor

Selim Işıklar 2012.01.08

İyi başladığı haftayı en kötü kapanışlarından birini yaparak 50 bin 182 puandan tamamlayan Borsa, yatırımcıyı endişelendirmeye devam ediyor.

Aralık ayında az da olsa yabancı yatırımcının net alım yapması ABD ve Avrupa borsalarının genelde yükseliş eğilimiyle hareket etmesi dolar bazında son haftalarda oldukça düşük kalan İMKB'yi acaba olumlu etkiler mi diye düşünenler yine hayal kırıklığı yaşadılar. Öncelikle İtalya'dan gelen kötü haberin banka hisseleri üzerinde oluşturduğu satış baskısı en az İtalya kadar Türkiye üzerinde etkili oldu. İtalya'da zor günler yaşayan bankacılık sisteminin önemli parçası Unicredit'in bedelli sermaye açıklaması ve beraberinde bu hisselerin hızla gerilemesi Avrupa bankacılık hisselerini etkileyince Türkiye'deki iştiraki başta olmak üzere bankacılık hisselerinin gerilemesine yol açtı. İMKB endeksi, bankacılık hisseleri ağırlıklı hareket ettiği için sahipsiz kalan diğer hisselerde benzer şekilde kayıplar yaşayarak ağustos ayından bu yana en düşük seviyelerine gerilemiş oldular. Yatırımcılar zaten iyice gerilemiş olan fiyatlara rağmen Borsa'nın bir türlü yükselişe geçmediğini görerek bir beklenti olmamasının da etkisiyle çaresizce satış yaptılar ya da uzun vadeli yatırımcı moduna girdiler.

Sürekli vurguladığımız bir şey var, bir yükselişin hele hele uzun soluklu bir yükselişin gerçekleşmesi için bazı şartlar var. Bu şartlardan en önemlisi öncelikle fiyatların iyice gerilemiş olmasıdır. Bu tek başına yeterli mi, hayır. Zira Yunanistan'da Atina Borsası son 4 yıldır düşüyor ve 3.500 puandan 600 puana gerilemiş durumda. Demek ki büyük bir düşüş tek başına bir yükselişin habercisi olmayabilir. Piyasaların bir beklentiye ihtiyacı vardır. Yunanistan'ın mevcut durumu şu an için bir yükseliş için yetmeyebilir. Ancak şartlar en olmadık zamanlarda değişebilir. Güney Kıbrıs'ta zengin doğalgaz yataklarının bulunması gibi. Türkiye için ise şartlar farklı. Türkiye'nin daha büyük hedefleri var. Bu hedefler doğrultusunda ciddi büyümeye ihtiyacı var ama büyümenin sağlıklı olması şartıyla. Türk borsasının derinliği birkaç banka ve telekom şirketleri yanı sıra bu şirketlerin holdingleri ve iştirakleri ile sınırlı aslında. Aktif yatırımcı sayısı maalesef yeterli düzeye çekilemiyor. Zira Borsa'nın uzun vadede genelde kazandırdığını düşünmekle beraber yatırımcı profilinin buna uygun olmadığı, yatırımcıların kısa vadede kazanç elde etmek istediği bir profil söz konusu. Hiç şüphe yok ki bundaki en önemli

etken şirket sahiplerinin henüz ortaklık kültürünü anlamamalarından kaynaklanıyor. Söz gelimi uzun süredir Borsa'da olan bir şirketiniz var ve hiç temettü (kâr payı) vermedi. Ya da şirketini iyi yönetemediği için sürekli sizden para talep eden bir şirkete ortak oldunuz. Bunun karşılığında ise ne bir planı var ne de kâr getirecek büyüme sağlayacak projeleri. Bu hissede uzun vadede kim kalır ki? Şöyle açıklayayım: Yabancı yatırımcılar neden bu hisselerle ilgi göstermezler, sorusunun cevabı burada yatıyor. Yabancı yatırımcı hesap sorar. Eğer bıyıklı değilse tabii. Sonuç olarak Türk Borsası'nda maalesef yeterli bir borsa kültürü yok ve olmaması için şirket sahipleri de ellerinden geleni yapıyor.

Yerli yatırımcı sabırsız, kabul ama bu yatırımcı profilinin değişmesi için Borsa'nın daha kapsamlı ve piyasa görüşünü temel alan stratejiye ihtiyacı var. 'Bankalar yükseliyor al, bankalar düşüyor sat' mantığı daha nereye kadar sürer?

Sonuç olarak ekonomisi ile paralel gitmeyen bir borsa, egzozu bozuk arabaya benzer. Türk Borsası da aynen böyle gözüküyor. Hafta başında bir gazetede Templeton Fonu yöneticisi ve benim de takdir ettiğim Mark Mobius, 'Borsalarda alım zamanı geldi.' demiş. O gün bizim Borsa'da yüzde 3'e yakın bir yükseliş gerçekleşti. Bu defa Mobius'a katılmadım. Böylesi bir yükseliş için uygun şartlar oluşmadığı kanaatindeyim. Yine de bir bildiği vardır diyebileceğim fon yöneticilerinden olması borsalar için umut verici.

Petrol, altın ve dolar birlikte artıyor

Özellikle gelişmekte olan ekonomiler için en tehlikeli seyir petrol fiyatlarındaki yükselişlerdir. Brent tipi petrol geçen hafta 111 doları aşarken, Batı Teksas tipi petrol bir haftada yüzde 3,4 artarak 101,56 dolara yükseldi. Gerekçe olarak ABD makro ekonomik göstergelerin risk iştahı oluşturmaması ve AB'nin İran'dan petrol alımlarını kesme görüşmelerini sürdürmesi etkili olurken, Hürmüz Boğazı'ndaki ABD-İran gerilimi de fiyatlar üzerinde yukarı baskılarda etkili oldu. Dikkat ederseniz geçen hafta ABD Doları, Euro karşısında belki de son 13-14 ayın en yüksek değerine çıkarak 1,27 seviyelerine kadar pariteyi geriletti. Petrol ve doların beraber yükselişi çok sık görülmeyen bir durum. Altına dönecek olursak aynı durum burada da söz konusu. Sonbahara girilirken 1,900 dolar/ons seviyelerine yükselen altın, son aylarda dolar karşısında önemli oranda değer kaybederek, 1,550 seviyelerine kadar gerilemişti. Geçen hafta aynı gerekçelerle yükselişe geçen altın 1,620 doları zorluyor. Altın fiyatları bölgedeki gerginliğin bir sıcak çatışmaya dönüşmesi ihtimali ve önümüzdeki hafta Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) faiz indirimi ihtimaline karşı değer kazanıyor. Altının 1,640 dolar seviyesinde önemli bir direnç noktası bulunmakta. Sonuç olarak, 2012 uluslararası piyasalar açısından çok net görüntüler vermeyen ve daha çok Ortadoğu denklemiyle 2002 yılından bu yana en gergin ve sıcak çatışma ihtimalinin yüksek olduğu bir süreç bekleniyor. Bölgede adeta bir dünya savaşı tatbikatı yapılıyor olması petrol ve altın üzerinde yukarı baskılar oluştururken, doların yükselmesi de Türkiye gibi enerji açığı olan ülkeler için oldukça kötü bir haber.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

S&P bu kez duruma Fransız kalmadı

Geçen hafta 'İspanya'daki tahvil ihalelerindeki olumlu gelişmeler başta olmak üzere AB'de işler düzeliyor mu?' derken cuma gün ortasından itibaren bazı söylentiler piyasalara sert bir darbe vurdu.

Aralık ayı başında kredi derecelendirme kuruluşu Standard and Poor's (S&P), 2012 yılında Euro Bölgesi'nde 15 ülkenin kredi notunu düşüreceği sinyali vermişti. Ama açıkçası cuma günü akşam saatlerinde piyasalara sızdırılan not düşüşü haberlerine kadar böylesi bir topluca indirim beklenmiyordu. Sonuçta cuma günü tüm piyasalar kapanana kadar açıklanmamış olsa da piyasalar başta Fransa olmak üzere not indiriminin gerçekleşeceğini anlamıştı. Gece yarısı Euro Bölgesi'nde, başta Fransa, İtalya, İspanya olmak üzere 9 ülkenin notları bir ya da iki kademe düşürülürken AB'nin en güçlü ekonomisine sahip olan Almanya'nın AAA olan notuna dokunulmaması ve en önemlisi Avrupa kurtarma ve istikrar fonu EFSF'nin de notunun aynı kalması, önümüzdeki haftayı muhtemel bir çöküşten kurtarmış olabilir. Uzun yıllardır başta Türkiye olmak üzere haksız notlar vererek gelişmiş ülkeleri kayıran sıfırcı hoca, ABD'nin ardından bir diğer güçlü Avrupa ülkesi Fransa'yı bu defa es geçmeyerek sert bir mesaj verdi.

Piyasalar özellikle Fransa'nın notunun düşürülebileceği yönünde bazı beklentilere sahipti. Avrupa borsalarının (İMKB dahil) açık olduğu sıralarda haberler Fransa'nın kredi notunun düşürüldüğü yönünde geldiği halde borsalarında herhangi bir çöküş yaşanmadı. Borsalar çok hafif kayıplarla hareket etti. ABD piyasalarında ise başta S&P olmak üzere kayıplar 0,50'yi aşmadı. Cumartesi günü nispeten açık olan döviz piyasalarımızda ise doların cuma kapanışına göre bir miktar gerilediği görüldü. Tabii ki bunlar kıstas olmayabilir. Piyasalar spekülasyonların etkisiyle farklı yönde hareket edebilir. Ancak son görünüm bu şekildedir.

Muhtemel bir çöküşün Yunanistan Troyka görüşmelerinin tıkanması durumunda olabileceği unutulmamalıdır. Zaten kredi derecelendirme kuruluşu, AB liderlerinin sorunları temelden halledecek çözümler bulamaması ve bölge ekonomilerinin bir resesyona doğru gittiğini sebep göstererek notları birer birer düşürdü.

Önümüzdeki hafta kritik Troyka ve Yunanistan görüşmeleri piyasalarda dikkatle izlenecektir. Euro/dolar paritesindeki iniş çıkışlar işlemcilerin başını döndürmeye devam edecektir. Analizde belirttiğimiz gibi Euro, dolar karşısında son 16 ayın en düşüğüne gerilemiş durumda. Bu nokta aşağı doğru kırılacak olursa 2010 yılında görülen 1,20 seviyelerine doğru bir çöküş piyasalarda iz bırakabilir. Kısa vadede ne Avrupa'da ne de ABD'de ekonomik açmazları ortadan kaldıracak çözümler üretilebilmiş değil. AB liderleri kendi ayağına kurşun sıkma olarak nitelendirilebilecek İran'a petrol ambargosu gibi çok kritik konuda son anda topu taca atmayı başardı. Ama böyle giderse ana sorunu bir türlü kavrayamayan AB beklenenden çok daha kısa sürede üçe bölünebilir.

Sonuç olarak ağustos ayında özellikle ABD'nin notunun düşmesinin ardından piyasalarımızda önemli bir beklenti olmayışının da etkisiyle çok önemli kırılmalar yaşanmıştı. Dolar 1,60 seviyelerinden 1,90 liraya doğru yüzde 18'e yakın değer kazanırken, Borsa 62 bin puandan 49 bine doğru gerileyerek belki de en fazla olumsuz etkilenen ülkelerden biri olmuştu.

9 Avrupa ülkesinin notunun düşürülmesi ağustos ayındaki çöküşe benzer bir etki yapmasa da kısa vadede Türk piyasalarına yarayacak bir gelişme olmayacaktır. Ağustosta notu düşen Amerika'da borsanın yükseliş kaydetmesini ve para biriminin de değer kazandığını hatırlatalım.

Not indirimi, pariteyi 16 ay öncesine getirdi

Ekim ayındaki AB Liderler Zirvesi sonrasında 1,42 seviyelerini gören Euro/dolar paritesi 27 Ekim'den bu yana neredeyse soluksuz aşağı yönlü seyrini sürdürüyor. Geçen hafta 1,2624 seviyelerine kadar gerileyen parite bu seviyeyi en son 2010 yılı Ağustos'unda test etmişti. Daha sonrasında ise parite 1,49 seviyelerine kadar yükselerek petrol fiyatları başta olmak üzere emtia fiyatlarındaki yükselişin fitilini ateşleyen en önemli etken olmuştu. Kredi derecelendirme kuruluşu Standard and Poor's, aralık ayı içinde 15 AB ülkesinde not indirimi için izlemeye olduklarını belirttikten sonra geçtiğimiz cuma günü önce kulislere dolaşan haberlerin de etkisiyle Euro/dolar paritesi bir anda 1,28 seviyelerinden 1,26'ya kadar geriledi. Açıklamalar borsaların kapanışından sonra gerçekleşirken, borsalar ve para piyasaları pazartesi gününü beklemeye başladı. Bir anlamda 9 ülkenin not indirimi aslında beklenen bir gelişme olması sebebiyle ve Almanya'nın AAA olmasına karşılık görünümü negatifte. EFSF'nin notunun şimdilik korunması piyasalarda ağustostaki gibi bir çöküşe yol açmayabilir. Teknik olarak değerlendirdiğimizde paritenin 1,2579-1,23 seviyeleri kısa vadeli destek noktaları 1,2860-1,2950 ise direnç noktaları olarak kabul edilebilir. Dolar/TL paritesinde ise 1,8630-1,8750 kısa vadeli direnç noktaları 1,84-1,8227 destek noktaları olarak değerlendirilebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünya devlerinin bilançoları borsaları ayakta tutuyor

Selim Işıklar 2012.01.22

ABD ve Avrupa şirketlerinin bilanço dönemi olması, geçen hafta 9 Avrupa ülkesinin Standard and Poor's tarafından notlarının düşürülmesine rağmen borsaların yukarı yönlü hareketlerine yol açtı.

Yunanistan ve Troyka arasındaki önemli görüşmeler ve başarılı sayılan Fransa'daki tahvil ihalesi de risk iştahını artıran gelişmeler olarak kaydedildi. İMKB endeksi ise önceki haftalardaki sert düşüşün ardından ilk kez bu ralliye katılırken yine banka hisselerindeki yabancı alımlarının etkisiyle 55 bin puana dayandı. Böylesi bir yükseliş ileriye dönük iyimser beklentilerin artmasından ziyade dolar bazında son dönemde diğer borsalara kıyasla aşırı güç kaybeden İMKB'ye yabancı yatırımcıların desteği ile gerçekleşti. Birkaç banka hissesinin sürüklediği bu yükselişte para girişinin henüz genele yayılmadığı bir görünüm vardı. Sonuç olarak ocak ayında şubatta açıklanacak bilançoların beklentisi ile örtüşen bir hareket söz konusu oldu.

Önümüzdeki hafta dışarıda Yunanistan ile Troyka arasındaki görüşmelerin anlaşmayla sonuçlanıp sonuçlanmayacağı büyük ölçüde belli olacak. Aynı gün yine uluslararası piyasalar açısından diğer önemli bir madde AB tarafından değerlendirilecek. İran petrolüne yönelik ambargo kararı son şeklini alacak ya da ileri bir tarihe ertelenecek. Ambargo kararı petrol fiyatları üzerinde olduğu kadar bölgede gerilimin yeniden tırmanmasına yol açabilir. Mevcut ekonomik durumu ve yavaş büyüme beklentileri petrol fiyatlarının yükselmesini en son Avrupa isteyecektir. Haftanın ilk günü bu gelişmelere odaklanacak piyasalar bir süreden beri yukarıya oynayan spekülörlerin yeni stratejileri doğrultusunda tamam mı devam mı noktasına gelmiş durumda. Geçen hafta önde gelen birçok ABD şirketinin bilançoları Borsa'ya bildirildi. Genelde Google hariç diğer şirketlerde haftanın son günü önemli kazançlar sağlanırken ABD borsaları İMKB gibi sadece banka hisseleriyle değil bilişim sektörü hisseleriyle haftayı yükselişlerle kapattı. Ancak önümüzdeki hafta bilanço beklentilerinin sona ermesi ve bazı kredi derecelendirme kuruluşlarının not indirebiliriz şeklindeki açıklamalarıyla yukarı hareketlerde biraz zorlanması söz konusu olabilir. İMKB'ye dönecek olursak; ağırlıklı olarak banka hisselerine gelen yabancı talebi 55 bin 500 puanın aşılmasını sağlayabilir mi yoksa henüz genele

yayılmayan bu hareketin ardından salı günü Merkez Bankası toplantısı sonrası bir geri çekilme hareketi yaşayacak mı bunu bekleyip göreceğiz.

Düşüş trendinde de olsa ocak ayı için zaman zaman bu tip ralliler beklenti dahilindeydi. Ekonomi yönetiminin Borsa'nın ekonomideki başarıları tam olarak yansıtmadığı görüşünü doğru buluyorum ama her zaman söylediğimiz gibi Borsa'da ne kadar şirket olursa o kadar iyi değil ne kadar sağlıklı şirket ve yönetimi olursa o kadar iyi. Sadece banka hisselerindeki yabancı yatırımcının keyfine kalmış yükselişlerle avunmak yerine piyasalarda yeterli sayıda yatırımcıyı çekecek politikalar üreterek sermaye piyasaları çekici hale getirilebilir.

Şirketlerin kâr dağıtım politikaları yatırımcının şirkete olan bağlılığını artıracak şekilde olmalıdır. En az bir yıl süreyle şirketin hissesini elinde bulunduran yatırımcıyla temettüden bir gün önce o hisseyi alarak kâr payı alan yatırımcı arasındaki denge sağlanmalıdır.

Sonuç olarak yatırımcılar için zor geçeceğini düşündüğümüz 2012 yılı içinde Ocak ayındaki yükselişler şimdilik umut verdi. Şubat ortasına kadar bu seviyeler ya da daha yukarıları da görülebilir. Ancak mart ayı sonuna kadar şirketlerin yeni bilanço performansları, şirket evlilikleri, Avrupa'daki büyük sorunun tam olarak halledilmese de sonuçlar vermeye başlaması ve özellikle petrol fiyatlarının aşağı yönlü baskılarla geri çekilmesi halinde hisse bazında toparlanmalar yaşanabilir. Ancak dolar bazındaki zirveye ulaşmak için çok daha fazlasına ihtiyaç var.

Merkez Bankası kararı ve tahvil ihaleleri bekleniyor

Son aylarda yükselen enflasyon ve yabancı satışlarıyla tahvil faizi yüzde 12 seviyesini aşsa da oranlar birkaç haftadır düzelen Avrupa CDS piyasası ve önceki ihalelere oranla başarılı giden tahvil ihaleleri etkisiyle 10,5 seviyelerine geriledi. Gerçi Merkez Bankası'nın döviz piyasasına yaptığı müdahaleler tersine bir durumu işaret etse de uluslararası piyasalarda risk iştahının artması ve Borsa'daki yükseliş tahvil fiyatlarını şimdilik olumlu etkiledi. Önümüzdeki hafta Merkez Bankası toplantısı ve 12 milyar lirayı aşan iç borç ödemeleri tahvil piyasalarında ilgiyle izlenecek. Piyasalarda risk rallisi olarak adlandırılan yükseliş hareketinin etkisiyle haftayı 10,62 seviyesinde kapatan tahvil fiyatları merkez bankasının kararı sonrası yükselişe geçerse eşzamanlı kâr realizasyonları piyasalarda kısa süreli de olsa bir geri dönüşe yol açabilir. Merkez Bankası'nın zamanlama ve kararlılık bakımından etkili mesajlar verdiği müdahalelerin ardından gerileyen döviz kuru da bu süreçte destek noktalarına geri çekilmiş durumda. Sonuç olarak tahvil fiyatları hafta içinde gerçekleşecek faiz toplantısı ve tahvil ihalelerinin yanı sıra Troyka-Yunanistan görüşmelerinin finaline endekslenecek gibi görülüyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yabancı yatırımcı İMKB'yi hatırladı

Selim Işıklar 2012.01.29

2010 Kasım ayından bu yana İMKB'de satışlar yaparak endeksin 71 bin puandan 48 bin puana kadar düşmesinde etkili olan yabancı yatırımcılar, en nihayet güçlü bir biçimde banka hisselerine yönelerek endeksin soluksuz bir biçimde yükselmesini sağladılar.

Endeksin diyorum zira Borsa'nın geneli bu yükselişi gerek işlem hacmi gerekse hisse bazında aynı paralellikte hissedemedi. Büyük bir fon geldi ve banka ve holding ağırlıklı bilançolar öncesi likiditesi yüksek hisseleri seçerek endeksin yükselmesini sağladı. Benzer şekilde Brezilya Bovespa Borsası'nın da yükselmesi, bir süreden beri bu piyasalarda bekleyişte olan yabancı yatırımcıların eşzamanlı olarak alım kararı verdiklerini gösteriyor. Uzun vadeli mi giriş yaptılar yoksa kısa süreli bir giriş mi olduğu konusunda henüz bir sinyal yok. Ama endeks hisselerinde alım yaparak Borsa'yı 57 bin puanın üstüne taşımaları, uzun süredir düşüş trendinde olan Borsa'nın silkinmesini sağlamış olabilir.

Avrupa'nın sorunlarını çözme iradesinde olduğunu gösterdiği bazı sinyallere rağmen zaman zaman nükseden ve acil durum ihtiva eden eski ve yapısal sorunları bölge bölge, ülke ülke yeni kırılmalara açık. Durumu "artık her şey düzeldi, bundan sonra para ve likidite bolluğu söz konusu olacak, borsalar büyük ve yeni yükselişler yaşayacak" demek isterdim, inşallah da yatırımcılar için böyle sonuçlar olur. Zira 2011 Mayıs ayında endeks 71 bin puanda iken birçok hissenin fiyatı neredeyse şu andaki fiyatların iki katına ulaşıyordu. Yatırımcıların 2011 Mayıs düzeyine ulaşması için hisselerin en az yüzde 50-100 aralığında artması gerekir. Bu çok zor bir durum ama en azından iyimser rüzgârlar devam ederse bir bölüm hissede mevcut kayıpların bir bölümü telafi edilebilir. Alımların İMKB 30 hisseleri ile sınırlı olması ve hisselerin çok kayda değer bir tepki verememesi, önemli bir güven kaybı ile beraber birçok yatırımcının hissede kalmasından kaynaklanıyor. Yeni ve daha fazla fiyat verebilecek yatırımcı aranıyor adeta. Benim gözlemim bu. Dünyanın birçok ülkesi başta ABD olmak üzere banka ve holding hisseleri bu ölçüde rağbet bulmuyor. ABD'nin en pahalı şirketleri teknoloji şirketleri. Bankalar çok daha geriden geliyor. Bizde ise maalesef Borsa'yı banka ve holding hisseleri taşıyor. Geri kalan hisseler spekülâtörün keyfine bazen de gücüne veya şirket patronlarının insafına kalmış gibi gözüküyor.

Endeksin 49 bin puandan başlattığı yükselişi 55 bin 500 puanın aşılmasıyla devam ediyor. Bu önemli direnç noktası aşıldıktan sonra 57 bin puanın üstüne taşınması güçlü bir alıcının varlığına işaret ediyor. Önümüzdeki hafta 55 bin 500 puan test edilir, bu nokta destek vazifesi görürse yükseliş sağlıklı devam edebilir. 15 Şubat'a kadar bilançolar açıklanacak ve başta bankalar olmak üzere birçok şirketin 12 aylık performansı aşağı yukarı belli olacak. Bu süre zarfında hisse bazında bilanço beklentileri ile seçici bir hareket söz konusu olabilir. 9 aylık bilanço kârları ile paralel bir seyir beklediğim şirketlerin performansları şubatın ilk iki haftasında yükselebilir.

TL, dolar karşısında yüzde 7 değerlendi

Ocak ayındaki gelişmeler ABD Doları'ndaki yükselişi şimdilik frenlemiş gözüküyor. Merkez Bankası'nın rezervlerini eritmesi pahasına yaptığı müdahaleler ilginç biçimde yararlı oldu. Yararlı oldu zira etkili olması ayrı yararlı olması ayrı bir konu. Yararlı oldu zira 12 milyar dolar satarak muhtemel bir şoku önledi. Ayrıca ucuza topladığı (1,40-1,60 aralığı) dolarları 1,85-1,92 aralığında satarak çok önemli bir kâr elde etmiş oldu. Etkili oldu diyemeyiz zira merkez bankaları hiçbir zaman akışın yönünü değiştirebilecek, hele hele ABD Doları'nı etkileyebilecek araçlara sahip değiller. 2011 yılı sonunda gelişmekte olan Brezilya, Güney Afrika gibi ülkelerin para birimleri de benzer şekilde yükselirken Türkiye ile aynı anda gizli bir el tarafından desteklendiler. Aynı anda düşüşler yaşandı. Lira aralık sonundan bu yana yüzde 7 değerlenirken dolar karşısında 1,77 seviyelerini gördü. Euro/dolar paritesi ise Avrupa'nın kredi not düşüşüne rağmen 1,26 seviyelerine gerilemişken bir anda 1,32 seviyelerine kadar yükseldi. Bu hareket de doların ateşini almaya yetti. Şimdi önemli soru şu: Avrupa sorunların ana kaynağını keşfederek yangını söndürdüğü için mi yoksa mega spekülâtörler bunu şimdilik kaydıyla istediği için mi gerçekleştirdi? Mart ayı içinde malî birlik anlaşması beklentisi elbette önemli ama sorunun bütününe çözecek gibi değil. Sorunun kaynağı çok farklı ve çözülmesi hiçbir şekilde bu yapılanlara bağlı değil. Avrupa akıl küpü oynamaya devam ederken çok yanlışlarından vazgeçen daha akıllı ve teknokratlara durumu havale etti o kadar. Doların teknik yorumuna girersek FED kararları bir anda doları lira

karşısında 1,83 seviyelerinden 1,77 seviyelerine kadar indirdi, bundan sonraki destek noktaları 1,74-1,71, direnç noktaları ise 1,81-1,82 seviyeleri gibi gözükyor. Önümüzdeki günlerde Merkez Bankası'nın alacağı yeni kararlar etkili olmasa da yararlı olabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şirketlerin bilanço ve kâr payları açıklanıyor, şubat ortası her yıl kritik

Selim Işıklar 2012.02.12

Ocak ayı ortasında başlayan yabancı alımlarıyla banka hisseleri önderliğinde hızlı bir şekilde yükselen Borsa, 60 bin puanın üstünde zorlanmaya başladı.

Geçen hafta genele yayılmaya başlayan yükseliş hareketi sonrası Yunanistan ile ilgili belirsizlik oluşturan gelişmeler özellikle cuma günü borsada kâr satışlarının panik satışlara yol açmasına; endeksin de hızlı bir şekilde 59 bin puana gerilemesine yol açtı.

Bankaların bilanço beklentileri açıklanan rakamlarla sona erdi. Hafta başında Garanti Bankası'nın 2011 yılı bilançosu geldi. Bankanın kârının 2010 yılına göre yüzde 9'a yakın azaldığı görüldü. Ardından Borsa'nın diğer lokomotifleri Akbank bilançosunu açıkladı. Geçen yıla göre yüzde 16 kâr azalışı söz konusuydu. Bu verilerin açıklanmasıyla kâr satışları bu sektör üzerinde etkili olmaya başladı. Son bir ayda yüzde 27'ye yakın bir artışla yükselen banka hisselerine gelen kâr satışları bir süre daha en azından kârlar makul seviyelere kadar çekilinceye kadar devam edebilir. Önümüzdeki hafta Borsa için son derece kritik. Sebebine gelince; şirketlerin büyük bölümü bir yıllık performanslarını oraya koyacaklar ve yatırımcılara ne kadar kâr payı vereceklerini açıkladıkları bilançolar sonrası ortaya koyacaklar. Zira konsolide olmayan bilançolar 15 Şubat'ta geliyor. Öte yandan konsolide yani birden fazla şirkete sahip ve bu şirketlerin toplamının oluşturduğu kâr veya zararı açıklayacak şirketler içinse vergi dairelerine bildirdikleri bilançolar takip edilecek, en azından konsolide bilanço öncesi bir fikir edinilecek. Sonuç olarak bence oldukça kritik bir hafta. Dış gelişmelerde Yunanistan izlenecek. İç siyasi arenada piyasaların moralini bozacak ya da belirsizliklere yol açacak birtakım gelişmeler piyasalarda daha fazla etkiye sahip olabilir. Zira özellikle aralık sonunda 1,92 liraya dayanan doların lira karşısında yaklaşık yüzde 9 değer kaybetmesine karşılık Borsa'da yüzde 20'lik bir yükseliş elbette risk iştahında ister istemez bir azalmaya yol açabilir. Son rallide piyasalara para sokarak yükselişi sağlayan yabancılar, ocak ayında 475 milyon dolara yakın net alım yaptılar. Bir önceki ayda 70 milyon doları eklediğimizde iki ayda 550 milyon dolara yakın net alım yapan yabancı yatırımcıların bundan sonraki aşamada hangi beklentilerle alım yaptığını; kısa sürede elde ettikleri ciddi kazançları bir anda ceplerine koyup çıkmaları mümkün olmadığına göre nasıl bir strateji izleyeceklerini merakla bekliyoruz. Biz ne dersek diyelim İMKB'nin yönünü yabancı yatırımcılar belirliyor. Banka hisselerinin yüzde 85'ini elinde bulunduran yabancı yatırımcılar elbette endeksin yönünü de belirlemeye muktedir gözükyorlar. Tahminim şubat ayının ilk haftasında alışlarını sürdürdükleri yönünde. Perşembe ve cuma günü ciddi satış yaparak kârlarının bir bölümünü realize etmiş gözükyorlar. Ancak yine de çok önemli bir satış yapmadıkları kanaatindeyim. Yabancı yatırımcıların son alım dalgasında maliyetlerinin mevcut fiyatların yüzde 10-15 altında olduğunu düşünüyorum.

Teknik olarak 60 bin puanın üstünde zorlanan ve kısa süreli düzeltme içinde olan endeksin dış gelişmelere paralel hareket etmesini, açıklanacak bilançolara göre hisse bazında hareketlerin bir süre daha etkili olmasını bekliyorum.

Dünya piyasalarını Yunanistan karıştırdı

Not indirimlerini bile normal karşılamaya başlayan piyasalar iflasın eşiğine gelen Yunan ekonomisi ile ilgili gelişmelere bu defa kulak tıkamadı. Borsalar uzun süredir olumlu beklentileri satın alırken Yunan kabinesindeki istifalar ve ikinci yardım paketi (130 milyar Euro'luk) ile ilgili bazı hususlarda troykanın Yunanlı siyasilere güvenmeyerek tasarruf tedbirlerinin somut bir şekilde uygulanması için resmî güvence ve ek tedbirler istemesi, buna karşılık koalisyonu oluşturan partilerin buna itiraz etmeleri piyasaları gerdi. ABD Doları 1,75 lira seviyelerine hareket ederken Euro/dolar paritesin 1,33 seviyelerini aştığı sırada gelen bu olumsuz haberlerle paritenin 1,315 seviyelerine hızlı bir şekilde gerilemesinin de yardımıyla dolar 1,77 lira seviyelerine kadar tırmandı. Avrupa borsalarında kayıplar yüzde 2'lere ulaştı. Bu hafta sonuna kadar belirsizliğin sona erdirilmesi ve Yunanistan'ın temerrüde düşmesini önlemek için yoğun mesai harcanacak. Son gelen sinyaller durumun kontrol altına alınacağı yönünde. Bu sebeple cuma günü piyasaların yaşadığı kargaşanın önümüzdeki hafta başında yerini normalleşmeye bırakması daha güçlü bir ihtimal. Ancak risk rallisinin beklenenden uzun sürmesi piyasalarda yorgunluk oluşturdu. Liranın dolar karşısında 40 günde yüzde 9 yükselmesi ve borsadaki yükselişler risk iştahını azaltan en önemli unsurlar olarak görülebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Piyasalar Yunanistan-Troyka ve AB malî birlik anlaşmalarını satın aldı, ya sonrası?..

Selim Işıklar 2012.02.19

Uluslararası piyasalarda Yunanistan ile Troyka görüşmelerinin olumlu sonuçlanacağına ilişkin beklentiler ve şubat sonunda AB'nin yeni temelini oluşturacak mali birlik anlaşmaları satın alınıyor.

ABD piyasaları 2008 yılındaki kriz öncesi seviyelerine iyice yaklaştı. Avrupa'da ise Almanya borsası ağustos ayındaki kırıma sonrası en yüksek seviyelerini görmek üzere. Ocakta 475 milyon dolarlık net alımla yeniden Türkiye'ye dönen yabancı yatırımcıların alımlarıyla İMKB endeksi yaz sonundaki büyük düşüş sonrası yeniden 60 bin puan üzerinde tutunma çabası içinde. Bir nevi parasal genişlemenin etkisinde ve olumsuz gelişmeler bir kez daha görmezden geliniyor. Piyasalarda risk iştahı şimdilik devam ediyor. İki aydan beri piyasalara enjekte edilen taze para çıkışa geçmediği sürece bu durum piyasaları ayakta tutmaya devam edebilir.

İMKB endeksi vergi dairelerine bildirilen bilanço etkisi ile hisse bazında oldukça hareketli bir haftayı geride bıraktı. Son birkaç haftada yükselen endeks hisseleri dışında genele yayılan bir alım hareketi söz konusu oldu. Hızlı yükselen bazı hisseler diğerlerinde de alıcıların etkin olmaya başlamasına yardımcı olurken fiyatlar bir ay

öncesine göre yüzde 15-20 aralığında yükseldi. Bu yükselişle ağustos ayındaki büyük kırılma noktasına da iyice yaklaşıldı. Önümüzdeki hafta Yunanistan hakkında belki de en önemli kararlar alınmış olacak. 130 milyar Euro'luk yardımın, AB maliye bakanları tarafından da kabul edilmesi durumunda en önemli eşik aşılabacak. Ancak Yunanistan hükümetinin borçla mücadelesi AB tarafından yeterli bulunmuyor. AB komisyonu bu noktada 2020 yılına kadar toplam borçların gayri safi milli hasılaya oranının yüzde 120'ye kadar indirilmesini neredeyse imkânsız görüyor. Bu konu belki AB'nin yola Yunanistan ile devam edip etmeyeceği konusunda zaman zaman büyük tartışmalara girmesine yol açarken, küresel piyasalarda yatırımcıların risk iştahını zayıflatıyor.

Petrol fiyatlarının son haftalarda yükselişe geçerek 2008 yılı zirve noktalarına oldukça yakın seyretmesi ve Ortadoğu'da zaman zaman spekülasyon de olsa savaş riskinin olması ekonomiler için tahribat yapacak nitelikte. Hazineleşimden bu yeni petrol faturasını nasıl karşılayacaklarını düşünmekte. Türkiye'nin işsizlik oranı hızlı büyüme ile beraber düşüş eğilimini sürdürüyor. Ancak ocak ayında vergi kalemlerinin önemli oranını sağlayan otomotiv satışlarının yüzde 34,2 oranında düşüş göstermesi ve kredi hacmindeki daralma, büyümeden feragat edecek Türkiye'nin bütçe konusunda 2011 yılına oranla biraz daha kırılgan olabileceğinin bir işareti.

Borsadaki şirketlerin 2011 yılı performansları aşağı yukarı belli oldu. Açıklanan bilançolar ve borsadaki fiyatlar tam olarak örtüşmese de genelde pozitif yönde olduğu söylenebilir. Birçok sektörde açıklanan kâr rakamları beklenildiği gibi. Bilişim sektörü altın çağını yaşıyor. Otomotivde müzmin bir şekilde zarar edenler hariç genelde iyi rakamlar var. Çimento sektörü halen Irak pazarının canlılığı nedeniyle oldukça kârlı. Artık gözler verilecek temettü ve sermaye artırımlarında. Ayrıca mart sonunda bağlanacak bilanço beklentileri de belki mart ortasından sonra satın alınmaya başlayacak ve sektörel hisse değişimleri hızlanacak.

Galatasaray hisseleriyle ilgili sorular

Hafta içinde yazıldı çizildi. Galatasaray hisseleri şike süreci sonrasında en olumsuz etkilenen hisseler oldu. Oysa Galatasaray'ın adı şike davasında bile yok. Üstelik puan sıralamasının en üstünde yer alması ve şampiyonluğun en kuvvetli adayı olması açısından bu denli düşmesini gerektirecek bir durum söz konusu olmamalıydı. Geçen hafta açıklanan yüksek bedelli sermaye artırım kararı sonrası bile hissedeki düşüş hız kesmedi.

Ben de özetle şu soruları sormak istiyorum: Galatasaray hisselerinin fiyatı 300 lira iken Borsa'da satışa geçerek yaklaşık bir milyon lot yani ortalama 200-300 lira arasında 250 milyon liralık gelir elde edilmesine rağmen fiyatların düşüş göstermesinin izahı ne? Eğer kulüp hisseleri yeniden alacaksa bedelliye katılımı gerçekten ister mi? Yoksa katılmayanların paylarını almak daha mı caziptir? Ayrıca bu hisseleri gerçekten borsada gerçek yatırımcılara sattıysa nasıl geri alacaklar? Bu soruların cevabı önemli.

Petrol fiyatları, parite bazında 2008 rekoruna koşuyor

Dünya ölçeğinde parasal genişlemenin devam etmek zorunda olması belki hisse senetleri piyasalarına olumlu etki ediyor ama petrol fiyatlarının 2012 yılında beklentilerin ötesinde artış göstererek 107 dolardan 120 dolara (% 13) kadar yükselmesi ekonomiler için pek de hayra alamet değil. 2008 yılındaki büyük kriz öncesi 147 dolara kadar yükseldiği sırada Euro/dolar paritesi 1,60 seviyesindeydi. Oysa şu an parite 1,31 seviyesine yakın seyrediyor. Dolayısıyla paritenin şu anki durumu baz alındığında 120 dolar olan petrol fiyatı 146 dolara denk geliyor. Enerji ithalatının büyük bir bölümünü oluşturan petroldeki bu artış, yeni bir enflasyon ve maliyet artışını da beraberinde getirebilir.

İsrail-İran gerginliği ve Suriye'de yaşanan olayların daha da büyüyeceği endişelerinin yanı sıra ABD ekonomisinin iyileşme sinyalleri vermesi gibi diğer etkenler, spekülatif hareketleri petrol üzerinde yoğunlaştırdı. Petrol üreten ülkeler bu durumdan son derece hoşnut gözükmeye devam ediyorlar. İran hatta İsrail bile bu gerilimden faydalanmaya devam ediyorlar. Zaman zaman piyasalarda fiyatların yükselmesine yol açan yalan haberler bile bu kaynaklardan çıkıyor. 2008 yılında zirve yapan petrol fiyatları, bu kez güçlenen dolara rağmen 120 dolara çıkmış durumda. Başta gelişmekte olan ülkeler olmak üzere ekonomileri zorlayacak fiyatlar, uzun soluklu olursa başta cari açık olmak üzere yeni bir stagflasyon habercisi olabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Apple'ın değeri 500 milyar doları aştı İMKB'nin tamamı 250 milyar dolar sınırında

Selim Işıklar 2012.03.04

Hafta içinde ekonomi sayfalarının önemli gündem maddeleri içinde yer alan Apple'ın piyasa değerinin 500 milyar doları aşması büyük yankı uyandırdı.

2008 yılında çöküş yaşayan ABD piyasaları yavaş yavaş toparlanırken Amerikan elektronik devi Apple'ın kurucusu Steve Jobs, (iPhone, iPod ve iPad gibi cihazlar başta olmak üzere Apple'ın geliştirdiği pek çok ürünün arkasındaki beyin olarak tanınıyordu.) 56 yaşında yaşamını yitirmesine rağmen şirketinin teknolojik devrimle satışlarını ve kârlılığını rekor seviyelere taşıması ABD Borsası'nın teknoloji endeksi olan Nasdaq endeksini rekora taşıdı. 2008 yılında hızlanan çöküş 2009 Mart ayında ABD borsalarının büyük bir düşüş yaşamasına neden olmuştu. Borsalar rekor seviyelere ulaşmışken bir anda başlayan panik satışlar pek çok banka ve şirketin iflasına neden olmuş, ABD endekslerini de yüzde 60'a yakın kayıplarla karşı karşıya bırakmıştı.

ABD bankaları eski günleri arasa da ABD'nin dev teknoloji şirketleri 2011 yılında dinamo görevi üstlenerek ABD borsalarının yeniden revaçta olma özelliğini sağlamış oldu. Toplam borcu GSYH'nin üstüne çıkarak 15 trilyon doları aşan ABD'nin borsa değeri de 13 trilyon dolara yaklaştı. Bir başka deyişle ABD'nin toplam piyasa değeri toplam ekonomi büyüklüğüne yaklaştı. Türkiye'nin son çeyrek performansı ve 800 milyar dolara yaklaşan ekonomik büyüklüğüne rağmen borsasının özellikle üç-dört banka ve iki telekom şirketinin değeri ile birlikte toplam 250 milyar dolar sınırında olmasını yatırımcıların henüz Borsa'ya yeterli ilgi göstermediği ile açıklamak gerekir. İlginin yeterli olmamasında uzun yıllardır yatırım yaptığı halde 5-10 şirketin dışında yatırımcısına enflasyon karşısında çok önemli kazançlar sağlamayan ve sürekli bedelli sermaye artırımları ile yatırımcısına kazandırmak yerine yatırımcısının nakitine göz diken politikalar yatıyor. Dikkat ederseniz piyasa değeri yükselen şirketlerin büyük bölümü yüksek kâr eden ve kâr payı vererek yatırımcısına güven veren şirketlerden oluşuyor. 500 milyar doları aşan piyasa değeri ile dünyanın bir anda gündemine oturan şirketin 40 milyar dolar kâr elde etmesi bu piyasa değerini destekleyen en önemli göstergesi. Ancak bu olumlu sürecin devam edebilmesi için teknolojik devrimin devam etmesi ve rakiplerin durumu kadar beşeri sermayesinin etkisinin sürmesi gerekli. Zirveye çıkmak kadar zirvede kalabilmek oldukça zordur.

Türk şirketleri kârı paylaşmak istemiyor

Türkiye'de şirketlerin uluslararası alanda böylesi ataklar yapması ve piyasa değeri en az 50 milyar doları bulan birkaç dev şirkete ihtiyacı var. Sadece banka hisseleriyle piyasa değerini artırmak ve yeni yatırımcı çekmek mümkün değil. Sorunun ana sebebi şirketlerin kârlılıklarını sürdürerek büyümelerinde yatıyor. Yatırımcıları üvey evlat olarak görmeden kârları saklamadan ve paravan şirketlerle, halka açık şirketlerinin içini boşaltmayan firmalara ihtiyaç var. İMKB şirketlerinin yöneticilerinin halka açılmanın yetmediği şeffaf bir biçimde Borsa değerine olumsuz etki yapmaktan kaçınacak önlemlerle kârlılığa, büyümeye odaklanarak dünya devleri ile kıyasıya mücadele edecek şirketlere ihtiyaç var. Finans merkezi olma yolunda olan İstanbul'un borsasının en azından Türki-ye'nin büyüklüğüne yakın bir piyasa değerine ulaşması için alınacak çok yol var.

Altın neden düşüyor?

Hemen her yıl ortalama yüzde 20 değer kazanan altın fiyatları geçen yıl ulaştığı zirve noktasına henüz ulaşamadı. 2012 yılı başında uluslararası piyasalarda yaşanabilecek olası krizin önüne geçilmesi ile yeniden artan risk iştahı gelişmekte olan piyasalara yönelirken petrol ve altın fiyatları da bu ilgiden nasibini aldı. Geçen yıl sonunda bir ara 1.500 dolar seviyesine kadar gerileyen ons, geçen hafta 1.800 sınırına yeniden yaklaşarak kayıplarını telafi etmeye çalıştı. Ancak ABD Merkez Bankası (FED) Başkanı Ben Bernanke'nin yeni tahvil alımı ile ilgili herhangi bir konuya değinmemesi risk iştahındaki azalma ile birlikte altın fiyatlarını hızlı bir şekilde aşağı çekti. Ons 1.700 doların altına geriledi, serbest piyasada 100 liranın üstüne çıkan gram fiyatı 97 lira sınırına geriledi. Geçen yıl 108 liraya kadar tırmanan altında o dönem alış yapanlar yeni bir yükselişi beklemeye başladı. Son dönemde petrol fiyatında yaşanan rekor yükselişlere rağmen piyasalarda sanki hiçbir şey olmuyormuşçasına yaşanan yükseliş hareketleri devam ettiği sürece altın fiyatlarındaki gerilemeler alım fırsatı olarak değerlendiriliyor. Özellikle mayıs aylarında hareketlenen Asya festivalleri ile fizikî talebin artışa geçeceği beklentileri ve dolar ve Euro'nun istikrarsız görünümü düşüşlerde spekülâtör ve merkez bankalarının altına yönelmesine sebep olur. Teknik olarak bakıldığında 1800-1660 aralığında dalgalanma yaşayan altının önümüzdeki haftalarda açıklanacak verileri takip ederek dar bir marjda hareket etmesi en büyük olasılık. Yeni yükseliş denemeleri için uluslararası piyasalarda parite ve borsalardaki yükseliş trendinin devam etmediğine bakmak gerekebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yabancıların ilgisi, bankaların kâr beklentisinden

Selim Işıklar 2012.03.11

Borsa'da 2010 yılı sonundan itibaren başlayan yabancı satışları, endeksin 71 bin puandan 48 bin puana kadar gerilemesinde etkili olmuştu.

Açıkçası 2012 yılına girilirken Borsa'nın görünümü çok da iç açıcı görünmüyordu. Nitekim 2007-2008-2009-2010-2011 yıllarındaki hareketler genel trendler itibarıyla beklentilerimiz çerçevesinde gerçekleşmiş olsa da 2012 yılını tahmin etmek oldukça zor ve çok bilinmeyenli denklemlerle dolu olduğunu önceden söylemiştik. Bir

analizimde de 2012 yılının ilk yarısı zor, ikinci yarısı daha da zor geçecek demiştim. İlk çeyrek geçmek üzere ve Avrupa piyasaları Yunanistan meselesini şimdilik de olsa çözerek önemli bir krizin aşılmasında muvaffak oldular. Dünya ekonomisi, bu olumlu gelişmelere karşın petrol fiyatlarındaki yükselişin tehdidi altında büyüme ve enflasyon açısından zorlanacağı bir döneme giriyor. Piyasalarda ticaret endekslerine baktığımızda 2007-2008 yıllarındaki hareketliliğin çok uzağında olduğunu rakamlarda görmekteyiz. Borsa hareketlerinin çoğu kez ekonomilerdeki gelişmelerle bire bir paralellik göstermediğini elbette biliyoruz. Örnek verirsek, otomotiv satışlarının önceki yıla göre yüzde 30 düştüğü ülkemizin Borsa'sında bu haberin sektöre henüz satış getirmemesi gibi. Ya da petrol fiyatlarındaki yükselişlerin olumsuz etkilediği sektörlerin Borsa'da talep görmesi gibi. Sonuç olarak, 2012 yılı piyasalar tarafından bakıldığında şimdilik de olsa olumlu geçiyor. Yabancılar, ocak ve şubat ayında hisse aldılar. Ocakta 470, şubatta 280 milyon dolar civarında toplam 750 milyon dolarlık alımlarının önemli miktarını yine bankacılık sektörü hisseleri oluşturdu.

BDDK'nın hafta içinde açıkladığı verilere göre bankacılık sektörü ocak ayında geçen yılın aynı dönemine göre kârlılığını yüzde 18 artırmış gözüküyor. Şubat ve mart ayı içindeki gelişmelere baktığımızda bankacılık sektörünün ilk çeyrek kârlılığı geçen yılın yüzde 20 civarı üstünde gelecek. Yabancı yatırımcıların alım yapmalarında elbette bu gelişmenin rolü büyük. Ancak ekonomiyi tehdit eden petrol fiyatlarındaki yükselişler konusunda ise yabancı şu an sesini pek yükseltmese de petroldeki yükselişin tetiklediği ve pazartesi günü açıklanacak cari açık verisini gördüğümüzde pek mutlu olmayabiliriz. Özetleyecek olursak, piyasalar yabancı fon girişleri nedeniyle şu ana kadar olumsuz bir durum yaşamadı. Yunanistan krizinin engellenmesi, mali birlik anlaşması ve mart ayı sonundaki yeni kurtarma mekanizmasının kabul edilecek olması, Avrupa'dan esecek sert havayı dağıttı. ABD piyasalarında ise istihdamda yaşanan iyileşme dış ticaret açığındaki rekor artışa rağmen ön planda tutulurken Apple hissesindeki rekor yükseliş hareketinin sürmesi (508 milyar dolar piyasa değerine ulaştı) ABD borsalarındaki teknik düzeltmeyi yavaşlattı. Böylece şu ana kadar işler iyi gitti. Türkiye, 2012 yılında yumuşak iniş konusunda önemli adımlar atarak belki de bilerek başta kredi hacmini engelledi ve makro dengelerinde revizyona gitti.

Piyasalardaki gelişmeler, Borsa, döviz ve altın

Önümüzdeki hafta boyunca konsolide olmayan bilançolar açıklanmaya devam edecek. Böylece 2012 yılına ait konsolide olmayan kâr zarar tablolarının önemli bölümü tamamlanacak. Bu kâr ve zararların açıklanmasının ardından şirketler genel kurula bildirecekleri temettü oranlarını yönetim kurulları toplantılarında belirleyecekler. Şirketlerin genel kurul ve yönetim kurullarında aldıkları ve alacakları kararlar şirketlerin Borsa'daki hareketlerine yansıyor. Yatırımcılar artık kârdan çok şirketlerin açıklayacağı sermaye artırımı kararlarına, yabancı ortaklık veya satışlarına odaklanmış durumda. Bilgiyi herkes önceden elde etmenin peşinde. Bu durum, içeriden öğrenenlerin ticareti yani insider trading konusunda gerek yöneticilerin gerekse yatırımcıların daha dikkatli olmasını gerektiriyor. Özellikle bilanço veya genel kurul öncesi alınan kararlarda bazı şirketlerde olağanüstü aşağı veya yukarı hareketlerde insider trading şüphesi yeni SPK yasasında daha sıkı önlemleri beraberinde getiriyor. Yatırımcılar, öncelikle şirketin ortakları ve sahipleri sonra şirketin beşeri sermayesini oluşturan üst yönetim kadrosunu kârlılık ve büyüme politikalarına göre sonra sektörel gelişim ve büyüme başta olmak üzere genel stratejilerine göre yatırım yapmalılar. Elbette şirketin bilançosu defter değeri fiyat kazanç oranı gibi temel rasyolara bakarak kararlar alabilirler. Ama ortaklık kültürüne bugüne kadar uymuş yatırımcı dostu bir anlayışa sahip şirketlere öncelik vermeliler.

Teknik olarak değerlendirdiğimizde satış baskısıyla hareket ederek özellikle bankacılık sektöründeki hisselerle dönük kâr satışlarıyla bir miktar gerileyen endeksin 58.300-57.000 puan seviyelerinde önemli destekleri bulunuyor. Yükselişe yine bankacılık desteğiyle geçmesini beklediğimiz Borsa'nın bilançolarının tamamı açıklandığında bir sonraki üç çeyrek bilançoları daha da önem kazanacaktır.

Petrol fiyatlarının yükselişine neden sessiz kalınıyor?

Tahvil takasıyla Yunanistan'ın özel sektöre olan 206 milyar Euro'luk borcunun yüzde 53,5'inin silinmesi, faiz oranının düşürülmesi ve vadenin uzatılması hedefleniyor. Ayrıca ikinci kurtarma paketi olan 130 milyar Euro'luk dilimin serbest bırakılması bekleniyor. Bu haberler, dünya piyasalarında bir süredir gelen olumlu haber akışının devamı niteliğinde. Piyasalarda Yunanistan ile ilgili gelişmeler zaten fiyatlandığı için artık yükseliş eğiliminin devamı için daha farklı gelişmeler olması gerekiyor. Yine de Avrupa'nın önde gelen borsaları borç takasındaki başarı sebebiyle önceki gün yükseliş çabasını sürdürdü. Petrol fiyatları ise gerek bu olumlu gelişmeler gerekse ABD istihdam piyasalarındaki toparlanmanın etkisiyle 126 dolar sınırında hareket etmeyi sürdürdüler. ABD dış ticaret açığının ocak ayında 2008 yılından bu yana en yüksek seviyeye çıkarak 52,6 milyar dolara çıkması ABD piyasalarındaki coşkuyu engelledi. Petrol fiyatlarının Euro/dolar paritesini göz önünde bulundurduğumuzda Avrupa için 2008 yılındaki rekorun da üstünde olduğu bir gerçek. Hatırlayacaksanız 1,60 paritesinde petrol fiyatları 147 doları bulmuştu. Türkiye ekonomisi için 120 doların üstü önemli bir risk olarak görülüyor. Enflasyon ve büyüme üzerinde olumsuz etkisi olan petrol fiyatlarını aşağı döndürmek için farklı bir fiyat mekanizması kurulması ve petrol arzının artırılması gibi önlemler üzerinde durmak yerine zaman kaybederek hiçbir şey olmamış gibi yapmak inanılır gibi değil.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yabancılar not artışının sinyalini mi aldı?

Selim Işıklar 2012.03.18

2010 Kasım ayında Türkiye'yi terk etmeye başlayan yabancı yatırımcılar, 2011 Aralık ayından itibaren net alımlarını sürdürüyorlar.

Yabancı alımlarının hız kazandığı ocak ayında endeks 49 bin seviyesinden 61 bin 700 puana kadar soluksuz bir yükseliş kaydetmiş, şubat ortasında kâr satışlarıyla 59 bine gerilmemişti. Mart ayına girdiğimizde başlangıçta satış yaparak çıkmaya çalıştığı zannedilen yabancılar, geçen hafta yeni bir sürpriz yaparak 58 bin 800 puandan itibaren alışı geçtiler ve dış piyasaların da katkısıyla Borsa'yı geçen yılın temmuz ayından bu yana en yüksek seviyeye taşıyarak 62 bin puanın geçilmesini sağladılar.

Aslına bakacak olursak geçen hafta petrol fiyatları başlangıçta Türkiye'nin aleyhine esmeye başlamış, piyasaları tehdit eder hale gelmişti. Doların yurtdışında değer kazanarak Euro karşısında 1,30 sınırına kadar gerilemesi, gelişmekte olan piyasalarda da hızlı bir şekilde yükselmesini sağlamıştı. Petrol ihracatçısı Brezilya'nın para birimi Real, dolar karşısında bir haftada neredeyse yüzde 8 değer kaybedince bir süredir değer kazanan lira karşısında da atağa geçmesi kaçınılmaz olacaktı. Gerçekten de hafta içinde 1,8 lirayı rahatlıkla geçen dolardaki yükselişe rağmen yabancı yatırımcıların ısrarla üstelik Moody's tarafından notları düşürülen banka hisseleri ağırlıklı alımları Borsa'yı yukarı taşıdı. Üstelik 61 bin puan da geçildi. Yabancı yatırımcıların bir bildiği var. Kredi notu ile ilgili derecelendirme kuruluşlarından bir haber mi bekleniyor? Yoksa, ABD ve Avrupa piyasalarında

yaşanan yukarı yönlü seyirle birlikte, geçen yıl temmuz ayından itibaren irtifa kaybeden Türkiye piyasalarının ucuz kaldığı için mi tercih edildiğini kestirmek güç.

İMKB endeksindeki bu ralliye rağmen genel hisselerin her zaman olduğu gibi bu yükselişe çok duyarlı olduğu pek söylenemez. Sonuç olarak geçen yıl önceki yıla göre kârlılıklarında düşüş yaşayan bankaların bu yılın ilk ayında yüzde 18 kâr artışı sağlaması belki yabancı ilgisinde etki etmiş olabilir. Ancak yine de kısa vadede değerlendirdiğimizde bu yükselişin ana sebebi yabancı alımları. Yabancılar Yunanistan ile Troyka anlaşması sonrası korkulan olmadığı için alıma geçmişlerdi. Ancak alımlarını sürdürmelerinin sebebi henüz açıklanamayan kısa vadede olumlu yönde bazı haberler olabileceği gibi yeni bir yabancı akımının öncü girişleri de olabilir. Bu tip durumlarda genellikle kötü haberlere bile aldırmayan bir piyasa yerli yatırımcıları oldukça şaşırtabiliyor. Teknik olarak bakıldığında 61 bin 700 puanın kırılması ve bu noktaya yaklaştıkça alımların gelmesi yükselişin devam edebileceğini ve en azından dolar bazında 36.000 (64.000) puan seviyelerinin hedef seviyeler olarak değerlendirilebileceğini söyleyebiliriz. Bu noktada 61.700 puan aşağı kırılmadığı sürece yükseliş eğilimi (macd yukarı kesti) devam edebilir. Aşırı işlem hacmi yaşanmaya başlar ise elbette sert kâr satışları göz ardı edilmemelidir. Elbette geçen yıl dolar bazı zirve noktası olan 51 bin dolar (bugünkü değerle 91 bin seviyesi) zirve noktasından bir hayli geride olduğumuz da bir gerçek. Ama hâlâ Borsa'ya olan ilgi henüz yabancılarla sınırlı. Şirketlerin bilançolarına baktığımızda ise 2011 yılının son çeyreğinde bir kısım şirketlerin patinaj yaptığı ve son çeyrek performanslarındaki düşüşe rağmen 12 aylık kâr/zarar tablolarında oluşan rakamlar sonrası şirketlerin genel kurullarına teklif edecekleri temettü rakamları ve sermaye artırımı kararları bundan sonra daha da önem kazanacak. Konsolide bilançolar tamamlanır tamamlanmaz nisan ayı ortasından itibaren 2012 ilk çeyrek bilanço verileri öne çıkacak ve yatırımcıların hisse değişimleri nisan ortasından itibaren hızlanacak.

Geçen haftalarda hisse bazında sert yükselen hisseleri değerlendirdiğimizde yine büyüme odaklı şirketlerin ya da yüksek bedelsiz sermaye artırımı kararı alan şirketlerin tercih edildiğini görüyoruz. Müzmin bir şekilde zarar ederek yatırımcısına bırakın kâr payı vermeyi sürekli yatırımcısına başvurarak hisse sayısını sulandırarak fiyatı olumsuz etkileyen şirketler bence bu politikalarına artık bir son vermeliler. Eski alışkanlıklar yeni SPK yasasıyla son bulabilir. SPK'nın bağımsız üye ile ilgili kararı yeni dönemde şirketlerin elini kolunu sallayarak yatırımcıların haklarını haksız bir şekilde çiğnemelerini ortadan kaldıracak formüllerden bir tanesi ve bu konuda atılan adımı destekliyorum. Ancak bağımsız üye kavramını bazı şirketler yine yanlış anlamış olabilir, bu konuda bağımsız gibi gözükse aslında şirkete gönülden bağlı üye seçimleri ne derece doğru. Sanıyorum şirketlerin bağımsız üye olarak gösterecekleri üyeler yerine farklı bir formül ortaya konulabilir.

Yatırımcıyı koruyan ve şirketin değerinin de yükselmesini destekleyen ne kadar çok uygulama olursa gerçek yatırımcılar da Borsa'ya koşarak gelmeye devam edecektir.

Merkez Bankası Başkanı liraya güveniyor

Merkez Bankası Başkanı Erdem Başçı, hafta içinde Adana'da para politikaları konusunda verdiği konferansta yaptığı olumlu açıklamalarla dikkat çekti. Başçı, özetle enflasyonun 2011'de geçici yükseldiğini, doların lira karşısında tek seferlik bir yükseliş kaydettiğini belirterek, vergi uygulamalarının bu iki yükseliş nedeniyle geçici olduğunu söyledi. Bir başka deyişle Başkan, liranın orta vadede güçleneceği, en azından değer kaybının geçen yıl olduğu gibi yaşanmayacağını altını çizerek çift haneli rakamlara ulaşan enflasyonun hızlı bir şekilde düşeceğini, üstelik nisan ve mayıs ayında bu hızlı düşüşü yaşayacağımızı ve yeniden tek haneli seviyelere geleceğimizi çok yüksek bir tahmin ölçüsünde açıkladı. Açıkçası bu tahminlerin piyasalarda etki bulduğunu,

geçen hafta tahvil ve Borsa hareketlerinde hissetmekle beraber döviz piyasalarında pek yaşayamadık. Zira dolar yeniden 1,8 liranın üstüne çıkarken Euro hareketli bir seyir izledi. 2011 yılında yaşanan para çıkışının ardından yeniden Türkiye'ye yönünü çeviren likidite gerginliği şimdilik ortadan kaldırdı. Ancak ABD piyasalarındaki olumlu havadan da etkilenen dünya piyasalarındaki hareketler kesinlikle dikkatli olmayı gerektiriyor. Lira gerçekten hızla düşen bir enflasyondan ve dış piyasalardaki olumlu gelişmelerden pozitif yönde etkileniyor ama Brezilya Reali dolar paritesinde geçen haftalarda yaşanan dolar lehine yüzde 8'lik yükselişler gibi önceden tahmin edilemeyen sert hareketler elbette son 10 yılda sadece yüzde 10 değer kaybeden lirayı zorlayacak etkenlerden sadece biri. Hızlı büyüme ve gelişen piyasalardan gelişmekte olan piyasalara akan para sebebiyle dengesini sürdüren ülkelerde riskler daima var olacaktır. Bu riskleri gerek MB gerekse ekonomi yönetimi şimdiye kadar çok iyi yönettiler.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Piyasaların gözü kulağı Suriye ve İspanya'da

Selim Işıklar 2012.04.08

Büyüme verisinin 63 bin puana taşıdığı Borsa, FED tutanaklarına takıldı.

Aslında FED tutanaklarında üçüncü parasal gevşemenin FED'in yüzde 2 olan enflasyon hedefine ulaşılmadan mümkün olmayacağı yönündeki eğilim, gelişmekte olan piyasalarda ciddi satışları beraberinde getirdi. Aslında bu satışlar üç aydır yükselen piyasalarda bir soluklanma sağlanmasına ve bir düzeltme gerçekleşmesine yardımcı oldu denilebilir. Türkiye piyasalarına döndüğümüzde açıklanan son çeyrek büyüme rakamları 2011 yılında her şeye rağmen Türkiye'nin olumlu bir performans sergilediği görülüyor. Yükselen petrol fiyatları ve buna bağlı olarak döviz kurlarındaki artışın enflasyona yaptığı olumsuz etkiye rağmen yüksek büyüme hızı pek çok dünya ülkesini kışkıracak düzeyde. Makro dengelerde zaman zaman olumsuz gelişmeler olsa bile ihracat artışının katkısıyla gerçekleşen büyüme rakamları korkutucu cari açık verisini dengelemeye başladı. 11 Nisan çarşamba günü açıklanacak cari açık verisinin 4,5 milyar dolar düzeyinde çıkması bekleniyor.

Piyasalara dönecek olursak 2012 yılının ilk çeyreği sona erdiğinde döviz kurlarının geçen yılın son çeyreğine göre yüzde 5 oranında gerilemesi kur baskısıyla karşı karşıya olan şirketlere olumlu katkı yapacak gibi görünüyor. Ancak yüzde 15 düzeyinde artarak 107 dolardan 123 dolar seviyesine kadar yükselen petrol fiyatları enerji maliyetlerini oldukça yüksek düzeyde etkileyebilecek en önemli faktör gibi gözüküyor. Ama bu faturanın yansımaları ikinci çeyrekte daha da hissedilebilir. Altın fiyatlarına baktığımızda onsta yüzde 6,7'lik yükselişe rağmen ABD Doları'ndaki kayıp sebebiyle lira bazında altın ilk çeyrekte yüzde 1 seviyesinde bir yükseliş gösterebildi. Bunun temel sebebi Uzakdoğu ekonomilerinde yaşanan ve dış ticaret açığının yükselmesine yol açan gelişmeler olabilir. Rezerv para çeşitlendirmesi ile bugüne kadar altın fiyatlarını yükselten sebepler ortadan kalkmadığı sürece, fiyatlar 2011 yılının altında kalmaya devam edecek gibi görünüyor. Onsun 2500 dolara kadar yükselebileceği senaryoları kısa vadeden uzun vadeye kaymışa benziyor.

İMKB 100 endeksi ilk üç ayda yabancı yatırımcıların net alımlarıyla yüzde 21 oranında yükselerek 63 bin puana kadar yükseldi. 2010 yılı son aylarında endeksin 66 bin puan seviyelerinde satışa geçerek 14 ayda 49 bin puana kadar geri gelmesinde öncülük eden yabancı yatırımcılar mart ayı içinde de alımlarını artırarak sürdürdüler.

Ereğli'deki 250 milyon dolarlık satışı bir tarafa bıraktığımızda borsada yaklaşık olarak 200 milyon dolarlık net alım yaptıkları görülebilir. Buna rağmen geçen hafta Paskalya tatili sebebiyle salı gününe kadar piyasada yabancıların olmadığı bir süreçte İspanya'nın başı çektiği yeni borç krizi korkusu ile İMKB ocak ayından bu yana en keskin düşüşlerinden birini yaşadı. Bu korkunun piyasalar üzerinde etkili olduğu ve teknik göstergelerin sat sinyali vermesiyle yükselişlerde cıvız alımların sert satışlarla karşılaşması söz konusu oldu.

Önümüzdeki hafta en önemli beklentiler 2012 konsolide bilançoları ve sonrasında açıklanacak temettü rakamları olacaktır. Nisan sonunda gelmeye başlayacak ilk çeyrek bilançoları ile oldukça yakın bir sürede açıklanan 12 aylık bilançolar düşüşlerde uygun seviyelerde yatırımcının fırsat alımlarını da beraberinde getirebilir. Zira geçen yıl olumsuz bir bilanço getiren lokomotif sektörlerin (bankacılık) bu yılın ilk çeyreğinde geçen yıla oranla daha iyi bir performans gösteriyor olması yabancı yatırımcıların ilk üç aydaki alım isteğinin nisan ayında da sürmesini sağlayabilir.

Sonuç olarak ocak ayından bu yana olumlu bir seyir sürdüren ve yabancı alımlarına sahne olan İMKB endeksinin kritik bir süreçten geçtiği son yaşanan kayıpların daha çok risk iştahının azalmasından ziyade bir düzeltme hareketi olabileceği şimdilik daha kuvvetli bir ihtimal gözüküyor. Ancak 10 Nisan'da Suriye'nin verdiği sözleri tutup tutmayacağı ve İran konusundaki gelişmeler risk unsuru olmaya devam edecektir. Bu nedenle yatırımcılar seçici ve uzun vadeli bir gözle bilançoları takip ederek 2012 yılında yüksek kâr potansiyeli olan sektörlerde pozisyon almalılar.

Yüksek petrol fiyatları

ekonomileri tehdit ediyor

2008 yılında 146 doları aşarak dünyada likidite krizinin derinleşmesine yol açan petrol fiyatlarındaki seyir aynı şekilde dünya ekonomilerini tehdit eden en önemli sorun olmaya devam ediyor. Üstelik 2008 yılında ABD Doları oldukça zayıf bir görünüm içinde olduğu için dünya ekonomilerine olan etkisi tolere edilebilir seviyedeydi ve zaten kısa bir süre için rekor seviyeler görülebilmisti. Petrol fiyatlarının dünya ekonomilerinin borçluluğuna yaptığı negatif etki dış ticaret rakamlarına da aynı şekilde yansıyor. Örneğin son 10 yılda sürekli dış ticaretinde fazla vererek 3,2 trilyon dolara yakın dış ticaret fazlası veren Çin, 2012 yılının ilk üç ayında rekor sayılabilecek bir dış açıkla karşı karşıya kaldı. Türkiye dış ticaret açığının neredeyse yüzde 70'i petrol fiyatlarının yüksekliğinden kaynaklanıyor. Bu sürdürülemez durum ve özellikle Ortadoğu'da bitmek bilmeyen gerilimler petrol fiyatlarını yüksek tutmak isteyen yapının giderek daha da güçlenmesine sebep oluyor. Avrupa hatta ABD ekonomisi bile bu olumsuz gelişmeden nasibini alıyor. 2009 yılında ekonomik krizin de etkisiyle 40 dolar seviyesine inen petrol fiyatlarındaki bu agresif durumun sürdürülmesi veya buna göz yumulması aslında başlı başına yanlışlıklar taşıyor. Dünya ekonomileri özellikle hızlı büyüyen ekonomileri tehdit eden fiyatlar bu düzeyde kalmaya devam eder hatta daha da yükselirse söz gelimi 140-150 dolar seviyesine ulaşırsa sorun yumağı daha da büyüyecektir. Teknik olarak 123 dolar seviyesinde yatay bir hareket içinde olan Brent petrol fiyatı 2012'de şu ana kadar 108 dolar ile 128 dolar aralığında hareket etti.

İyi sinyaller veren Türkiye'de piyasaları dış etkiler frenliyor

Selim Işıklar 2012.04.15

11 Nisan'da açıklanan cari açık verisi, beklentilerin altında geldi.

Böylece 2011 yılında notumuzu baskı altında tutan önemli bir ekonomik veri de atlatılmış oldu. Hatırlayacaksınız son çeyrek büyüme verisi ve dış ticaret dengesinin yanı sıra bütçe dengesi Türkiye'nin fırtınalı sularda doğru ve güçlü bir yol aldığını gösteriyor. Piyasalarda özellikle Brent petrolünün son üç ayda yüzde 15 yükselmesinin ardından cari açığın daha da büyümesi beklenirken ihracat odaklı büyümeye devam eden Türkiye ekonomisi makro açıdan bakıldığında doğru rasyoları tutturdu diyebiliriz. Kredi derecelendirme kuruluşları bir müddet daha izleyerek not artışına karar vermek durumunda olacaklar gibi gözüküyor. Başka çıkar yolları yok gibi.

Bununla birlikte kırılganlığa yol açan en önemli iki etken henüz ortadan kalkmadı. Birincisi Avrupa kurtarma mekanizmasının genişletilip genişletilmeyeceği konusu hâlâ bir muamma. Yunanistan'ı son anda iflastan kurtaran ve yük alan Avrupa daha büyük lokma olan İspanya konusunda ne yapacak? Geçen hafta adeta alarm sinyalleri veren başta CDS (risk primi) olmak üzere piyasa verileri gerçekten İspanya konusunda ciddi bir sıkıntının gelmekte olduğunu gösteriyor. Dahası İtalya ve Portekiz de bu ülkeye katılabilir korkusu piyasalar üzerinde karabasan etkisi yapıyor. Bu ülkelerin reform ve kemer sıkma politikaları büyüme üzerinde ciddi baskılar oluştururken yüksek benzin fiyatları ve enerji pahalılığının etkisiyle zor durumdan nasıl kalkabilecekleri bilinmiyor.

Türkiye, sıcak çatışmanın hemen yanında olmasına rağmen güçlü ve yüksek moralli duruşu, kabiliyeti yönünden bütün bu olumsuz gelişmelere karşı sıkı bir duruş sergileyerek adeta güven veriyor. Türkiye'de piyasalar Avrupa'ya hatta Asya bölgesine oranla ocak ayından bu yana daha olumlu bir seyir izliyor. Yabancı raporları Türk piyasasını Rusya ve diğer önemli gelişmekte olan piyasalara göre pahalı olarak nitelendirse de ilk üç aydaki para girişi ortada. İMKB daha çok banka hisseleri ile yükseliş yaşasa da sonuçta önceki yıllara göre hele hele geçen yılın ağustos ayına kıyasla daha güçlü. Ancak yine de yabancı yatırımcıların bir olumlu beklentiye satın alarak Türkiye'de pozisyon almaları söz konusu olmalı, zira Avrupa kıtasının sorunlarla dolu olduğu sırada ve yanı başında sıcak çatışmaların artabileceği endişelerine rağmen piyasalar bu kadar rahat olamazdı.

Önümüzdeki süreci değerlendirdiğimizde Avru-pa'nın bu gelmekte olan yeni krizi aşarak yola devam edebilmesinin piyasalara moral aşılacak ve desteklemekten geçtiğini anladığını görüyoruz. Ancak bir zamanlama sorunu var. Bu sorun piyasalara olumsuz etkide bulunuyor. Önümüzdeki hafta Avrupa tahvil ihalelerindeki sonuçlar ve ABD konut piyasasındaki veriler borsalara yön verebilir. Olumsuz trendler tepki yükselişine yerini bırakırsa İMKB yeniden 62 bin puanı aşmaya çalışacak. Tamamlanan 12 aylık konsolide bilançolarının ardından şirketlerin nisan sonunda başlayan ilk çeyrek bilanço verileri borsada satın alınmaya devam edebilir. Bankacılık sektörü kârlılık açısından olumlu bir beklentiye sahip. BDDK verilerine göre yüzde 15-20 kârlılık artışı söz konusu. Borsa bu sektör öncülüğünde hareket ettiğine göre nisan sonu veya mayıs ortasına kadar endeksin düşüşlerinde alıcılar bu beklentileri değerlendireceklerdir. Endeksin 63 bin ile 59 bin seviyesinin aşağıya veya yukarıya kırılıp kırılmayacağı yakın bir zamanda ortaya çıkacaktır.

İspanya Borsası çöküyor, yeni kriz kapıda mı?

Yunanistan'ın batmaktan son anda kurtarılmasının ardından İspanya, İtalya, Portekiz gibi sırasını bekleyen ülke borsaları başlangıçta toparlanıyor görüntüsü vermişti. Nitekim şu an zor durumda olduğu kabul edilen ve tahvil ihalelerinde bir öncekine göre sürekli kan kaybeden, risk primi yükselen ve temerrüde düşeceği hesaplanmaya başlayan İspanya'nın borsası şubat ayından bu yana yaklaşık yüzde 19 değer yitirerek 9 bin puandan 7.250 puana kadar geriledi. Cuma günü Avrupa borsalarının çökmesine yol açan düşüş İspanya'dan geldi. Sonuç olarak 2008 krizi sırasında düştüğü seviyelere yaklaşarak piyasalarda Yunanistan'dan sonra ikinci bir krize yol açmak üzere olan büyük lokma İspanya ciddi bir sorun oluşturmaya aday. Dahası İspanya'dan sonra İtalya ve nispeten daha küçük sorun olan Portekiz var. Hafta içinde gözler Almanya'nın iki yıllık tahvil ihalesinde olmakla beraber kurtarma fonunun genişlememesi durumunda spekülâtorler Avrupa'ya yeni bir darbe vurabilirler. İspanya borsasının çökmesi ve domino etkisi korkusu, önümüzdeki günlerde gelişmekte olan borsaları bir süreliğine olumsuz etkileyebilir. Toparlanmalarda satış baskısına dikkat.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şirketlerin kâr dağıtımı açıklamaları Borsa'da hisseleri hareketlendirdi

Selim Işıklar 2012.04.22

Borsa, ocak ayı ortasında yabancı yatırımcıların banka ve derinliği yüksek bazı sanayi şirketlerinde yaptıkları alımlar sonrası 50 bin puan seviyesinden 60 bin puana kadar hızlı bir şekilde yükseldi.

Mart ayı sonlarına doğru ise yabancıların hız kesen alımları, daha doğrusu yavaş yavaş kâr satışına yönelmeleri sebebiyle endeks 63 bin puanı aşmayı başaramadı. Bunda, yurtdışındaki gelişmeler, özellikle İspanya ile başlayan olumsuz sinyaller ve Suriye'deki kargaşanın da etkisi oldu. Şirketlerin 12 aylık bilançolarının tamamlanmasının ardından açıklanan kâr dağıtımı ve sermaye artırımı kararları, hisse bazında değişimleri hızlandırırken, fiyatı büyük, sermayesi düşük hisselerle doğru bir hareketlenmeye yol açtı. Bu süre zarfında İspanya ve İtalya gibi sorunlu Avrupa ülkelerinin tahvillerinde yaşanan yüksek risk faktörüne bağlı CDS yükselişleri ve borsalarında yaşanan çöküşler, petrol fiyatlarındaki düşüşü fırsata çevirmemizi engelledi. Sanıyorum dünya piyasalarını kontrol eden 'mega spekülâtorler' yine aynı anda düğmeye basarak moral kazanmak üzere olan piyasalara baskı yaptı ve kötü haberleri öne çıkaran bir taktikle piyasalarda kaos planlarını yeniden hortlattı.

Önümüzdeki hafta Çin, Almanya ve Japon-ya'da piyasaları etkileyebilecek imalat sanayi PMI verileri dikkatle izlenecektir. Amerika ve İngiltere, ilk çeyrek büyüme verileri makro ekonominin eğilimi hakkında önemli bir fikir verebilir. Ancak İspanya ve diğer Avrupa ekonomileri ile ilgili belirsizlikler ortadan kalkmadığı sürece her olumlu hareketle 'acaba?' sorusu akıllardan çıkmayacaktır. IMF Başkanı Lagarde'ın haftanın son günü yaptığı "İspanya'nın yardım paketine ihtiyacı yok, hükümet çok ciddi önlemler alarak sorunların üstesinden gelebileceğini gösterdi." şeklindeki açıklamaları, piyasalara kısa süreliğine moral verebilir. Ancak genel borsa trendlerine baktığımızda Avrupa'nın Japonya'nın yaşadığı ve 20 yıldır devam eden bir düşüş trendiyle karşı karşıya olduğunu görüyoruz. Bu açıdan çözümler, kalıcı bir büyüme eğilimi oluşturabilecek düzeyde

olmayabilir. Zira artan enerji faturasının yanı sıra hantal bir ekonomi yapısı sebebiyle Avrupa'nın Akdeniz sınırını oluşturan bu ülkelerin durumları gittikçe daha da kötüleşebilir.

Türkiye'ye dönecek olursak; ilk çeyrek genel itibarıyla olumlu geçti denilebilir. İhracat odaklı büyüme ve cari açığa ilgili olumlu sinyaller Türkiye ekonomisi için mevcut kriz ortamında son derece önemli. Şirketlerin ilk çeyrek performansları 2011 yılı son çeyrek performanslarına veya ilk çeyrek verilerine göre daha iyi olabilir. Zira finans sektöründe bu iyileşmenin olabileceği haberleri önceki ay az çok belli olmuştu. Ancak gerek dünyada yaşanan kemer sıkma önlemleri ve gerekse döviz fiyatlarındaki artış gibi unsurlar, otomotiv satışlarının yanı sıra ithal ürünlerin satışlarını oldukça azaltmıştı. İhracat yapan firmalar ve geçen yıl zarar eden enerji şirketleri, ilk çeyrekte daha iyi rakamlar açıklayabilir. Hisse değişimleri önümüzdeki haftadan itibaren açıklanacak 2012 ilk çeyrek bilançolarının ardından daha da belirgin bir hal alabilir. Ancak doğrusunu söylemek gerekirse Borsa'da hiç örneğini görmediğimiz bir alışkanlıkla yüksek bedelsiz sermaye artırımını yapan şirketlere olan yatırımcı ilgisi bir yandan Borsa'ya ilginin artmasını sağlarken, öte yandan Borsa içi bazı dengesizliklere de yol açabiliyor.

Endeksi teknik olarak değerlendirecek olursak, ocak ayından başlayan yükseliş hareketi şimdilik hız kesmiş durumda. 59 bin 58 bin aralığındaki destek noktaları güçlü konumunu sürdürüyor. 59-63 bin puan aralığındaki dalgalanmada, endeks hangi yönde kırılırsa sanki o yöne doğru bir seyir hızlanacak bir görüntü var.

İtalya Borsası bir ayda yüzde 20 değer yitirdi

Yunanistan'ın ardından sıkıntının adresi olarak gösterilen İspanya'dan sonra, başına teknokrat hükümet getirilen İtalyan borsasında da düşüş eğilimi sürüyor. Oysa İtalyan borsası mart ortasına kadar yükselmiş ve 17 bin seviyesini görmüştü. İspanya tahvillerinin CDS'si (temerrüde karşı sigorta maliyetleri) rekor seviyelere yaklaşınca, benzer sorunları yaşayan İtalya borsası da 14 binli seviyelere kadar geriledi. Yıl içinde en düşük 13 bin 500 puan seviyelerine kadar gerileyen Milano Borsası kritik bir seviyede bulunuyor. Mart ortasından bu yana yüzde 20'lik kayıp İspanya'daki yüzde 30'luk düşüşün ardından yatırımcılara uyarı niteliğinde. Haftanın en önemli konusu ise, İspanya'nın Yunanistan gibi bir yardıma muhtaç olduğu yönündeki spekülasyonlara karşı IMF başkanı Christine Lagarde'ın açıklamasıydı. Lagarde'ın 'İspanya'nın yardım paketine ihtiyacı yok' açıklaması, bu düşüşü durdurmaya yetmez. Parasal genişleme ile ilgili karar alınmazsa önce İspanya, daha sonra İtalya ile ilgili sıkıntıların krize dönüşme ihtimali göz ardı edilmemeli. Sonuç olarak AB'nin büyük ekonomileri için bütçe dengesi, büyüme gibi ana konularda ilerleme sağlanamazsa borsaları daha derin düşüşlere sahne olacaktır. 2008 krizi fiyatları bile aşağı yönde kırılma riski ile karşı karşıya.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'da tepki yükselişi ne zaman gelir?

Selim Işıklar 2012.05.27

Aslında 2012 yılına girilirken piyasaların önündeki engellerin devam ettiği ve genel olarak zorlu bir yıl geçireceğimizi biliyorduk.

Borsa açısından daha geniş bir perspektifte baktığımızda son 12 yılda dolar bazında oldukça dalgalı seyirler izlerken zaman zaman rekorlar altüst edildi, zaman zaman da dip noktalara doğru geri çekilmeler yaşandı. 2000 yılındaki rekor yükseliş endeksin o ana kadar gördüğü en yüksek seviye olmuştu. Dolar bazında 37.700 seviyeleri ancak 5 yıl sonra kırılabilmiş, sonrasında bir geri çekilme yaşansa da 2007'de gerek politik istikrar gerekse küresel likidite bolluğu ve emtia yükselişleri ile yeni bir rekor olan 50 bin (dolar bazında) görülerek tarihi zirve yaşanmıştı. 2008 başı kapatma davası ve sonrasında küresel krizin etkisiyle endeks 12 bin (dolar bazı) seviyelerine kadar dramatik bir düşüş yaşamış ve bu kayıplar iki yıl içinde 2010 yılı son çeyreğine girilirken yeniden telafi edilebilmişti. ABD Doları'nın yükselmesinin de yardımıyla daha önce 58 bin seviyesinde kırılan rekor 71 bin puana taşınmıştı. Geçen yıl seçimlerin beklentisi ve ABD piyasaları ve gelişmekte olan piyasalara devam eden ilgi nedeniyle (kredi not artışı beklentisi) endeks bir kez daha 70 bin puanı denese de yabancı satışlarıyla hızla gerileyerek 49 bin puana kadar sert bir iniş yaşamıştı. 2012 yılına girilirken acaba 49 bin puan aşağı kırılır mı yabancı yatırımcılar çıkışa devam ederler mi gibi kuşklar hakim olmuştu. Ama bir yandan tepki yükselişleri ve kısa süreli ralli beklentileri Borsa'ya yeni bir ilgi sağlayabilirdi. Gerçekten de öyle oldu, ocak ayı ortalarında başlayan yabancı ilgisi endeksi mart ayı sonuna kadar 63 bin puana kadar taşıdı. Küresel piyasalarda AB liderlerinin yeni bir anlaşma sağlayarak Yunanistan'a yardımda anlaşmaları ve teknoloji şirketlerinin yukarı taşıdığı ABD piyasalarındaki yükselişler aşırı moralsiz olan piyasalara tam anlamıyla katkı yapan unsurlar olmuştu. Yabancı alımlarının bankalar üzerinde etkili olması ve buna bağlı olarak endekste yaşanan yükselişler not artışı beklentisinden kaynaklanıyor izlenimini vermişti.

Yabancı yatırımcı, İMKB'den neden alım yapıyordu, hangi beklentiye sahipti? Bu soruların cevabı kredi not artışı olmadı. Zira yabancı yatırımcıların alımları net alım şeklinde gözükse de son Akbank satışı nedeniyle fazlasıyla negatife döndü. Piyasalarımızın son on yılda yaşanan yabancı para girişlerinin terse döndüğü bu yıl iyice belirginleşti. Önce Ereğli daha sonra Akbank satışları genele şimdilik çok önemli bir sıkıntı yaşatmasa da önemli soru işaretlerinin yaşanmasına sebep oldu. 2007-2010 yılları içinde iki kez rekor kıran ve dolar bazında 50 bini aşan Borsa, şu an 30 bin seviyesinde. Bu nokta ne bir dip noktası ne de zirve noktası, tam anlamıyla orta nokta. Yani karar verilmesi gereken bir seviye. Tüm küresel piyasalara baktığımızda eğer Avrupa ve Asya piyasaları dipten dönüş yaparlarsa sorun yok. Kasım ayında seçim heyecanı yaşayacak ABD piyasaları şimdilik bahar havası yaşıyor. Asya'da ise yaprak kımıldamıyor. Petrol fiyatları rekor seviyelerden gerilese de ekonomilere gerçek katkıyı yapacak fiyatlardan hâlâ uzak.

Sonuç olarak piyasalar bir kez daha gerçeklerle karşı karşıya. Bu durumun giderek daha fazla kötüleşmesini engelleyen bir alım dalgası gelse bile büyük yükselişler için henüz bir emare yok. En iyi ihtimal piyasaların belirlenen bantta hareket etmesi. Borsa için 49-63 bin aralığı. Dolar için 1,75-1,92 TL aralığı kimseyi üzmeyecektir. Ancak 2002 yılından itibaren Türkiye'nin elde ettiği büyüme trendinin aynı hızla devam etmesi ve piyasaların daha fazla yükselebilmesi için daha fazla yatırımcıya ve heyecana ihtiyaç var.

Teknik olarak kısa vadede önemli destek noktalarına yaklaşan endeksin Akbank hisselerinde yaşanan düşüş nedeniyle 54 bin puanın altına gerilemesine rağmen diğer endeks hisseleriyle bunu telafi ettiği görüldü (Turkcell, Sabancı Holding). Tepki yükselişleriyle 55.600 puana çıkma ihtimali olmasına rağmen grafiklerde boşluk olarak göze çarpan dolar bazında 28 bin 600 (52-53 bin arası) seviyelerde düşüşün hız kesmesi mümkün olabilir. Henüz düşüş trendi sona ermedi diyebiliriz. Ama en azından destek seviyelerine iyice yaklaşmış olması tepki yükselişlerini beraberinde getirebilir.

Parite, son 20 ayın en düşük seviyesinde

ABD ekonomisinin seçim öncesinde dünyanın geneline göre daha dirençli olması ya da Avrupa'nın bozuk plak gibi sürekli olarak aynı noktada arıza vererek sorunlarını çözmede isteksiz davranması ve siyasî istikrarını sağlayamaması gibi etkenler Euro/dolar paritesinin 2010 yılı Ağustos ayından bu yana en düşük seviyelerini görmesine sebep oldu. 2008-2009 krizi sonrasında da benzer şekilde parite önce 1,23, daha sonra ise 2010 yılı içinde 1,19 seviyelerine kadar gerilemişti. Yunanistan başta olmak üzere İspanya, İtalya ve Portekiz gibi sırasını bekleyen ülkelerde borsa ve tahvil piyasasında endişeler nedeniyle en başa dönülen ve sorunu çözmekten ziyade belirsizliğe neden olan gelişmeler pariteyi destek olan 1,26 seviyesinin altına taşıdı. Bu noktanın aşağı kırılması ile 1,24 seviyelerine kadar salınan parite, 1,2516 seviyesinden haftayı tamamlarken son iki yılın en düşük rakamları piyasalarda "acaba yeni bir şok mu geliyor" endişesi oluşturdu. Piyasalarımızda da Euro değer kaybederken dolar 1,86 lira seviyelerine yaklaştı. Gelişmekte olan ülke para birimleri içinde özellikle dolar/Brezilya Reali son 10 yılın en yüksek seviyesi olan 2,1 düzeyine yükseldi ki bu parite yıl içinde 1,75 seviyelerindeydi. Sonuç olarak doların değer kazanması dünya piyasalarını bir yandan dengeye kavuşturarak emtia fiyatlarının geri çekilmesini sağlarken diğer taraftan gelişmekte olan piyasalarda enflasyon ve büyümede ters etki yapıyor, borsaları da olumsuz etkiliyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunanistan ve 1990-2001 yılları Türkiye ekonomisi

Selim Işıklar 2012.06.10

Hafta içinde siyasetçilerimiz Yunanistan ile Türkiye ekonomisini mukayese ederek yeni bir tartışmaya zemin hazırladı. Malum önümüzdeki hafta sonunda Yunanistan kritik bir seçime hazırlanıyor.

Bu seçimler tüm piyasalarda önemli sonuçlar doğurabilecek nitelikte. İşin enteresan yanı bizim siyasilerimizin bu konudaki söz düellosuna krizin tam anlamıyla vurmak üzere olduğu Yunanistan'dan alaycı tepkiler gelmesi. Kıyaslamaya onlar da katılırken, Türkiye'nin alacağı mesafe konusunda da yol göstererek adeta ağlanacak hallerine insanı güldürüyorlar.

Önceki gün Türkiye'ye incelemelerde bulunmak üzere gelen IMF heyetinden son derece çarpıcı açıklamalar geldi. Adeta kredi derecelendirme kuruluşlarına nazire yaptılar. Türkiye ekonomisinin yumuşak inişe geçtiğini, Euro Bölgesi'nde artan gerginliğe ve aşağı yönlü risklere karşı 2011'in ikinci yarısından itibaren uygulanan makroekonomik politikalarındaki sıkılaştırmanın yerinde olduğunu ifade ettiler. Herkesin bildiği cari açığa vurgu yapılırken kırılganlıkların azalarak devam ettiğine dikkat çekildi. Açıkçası şu an sanıyorum dünyada çok az ülke için otoritelerce bu yönde açıklamalar yapılmaktadır. Belki de Türkiye, yegane olumlu açıklama (IMF tarafından) yapılan ülke konumundadır. Yunanistan ise belki şu an kişi başına düşen milli gelir açısından daha iyi bir konumda olabilir. Ancak genel gidişatı ve piyasaları ve en önemlisi borcun büyük bir bölümü silinmesine rağmen 2020 yılına kadar toplam borcunun GSYİH'nın yüzde 120'sinin altına gerilemesi mümkün olmayan bir ülke konumunda.

Yani Türkiye ile elbet bazı rasyolarda mukayese edebilirsiniz ama makro açıdan, ancak ve ancak 1990-2001 Türkiye'si ile karşılaştırabilirsiniz. Kredi derecelendirme kuruluşlarının son açıklanan hazine nakit dengesi, mayıs ayı enflasyonu ve önümüzdeki hafta açıklanacak cari açık verisine nasıl bir tepki verecekler doğrusu merak ediyorum. Zira mayıs enflasyonu şok bir düşüşle yüzde 11'den yüzde 8 seviyelerine inerken, hazine dengesinde de çok ciddi bir toparlanma söz konusu. Sonuç olarak artık Türkiye'nin ekonomisi sorunlarla boğuşan Avrupa'nın pek çok ülkesinden daha dinamik. Ayrıca mali disiplin açısından da önlerde olduğu aşikar.

Piyasalara gelince... Özellikle son birkaç haftada Türk piyasaları daha güçlü ve düşüşlerde aşağı yönlü baskılara karşı daha sağlam gözüktüyor. Bu tabloda, cari dengeyi sağlayacak olan petrol fiyatlarındaki düşüşler kadar, Türkiye'nin bölgede bir sığınma limanı özelliğine sahip olmaya başlaması da etkili oluyor. İç siyasi alanda istikrarın sürmesi, bölgede yaşanan sert ve sıcak gelişmelerin azalmaya başlaması halinde bu tablo daha da olumluya dönecektir.

Borsa endeksinin banka hisseleriyle yukarı döndüğü bir haftayı geride bıraktık. Nisan ve mayıs ayında satışa dönen yabancı yatırımcılar son IMF açıklamasıyla birlikte alımlarını artırarak endeksin 57 bin 200'de bulunan direnç noktasını aşmasına yardımcı oldu. Son 12 yılda geçen yıl hariç haziran ayı genellikle İMKB endeksinin yükselişe geçtiği ve yukarıda kapattığı bir dönemdir. Önümüzdeki hafta Yunanistan seçimleri ve sonrasında parasal genişleme ile ilgili gelişmeler İMKB'ye de etki edecektir. Bu sebeple aşağı düşüşlerde alıcılar bu beklentiyi önceden satın alarak kısa süreli rallinin oluşmasında etkili olabilir. Çarşambaya kadar endeksin olumlu beklentilerin satın alınmasıyla 58, hatta daha da yukarıları görmesi muhtemel gözüktüyor. Yavaş yavaş yükselme yaşanması ve bankaların yanı sıra tüm Borsa'ya yayılan bir yükseliş hareketinin devamı için Yunanistan ve parasal genişlemelerle ilgili belirsizliklerin kalkması gerekiyor. Aksi halde tepki yükselişlerin ardından yeni bir satış dalgası gelebilir.

Komşu'daki seçimler FED'den önemli

Piyasalar için önümüzdeki hafta sonu ve sonrasındaki gelişmeler belki de yılın ikinci yarısı için yön göstermek adına oldukça önemli. Zira mayısta sonucu hiç kimseyi memnun etmeyen Yunanistan seçimleri ikinci kez tekrar edilecek ve sonuçlar piyasalarda bu sefer çok daha etkili olacak. Seçimlerin iki gün sonrasında ise piyasaların merakla beklediği ABD Merkez Bankası'nın (FED) yeni bir parasal genişleme için açıklayacağı program bekleniyor. Bu iki önemli gelişmeler öncesi Euro/dolar paritesine baktığımızda paritenin hafta içinde FED Başkanı Ben Bernanke'nin açıklamalarına aşağı yönlü tepkiler verdiği ve 1.2622 seviyesini yukarı kıramadığı görüldü. Bununla birlikte göstergeler paritenin yükseliş sinyallerini sürdürdüğünü gösteriyor. Seçimlerden Yunanistan'ın Euro Bölgesi'nde kalma isteğini destekleyen sonuç çıkarsa, parite muhtemelen önce 1.2819'a, sonra 1.3076'da bulunan teknik boşluğu doldurmaya doğru koşacak. Ters durumda ise FED toplantısına kadar 1.2292 ve daha aşağısına kadar gerileyebilecek. Piyasalar için FED kararından ziyade Yunanistan'daki seçimler önemli gözüktüyor. Anket yasağı nedeniyle belirsizliğin had safhada olmasına rağmen ünlü spekülör George Soros seçim sonuçlarının bu kez olumlu sonuçlanacağını ima etmesi piyasalarda olumlu beklentinin satın alınmasında etki edebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunanistan Euro'da kalmayı başarabilecek mi?

Selim Işıklar 2012.06.17

Haftanın, belki de yılın en önemli iki sorusu bu hafta cevap bulacak. Euro'dan çıkıp çıkmama kararı verecek olan Yunanistan'da bugün yapılacak seçimlerden iyi bir sonuç çıkacağı yönündeki beklentiler piyasalarda hafta boyunca satın alındı.

Perşembe günü Atina Borsası'nda yaşanan yüzde 10'luk yükselişler seçim sonuçlarına yönelik iyimserliklerin arttığı yönünde fikirler verirken, cuma günü borsalar sınırlı da olsa yükselişlere devam ettiler. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) endeksi ise son haftaların en yüksek seviyesinden 58 bin 500 sınırında kapanış yaparken genelde İMKB 30 hisseleri yükselişe öncülük ettiler.

Borsanın geneli ise ağırlıklı olarak hacimsiz ve yaz rehavetine girmiş bir şekilde hareket etti. Yabancı yatırımcıların son ekonomik verileri olumlu bularak Türkiye piyasasında yeniden harekete geçerek alım yapmaları da endeksin yüksek seviyeden kapatmasını sağladı. Önümüzdeki en kritik haftada eğer kriz çıkmaz ve beklentilerle örtüşen gelişmeler olursa sorun yok. Tersı durumda borsaların altüst olması kaçınılmaz bir sonuç olur. Zira olumlu beklentiler, riskler satın alındı hem de fazlasıyla. Teknik olarak nisan ayı başında yıl içi zirve noktası olan 63 bin 600 puanı görerek soluksuz bir düşüş yaşayan endeks mayıs ayı sonunda 54 bin puanın altına kadar gerilemişti. Geleneksel hale gelen haziran ayı yükselişlerinden birini yaşayarak özellikle bankacılık sektörü hisseleriyle haziran ortasında 4 bin 500 puanlık bir tepki yükselişi yaşandı. Endekste bu yükselişe rağmen mevsimsel olarak beklentilerin olmayışı borsada cansız ve keyifsiz bir seyrin hakim olduğunu da belirtmeliyim. Endeks hisseleri ağırlıklı hareketlerin ön planda olduğu bu hisselerdeki yükselişin yerli yatırımcıları çok tatmin etmediği görüldü. Sonuç olarak dış piyasalar iyimser bir haftayı geride bırakırken son iki yıldır yaşanan iniş çıkışlar yatırımcılarda ağır bir tahribata yol açmış gözüküyor. Bu nedenle risk iştahında belirgin bir azalma söz konusu. Her yükseliş adeta bir satış fırsatı olarak değerlendiriliyor. Önümüzdeki hafta başı Yunanistan eğer Euro'dan çıkış kararı vermezse ilk hareket yükseliş sonrasında ise beklentinin sona ermesi nedeniyle kâr satışlarıyla geçecektir. Uluslararası Tahvil Fonu PIMCO yöneticilerinin 'Yunanistan Euro'dan çıkmak zorunda kalacaktır' şeklinde açıklamaları oldukça dikkat çekici. Eğer Yunanistan Euro'dan çıkmak zorunda kalırsa aşırı dalgalanmalara hazırlıklı olmak gerekebilir. ABD Merkez Bankası'nın (FED) kararı Yunanistan seçimlerinden sonra daha da önem kazanacaktır.

Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande, Yunanların egemenliğine saygı duyduğunu ancak Yunanistan'ın, ekonomik toparlanmayla ilgili verdiği sözleri ve üstlendiği taahhütleri yerine getirmemesi halinde, Euro Bölgesi ülkelerinin Yunanistan'ın bu para birimindeki varlığına son verebileceğini dile getirmişti. Yani Yunanistan'da bugün yapılacak seçimlerde seçmenler bir anlamda Euro'dan çıkıp çıkmama konusundaki kararlarını verecekler.

OPEC'in kararları petrol fiyatlarını baskıda tutuyor

Hafta içinde Viyana'da yapılan Petrol Üreticileri Birliği (OPEC) toplantısında günlük 30 milyon varil üretiminin devam kararı çıkması petrol fiyatlarını baskıda tutmayı sağladı. Uzun süren toplantıda bazı ülkelerin fiyatların artması için üretim kısıntısı önerilerine rağmen herhangi bir kısıntının olmayacağı konusunda anlaşıldı. Böylelikle yıl içinde 128 dolara kadar yükselen petrol fiyatları yine 97 dolar civarında kaldı. Genellikle temmuz ve ağustos ayları başında yükselişe geçen petrol fiyatları Çin başta olmak üzere küresel bazda büyüme beklentilerinde olumsuzluğun sürmesi kadar doların güçlü konumunu sürdürmesi etkili oluyor. Önümüzdeki hafta başı Yunanistan genel seçim sonuçları ve ABD Merkez Bankası FED'in çarşamba günü alacağı kararlar petrol fiyatlarının 95 doların da altına gerilemesine ya da 102 dolara kadar yükselmesine sebep olabilir. Petrol fiyatlarının 100 doların altında hareket etmesi Türkiye'nin cari açık dengesinde önemli kazançlar elde etmesini de sağlayacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa'yı banka hisseleri yükseltiyor

Selim Işıklar 2012.07.01

Kâbus gibi geçen nisan ve mayıs aylarının ardından piyasalar haziran ayında üst üste gelen olumlu haberlerin etkisiyle toparlandı.

Yunanistan'daki genel seçimler, ABD Merkez Bankası (FED) kararları ve sonrasındaki AB liderler zirvesinde alınan kararlar dünya borsalarında ve Türkiye'de bankacılık sektörü başta olmak üzere bir ralli yaşanmasına neden oldu. Geçen hafta Moody's'in Türkiye'nin notunu bir kademe artırım kararı sonrası yükselen piyasalarımız Suriye'nin bir Türk savaş uçağını düşürmesiyle acaba sorularıyla yerini endişeli bekleyişe bırakmıştı. Pazartesi günü piyasalarda açılışta endişe hakimdi ancak eski yıllara nazaran çok daha sakin bir açılışla dış piyasalardaki kayıpların etkisiyle yaşanan düşüşün ardından piyasalarımız çok çabuk toparlanarak 60 bin puanın üstünde kalmayı başardı. Belki Borsa'nın geneli endeksin performansına ayak uyduramadı ama endeks bankacılık sektörü öncülüğünde haftanın diğer günleri sürekli yükselerek 62 bin puanı aşmayı başardı.

Bu yıl içinde nisan ayı başlarında endeks 63 bin 600 puana kadar yükseldikten sonra oldukça sert bir düşüş yaşayarak 54 bin puanın altına gerilemişti. Haziran ayındaki bu yükseliş nisan ayında yaşanan yükselişten biraz daha farklı. Borsa'nın yerli yatırımcıların hakim olduğu şirketlerin performansına baktığımızda halen nisan ayı başında oluşan fiyatlara göre yüzde 20-30 civarı eksi konumda. Bu nedenle son yükseliş rallisine katılımın oldukça düşük olduğu ve genele yayılmadığı söylenebilir.

Cuma günü AB liderler zirvesinden bankalara doğrudan sermaye aktarılacağı ve tek elden denetim yapılması konusunda anlaşmaya varıldığı şeklinde açıklamalar yapıldı. Almanya Başbakanı Angela Merkel ise ortak tahvile halen karşı olduğu yönündeki tavrını sürdürerek AB içinde tek başına bir blok oluşturmaya çalışsa da genel olarak anlaşmanın olduğu konusunda ortak açıklamalar yapılması piyasalarda sert yükselişlerin yaşanmasına neden oldu. Vadeli piyasaların etkinliği bu tip yükselişleri körüklüyor. Önümüzdeki hafta başı yine yükseliş eğilimli olması beklenen piyasalarda kâr satışları ve düzeltme hareketi güçlü ihtimal de olsa AB Merkez Bankası'nın faiz indirimi ve ABD istihdam verileri beklentileriyle yeni yıl içi zirvelerde beklenebilir.

Borsamızın yabancı alımları etkisiyle bankacılık sektörü hisselerinin etkinliğiyle 63 bin 500 puana kadar önemli bir direnç noktası bulunmuyor. Bununla birlikte genel bir alım dalgası olmadığı ve sınırlı sayıda yabancı alımlarıyla banka hisselerinin son bir ayda yüzde 25 arttığı göz önünde bulundurulursa kâr satışı ve düzeltme riskinin önemli oranda arttığı da söylenebilir.

Hafta içinde Maliye bakanımızın kredi notumuzun artırılacağına yönelik açıklamaları sonrası Fitch raporunda cari açık konusuna vurgu yapılarak not artışı konusunda soru işaretleri doğdu. Ancak yine de yabancıların Türk piyasalarına yönelik ilgisi özellikle petrol fiyatlarının 90 dolar seviyelerine kadar gerilemesiyle iyice arttı. Ancak her iyi gelişmenin negatif bir yönü de unutulmamalı. AB krizinde atılan adımlar Euro'yu destekleyip, petrol fiyatlarını hızla yukarı çekmesi önümüzdeki sürecin hâlâ engebeli olduğunun bir işareti gibiydi. Açıkçası artan sıcak çatışma risklerinin yanı sıra petrol fiyatlarının yeniden 100 doların üstüne tırmanması bir süre sonra risk iştahını sınırlayarak yükselişi örseleyebilir.

AB kararları petrolün yönünü değiştirdi

28-29 Haziran'da gerçekleştirilen AB liderleri zirvesinden zor durumdaki bankalara doğrudan sermaye aktarılması konusunda ve bankaların tek elden denetimi konusunda mutabık kalınarak mali birlik anlaşmasında görüş birliğine varıldığı haberleri emtia fiyatlarını yukarı döndürdü. Petrol fiyatları bir gün içinde yüzde 6 gibi oldukça yüksek bir oranda artış gösterirken altın fiyatları yüzde 3, Euro/dolar paritesi ise yüzde 1,84 oranında yükseldi. Haziran ayı içinde Yunanistan'daki seçim sonuçları, FED twist operasyonunun yanı sıra AB mali birlik anlaşması piyasalarda olumlu etkide bulundu. Büyüme ve kemer sıkmanın bir arada yürütülerek Euro Bölgesi'nde istikrarı sağlamaya dönük atılan adımlar önce borsaları daha sonra emtia piyasalarına doğru alımları hızlandırdı. Bu hareketlenme pariteyi 1.245 seviyelerinden 1.2650 seviyelerine doğru zıplattınca petrol fiyatları 90 doların altını gördüğü haftada yine 100 dolara göz kırparak haftayı 97,55 dolardan kapattı. Altın fiyatları 1550-1560 dolardan 1600 dolar sınırına doğru tırmanarak bu yükselişe katıldı. Önümüzdeki hafta başı eğer yeni bir spekülasyon olmazsa fiyatlardaki artışlar azalarak da olsa artmaya devam edecektir. Sonrasında kâr satışları ve özellikle Avrupa Merkez Bankası'nın muhtemel faiz indirim kararı ve hafta sonuna doğru açıklanacak ABD tarım dışı istihdam verileri parite ve emtiaların yönünü belirleyecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Borsa zirveye yaklaşıyor

Selim Işıklar 2012.08.05

Dünya piyasalarında ikinci çeyrek bilançolar açıklanıyor. Her bilanço döneminde olduğu gibi hareketlenmeler başladı.

ABD borsaları yükselişe öncülük ederken, Avrupa sorunlarını çözmeye çalışırken üst üste gelen spekülasyon haberler sert dalgalanmalara yol açabiliyor. İMKB endeksi ise bir yıl öncesine göre daha zayıf bilanço kârları açıklamasına rağmen bankacılık sektörü öncülüğünde yükselerek 65 bin puanı aşmayı başardı. Yabancıların 2012 yılında yüksek oranda hisse alımı yapmaları ve raporlarında fiyat hedeflerini yükseltmeleri sınırlı sayıda ancak yüksek derinliği olan hisseleri tercih etmelerinin ardında dolar bazında endeksin halen zirve noktalarından uzak olmasında etkili oluyor. 2010 Kasım ayında endeks dolar bazında rekor kırarak 5,1 cente yükselmişti. Şu anki dolar fiyatları ile çarptığımızda endeksin zirvesinin 90 bin puan seviyelerinde olması gerekiyor.

Bu nedenle yabancı yatırımcıların hakim olduğu piyasamızda fiyatların aşırı ucuz olmasa bile beklenti satın alacak düzeyde olduğu söylenebilir. Üstelik bankacılık sektörü kârlılığı önceki yıllara göre hızla erimişken son dönemde yabancıların bankaları tercih etmesiyle birlikte endeks hızlı bir artış gösterdi. Yerli yatırımcıların yönlendiği veya yükseliş dönemlerinde zirve noktalarında aldığı hisselerde ise önceki haftalarda da belirttiğimiz gibi fiyatlar neredeyse lira bazında yarı yarıya düşmüş olmasına karşın patronların hisse satışlarının yanı sıra hisselerle olan ilgisizlik sebebiyle herhangi bir hareketlenme görünmüyor. Bir başka deyişle düşük kalan fiyatlara rağmen talep arz dengesine bakıldığında arzın ağır bastığı bir dönemden geçiyoruz. Ancak bilanço döneminde önümüzdeki haftadan itibaren bu hisselerle kısmi de olsa ilginin başlayacağını düşünmekteyiz.

Geçen hafta uluslararası piyasalarda oldukça hareketli ve önemli gelişmeler yaşandı. Öncelikle parasal genişleme beklenen FED toplantısından somut adımlar atılamamasına rağmen kayıplar sınırlı kalmıştı. Daha sonra Avrupa merkez bankası toplantısında faiz değişimi olmamasına (0,75) ve toplantı sonrası ECB Başkanı Mario Draghi'nin konuşmasında geriye dönük adım attığı ve geçen hafta piyasaları coşturan açıklamalarının ardından bu defa ümit kırıcı açıklamalar yaparak İtalya ve İspanya borsalarının bir günde yüzde 5-6 değer kaybetmesine neden oldu. Cuma günü ise ABD tarım dışı istihdam verisi beklentilerin üzerinde artış gösterirken işsizlik oranının bir önceki aya göre yükselmesine rağmen borsalarda garip bir biçimde yükseliş yaşandı. Temmuzda enflasyon düşerken yıllık bazda oranlar yükseldi. Enflasyonda (TÜFE) aylık 0,23 azalış kaydedilirken yıllık enflasyon rakamları yüzde 8,87'den yüzde 9,07'e yükseldi. Tahvil piyasasında ise oranlar 7,47 seviyelerine, bir başka deyişle 8 ay öncesine geriledi.

Sonuç olarak dengesiz ve talepsiz de olsa piyasalarda bilanço döneminin etkisiyle yükselişler hakim. Kötü haberler alım fırsatı olarak değerlendirilirken genele yayılma oldukça zayıf. Endeksin 65 bin 200 puanı kırması, en önemlisi dolar bazında güçlü bir direnç seviyesi olan 35,7 doların aşılması önemliydi.

Borsalardaki yükseliş, doları TL karşısında zayıflatıyor

Cuma günü açıklanan önemli verilerin ardından borsaların yükselişe geçmesi ve doların uluslararası piyasalarda güç kaybetmesi dolar/lira paritesini yılın en düşük seviyelerine yaklaştırdı. En son 2 Mayıs'ta 1.7552 seviyesini görerek yükselişe geçen dolar/TL paritesi cuma günü gelen satışların ardından 1.7780 seviyesine kadar geriledi. Yıl içi zirvesi 1,87 olan dolar/TL'nin yıl içi dip seviyesi ise şubat ayında gördüğü 1,736 seviyesi. Uluslararası piyasalarda doların bu güç kaybının ardında spekülasyon satışların olması daha muhtemel. Zira hafta içinde ABD Merkez Bankası yeni parasal genişleme ile ilgili bir karar almadı ve cuma günü istihdam piyasasında iyileşmenin devam ettiği gözlemlendi. Böylesi bir durumda doların değer kaybetmesi oldukça çelişkili. Bu düşüşün ardından özellikle dolar /TL piyasasında yakın zamanda görülen dip seviyelerine yaklaşıldıkça alıcıların gelmesini daha muhtemel görüyoruz. Özellikle 1,74-1,75 seviyeleri hafta içinde denge bulunacak seviyeler olarak değerlendirilebilir. Dünya borsalarında yaşanan, özellikle ABD borsalarının 2007 yılı

zirvelerine doğru atağa kalkmasıyla borsalara ilginin artması bir yana son aylarda hızlanan Türkiye'ye yabancı para girişleri de dolar/TL paritesinin zayıflamasında etken.

YATIRIMCI TAKVİMİ

6 Ağustos Pazartesi: Japonya haziran ayı öncü göstergeler, Almanya temmuz ayı inşaat sektörü PMI, Yunanistan temmuz ayı TÜFE

7 Ağustos Salı: İtalya sanayi üretimi, İngiltere sanayi üretimi, İtalya ikinci çeyrek GSYİH

8 Ağustos Çarşamba: TÜİK haziran ayı sanayi üretim endeksi, Almanya haziran ayı cari işlemler dengesi, Fransa haziran ayı cari işlemler dengesi, Almanya haziran ayı sanayi üretimi

9 Ağustos Perşembe: İtalya dış ticaret dengesi, ABD dış ticaret dengesi

10 Ağustos Cuma: Japonya haziran ayı kapasite kullanım oranı, Almanya temmuz ayı TÜFE, Fransa haziran ayı sanayi üretimi, Fransa haziran ayı merkezi bütçe dengesi, İtalya temmuz ayı TÜFE, ABD temmuz ayı bütçe dengesi

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

385 şirketli İMKB'yi 20 hisse taşıyor

Selim Işıklar 2012.08.12

2012'nin ilk yedi ayında piyasalarda korkulan olmadı. Geçen yıl ağustos ayında hız kazanan para çıkışlarıyla İMKB'de endeks 70 bin puan seviyelerinden 48 bin puana kadar oldukça sert bir düşüş gerçekleştirmişti.

ABD Doları ise Türk Lirası karşısında o dönem hızlı bir yükseliş kaydederek 1,90 TL seviyelerini görmüştü. Endeks dolar bazında 51 bin 150 puan seviyesinden yüzde 50 civarında net bir kayıpla 27 bin seviyelerinin altına gelmişti. 2011 Kasım ayından sonra yabancı yatırımcılar Avrupa krizinin derinleştiği sırada ilginç biçimde İMKB'ye ve tahvil piyasalarına ilgi gösterdiler. İMKB'de hemen her ay düzenli bir şekilde net alıcı pozisyonuna geçen yabancı yatırımcılar seçici olsalar da (bir başka deyişle borsanın çok az bir bölümünü oluşturan hisselerde etkinlik gösterebilirler de) endeksi yukarıda tutmayı başardılar.

Yabancı yatırımcılar, 385 şirketin işlem gördüğü İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda (İMKB) 20 kadar hissede yoğunlaşmalarına rağmen endeks üzerinde oldukça etkili oldular. Kim ne derse desin İMKB'nin gelişimine baktığımızda gerek kazandırma potansiyeli bakımından gerekse derinlik açısından ilk 30 ya da ilk 50 hissenin önemli bir oranda yatırımcısına kazanç getirdiği, diğer bölümdeki hisselerde ise yine sektörel açıdan sağlam ve elit hisseler uzun vadeli tutulduğunda yatırımcılarını üzmediler. Ancak büyük çoğunluğa baktığımızda, zaman zaman sert yükselişler kaydetmelerine rağmen asla istikrarlı bir seyir izlemedikleri ya da borsa kültürüne sahip

olmayan sahipleri tarafından bir nakit elde etme alanı olarak görüldüler. Sonuç olarak uzun vadede yatırımcıların Borsa'da ciddi bir kazanç elde etmeleri her zaman mümkün. Bunun şartı Blue chip (sağlam ve büyük) hisselerle uygun zamanda girerek uygun zamanı beklemek. Şu an için bu hisselerde yatırım yaparak uzun vadede büyük paralar kazanılabilir mi? sorusuna ise oldukça zor şekilde cevap verebilirim. Ama günümüzde kurumsal ve büyük hedefleri ve vizyonu olan bazı şirketlerin kârlı alanda yatırımlara odaklandıkları ancak yüksek kârlara daha uzun vadede ulaşacakları ve zaman zaman yatırımcıların sabrını zorlayacakları da bir gerçek. Borsalarda en kolay ve yüksek getiri zamanları genelde çok hızlı bir şekilde sebepsiz bir şokla yaşanan kayıpların ardından yapılan alımlar oldu. En son örneği 2008-2009 yıllarında ABD borsalarında gördük. Bu dönemde yaşanan büyük çöküşte kelepirci hale gelen hisse fiyatları iki yıl içinde 4-5 kat seviyelerine ulaştılar.

İMKB endeksinin rekor seviyeye ulaştığı 2010 yılı sonundan itibaren dolar bazında ciddi kayıplara uğrasa da lira bazında halen çok ucuz olmadığı, fiyatların genelde yukarı gitmekte zorlandığı gibi aşağı baskıya maruz kaldığı görülüyor. Açıkçası borsa yükseliyor gözüküyor ama yerli yatırımcıların ağırlıkta olduğu hisselerle henüz etkisi yok. Bu nedenle 2012 yılı ilk üç ayı hariç oldukça sakin ve seçici bir hareketle biraz da yorgun bir biçimde hareket ediyor. Yatırım yapılacak hisse sayısı ise beklentiler göz önüne alındığında oldukça az.

Son görünümüne baktığımızda ise Suriye'deki gelişmelerin Türkiye'ye olan etkisinin biraz daha artabileceği kuşkuyla rağmen yabancı yatırımcı bunu görmezden geliyor. Endeks 64 bin puandan hem de yabancı borsaların düştüğü cuma günü yine yukarı tepki verdi. Piyasalar önümüzdeki haftanın ilk günü açıklanacak ve aşağı yönlü beklenen cari açık verisini ve sonrasında hafta içinde Merkez Bankası'nın kararını bekleyecek. Cari açığın düşüş eğiliminde olmasına karşılık son aylarda enerji başta olmak üzere yükselişe geçen emtia fiyatlarının önümüzdeki aylarda sorun olabileceğini düşünüyorum.

Petrol ve altını, yükselen gıda fiyatları tetikliyor

2012 yılı piyasalar açısından geçmiş yıllara oranla daha yatay ve sakin geçiyor. Altın fiyatları için önceki yıllarda kimsenin tahmin bile edemediği 1900 dolar zirvesi görülmüşken şu an 1620 dolar seviyesinde ve dar marjlar içinde hareket edilmesine rağmen kimse 2000-2500 doları görecekt diyemiyor.

Daha doğrusu yabancı yatırım bankaları önceki yıllarda bu seviyeleri telaffuz ettiler ancak şu an böylesi bir tahminde bulunmaktan kaçınıyorlar. Ons 1550-1630 dolar sınırları içinde aylardır sıkışmış durumda. Fizikî talep sınırlanmış, fiyatların daha düşmesi stratejisini ya da yeni parasal genişleme sinyalini beklemekte. Şu anki koşullarda fiyatların yükselişi küresel kuraklık sebebiyle artmaya başlayan gıda ağırlıklı emtia fiyatlarını gözlemleyen bir hava hakim. Aynı şekilde önceki aylarda hepimizi umutlandıran petrolde fiyatların 88 dolara kadar gerilemesinin ardından, onun da emtia fiyatlarından olumsuz etkilendiği görülüyor. Cuma günü itibarıyla fiyatlar 113 doları aştı bile. Gerek altın gerekse petrol fiyatlarında yön şimdilik yukarı gösterse de AB ikinci çeyrek büyüme beklentileri ve küresel anlamda ekonomilerin hâlâ kendini toparlayamayacak kadar yorgun düşmeleri fiyatlardaki yükselişin geçici olduğuna işaret ediyor. Altın ons fiyatı 1630-1642 seviyelerine kadar yükselse de daha fazla bir artış şimdilik zor. 1642 doları aşması durumunda ise elbette 1700 dolarlar görülecektir. Ancak öncelikle 1629-1630 dolardan geri gelme olasılığı oldukça yüksek. Petrolde ise 113 dolar oldukça kritik seviye. Bu noktanın aşılması zor ama kırılırsa hızlı bir şekilde 120 dolara kadar tırmanabilir. Geri çekilmelerde 109 dolar görülebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Almasaydın hisseyi' diyenleri SPK duydu mu?

Selim Işıklar 2012.09.30

ABD merkez bankası FED üçüncü parasal genişleme kararı alınca borsalar yükselecek, emtia fiyatları uçacak sanıldı. Sadece altın fiyatları yıl içindeki zirve noktasına yaklaştı ve yatay bir seyre girdi bile. Borsalar beklentinin sona ermesi ile ya hızlı bir şekilde aldıklarını geri veriyor ya da her yükseliş satışla karşılanıyor.

İstanbul Borsası ise son derece karmaşık bir yapıya büründüğü son aylarda yabancı yatırımcıların alımlarını azaltmasıyla birlikte 70 bin puanı yakalayamadan geri döndü. Mayıs sonlarında 54 bin puandan eylül ayı ortasına kadar yaklaşık 14 bin 500 puan yükselen İMKB'de artan hisse sayısına göre endeksi oluşturan işlem hacmi yüksek, sermaye ve piyasa değeri neredeyse borsanın toplam değerinin üçte ikisine sahip 20 hissenin dışında kalan hisseler bu yıl yatırımcılarını ya çok üzdüler ya da en azından mutlu etmediler. Borsadan kısa vadede ya da üç-beş aylık sürede para kazanabilmenin yolu her şey kötü gittiğinde nakitte kalarak en düşük seviyelerde bu yirmi hissenin uygun olanlarında alım yapıp her şey iyiye gittiği ve beklentilerin sona ermek üzere olduğu sırada satış yapmak olacaktır.

Açıkcası diğer şirketler sanki piyasada nakit sıkışıklığını gidermek ya da hisselerine güvenmedikleri için satışa yönelmiş durumda. Kâr dağıtması mümkün olmayan ya da yüksek fiyatla halka açılan şirketler başta olmak üzere yatırımcıların son dönemde zarar ettikleri hisse sayısı oldukça yüksek. Üst üste bedelli sermaye artırımları ile yatırımcıların zaten zorlanarak girdiği borsada kazançları adeta yok olmakta. Öte yandan yüksek kârlara ve yüksek piyasa derinliğine sahip olan yüksek temettü potansiyeli olan yabancı yatırımcılar için hâlâ cazip olan şirket sayıları az olmasına karşın tercih ediliyorlar. Finans sektörü dışında ise çok az sayıda şirket yükseliş trendlerinde endekse paralel ya da üstünde getiri sağlayabiliyor. Ancak genel olarak bakıldığında borsaya yeni yatırım yapacak kişilerin uzun vadede kazanç sağlayacakları şirketleri seçerek biraz da şanslarının yardımıyla bunu gerçekleştirmeleri mümkün. Devletin açacağı ihalelerde yer alarak başarı sağlayacak şirketler önümüzdeki dönemin başarı şansı en yüksek şirketleri. Yabancı yatırımcıların raporlarında yer alan ve alım yönünde tavsiye edilen şirketlerin bir bölümü tavsiye edilen hedeflere gitmesi zor olan şirketler ancak yine de bazılarını iyi inceleyerek fiyat hedeflerine kadar bekletilebilir.

Galatasaray hisselerindeki 'bedelli' tartışması

Bedelli sermaye artırımı kararları; şirketin eksi özsermayeden kurtulması veya geçmiş yılların zararlarını azaltması bakımından yararlı olarak görülebilir uygulamalar. Ancak borsamızda son dönemlerde şirketlerin üst üste sermaye artırımı kararları yatırımcıları üzmekte. Son olarak gündemde olduğu için Galatasaray hisseleri ile ilgili şirketin bu yıl ikinci kez sermaye artırımı kararı almasıyla alevlenen tartışmada şirket mi haklı yoksa yatırımcılar mı, kısmına girmeden üst üste bedelli sermaye artırımı yatırımcıya 'ya hisseni düşük fiyattan satarsın ya da paran yoksa böyle bir hisseye girme' mesajı vermemelidir görüşünde olduğunu belirtmeliyim. Ama kanunen bu konuda yetkili Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) olduğu için vereceği karar beklenmelidir görüşündeyim. Sonuçta şirket yönetimleri birtakım kararlar alabilir yatırımcıların lehine veya aleyhine kararlar olduğu düşünülebilir. Bunun uygun kararlar olup olmadığını yetkili kurum verecektir. Şirketlerin yatırımcılara

'almasıydın hisseyi' mantığında yaklaşımları yerine 'hissemizi aldığına ve tuttuğuna pişman olmayacaksınız' mesajını vermeleri daha uygun olacaktır. Zira yatırımcıların nakitleri bu bedelleri ödemeye yetmeyebilir.

Ekonomiye dönecek olursak cari açığı düşürmek için alınan önlemler bütçenin açığını artırdı. Bütçe açığının artması yeni zam ve vergi artışlarına yol açtı. Sonuç olarak enflasyonda artış beklentisi soru işaretlerinin artmasına neden oldu. Piyasalar bu kararlar sonrası olumsuz etkilendi. Fren, balata, gaz tartışmaları kafaları karıştırdı. Merkez Bankası'nın para politikaları eleştirildi. Faiz oranlarının düşmesi gerektiği yolunda telkinler bile yapıldı. Açıkçası Türkiye'nin mevcut yüzde 9'a yakın enflasyon oranı Merkez Bankası'nın yüzde 5,75 politika faiz oranı ile kıyaslandığında yüksek gözüküyor. ABD ya da Avrupa'daki gibi faiz oranlarının sıfıra yakın olması ekonominizin iyiye gittiğini değil, büyümenizin sona erdiğini gösterebilir.

Yüzde 37 yükselen 'Boğalar' düşüşte

2012 yılında krizi en ağır şekilde yaşayan İspanya'da temmuz ayında 6.000 puanın altına gerileyen İspanyolların IBEX Endeksi, iki aydır sürdürdüğü yüzde 37'lik yükseliş trendini bozarak 8.000 puanın altına geriledi. Avrupa'da şu anda Yunanistan'dan sonra en önemli sorun olarak görünen İspanya'nın kurtarılması ile ilgili gelişmeler piyasalara anında yansıyor. Kurtarma endişesi ile bono ihalelerinde uzun süre sonra yeniden yükselişler başlarken ülke bankalarının stres test sonuçları açıklanacak. Yeni bir not indirimi beklenen İspanya'daki son durum Avrupa'nın geneline de yansımış durumda. Sonuç olarak borsalardaki yeni düşüş endişesinin en önemli aktörlerinden biri olan İspanya borsası son iki ayda yakaladığı müthiş ivmenin ardından satış baskısıyla karşı karşıya. Tek başına tüm Avrupa'yı temsil etmese de, bu ülkenin karşı karşıya olduğu durum karşısında iflastan korunma başvurusu geciktikçe tahviller ve borsa üzerinde baskı devam edecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)